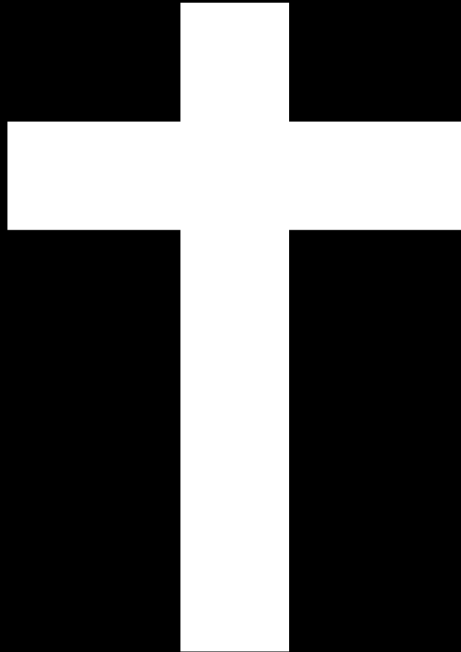

Mayo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

Mayo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mayo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 13 May 2025
84020f7b-8f34-5f65-803f-a2c6c92b92ea

Contents

San Mateo	1
San Marcos	61
San Lucas	98
San Juan	162
Hechos	209
Romanos	267
1 Corintios	291
2 Corintios	312
Gálatas	326
Efesios	334
Filipenses	342
Colosenses	348
1 Tesalonicenses	353
2 Tesalonicenses	358
1 Timoteo	361
2 Timoteo	368
Tito	373
Filemón	376
Hebreos	378
Santiago	396
1 Pedro	402
2 Pedro	409
1 Juan	413
2 Juan	419
3 Juan	420
Judas	421
El Apocalipsis	423

Jü Evangelio San Mateota Jiojtekähui

Jesústa yoiyöhuam bannaataka kateme

(Lc. 3:23-38)

¹ İri libropo jiojteri Jesucristota bétana áchayhuariapo bat kat-riam, Davidta ä usiatukaï bétana entok Abrahamta bétana.

² Abraham Isaacta üusek, Isaac éntok Jacobta, Jacob éntok Judáta entok jume ä sailahuam.

³ Judá juka Faresta entok juka Zarata üusek, Ímëi éntok Tamarta áyekay. Fares juka Esromta üusek, Esrom éntok Aramta üusek.

⁴ Aram Aminadabta üusek, Aminadab éntok Naasónta, Naasón éntok Salmónta.

⁵ Salmón Boozta üusek; İri éntok Rahabta áyekay. Booz Obedta üusek, İri éntok Rutta áyekay. Obed éntok Isaíta üusek.

⁶ Isaí réy Davidta üusek, réy David éntok Salomónta İri éntok Uriasta jubekäu áyekay.

⁷ Salomón Roboamta üusek, Roboam éntok Abíasta, Abías éntok Asa ti téhuaakamta.

⁸ Asa Josafatta üusek, Josafat éntok Joramta, Joram éntok Uzíasta.

⁹ Uzías Jotamta üusek, Jotam éntok Acazta, Acaz éntok Ezequíasta.

¹⁰ Ezequías Manasésta üusek, Manasés éntok Amónta, Amón éntok Josíasta.

¹¹ Josías Jeconíasta üusek, entok ä sailahuam. Huámëi taahuarimmet éntok, jume Israeliitam úttiapo Babilooniau bíchaa nuksákahuak.

¹² Huanäi Jeconías Salatielta üusek, Salatiel éntok Zorobabelta.

¹³ Zorobabel Abiudta üusek, Abiud éntok Eliaquimta, Eliaquim éntok Azorta.

¹⁴ Azor Sadocta üusek, Sadoc éntok Aquimta, Aquim éntok Eliudta.

¹⁵ Eliud Eleazarta üusek, Eleazar éntok Matánta, Matán éntok Jacobta.

¹⁶ Jacob Joséta üusek, Maríata kuuna. Íachi éntok Jesús yeu yoremtuk, jü Cristo.

¹⁷ Júnakoy Abrahamta jiápsay naateka Davidta jiápsäu tájti guoj mamni áma naikimme, jume nat sáu tómti kateme. Davidta jiápsay naateka israeliitam Babilooniau bíchaa úttiapo nuksákahuakäu tájti guoj mamni áma naikimme; entok israeliitam Babilooniau bíchaa úttiapo nuksákahuakäpo naateka Cristota yeu yoremtukäu tájti kéchim guoj mamni áma naiki.

Jesucristota yeu tómttekähui

(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Jesucristota yeu tómttekäu ínel yeu siika: Ä áyehua María Joséta kunaseka áutukay; të kee jee náu am jiápsayo abe asoaka yeu siika, Espíritu Santota bétana.

¹⁹ Të José, Maríata kunaséihui Diosta bíchápo lútüla jiápsa, huatem bíchápo kaa tiusi ä tahuanakë béchïbo éhuil ä tö simbáarey.

²⁰ Të áapörík íneli ä éaysu Diosta ángel tenkuriapo áu yeu machiak huanäi ínel au jiaahuak:

—José, Davidta üusi, katë májhueka Maríata jubiapo mabeta; bueituk jü Maríata tómpo asoa bárëu, Espíritu Santota bétana huéiye.

²¹ Huanäi ili usi outa asoanake, entok Jesús të ä téhuaanake, bueituk Áapo ä pueblohua jínëuriata am máknake bem Dios bejrim bétana.

²² Sime İri yeu siika Señorta nokakäu chúpnaKë béchïbo profeetata huämi ínel ä jíako:

²³ Én éntok jü jámut beme abe asoaka tahuanake huanäi ili outa asoanakë;

entokim Emanuel ti ä téhuaanake;
itom nokpo: “Dios itomaki”, tiau báare.

²⁴ Huanäi José búsaka, ángelta nésahui yáuhuak, ä jámut mabetaka. ²⁵ Të kaa ä jubeka bénasi amak jiápsak, bueituk kësam huëpo ili usi outa Maríata ä asoau tájti; huanäi Jesús ti ä téhuaatuak.

2

Jume magom ä bit báreka áu yájakame

¹ Júnakoy Jesús yeu yoremtuk Belén pueblopo jum Judea buiärapo, ímechi taahuarimmet Herodes áma réytukay. Huanäi jume jita täyame magom täata yeu huë bétana kateka Jerusaléniu yájjak,

² ínel jíaka:

—¿Jáksu aane, jü judíommeu réy yeu yoremtulame? Bueitukte itom buiärapo aneka ä chókihua bitchak, én éntokte äbo yáij-la ä yöri báreka.

³ Íkai jikkajaka, jü réy Herodes kaa yánti ée táytek, entok sime Jerusalénpo jóakame két áamaki.

⁴ Huanäi am núnotebok jume tiöpopo chë nésahueme, jume pueblopo jiojteleerom entok jume Moiséjta ley am mamajtíame. Huanäi am nátemajek jákun yeu ä yoremtunakëhui, juka Cristota.

⁵ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Belén pueblopo Judea buiärapo; bueituk ínel ä jiojtek, jü profeeta:

⁶ Empo éntok, Belén pueblo, Judá buiärapo joome, katë chë ilitchi, jume Judea buiära pueblom násuku; bueituk emót yeu huéenake, jü gentetapat huéenakeme, juka ín pueblo Israelta suayanakeme.

⁷ Huanäi Herodes jume magom éhuil núnnuk, simeta bétana huitti am temaij báreka, jauhuey juka chókita yeu machiakähui.

⁸ Huanäi Belén poblou lúl-la am katchahueka, ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem sájaka simeta nátemaje, ïri ili usi outa bétana. Huanärem ä téakátek nee téjhuaanake, bueituk áman sikane két ä yörinake.

⁹ Huanärim bempo réyta jikkaijsuka sájjak. Jü chóki éntok täata yeu huë bétana bem bíchakäu ámepat huéesimey. Áman am yáijboy ili usita anë béppa taahuak.

¹⁰ Juka chókita bíchakam tüisi al-lëiyak.

¹¹ Huanärim káriu kimuka ä bitchak. Juka ili usita ä áye Maríatamaki. Ímirim tónommia jápteka ä yörek, entokim tómita bójrek étapoka ä miikak, oro tómita, inciensota entok mirrata.

¹² Chúkula jünee huame tenkupo ámeu yeu machiak, kaa Herodesta bem nóttinakëhui. Huanärim bem buiärau bíchaa nóttek täbui böochi.

Egiptou bíchaa tennihuakähui

¹³ Chúkula bempörim sákasuko, jü Señorta ángel tenkupo Josétau yeu machiak. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Yejteke juka ili usita nüye, ä áyemaki. Huanäre Egiptou bíchaa siime. Ámanäre taahua, enchi ín téjhuäu tájti; bueituk rey Herodes juka ili usita më báanake.

¹⁴ Huanäi José búsaka, juka usita entok ä áyehua nüka, huäri tukaarit Egiptou bíchaa siika.

¹⁵ Huanärim áman taahuak, Herodesta mukëu tájti, juka Señorta nokakäu chúpnakë béchibo, profeetata ínel jíakähui: “Egipto bétana nä núnnuk, juka ín Üusi.”

Rey Herodes jume ili usim súatebok

¹⁶ Huanäi rey Herodes jume magom bétana áu junneriahuaak tíaka tüisi öomtek. Huanäi síme ili usi ohuim súatebok, guoy huásuktiriam kóm bíchaa huériame, pueblo Belémpo joomem entok áa chíkola, juka tiempota magom nokakäu ámet ä jüneakä pámani.

¹⁷ Huanäi áu chúppak, juka profeeta Jeremíasta nokakähui, ínel ä jíakähui:

¹⁸ Ramá pueblopo jikkaijtuk, jü jiokot jáhui entok buanhuame:

Raquel ä asoam béchibo buaanay, entok kara jíapsi yejtey, bueitukim béja kókkolamtukay.

¹⁹ Të chúkula juka Herodesta muksuko, Señorta ángel tenkupo Josétau yeu machiak Egíptopo, ínel jáka:

²⁰ —Yejteke ili usita nüye, entok ä áyehua. Huanäre Israel buiärau bíchaa huéiye, bueitukim kókkosuk, jume ili usita më báreihui.

²¹ Sep yejteka, ili usita nüka, entok ä áyehua. Huanäi Israel buiärau bíchaa siika.

²² Arquelao Judea buiärapo réytukay, ä áchay Herodesta réytukaipo. Íkai jikkajaka májhueka taahuak, áman huée béchibo. Të tenkupo jüneehuaamta jípurek; huanäi Galiléa buiärau bíchaa siika.

²³ Ímï yepsaka áma jóatek, jum Nazaret pueblopo, bueituk íneli áhuä chúpanakë béchibo, jume profeetam nokakähui, nazareeno tä téhuaaná béchibo.

3

Juan Bautistata gentemueu nokakähui

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Huámechi taahuarimmet Juan Bautista áma yepsak mékka ánia see päria Judeapo, Diosta noki noksimeka

² ínel jáka:

—Emóem jíapsi kúaktia, bueituk téhuekapo Dios réy nésauri äbo jëla ansime.

³ Íri ájaria jü profeeta Isaíasta áa bétana nokakähui, ínel jáka:

Mékka ánia see päriapo chay noki jikkaijtuk:

“Señorta böomem nanahuitte, éntokem jume ili böom rútuaktia.”

⁴ Juan camello bóata sánkokay, entok huakäbiata huikosakay; ä buäyeu éntok buere guöchim entok mumu sitörimtukay.

⁵ Huanäi jume Jerusalénpo, Judeapo, entok Jordán bathue mayoat jóakame sîmetakam áu yeu sájjak.

⁶ Bem Dios bejrim am yeu buíseko, áapo am batöay jum Jordán bathuepo.

⁷ Juebena pariserom entok saduseom áu yájjay, emo batö iaaka. Juan am bíchaka ínel ámeu jáahuak:

—¡Bakot asoarim bénom! ¿Jábesu júkai enchim téjhuak, juka ára enchim ä tö tennëhui, juka Diosta ómtiraa äbo huémata bétana?

⁸ ¡Jü enchim jíapsi kúaktiläu, júyata türim takä bénasi enchimmet jünakiachitunake!

⁹ Katem enchim jíapsipo emo jábele: “Abrahamtatte yeu kat-ria” ti éaka, bueituk ínenne enchimueu jáahua: Dios ímï tétampo ára áma yam kattua, jume Abrahamta üusim.

¹⁰ Entok ketchi, jume tépuam béjam jípuhua, júya nahuam chúktiä béchibo; bueituk síme júya kaa türik takame chúktiahuaka tájiu jímmana.

¹¹ Lútüriapo, ínapone báampo enchim batöa, jíapsi kúaktihuaamta enchim jípunakë béchibo; të hua íno sáu huéeme, katchanne júne ä bocham huériapo

yúmala, Diosta bétana Áapo ino béppa chë úttiärata jípureka nésahue. Áapo, Espíritu Santoy enchim batónake, entok tájiyi.

¹² Jü tirijkom áy huijhuijtiahame ä mámpo óorek; erata éntok tútenake, tirijkom éntok náu tójaka, báchiam ëeriahuäpo am ërianake; juka tirijko ótata éntok táanake, jum táijta kaa tutukëpo.

Jesústa batöhuakähui

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Huanäi Jesús Galiléa buiära bétana huéeka Juantau yepsak, jum Jordán bathuepo, áapörík ä batö ïaaka.

¹⁴ Të Juan kaa báarey, ínel jíaka:

—Émpë nee batöpo yúmala. ¿Én éntoke émpoisu inou huéiye?

¹⁵ Të Jesús ä yómmiak, ínel jíaka:

—Júnëlë ä tójja, bueituk türi sîmeta Diostau bíchaa lútula huémta itom chúpanakëhui.

Huanäi Juan ínel ä tójjak.

¹⁶ Jesús entok batösuhuaka, báapo yeu simlataka jikau ä huey téhueka áu étapok. Huanäi juka Diosta Espíritu bitchak, áa béppa guókouta bënasi kóm huémta.

¹⁷ Jíahui nooki téhueka bétana jikkaijtuk, ínel jíaka:

—Íri ín Üusi tüisi ín nákehui; áa bétanane tüisi al-leiya.

4

Jesús kaa türikuy jïöbilahuak

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Chúkula jü Espíritu Santo Jesústa núk siika, mékka ánia see päriau bíchaa. Ímîri jü diablo kaa türikuy ä jïöbila báarey.

² Cuarenta taahuarim entok tukaarimmak náuhui kaa jïbuäk; huanäi tébäurek.

³ Huanäi jü yore jioptua báreme áu yepsaka ínel áu jiaahua:

—Empo Diosta Üusitukätek, ímëi tétammechë nésahue, am páanimtunakë béchîbo.

⁴ Huanäi Áapo ä yómmiak, ínel jíaka:

—Diosta nooki jïojteri ínel jiaahua: “Kaa buähuamtay jíba jiápsa, jü yoreme, ál-la sîme nokta Diosta bétana huémtayi.”

⁵ Chúkula jü diablo buere joära Jerusaléniu bíchaa ä núk siika. Huanäi tiöpot chë mejikat ä jámutuak.

⁶ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo Diosta Üusitukätek, kömë emo tójja. Bueituk jïojteri:

Ángelesim emou bíttuanake;
bem mámammea enchi tóboktianake,
em guókim kaa tétat tëitinakë béchîbo.

⁷ Jesús ínel áu jiaahua:

—Két ínel jïojteri: “Katë juka em Dios Átchay jïöbila báare.”

⁸ Huanäi jü diablo júchi ä núk siika, jum káhuít mejikachikun bíchaa. Huanäi sîme huaka ániapo réyim jípureu ä bíttuak, entok juka müsäla ujjória áusülik.

⁹ Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Íkäine sîmeta enchi máknake, inou tónommia kíkteka enchi nee yöreko.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Simëe, Satanás! Bueituk Diosta jïojteri ínel jiaahua: “Em Dios Áchaytë yörinake, éntoke ä nésahui jíba jonake.”

¹¹ Huanäi jü diablo ä tö siika. Sep éntok jume ángelesim áu yájaka ä aniaý.

Jesús Galiléapo ä ministerio tékil naatek
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Jesús, Juanta pereesotukäu jikkajaka, Galiléau buiaräu nóttek.

¹³ Nazaret pueblolo yeu sika, Capernáum pueblou yepsak. Huanäi ímí jóatek, bahue mayoachi, Zabulón entok Neftalí buiärapo.

¹⁴ Bueituk áhuä chúpanakë béchibo, juka profeeta Isaíasta nokakähui, ínel ä jiäpo:

¹⁵ Zabulón entok Neftalíta buíya,
bahuéu bíchaa böo, Jordán bathue huáytana,
Galiléa buiärapo kaa judíom jóakaipo.

¹⁶ Jü pueblo kaa machikuu aneihui, buere machiriata bitchak;
entok jume mukia jékka kaa machikuu rejteka kókkolatukaíhui,
machiria ámeu yuumak.

¹⁷ Júnaköi naateka Jesús ámeu nok táytek, ínel jíaka:

—Emóem jíapsi kúaktia, bueituk Diosta réytaka nésahueu béja äbo jëla ansime.

Jesús naiki kuchulerom núnnuk
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Huanäi Jesús Galiléa bahue mayoat hueramaka, guoyim bitchak emo sailakame: Simmom, Peero ti téhuakäme, entok Andrés ä sailahua. Bahuepom jítërim jímmy, bueitukim kuchuleromtukai. ¹⁹ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Ino sáukem kaate; ínapone kuchuleromsi enchim yáanake, yorememmehui.

²⁰ Huanäi bempo sep bem jítërim tójaka, áa sáu sájjak.

²¹ Chë huam jëla huéeka, júchi guoyim bitchak, emo saylakame: Jacobo Zebedeota üusi, entok Juanta ä saylahua. Barcopom bem áchay Zebedeotamak aaney, jítërim chábuaka. Huanäi am núnnuk.

²² Bempo éntok barcota entok bem áchayhua tójaka, sep áa sáu sájjak.

Jesús juebena gententa majtiay
(Lc. 6:17-19)

²³ Huanäi Jesús síme Galiléapo naa siika, bem sinagogampo am majtiaka, juka tü nokta Diosta réytaka nésahue bétana huémta, entok síme kökoata entok kökosi éehuamta am úhuay, jum pueblompo.

²⁴ Türi nooki áa bétana nokhuame símekut jüneriahuak, Siria buiärapo. Huanärim áu nüpahuak síme jume ják huanteme, kaa al-leaka sirokame bem kökoa bétana, kaa pappeame, lemooniom jípureme, táij múkëram, entok káraktilame. Ímëi símem bem kökohua am úhuak.

²⁵ Huanärim yuun áa sáu sájjak, Galiléa buiärapo joomem, entok Decápolis buiära bétana, Jerusalén pueblo bétana, Judea buiära bétana, entok bathue Jordán huáytana bétana.

5

Yúmalasi al-leehuame júya káupo nokhuak

¹ Jesús juebena genteta bíchaka, káhuit jikau siika huämi yejtek. Huanäi ä discípulom áu yájjak.

² Huanäi am majtia táytek, ínel jíaka:

Jábesu yúmalasi al-lenake
(Lc. 6:20-23)

³ —Yúmalasim al-leenake, huame espíritupo poloobem, bueitukim téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo jíapsinake.

⁴ 'Yúmalasim al-leenake, jume buaname, bueituk Diosta bétanam jíapsi jóaana.

⁵ 'Yúmalasim al-leenake, jume yánti emo nüyeka kaa emo jábeleme, bueitukim Diosta bétana ania buíata attiapo mabetnake.

⁶ 'Yúmalasim al-leenake, jume tebäureme entok ä bäimukeme, juka lútula huémta, bueituk bempom yúmalasi ä mákna, juka ámeu bëyemta.

⁷ 'Yúmalasim al-leenake, jume yore nák jiokoleme, bueituk bempo két ä mabetnake, juka yore nák jiokolihuatma Diosta bétana.

⁸ 'Yúmalasim al-leenake, jume Diosta bíchápo emo jíapsi báksialame, bueituk bempom Diosta bínnake.

⁹ 'Yúmalasim al-leenake, jume yánti jíapsihuatma huatem béchibo huáatiaka jíapsame, bueituk bempom Diosta üusimpo näikiatunake.

¹⁰ 'Yúmalasim al-leenake, jume lütüriapo lútula huémta béchibo guók jájjahuame, bueituk bempom ä áttiaka tahuanake, juka téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo.

¹¹ 'Yumálasem al-leenake eme, jiokot ino béchibo kaa bíbitpehuame, ino béchibo guók jájjahuáteko entok sime hua kaa türi enchim bétana kaa lütüriataka nokhuáteko.

¹² Al-leäem chíkti enchim jíapsimaki, bueituk jü téhuekapo enchim mabetnakëu, símek béppa béj-re, bueituk jume profeetam enchimpat kat-riam, guók jájasuakam jiokot bíth-uak.

Jü ímī buíapo oona

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Emem ímī buíapo oona. Të ïri ona juka chökorata tärükáteko, ¿jáchisu júchi ára chökorata jípunake jáni? Kaa türika tatahua, ál-la päkun yeu guötiahuaka, yoremem át naa kannake.

Jü ániat machiria

¹⁴ 'Eme, ániachem machiria. Jü buere jóära káhuit jikat kátekame kara énotu.

¹⁵ Bueituk kaabe machiriata nüka kajonta bétuk ä mámana, ál-la jikat ä órenake, ínëli jume símem jóapo aneme ä machirianakë béchibo.

¹⁶ Machiriam ínëli jípure, yoremem bíchápo, bueituk bempom juka türik enchim joäu bíchaka, enchim Áchay téhuekapo kátekamtam úttileka ä yörinake.

Jesús entok jü ley

¹⁷ 'Eme jamak ley nésauta entok profeetam jïojteri kaitapo tahuaria báreka nee äbo yebij-la ti éiyay. Kanne kaitapo ä tahuaria báreka yebij-la, ál-la ä huë páman ä chúpá báreka.

¹⁸ Bueitukne lütüriapo ínel jiaahua, téhuekata entok buíata ketune bíttuyo, huépul letra entok huépul punto júne kaa yeu tahuanake, juka leyta huë páman símeta áhuä chúpäu tájti.

¹⁹ Ínëli jábetaka junne, juka leypo nésauta chë ilitchik kaa yáakátek, entok ínëli huatem majtiakátek, ilitchisi jípuna, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo. Të jábetaka junne, juka ley nésauta yáakátek, entok ínëli huatem majtiakátek, huatem béppa chë ériana, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo.

²⁰ Bueitukne ínel enchimieu jiaahua, jü lútula huëpo enchim joäu kaa jume escriibam entok pariserom joäu béppa chë türiakáteko, kaibem áman kimunake, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo.

Náu omtihuatma bétana nokhuame *(Lc. 12:57-59)*

²¹ 'Akem ä jikkaij-la, juka bannaataka kat-riammeu nokhuakamta: "Kaabetë mënake. Të jábe junne jábeta mëakätek, yäurata mámpo bétte noki át chupatunake."

²² Tëne ínel enchimmeu jiaahua, jábe junne ä sailabeu oomtekäteko, yäurata mámpo bétte noki át chupatunake; entok jábetaka junne ä sailahua jájana, aahuame yäura conciliota mámpo yéchatunake. Entok ketchi, jü kaa suamsi bétte nokta jábetat nokakame infiernou táijta béetëu ä huéenakeu át chupatunake.

²³ 'Bueituk empo juka Diostau bíchaa em näikiari, tiöpo altariu ä tóijseka áman yebisiseka huetek, huanäi huämi áu huáhuaatekäteko, jabetamak júne émomak kaa tüisi tahualatukähui,

²⁴ huämire ä tójja, juka Diostau bíchaa em näikiari jum tiöpo altarpö; huanäre nótteka áu emo jiockoreka áamak emo tüte. Huanäre nótteka, juka Diostau bíchaa em näikiari áu óóre.

²⁵ 'Jábeta emou omtemta ä yäura bíb báareyo, ketune böot náu kateka läütë áamak emo tüte, kee yäurata mámpo enchä yéchayo; bueituk jü emou omteme juezta mámpo enchi yéchanake; íri éntok porista mámpo, enchi páttianä béchibo.

²⁶ Lütüriapone ínel emou jiaahua, ímire kaibu yeu huéenake, bueituk simeta juka em huikiriäu em béjtuäu tájti.

Jubeka täbui jámuttamak jápsihuamta bétana nokhuame

²⁷ 'Akem ä jikkaij-la, juka bannaataka nokhuakamta: "Jubekame entok kunakame katem täbuimak jápsinake."

²⁸ Të ínapone ínel enchimmeu jiaahua jábetaka junne täbui jámutta bíchaka ä ukulekame, ä jápsipo ä jubeka tatahua.

²⁹ 'Iäri béchibo em bátatana puusim kaa türikum bíchaa enchi am náyote máchirëteko, yehuë am huíkeka mékka am jímma; bueituk chë türinake éläposë huépul pusim täru të katë sime takaamak infiernou táijta kaa tutukëu jímmaatunake.

³⁰ Entok jume em bátatana mámmam kaa türikum bíchaa enchi am náyote máchirëteko, akë am chúktiaka mékka am jímma; éläposë huépul mámmam täru, të katë sime takaamak infiernou táijta kaa tutukëu jímmaatunake.

Divorciota bétana nokhuame (Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Akem ä jikkaij-la, bannaataka nokhuakamta: "Jábetaka junne ä jubi jímmaakame juezta bíchápo jiösia divorciota ä máknake."

³² Të ínapone enchimmeu ínel jiaahua ä jubi jiösia divorciota ára ä mákka, täbui yoremtramak áhuä náyotelatuko. Kaa ä junëlituko, ä jubi jiösia divorciota ä mákame, täbuimak emo náyotehuäpo kúlpaka ä tatahuatua; entok jábe juka jímmaata jubekame két jíba júkai kúlpata huériunake.

Lütüria huitti nokhuame

³³ 'Entok ketchi, akem ä jikkaij-la, bannaataka kat-riammeu nokhuakamta: "Juka em nokakäu Diosta bíchápo katë kía kaitapä tahuaria báare; ál-lë juka em nokakäu chúpa báreka úttiata yáuhua."

³⁴ Të ínapone ínel enchimmeu jiaahua lütüriata nok béchibo, katë yörisi machik bát kéecha. Téhuekatë kaa bát kéecha, bueituk Dios nésahueka áma káttek.

³⁵ Entok buíata junne, bueituk Dios áa béppa guókeka káttek; Jerusalénta júne kaa bát kéecha, bueituk íkai buére jóäraata jü Réy simem béppa nésahueme, ä áttiak.

³⁶ Em kóba júne kara bát kéecha, lütüriata nok béchibo, bueituk empo huépul chonta junne, karë tósalisi ö chukulisi ä yáuhua.

³⁷ Bueituk jü enchim nokäu huépülaytunake jíbba: “Jehui, jehui”, ö “Ëe, ëe”; bueituk jü huate iäri béppa büruk nokhuame, kaa türik bétana huéeka tatahua.

Kökosi itou johuamta bétana nóttiriahuamta Jesús am majtiak

(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Akem ä jikkaij-la, juka nokhuakamta: “Senu jábeta pusim tärutuakame két pusimmey ä béjtuanake; entok senu jábeta támim ä tärutuakame két támimmey ä béjtuanake.”

³⁹ Të ínapone ínel enchimneu jiaahua: Juka kaa türik emou joamta, katë ä béj báare; ál-la bátatana jópemmet enchi ä chóchonak, senu jópeme áu óóre.

⁴⁰ Entok két jábeta yäurapo enchi yeu tójaka súpem enchi ä úhua báarey, em béppa súpeme két ä mákka.

⁴¹ Entok jábeta senu kilometropo püaktiriata úttiapo enchi huéria íaay, guoy kilometropë áamak huéiye.

⁴² Entok juka jita emou nétanemta, Akë ä miika; entok juka jita emou rerehuemta, Akë ä mákka.

Atam náknake, jume itom omtíame

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Akem ä jikkaijsula, juka nokhuakamta: “Emo náapo anemtë náknake, të juka enchi béj-reka éamta, Akë ä omtianake.”

⁴⁴ Të ínapone ínel enchimneu jiaahua: Jume enchim béj-reka éame, akem am nákke; jume béttek enchimmet nokame, Diosta tü éähuem am nétanria, jume enchim omtíame tühuatem am jorianake; entok jume jiokot enchim joame, Diostahuem am nok-ria.

⁴⁵ Huanärem itom Áchay téhuekapo kátekamta üusimtunake, bueituk Áapo tü yóremem entok kaa tü yóremem béchíbo, täata yeu sisimtua; entok lútula jiápsame entok kaa lútula jiápsame béchíbo júne yúyuktua.

⁴⁶ Të eme jume enchim nákeme jíba nákétek, ¿jitasem áma kobanake? Bueituk jume yäura tómita náu tóij-leerom két júkai johua.

⁴⁷ Entok eme jume enchimmak huerim jíba tebotuátek, ¿jachu buére éehuäpo huétche, jü enchim joähui? Bueituk jume kaa Diosta súaleme, kéchim júkai johua.

⁴⁸ Kaita yeu bëakem yúmalasi emo jípure, juka enchim Áchay téhuekapo kátekamta yúmalasi áhuä jípure bénasi.

6

Jesús entok jü limojnahuame

¹ 'Juka lútula huémta johuäpem emo suaya yoremem bíchápo kía bempörim enchim bít íaaka. Ä ínëlituk juka enchim yookahuem kaa mabetnake, enchim Áchay téhuekapo kátekamta bétana.

² Empo limojnäte, katë pito jáhuita bénasi ä chaaye, bueituk ínëlim ä jojoa, jume kaa tü yoremem emo tü yóreme tíame, bem sinagogapo entok böommechi emo bít íaaka, yoremem bétana emo úttilnä béchíbo. Lütüriapone ínel jiaahua, bempom béja ä mabet-la, juka bem kobalähui.

³ Të empo limojnäte, jü míköri kaa jüneenake, juka bátatana em joähui.

⁴ Bueituk em limojnäu kaabe ä jüneríanake; ál-la Dios, Áapo kaabeta bícháu bíchame, juka em kobakäu enchi máknake, sëmëm bíchápo.

Jesús entok Diostau nokhuame

(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Empo éntok oraciompo Diostau nokátek, katë huame huitti Dios huáateme mamatomta bénasi am báare; bueituk bempom juka oraciompo nokhuamta tüisi musäule, sinagogampo jäbueka entok böo ejkinampo, jume yoremem am bít äaaka. Lütüriapone ínel jiaahua, béjam ä jípüre juka yölataka bem kobalähui.

⁶ Të empo, oraciompo Diostau nokátek, káripë kibakeka, puertata páttia. Huanäre oraciompo Diostau nooka. Élāposu áma aneka kaa bíttu, bueituk ínëli jü em Dios Áchay kaabeta bíchápo bíchame, sëmëm bíchápo em kobari enchi máknake.

⁷ 'Empo éntok nokaka oraciónta joátek, katë kía juebénasi nát béppa nooka, huame kaa Diosta súaleme bénasi; ímëri juebenak nokaka Diostam am jikkajä bénasi éiya.

⁸ Eme éntok katem áme bénasi aane, bueituk enchim Dios Átchay jüneyia jita enchimneu bëyëhui, kee jee enchim áhuä aahuayo.

⁹ Bueituk eme éntok, ínëlem oraciónta jonake:

Itom Átchay téhuekapo kátekame,
em téhuam santotaka täyahua.

¹⁰ Jü em réy nésauri ito násuk itomaktunake;
jü em jo ääu ímí buíapo yáatunake, téhuekapo bénasi.

¹¹ Jume páanim chíkti táapo itom buäyëhui, én itom buänakëhue itom mákka.

¹² Itom Dios bejrimmeche itom jiokore, jáchin jume kaa türik itou yáalame, itom jikorë bénasi.

¹³ Katë jum juénakuu itom jijiöbila, ál-lë kaa türiku itom yeu huíkke.

Bueituk émpë ä áttiak, juka réy nésauta entok juka úttiäraata,
entok juka looriata, sime huásuktiriampo. Júnentunake.

¹⁴ 'Të eme jume huate yoremem, juka kaa türik enchimneu yáakäu, am jiokorekáteko, jü enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame két enchim jikorinake.

¹⁵ Të jume huate yoremem kaa enchim jiokoreko, jü enchim Áchay Dios jü Dios bej-ribet, két kaa enchim jikorinake.

Jesús entok jü ayunahuame

¹⁶ 'Eme ayuunáteko, katem Dios huáateme mamato bénasi báare, sirokamta pújbaka, bem ayuunä bétana huatem am jüneria äaaka. Lütüriapone ínel jiaahua, bempom béja juka bem kobaläu yöla.

¹⁷ Të empo ayuunaka Diosta yörëteko, emoë pújba báksiaka kóbat jita emót teeka,

¹⁸ jume yoremem kaa emochä bínnakë béchibo juka em ayuunähui; ál-la jü em Áchay áma aneka kaa bít-huame. İri em Áchay kaabeta bícháu bíchame, sëmëm bíchápo em kobari enchi máknake.

Sïmek béppa bėj-reka téhuekapo aayuk

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ 'Katem ímí buíapo tómita nat yécha báare, téepärim anëpo entok jita momoyëpo, entok jume lak-roonim áman kimuka jita ëekbuäpo.

²⁰ Ál-lem téhuekapo náchá yétcha juka tómita béppa bėj-rek; ímëri jume téepärim entok jita junne kaitam momoiya, entok jume lak-roonim kara áman kiimu jita ékbuä béchibo.

²¹ Bueituk juka bėj-remta enchim jípürëpo, huämi jíba annake jü enchim jíapsi.

Jü takaahuata machiria

(Lc. 11:34-36)

²² 'Jume pusim, takaa am machiriak; júntuksan jume em pusim türiako, sime em takahua machiriay tápuninake.

²³ Të em pusim kaa türiako, sime jü em takaa kaa machikuu annake. Të inëli jü machiria em takat ayukame kaa machitukäteko, ¿jáchisu tepa chukuri jäni jü kaa machiria emót ayukame?

Dios entok yún tómihuame

(Lc. 16:13)

²⁴ 'Kaabe ára guoyim teeko, nana beu nésauta am joriaka, bueituk huépülakuu oomtinake jü senumak éntok al-leenake. Juka senuk yörinake; senuk éntok kaa jatterianake. Nana beu kara ä johua Diosta nésahui entok rikotuhuamta.

Jíta johuäpo kaa pappéhuame

(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'Iäri béchibo, inenne enchimneu jiaahua: Katem jáchin emo éetua jü jáchin enchim jápsinakë béchibo, jita enchim buänakë béchibo, jita enchim jínakë béchibo, entok takaahuat jita enchim sánkonakë béchibo. ¿Jachu jü jápsihuame kaa buähuamta béppa chë ériahua, entok jü takahua sánkota béppa chë bát huéiye?

²⁶ Téhuekahuem remteka huikichim bitcha: Katim éecha entokim kaa etta tóboktia. Júnentaka junne enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame am jjiübuätua. Të eme, ¿Jachem kaa chë béj-re, imëi huikichim béppa?

²⁷ Entok, ¿Jábesu enchim násuk úttiata joaka senu téchompo ára áu yötutua jäni?

²⁸ '¿Entok jatchiakem sánkota bétana kaa yuuma? Jume liirio sehuamem bitcha: Buíapom síhuilataka yoyötu, kaa jijjoaka entok kaa tekpanuaka.

²⁹ Tëne inel enchimneu jiaahua, jü réy Salomón yún ujjóriata áttiaka junne kaa áme bénasi ujjorisi áu sánkotuak.

³⁰ Të iri júya ániat yötulataka senu táapo áma óreka yokoríapo tájiu guötiana; të Dios ä súpetua. ¿Eme yoremem kaita súalëram! ¿Jachu kaa enchimneu chë júne ára tühuata yáa jäni?

³¹ Én éntok katem jáchin emo éetua, inel jáika: “¿Jítasute buänake jäni?” entok, “¿Jítasute jínake jäni?” entok, “¿Jítasute sánkonake jäni?”

³² Bueituk jume Diosta kaa súaleme, ikäi ániat ayukamtam jíba jária; të enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame jüneiya, ikäi simeta enchimneu bëyëhui.

³³ Të tua bátchu, akem ä jariunake, juka Dios réytaka ä nésahuëhui, entok lútula huémta; huanäi jü huate enchimneu bëyeme, kía áapola enchimneu ayu táytinake.

³⁴ Huä taahuari äbo huémtachem kaa jáchin éiya; jü yoko äbo huéeme két ä nüpanake, juka áapola kaa át yúmahuamta. Bueituk inëli jü chíkti taahuari juka obisi éehuamta huéria.

7

Béttesi huatemet nokhuame

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Katem kía jábetat nooka, kaa enchimmet nok iäteko.

² Bueituk iri huatemmet enchim nokäu enchimmet két nónokna, entok jü huatem enchim áy jujünaktëu emem két áy jünaktena.

³ ¿Jatchiakasë juka ili chukta täbui pújpo órekäu bitcha, juka júya chë buëuruk em pújpo órekäu éntoke kaa bitcha?

⁴ ¿Jáchisu jüntukë täbuikuu jiaunake: “Bátchu chúkta pújpo em jípureüne enchi yeu huik-ria báare”, empo éntok em pújpo juka júya chë buëuruk jípureka?

⁵ ¿Empo juka Dios huáatihumta mamatome! Báché juka júya buëuruk em pújpo jípureü yeu huikke. Huanäre tüisi bíchaka tahuanake juka ili chúkta täbui pújpo jípureü yeu huik-riä béchibo.

⁶ 'Katem juka santosi täyahumta chüummeu guötia báare, entok katem jume perlam béj-reme kohuimmeu guötia báare, bueituk ímëri ámechim chépteka am jámtianake, entokim enchimmeu kúakteka enchim kikkisunake.

Jü noki tómí sahumlita béj-reme entok jü oración

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Entok jibem jita aahua, huanärem ä mákna; entok jibem jita jaria, huanärem ä téunake; jiben puertata poona, huanärem ä étaporiana.

⁸ Bueituk jábe junne jíba jita aahuame, ä mabetnake; entok jíba jita jariame ä téunake, entok jü jíba puertata poname ä étaporiana.

⁹ ¿Jábe yoremesu juka ä üusihua páanim áhuä aahuayo tétata ä máknake?

¹⁰ ¿Kúchuta áhuä aahuay éntok bakotta ä máknake jáni?

¹¹ Eme, kaa tü yórememtaka junne, enchim üusimem türík mámaka, të chë junne jü itom Áchay Dios téhuekapo kátekame tühuata am máknake jume áu jita aahuame.

¹² 'Ínëli, juka simeta yoremem enchimmeu yáa iäu ánëlem ámehua yáuhua; bueituk jü Moiséjta ley entok jume profeetam ínëlim nookak.

Jü puerta näulay

(Lc. 13:24)

¹³ 'Puerta näulay pámanem kiimu. Bueituk jü puerta bueeka entok jü böo emo täruhuäu bíchaa yore huériame, íri böochi juebénakam át kaate;

¹⁴ bueituk jü puerta näulay entok jü böo junne jíapsihuäu bíchaa yore huériame; íkai böotam kaa jaikikam ä téulataka át kaate.

Ä takammey täyana

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ 'Profeeta ára nókíchiram bétanem emo suaya. Bueitukim kabaram bénasi sánkoka enchimmeu yáijnake, tem bem sánko bétuk robom bénasi yoyolim.

¹⁶ Jíta bem joähuem bíchaka ámet jüneenake, júya huíchärat kaibu páras takam át téuna, entok chuna takam junne.

¹⁷ Júya türi, türim tataka, të jü júya kaa türi kaa türim tataka.

¹⁸ Jü júya türi kara kaa türim taaka, entok jü júya kaa türi két kara türim taaka.

¹⁹ Sime júya kaa türík takame chúkthiahuaka táijta béetëu jímmana.

²⁰ Júnëlem bem takammey am täyanake.

Jauhuey júnene kaa enchim täyak

(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Katim sime huame "Señor, Señor", ti inou jíame áman kimunake, jum téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo, ál-la hua ín Áchay Dios téhuekapo kátekamta nésahui joame.

²² Júnakoy taahuata yúmako juebénakam ínel inou jiaunake: "Señor, Señor, ¿jachute kaa em téhuampo em noki profecía nokpo ámeu nookak? Entokte em téhuampo jume lemooniom yeu béebak, entokte em téhuampo juka kaa jaibu jojuhumta yáuhua, milagro téamta."

²³ Huanäine ínel ámeu jiaunake: "Jauhuey júnene kaa enchim täyak. ¡Mékkem kaate, eme kaa türík jíba joo tékilekame!"

Jume guoy kári naahuam

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ 'Jábetaka junne ín noki jikkajaka entok ín nésahui joame, yoreme tü éehumta jípurementamakne ä näikianake, ä kári yáaka tétata ä nahuatukamtamaki.

²⁵ Huanäi yúk táyteka, bathuem tápunak entok jekamak huéeka ä béb táytek, íkái káríta; të kaa huétchek, bueituk tétatat kutti ä nahuakä béchibo.

²⁶ Të jábetaka junne ín noki jikkajaka, të kaa ín nésahui yáakame, jü yoreme kaa tü éehuamta jípurementamakne ä näikianake, hua sèeta béppa káatekamtamaki.

²⁷ Huanäi yúk táyteka, bathuem tápunak entok jekamak huéeka ä béb táyteka ä tátabek, íkái káríta; ínèli huécheka tüisi jiokot machisi taahuak.

²⁸ Chúkula Jesústa ámeu noksuko, jume áma aneme, juka jábeta yörihuäpo ä bäsulekam taahuak, bem majtiahuakä bétana,

²⁹ bueituk Áapo yäura úttiata jípurementa bénasi am majtiay, të kaa jume escriibam bénasi.

8

Jesús leprata jípurementa tütek (Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Jesústa júya káu bétana kömä siiko juebena gente áa sáú kaatey.

² Huanäi senu yoreme tüisi takahuat sähuaka leprä tíamta jípureka áu yepsaka tónommia áu kíkteka, ínel áu jiaahuak:

—Señor, empo júnel éäteko, arë nee tüte.

³ Jesús mám rútukteka át mámtek, ínel jíaka:

—Jehui, júnelne éiya; türiäe.

Huanäi jü leprata jípurementa sejchúkti kaita jípureka taahuak.

⁴ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Juyú! Katë jábeta téttejhua, ál-lë áman huéiye, jü tiöpopo nésahuemtahui. Juka Diosta baysahueka tiöpou totoijhuamtë áman huéria, Moiséjta nésahuekä pámani, bempörim jüneenakë béchibo.

Jesús centuriónta jóapo sáyhuamta kökoremte tütek (Lc. 7:1-10)

⁵ Capernaum pueblou Jesústa yebisiseyo, senu centurión sontarommeu yäut áu rukteka jiokot áu jiaahuak,

⁶ ínel jíaka:

—Señor, jü ín sáhuèhui ín jóapo böka káraktilataka, kökosi kaa huéeläpo áu innëaka.

⁷ Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—Ínapone áman sika kökoata ä úhuaanake.

⁸ Të sontarommeu yäut ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Señor, kanne ín jóata bétuk enchi mabetpo yúmala; ál-lë kía nokta téhua; huanäi jü ín sáhuëu türinake.

⁹ Bueituk ínapone yóremtaka huatem ino béppa nésahueme jípurementa, entokne sontarom ín nésahue bétuk jípurementa. Huanäi senuk jákun nee ä jaasek áman sisime; juka senuk éntok: “Binë huéiye”, ti nee áu jiay inou sisime; juka ín sáhuëu jita nee ä yáa sáhuey, ä jojoa.

¹⁰ Huanäi Jesús ínel ä jiay ä jikkajaka, áa bétana buére ëeak. Huanäi ínel ámeu jiaahuak, jume áa sáú katemmehui:

—Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, pueblo Israelpo júnene kaa ä téula, juka Diostat üttesi éehuamta.

¹¹ Inenne két enchimmeu jiaahua, juebénakam yáijnake, täata yeu hué bétana entok täata áman huéchë bétana; huanärim Abrahamtamak, Isaactamak entok Jacobtamak jotenake, jum téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo.

¹² Të huame Diosta üusimpo näikiatukaïhuim, päkunim kaa machikun yeu bébna; ímirim kökosi éaka buannake, emo tám kumeka.

¹³ Huanäi Jesús sontaro yäuttau ínel jiaahuak:

—Ámanë huéiye, bueituk em ä súalekä páman yáatunake.

Huanäi huämi orapo jü jóapo sáyhuame sep türilataka taahuak.

Jesús Perota asu kökoremta tütek

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Jesús Perota jóau yepsak. Huanäi Perota asu bitchak, táij huécheka bökamta.

¹⁵ Huanäi mámpo áachä mámtek, jü táij huéchiria ä tójjak; huanäi yejteka jita am joria táytek.

Jesús juebena kökoreme tütek

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Të chükula tukariu yúmako, juebénakam lemooniom jípureme áu nüpahua; huanäi jü nokiy jume lemooniom yeu béebak, entok jume kökoreme simem tütek,

¹⁷ jukä profeeta Isaíasta nokakäu chúpnaکہ béchibo, ínëli ä jiäpo: “Áapo juka itom kökoa nüka entok itom kökosi éäü núk siika.”

Jume Jesústat sáu kat báreïhuim

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Jesús juka genteta áa chíkola anemta bíchaka, nésahuek bahue huáyтана bíchaa kat béchibo.

¹⁹ Senu escriiba áu yepsaka ínel áu jiaahuak:

—Maestro, jákun em huëu bíchane émomak huéenake.

²⁰ Jesús ínel áu jiaahuak:

—Jume ayesim buía guojökum jóuhua; jume huikichim éntok toosak; të ínapo jü Yoremta Üusi jita mútekaka ín bönakeu júnene kaa jípure.

²¹ Tábui, ä disciipulohua ínel áu jiaahuak:

—Señor, nechë licencia áman sika bát ín áchay ín máanakë béchibo.

²² Jesús ínel ä yómmiak:

—Ino sáukë huéiye, Akë am tójja eläpo jume kókkolam bem kókkolam máanake.

Jesús buere jékata yánti tahuatuak

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Áapörík barcopo jámuko, ä disciipulom áa sáu sájjak.

²⁴ Huanäi buere jéka bahuero áu tóboktiak; jume bää máresim éntok röakteka barcotam patpattiy; të Áapo kótchey.

²⁵ Ä disciipulom áu yájaka ä bússak, ínel jíaka:

—Señor, jítomë jínëu, bueitukte abe kókkol!

²⁶ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem májhue, eme yoremem kaita súalëram?

Huanäi yejteka, jü jekatau entok bahuetau kutti nónokak; huanäi sime yánti taahuak.

²⁷ Huanäi jume yoremem áa bétana buere éiyay, ínel jíaka:

—¿Jábese ïri yoreme, juka jekata entok bahueta sáhueme? ¡Ímëi éntok ä nokäu johua!

Jume gadarenom lemooniom jípureme

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Ínëli bahue mayoa huáyтана ä yepsako, gadarenom buiapo, guoyikam ä nánkek, lemooniom jípureka, ánimam mamahuäpo yeu sákalataka; jujuëna jéjeyhuiaka chuu yoyolim bénaaka. Íäri béchibo ïri böot kaabe ára áma huam huéiyey.

²⁹ Huanärim chay nónokak, ínel jíaka:

—¿Jítasë itomak jípure, Jesús, Diosta Üusi? ¿Jachë itom kaa pappeetua báreka äbo yepsa, ketune kee tiempota yúmaisü?

³⁰ Ímï éntok ili ámeu mékka juebena kohuim áma jïbuä sásakay.

³¹ Huanäi jume lemooniom jiokot áu nookak, ínel jíaka:

—Itom yeu béebakáteko, huame kohuimmechë itom kimutua.

³² Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—Ámanem kaate.

Huanäi bempo yeu sájaka kohuimmet kiímuk; ínëli sïme huame kohuim siba bënëku ámanim bahuéu kón huátteka áma kókkok.

³³ Huamë kohuim suayaïhui éntok tennek. Huanärim buere jóärau yájaka sïmeta ettejhuak, jáchin jume lemooniom jípureïhui jita ámeu yeu sikähui.

³⁴ Huanäi sïme jume buere jóäraapo jóakame, Jesústam nankirika yeu sájjak. Huanärim ä bíchaka jiokochim áu jiaahuak, bem buíäraapo yehuä huée sáhueka.

9

Jesús káráktilata tütek

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Huanäi Jesús barcopo jāmuka, baubäa huáyтана bíchaa siika. Huanäi ä pueblou yepsak.

² Ímïri am aneyo, senu yoreme káráktilataka áu nüpahuaak, ä jípetekpo bösimeka. Huanäi Jesús Diostat éehuamta ámet bíchaka, jü káráktilatau ínel jiaahuak:

—Katë kóm éiya, ín üusi; em Dios bejrim bétanë jiokorihuak.

³ Huanäi jume escriibam bem jiápsipom ínel jiaahuay: “Íri Diosta béj-reka nooka.”

⁴ Të Jesús am jüneriaka jita éehuamta am jípureïhui huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem kaa tüisi éiya enchim jiápsipo?

⁵ Bueïtuk, ¿jita nokisu chë kaa obiachi: “Em Dios bejrimmeche jiokorihua”, ö “Yejteke náa huéiye”?

⁶ Bueïtuk enchim jüneenakë béchïbo, juka Yoremta Üusi ímï buíapo úttiata ä jípurehui, jume Dios bejrim ä jiokorinakë béchïbo.

Huanäi jü káráktilatau ínel jiaahua:

—Yejteke juka em jípetekta nüka, em jóau bíchaa huéiye.

⁷ Huanäi áapo yejteka, ä jóau bíchaa siika.

⁸ Jü gente éntok ä bíchaka, áa bétanam buere éiyay. Huanärim Diosta úttiley, yoremem úttiata am mákakä béchïbo.

Mateo núnuhuak

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Jesús áma huan huéeka ä bitchak juka yoremta Mateo ti téhuaakamta, yäura tómita náu totoijhuäpo bankopo kátekamta. Huanäi ä núnnuk, ínel áu jíaka:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi kíkteka áa sáu siika.

¹⁰ Ínel yeu siika, huämi jóapo, Áapo mesau kátekay, jume yäura tómita náu totojame kéchim áma yájjak, entok huate yoremem kaa türik joaka jiápsame. Huanärim Jesústamak mesau jotek, entok ä discípulommaki.

¹¹ Jume pariserom íkai bíchaka, ä discípulommehuim ínel jiaahuak:

—¿Jatchiaka jü enchim Maestro ámemak jïbuä, jume yäura tómita náu totojam-maki entok jume kaa türik joaka jiápsammaki?

¹² Jesús íkai jikkajaka ínel ámeu jiaahuak:

—Jume kaa kökoreme katim mérikota huátia; të jume kökoreme ál-la.

¹³ Sájakem át suaka ä bitcha, jáchin ä jiau bárëhui: “Emo nák jiokolihumtane huátia; kaa animaalm súahuamta.” Bueituk kanne huame Diosta bíchápo lútula jíapsame jínëu báreka yebij-la, ál-la Dios bejrita joame, emo am jíapsi kúaktianakë béchibo.

Ayunota bétana temayhuame

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Huanäi jume Juanta discípulom áu yájjak, ínel jíaka:
—¿Jatchiaka itapo entok jume pariserom juebénasi áayuna, em discípulom éntok ëe?

¹⁵ Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jachu jum emo jubiahua pajkopo núnurim sirokaka áma annake jáni, juka jubemta ketune ámemak aneyo? Ëe, të taahuari yúmanake, juka jubemta bem uhuanähui, huanäi ál-lam ayuunanake.

¹⁶ ‘Kaabe súpe mueram sánko bemelamey am chäbuänake; bueituk jü sánko beméla báksiahuakátek náu simnake, huanäi chë buekasi síutinake.

¹⁷ Entok kétéchi jü vino bemela kaa huakäbia bóosa örapo tottöhua, ínëli yáahuakátek jü huakäbia bóosa öram síusiute; jü vino entok guötinake, entok jü huakäbia bóosa kaa türika tatahua, të jü vino bemela, huakäbia bóosa bemelaku tottöhua. Huanäi ínëli náu bibinhuatu.

Jairota maala entok jü jámmut Jesústa sánkobet mámtekame

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Të bát íkái áapörík ámeu nokaysu, senu judío sinagogapo tekiakame áma yepsaka áu tónnommea kíktek, ínel jíaka:

—In maala jübuëla muukuk; të áman sika áa béppa enchi mámtek jíapsinake.

¹⁹ Huanäi Jesús kikteka, áa sáu siika, ä discípulommaki.

²⁰ Ínëli ä huéesimey, senu jámut dooce huásuktiapo ójbo át yeu huéeka kökoreme áma bétana áu rúktek. Huanäi ä sánkobet mámtek.

²¹ Bueituk áapo ä jíápsipo ínel éiyay: “Kíane ä sánkobet mámtek junne, türilatakane tahuanake.”

²² Huanäi Jesús kúakteka ä bíchaka ínel áu jiaahuak:

—Empo jámmut, katë kóm éiya. Jü Diostat em éäü enchi tütek.

Huanäi naateka jü jámut türilataka taahuak.

²³ Jesús éntok sinagogapo tekiakamtau jóau kibakeka am bitchak, jume baka kusiammey jiponame entok juka genteta naa múksi kaa huéeläpo anemta.

²⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Yehuem kaate, bueituk i usi jámut kaa mukila, ál-la kótche.

Huanärim ä junneriay.

²⁵ Të juka genteta yeu sákatuasuk, áman kibakeka, mámpo ä buíssek. Huanäi yejtek, jü ili jámmut.

²⁶ Jü ímí yeu sikame síme buíärat buéresi jüneriahuak.

Guoy liliptim bíchakam taahuak

²⁷ Jesústa áma huam huéeyo, guoy liliptim áa sáu sájjak, chay nokpo ínel jíaka:

—¿Itomë nák jókole, empo Davidta Üusi!

²⁸ Të ínëli jóau ä yepsako, jume liliptim áu yájjak. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jachem ára íkái nee yáa máchile?

Huanäi bempo ínëlim áu jiaahuak:

—Jehui, Señor.

²⁹ Huanäi pújpo ámet mámtek, ínel jíaka:

—Enchim ä súalekä páman enchimmeu yáatunake.

³⁰ Huanäi bem pusim étapotaka taahuak. Jesús éntok tüisam téjhuak, ínel jíaka:
—Huitti nokhuäpo íkai kaabe ä jüneríanake.

³¹ Të bempo huämi buiärapo yeu sájaka, simetam nok táytek, buéresi jita ä joähui.

Senu muro nookak

³² Chúkula bempörim yeu kateyo, huépul muro áu nüpahuak, lemooniota jípureka.

³³ Juka lemooniota yeu béebiak, jü muro nookak. Jü gente éntok áa bétana buére éaka ínel jiaahuay:

—Ími Israel buiärapo, jiauhuey júne kaa bíttuk jü én itom bíchähui!

³⁴ Të jume pariserom ínel jiaahuay:

—Jume lemooniommeu yäutta téhuampo jume lemooniom yeu bébba.

Jü et chúpila juebenna

³⁵ Jesús ámet naa huéiyey buére pueblommet entok ili pueblommechi, bem sinagogampo am majtiaka juka réy nésaupo evangeliota; takaa huantiriata entok kökoata pueblopo bem jípuru am úhuak.

³⁶ Ínëli juka genteta jubenak bíchaka, am jijiokolek, bueitukim kía tóijtaka chíbejtilatukay, kabaram kaa kabyerokä Bénasi.

³⁷ Huanäi ä discípulommeu ínel jiaahuak:

—Lütüriapo jü et chúpila juebenna, të jume áma tekipanuame éntok kaa jaiki.

³⁸ Áhuem nooka, Señor etta áttiakamtahui, bueituk tekipanuanakeme etta ayukäu am bíttuanake.

10

Dooce apóstolim yeu púahuak

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Huanäi jume ä dooce discípulom núnuka, úttia yäuraata am mákkak jume lemoonio espíritu chicha machim yeu am bébnakë béchibo, entok jume huantiriam jípureka kökoreme am tütenakë béchibo.

² Ímërimme jume dooce apóstolim téhuam: Bát huéeme jü Simmom tíame, Peero ti téhuaakame, entok Andrés ä sailahua, Jacobo Zebedeota üusi, entok Juan ä sailahua,

³ Felipe, Bartolomé, Toomas, Mateo jü publicano, Jacobo Alfeota üusi, Lebeo jü Tadeo ti két téhuaakaïhui,

⁴ Símmom jü cananista entok Judas Iscariote, ä nénkinakëihui.

Jume doocem tékkil

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jesús ímëi doocem áman bíttuak. Huitti am téjhuak, ínel jíaka:

—Jume kaa judíom böommechem kaa kannake, entok samaritano jóärahuek kaa kimunake.

⁶ Ál-lem israelita jóammet bát kannake, jume kabaram Bénasi emo tärulammehui.

⁷ Ámanem kateka ä nooka, ínel jíaka: “Jü téhuekapo réy nésauro äbo jëla huéiye.”

⁸ Kökoremem tüte, lepra sáhuakame ketchi; kókkolamem jíabitetua, lemoo-niomem yeu béeba. Kíalem mikpo ä mabet-la; ínëlem huatem ä miika.

⁹ ‘Enchim huikoj bóosapem juka tómi sahualita, tómi tósallita, cobre tómita, katem áma ä huériunake.

¹⁰ Éntokem kaa bóosapo nüuka boojonake, éntokem kaa guoy sánkota huériunake, entok kaa guoy páares boocham, entok bóroniata junne; bueituk jü tekipanuame buähuaanta kía ä mabetnakë béchibo, lütüriata jípura.

¹¹ 'Të ják junne buére jóärapo, ö ili jóärapo enchim kimunakepo, nátemajëem jábesu áma Diosta bétana enchim mabetpo yúmala. Huanärem áma taahua, enchim áma yeu sákäü tájti.

¹² Entok jum jóapo enchim yájäpëm am tebotua.

¹³ Huanäi jume ímí jóakame enchim am mabetpo yúmalatuk, jü yánti éaka enchim Dios huáatëu ámemaktunake; të kaa enchim am mabetpo yúmalatuk, jü yánti éehuaka enchim Dios huáatëu enchimneu nóttinake.

¹⁴ Të jábe ä jóapo kaa enchim mabetakätek, entok juka enchim nokäü kaa jikkajakätek, yehuëm kaate huämi jóapo ö buére jóärapo, huanärem enchim guókpo juka tóröchiata tátake, Diosta noki kaa am mabetaka béchïbo.

¹⁵ Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, júnak táapo juka bette nokta chúpeyo, chë júne jiokot machinake, jume ímí jóärapo jóakame béchïbo, bueituk Sodoomapo entok Gomoorrapo jóakame béppa.

Itom guojajjanähui äbo yúmanakeme

¹⁶ 'Ínapone enchim kabaramtukä bénasi robom násukun enchim bittua. Eme éntok jáchin juka bakotta ára áhuä suaya bénasem emo suaya, entok jáchin juka guókouta kaitau suaka yánti ä jiapsä bénasem emo nüye.

¹⁷ Yoremem bétanem emo suaya, bueitukim yäura conciliou enchim yeu tóijnake, entokim bem sinagogampo enchim bemmuchatebonake.

¹⁸ Gobernadorim entok réyesim bíchäpëm yeu tóijna, enchim nee súalë béchïbo. Inëlem juka ino bétana huémta ámeu noknake, bempörimmehui entok kaa judíommehui.

¹⁹ Të yäuraata mámpo joahuak, katëm jáchin éiya, jita enchim noknakëhui; bueituk huämi horapo akem ä mákna, jita enchim noknakëhui.

²⁰ Bueituk eme katëm enchim éäpo noknake, ál-la jü enchim Áchay Espíritu enchim tempo yeu ä huéetuanake, juka nokta.

²¹ 'Sailakame ä sailahua yäura mámpo tóijnake ä mënë béchïbo; jü áchayri éntok ä üusihua; usiarihuam éntok bem áchayrim béj-reka jáptenake, am súanä béchïbo.

²² Símetakam enchim omtianake ín téhuam béchïbo; të jábe ä jiapsäü tájti kaa áu náyoteme, íri jínëutuna.

²³ Ímí buére jóärapo Diosta enchim súalë béchïbo omtiahuätek, täbui jóärau bichem kaate, bueitukne lútüriapo ínel enchimneu jiaahua: kee jee jume buére jóärau israelitammet enchim naa katchuy, jü Yoremta Üusi yebijnake.

²⁴ 'Jü majtiahuame kaibu ä majtiakamta béppa chë yörisi machinake; jü tekokame júne kaibu ä teko béppa bát huéenake.

²⁵ Jü majtiahuame ä majtiakamta bénasi áu jípu báanake; jü tekokame két ä teko bénatu báanake. Jü familiapo áchaytam Beelzebú tíiya; jume jóapo usiarim éntok chë júnem buére áuna.

Jábetasute máujnake

(Lc. 12:2-9)

²⁶ 'Juari béchïbo, katëm am májhue; jü éсотaka ayukame jíba jüneriana, entok kaa bíthuäpo órekame júne két jüneriana.

²⁷ Juka kaa machikuu enchimneu ín nokäü, emëëm machikuu ä nooka; entok juka lautí kaa kusisi nákampo enchim jikkajäü, kárichem jikat jámuka huatemneu kusisi ä nooka.

²⁸ Entok katëm am májhue jume takaata ára mëame, tem juka jíapsita kara mëa; Diosta ál-lem majhuë, huaka jíapsita ára mëamta, entok juka takaata infierno béetëpo ára jímnamta.

²⁹ 'Éntokem át suuhua: ¿Jachu kaa ili guoy huikichim huépul ili tómipo nénenkihua jáni? Júnentaka junne, huépülaka júne kaibu buíau kón huénnake, itom Dios Áchayta kaa ínel éayo.

³⁰ Júnentaka junne, síme enchim kóba chonim näikiarimme.

³¹ Íäri béchïbo, katem májhue; eme chë júne béj-re, yún ili huikichim béppa.

Jume yoremem bíchäpo nee täyatebome

(Lc. 12:8-9)

³² 'Entok jábetaka junne yoremem bíchäpo nee täyatebome, ínapone két ä täyatebonake, ín Áchay téhuekapo kátekamta bíchäpo.

³³ Të jábetaka junne yoremem bíchäpo kaa nee áu täya tíame, ínapone két kaa ino ä täya tíanake, ín Áchay téhuekapo kátekamta bíchäpo.

Jesústa béchïbom emo näikimtek

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Të katem ínel emo éetua buíau kóm yebij-la yánti jíapsihuamta huériaka; bueitukne kaa yánti jíapsihuamta nüpa báreka yebij-la, ál-la ejparammea náu nássuahuamta.

³⁵ Bueitukne yebij-la, juka yoremte ä áchaymak nok nássuatua báreka, entok juka jámut asoahuarita ä áyemaki, entok júka jaborayihua ä asekamaki.

³⁶ Jume ä jóapo yoremte aanim, akim ä béj-reka áamak annake.

³⁷ 'Ä áchayhua entok ä áyehua ino béppa nákeme, kaa ä jípupo yúmala, ínomak áhuä näikianakëhui; ánëli këtchi ä üusihua entok ä malahua íno béppa nákeme, két kaa ä jípupo yúmala, ínomak áhuä näikianakëhui.

³⁸ Entok hua kaa ä kúruj püaktiaka íno sáu huéeme, két kaa ínomak áu näikiapo yúmala.

³⁹ Ä jíapsihua jariaka ä tíakame ä tärúnake; hua ä jíapsihua ino béchïbo tärúkame éntok ä téúnake.

Yore béjtua huame

(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'Jü enchim mabetame, nee mabeta; entok hua nee mabetame, Diosta nee äbo bíttuakamta mabeta.

⁴¹ Jü profeetata mabetame ä profeetatukä béchïbo, profeetata béjtuanä béekik mabetnake; entok hua lútula jíápsamta mabetame lútula ä jíápsä béchïbo, juka lútula jíápsaka béjtuanä béekik mabetnake.

⁴² Jábetaka junne senu vaaso sébe báam jíba am mikakätek, ímëi ili usim ín discípulomtukä béchïbo, lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, kaibu ä tärúnake, juka ä béjtuanähui.

11

Jume Juan Bautista noki huériame

(Lc. 7:18-35)

¹ Chúkula Jesús ä dooce discípulom téjhuasuka jita am jonákë bétana, am majtiaseka yeu siika, ámeu nokaka bem jóäram beekatana.

² Juan Bautista cárcelpo káteka ä jíkkajak, Cristota joähui. Huanäi guoy ä discípulom áu bíttuak,

³ ä temay béchïbo:

—¿Jachë empo ájária jü yebijnakeme, ö täbuike boobinnake?

⁴ Jesús ä yómmiaka ínel ámeu jiaahuak:

—Ámanem sájaka Juanta téjhua, juka enchim jíkkajähui entok enchim bíchähui.

⁵ Jume liliptim bitcha, jume lolöim naa kaate, jume lepra sähuata jípureme türä, jume nanakapim jikkaja, jume kókkolam jábite, jume poloobemmeu éntok evangelio ámeu nokhua.

⁶ Yúmalasi al-leehuamta jipunake, hua kaa inot tēitekame.

⁷ Chúkula bempörim sákayo, Jesús genteta ettejoria táytek, Juanta bétana:

—¿Jábetasem bít báreka ánia see päriau yeu sájjak? ¿Bakata jekay yoohuamta?

⁸ Ö, ¿jitasem bít báreka yeu sájjak? ¿Yoremta musäla ujyorisi tápsiolai áu sáñkotualata? Bueituk jume musäla ujyorosi emo sáñkotualame, réyesim jóapom aane.

⁹ Tē, ¿jitasem bít báreka yeu sájjak? ¿Senu profeetata? Jehuiteriapone enchim téjhua, áapo chē profeetata béppa.

¹⁰ Bueituk iári bétana jiojteri:

Ínēline ínapo áman ä bittua, juka ín nésahui émpat huéiriamta;

Áapo juka böota tútenake, em huéenake pámani.

¹¹ Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, jume jámuttat yeu yoremtulame násuku, kaabe Juan Bautistata béppa chē ériahuaka áu tóboktiala. Júnentaka junne, téhuekapo réy nésauta ayukäpo chē kaa ériahuame áa béppa chē yöhue.

¹² 'Juan Bautistata taahuarimet naateka én tájti, jü téhuekapo réy nésauri úttiata johua; jume ä nü báareme éntok úttiata joaka ä nüye.

¹³ Bueituk sime jume profeetam éntok jü ley, Juanta yepsäu tájti, Diosta bétanam nookak.

¹⁴ Én éntok, eme ä mabet bárëtek, áapo ínel jü Elías äbo yebijnakēihui.

¹⁵ Jü jikkaij béchibo nákakame ä jikkaijnake.

¹⁶ '¿Am jábeta bēnā tánake jani, íkai yóremraata? Jume usim jübua yoyötume bēnamme; jume plaazapo joka bem jálaimmeu chayeme,

¹⁷ ínel jáka: "Baka kúsiayte enchim jiponriak, tē katem yēka; éntokte siroksi enchim buik-riak, éntokem kaa buaanak."

¹⁸ Éntok Juan két äbo yepsak, kaa jibuäka éntok kaita jēyeka; huanärem lemooniom ä jipurē tíya.

¹⁹ Huanäi ínapo jü Yoremta Üusi yepsak, sime buäyeka éntok sime jēyeka; huanärem ínel jiaahua: "Jo ímī aane, jü yoreme jibuära éntok vino jēyēra; Diosta bejrim joame éntok yäura tómita náu totójame amiigoka." Tē jü kóba súahua Diosta bétana lútula huéeme tüisi huéeka bittunake.

Jü pueblommeu kókosi huéénakeme

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Huanäi kuttílasi ámeu nok táytek, jume buére jóärapo joomemmehui, bueituk juka buéresi yún jita ámeu ä yák junne, kaa emo am jápsi kúaktiakä béchibo. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

²¹ —¡Empo Corazín, jiokot machisi emou huéenake! Éntok, jemohui Betsaida! Bueituk jum Tiropo éntok jum Sidónpo jü buéresi johuame ámet yáahuakätek, enchimmeu ä yáahuakä bēnasi, bínhua naatekam chukurik sáñkoteka emo jápsi kúaktiasu éiyey, éntokim emo nápojtuaka bem sirokäu jüneriatebo éiyey.

²² Huäri béchibone ínel enchimmeu jiaahua, Diosta bíchäpo yäura bít-huamta taahuari yúm Mayo, eme chē jünem jiokot emo binnake, jume pueblom Tiropo éntok Sidónpo jiápsame béppa.

²³ Empo pueblo Capernaum, téhuekau tájti emo tóboktia máchileka éame, bétukum infierno tájta béetēhuē kóm jímmaana. Bueituk jü buéresi emo násuk yáahuakäme, Sodoomapo yáahuakätek, én tájti buére jóäraatu éiyey.

²⁴ Íäri béchibone ínel enchimneu jiaahua, Diosta bíchápo yäura bít-huamta taahuari yúmako, eme chë júne jìokot emo bínnake, Sodooma buiärapo jiápsakame béppa.

Inohuem sájaka jimyore
(Lc. 10:21-22)

²⁵ Íkäi noksuka Jesús ínel jiaahuak:

—Enchine úttile, ín Átchay, téhuekapo entok buíapo sìmem béppa yõtaka nésahueme; bueituk jume kóba súakame entok jita täyame, íkäre am ésoriak. Huanäre jume ili usimneu yä machiriak.

²⁶ Jeehui, ín Átchay, bueituk émpë junëli ä türek.

²⁷ 'Sìmetaka im mámpo tóij-ri, ín Áchay bétana; entok Diosta Üusiapo kaabe nee täya, ín Áchay jíbba, entok ä Áchayhua két kaabe ä täya; ál-la ä Üusihua jíbba të Áapo huame ínel ä éäpo ä täya ää, ámeu yä machiria.

²⁸ Inohuem kaate, sìmetaka tekipanualataka lottilame entok püaktilame; ínapone enchim jimyoretuanake.

²⁹ Juka tékilta enchim ín mákáhuem nüye, éntokem inot ä täya, juka lütüriata. Kanne béttek jiápsak, entokne yánti ino nüye; júnëlem enchim jiápsipo jimyore-huamta téunake.

³⁰ Bueituk jü enchim ín boojoria äau kaa obiachi; entok jü püaktiria kaa tua bétte.

12

Jimyore táapo discípulom tirijko bújam chúktiay
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Huámëchi taahuarimmet Jesús tirijkom etpo áman huéiyey jimyore táapo. Ä discípulom éntok tébäurey; huanärim tirijko bújam chúktiaka am buä táytek.

² Jume pariserom am bíchaka, ínëlim áu jiaahuak:

—¡Akem am bitcha, jó! Jume em discípulom jimyore táapo kaa jojuhuamtam johua.

³ Të Áapo ínel am yómmiak:

—¿Jachem kaa ä nok-la, jum jìojteripo, jáchin juka Davidta ayukähui, áapo éntok jume áamak anëihui tebäureka?

⁴ Bueituk, ¿jáchin jum tiöpopo kibakeka, páanim Diostau bíchaa näikiarim buäka, áapo entok jume áamak rejteihui? Katim am buäpo yúmalatukay, ál-la jume sacerdote tékilta tiöpopo joame jíbba.

⁵ ¿Jachem kaa ä nok-la, juka leypo jìojteta, jáchin jum jimyore táapo, jume sacerdotem tiöpopom bem tékil joja, entokim kaa Diosta bejre?

⁶ Juntuksanne ínel enchimneu jiaahua: Senu ímï aane, tiöpota béppa chë yörisi machika.

⁷ Bueituk eme jüniäteko jáchin ä jiau bárëhui: “Juka yore nák jíokolihuamtane huáatia, kaa jume animaalim altarpö Diostau totóijhuamta”, huanäi ál-lem kaa bétte nokta ámet nok éiyey, jume kaita kúlpakammechi.

⁸ Bueituk ínapo jü Yoremta Üusi jimyore táhuarita béppane yaurata úttia nesauta jípure.

Jü yoreme huakiam mámakame
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Huämi áman yeu sika bem sinagoogau yepsak.

¹⁰ Ímïri senu aaney, huakiam mámakä. Huanärim Jesústa nátemajek, ä nätua báreka:

—¿Jachu lútula huëpo türi, jimyore táapo jábeta tüte béchibo?

¹¹ Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jábesu enchim násuk senu yoreme huépülak kabaraka, jimyore táapo guójöku kóm ä huéchek, jachu kaa áu mámteka yeu ä huíknake jáni?

¹² Ä ínëlitunakey, ¿jachu kaa chë júne bėj-re jü yoreme, kabarata béppa? Íäri béchibo, türi jimyore táapo tühuata yáa béchibo.

¹³ Huanäi jü yoremtau ínel jiaahuak:

—Em mámamë rútuaktia.

Huanäi áapo am rútuaktiak; huanärim türilataka taahuak, jume senu mámam Bénasi.

¹⁴ Chúkula jume pariserom yeu sájaka, náu ettejhuak, Jesústa më béchibo.

Diosta nésauri joame yeu púari

¹⁵ Jesús íkai jüneriaka, sékana bíchaa siika. Huanäi juebena gente áa sáu sájjak, entok kökoreme sîmem tütey,

¹⁶ entok kuttílasi ámeu nookak, kaa yeu áu buijnä bétana.

¹⁷ Bueituk junëli áhuä chúpanakë béchibo, juka profeeta Isaíasta nokakähui, ínel ä jáako:

¹⁸ Jü nésauta nee joriame ímî aane;

íkaine yeu púala, ín nákehui;

ín jíapsi áa bétana al-leiya;

ín Espíritune áa béppa órenake.

Huanäi kaa judíommeu Dios yäura bít-huamta noknake.

¹⁹ Kaabetamak nok náassuanake, entok kaa chay noknake, entok kaabe ä nokäu jikkaijnake, jum böommechi.

²⁰ Juka sána rútilata kaa bóula kóttianake,

entok kántela pabiilo buiichiamta kaa tuchanake,

áapörík lütüriata jípureka ä nésahuëpo ä yosüu tájti.

²¹ Jume kaa judíom éntok, ä téhuampom át éaka ä boobinnake.

Espíritu Santota bėj-reka nokhuame

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Huanäi senu lemooniota jípuremente áu nüpahuak, líptitaka entok múurotaka; të Jesús ä tütek. Ínëli jü lípti entok múuro bitchak, entok nookak.

²³ Huanäi sime gente át guómtilataka ínel jiaahuay:

—¿Jachu íri ájária jáni jü Davidta Ũusi?

²⁴ Të jume pariserom ä jikkajakam ínel jiaahua:

—Íri lemooniom yeu bébba, jü Beelzebú lemooniommeu yäutta úttiärayi.

²⁵ Jesús jünéaka jita bénak bem éaïhui, ínel ámeu jiaahua:

—Sime réy nación kaa nanabeu éaka emo näikimtelame lülüte, entok buére jóära ö kía jóuhua kaa nanabeu éátek, kaibum bínhua ára náu jíapsinake.

²⁶ Entok jü Satanás, Satanásta yeu bébátek, áapo áu näikimtelataka tatahua. ¿Jáchisu júntuk bínhuatunake jáni, jü réytaka ä nésahuëhui?

²⁷ Bueituk ínapo Beelzebúta úttiäray lemooniom yeu bébátek, enchim üusim, ¿jábeta úttiäraysum yeu am bébba? Huäri béchibo, jü enchim jiop-läpo, bempom yäura juezta Bénasi enchim yuktianake.

²⁸ Të ínapo Diosta Espíritu úttiäray lemooniom yeu bébáteko, tua lütüriapo enchimmeu yebij-la, jü Diosta réytaka nésahuëhui.

²⁹ 'Bueituk, ¿jáchisu senu ára áman kibake, jü yorem úttiakamta jóahui, jita ä úhuä béchibo, bueituk kaa bát ä sümakáteko? Huanäi ál-la juka jóapo ayukamta ára ä úhua.

³⁰ 'Jü kaa inomak éame, nee béj-reka jiápsa; hua kaa inomak jita náu tójame, ä chíbejtia.

³¹ 'Huári béchibone ínel enchimneu jiaahua, síme kaa tühua entok Diosta béj-reka béttek nokhuame yoremem yáari, jiokorina; të jume Espíritu Santota béj-reka béttek át nokhuame kaibu jiokorina.

³² Entok jábetaka junne Yoremta Üusi béj-reka nokakátek jiokorina; të jü Espíritu Santota béj-reka béttek át nokame, kaibu jiokorinake, ímí buíapo entok áman téhuekapo junne.

Jü júya ä takäpo täyana

(Lc. 6:43-45)

³³ 'Jü júya türi, türik takanake. Të jü júya kaa türi, kaa türik takanake; bueituk jü júya ä takäpo täyana.

³⁴ ¡Eme kaa tü yóremem bakot usiaríem! ¿Jáchisem türik noknake, kaa tü yórememtaka? Bueituk jiápsipo tápuni jü tempo yeu huéeme.

³⁵ Jü tü yóreme ä jiápsipo türik ayukä béchibo türik johua; jü kaa tü yóreme éntok, ä jiápsipo kaa türik ayukä béchibo kaa türik johua.

³⁶ Të ínapone enchimneu ínel jiaahua, síme nokta jájana kaa türik yoremem nokakäu, Diosta bíchápo yäura bít-huamta taahuari yúmakim jüneenake, kaa türik bem nokakähui.

³⁷ Bueituk em nokakä bétana lútula huémta yáariana, entok em nokakä bétana bétte noki emót chúpana.

Yóremraa kaa tü éame señalta aahua

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Huanäi huate escriibam entok pariserom akim ä yómmiaka ínel jiaahua:

—Maestro, juka kaa jaibu bít-huamta em joäute bít péiya.

³⁹ Huanäi Áapo am yómmiak, ínel jíaka:

—Jü yóremraa kaa türik jiápseka ä jubimak kaa huépülsi áu nüyeme, Diosta ára jita joäu señalta aahua; tem täbui señalta kaa mákna, ál-la huaka Jonás profeetatau yeu sikamta jíbba.

⁴⁰ Bueituk jáchin jü Jonás báij táapo entok báij tukaapo buére kúchuta tópapo anakä bénasi, junéli kétchi ínapo jü Yoremta Üusi báij táapo entok báij tukaapo buíata bétuk annake.

⁴¹ Jume yoremem Nínivepo joomem, Diosta bétana yäura bít-huamta taahuarit yúmak, íri yóremraa én kat-riammakim emo tóboktianake, bétte nokta ámet chúpä béchibo; bueituk bempom emo jíapsi kúaktiak, Diosta noki Jonásta ámeu nokako. Të én éntok senu ímí aane, Jonásta béppa chë yörihuame.

⁴² Entok senu reina suriu jometaka, jü én kat-ria yóremraatamak áu tóboktianake, Diosta bétana yäura bít-huamta taahuari yúmak, huanäi bétte nokta ámet chúpanake; bueituk áapo mékka buiära bétana yepsak, juka rey Salomónta tüisi jita täyäu ä jíkkaij báreka; të én éntok senu ímí aane, rey Salomónta béppa chë yörihuame.

Espíritu jaiti machi nóttekame

(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Jü lemoonio espíritu jaiti machi yoremstat yeu sikátek, huakia buíapo ansisim-nake, áma ä jimyorenakeu jariaka; të kaa ä tíakáteko,

⁴⁴ ínel jiaunake: "In jóaune nótti báare, ín yeu sikähui." Huanäi áman yepsakátek, kaabeta áma téunake, ál-la chíchikta entok musäla yáata.

⁴⁵ Huanäi sika, guoy búsan lemooniom áa béppa chë mamachim núnake. Huanärim át kimuka áma jóatenake. Chúkula íri yoreme chë júne machika

tahuanake, bannaataka béppa. Ínëli kětchi ámeu yeu huéenake, jü yóremraa én kat-riammehui.

Jesústa áieye entok ä sailahuam
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Ínëli ketune gentetau ä nokayo, ä áyehua entok ä sailahuam päkunim aaney, áu nok báreka.

⁴⁷ Huanäi senu ínel áu jiaahua:

—Em áieye entok em sailam päkunim aane, émomak nok báreka.

⁴⁸ Áapo ä yómmiak, juka ínëli áu jáamta. Huanäi ínel jiaahua:

—¿Jábesu jü ín áieye? Entok, ¿jábesamme, jume ín sailam?

⁴⁹ Huanäi ä discípulommeu lúl-la jikau mámteka, ínel jiaahua:

—Ímirim aane, jü ín áieye entok jume ín sailam.

⁵⁰ Bueituk jábetaka junne ín Áchay téhuekapo kátekamta nésahui joame, jüri ín saila, ín huaayi, entok ín áieye.

13

Et-leerota ejemplo
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Huäri taahuarit Jesús jóapo yeu siika. Huanäi bahue mayoat yejtek.

² Huanäi juebena gente áu náu yájjak. Áapo éntok barcopo kibakeka, áma yejtek. Jü gente éntok simetaka bahue mayoa see päriapo aaney.

³ Huanäi juebenak am majtiak, ejemplommeyi ínel jíaka:

—Jü et-leero echíseka yeu siika.

⁴ Huanäi ä echay, huate báchia böo mayoat huáttek. Të huikichim áma yájaka ä buäka.

⁵ Huate éntok tétam násuk huáttek, kaa yún buíata ayukaipo. Huanäi läuti síuhuek, kaa yún ä buíakaí béchibo.

⁶ Të täata yeu sik tájjak, entok kaa ä nahuakaí béchibo huaakek.

⁷ Huate éntok huícham násuk huáttek. Huanäi jü júya huíchära yótuka, ä jíabi mëak.

⁸ Të huate buía türikuu huáttek. Huanäi taakak; huépul báchia síhueka cien báchiam ámuek; jü senu éntok sesentam; senu éntok treintam.

⁹ Jü jikkaij béchibo nákakame jikkaijnake!

Jume ejemplom jita béchibotukähui
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Huanäi jume discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahuak:

—¿Jatchiakasë ejemplommey ámeu nooka?

¹¹ Huanäi Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Bueituk eme akem ä mák-ri, juka enchim át jüneenakëhui, juka téhuekapo réy nésauta obiachisi maachik. Të bempörim éntok, ëe.

¹² Bueituk jábe junne jita jípureme, chë júne huatek mákna; huanäi chë yún ä jípunake. Të jü kaita jípureme, juka ä jípuréu junne ä úuhuaana.

¹³ Huäri béchibone ejemplommey ámeu nooka; bueitukim bíchaka kaa bitcha, entokim jikkajaka kaa jikkaja, entokim kaa át jüneiya.

¹⁴ Júnëli ámet áu chúppa, jü profeeta Isaíasta nokakähui, ínel jíaka: Nákakem jikkaijnake, të katem át jüneenake;

éntokem bíchaka bínnake, të katem huitti át jüneenake.

¹⁵ Bueituk i pueblota jíapsi námakaka tahuala;

entokim náka páttilataka kaa jikkaja;

entokim bem pusim páttiala,
pusimmey kaa bít béchibo,
entok nákammei kaa jikkaij béchibo,
entok bem jíapsiy kaa am júneenaké béchibo.

Të íneline kaibu ára am anianake.

¹⁶ Të yúmalasi al-leeri enchimmet ayka; bueitukem puseka bitcha, éntokem nákaka jikkaja.

¹⁷ Bueituk tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, juebena profeetam entok juebena lútula Dios huáateme, akim ä bít péaka taahuak, juka én enchim bícháhui; të katim ä bitchak. Entokim ä jikkaij péiyay, juka én enchim jikkajähui, të katim ä jikkajak.

Jesús juka et-leerota ejemplo am téjhuak

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Akem ä jikkaja eme, juka ejemplo et-leerota bétana.

¹⁹ Bueituk jábe junne, juka réy nok nésauta jikkajame, të kaa at júniátek, íri báchiat böo mayoat ethuakamta benna; bueituk jü diablo áu yepsaka, úttiapo ä úuhuanake, juka ä jíápsipo ethuakamta.

²⁰ Entok ketchi jü tétam násuk ethuakame, íri júnen juka nokta jikkajaka, sep láuti al-leaka ä mabetnake.

²¹ Të kaa tüisi naahuak; íari béchibo kaa bíbinhuatu; bueituk Diosta noki béchibo obiachisi áu huée táytek entok kaa tüisi bít táytihuak, tëitinake.

²² Jü huícham násuk ethuakame, íri júnen juka Diosta noki jikkajakame; të jü ániat kaa yúmasi huéeme, entok jü yún bem tómí péáu, Diosta noki bem mabetakäu nánayote. Huanäi kaa tataka.

²³ Të jü türi buíapo ethuakame, íri júnen nokta jikkajaka át jünéakame. Huanäi takanake. Huépul báchia síhueka cien báchiam ámuenake; jü senu éntok sesentam; senu éntok treintam.

Júya tirijkom násuk ayukame ejemplo

²⁴ Júchi täbui ejemplota ámeu nookak, ínel jíaka:

—Jü téhuekapo réy nésahui, juka yoremta ä huajpo tü báchiata ä echakä benna.

²⁵ Të seenu, tirijkom áttiakamta ée bėj-reme, tukaapo jume yoremem kócheyo, júya kaa türi báchiata tirijkom násuk echaka siika.

²⁶ Huanäi juka etta yötuka ä taka táytek, jü júya kaa türi két áma síhueka yötuk.

²⁷ Huanäi jume huajta áttiakamtau tekipanuame ínëlim áu jiaahuak: “Señor, ¿jache kaa báchiata türík áma eechak, em huajpo? ¿Játchiaka júntuk ket júya kaa türíka áma síuhuek?”

²⁸ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahuak: “Jábe nee bėj éame íkái yáuhuak.” Huanäi jume áu tekipanuame ínel áu jiaahua: “¿Jachë áman sájaka itom ä popón íaa?”

²⁹ Áapo ínel ámeu jiaahuak: “Èe, bueituk jáchin aykem juka júya kaa türík pónátek, két jume tirijkom áamak popónnake.

³⁰ Akem ä tójja; éläposu nánabeu yötunake, juka etta jójonaka ä tóboktiahuäu tájti. Huanäi jume tirijkom chúktia naatehuayo, ínapone am téjhuaanake, jume tirijkom chúktíame, báchem juka júyata kaa türík náu tójaka, lolopola ä súmma, ä táaná béchibo; të jume tirijkomem náu tójaka am ëeria, jum íari béchibo kárita ín yáaläpo.”

Mojtaasa báchiata ejemplo

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Júchi täbuik ejemplota ámeu nookak, ínel jíaka:

—Jü téhuekapo réy nésahui, mojtasa báchiata senu yoremta ä huajpo ä echakä bënna.

³² Të ïri báchia lütüriapo sime báchiam béppa chë ilitchi; të yötukätek sime júya jüurim béppa chë yoyötu. Huanäi júya buëuruka tatahua. Ìnëli jume huikichim téhueka bétana áu yájaka áma totosate.

Levaduura ejemplu

(Lc. 13:20-21)

³³ Júchi täbuik ejemplota ámeu nokaka, ínel jiaahuak:

—Téhuekapo réy nésahui, levaduura jámutta nükäu bënna, báisi jünakteri ariinampo ä töak. Huanäi sime náu kúteka huécheke taahuak.

Jáchin Jesústa ejemplommea am majtiähui

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Jesús íkai simeta ejemplommey ámeu nookak, jü gentetahui. Am majtiätek, ejemplommey jíba ä jojoay,

³⁵ buëituk íkai profeetata nokakäu áhuä chúpanakë béchibo, ínel ä jákähui: Ejemplommeyne ín teni étafonake, huaka ániata kësampo naateka ésonane étafoka ä jüneriatebonake.

Jesús ä jüneriatebo, juka júya kaa türi ejemplota

³⁶ Jume gentem sákatuasuka, Jesús jóapo kibakek. Huanäi jume discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Itomë téjhua jáchin ä jiau bárëhui, juka júya kaa türi huajpo ayukamta ejemplu.

³⁷ Am yómmiaka Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi jü tü báchiata echame.

³⁸ Huaj päria ínel jü ánia; jü báchia türi éntok, jume réy nésaupo usiarim; jü júya kaa türi éntok jü kaa tü yóreme diablo usiari.

³⁹ Jü kaa türik echákame ínel jü diablo yore bėj-reka huéeme; jü tirijko chúpila tóboktiahuame éntok ánia lüteme; jume etta tóboktéame éntok ángelesimme.

⁴⁰ Jáchin juka júya kaa türik popónhuaka ä táahuakahui, ilë bėnanake, jü ánia lüteme.

⁴¹ Jü Yoremta Üusi ä ángelesim áman bíttuanake, jum réytaka ä nésahuëhui, jume kaa tühuata huatem jotuame éntok jume kaa türik joame náu am tóijnakë béchibo.

⁴² Huanärim ornota béetëu am guötianake. Ímirim emo tam kumeka buannake.

⁴³ Huanäi jume yúmalasi Diosta nésahui joame, bem Áchay réytaka nésahuepom tää machiriata bėnasim bélojkosi bíttunake. ¡Jü jikkaij béchibo nákakame jikkaijnake!

Tesooro ésoni

⁴⁴ 'Éntok kětchi jü téhuekapo Diosta réy nėsauri tómi bėjhuata júya päriapo ésona bënna. Huanäi senu yoreme ä tíaka, júchi ä éssok. Íäri béchibo tüisi al-leaka simeta ä jípurëu nėnkaka, huanäi huákai buíata jinnuk.

Jü téta perla yún bėj-reme

⁴⁵ 'Éntok kětchi jü téhuekapo Diosta réy nėsauri juka jábeta jita jinnü bënna. Íri türi perlam jariaka am jijnnu.

⁴⁶ Huanäi juka perlata ujjolisi musäla machik téaka, sika simeta ä jípurëu nėnkaka, ä jinnuk.

Jume jítërim

⁴⁷ 'Ínëli kětchi jü téhuekapo Diosta réy nėsauri jítërim bënna. Ímëri bahuéu jimmahuakätek, kúchum kaa nánälaim nunüye, tuttërim éntok kaa tuttërim.

⁴⁸ Huanäi senu huëpo tápunakätek, mayoau bícham yeu huíhuikhua. Huämirim joteka jume türim yeu püaka, huaripom am öore; jume kaa türim éntokim päkun yeu guöguötia.

⁴⁹ Ilë bénanake jü ánia lüteme: jume ángelesim yeu kannake; huanärim jume kaa tühuata joame näikimtenake, jume yúmalasi Diosta nésahui joame násuku.

⁵⁰ Huanärim horno béetëu guötiana; ímirim emo tam kumeka buannake.

Tómi bėj-reme jauhuey huéri entok bemela

⁵¹ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem símekut jüniaka taahua?

Huanäi bempo ä yómmiak, ínel jíaka:

—Jeehui, Señor.

⁵² Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Huäri béchïbo jü escriiba jü téhuekapo Diosta réy nésauri bétana tüisi áu majtialame, senu áchayhuariapo famiiliata bénna. Tómi bėj-remta áttiaka, bebëmelak entok kaa bebëmelak áma yeu huíike.

Jesús Nazaretpo aane

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ínëli huëpo chükula, Jesús ejemplom am majtiasuka, áma yeu siika.

⁵⁴ Huanäi ä pueblo Nazareu notteka, am majtiay bem sinagogampo. Huanärim áa bétana buére éiyay, ínel jíaka:

—¿Jáksu ïri ä nüka ä jípure, juka jita täyahuamta? Entok, ¿juka obiachik kara johuamta ä joähui?

⁵⁵ ¿Jachu kaa ïri ájária, jü carpinterota üusi? ¿Jachu kaa María ti téhuak, ä áyehua; entok ä sailam, Jacobo, José, Simmom entok Judas?

⁵⁶ ¿Jachu kaa jume síme ä huayim ímï itomak aane? ¿Jákübosu júntuk ïri íkái símeta jípure?

⁵⁷ Ä nokähuim kaa bėj jóaka éiyay. Íäri béchïbo Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Síme profeeta yöríhua; tē ä buiärapo entok ä jóapo, ëe.

⁵⁸ Huämïri kaa yún ä yáuhuak, juka obiachisi kara johuamta ä joähui, bempörim kaa ä súale béchïbo.

14

Juan Bautistata mëhuakähui

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Júnaköri jü rey Herodes tetarca, Jesústa bétana buéresi nokhuamta jikkajak.

² Huanäi jume ä sáhuemmeu ínel jiaahua:

—Íri Juan Bautista kókkolam násuk jíabitelame; huäri béchïbo úttiäraata jípureka ára jita johua.

³ Bueïtuk Herodes, Juanta buíseka cadenammea ä súmaka carcelpo ä yéchalatukay, jámut Herodíasta béchïbo. Íkái ä sailahua Felipe ä jubekay.

⁴ Juan éntok ínel áu jiaahuay:

—Katē ä jípupo yúmala, juka em saila juubi.

⁵ Herodes éntok ä mëbáarey, tē genteta májhuey; bueïtuk bempom Juanta täyay, ä profeetatukä bétana.

⁶ Tē Heroodesta huásuktiriam taahuareka pajkoyo, jü Herodíasta jámut asoa, símem bíchäpo yëka. Huanäi Herodes ä türeka taahuak.

⁷ Íäri béchïbo, ä chüpa rókaka nookak, jita ä ahuaü ä mák rókaka, ä obiachitu násuk junne.

⁸ Áapo ä áye bétana bát téjhuaataka ínel jiaahuak:

—Ímí puraatopë nee ä mákka, juka Juan Bautistata kóbba.

⁹ Huanäi jü réy sirokaka taahuak; të juka nokta ä nokakäu úttiatakäu ä chúpnakë béchibo, entok jume yörisi machim mesau áamak jokame bíchaka, nésahuek ä máknä béchibo.

¹⁰ Huanäi nésahuek, carcelpo Juanta kóba chúktianä béchibo.

¹¹ Huanäi jü kóbba, puraatopo nüpahuakä, jü ili jámut ä mákhuak; áapo éntok ä áyebeu ä tójjak.

¹² Huanäi ä discípulom áma yájaka, ä takaahua nüka ä maäk. Huanärim sájaka Jesústa ettejhuariak.

Mamni miilim jibuätuahuakähui

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Jesús íkai jikkajaka, huépul barcota nüka áma yeu siika, sékana mékka päriau bíchaa. Jü gente ä jikkajaka guókimmeyim áa sáu sájjak, buére jóärampo naateka.

¹⁴ Huanäi Jesús yeu sika, juebena genteta bíchaka, am jijikolek. Huanäi jume áme násuk kókoreme tütek.

¹⁵ Béja tukariu yúma táytey, ä discípulom áu rúktek, ínel jíaka:

—Ímí kía päria, entok béja kúpte; Akë am sáka sáuhue, juka juebena genteta, bueitukim pueblommet sájaka buähuamta jínnunake.

¹⁶ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Kaa úttia bem sákanakëhui; emem am jibuätua.

¹⁷ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Ímite kaita jípure, mamni páanin jíbba entok guoy kútchum.

¹⁸ Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—Äbem ínohuam huéria.

¹⁹ Huanäi juka genteta júya bájta béppa jote sáuhuek. Jume mamni páanim nüka, entok jume guoy kútchum. Huanäi téhuekau jikau remteka, Diosta baysauhuek. Am rébektiaka discípulommeu am buíssek; ímëi éntok gentetahui.

²⁰ Simetakam jibuäk, entokim jóbuak. Huanäi jume rerebem yeu békame, dooce canastam tátapunimim náu tójjak.

²¹ Jume jibuäkame éntok mamni mil ohuimtukay, jáamuchim entok ili usim kaa áma näikiaka.

Jesús bahueta béppa huerama

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Jesús sep ä discípulom barcopo jámutuaka áapat am sákatuak, baa huáyтана bíchaa. Áapo éntok jü gentetamak taahuak, am sákasuü tájti.

²³ Juka juebena genteta sákatuasuka, sékana bíchaa júya káhuit jikau sika oraciónta johuay. Huanäi tukariu yúmak, áapola huämi aaney.

²⁴ Jü barco éntok béja bahue násuk huéiyey, jume baa maaresim éntok emo tóboktiaka át huehuechey. Bueituk jü jeka ä nankirika huéiyey.

²⁵ Të abe matchuyo, Jesús ámeu yepsak, bahue bäata béppa huésimeka.

²⁶ Huanäi jume discípulom, bahueta béppa huémata bíchakam guómtaka, ínel jiaahua:

—¡Jo jü jóusi! Huanärim májhueka chay nookay.

²⁷ Të huanäi Jesús ámeu nónokak, ínel jíaka:

—¡Katem kom éiya! Ínapone ím aane. ¡Katem majhué!

²⁸ Huanäi Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Señor, émpotuko, nechë emou bíchaa huéetua, báam béppa.

²⁹ Huanäi Áapo ínel áu jiaahuak:

—Binë huéiye.

Huanäi Peero barcopo kom chépteka, báam béppa huée táytek, Jesústau bíchaa huée báreka.

³⁰ Të juka jeka úttiakamta bíchaka ä mámajhuek, entok kom kikkibak táytek, chay táytek, ínel jíaka:

—¡Señor, nechë jínëu!

³¹ Jesús sep áu mámteka, ä buíssek, entok ínel áu jiaahuak:

—¡Yoreme kaa yúmalasi Diostat éame! ¿Jatchiakasë Diostat éehuäpo kom éiya?

³² Huanäi bempörim barcopo jāmuko, jü jeka yánti taahuak.

³³ Huanäi jume barcopo aneihui áhuim rúkteka ä yörey, ínel jíaka:

—¡Tua lütüriapo empo Diosta üüsie!

Jesús Genesaretpo kökoreme tütek

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Huanärim bahue huáyтана yájaka, Genesaret pueblou kiímuk.

³⁵ Jume yoremem áma jóakame ä tátäyaka, noktam áman bíttuak, sime pueblom beekatana. Huanärim sime kökoreme áu nüpak,

³⁶ entokim jiokot áu jiaahuay, ä súpem mantom mayoat jíba mámte rókaka. Huanäi sime jume át mámtekame, türilatakam taahuak.

15

Juka yoremta jíapsi nanasontume

(Mr. 7:1-23)

¹ Huanärim Jesústau rúktek, huate escriibam entok pariserom, Jerusaléniu joome, ínel jíaka:

² —¿Jatchiaka jume em discípulom juka yoiyöturim boojoriau kaa johua? Bueituk katim bábaijma, páanim buä bárëteko.

³ Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka eme kétchi, juka Diosta nésahuekáhuem kaa johua, yoiyöturim boojoriau enchim jo bárë béchibo?

⁴ Bueituk Dios nésahueka ínel jiaahuak: “Em áтчay entok em áiye, Akë am yöre, të jábe ä áchaybet entok ä áyebet, bétte nokta am béj-reka ámet nokakátek, kaita át temajeka mëtuna.”

⁵ Të eme ínëlem jiaahua: “Jábetaka junne ä áchaybeu entok ä áyebeu ínel jíäteko, jü áy ára enchi ín aniä eyhui, Diostau bíchaa nä näikiala”,

⁶ huanäi ínëli jíaka, béja kara am aniaka tatahua, jume áchayhuariam. Ínëli jü Diosta nésahui kaita béj-reka tatahua, juka yoiyöturi boojoriau enchim jo bárë béchibo.

⁷ ¡Eme Dios huáatihuamta bénasi emo antua! Tüisi enchim bétana nookak jü Isaías, ínel jíakari:

⁸ Ìri pueblo ä teniay jíba nee yöre, të bem jíapsi mékka inou aane.

⁹ Bueituk kía béjja, jü bem nee yörehui, doctriinata bénasim yore ä majtia, juka yoremem nésauta.

¹⁰ Huanäi juka juebena genteta núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Akem ä jikkajaka éntokem át jüneiya.

¹¹ Kaa yoremta nasonte, jü tempo kimume; ál-la jü tempo yeu huéeme, ìri ál-la yoremta nanasonte.

¹² Huanäi ä discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë kaa júneiya? Bueituk jume pariserom íkai nokta jikkajaka, kaa tüisi ámeu huétchek.

¹³ Të Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahuak:

—Sime júya óuhuo, téhueka bétana ín Áchay kaa echakäu, nahuamak békti popónna.

¹⁴ ¡Akem am tójja! Liliptimtakam huate liliptim huíksasaka. Bueituk jü líptitaka tábui líptita huíksimëteko, náhuichikam guójökun kóm huáttinake.

¹⁵ Peero ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Itomë ä téjhua, jáchin ä jiau bárëhui, íkai ejemplota.

¹⁶ Jesús ínel jiaahua:

—¿Jachu eme két juka kaa jüneeahuamta jípure?

¹⁷ ¿Jachem kaa át júneiya? Sime tempo kimume tónáu bíchaa huéiye; chükula éntok yeu jujuyäutehua.

¹⁸ Të jü tempo yeu huéeme, huáijhua jiápsipo yeu huéiye; ïri ál-la juka yoremta nanasonte.

¹⁹ Bueituk jiápsipom yeu huéiye, jume kaa tü éerim, jü yore suahuame, jü jubeka entok júchi tábuik jipureme, jü kaa emo jubeka kía náu jiápsihuame, jü jita ékbua huame, jü kaa lütüriapo jábetat nokhuame, entok jü Diosta bėj-reka béttek nokhuame.

²⁰ ïri sime, juka yoremta nasonte; të jü kaa áu mám báksiaka jübuähuame, kaa yoremta nanasonte.

Jámut Cananeapo joometa Diostat éahui

(Mr. 7:24-30)

²¹ Jesús jumü yeu sika, Tiro entok Sidón buiärau bíchaa siika.

²² Senu jámut Canaa buiärapo yeu simlataka, chay nokaka ínel jiaahuay:

—¡Señor, Davidta Üusi, nechë nák jiokole! In jámut asoa lemoonio át aneka jiokot áhuä bittua.

²³ Të Jesús huépul nokta júne kaa ä yómmiak. Huanäi ä discípulom jiokot éaka áu rúktek, ínel jíaka:

—Akë ä simtua, bueituk itot chäka huéeka chaysime.

²⁴ Áapo am yómmiaka ínel jiaahuak:

—Israel kabaram emo tärulammeune jíba bittuari.

²⁵ Huanäi áapo áu rúktek, entok tónommia kíkteka ínel áu jiaahua:

—¡Señor, nechë jinëu!

²⁶ Áapo ä yómmiaka ínel jiaahua:

—Kaibu türinake, jume itom usim páanim buä éähui, am úuhuaka ili chüum am mik béchibo.

²⁷ Të áapo ínel áu jiaahua:

—Jeehui, Señor; të jume ili chüum bem teko mesapo juka lelebelaik kom huáttemta jünem buabuäye.

²⁸ Huanäi Jesús ä yómmiak, ínel jíaka:

—Empo jámmut, ¡yún emót aika, jü Dios éehuame! Emou yáatunake, tua em ä huáatiä pámani.

Huanäi ä jámut ásoa türilataka taahuak, huämi orapo naateka.

Jesús juebena kökoreme tütek

²⁹ Jesús huämi yeu sika, Galiléa bahue mayoau yepsak. Huanäi júya kähuit jikau sika áma yejtek.

³⁰ Huanäi juebena gente áu rúktek, lolöim, lilipitim, múurom, kaa emo mám yekame, entok huate yún kökoreme huériaka. Huanärim Jesústau am rúktiak, ä guókpo. Áapo entok am tütek.

³¹ Ínëli jü juebena gente buére éiyay, múurom nokame bíchaka, jume kaa emo mám yekame türilame, jume lolöim naa kateme, entok jume lilipitim bíchame. Huanärim Israelpo Diosta tüisi úttiley.

Jesús naiki miilim jibuātuak

(Mr. 8:1-10)

³² Jesús ä discípulom núnuka ínel jiaahua:

—Juka gentetane jiokolë, bueitukim béja báij taahuare ínomak aneka, entokim buáhuamta kaa jípure, jibuä béchibo. Kaa jibuälame sákatua béchibo éntokne kaa báare. Jáchinai júnem böot katëtek, tébäi tamunake.

³³ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—¿Jáksute itapo yún páanim jípure ímí mékka jóa ániapo, simem jóbosi jibuánakre béchibo?

³⁴ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo ínel jiaahua:

—Guoy búsaním, entok ili jaiki kútchum.

³⁵ Huanäi nésahuek, juka genteta buíapo jote sáhueka.

³⁶ Huanäi jume guoybusam páanim núka entok jume kútchum, ínëli Diosta baysausuka, am rébektiaka ä discípulom am mákkak; jume discípulom éntok genteta.

³⁷ Simetakam jibuäk, entokim jóbuak. Huanäi jume lelebelaim yeu békame náu tójjak, guoybusan canajtam tátapunim.

³⁸ Jume jibuákame éntok, naiki mil ohuimtukaimme, jáamuchim entok ili usim kaa áma náikiaka.

³⁹ Huanäi jume gentem sákatuasuka, barcopo jámuka buiära Magdala téäu yepsak.

16

Huépul señaltam áahuak jume pariserom entok jume saduceom

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Huanäi jume pariserom entok jume saduceom áhuim rúktek, ä jioptua báreka, señalta téhueka bétana áu aahuaka.

² Të Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Tukariu yúmamta bichätek: “Türi báare jü tiempo”, tem jijia: “Bueituk jü ánia téeka síkilisi chätu.”

³ Én kethueytana éntok: “Buére jeknake, bueituk jü ánia téeka síkilisi namu chätu.” ¡Eme lútula Dios huáatemta mamatome! Akem ä täya, juka téeka ániata jáchin ä huëhui; të juka señal taahuata én huémta, ¡katem át jüneiya!

⁴ Jü kaa tü yóremra kaa huépülsi au nüyeme, señalta áu yáaria íaaka nooka; të kayta señalta éntok jipunake, profeeta Jonásta señal jibba.

Huanäi am tójaka siika.

Jume pariserom levaduura

(Mr. 8:14-21)

⁵ Jume discípulom huáytana yájaka, jume páanimim kaa nüpak, ámebia kópteka.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Akem ä bitcha, jó! Jume pariserom entok saduceom levaduura bétanem emo suaya.

⁷ Bempo éntok ínel éiyay, ínel jíaka:

—Kaa páanim itom nüpakä béchibo júnel jiaahua.

⁸ Jesús ä jüneriaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem ínel éiya? ¡Yoremem kaita súalëram: “Katte páanim jipure”, ti éaka!

⁹ ¿Jachem kaa ámeu huáate, jume mamni páanimmehui, mamni mil yoremem béchibo, entok jaiki canajtam enchim náu tójakähui?

¹⁰ Entok jume guoybusan páanimmehui, naiki mil yoremem béchibo, entok jaiki canajtam enchim náu tójakähui, ¿jachem kaa ámeu huáate?

¹¹ ¿Jatchiakasem kaa át jüneiya? Kanne jume páanim béchibo ínel enchimem jiaahua, ál-la jume pariserom entok jume saduceom levaduura bétana; iári bétanem emo suaya.

¹² Huanärim jünëiak, kaa jü levaduura páanim bétana emo suaya sáihuähui, ál-la jume pariserom entok saduceom juka doctrinata yore majtiahuamta bétana.

Peero Jesústa yeu buíssek, ä Cristo tíaka

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Jum Cesarea Filipo buiärau yepsaka, Jesús ä discípulom nátemajek, ínel jíaka:

—¿Akim ä jábesä tíiya, jume yoremem, juka Yoremta Üusi?

¹⁴ Bempo ínel jiaahua:

—Huate enchi Juan Bautistä tíiya; huate éntok Elías; huate éntok enchi Jeremías tíiya, ö jamak huate profeetam.

¹⁵ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Emesu, ¿nechem jábesä tíiya?

¹⁶ Símon Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Émpë jü Cristo, Dios jiápsamta Üusi.

¹⁷ Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Yúmalasë al-leehuamta jípure, Simmom, Jonásta üusi, bueituk kaa kía jábe yoreme emou yä machiriak, ál-la ín Áchay téhuekapo kátekame.

¹⁸ Ínapone két ínel emou jiaahua, enchine Peero tíiya. Jü téta buëuruta béppa éntokne ín iglesia yöturianake; jü infierno puertam éntok kaibum áa béppa úttiata jípunake.

¹⁹ Enchine am máknake, jume réy nésauri téhuekapo yáabem. Simeta ímí buíapo em súmäu, téhuekapo két súmatunake; entok síme buíapo em búttiakähui, téhuekapo két búttiaturunake.

²⁰ Kaabeta am téjhua sáuhuek, jume ä discípulom, áu Cristotukä bétana.

Jesús ä muknakeu am tejhuak

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Huanäi naateka Jesús ä discípulom huitti téjhua táytek, buere jóära Jerusaléniu ä huénakeu úttiaturunake, entok jiokot áu yáanähui, jume tiöpopo yoiyöturim bétana, entok jume sacerdote chë nésahueme entok jume escribam bétana, entok mëhuaka báij taahuata huéy áu jiabitenakëhui.

²² Huanäi Peero áapolaik sékana bíchaa ä nuk sika áamak ettejhua táytek, ínel jíaka:

—¡Señor, emoë jiokolë; bueituk jü emou yáanäu kaa emou huéepo yúmala!

²³ Të Áapo Perotau kúakteka ínel jiaahua:

—¡In bíchápe mékka huéiye, Satanás! Kialë nee teítituabáare, bueituk Diosta nokáhuë kaa bitcha, ál-la jume yoremem türëu bíchaa jíbba.

²⁴ Huanäi Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jábetaka junne ino sáu huée bárëtek, kaa áu beutireka áu tóijnake; huanäi ä kúruj püaktiaka ino sáu huéenake.

²⁵ Entok jábetaka junne ä jápsihua jínëu báareme, ä tärúnake; entok jábetaka junne jü inot ä éä béchïbo jápsihua tärúkame, ä téúnake.

²⁶ Bueituk, ¿jítasu áma téúnake jü yoreme, jum ániat ayukamta yóokateko, juka ä jápsihua éntok ä tärúkateko? Entok, ¿jaikixu ára béjtua jü yoreme, ä jápsihua béchïbo?

²⁷ Bueituk ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake, jum símek béppa ujjorik ín Áchay áttiäpo, entok ä ángelesimmaki. Huanäi hueuhuëpulam am béjtuanake, jita bem yáakau bétana.

²⁸ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, huaté ímï aneme, katim kókkonake, ál-la taahuata yúmak Yoremta Üusi réytaka yepsamta bíchakätek.

17

Jesústa täbuiasi ä tahuakäihui

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Búsan taahuarim simsuko, Jesús am nüka, Perota, Jacobota, entok Juan ä sailahua. Huanäi am nuk siika, júya káhuit jikahui bempolaim.

² Huanäi bem bíchäpo täbuiasi áu yáuhuak. Ä pújbahua täata bénasi bélojkosi bíttuy; ä sánkohua éntok tósalisi aayuk, machiriata bénasi.

³ Ímïri Moisés entok Elías ámeu yeu machiak, áamak ettejhua.

⁴ Huanäi Peero Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, ¡türi ito béchïbo jü ímï anhuame! Enchi ínel éayo, báij jótamte ímï yáanake: huépülak emo béchïbo, senuk entok Moiséjta béchïbo, entok senuk Elíasta béchïbo.

⁵ Ketune áapörík ä nokayo, namu machiriaka am róptiak. Huanäi jáhui namupo jikkaijtuk, ínel jíaka:

—Íri ájária jü ín Üusi ín nákéhui. Áamakne al-leiya; áapöríkem jikkaja.

⁶ Jume discípulom íkai jikkajakam tónommey jáptek. Huanärim buíau tájti kom kóbatek, tüisi májhueka.

⁷ Huanäi Jesús ámeu rúkteka ámet mámtek, ínel jíaka:

—Jáptëem; entok katem májhue.

⁸ Huanäi bempo jikau remteka, kaabetam bitchak, Jesústa áapolaik jíbba.

⁹ Të chúkula júya káhuit kömam sájako, Jesús ám sáhueka ínel ámeu jiaahua:

—Juka enchim bíchakäu, kaabetem ä téttejhua, ál-la chúkula béja kókkolam násuk juka Yoremta Üusi jáabiteko.

¹⁰ Huanäi ä discípulom ä nátemajek, ínel jíaka:

—¿Jatchiaka júntuk jume escriibam ä úttiä tíiya, júka Elíasta bát yebijnakéhui?

¹¹ Jesús am yómmiak, ínel jíaka:

—Lütüriapo, Elías bát yebijnake; huanäi símeta bemelasi yánake.

¹² Tëne ínel enchimmeu jiaahua, Elías béja yebissuk, të katim ä täyak, ál-lam símeta bem yáa bárëu áu yáuhuak. Ínëli kétchi jü Yoremta Üusi áme bétana jiokot yána.

¹³ Huanäi jume discípulom huitti jünëiak, Juan Bautistata bétana ä nokaïhui.

Jesús táij mukërata tütek

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Juka genteta yún anëu am yájako, senu yoreme áu yepsaka tónommey áu kíkteka ínel jiaahua:

¹⁵ —Señor, ín üusi táij mómukemtë nák jiokolë, tüisi jiokot áu bíbicha; bueituk juebénasi táijpo huehueche, entok juebénasi báapo.

¹⁶ Huanäine jume em discípulommeu ä nüpak, të ímëri én tájtim kara ä tüte.

¹⁷ Jesús ä yómmiaka ínel jiaahua:

—¡Eme nat tómti kat-riam kaita súalëram, entok simekut kaa türík joame! ¿Jauhuey tájtisune ikäi enchimmet ayukamta enchimmet bit yáatinake jäni? Inohuem ä huéria.

¹⁸ Jesús kuttílasi át nésahuek, jü lemooniotachi. Huanäi íri át yeu siika, jü usitachi. Huanäi naateka türilataka taahuak.

¹⁹ Huanäi ä discípulom bempola sékana Jesústau yájaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka itapo kara yeu ä béebak?

²⁰ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Diostat éehuame ilikkik enchim jípure béchibo. Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, eme mojaasa báchiata béechisi Diostat éätek, íri júya káhuittau ínel jíátek: “Sékänë emo yetcha”, huanäi sékana áu yécha éiyey. Ínëli enchim béchibo kaita kara yáataka tahua éiyey.

²¹ Të jü ilë béna kökoa lemoonio, ayuunopo entok oraciónimmaki jíba yeu sisime.

Jesús ä mënäü bétana júchi nookak

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Galiléa buiärapo bempörim aneyo, Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yóremem mámpo tóijna.

²³ Huanärim ä mënake; të báij taahuarim huéy jíabitenake.

Huanäi bempo tüisi sirokoka taahuak.

Tiöpo impuestom béjtuahuame

²⁴ Capernaum pueblou am yájako, Perotahuim yájjak, jume impuesto tómita náu totojame, ínel jíaka:

—¿Jü enchim Maestro kaa am bébejtua, jume guoy dracmam?

²⁵ Áapo am yómmiak:

—Jeehui.

Huanäi jóapo ä kibakek, Jesús bát au nookak, ínel jíaka:

—¿Jáchisë ä bitcha, Simmom? Jume ímí buíapo réyesim, ¿jábetasum ä úuhua, juka impuesto tómita: jume bem jóapo uusim, ö jume kaa áma joomem?

²⁶ Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Jume kaa jóapo joomem.

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Júnëli jume usim jóapo joome béja kaita béjtua.

²⁷ Júnentaka junne, kaa am omtinakë béchibo, bahuehuë sika anzuelota áman jímma. Huanäi juka kúchuta bát em yeu huíkekäu, Akë ä nüye huanäi ä tem étapokätek. Huanäre áma ä téunake, tómi estaterota. Íkäre nüka am mákka, íno béchibo entok émo béchibo.

18

¿Jábesu chë jü yöhue?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Júnaköri jume discípulom Jesústau yájaka, ínëlim áu jiaahua:

—¿Jábesu chë júne áma yörisi machi, jum téhuekapo Diosta réy nésahuepo?

² Huanäi Jesús ili usita núnuka, áme násuk ä kétchak.

³ Huanäi ínel jiaahua:

—Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, kaa júchi ili usim Bénasi emo nükateko kaibem aman kimunake jum Diosta téhuekapo réy nésahuepo.

⁴ Júnensan jábetaka junne kaa áu buérialéka i ili usi ténasi áu nüyeme, íri júnen chë yöhue jum Diosta téhuekapo réy nésahuepo.

⁵ Entok jábetaka junne, juka ili usita ilë bännak ín téhuampo mabetakame, nee mabeta.

¡Jiokot áu huéenake, hua yoreme yore jioptuamtahui!

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Jábe junne usi il-lichim nee súaleme, kaa türík am yáatuakame, chë türi éiyey, buru molino tétata kutánaapo át súmaka bahuéu kóm jímmaahuako.

⁷ ¡Jiokot maachi, jume ániat kaa türíkuu yore jioptuame béchibo! Bueituk úttia júkái ayunakëhui, tè ¡Jiokot áu huéenake, hua yoreme yore jioptuamtahui!

⁸ 'Ä junëlitunakey, jume em mámam entok em guókim kaa türikum bíchaa enchi am huéria báareyo, Akë am chúktiaka mékka am guötia. Bueituk chë türinake, kaa mámaka entok kaa guókeka yü jíapsihuäu em huéenakëhui, tè kaa yúmalam mámaka entok yúmalam guókeka táijta kaa tutukëu em jímmaanähui.

⁹ Bueituk empo, em pusim kaa türík enchi yáatua báareyo, yeuhuë am huíkeka mékka am jímma. Bueituk chë türinake, huépülam puseka yü jíapsihuäu em huéenakëhui, tè kaa guoyim puseka táijta kaa tutukëu em jímmaanähui.

Kabara täruri ejemplo

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ '¡Tüisem át suuhua! Kaabe kía kaitapo am bínnaake, huépülak junne, ímëi ili uusim. Bueituk jume bem ángelesim téhuekapo ín Áchay pújapo jíbam aane.

¹¹ Bueituk ínapo jü Yoremta Üusi jume emo tärulamene jínëu báreka äbo yebij-la.

¹² '¡Jáchisem ä bitcha? Senu yoreme cienim kabaraka, tè huépülak täruko, ¿jachu kaa jume noventa y nuevem tösika júyat náa huée táytinake, huaka áu tärukamta jariaka?

¹³ Të ínëli huémata násuk ä tiakátek, lútüriapone ínel enchimneu jiau báare, chë júne al-leenake, hua kabara áu täruka tēihuakamta bétana, huame noventa y nuevem kaa emo tärukame béppa.

¹⁴ Ínëli ketchi, jü enchim áchay téhuekapo anemta nésau éeri, jume il-lichim ímí aneme, kaabeta áu tärü íaa, huépülak junne.

Jáchisu jíjjikorihua jü hermaano

(Lc. 17:3)

¹⁵ Bueituk Cristota súalhuäpo émomak aanik, kaa türík émou ä yáako, empo éntok áapo emepolem aneka, kuttilasë áu nooka. Enchi ä jikkajako, Cristota súalhuäpo émomak anikë yölataka tahuanake.

¹⁶ Të kaa enchi ä jikkajako, huépülak ö guoyimë émomak huéria; bueituk guoyim ö bájim jikkajäpo sime noki lútüriataka tahuanake.

¹⁷ Të bempörim kaa ä jikkajako, igleesiapo náu aneme téjhua. Huanäi igleesiapo náu anim kaa ä jikkajako, jume kaa judíom entok publicanom Bénasë ä jípunake.

¹⁸ 'Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, sîmeta ímí buíapo enchim súmakähui, áman téhuekapo két súmatunake, entok sîmeta ímí buíapo enchim búttiähui, áman téhuekapo két búttiätunake.

¹⁹ Júchine ínel enchimneu jiaahua, eme guoyika, nanabeu éaka, ímí buíapo jita júne aahuátek, akem ä yáariana, ín Áchay téhuekapo anemta bétana.

²⁰ Bueituk ják junne, guoyika ö bájika ín téhuampo náu anemmaki, huämine ínapo áme násuk aane.

²¹ Huanäi Peero áu rúkteka ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jaikisisune ä jiokorinake jäni, juka ín hermaano kaa türik inou ä yáako?
¿Guoy búsanisi?

²² Jesús ínel áu jiaahua:

—Ëe; kaa guoy búsanisi jíbba, ál-la setenta guoy búsanisi.

Jume guoyika huikiriame

²³ 'Ääri béchibo jü téhuekapo réy nésauri senu réyta benna. İri jume áu tékipanoame núnnuk, bempörim juka bem huikiriäu am jünerianakë béchibo.

²⁴ Huanäi cuentam ä jo táyteko, huépülaka áu yeu tóijhuak, guoj mamni mil talentom ä huikiriame.

²⁵ İri kara áu béjtuaka taahuak. Huanäi ä tekohua át nésahuek ä nénkinä béchibo, ä jubiahua, ä üusihuam, entok sîmeta ä áttiahua, junëli ä huikiriäu béjtuanä béchibo.

²⁶ Huanäi jü tekipanuario ä tekobeu tónommia kíkteka, tüisi jiokot áu nookak, ínel jíaka: “In teeko, yánti jiápsekë nee boobíchaihui. İnapone sîmeta enchi béjtuanake.”

²⁷ Huanäi jü tekipanuariota teeko, jíapsi sóokteka ä búttiatebok, entok ä huikiriäbet ä jiokorek.

²⁸ Huanäi yeu sika, senuk tékilpo ä jáläihua téuhuak, cien denariom ä huikiriamta. Huanäi kutänapo át chätuka ä jíabi mëay, ínel áu jíaka: “¿Juka em nee huikiriähuë nee bejtua!”

²⁹ Huanäi jü tekohuäpo ä jáläihua, guókpo áu tónommia kíkteka, tüisi jiokot áu nookak, ínel jíaka: “Yánti jiápsekë nee boobíchaihui. İnapone sîmeta enchi béjtuanake.”

³⁰ Të áapo kaa báarek, ál-la carcelpo ä yéchatebok, juka ä huikiriäu ä béjtuäu tájti.

³¹ Jume áamak tekipanuariom juka áma huémta bíchaka, tüisim sirokaka taahuak. Huanärim bem yöturibeu sájaka ä ettejhuariak, juka sîmeta áma yeu sikamta.

³² Huanäi ä tekohua ä núnuka, ínel áu jiaahua: “¿Tekipanoalero kaa tü yóreme! Sîmeta huaka em nee huikiriäune enchi át jiokorek, inou enchi jiokot jíakä béchibo.

³³ ¿Jachë kaa két ínëli ä nák jiokoli máchiakay, juka em jálai, enchi ín nák jiokolekä bénasi?”

³⁴ Huanäi ä tekohua omteka, jume yore bébebeame mámpo ä tójjak, sîmeta ä huikiriäu ä béjtuäu tájti.

³⁵ Jesús ínëli jiaahuak:

—Ánëli këtchi, jü téhuekapo ín Átchay két ínëli enchim yáanake, juka enchim béj-reka ayukamta kaa chíkti jíapsimak enchim ä jioköreko juka em hermanota.

19

Jesús divorciota bétana am majtia

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Chúkula Jesús ikäi nokta noksuka, Galiléa buiärapo yeu sika, Judea buiärau bíchaa siika, Jordán bathue huáytana.

² Juebenara gente áa sáu sájjak. Huämïri jume kökoreme tütek.

³ Huanärim áu yájjak, jume pariserom, ä jioptua báreka, ínel jíaka:

—¿Jachu yoremta béchibo türi jäni ä jubi ä jímmaanakhui, kía jita béchibo junne?

⁴ Áapo am yómmiaka ínel jiaahua:

—¿Jachem kaa ä nok-la, juka jïojteta? Bueïtuk júnakoy ániata naateyo, “outa entok jamutta yáuhuak”.

⁵ Entok két ínel jiaahua: “Ílari béchibo jü yoreme ä áchayhua entok ä áyehua tösika, ä jubibeu rúkteka áamak jíapsinake. Huanärim ínëli huépülak náu takahuanake.”

⁶ Júnëlim béja katim náapat guooyi, ál-lam náu huépülak takaanake. Juka Diosta náu rúktiakähui éntok, jü yoreme kaibu am näikimtenake.

⁷ Inëlim áu jiaahua:

—¿Jatchiaka jüntuk Moisés ä jímmaaka divorcio jiösiata ä mák nésahuek?

⁸ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jiápsekä béchibo jü Moisés junëli ä yáatebok, jume enchim jáamuchim enchim guötianake bétana. Të tua kësampo naateka kaa junëli huéiyey.

⁹ Ínapone ínel enchimneu jiaahua, jábe ä jubi täbui yoremamak áhuä náyotek ára ä jímma. Kaa ä junëlituko, ä jubi jiösia divorciota ä mákaka täbuik jubekätek, adulterio kúlpata jípureka tatahua; entok jábe juka jímmata jubekame két jíba júkái kúlpata huériunake.

¹⁰ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Ä ínëlitunakey, kaa áma huétche, jü emo jubiahuame.

¹¹ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Katim simetaka áma yuuma, ä mabet béchibo, ál-la huame Diosta bétana jünee huamta mabetame.

¹² Bueituk huate yoremem jauhuey júne kaa jujube; bempo júnel yeu tómtila. Huate entok tua káponim, yoremem ínel am yáalä béchibo; huate entok bempo ínel emo yáala, kaitat obisi éaka, juka Diosta tékil joo béchibo. Juka íkái mabetakame áma áu yumäu jüneriaka ä yáanake; jíba türi éläposu jauhuey júne kaa jubnake.

Jesús tühuata ili usim mákka

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanäi ili usim áu tóijhuak, áme béppa mámteka Diostau am buanianakë béchibo; të jume discípulom kutti ámet nónokak, Jesústa kaa múksi bít íaaka.

¹⁴ Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja Jume ili usim éläposum ínou kannake. Katem júkái am úuhua, bueituk Diosta téhuekapo réy nésauta, bempom ä áttiak.

¹⁵ Huanäi áme béppa mámteka yeu siika, jum ä aneïpo.

Jü riko jübua yötume

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Huanäi senu áu yepsaka ínel áu jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jita tühuatasune yáanake jáni, juka yü jíapsihumta jípu béchibo?

¹⁷ Áapo ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tíiya? Kaabe éntok türi, Dios jíbba. Të empo jíapsita ayukäu kibak bárëtek, Diosta nésahuim, Akë am ëeria.

¹⁸ Júnel áu jiaahua:

—¿Jíta nésaurim?

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Katë yore súuhua. Jubekë kaa täbuimak jíapsa. Katë ékbua. Katë kía jábetat nooka.

¹⁹ Juka em áтчay entok em áiye, Akë am yöre; éntoke juka emo bénasi yoremta emo bénasë ä ériaka ä bínnake.

²⁰ Jü jübua yötume ínel áu jiaahua:

—Íkái simetane ëeriala ín usitukäpo naateka. ¿Jita éntok júchi ínou bëye?

²¹ Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo tua lútula jíapsi bárëteko, sikë juka sîmeta em jípurëu nénkaka, poloobem ä miika. Huanäre äbo sika ino sáu huéiye. Inëlë sîmeta joaka, áman téhuekapo ä jípunake, juka juebenak béj-remta.

²² Íkai jikkajaka jü jübua yötume, kaa al-leaka siika; bueituk yún jita jipurey, rikotukay.

²³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—Tuane lütüriapo ínel enchimmeu jiaahua, tepa obiachi jü riko jum téhuekapo réy nésahueu kibak béchïbo.

²⁴ Júchine ínel enchimmeu jiaunake, chë júne kaa obiachi jü kameyo jiikia pusimpo áman ä huéenakë béchïbo, juka rikota téhuekapo Diosta réytaka nésahueu huéenake béppa.

²⁵ Jume discípulom íkai jikkajaka, tepam guómtilatata taahuak, ínel jíakari:

—¿Jábesu éntok béja ára jínëutaka tahuanake jäni?

²⁶ Huanäi ám bíchaka Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jume yoremem béchïbo ïri tepa obiachi; të Diosta béchïbo kaita obiachisi maachi.

²⁷ Huanäi jü Peero ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Señor ítapo ëni, sîmeta itom jípurëu tóij-la; huanäite emo sáu kaate. ¿Jítasute, én, jípunake?

²⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, júnakoy béja sîmeta bemelasi tahuako, ínapo Diosta Üusi tua réytaka bankot yejteko jum sîmek béppa uyyorikuu, eme ino sáu rejtilame, ámanïrem két jume dooce rey bankommet jotenake. Jume Israelta dooce tribum béchïbem jueezimtumake.

²⁹ Jábe junne juka ä jóuhua, ö áamak huéri, ö ä áchayhua, ö ä áyehua, ö ä jubiahua, ö ä usihua entok buíata, ín téhuam béchïbo ä tójakame, cientota béekisi áa béppa ä mabetnake, Diosta bétana, éntok két juka yü jíapsihumta.

³⁰ Të juebénaka bát kateme chúkulam kannake; jume chúkula kateme éntok bát kannake.

20

Párasim etpo tekipanuame

¹ 'Jü téhuekapo réy nésauri éntok áchayhuari yoremta familiaka bënna. Ìri kethueytana yeu siika, tekipanuariom tákia báreka, ä huajpo páras takam chúktianakeme.

² Huanäi am tákiaka ámemak áu nok tütek, senu táapo huépul denariota am béjtua rókaka. Huanäi ä huajpo párasim ayukäu am bíttuak.

³ Chúkula kethueytana bátanim ják jiay júchi yeu siika. Huanäi huatem bitchak, kaita joaka, plaazapo jokame.

⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua: “Emem ket áman kaate, jum huajpo párasim ín él-lähui. Ínapone juka tua enchim kobanakeu enchim béjtuanake.” Huanäi bempo áman sájjak.

⁵ Abe lúl-la yejtey júchi yeu siika, entok kúpteyo abe bájim jiayo; huanäi két alë bënasi aayuk.

⁶ Entok abe mamnim jiay júchi yeu siika. Huanäi huatem kaita joame téaka, ínel ámeu jiaahua: “¿Jatchiakasem kaita joaka sîme táapo ímï aane?”

⁷ Bempo éntok ínel áu jiaahua: “Bueituk kaabe itom tákiala.” Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua: “Emem két áman kaate, jum huajpo párasim ayukähui; huanäine juka tua enchim kobanakeu enchim béjtuanake.”

⁸ Huanäi tukariu yúmako, jü yöturi huajpo párasim áttiakame, ä móoromabeu ínel jiaahua: “Jume tekipanuame núnuka am béjtua, huépul taahuata, jume chúkula naatekame bátchu, jume bát naatekammeu tájti.”

⁹ Huanäi jume abe mamnim jia yáman yájakaihui, hueepulakam huépul denariota mabetak.

¹⁰ Jume bát tékiliu kimukame áman yájaka chem yún emo béjtua máchiley; të bempom két hueepulakam huépul denariota mabetak.

¹¹ Huanärim ä mabetaka éhuil náu nookay, juka familiatau yöturita bėj-reka,

¹² ínel jíaka: “Ímëi chúkula kimukame senu orata jíbam tekipanuala, éntoke jíba ito Bénasi am béjtuala, ítáttareka entok bétte tékilta síme táapo itom yáalatuk junne!”

¹³ Huanäi áapo am yómmiaka huepülakuu ínel jiaahuak: “Amigo, kaitane enchi úuhua. ¿Jachune kaa nokta émomak yáuhuak, huépul denariota enchi béjtua rókaka?”

¹⁴ Juka em áttia nükë siime; të íkai chúkula kibakekamtane em mabetakäu béekiknä béjtua báare.

¹⁵ ¿Jachune kaa lütüriata jípure, juka ín áttia ín yáa bárë páman ín yáanakëhui? Ö, ¿empo envidiata jípure jáni, ín tü yóremtukä béchibo?”

¹⁶ Ínëli jume bát kateme chúkulam kannake; të jume chúkula kateme, ímëi bát kannake. Bueitukim juebenna, jume núnurim; tërim ilikki, jume yeu púarim.

Jesús ä muknakeu júchi jüneriatebok

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Jesús buere joära Jerusaléniu jikau sika, ä dooce discípulom naatepola am núnuk. Huanäi böot huéeka ínel ámeu jiaahua:

¹⁸ —Ímíte Jerusaléniu jikau kaate. Ínapo jü Yoremta Üusi éntok jume tiöpopo chë nésahueme entok escriibam mámpo tóijna. Huanärim nokta át chúpanake, ä mënä béchibo,

¹⁹ entokim kaa judíom mámpo ä tóijnake. Jiokochim ä joaka ä bemmuchanake. Huanärim kúrusit ä poponnake; të báij taahuarim huéy jíabitenake.

Jacobota entok Juanta áye aahuähui

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Huanäi jü Zebedeota üusim áye ä asoammaki Jesústau rúkteka, áu tónommia kíktek. Huanäi senu huémata áu aahuak.

²¹ Áapo ínel áu jiaahua:

—¿Jítasë huáatia?

Jü jámut ä yómmiak:

—Ímëi ín guoy asoam, ámechë nésahue, bueituk réytaka em nésahuepom émomak jotenake, huépülaka bátatana, senuk éntok míkötana.

²² Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Katem jüneiya jita enchim aahuähui. ¿Jachem juka báasopo ín jínakeu ára ínomak jëye? ¿Jachu emëe juka jiokot anhuamta ín innënakeu ára ínomak ä innëa?

Huanäi bempo ä yómmiak:

—Jeehui, ámate yuuma.

²³ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Lütüria báasopo ín jínakeu ára enchim jínakëhui, entok juka jiokot anhuau ín innënakeu arem ínomak ä innëa. Të senuk bátatana entok míkötana, ino náapo jábem jotenakëhui, kanne ínapo ä jípure, juka jábem ín ä máknakëhui; ál-la jü ín Átchay áma am náikiala, jume íäri béchibo yeu púarim.

²⁴ Jume guojmamni discípulom íkai jikkajaka ámehuim öomtek, jume guoyika emo sailakammehui.

²⁵ Huanäi Jesús am núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Jüneäem, jume yäura tékiata naciönimmeu jípureme, bem nésahuepom úttiapo kaa türihuamta ámeu johua, entok jume buéresi emo jípureme úttiapom áme béppa nésahue.

²⁶ Të enchim násuk kaa ínëlitunake, ál-la hua enchim násuk áu yö joame, ïri jume huatem nésauta jorianake.

²⁷ Bueituk jábe enchim násuk bát huériata jípu báareme, ïri huatem hétuk áu jípunake, nésauta am joriaka.

²⁸ Ínapo jü Yoremta Üusi äbo yepsak, kaa nésauta jabeta nee jooria ïaaka, ál-la sîmem nésauta joria báreka; entok sîmem béchîbo muk báreka ä jíapsi tójjak, juebenam jínëu báreka.

Guoy liliptim bíchaka taahuak

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Jum pueblo Jericópo bempörim yeu sájako, juebena gente áme sáu sájjak.

³⁰ Jesústa áma huam huéy, guoy liliptim böo mayoat jokay. Huanäi ä jikkajakam kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Señor, Davidta Üusi, itomë nák jiokolë!

³¹ Jü gente éntok ámet kutti nónokak, kaa múksi am jiau sáhueka; të bempo chë júne úttiaka chaayey, ínel jíaka:

—¡Señor, Davidta Üusi, itomë nák jiokolë!

³² Huanäi Jesús kíkteka am núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem enchimmeu nee yáa ïa?

³³ Bempo ínel áu jiaahua:

—Señor, itom pusimte étapo ïaa.

³⁴ Huanäi Jesús am jiokoleka, pújpo ámet mámtek. Huanärim sep bíchaka taahuak, entokim áa sáu sájjak.

21

Yölataka Jesústa buere jóära Jerusaléniu kibakëhui

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Buere jóära Jerusaléniu jëla am kateyo, jum pueblo Betfagéhuim yájjak, káhui Oliivou kaa mékka. Huanäi guoy discípulom áman bíttuak,

² ínel ámeu jíaka:

—Ili jóära itobeu kátekähuem kaate. Huanärem buruta áma chäkamta téunake, ili buruta jípuremta. Akem am búttiaka äbam huéria.

³ Të jábeta jáchin enchimmeu jiaj, ínëlem áu jiaunake: Jü Señor am huátia; läutite äbam nóttianake.

⁴ Sîme ïri yeu siika, áhuä chúpanakë béchîbo, juka profeetata nokakähui, ínel ä jíako:

⁵ Inëlem áu jiaunake, jü buere jóära Siónpo jóakammehui:

“Ímî emou huéiye, jü em réy,
kaa áu chëhualéka, buru jámuttat yetsimeka,
ili buuru animal asoari ára púaktemtachi.”

⁶ Huanäi jume discípulom áman sájaka, Jesústa nésahuekä páman ä yáuhuak.

⁷ Huanärim juka buru jámutta nüpak, entok juka ili buruta; ímîrim jume bem mántom áme béppa óorek. Huanäi Áapo áme béppa yejtek.

⁸ Jü gente éntok tüisi juebénakay. Huanärim bem mántom böot tösakay; huate éntok júya sáhuatam chúktiaka böot ä huättiasakay.

⁹ Jü gente bát kateme entok áa sáú kateme chayekam ínel jiaahuay:

—¡Buéresi al-leehuame Davidta Üusi béchibo! ¡Jü Señorta téhuampo äbo huéeme, tüisi buére al-leehuame áa béchibo! ¡Jikat bétana huéiye, jü buére al-leehuame!

¹⁰ Jerusalénü ä kibakeko, síme áma jóakame tüisim al-leaka áu yeu sájjak, ínel jíaka:

—¿Jábese ïri?

¹¹ Huanäi jü gente ínel jiaahuay:

—Ïri Jesús, jü profeeta pueblo Nazaret Galiléa buiärapo joome.

Tiöpopo kaa türik joame yeu béebak

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Jesús jum Diosta tiöpopo kibakeka, símem jita áma nénenkame entok jita áma jínnume yeu am béebak, entok jume tómita áma nakuliame mesam am móbektiriak, entok guókohuim nénenkame sila-bankom mékka am huötiriak.

¹³ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínel jïojteri: “Jü ín káari, oración áma jojohua kári ti téhuaana”; të eme, tómi lak-ron káu guójoriata bénasem ä jípure.

¹⁴ Huanärim jum tiöpopo áu yájjak, jume lilipitim entok lolöim; huanäi am tütek.

¹⁵ Të jume sacerdotem chë nésahueme entok escriibam, juka buéresi jita ä joäu ä bíchaka, entok jume usim tiöpopo chay nokaka ínel jíame: “¡Buére al-leehuame Davidta Üusi béchibo!”, huanärim öomtek.

¹⁶ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jachë am jíkkaja, juka ímëi nokähui?

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jeehui. ¿Jachem jauhuey júne kaa ä nok-la, juka jïojteta? Bueituk ínëli jiaahua: Jume ili usim entok jume chëyeme tempo, ímëri chë yúmalasi enchi am yörinakë béchibo tüise am buiktuala.

¹⁷ Huanäi buére jóäraapo am tójaka yeu siika, pueblo Betaniau bíchaa; huanäi huämi taahuak.

Chuna óguotat bétte nooki

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Kethueytana buére jóärau nótteka tébäurek.

¹⁹ Chuna óguota böo mayoat huéekamta bíchaka, áu rúktek; të kaita át téuhuak, kía sáhuam jíbba. Huanäi ínel áu jiaahua:

—¡Jauhuey júne kaa júchi takanake!

Huanäi sep huaakek, jü chuna óguo.

²⁰ Jume discípulom íkai bíchaka, buére éakam át guómtilataka ínel jiaahuay:

—¿Jáchisu ïri chuna óguo sejchúkti huaakek?

²¹ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, eme Diostat éaka kaa kóm éätek, katem kía íkai chunammeu ín yáakäu jíba ára jo éiyey; ál-lem ínel áu jíakätek, ï júya kähui: “Sóoktekë bahuéu emo jímma”, huanäi junëli áu yáa éiyey.

²² Símeta oraciompó súaleka enchim aahuäu, akem ä mabetnake.

Jesústa yäura

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Tiöpou ä yepsako, jume chë áma nésahueme entok jume pueblopo yoiyöturi nésahueme Jesústahuim rúktek, huatem ä majtiayo. Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jita yäuratasë jípureka íkai johua? Entok, ¿jábesu enchi ä mákkak, íkai yäurata?

²⁴ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone két enchim temaijnake. Enchim nee yómmiako, ínapone két enchim téjhuaanake, jita yäurata jípureka íkai ín joähui.

²⁵ Jü Juanta yore batöahui, ¿jákübosu huéiye? ¿Téhueka bétana, ö yoremem bétana?

Huanäi bempo náu nookay, ínel jíaka:

—Bueituk téhueka bétana ti itom jiayo, Áapo ínel ítou jiaunake: “¿Jatchiaka jüntukem kaa ä súalek?”

²⁶ Yoremem bétana ti itom jiay éntok, pueblotate májhue; bueituk simetakam Juanta profeetapo jípуре.

²⁷ Huanärim Jesústa yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Katte jüneiya.

Huanäi Áapo két ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone két kaa enchim téjhuaanake, jita yäurata jípureka íkai ín joähui.

Guoy usiarim ejemplo

²⁸ Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Të, ¿jáchisem ä bitcha? Senu yoreme guoyim üusekay. Jü huépülakuu rúkteka ínel áu jiaahua: “In üusi, i taahuarichë áman párasim ayukäpo tekipanua.”

²⁹ Áapo ä yómmiaka ínel jiaahua: “¡Kanne báare!” Të chúkula áu temajeka ä éäpo nótteka áman siika.

³⁰ Jü senukuu rúkteka két ínel áu jiaahua. Huanäi áapo ä yómmiak, ínel jíaka: “Jeehui, Señor, ámanne huéenake.” Të kaa áman siika.

³¹ Jume guoyika sáihuakame, ¿jábesu ä áchay nésahui yáuhuak?

Bempo ínel jiaahua:

—Jü bát sáihuakame.

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone enchim téjhua, jume publicanom entok jume jáamuchim júyapo yorememmak rejteme enchimpachim áman kaate, jum Diosta réytaka nésahuëhui.

³² Bueituk Juan enchimmeu yepsak, böot lútula huémta huériaka; të katem ä susualek. Të jume publicanom entok jume jáamuchim júyapo yorememmak rejteme, ímëi ál-la ä susualek. Eme éntok íkai bíchaka junne, katem emo jíapsi kúaktiak, ä súal béchibo.

Jume kaa tü yóreme tekipanualerom

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Akem ä jikkaja, juka täbui ejemplota: Yoreme familiiakamta bétana. Ä huajpo páras óuguom jábuaka am kóräituak. Párasim áma bähua nunühuamta yáaka, tétam náu cháiyak, mejikat tájti simeta bít béchibo.

'Huanäi huatemmeu ä perentaka, mékka bíchaa siika.

³⁴ Huanäi páras takam chúktianäu yúmako, jume ä sáhuëhuim áman bíttuak, ä huajpo párasim suayammehui, juka huajpo yeu huémta am mabet iaaka.

³⁵ Të jume tekipanualerom jume áman bíttuarim buíseka, huépülakim tüisi kökosi yáuhuak; senuk éntokim mëak; senuk éntokim tétammey mámaasuk.

³⁶ Júchi Bénasi ä sáhuëhuim chë bürum áman bíttuak; të jume tekipanualerom jume bát áman bíttuahuakame Bénasim am yáuhuak.

³⁷ 'Íkai simeta yeu simsü násuku, ä üusihua áman bíttuak: “In üusi ál-lam yörinake”, ti jíaka.

³⁸ Të jume tekipanualerom, juka huajta áttiakamta üusi bíchaka, náhuim ettejhuaka ínel jiaahua: “Íri jü símek áttiaka tahuaseme. Binem kaate; atä mënake. Huanäite ítapo símemak tahuanake.”

³⁹ Huanärim páras etpo yä huíkeka ä mëak.

⁴⁰ Jü yöturi páras etta áttiakame yepsakätek:

—¿Jáchisu am yáanake jäni, jume tekipanualerom?

⁴¹ Inëlim áu jiaahua:

—Jume kaa türík jiápsekame, kaa am jiokoleka am súanake. Huanäi juka páras etta tattäbuim mámpo ä tóijnake, bueítuk tiempota yúmak ä mabet éäü, ä béjtuanä béchibo.

⁴² Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem jauhuey júne kaa ä nok-la, juka Diosta noki jiojteta? Ínel jiamta: Jume káateme, juka tétatam türík yeu tahuariak.

Íri téta éntok ejkinapo nahuataka yeu simla.

Jü Señor íkái yáala.

Íri itom bíchápo buériasi maachi.

⁴³ Huäri béchibone ínel enchimieu jiaahua, jü Diosta réy nésauritem úuhuana. Huanäi täbui gente ä mákna, Diosta éä páman türík taka báareme.

⁴⁴ Jábetaka junne, íri tétata béppa huéhekame jámtiatunake; të jü téta senuk béppa kóm huéhekätek jótasi ä tutujnake.

⁴⁵ Ä ejemplom jikkajaka jume sacerdotem tiöpopo chë nésahueme entok jume pariserom jünéakam taahuak, bempörim bétana ä nokaïhui.

⁴⁶ Të jáchin bem ä buíjnakeu áachim ä jariay; tem pueblota májhuey, bueítuk bempom ä profeetatukä bétana ä täyay.

22

Pajko bóoda ejemplo

¹ Jesús am yómmiaka júchi ámeu nookak, ejemplommeyi, ínel jíaka:

² —Jü Diosta téhuekapo réy nésauri, senu réyta bóoda pajkota yáakä bénna, ä üusi béchibo.

³ Huanäi ä sáhuëhuim náasam bíttuak, bóodau néjunrim núnu béchibo; të ímëi katim áman kat bábarek.

⁴ Huanäi júchi huatem ä sáhuëhuim áman bíttuak, ínel jíaka: inëlem ámeu jiaahua, jume néjunrimmehui: “In toorom entok animaalim äahuikam súasuri; buáhuamtane béja yáatebosula. Síme béja huéchiapo óorek. Bódahuem äbo kaate.”

⁵ Të bempo kaa áman kat báreka sájjak, senu ä huasau bíchaa, senu éntok ä tékil bít báreka siika.

⁶ Huate éntok, jume áman sáyhuakame buíseka, kökosi am yáaka am súuhuak.

⁷ Jü réy íkái jikkajaka öomtek. Huanäi ä yún sontarom áman bíttuaka am súatebok, jume huatem mëakame entok bem jóära am táariak.

⁸ Huanäi ä sáhuemmeu ínel jiaahua: “Jü pajko bóoda béja yúmalasi huéchiapo óorek; të jume néjuntaka áman kannakeu katim áma näikiapo yúmalatukay.

⁹ Ámanem kaate, jume böom päkun bíchaa yeu katemmechi. Huanärem símem enchim tíäu bóodau núnnu.”

¹⁰ Huanäi jume sáyhuame böommet yeu sájjak. Símem jume bem tíakähuim náu tójjak, tü yóremem entok kaa tü yóremem. Huanärim áma tápunak, jume bóodau néjunrim.

¹¹ ‘Huanäi jü réy áman kibakek, jume néjunrim bíchaka senu yoremta áma téuhuak, kaa bóoda súpem súpékamta.

¹² Huanäi ínel áu jiaahua: “Amigo, ¿jáchise äbo kibakek, kaa bóoda súpem súpeka?” Huanäi áapo kaa jáleka taahuak.

¹³ Huanäi jü réy ínel ámeu jiaahua, jume sáyhuammehui: “¡Akem ä súmma, guókpo entok mámpo! Huanärem päkun bíchaa ä jímma, kut huathuattëhui. Huämíri buannake, támim kumeka.”

¹⁴ Bueituk juebenamme jume núnurim; tem ilikki jume yeu púari.

Yäura impuestom

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Jume pariserom sájaka náu ettejhuak, kaa ínel ä éäpo jita ä nokay ä jaatia báreka.

¹⁶ Bem discípulomim áu jaasek, herodianommaki, ínel jáka:

—Maestro, jüneate lútüriata em türëhui, éntoke lútula lútüriay Diostau bíchaa huémta am majtia; éntoke kaabeta bétana emo suaya, bueituk juka yoremta, ä júlëbénapo, katë ä bíchaka át suuhua.

¹⁷ Enë itom téjhua: ¿Jáchisë ä bitcha? ¿Jachu türi jáni rey Césarta impuestom béjtua béchibo? Ö, ¿ëe?

¹⁸ Të Jesús jünéaka kaa tü éehuamta bem jípurëhui, ínel ámeu jiaahua:

—Emëe kaa tü yórememtaka emo tü joame. ¿Jatchiakem nee jioptua báare?

¹⁹ Nechem ä bíttua, juka impuesto tómita.

Huanäi bempo huépul denariota áu buíssek.

²⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesa pújbak, entok jábesam téhuak, jume tómit jiojterim?

²¹ Bempom ä yómmiak:

—Césarta pújba.

Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Juka Césarta áttia, Césartem ä mákka; juka Diosta áttia éntok, Diosta.

²² Íkai jikkajakam buére ëeak. Huanärim ä tójaka sájjak.

Kókkolam jábitë bétana nátemajhuame

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Huäri taahuarichi jume saduceom áu yájjak. Ímëri katim ä súaley, juka kókkohuaka júchi jábitehuamta. Huanärim Jesústa nátemajek, ínel jáka:

²⁴ —Maestro, Moisés ínel jiaahua, jábetaka junne kaa üuseka mukukátek, ä sailahua juka jámut jókoptulata ä nüpo yúmala. Huanäi át usiakátek, ímëri ä saila mukilatachim náikiataka tatahua.

²⁵ Yoremem guoy-búsanika, emo sailaka ito násuk aaney. Huépülaka bát juubek, të kaa üuseka muukuk. Huanäi ä jubi ä sailabeu tö muukuk.

²⁶ Ínëli këtchi jü chúkula huéeme entok jü bájikun huéeme, guoy-búsanim yumäu tájtim kókkok.

²⁷ Chúkula simem kókkosuk, jü jámut kët muukuk.

²⁸ Jume kókkolam jábiteko, jume guoy-búsanika ä jubekaïhui, ¿jábesu júntuk íkai jámutta jubeka tahuanake jáni?

²⁹ Huanäi Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Jiop-läem, juka Diosta noki jiojteta entok ä úttiära kaa täyaka.

³⁰ Bueituk kókkolam jábitëpo, kaabe jubnake entok kaabe jubtuana; bueituk téhuekapom Diosta ángelesim bënasi jápsinake.

³¹ Të jume kókkolam jábitenake bétana, ¿jachem Diosta nokakäu jiojterita kaa nok-la, ínel ä jiäpo?:

³² “Ínapone Abrahamta Dios, entokne Isaacta Dios, entokne Jacobta Dios.” Dios kaa kókkolammeu Dios, ál-la jiápsammehui.

³³ Jü gente ä nokihua yore majtiahuamta jikkajakam akim ä úttiley.

*Jü buére nésauro**(Mr. 12:28-34)*

³⁴ Huanäi jume pariserom ä jikkajak, Jesústa jume saduceom kaita am noktu-akähui. Huanärim huépülay bénasim emo náu tójjak.

³⁵ Senu ámemak joome, Moiséjta ley am mamajtiaihui, ä nátemajek ä jioptua báreka, ínel jíaka:

³⁶ —Maestro, ¿jita nésauro chë yörisi maachi, jum Moiséjta leypo?

³⁷ Jesús ínel áu jiaahua:

—“Dios em yöturië náknake, síme em jíapsiyi, entok síme em espírituyi, entok síme em éerimmeyi.”

³⁸ Íri ínel jü tua bát huéeme entok jü nésauro chë yörisi maachi.

³⁹ Jü chúkula huéeme éntok két alë benna: “Juka emo bénasi yoremtë náknake, em emo náké bénasi.”

⁴⁰ Ímëi guoy nésaurommet huíjjüte, jü Moiséjta ley entok jume profeetam jiojteri.

*¿Jábesu Cristota üusek?**(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)*

⁴¹ Jume pariserom ketune náu aneyo,

⁴² Jesús am nátemajek ínel jíaka:

—Cristota bétana, ¿jáchisem éiya? ¿Jábesä üusek?

Ínelim áu jiaahuak:

—David ä üusek.

⁴³ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasu jüntuk David, Espiritu Santota úttiäray nokaka, “Señor”? Ti ä téhuak, ínel jíaka:

⁴⁴ Ínel jiaahuak jü Señor ín Señortahui:

“In bátatanë yejte,

jume enchi béj-reka kateme em guókim bétuk nee am órëu tájti.”

⁴⁵ David “ín Señor” ti ä téhuak. ¿Jáchisu jüntuk ä üussitunake?

⁴⁶ Kaabe ára ä nok yómmiaka taahuak; entok huäri taahuarit naateka kaabe júchi ä nátemajek.

23*Jesús pariserom nätua**(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)*

¹ Huanäi Jesús gentetau nookak, entok ä discípulommehui, ínel jíaka:

² —Jume escriibam entok pariserom, Moiséjta bénasim yäurata jípureka emo bíttebo, juka Moiséjta leypo huatem majtihuäpo.

³ Íneli símeta huaka enchimieu nokaka enchim ëria äau, akem ä ëria, éntokem ä yáuhua. Të juka kaa tüisi aneka bem jiapsäu, katem ä joo báare; bueituk bempom senu huémta yore majtia, tem täbuiasi jíapsa.

⁴ Bueituk änaatam súsuma béttesi maachik entok kara huériutumta, yoremem jénommetchim am öore; të bempom huépul sútuy jünem kaa át jálo-jálojte.

⁵ Ál-lam símeta bem joäu johua, yoremem bétana emo bít äaaka; bueituk Diosta nooki jiojteta kóba mejëku entok mám tébiapom ä jípureka, sëbem bem mánto súpem béppa chátcha.

⁶ Entokim pajkopo násuk joka jibuähuamta türe, jum sinagogampo entok bankom bát jokammet bem jotenakëhui,

⁷ entok pláazapo bem tebotuanähui, entok huate yoremem bétana, “¡Maestro, Maestro!”, ti ámeu jiayhuamta.

⁸ 'Të emëe, katem "kóba yöhue" ti emo téhua íaa; bueituk huépülaka enchimneu kóba yöhue, jü Cristo; eme éntok simetaka emo saylak.

⁹ Katem jábeta "ín Átchay" ti téttehua báare ímí buíapo; bueituk huépülak jíbate Áchayek, juka téhuekapo kátekamta.

¹⁰ Katem "Maestro" ti emo téhua íaa; bueituk huépülaka enchimneu Maestro, jü Cristo.

¹¹ Jü enchim násuk chë yörisi maachi, íri enchim nésauta jorianake.

¹² Bueituk jü jikau áu tóboktéame, kóm tahuariana; të jü bétuk áu jípureme éntok, jikau tóboktiana.

¹³ 'Të, jjiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Juka téhuekapo réy nésautem yoremem béchibo páttiaka, eme júne kaa áman kíkkimu, entok jume áman kimu báareme júnem kaa áman kimutua.

¹⁴ 'Jiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Jume jámut jókoptula káarim emo áttia mámaka, íachirem jáhuiteka oraciónim tettëbem johua. Íari béchibo chë bétte noki enchimmet chúpatunake.

¹⁵ 'Jiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Buíachi entok bahuechi mékka tájti náa sájaka, juka religiompo kaa enchimmak anemta enchimmakem ä tahuatua. Huanärem ínëli ä yáasuka, chë júne enchim béppa béetëu bíchaa ä huéenakeu, ä boo totoja.

¹⁶ 'Jiokot maachi enchim béchibo, liliptim huatem böota téjhuame! Inëlem jiaahua: "Bueituk jábetaka junne tiöpota bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaitapo tatahua; të jábetaka junne juka orota tiöpopo ayukamta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, ä béjtuanakë béchibo úttiataka tatahua."

¹⁷ ¡Kaa susuakem liliptim! Bueituk, ¿jítasasu chë yörisi maachi? ¿Jü oro o jü tiöpo orota Diostau bíchaa näikiamé?

¹⁸ Inëlem két jiaahua: "Jábetaka junne juka tiöpo altarta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaitapo tatahua; të jábetaka junne juka ofrendata Diostau bíchaa näikiata altarta béppa órekamta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, ä béjtuanakë béchibo úttiataka tatahua."

¹⁹ ¡Enchim éäpëm aane, éntokem liliptim! ¿Jítasu chë yörisi maachi? ¿Jü ofrenda Diostau bíchaa näikiari, ö jü altar, juka Diostau bíchaa näikiata áa béppa órekamta santosi joame?

²⁰ Bueituk jü altarta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaa íari béchibo jíba ä nokäu lütüriate, ál-la jü sime áa béppa órekamta béchibo kétchi.

²¹ Jü tiöpota bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaa íari béchibo jíba ä nokäu lütüriate, ál-la Dios áma anemta béchibo kétchi.

²² Juka téhuekata entok Diosta áma yeyesäu bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, huaka áma kátekamta béchibo két ä nokäu lütüriate.

²³ 'Të, jjiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueituk eme juka júya méntata, anísta, entok cominota, diezmota áma yeu huíkeka Diostau bíchaa näikia; tem juka chë yörisi machik Moiséjta leypo huémta yeu tahuaria. Juka lútula huémta, yore nák jiolihuatamta, entok Dios éehuamta, íkàrem kaa yeu tahuariaka ä yáa éiyey kétchi, të juka huatek kaa kóptiaka.

²⁴ ¡Liliptimtakem huatem böota téjhua! ¡Juka huetëpäritem yeu baayu, të juka kameyota éntokem huiuktia!

²⁵ 'Të, jjiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueitukem juka báasota entok puraátota, béppatana

tülisem ä bábaksia; të huáijhuatana enchimmet tápuni, jü ékbuahuame entok jü jáchin júne yún jítasu áttia péehuame.

²⁶ ¡Parisero lipti! Báché juka báasota entok puraátota huáijhua tüte; bueituk junéli béja pákutana két tütetaka ä tahuanaké béchibo.

²⁷ 'Të, jïokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Eme kókkolam sepultura tósalisi béppa bíttu bénäem; yeutanem musäla machisi bíttu, të huáijhua éntokem mukira ótammey tápuni, entok sime chicha máchirayi.

²⁸ Ínëli kétchi emëe, lútüriapem pákutana yoremem bíchápo, türík johuamta Bénasi emo nüye; të huáijhua kaa tü yórememtakem emo tü johua; kaa tühua éntok enchimmet tápuni.

²⁹ 'Të, jïokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueituk jume profeetam sepulturamem johua, entok jume lútüriata boojoriaka kókkolame béppa monumentom sesehuatua.

³⁰ Huanärem ínel jiaahua: "Bueituk ítapo itom áchayim taahuarimmet jiápsakátek, kaibute ámemak chátuka jume profeetam ójbo guötia éiyey."

³¹ Inëlem emesu emo yeu buísse, jume profeetam súakame enchim áchayekä bétana.

³² Eme kétchi, jume bannataka kat-riam naatekähui, jakem ä chúpasu!

³³ '¡Bakochim! ¡Bakot usiataka nát tómti kateme! ¿Jáchisem emo ä guójania máchile, juka bétte nokta infierno táijta béetëu enchim huérianakähui?

³⁴ Huäri béchibone enchimneu am bíttua, jume profeetam, entok buére jita täyame, entok jïojtelerom. Ímërem huatem súanake, kúrusit am poponaka; éntokem huatem bemmuchanake, enchim singoogampo; éntokem huatem jájjanake buére jóäram bëkatana.

³⁵ Jü lútula jiápsame ójbo, buíata béppa guótekame sime enchim béppatunake, jü Abelta ójbo lútula jiápsaka mukukäpo naateka, entok Zacarías, Berequíasta üusi ójbou tájti, íkai jum tiöpota entok altarta násuk enchim mëakähui.

³⁶ Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua: Íri sime ámeu huéenake, jume én nát tómti kateka jiápsammehui.

*Jesús buere joära Jerusalénta jïokoleka buaanak
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ ¡Emëe Jerusalénpo joome, emëe Jerusalénpo joome! ¡Émem am memësuk, jume profeetam, éntoke tétammey am mamaasuk, jume emou bíttuarim! ¡Jaikisisune jume em üusim náu tóij bábarek, jáchin juka tótorita ili tótorim másam bétuk náhuä totoja Bénasi! ¡Të katem báarek!

³⁸ Én éntok jü enchim jóuhua sipa sóola kaabe áma aneka tahuanake.

³⁹ Bueitukne enchimneu júnel jiaahua: Én naatekem kaa nee bínnaake, ál-la júnakoy ínel enchim jíayo: "¡Buére al-leehuamta jípureka itou yebisise, jü Señorta téhuampo huéeme!"

24

*Jesús tiöpota tátapnä tíaka nooka
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Jesústa tiöpopo yeu simlataka ä huéeyo, ä discípulom áu rúktek, jume tiöpopo káarim ä bíttua báreka.

² Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Íkarem sîmeta bitcha? Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, kaita ímî téta nát béppa kateka tahuanake, bueituk sime tátaptaka tahuanake.

Ániata kee lütey señalim ayunake
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jesústa káu Oliivompo ä kátek, ä discípulom bempolaika áu rúktek, ínel jíaka:
—Itomë téjhua, ¿jahueysu naatenake jáni jü huéenakeme? Entok, ¿jita señalsu ayunake enchi yebijnakeyo, entok ániata lütinakeyo?

⁴ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¡Tüisem jítat suuhua! Kaabe enchim bätäunake,

⁵ bueitukim juebénaka yáijnake, ín téhuampo emo katë tíaka: “Ínapone jü Cristo”, ti jíaka; entokim juebenam bätäunake.

⁶ Éntokem náu nássuahumta jikkaijnake, entok náu nássua báahuaka náu ettejhuamta. Katem jáchim emo éetua, bueituk úttia simeta íkai huéenakëhui; të ketune kee jee yuma, jü taahuari ániata lütinakëhui.

⁷ Bueituk huépü nación tábui nacióntamak nássua báreka áu tóboktianake, entok huépü réy nación tattábui réy naciónta bėj-reka áu tóboktianake. Tébaa entok kökoa ayunake, entok juebena bëkatana buía áu yoonake.

⁸ Íkai simeta huë násuk, én jübua naatenake, jü kökosi éehuame.

⁹ ‘Huanäi huate jiokot enchim jonakeme, yaura mampo enchim toijnake, éntokem súana, inomak enchim katë bëchïbo, sime gentem enchim omtianake.

¹⁰ Juebénakam Diosta bem súalëu tóijnake. Emom bėj-reka emo yeu buijnake, entokim kaa emo huáatiaka emo omtianake.

¹¹ Juebénakam emo tóboktianakee profeetamtaka Diosta bëchïbo emo nokä tíaka, entokim juebenam bätäunake.

¹² Juka kaa tühuata áu büruriakä bëchïbo jü emo nákhuame sipnake.

¹³ pTë jábe ä mukëu tájti ínot éaka jiápsakame, Diostamak jíbapo bëchïbo jiápsinake.

¹⁴ İri evangelio Dios réy, sime ániat jiápsammeu nokna; bueituk jume naciónim ä jikkáijanake bëchïbo. Huanäi bëja yúmanake ániata lütinakëhui.

¹⁵ ‘Eme ä bichátek, juka Diosta bėj-reka kaa türük áma johuamta, jum tiöpo altar chë yörisi machiku, profeta Danielta jïojtekähui —jü jïojterita nokame, át suaka át jüneenake—,

¹⁶ huanäi jume Judeapo jóakame júya káhuu bícham tenninake.

¹⁷ Jü kárit jikat aneme, kaa kóm sika káapo huáijhua jita nü báanake.

¹⁸ Jü huaj päriapo aneme, kaa amáu nótteka bëppa súpem nü báanake.

¹⁹ ¡Jiokot machinake, jume jáamuchim abe asoame bëchïbo, entok jume il-líchim asoaka am chítuame!

²⁰ Diostahuem buaana, bueituk juka yeu tennihuäu kaa séberiaapo entok kaa jimyore táapo ä huénakë bëchïbo.

²¹ Júnakoy jiokot emo bít-huame ayunake. İri ániata jünaktehuak naateka, kaabe ä bil-la, entok chúkula junne, kaabe ä bínnake.

²² Huámëi taahuarim kaa chúktiahuakáteko, kaabe jínëutu éiyey; të jume yeu púarim ä náké bëchïbo, huámëi taahuarim chúktiatunake.

²³ ‘Huanäi senuk ínel enchimmeu jáayo: “¡Akem ä bitcha! Ímï aane jü Cristo”, ö “Áman aane”, katem ä súale.

²⁴ Bueitukim emo tóboktianake emo Cristo tíaka, jume yore bätähuame, entok emo profeetam tíaka buéresim señaalim entok milagrom jonake. Ínëli áma yumáteko jume yeu púarim júnem bätäu báanake.

²⁵ Bëjane bannaataka enchim téjhuaasula.

²⁶ Íäri béchïbo, ínel am jíayo: “¡Akem ä bitcha, jó! Áma aane, áman buéeka päriapo”, katem áman sásaka. Ö, “¡Akem ä bitcha! Buére káapo aane, kárit jikachi”, katem ä súale.

²⁷ Bueituk jáchin juka yúku béroktiriata täata yeu huë bétana kóm sika entok täata áman huéchëu tájti ä machiriä Bénasi, junëline bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko.

²⁸ Bueituk ják junne takaa mukirata bökäpo, tekuem áma náu yáijnake.

Yoremta Üusi yepsähui

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ 'Jiokot emo bíthuä násuk chúkula huámechi taahuarimmet sejchúkti, jü tää kaa machisi tahuanake; jü mecha júne kaa machirianake; jume chókím entok téhueka bétana kóm huáttinake. Jü téhuekapo úttiära éntok áu yoyoonake.

³⁰ Huanäine téhuekapo bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi señalpo. Huanäi síme jü yóremra ánia buíapo náu huéerim buanakam siroknake; entokimne bínnake, ínapo Yoremta Üusi namupo téhueka bétana äbo kóm huëteko, úttiata jípureka entok buéresi símek béppa ujoyoriku.

³¹ Trompeta jáhuita kuseka ä ángelesim náa bíttuanake, jume yeu púarim náu am tóijnakë béchïbo, jum naiki kätana jekata huëpo, jákun buíata yumäu tájti, téekata naatëpo entok jákun ä chúpëpo tájti.

³² 'Jume chunam bétanem ä jüneria, juka ejemplota, jume mesëkiriam básiu táytek, entok jume sáhuam sisiali táytek, jü tasaria béja abe äbo yuuma.

³³ Ínëli këtchi emëe, íkai símeta bichäteko, júneäem béja puertapo äbo ä yúmasëhui.

³⁴ Lütüripone ínel enchimmeu jiaahua, jume én nat tómti kateme kee jee kókkoy, íri síme bíttunake.

³⁵ Jü téhueka entok jü buíya lütinake; të jü ín nooki jíbapo béchïbotunake.

³⁶ 'Të juka taahuata entok orata kaabe ä jüneria, jume téhuekapo ángelesim junne, ál-la ín Átchay jíbba.

³⁷ 'Të juka Noéta taahuarimpo jáchin yeu ä sikä Bénasi, junëline bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko.

³⁸ Bueituk júnakoy diluviota kee jee naateyo, jibuákam vino jëyey, emom juubey, huate entok juptuahuy; júnensu taahuari yuumak, Noéta barcopo kibaknakëhui.

³⁹ Katim jünëiak, júnensu yepsak jü diluvio huanäi símem nuksika, inëlitunake këtchi, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko.

⁴⁰ Huanärim guoyika huajpo annake; huépülaka núk sákana, senu éntok áma tö sákana.

⁴¹ Guoy jáamuchim molinopom tujnake; huépülaka núk sakana, senu éntok tö sákana.

⁴² 'Katem koptel-la, bueitukem kaa jüneiya, ják ániata huëpo ín yebijnakëhui, ínapo jü enchim Señor.

⁴³ Entok íkarem kët jüneriapo yúmala: jü jóapo nésahueme jüniäteko ják orapo juka lak-ronta yebijnakëhui, kaa kócheke ä kaari suaya éiyey, lak-ronta kaa áman kibaknakë béchïbo.

⁴⁴ Ínëli këtchi, eme yúmalasem emo jípureka aane; bueituk ínapo jü Yoremta Üusi kaa enchim ä boobíchäpone yebijnake.

Jü saulero tüisi tekipanuame entok jü saulero kaa tüisi tekipanuame

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ '¿Jábesu jü sáyhuame suaka ä teko éä páman áu nüyeme? Íri jü sáyhuamta mámpo ä famíiliahua tö simnake, tiempopo ä jibuátuanakë béchïbo.

⁴⁶ Huanäi buére al-leehuame áa béchibotunake, jü tekipanualerotachi, ä teko yepsayo tekipanuamta tíakäteko.

⁴⁷ Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, simeta ä áttiahua ä mámpo yéchanake.

⁴⁸ Të ïri tekipanualero ä jiápsipo kaa tüisi ínel ée táyteko: “In teko kara läuti yepsa”,

⁴⁹ áamak tekipanualerom béb táyteko entok vino jëyemmak jibuäka vino ji táyteko,

⁵⁰ ïri yoremta teko yebijnake, hua taahuari kaa ä boobíchäpo, entok ják ániata huéy kaa ä jüneäpo.

⁵¹ Huanäi bétte nokta át chúpanake. Kaa tü yóremtaka tü yóremta bénasi emo antuammak yéchatunake; huämirim támim kuchichiti jiautuaka buannake.

25

Guoj mamni jámut bebemem ejemplo

¹ Jü Diosta téhuekapo réy nésauri guojmamni jámut bebemem benanake. Ímëri juka jubemta mabet báreka bem lámparam nüka yeu sájjak.

² Mamnikam suamsi emo nüyey; jume huate mamni éntok kaa suamsi.

³ Jume kaa suamsi emo nüyeme bem lámparam nüka, tem aceiteta kaa nüka.

⁴ Të jume suamsi emo nüyeme, aceiteta boteampo nüka, bem lámparammaki.

⁵ Juka jubemta kaa läuti yepsako, simetakam kótchok, yetem ámeu yúmako.

⁶ Huanäi éntok tukaa násuk huéy kusisi chayhuame jikkaijtuk: “¡Äbo huéiye, jü jubiseme! ¡Yehuem sájaka ä mabeta!”

⁷ Huanäi síme jume jámut bebemem, jotekam bem lámparam tütek.

⁸ Huanäi jume kaa suamsi emo nüyeme, jume suamsi emo nüyemneu ínel jiaahua: “Aceitetem itom mákka; bueituk jume itom lámparam tutuke.”

⁹ Te jume suamsi emo nüyeme am yómmiak, ínel jíaka: “Kaa itou ä bínakë béchibo, entok enchimneu junne, ámanem kaate, jume aceiteta nenenkammehui. Huanärem ä jínnu, enchim béchibo.”

¹⁰ Të bempörim bát aceiteta áman jinnuyo, jü jubeme yepsak. Huanäi jume yúmalasi emo jipureme, áamaki jum pajko bóodau kiímuk. Huanäi jü puerta páttiahua.

¹¹ Të chúkula kéchim áma yájjak, jume huate jámut bebemem, ínel jíaka: “¡Señor, señor! ¡Puertatë itom étaoria!”

¹² Të áapo am yómmiaka ínel jiaahua: “Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, kanne enchim täya.”

¹³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Katem koptel-la, bueituk katem jüneiya jita táapo entok ják ániata huëpo, ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake.

Talento tómita ejemplo

¹⁴ Bueituk jü Diosta téhuekapo réy nésauri, yoremta mékka bíchaa sikamta bënna. Të kee simeka ä tekipanualerom núnuka, ä tómihua bem mámpo tójjak.

¹⁵ Huanäi huépülak mamni talentom mákkak, senuk éntok guoy talentom, senuk éntok huépul talentota, ínëli hueepulam bem áma yumäpo ámani. Huanäi mékka bíchaa siika.

¹⁶ Huanäi jü mamni talentom mákhuakame, ámey tekipanuka júchi mamni talentom koobak.

¹⁷ Ínëli kétchi jü guoy talentom mabetakame, júchi guoy talentom ámey koobak.

¹⁸ Të jü huépul talentota mabetakame, sika jibuejeka ä teko tómi éssok, ä máakari.

¹⁹ 'Chúkula yún tiempota simsuko, jü tekipanualerom teko yepsak. Huanäi am núnuka am nátemajek, juka tómita bem mabetakäu bétana.

²⁰ Huanäi jü mamni talentom mabetakame áma yepsak, júchi mamni talentom huériaka, ínel jíaka: "In Señor, mamni talentomē nee mákkak; ímīrim óorek; júchine mamni talentom áme béppa koobak."

²¹ Huanäi ä Señorhua ínel áu jiaahua: "Türi, empo tü tekipanualero ára emót eetu kaa jaikik mabetaka junne tüise tekipanuak. Én éntokne chē juebenak béppa enchi yéchanake. Señorta al-lerihuäpē kibake."

²² Huanäi jü guoy talentom mabetakame két áma yepsak, ínel jíaka: "In Señor, guoy talentomē nee mákkak; ímīrim óorek; júchine guoy talentom áme béppa koobak."

²³ Huanäi ä Señorhua ínel áu jiaahua: "Türi, empo tü tekipanualero ára emót eetu; kaa jaikik mabetaka junne tüise tekipanuak. Én éntokne chē juebenak béppa enchi yéchanake. Em Señorta al-lerihuäpē kibake."

²⁴ Tē hua huépul talentota mabetakame két áma yepsak, ínel jíaka: "In Señor, enchine täya, nésauta béttek em jípürēhui, entok kaa em echakäpo júne enchi jíchupāhui, entok kaita báchiata em guōtiakäpo em jita náu totojāhui.

²⁵ Huäri béchibone májhueka, sika buíapo ä éssok, juka em tómmi. Ímīre ä jípüre, juka em áttia."

²⁶ Ä Señorhua ä yómmiaka ínel áu jiaahua: "¡Empo tekipanualero kaa türi entok obēra! Tüise jüneiyay kaa ín echakäpo ín jíchupāhui, entok kaita báchiata ín guōtiakäpo ín jita náu totojāhui.

²⁷ Júntuksan empo juka ín tómmi, jume bankerommeu ä réutebo éiyey. Huanäi ínapo yepsakātek, juka ín tómi mabet éiyey, entok ä kobarimaki."

²⁸ Huanäi ínel jiaahua: "Juka talentotem ä úhua. Huanārem juka guojmamni talentom jípüremta ä mákka.

²⁹ Bueituk jü jita jípüreme, huatek mákna, chē yún ä jípünakē béchībo; tē jü kaita jípüreme, jü ilikkik ä jípürēu junne ä úhuatunake.

³⁰ İri tekipanualero kaita béchībo türik, pákunem kaa machikun yehuä jímma. Huämīrim támim kuchichiti jiautuaka buannake."

Naciónim yäura bíttuanāhui

³¹ 'Júnakoy ínapo jü Yoremta Üusi simek béppa uyyoriku huéekane yepsayo, entok sime jume santo ángelesim ínomaki, huanäi jum áma jojohuäpo simek béppa uyyorikune yejtenake.

³² Huämīri jume sime naciónim áu náu tóijna. Huanäi hueepulam huatem násuk näikimtenake, juka kabyerota kabaram chivam násuk am näikimte bēnasi.

³³ Huanäi jume kabaram ä bátatana jābuanake; jume chivam éntok ä mīkötana.

³⁴ Huanäi jü réy ínel ámeu jiaunake, jume ä bátatana jābuekammehui: "¡Binem kaate, emēe ín Átchay bétana al-leehuäpo yeu púarim! Akem ä mabeta, juka réytamak enchim béchībo näikiata nesaunakēhui, juka ániata jünaktehuak naateka.

³⁵ Bueituk nee tébäurey, nechem jibuä miikak; nee bāa jī péay, nechem bāam miikak; ín jóau mékka nee hueramay, enchim jóapem nee mabetak;

³⁶ kaa nee sánkoko, nechem sánkotuak; nee kōkorey, ínohuem nóiteka nee bitchak; cárcelpo nee kátek, ínohuem nóitek."

³⁷ Huanäi jume lútula jiápsakame ä yómmiakam ínel jiaunake: "Señor, ¿jauhuey-sute tébäuremta bíchaka enchi jībuātuak, entok enchi bāa jī péayte enchi bāam miikak?

³⁸ Entok, ¿jauhueysute em jóau mékka enchi hueramay, itom jóapo enchi mabetak, entok kaa enchi sánkokte enchi sánkotuak?

³⁹ Entok, ¿enchi kōkorey entok cárcelpo enchi kátekte emou nóitek?"

⁴⁰ Huanäi jü réy am yómmiaka, ínel ámeu jiaunake: “Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, ímëi ínomak rejteme chë bétuk emo nüyeme enchim ámeu yáakähuem, ínohuem ä yáuhuak.”

⁴¹ Huanäi jume míkötana anemmeu ínel jiaunake: “Sékäna bichem kaate, eme kaa türikun bíchaa näikiarim, táijta kaa tutukëu bíchaa; ïri jü diablota béchïbo chúpári, entok ä ángelesim béchïbo.

⁴² Bueituk nee tébäurey, katem nee jïbuätuak; nee bäi mukey, katem nee bäam miikak;

⁴³ kaa ín jóa bëmu nee hueramay, enchim jóapem kaa nee mabetak; kaa nee súpek, katem nee sánkotuak; nee kökorey, entok cárcelpo nee kátek, katem ínou nóitek.”

⁴⁴ Huanäi bempo két ä yómmiaka ínel áu jiaunake: “Señor, ¿jauhueysute tébäuremta enchi bitchak, bää jï péamta, entok kaa em jóa bëmu enchi hueramay, kaa enchi sánkoko, enchi kökoreyo, entok cárcelpo enchi kátek, katte enchi aniak?”

⁴⁵ Huanäi am yómmiaka ínel ámeu jiaunake: “Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, ímëri kaitapo bit-huammeu kaa enchim ámeu yáakäu, ínou jünem kaa ä yáuhuak.”

⁴⁶ Ímëri jïbapo béchïbo bétte nokta ámet chúpëhuim kannake; jume Diosta béchïbo lútula jiápsakame éntok, jïbapo béchïbo jiápsihuähüim yáijnake.

26

Jü náu nokhuakame Jesústa buj béchïbo

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Jesús simeta íkai noksuka, ä discípulommeu ínel jiaahua:

² —Jüniäem guoy taahuarim jïba bëyëhui, pajko pajkuata yáaná béchïbo. Huanäi ínapo jü Yoremta Üusi huatem mámpo tóijna, kúrusit ín poponnä béchïbo.

³ Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme, entok jume escriibam, entok jume pueblpo chë yö yáarim, Caifásta tebat jóapom emo náu tójjak, ïri jume sacerdotem-meu kobanarotukay.

⁴ Náhuim yájaka nokta náu tütek, Jesústa bätäupo buíseka, ä më béchïbo.

⁵ Tem ínel jiaahuay:

—Kaa pajko táapo, bueituk juka genteta kaa buére éaka emo am tóboktianakë béchïbo.

Musäla juba Jesústat huättiahuak Betaniapo

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Pueblo Betaniapo Jesústa aneyo, Simmom Leproso ti téttehuahuamta jóapo,

⁷ jámut yepsak, botea alabastro perfumeta tüisi béj-remta áma huériaka. Huanäi Jesústa mesau ä káteko kóbat áachä töak.

⁸ Ä discípulom íkai bíchakam öomtek, ínel jíaka:

—¿Jatchiakasu ïri kía guötiahua?

⁹ Bueituk ïri ára nénkituy, yún tómpo; huanäi jume póobem áy ania éehuay.

¹⁰ Jesús ä jüneriaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem íkai jámutta muksi bitcha? Bueituk jü ínou ä yáakäu, tuhuata johuäpo türi.

¹¹ Bueituk jume póobem jïbem enchimmak jïpunake; nee éntok ëe.

¹² Bueituk íkai musäla jubak ín takaa béppa töak, huéchiapo ä tahuatuaka nee máaná béchïbo.

¹³ Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, jákun tájti íkai evangeliota nokhuäpo, síme ániachi két nokna, íkai jámutta yáakähüi, áapöríkúu huáatinä béchïbo.

Judas Jesústa buíj báareme mámpo tóij rókaka nookak

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Huanäi huépülaka doocemmak näikiari, Judas Iscariote ti téhuaaka, jume tiöpopo chë yö yáarimmeu siika.

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem nee máknake, Jesústa enchim mámpo nee ä tójako?

Huanäi bempo treinta tómi tósalita ä mák rókkak.

¹⁶ Huanäi naateka ä jariay, jáchin bem mámpo ä tóijnakëihui.

Yörisi machik kúptey jibuähuamta Jesús ä yáuhuak

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Senu taahuata huéy, jume páanim kaa levaduura buähuaka pajkohuay, ä discípulom áu yájaka ínel áu jiaahua:

—Juka pajkua jibuähuamta yáa béchibo, ¿jákusë itom ä yáa ía?

¹⁸ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem kaate buere jóarä Jerusalénihui, ímirem yoremta áma téunake. Huanärem ínel áu jiaunake: “Jü Maestro ínel jiaahua: Jü tiempo ino bétana béja yúmase; em jóapo nee pajkuata kúptey jibuähuamta ín discípulommak buä báare.”

¹⁹ Huanäi jume discípulom Jesústa nésahuekä páman ä yáuhuak. Inëlim pajkuata buä béchibo simeta huéchiapo tójjak.

²⁰ Tukariu yúmak, mesau yejtek, jume doocemmaki.

²¹ Am jibuä násuk ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, huépülaka enchim násuk nee yeu buíseka, huatem mámpo nee tóijnake.

²² Huanärim tüisi sirokaka, hueuhuépülaka ínel áu jiau táytek:

—Señor, ¿jachune ínapo ájária jáni?

²³ Huanäi Jesús am yómmiaka ínel jiaahua:

—Huä puraatopo mámam sutéame ínomaki, íri nee yeu buíseka huatem mámpo nee tóijnake.

²⁴ Të lütüriapo ínapo jü Yoremta Üusi ino bétana ä jiojteri páman huéeka inot chúppe. Të ínapo jü Yoremta Üusi nee yeu buísekamta béchibo, ¡Tüisi jiokot maachi! Íri outa béchibo chë türi éiyey, kaa yeu yóremtukáteko.

²⁵ Huanäi Judas yä buíseka huatem mámpo ä tóijnakeme ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Maestro, ¿jachune ínapo ájária?

Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Em nokäpë empo emo ájariä tíya.

²⁶ Ínëli am jibuäysu, Jesús páanim nüka, Diosta baysahueka am rébektiak. Huanäi ä discípulom am mákkak, ínel jíaka:

—Akem am nüka am buäye; íri ín takaahua.

²⁷ Juka copata nüka, Diostau baysausuka bempörim ä mákkak, ínel jíaka:

—Akem ä jëye simetaka.

²⁸ Bueituk íri ín ójbok, nokta yéchaka Diostamak bemelasi emo tütehuäpo. Íri ójbo juebenam béchibo guötek, bem kaa tü yáarim jiokoriná béchibo.

²⁹ Inenne két enchimmeu jiaahua, én naatekane kaa éntok ä jínake, íkai páras taka báhuata; ál-la júnak táapone júchi bemelasi enchimmak ä jínake, ín Átchay réytaka ä nésahuepo.

Peero Jesústa kaa áu ä täya tíanake

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Huanärim himnom buiksuka yeu sájjak, káhui Oliivou bíchaa.

³¹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Emëe simetakem i tukaarit ínot ëhuamtem tárunake; bueituk ínëli jïojteri: “Kabyero kökosi yáana; huanäi jume kabaram chíbejtinake.”

³² Të chükula kókkolam násuk jíabitek, enchimpatne huéenake, Galiléa buiaräu bíchaa.

³³ Peero ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Eläposum simetaka juka bem emót éäu tójja, të ínapone kaibu enchi tóijnake.

³⁴ Jesús ínel áu jiaahua:

—Lütüriapone ínel emou jiaahua, i tukaarichi, totorörata kee kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.

³⁵ Peero ínel áu jiaahua:

—Eläposune émomak muuke, tëne kaibu enchi tóijnake.

Huanäi jume huate discípulom két ánëli jiaahuak.

Jesús Getsemanípo oraciónta yáuhuak

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Huanäi Jesús bempörimmak Getsemaní tí tehuakäu yepsak. Huanäi ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Ímirem chúbala joye, áman oraciónta ín yäu tájti.

³⁷ Perota entok jume guoy Zebedeota üusim nüka, jiápsipo kökosi éaka sirok táytek.

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—In jíapsi tüisi siroka ín mukëu tájti. Ímirem taahua, éntokem ínomak éaka kaa kótche.

³⁹ Chë huam jëla sika tónommia kíkteka buíau tájti müla kóm chätuka, Diostau buanaka ínel jiaahuay:

—In Átchay, juka béttesi jiokot machik inou huéenakemta ára nee úuhuätek, nechë ä úuhua; të kaa ín éäpo ámantunake, ál-la em éä pámani.

⁴⁰ Sep läuti ä discípulommeu yepsaka, kócheme téuhuak. Huanäi Perotau ínel jiaahua:

—¿Jachem senu horapo júne kara ínomak taahuak, kaa kócheke?

⁴¹ Katem kótche, éntokem oraciónta johua; bueituk kaa türikum bíchaa kaa enchim jiopnakë béchibo. Jü espíritu jíba óusi éehuamta jípure, të jü takahua kaa áma yuuma.

⁴² Júchi áman sika, guosa huëpo Diostau buanaka, ínel jiaahua:

—In Átchay, íkai jiokot éehuamta inou huéenakemta úttiátunakey, éläpo em éäpo ámantunake.

⁴³ Júchi ámeu yepsaka kócheme téuhuak, bueituk bem pusím yetem kaa yüey.

⁴⁴ Am tójaka júchi siika. Huanäi bájikun huëpo Diostau buaanak, jíba ä nokäu nokaka.

⁴⁵ Huanäi ä discípulommeu yepsaka ínel ámeu jiaahua:

—Kóchëem, éntokem jimyoore. Jü hora béja yuumak; ínapo jü Yoremta Üusi kaa tü yóremem mámpo tóijna.

⁴⁶ ¡Jáptëem! ¡Jántebu! Akem ä bitcha: itou jëla huéiye, jü nee buíjtebonakeme.

Jesús pereesotehuak

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ketune Jesústa nokay, Judas áma yepsak, jü doocemmak näikiatukaihui. Entok huate juebénaka áamak kaatey, kúkutaka entok ejpaparaka, tiöpopo chë nésahueme entok jume pueblopo yö yáarim bétana.

⁴⁸ Jü bem mámpo ä tóijseka huéeme sényata am máklatukay, ínel jíaka:

—Huä ín besiitonakēhui, jüri ájaria; akem ä jaatia.

⁴⁹ Huanäi sep Jesústau rúktek, ínel jíaka:

—¡Kétchē al-leiya, Maestro!

Huanäi ä besiitok.

⁵⁰ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—In amigo, ¿jítasē äbo nüsek?

Huanärim Jesústa jaatiaka, ä pereesotek.

⁵¹ Tē senu Jesústamak anēihui, mámam rútuktiaka, ejparam yeu huíkkek. Huanäi juka tiöpopo tékiakamta tekipanualerota náka chúkti béebak.

⁵² Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Em ejparamē ēeria; bueituk simetaka ejparammey nássuame, ejparameyim mēna.

⁵³ ¿Jachē én oraciónta kara nee yáa téiyey, ín Áchaybeu nokaka, huanäi áapo ángesim dooce batallónim béppa inou bíttua eiyey?

⁵⁴ Huanäi, ¿jáchisu áu chúpa éiyey, jü noki jiojteri? Ínēli ínohuä huéenakeu úttia, tä jiäpo.

⁵⁵ Huämi horapo Jesús ínel ámeu jiaahua, jume gentemmehui:

—¿Ekbualerota jariamta Bénasem yeu sákala nee jaatia báreka, kúkutaka entok ejpararaka? Enchimne majtiaka chíkti táapo tiöpopo enchimmak yeyesay, tē katem nee jaatiak.

⁵⁶ Sime iri ínēli yeu siika, jume profeetam jiojtekaü áhuä chúpanakē béchibo.

Huanäi ä discípulom simetaka ä tō sájaka tennek.

Jesús buére yäurata bíchäpo jípuhuay

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Jume Jesústa buísekame sacerdotemmeu kobanaro Caifástahuim ä núk sájjak. Simetakam ámani aaney, jume escriibam entok jume pueblopo yō yáarim.

⁵⁸ Peero mékkariat Jesústa sáu huéiyey, jü sacerdotemmeu kobanaro káriu kimuhuäu tájti. Huämi áman kibakeka, jume tiöpota suayame násuk yejtek, juka jáchín ä chúpnakeu bít báreka.

⁵⁹ Huanäi jume tiöpopo chē nésahueme entok jume yō yáarim, jume tiöpo buére yäurammaki, ímēri jábeta kaa lútüriata jípureka Jesústa nātuanakemtam jariay, ínēli át nésahueka ä mēnā béchibo.

⁶⁰ Tem kaita át téuhuak. Ä junēlituk junne juebénakam Jesústa bėj-reka kaa lútüriata nookay. Tē chükula guoyikam áma yájjak, Jesústa bėj-reka kaa lútüriata nokaka,

⁶¹ ínel jíaka:

—Íri ínel jiaahuak: “Arane íkai Diosta tiöpo tátabe, entokne báij táapo ára ä tóboktia.”

⁶² Huanäi jü sacerdotemmeu kobanaro kíkteka ínel áu jiaahua:

—¿Jachē jáchin júne kaa am yómmia? ¿Jítasum ímēi emót nooka?

⁶³ Jesús éntok kaa jáley. Huanäi jü sacerdotemmeu kobanaro ínel áu jiaahua:

—Dios jiápsamta téhuampo, itomē téjhua: ¿Jachē empo jü Cristo, jü Diosta Üusi?

⁶⁴ Jesús ínel áu jiaahua:

—Émpē ínel jiaahua, entokne két ínel enchimmeu jiaahua, én naatekem nee bínnake ín Yoremta Üusitukāhui, juka Diosta úttiärapo ä bátam bétana kátekamta, entok téhueka bétana namupo yepsamta.

⁶⁵ Huanäi jü sacerdotemmeu kobanaro, ä sánko súpem síuti huíkkek, ínel jíaka:

—Diosta béj-reka béttek nookak. ¿Jachu testiigom ketune áma bëye? Ímirem eme ä jikkaja, Diosta béj-reka béttek ä nokähui.

⁶⁶ ¿Jáchisem ä bitcha emëe?

Huanäi bempo ä yómmiaka ínel jiaahua:

—¡Mukiapo yúmala!

⁶⁷ Huanärim pújbat át chit huáttek, entokim ä chónnay; huate éntok jópemmet ä bébbay,

⁶⁸ ínel jíaka:

—¡Bueítuk empo Cristotukátek itome tejhua! ¿Jábesu enchi bébak?

Peero Jesústa kaa áu täya tíiya

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Peero päkutana kátekay tebatpo. Huanäi senu jámut áma nésauta joame áu rúktek, ínel jíaka:

—Empo két áamak aaney, Jesús Galiléapo joometamaki.

⁷⁰ Të áapo sîmem bíchápo kaa áu ä täya tíiya, ínel jíaka:

—Kanne jüneiya jita em nokähui.

⁷¹ Áapörík puertau bíchaa yeu ä sik, täbuika ä bitchak. Huanäi am téjhuak, jume áma aneme:

—Íri két áamak aaney, Jesús Nazarenotamaki.

⁷² Të áapo júchi kaa áu ä täya tíiya, yörisi machik bát kéechahuamta nokaka, ínel jíaka:

—Kannä täya, júkai yoremta.

⁷³ Júchi chúkula, jume áma ják aneïhui, áman rúktekam ínel jiaahua, jü Perotahui:

—Tua lútüriapo empo két ámemak aani, bueítuk jü em nokáu enchi yeu buísse.

⁷⁴ Huanäi áapo jájaana nok táytek, entok yörisi machik bát kéechahuamta nookak:

—Kannä täya, íkai yoremta.

Huanäi jü totoröra kúkusek.

⁷⁵ Huanäi jü Peero áu huáhuatek, jü Jesústa noki ínel jáamtahui: “Totororata kee kúseyo, baisë kaa nee emo täya tánake.” Huanäi päkun yeu sika, ä jiápsipo chibusi éaka kökosi buaanak.

27

Jesús Pilatotau yeu tóijhuak

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Kethueytana, sîme jume tiopopo chë nésahueme entok jume pueblopo yö yáarim, náhuim emo tójaka nokta náu tütek, Jesústa mëtebo báreka.

² Huanärim Jesústa sümaka ä núk sájjak; ínëlim Poncio Pilato gobernadortau ä tójjak.

Judasta mukukähui

³ Huanäi Judas, yä buíseka bem mámpo ä yéchakame, juka bétte nokta át chúpëu bíchaka, áu temajek. Huanäi jume treinta tómi tósalim ámeu nóttiriak, jume tiopopo chë nésahuemmehui, entok jume yö yáarimmehui,

⁴ ínel jíaka:

—Diosta bíchápone kaa tüisi ayula. Juka kaita juënak yáalata yeu buíseka enchim mámponä tójjak, ä mënä béchibo.

Të bempo ínel áu jiaahua:

—Ítapote kaita áma jüneria; të, jempo ál-la!

⁵ Huanäi tiopopo juka tómi tósalita guötiaka, yeu sika áu cháyyak.

⁶ Huanäi jume tiopopo chë nésahueme, akim ä nüka, juka tómi tósalita, ínel jíaka:

—Kaibu türinake, tiöpopo tómimak ä kuutia béchibo, bueituk ójbo tómimi.

⁷ Chúkula náu ettejosuka, babuta tekipanuanma huaj buía áy jínnuhuak, jume kaa áma joomem áma máa béchibo.

⁸ Íari béchibo én tájti ïri huaj buíya, “Ójbo Buíya”, ti téhuak.

⁹ Ínëli áu chúppa, jü profeeta Jeremíajta nokakähui, ínel ä jíako: “Huanärim am nüka, jume treinta tómi tósalim (juka nákhuanma béj-ri, israeliitam ä béjhua aahuaka pámani).

¹⁰ Babuta tekipanua huaj buía áy jínnu béchibo taahuak, Señorta nésauta nee mákakä pámani.”

Pilato Jesústa nátemajek

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Jesús áma huéekay, gobernadortau lúl-la. Huanäi ä nátemajek, ínel jíaka:

—¿Jachu empo jü judíommeu réy?

Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Émpë ínel jiaahua.

¹² Jume sacerdotem kobanarom entok jume yöyoturi pueblopo chë nesahueme bétana nātuahuaka junne, entok Jesús kaa jíalek.

¹³ Huanäi Pilato ínel au jiaahua:

—¿Jachë kaa am jíkkaja, juebenak bétana enchi nātuame?

¹⁴ Të Jesús huépul nokta júne kaa ä yómmiak. Íari béchibo jü gobernador tüisi buére éiyay.

Jesústa mënäü yäura noki át chúpahuak

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Ínëli huémata násuku, pajko táapo costumbreta jípuhuä pámani, jü gobernador pueblota bíchápo huépul pereesota butbúttiay, jábeta bem huáatiaihui.

¹⁶ Júnakoy éntokim pereesota áma jípurey, Barrabás ti téhuaakamta; ïri buéresi jita yáalataka täyahuay.

¹⁷ Ínëli bempörim náu emo tóij-latuk, Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem nee búttia íaa: Barrabásta, ö Jesústa, Cristo ti téhuaakamta?

¹⁸ Bueituk jüneiyay, kía át kopteka áma yeu ä tóijtukaïhui.

¹⁹ Juka Pilatota, jume yäura tribunalim jojoyëpo ä kátek, ä jubiahua nokta áu bíttuak: “Katë áu suuhua, hua símeku lútula huémata joamtahui, bueituk ëni tüisine jantiachisi tenkula, áapörík béchibo.”

²⁰ Të jume sacerdotem kobanarom entok jume pueblopo yöyoturim, juka gente juebenaratam téjhuak, chë türinake tíaka, Barrabásta búttianäü, Jesústa éntok mëtebonähui.

²¹ Jü gobernador am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasu jüntukne búttianake, jume guoyim násuku?

Bempo éntok ínel jiaahua:

—Barrabásta.

²² Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem jüntuk nee áu yáa ía, jü Jesús Cristo téamtahui?

Símetakam ínel jiaahuak:

—¡Kúrusichë ä popontebo!

²³ Huanäi jü gobernador ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta juénaksu jüntuk yáala?

Të bempo chë júne chaayey, ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popontebo!

²⁴ Jü Pilato juka yáa báahuamta bát bíchaa huémta bíchaka, entok juka kaa nanabeu éehuamta chë jikau chätuyo, huanäi bäam aahuaka áu mám báksiak símem bíchápo, ínel jíaka:

—Kaitane áma kúlpak, íkai yoremta ójbopo lútula huéeka ä jiápsäpo, bueituk kaitane juénak át téuhua, ä ménä béchibo. Enchim mámpo taahua.

²⁵ Huanäi síme pueblo áma aneme ä yómmiaka, ínel jiaahuak:

—Éläpo ä ójbohua ito béppatunake, entok itom üusim béppa.

²⁶ Huanäi Barrabásta búttiak. Jesústa éntok bemmuchateboka, bem mámpo ä tójjak, kúrusit ä poponnä béchibo.

²⁷ Huanäi jume gobernadorta sontarom, Jesústam núk sájjak, Pretoriou bíchaa. Huämirim áa chíkola síme jume sontarom emo náu tójjak.

²⁸ Huanarim ä sánkohua ä úuhuaka, síkilik ä sánkotuak.

²⁹ Huanärim huíchata huikö päaka ä coroonä yáaka kóbat áachä yétchak, ä mám bátatana éntok baka kútata. Huanärim áu lúl-la tónommia jápteka, ä junneriay, ínel jíaka:

—¡Yántë jiápsa, judíommeu réy!

³⁰ Entokim át chit huathuattey, juka baka kútata mámpo ä jípurëu nükam, kóbat ä bébbay.

³¹ Chúkula ínëli ä junneriasuka, entok kökosi ä yáasuka, jume súpe mántom ä úuhuaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanärim ä núk sájjak, kúrusit ä poponboka.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Huanäi yeu am kateyo, yoremtam nánkek, Cirene jóärau joometa, Simmom ti téhuaakamta. Íkärím úttiapo kúrujta püaktituak, ä huériunakë béchibo.

³³ Júnëlim kateka áman yájjak, jum Gólgota ti téhuaakähui. İri “Mukila Kóba Káuhei”, tiau báare.

³⁴ Vinotam Jesústa jítua báarek, sükaramak kütiata; të ä jihueka kaa ä jëkak.

³⁵ Kúrusit ä poponsukam ä sánkobechi nat játeka náchá näikimtek. İri ínel yeu siika, juka profeetata nokakäu áhuä chúpanakë béchibo: “In súpemim nat näikimtek, entokim ín sánkom nat játek.”

³⁶ Júnëlim huämi ják jotek, ä suayaka.

³⁷ Huanärim ä kóba béppa jiojteta yétchak, jita béchibo ä mëhuakahui, ínel jáamta: “İri Jesús jü judíommeu réy.”

³⁸ Huanäi guoy lak-ronim áamak kúrusit poponhuak, huépülaka bátatana, senu éntok míkötana.

³⁹ Jume áma huam kateme, akim ä junneriaka juénasi jíaka kóba huíutey,

⁴⁰ ínel jíaka:

—Empo juka tiöpota ára tátabeme entok báij táapo júchi ára ä yéchame, jémpë emo jínëu! Bueituk empo Diosta Üusitukätek, ¡kúrusitche kóm huéiye!

⁴¹ Ínëli këtchi jume sacerdotemueu kobanarom, jume escriibam entok jume pueblopo yöyoturim, akim ä junneriaka ínel jiaahuay:

⁴² —Huatem jínëuk; ¡áapo éntok kara áu jínëu! Bueituk áapo Israeltau réytukätek, jén kúrusit kón huéenake! Huanäite ä súalnake.

⁴³ Áapo Diostat áu éä tíiya; éläpo áapo ä jínëunake, ä huáatiäteko; bueituk áapo ínel jiaula, “Diosta Üusine”.

⁴⁴ Këtchi jume lak-ronim, áamak kúrusit popontukaïhui, akim ä junneriaka juénasi ä aahuay.

*Jesústa mukukähui**(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)*

⁴⁵ Lúl-la kátek naateka, kúptey bájim jiau tájti kaa machisi taahuak, síme ániachi.

⁴⁶ Kuptilamak abe bájim jiaj, Jesús kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —itom nokpo ínel jiau báare: In Dios, ín Dios, ¿jatchiakasë nee ínapola tóij-la?

⁴⁷ Jume huate áma aneka ä jikkajame, ínelim jiaahuay:

—Í Elíasta núnnu.

⁴⁸ Huanäi huépülaka áma aneme läuti ejponjata nuka, vinak-repo ä kómoniak. Huanäi baka tebet ä óreka, jikau áhuä nóitiriak ä jínakë béchibo.

⁴⁹ Të jume huate ínel jiaahuay:

—Akem ä tóija. Boobichäem; jamak Elías äbo ä jínëunake jani.

⁵⁰ Të Jesús júchi huëpo kusisi cháchayeka, ä espírituhua tójaka muukuk.

⁵¹ Huanäi éntok jume velom jum tiöpopo chäkame síutekam guoyisi emo yáuhuak; jikat naateka hétukun tájtim síutek. Jü buía éntok áu yoyoak; jume buere tétam éntok riutek.

⁵² Jume sepulturam éntok emo étapok, entok Cristota sualhuäpo nau anim takahua kókkolame násukim jotek.

⁵³ Chúkula Jesústa jáabitesuk, ímëri sepulturapom yeu sájjak. Huanärim buere jóära Jerusaléniu juebenammeu yeu machiak.

⁵⁴ Jü centurión entok jume huate áamak áma Jesústa suayaïhui, juka buíata junëli áu yoyoakamta bíchaka, entok simeta jita áma yeu sikamta, tüsim guómték. Huanärim ínel jiaahua:

—¿Íri tua yö lütüriapo Diosta Üusitukay!

⁵⁵ Juebena jáamuchim áma aaney, mékka jábueka ä bíchaka. Ímëri Jesústamakim rejtilatukay, Galiléapo naateka ä aniaka.

⁵⁶ Áme násuk aaney jü María Magdalena, María Jacobota áiye entok Joseta, entok jü Zebedeota üusim áiye.

*Jesús mäahuak**(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)*

⁵⁷ Tukariu yúmako, senu yoreme rikotaka áma yepsak, Arimatea jóärapo jometaka. Íri José ti téhuaakay, entok két Jesús ä discípulokay.

⁵⁸ Íri Pilatota sika, Jesústa takaahua áu aahuak. Huanäi Pilato nésahuek, Jesústa takaahua ä máknä béchibo.

⁵⁹ Huanäi José juka Jesústa takaahua nuka, sábanam báksiarimpo ä bitiak.

⁶⁰ Huanäi káu guójöku sepultura bemelapo ä teekak. Íkai sepulturata José áapo áa béchibo ä yáalatukay. Huanäi tétata buëuruk röaktiaka áman kíkkimuhuäpo ä óorek. Huanäi siika.

⁶¹ Entokim két áma aaney, María Magdalena entok hua senu María; sepulturata pújapom jokay.

Jesústa sepultura sontarom ä suayay

⁶² Júchi yokoríapo jimyore táapo, jume tiöpopo chë nésahueme entok jume pariserom emom náu tójjak, Pilatota bíchápo,

⁶³ ínel jíaka:

—Yöturi, áute huáate, hua yore baítáttäusukame ketune jiápsaka ínel jiaahuak: “Báij taahuarim simsukne jáabitenake.”

⁶⁴ Íäri béchibo amanë am bíttua, jume sepulturata suayanakeme báij taahuarim simsuu tájti. Jáchinay junne jume áamak rejteïhui tukaapom áman sájaka ä

ékbuanake. Huanärim jü gentetau ínel jiaunake: “Kókkolam násuk jíabitek.” Ä ínélituk, jü chúkula bem öbiakäu chë obiachinake, jü bát bem öbiari béppa.

⁶⁵ Huanäi Pilato ínel ámeu jiaahua:

—Júmürem am jípure, jume sontarom. Ámanem sájaka enchim jüneä páman ä suayatebo.

⁶⁶ Huanärim áman sájaka tüisi ä páttiak, juka sepulturata, yäura seyoy ä seyotuaka, juka téta puertata; entokim sontarom áma tö sájjak.

28

Jesús kókkolam násuk jíabitek

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jimyore taahuata simsuko, entok jume guoy búsan taahuarim naatëpo, matchümakim áman sájjak, jum Jesústa maahuakäipo ä bít báreka, María Magdalena entok jü senu María.

² Huanäi jü buía tüisi áu yoyoak, bueituk jü Señor Diosta ángel, téhueka bétana kóm yepsaka, juka tétata sékana ä bíaktiaka, áa béppa yejtek.

³ Ä bíthuäpo yúku béroktiriata bénasi bélojkosi machiakay. Jü ä sánkohua éntok sápa tósalim bēnaakay.

⁴ Jume sontarom ä bíchaka májhueka emo yoohuay, entokim kókkolam bénasi taahuak.

⁵ Tē jü ángel am yómmiaka ínel ámeu jiaahua, jume jáamuchimmehui:

—Katem májhue emēe, bueituk ínapone jüneiya, Jesústa enchim jariähui, juka kúrusit poponhuakamta.

⁶ Kaa ím aane; kókkolam násuk jíabitek, ä jíakä bénasi. Binen kateka ä bitcha, juka Señorta mäahuakäipo.

⁷ Läutem áman sájaka ä discípulom téjhua: “Kókkolam násuk jíabitek, entok Áapo enchimpát huéenake Galiléau buiaräu bíchaa. Huämürem ä bínake.” Íkaine enchim téjhua.

⁸ Huanärim bempo yeu sájjak, jum ä mäahuakäipo, májhueka entok tüisi al-leaka. Tennekam bemela nokta Jesústa discípulom téjhua báarey, entok íneli íkai nokta huériaka am kateisu ä discípulom téjhua báreka,

⁹ Jesús am nankiseka ámeu yeu siika, ínel jíaka:

—¡Yántem jíápsa!

Huanäi bempo áu rúkteka guókpo ä íbaktiaka, ä yörek.

¹⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Katem májhue! Ámanem sájaka jume ínomak huérim nok bemelata am mákka, bueituk Galiléau am kannakē béchibo. Ámanürim nee bínake.

Sontarom juka bem bíchakäu nookak

¹¹ Ímēi jáamuchim ketune boojoäisu, jume sontarom buére jóärau bíchaa sájaka, am téjhuak, jume sacerdotemueu kobanaro, jáchin sîmeta yeu sikähui.

¹² Huanärim emo náu tójjak, jume pueblopo yöiyoturim. Ímēri nokta náu tüteka, jume sontarom yún tómita mákkak,

¹³ ínel jíaka:

—Inëlem jiaunake emēe: “Ä discípulom tukaapo itom kóchey äbom yájaka ä ékbua.”

¹⁴ Tē juka gobernadorta íkai jíkkajako, ítapote áamak ettejonake, tüisi ä éenakē béchibo; entok kaita enchimueu huéenakē béchibo, ítapote enchim anianake.

¹⁵ Huanäi bempo juka tómita nüka ä yáuhuak, bem téjhuahuakä pámani. Íri noki täyahuak judíom násuku, júnakoy naateka én tájti.

Jesús ä majtiähuim tékilta mákkak
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Të jume once discípulom, Galiléa buiaräu bícham sájjak. Ímĩ júya káupo Jesús ámanam núnulatukay.

¹⁷ Ä bíchakam ä yorek; të huate katim ä ajäria teiyey.

¹⁸ Jesús ámeu ruktek, huanäi nokaka ínel ámeu jiaahua:

—Síme úttiātane mák-ri, áman téhuekapo entok ímĩ buíapo.

¹⁹ Íäri béchĩbo, síme ániachem kaate, naciónimmehui, jume gentem ín discípulomtu ïaaka. Huanärem am majtiasuka am batöa, Dios Áchayta téhuampo, entok Diosta Üusi téhuampo, entok Dios Espíritu Santota téhuampo.

²⁰ Emem am majtianake, juka enchimmet ín nésahuekähui, bempörim ä boojori-anakë béchĩbo. Ínapo éntok nee enchimmak aane, chíkti táapo, ániata lütëu tájti. Júnentunake.

Jü Evangelio San Marcojta Jiojtekähui

Juan Bautistata nooki

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Jü tü nooki Jesucristo Diosta Üusi bétana nokhuakame ínëli naatek.

² Jü profeta Isaíasta jiojterita ínel jiäpo:

Ínapone émpat áman ä bíttua, juka ín noki huéiamta, huaka böota em huéenake páman ä tütenakë béchibo.

³ Ánia see päriapo chayemta jáhui ínel jiaahua:

“Señorta böotem tüte; éntokem jume ili böom rúuktia.”

⁴ Bueituk, Juan, yepsaka ánia buéeka päriapo batöay, entok jíapsi kúakteka emo batöhuamta bétana ámeu nookay, bem Dios bejrimmet bem jiokoriná béchibo.

⁵ Huanäi síme Judea buiärapo bétana entok buere joära Jerusalémpo jóakame áu yeu sájaka batöhuak jum Jordán bathuepo, bem Dios bejrim yeu buíseka.

⁶ Jü Juan éntok, camello bóata sánkoka huéiyey, entok huaka beata huikosaka. Jü ä buäyeu éntok mumu sitörim entok jume buere guöchim.

⁷ Huanäi huame géntemmeu nookay, ínel jíaka:

—Chúkula senu chë ino béppa útteakame yebisisë. Katchane júne áu rúkteka, kóm chätuka júne, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala.

⁸ Lútulay ínapo báammea enchim batöla; të Áapo Diosta Espíritu Santoy enchim batónake.

Jesústa batöhuakähui

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Huámechi taahuarimmet Jesús Nazaret Galiléa bétana áma yepsak. Huanäi Juan ä batöak jum Jordán bathuepo.

¹⁰ Sep éntok jum báapo yeu huéeka, juka téhuekata au étapomta bitchak, entok juka Espíritu Santota guókouta bénnek at kóm huémata.

¹¹ Huanäi jáhui téhueka bétana kóm yuumak, ínel jíaka:

—Empë ín Üusi huä tua ín nákehui; émot ayka jü ín al-leähui.

Jesústa jioptua báahuähui

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Sep éntok Diosta Espíritu Santo ä núk siika huam ánia see päriau bíchaa.

¹³ Huämi aanek cuarenta taahuarimpo. Jü Satanás éntok huämi au yepsak ä jioptua báreka. Entok huämi animaalim kara búktume násuk aaney. Diosta ángelesim éntok ä ania.

Galiléapo Jesús ä tékia naatek

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Juanta pereesotuk, Jesús Galiléau yepsaka juka evangelio Diosta bétana huemta ámeu nookak,

¹⁵ ínel ámeu jíaka:

—Béja taahuari yúmala; Dios reyta nésahueu äbo yúmase. Emóem jíapsi kúaktiaka evangeliota súale.

Jesús naiki kuchuleom núnnuk

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Huanäi Galiléa bahue mayoat huéesimeka, Símonta téuhuak entok Andrésta ä sailahua jítë jímname; bueitukim kuchuleromtukay.

¹⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ino sáukem kaate. Ínapone enchim kuchulero majtianake, yoremem evangeliou enchim núnunakë béchibo.

¹⁸ Huanärim sep bem jítërim tójaka, áa sáú sájjak.

¹⁹ Huanäi huam jëla sika juka Jacobota bitchak, entok Juanta ä sailahua, Zebedeota úusim. Bempo ket bem canoapo aneka jítërim chäbuay.

²⁰ Huanäi am núnuk. Bempo éntok bem áтчay Zebedeota canoapo tekipan-ualerommeu tó sájaka, Jessústa sáú sájjak.

Yoreme chicha machi espírituta jípurey

(Lc. 4:31-37)

²¹ Huanärim pueblo Capernaumpo yájjak. Huanäi Jesús jum sinagogapo jimyore táapo kibakeka, am majtiay.

²² Jü gente éntok ä yörihuäpo buere éaka taahuak, jü bem majtihuäubechi, bueituk jábe tua útteakamta bénasi am majtiay, kaa huame judíom ley am mamajtiame bénasi.

²³ Senu yoreme sinagogapo aaney, chicha machi espírituta jípureka chay nokaka. Huanäi ínel jiaahua kusisi chayeka:

²⁴ —Jesús Nazareno, ¿jítasë itomak jüneria? ¿Kíalë kaitäpo itom yáa báreka yebij-la? Jüneane em jábétukähui. Empo tua jü Diosta yeu púari.

²⁵ Huanäi Jesús kutti át nónookak, ínel jíaka:

—Katë jáleka át yeu huéiye.

²⁶ Huanäi jü lemoonio náasä tápsuka entok tüisi chayeka yeu siika.

²⁷ Huanärim síme guómtëka, át emo nátemajey:

—¿Jítasa íri? ¿Jítasa i bemela yore majtihuame? ¡Tua útteak! Maasu jume lemooniom sáuhue, bempo éntok ä nok jikkaja.

²⁸ Huanäi síme Galiléa buiära chíkola jikkajituk jü Jesústa yáari.

Jesús Perota asu kökoremta tütek

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Huanäi Jesús Jacobo entok Juántamaki, sinagogapom yeu sájaka, Simmom entok Andrésta jóahuim yájjak.

³⁰ Huämi jóapo éntok jü Símonta asu taijhuéchëka bökay. Huanärim ä kökore bétana Jesústa ettejhuariak.

³¹ Jesús éntok áman au rúkteka, mámpä buíseka ä yétchak. Huanäi sep jü taijhuéchiria ä tójjak; huanäi jita am joria táytek.

Jesús juebena kökoreme tütek

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Huanäi huäri taahuarit täata áman huétchuko, síme huame kökoreme áu nau tóijhuak, entok huame lemooniom bem jiápsipo jípureme.

³³ Júnëli síme puéblopo jóakame áman nau rúktek jum puertahui.

³⁴ Jesús éntok juebenam tütek, kökoata jípureme. Juebena lemooniom yeu béebak, entok kaa am noktuaq, bueitukim béja jüneiyay ä jábétukähui.

Jesús Galiléapo naa siika géntemmeu nokaka

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Yokoríapo kethuey, ketune unna kútkoako, Jesús yejteka yeu siika ánia see päriau bíchaa. Huämi oracióna yáuhuak. ³⁶ Huanäi jü Simmom, entok huame áamak áma aneihuim, akim ä jariak.

³⁷ Ä téakam ínel áu jiaahua:

—Síme enchi jaria.

³⁸ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jántebu sékána pueblommeu bíchaa, bueítukne ámani ket ámeu noknake; huári béchibone yebij-la.

³⁹ Huanäi síme Galiléat naa siika ámeu nokaka bem sinagogapom, éntok lemoo-niom yeu béebaka.

Jesús senuk leprata jípuremta tütek

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Senu yoreme Jesústau yepsak sähua leprata jípureka. Huanäi tónommia kíkteka jiokot ínel áu jiaahua:

—Júnel éátekē ín kökoa ára nee úhua.

⁴¹ Jesús éntok ä nák jiokoleka, ä mámam áu rútuksiak. Huanäi át mámteka ínel au jiaahua:

—Jeehui, júnelne éiya; türiäe.

⁴² Júnel ä noksuk jíbba, jü sähua lepra kökoa kaitatuk; huanäi türiak.

⁴³ Tē tüisi ä téjhuasuka ä simtuak, ínel áu jíaka:

⁴⁴ —Katē jábetau jíale. Ámanē huéiye jü tiöpopo nésauhuemtahui. Emoë bíttebo, éntoke jita júne áman tójja, Moiséjta nésahuekäpo bénasi, em türiakä bétana, éntok bempörim júneenakē béchibo.

⁴⁵ Tē jü yoreme yeu sika jíba ä nok táytek, huaka áu yáahuakamta. Huanäi símekut júneriatuk hua áu yáahuakame. Jesús béja kara júne machisi áma aaney, jum pueblopo. Mékka ániapo jíba an sísimey. Huáamirim áu yayajay símekut bétana.

2

Jesús káráktilata tütek

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Chúkula jaiki taahuarim huéy, Jesús júchi pueblo Capernáumpo yepsak. Huanäi jikkaijhuak, jóapo anē téaka.

² Huanäi juebena gente áu nau yájjak. Jóata pújbapo júnem kaa békiakay. Áapo éntok Diosta noki ámeu nookay.

³ Huanäi naikika káráktilata nau huériakam Jesústau yájjak.

⁴ Tem genteta juebena béchibo kara Jesústau kiimuy. Huanärim jü kárit jámuka ä anēbeu béppa ä guójoktiak. Huanärim huämi áman áu kömä teekak, huaka káráktilata, áachä böyëumak chíkti. ⁵ Jesús bem Diosta súalëu bíchaka, ínel au jiaahua jü káráktilatahui:

—In üusi, bejë jiokorihuak em Dios bejrimmechi.

⁶ Jume maestrom leyta yore majtíame éntok áma jokay, bem jiápsipo ínel éaka:

⁷ “¿Jatchiakasu ïri junëli nooka, Diosta bėj-reka? ¿Jábesu Dios bejrim ára jiokore? Dios jíbba.”

⁸ Jesús éntok ä espíritupo bem jiápsipo éäu júneriaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem enchim jiápsipo junëli eiya?

⁹ ¿Jáchisu chē kaa obiachi jü káráktilatau jiau béchibo: “Em kaa tü yáarimmechē jiokorihuak”; o, “Yejteke em at böyëu tóboktiaka naa huéiye”?

¹⁰ Tē enchim júneenakē béchibo, juka Yoremte Üusi ímī buíapo úttiata ä jípürëhui, jume Dios bejrim yore ä jiokorinā béchibo.

Huanäi jü káráktilatau ínel jiaahua:

¹¹ —Emoune ínel jiaahua: Yejteke em at böyëu tóboktiaka huéiye em jóau bíchaa.

¹² Huanäi áapo yejteka; entok, juka áachä böyëu nüka, sïmem bíchäpo yeu siika. Huanäi éntok sïme at guómtëka Diosta úttilek, ínel jáaka:

—Jauhuey júnete ílë bénak kaa bil-la.

Jesús Levíita núnnuk

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jesús júchi bahue mayuau bíchaa siika. Juebena gente éntok áu náu yájjak. Huanäi am majtiay.

¹⁴ Ama huam huéeka, Levíi, Alfeota üusi, bankopo kátekamta bitchak, jum yäura tómita nau totoijhuäpo. Huanäi ínel au jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi Levíi kíkteka áa sáu siika.

¹⁵ Ínëli yeu siika: Jesústa Levíita jóapo jïbuäka mesau ä káteko, juebénaka jume impuestom náu totojame entok huate Dios bejrita boojoriame mesahuim Jesústamak jotek, entok ä discípulommaki. Bueitukim juebénaka Jesústamak réjtey.

¹⁶ Huanäi huame maestrom leyta yore majtiame entok jume pariseerom ä bitchak, jume yäura tómita nau toij-lerommak entok Diosta bejri boojoriammak ä jïbüäyo. Júnëlim ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—¿Jatchiaka júri ámemak jïbüä, jume Dios bejrita boojoriammaki, entok yäura tómita nau toij-lerommaki?

¹⁷ Jesús éntok am jíkkajaka, ínel ámeu jiaahua:

—Huame kaa kökoreme kaa mérikota huátia, ál-la huame kökoreme. Kanne huame lútula jiápsame núnuseka äbo yebij-la, ál-la huame Dios bejrita boojoriame.

Jesústam ayuunota bétana nátemaje

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Jume Juanta discípulom éntok jume pariserom ayuunay. Huate gente Jesústau yájaka ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka jume pariserom discípulom éntok Juanta discípulom ayuunota johua, jume em discípulom éntok, ëe?

¹⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jume emo jubiahuau núnuri ayuunanake jáni, juka jubemta ámemak aneyo? Ëe; karam ayuuna, juka jubemta ámemak aneyo.

²⁰ Të taahuarim yúmanake, juka jubekamta am tö simnakëhui; huanäi ál-lam ayuunanake.

²¹ 'Kaabe bemela sánkota sanko muerapo cháchäbua, bueituk jü bemela sanko muerapo chäbuhauak, chëhuasu síutinake.

²² Entok kaabe vino bemelata huaka bea bóosa örampo tóttöa, bueituk jü vino bemela jume bóosa öram síutianake. Huanäi éntok guötinake; jume bóosam éntok nasóntunake. Kíaliku jü vino bemela huaka bea bemelampo tóttöhua.

Jimyore táapo discípulom tirijko bújam jïusakay

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Júnaksu jimyore táapo Jesústa et páman huey, jume ä discípulom áamak kateka jume tirijko bújamim jïusakay.

²⁴ Huanäi jume pariserom ínel au jiaahua:

—¿Jatchiaka em discípulom jimyore táapo íkái johua, kaa jo mátxhik?

²⁵ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem jauhuey júne kaa ä bit-la, juka jïojteta Davita yáakäu bétana, jiokot éaka, tébäureka, áapo éntok jume áamak anëihuim?

²⁶ Abiatarta sacerdoote tékilpo chë ä nésahueyo, David huam Diosta jóapo kibakek. Huanäi huame páanim Diostau bíchaa näikiarim buäka, huame áamak kateme

kétchi. Huámëi páanim jume sacerdoote tékilta joame jíbam ára am buáyey, kaa kia jábe junne.

²⁷ Jesús két ínel ámeu jiaahua:

—Jü jimyore taahuari yoremta béchibo yáari; të kaa jü yoreme jimyore taahuata béchibo.

²⁸ Íari béchibo ínapo, jü Yoremta Üusi jimyore taahuata béppane yötaka nésahue.

3

Yoreme huakiam mámakame
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Júchi éntok Jesús sinagogapo jume judíom nau yayajäpo kibakek. Huämi éntok yoreme aaney, huépülam huakiam mámaka.

² Huate éntok Jesústachim suaka ä bitchay, ä nätua báreka, jimyore táapo huaka kökoremta ä tüte máchileka.

³ Huanäi jü yoreme huakiam mámakamtau Jesús ínel áu jiaahua:

—Yejtekë ímí násuk kikte.

⁴ Huanäi jume géntem temajek, ínel jíaka:

—¿Türi jáni jimyore táapo tühuata yáa béchibo, o kaa tühuata yáa béchibo? ¿Türi jáni senu jíapsita jínëu béchibo, o jábeta ä úhuä béchibo?

Të bempo kaa jáleka taahuak.

⁵ Jesús éntok omteka entok sirokaka áme bëkatana reemtek, námakak bem jiápsekä béchibo. Huanäi hua yoremtau ínel jiaahua:

—Jume em mámamë rútuaktia.

Ä rútuaktiak éntokim türika taahuak.

⁶ Huanäi jume pariserom yeu sájaka, noktam nau tütek Herodianommaki, Jesústa mëbáreka.

Juebena gente bahué mayuat aneme

⁷ Huanäi Jesús bahuéu bíchaa siika, ä discípulommaki. Gente éntok Galiléa buiära bétana tüisi juebénaka áman au yájjak; álë Bénasi Judea buiära bétana,

⁸ Jerusalén, Idumea buiära, Jordán huáyтана bétana, Tiro entok Sidónpo pueblompo chíkola jóakame. Júnëli tüisi juebénaka au nau yájjak, nokta jikkajaka buéresi jita ä joäu bétana.

⁹ Huanäi Jesús jume ä discípulom téjhuak, juka canoata huéchiapo am jípu sáhueka, áma yejte báreka, juka genteta kaa ä pittianakë béchibo.

¹⁰ Bueituk Áapo juebenam kökoreme tütelatukay. Júkärim jünériaka, huame kökoata jípureme áa béppa emo tábbey, at mámte báreka.

¹¹ Jume espíritu chícha mamachim ä bíchakam tónommey áu japjaptey. Huanärim chayeka ínel jiaahuay:

—¡Émpë jü Diosta Üusi!

¹² Áapo éntok kutti ámeu nookak, kaa au yeu machiria nésahueka.

Huame dóoce apóstolim yeu púari
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Huanäi káhuít jámuka, huame ä huáatiähuim núnnuk; bempo éntok au yájjak.

¹⁴ Huanäi ímëi dóocem au yájakame tékiata am mákkak, áamak am annakë béchibo, entok náasam bíttua báreka, huame gentemmeu am béchibo,

¹⁵ entok áapörík bétana yäura útteata am mákkak, huaka kökoata am tütenakë béchibo, entok lemooníom yeu am bëbnakë béchibo:

¹⁶ Ímërim jume yeu púarim: jü Simmom, Peero ti ä téhuaatuakähui,

¹⁷ entok jü Jacobo entok Juan ä sailahua, Zebedeota üusim, Boanergem ä téhuaatuakähui, yúku jímmaata jáhui uusim tiau báare,

¹⁸ entok Andrés, entok Felipe, entok Bartolomé, Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota üusi, Tadeo, Simmom jü cananista,

¹⁹ entok Judas Iscariote, hua ä nénkakame.

Espíritu Santota bėj-reka nokhuame

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Chúkula, Jesústa ä discípulommak jóau ä yepsak,

²⁰ jü gente júchi au nau yájjak; junëlim kara júne ay jïbuäy.

²¹ Huanäi jume áamak huéerim ä jikkajaka au yájjak, yeu ä huéria báreka, bueitukim ä kóba rókotulä tíiyay.

²² Jume escriibam Jerusalén bétana áma yájj-lame:

—Beelzebútam ä jiápsipo jípüre tíiyay, entokim Beelzebú lemooniommeu yäutta téhuampo jume lemooniom yeu ä bébä tíiyay.

²³ Jesús éntok am núnuka, ejemplota ámeu yétchak, ínel ámeu jíaka:

—¿Jáchisen Satanás juka Satanásta yeu bébnake?

²⁴ Jíta rey yäura júne au näikimtelataka anëtek, ïri rey yäura kaibu jíba béchïbo yäuratunake.

²⁵ Entok jume jóapo emo bėj-reka emo näikimtelatuk, ïri jóuhua kaibu bínhuatunake.

²⁶ Jü Satanás au bėj-reka au tóboktiak, au näikimtenake, entok kaibu bínhuatunake, bueituk jíba luutinake.

²⁷ 'Kaabe júne jábe yorem útteakamta jóau kibakeka ára jita ä úhua, kaa bát ä súnako; të ä súnakátek ál-la ára jita ä úhua.

²⁸ 'Tua lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, sïme jume yoremem Dios bejri yáarimmechim jiokoritunake, entok hua nooki Diosta bėj-reka nokhuame;

²⁹ të kia jábe junne Espiritu Santota bėj-reka nokame kaibu jiokoritunake, të hua bétte noki at chúpatunake jíbapo béchïbo.

³⁰ Ínel jiaahua bueituk bempom espírituta chücha machik ä jípüre tíiyay.

Jesústa áíye entok ä sailahuam

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Chúkula, jume ä sailahuam entok ä áyehua ámam yájjak. Huanärim päkun tahuaka ä núnutebok, juka Jesústa.

³² Huanäi hua gente juebénaka áa chíkola jokame ínel au jiaahua:

—Ímïrim päku aane, jü em áíye entok jume em sailam enchi jariaka.

³³ Áapo éntok, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu jü ín áíye, entok jume ín sailam?

³⁴ Jume áa chíkola jokame bíchaka éntok ínel jiaahua:

—Ímëi ámëria jü ín áíye, entok jume ín sailam.

³⁵ Bueituk jábe junne Diosta eäu joame, ïri ájária jü ín saila, entok ín huaayi, entok ín áíye.

4

Et-lerota ejemplo

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jesús júchi bemelasi am majtia táytek jum bahué mayoachi. Huanäi juebena gente au nau yájjak. Jesús éntok canoapo yejteka bahuéu kibakek. Huämi aaney canoapo, sïme gente éntok bää mayoachi.

² Huanäi juebenak am majtiay, ejemplom ámeu jójjoaka, huanäi nokaka ínel am majtiay:

³ —Íkarem jikkaja: Jü et-leero echíseka yeu siika. ⁴ Júnaksu éntok ä echay, jü huate báchia böo mayoat huáttek. Huanäi jume huikichim au yájaka ä buäka.

⁵ Jü huate éntok téta buíapo huáttek, huam kaa yún buíata ayukäpo. Huanäi läuti síuhuek, kaa yün ä buíakä béchibo.

⁶ Täata yeu sik tájjak, entok kaa mékka kömä nahuaka béchibo huaakek.

⁷ Huate éntok júya huíchärata sísihuëpo huáttek. Huanäi hua júya báchia síhueka, áapat yötuka ä jíabi meäk, huaka báchia ethuakamta. Huanäi éntok kaa taakak.

⁸ Të jü huate buía türiku huáttekame síuhuek, entok yötuka taakak. Huanäi jü senu báchia treinta báchiam nénkak, senu éntok sesentam, senu éntok cientom.

⁹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Huä jünee báareme at suaka ä jikkaijnake.

Jume ejemplom jita béchibotukähui

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Huanäi, huaka juebena genteta sákasuk Jesústa áapola ä tahuak, jume dóoce entok jume huate áma anëhuim Jesústa temajek, hua et-lerota bétana ä nookakähui, jáchin ä jiau bárëhui.

¹¹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ä täyatuahua, juka éhuil Diosta reytaka nésahuëhui. Të huame päkun aneme éntok, ejemplommeyi simeta.

¹² Entokim bíchaka júne kaa bínnaake, kaa at jünee béchibo, entokim ä jikkajaka júne kaa at jüneenake, entokim kaa jíapsi kúaktinake, jum bem Dios bejrimmechi kaa bem jiokoriná béchibo.

Jesús el-lerota ejemplo am majtia

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Huanäi ínel ket ámeu jiaahua:

—¿Katem át jüneiya i ejemplochi, et-lerota bétana huémtachi, jáchin ä jiau bárëhui? ¿Jáchisu jüntukem ámet jüneenake, sime ejemplom ínëli huémmechi?

¹⁴ Jü echame jüri nokta eecha.

¹⁵ Íri ínel hua báchia böo mayoat huéchekeame: huame tü nokta ámeu nokhuakäu, jikkaijsuka chúkula Satanás ámeu yepsaka, huakä nokta bem jíapsipo ethuakämta am kóptituanake.

¹⁶ Ket áma huámsu hua téta buíapo eechi: huame nokta jikkajame, láutim al-leaka ä mabetnake.

¹⁷ Të kaa ámet naahuak, kia chúbala jíbam bem jíapsipo ä jipunake. Huanäi huakä jiokot anhuamta ámeu ayu táytek, entok nokta béchibo guojájja táytek, sepim kaa al-lee táytinake, entokim ä toíjnake.

¹⁸ Ímëi éntok huame júya huíchärata násuk eechi: huame nokta jikkajame,

¹⁹ të ím ániapo ayukamtat bem jiápsekä béchibo, entok hua buéresi rikora yore bätättähuamtat bem jiápsekähui, entok kaa huéeläpo bem áttea péäu ámeu ayu táytek, hua noki bem jíapsipo ethuakame kaa útteaka tatahua, entok kaa chuchupei.

²⁰ Ímëi éntok jume buía türiku ethuakame: huame nokta jikkajaka tua ä mabetakame, jü báchia ténasi bem jíapsipo chúpanake. Jü báchia chúpuk senu treintata nénkinake, senu éntok sesentata, senu éntok cientota.

Sime éhuil ayukame yeu machinake

(Lc. 8:16-18)

²¹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Jü machiria nühuakätek, ¿jachu kajonta bétuk entok totöhua bétuk mánana jáni? Èe, ¿jachu kaa jum jita ä machiria máchiku jikat mánatunake?

²² Bueituk kaita hua ésoni kaa yeu mamachiam, entok kaita éhuil ayuka kaa jüneriatunakeme.

²³ Huä jünee báareme at suaka ä jikkaijnake.

²⁴ Ket ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, hua enchim jikkajäubechi. Huä enchim jita jábeta ay jünakteriäubey, Dios ket enchim ay jünaktenake. Bueitukem huatek áa béppa mabetnake.

²⁵ Bueituk hua jita jípureme júchi huatek mabetnake; hua kaita jípureme éntok, júkai ili ä jípüreü júne úhuaana.

Báchia síhueka yótukame

²⁶ Huanäi Jesús júchi ínel jiaahua:

—Ílë benna, jü Diosta reytaka nésahuéhui, jáchin jü yoreme báchiata buíapo echame.

²⁷ Huanäi áapo tukariu yúmak kótnake, yokoriapo éntok yejtenake. Huä bácia éntok kaa ä jüneäpo síunake éntok yótunake.

²⁸ Bueituk hua bácia buíata úttiäray yótuka chúchupe. Késam huépo óguotunake, júchi éntok móanake, chúkula éntok takanake.

²⁹ Huanäi huaka báchiata chúpilatuk, huame osam au kibachana, bueituk béja yúmala, jü taahuari etta tóboktianähui.

Mostaza báchiata ejemplo

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Jesús ínel ket jiaahua:

—¿Ä jítasute bënë tiánake jáni, juka Diosta reytaka nésahuéhui? entok, ¿jita ejemplotate ä bënë tiánake?

³¹ Mostaza bácia ténasi maachi. Huäri bácia chë júne ilitchi, huame huate báchiam ím buíapo ayukame béppa.

³² Të ethuakätek yótunake, chë bueürusi yótunake, huate júya síarita béppa. Bueerem mesëkirianake. Júnëli huame huikichim ä jékkaa bétuk júne ára kópana, entokim ára at tosate.

Jesús ejemplom jíba yáhuak

(Mt. 13:34-35)

³³ Júnëli Jesús juebena ejemplom joaka ámeu ä nookay, juka nokta, bem ára ä jikkajäpo núkisi.

³⁴ Kaa ejemplommeyi kaa am mamajtiay; të jume ä discípulom bempola aney, símeta machisi am téttejhuay.

Jesús buere yúku jékata yánti tahuatuak

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Huäri taahuarit, kúpteyo, ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jante, huáyтана bíchaate kannake.

³⁶ Huanärim huaka gente büruraata sákatuaka, hua canoa ä kátekaïpom ä núk sájjak. Entok huate canoam ket amam jípuhuay.

³⁷ Huanäi buere jéka yúkumak au tóboktiaka, jume máarem canoam beb táytek Júnëli béja báammey tápunak.

³⁸ Áapo éntok jum canoapo áma bétana böka kótchimey, kojnim béppa kobaka. Huanärim ä búsaka ínel áu jiaahua:

—¡Maestro! ¿Jachë kaachin éiya itom kókkoy junne?

³⁹ Huanäi yejteka, jekatau kutti nónookak ä kíkthe sáhueka:

—¡Empo baahue katë jiale yántë taahua!

Huanäi kíktek jü jeeka, entok sime yanti taahuak.

⁴⁰ Huanäi Jesús jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¿Jatchiakasem tüisi májhue, éntokem kaita súale?

⁴¹ Huanärim buéresi májhueka ínel nau jiaahua:

—¿Jábesu íritaka? Jü jeeka ä nok jikkaja, entok jü bahue junne.

5

Jü yoreme Gadareno lemooniom ä jiápsipo jípureme

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Huanärim bahuéu huáyтана бétana áma yájjak, jum Gadarenom buíaráhui.

² Jübuachä Jesústa jum canoapo kómä chéptilatuko, jü yoreme ä jiápsipo lemooniom jípureme ä nankirika siika, jum kau guójöku kókkolam totóijhuäpo yeu simlataka;

³ bueítuk áma jóakay. Të kara jábe yánti ä jípurey, kia cadenammey ä súmaka junne.

⁴ Bueítuk juebénasi sisiguokimmey entok cadenammey súsumahuay, të am chukchuktiay, éntok huame sisiguookim júne kotkóttiay. Ínëli kaabe ä yüey.

⁵ Bueítuk jíba taahuarit entok tukaarit naa búrujti jum kau guójöku kókkolam totóijhuäpo entok jum káhuimmet chay sisimey, tétammet kókosí áu joaka.

⁶ Të Jesústa mékka bíchaka, áu tájti búiteka áu tónommia kíktek.

⁷ Huanäi tüisi chayeka ínel jiaahua:

—¿Jítasë ínomak júneria, empo Jesús, Dios jíkat téhuekapo kátekamta Üusi? Diosta béchibo, katë nee jiokot johua.

⁸ Tí jiaahuak bueítuk Jesús ínel áu jiaahuay:

—Empo lemoonio, jü yoremtachë yeu huéiye.

⁹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jáchisë téhuaak?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Legión tine téhuak, bueítukte juebenna.

¹⁰ Huanäi jü yoreme tüisi jiokot áu jiaahua kaa huämi buíárapo yeu am bep íaaka.

¹¹ Huämi kau mayoachi juebena kohuim áma rejteka jibuäy.

¹² Huanäi jume lemooniom áu jiokot jiaahua, ínel jíaka:

—Huame kohuimmehuë itom jaase; éläpote ámet kimunake.

¹³ Jesús éntok am jehuiteriak. Huanärim yoremstat yeu sájaka, kohuimmechim kíimuk. Jume kohuim éntok, jíbatua guoy míltukay. Huámëi siba bahuéu kóm huáttek; huanärim áma kókkok.

¹⁴ Jume kohuim suayáhuim éntok tenneka, jume pueblopo jóakammeu júneehuamta ámeu tójjak, entok jume huasammet jóakammehui. Huámëi éntok áma yeu sikamta bit báreka áman yeu sájjak.

¹⁵ Jesústahuim yájaka juka yoremta bitchak lemooniota jiápsipo jípureka kókoreka, Legiónim jípurëuta, sánkotelataka áma kátekamta, entok yúmalasi suaka; huanärim guómték.

¹⁶ Huanäi huame ä bíchakame am ettéjhuariak jáchin hua lemooniota jípurëitau yeu sikamta, entok huame kohuimmehui.

¹⁷ Jume áma joome éntok Jesústau jiokot jiaahuay huämi bem buíárapo yeu ä huée sáhueka.

¹⁸ Huanäi Jesústa béja sim báreka jum canoapo ä jámuyo, jü lemooniom jiápsipo jípureihui áu jiokot jiaahuay áamak an rókaka.

¹⁹ Të Jesús kaa báarek, ál-la ínel áu jiaahuak:

—Em jóahuë huéiye, em huahuajimmehui. Akë am ettéjhuaria juka Señorta buéresi emou yáakähui, entok jáchin enchi ä nák jiokolekähui.

²⁰ Huanäi sika juka nokta chíbejtia táytek. Decapolis buíarata yúmau tájti, jáchin Jesústa buéresi jita áu yáakähui. Huanäi síme át guómtlamtaka taahuak.

Jáirota maala, entok jámmut Jesústa sánkot jálojtekame

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Jesús júchi canoapo huéeka bahue huáyтана yeu ä yepsak. Gente éntok juebénaka áu nau yájjak, huämi bahue mayoat ä anëpo.

²² Senu éntok sinagogapo chë nésahueme, Jáirö ti téhuakä, áma yepsak. Jesústa bíchaka ä guókpo tónommia kíktek.

²³ Huanäi tüisi jiokot ínel áu jiaahuak:

—In maala béja mukiapo aane; ámanë sika át mámte, ä türinakë béchibo, huanäi jiapsinake.

²⁴ Huanäi Jesús áamak siika; gente éntok juebénaka áamak sájjak. Júnëli ä huë páman nau ä pittiasakay. ²⁵ Senu jámmut éntok béja dooce huásuktiapo ä kökoa kaa chúkteka át huéiye, kaa tutüriaka áma aaney.

²⁶ Tüisi jiokot au siika, juebena jittoleerom mámpo; simeta juka ä átteahua luutialatukay. Të jíba kaita hua jittoa áu türiakay, ál-la chëhuasu kókorey.

²⁷ Të Jesústa bétana nokta jikkajaka, amá bétana áamak kateme násuk áu rúkteka ä sánkobet jálojtek,

²⁸ buëituk ínel éiyay: “Kiane ä sánkobet jálojtek júne türinake.”

²⁹ Huanäi áachä jálojtek jíba jü ójbo kíktek. Entok ä türiakäü innëak, jü jíbebeata bétana.

³⁰ Huanäi Jesús ä takaahuapo úttiärata át yeu sikamta iinnëaka, huame áamak katemmu kúakteka ínel jiaahua:

—¿Jábesu ín sánkommet jálojtek?

³¹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka juebenaraata enchi pítpittiamtë bitcha, éntoke nátemaje, “¿Jábeta émot jálojtekähui?”

³² Të Jesús nate chíkola náasam bitchak huaka at jálojtekamta bit báreka.

³³ Huanäi jü jámmut máujrimmey, áu yoaka, entok jünéaka jita áu yáahuakähui. Huanäi áu tónommia kíktek, entok simeta juka ä kökoa bétana ä téjhuak, jáchin áu ä sikähui.

³⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—In maala, jü em nee súalë béchibë türiak. Én éntoke yanti jiápseka huéiye, em kökoa bétanë türikä tahuala.

³⁵ Júnëlä nokaisu, huate huam bem nau yayájäpo nésauhuemta joa bétana áma yájjak ínel au jiaka:

—Em mala béja muúkuk. ¿Jatchíakasë ketune juka Maestrot muksi éetua?

³⁶ Jesús éntok íkai jikkajakä ínel au jiaahua hua nésauhuemtahui:

—Katë jachin eiya; kial jíbe nee súale.

³⁷ Huanäi kaabeta éntok áamak kat ïai Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta Jacobota saíla jibba.

³⁸ Jesús éntok hua nésauhuemta joau yepsaka, huaka naa muksi huemta bitchak, éntok buanhuamta jikkajak, éntok jiokot jiáihuamta.

³⁹ Huanäi áman kibákeka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchíakasu naa muksi huéiye, éntokem buaana? Jü usi jámmut kia kotche, kaa mukila.

⁴⁰ Huanärim ä junnériataitek. Të Áapo sïmem yeu béebaka, hua ili jámutta jápchimak, éntok ä áyemak, éntok huame áamak katëummak áman kibákek huam múkilata bökäihui.

⁴¹ Huanäi júka ili jámutta mampo buíseka ínel au jiaahua:

—Talita kumi —itom nokpo ínel jiaubáare: Ili jámmut, émoune ínel jiaahua, yejtë.

⁴² Jü ili jámmut éntok sep yejteka naa hueetáitek, bueituk béja dóoce huásuktiriam huéria. Huanärim tüsi at guómték.

⁴³ Jesús éntok tüisi am téjhuak kaabeta ä ettéjhuaria nésauhueka, éntok ä jïbuätua nésauhuek.

6

Jesús Nazaretpo aaney

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Jesús huämi yeu sika ä buíarau yépsak, jume ä discípulommaki.

² Jimyore taahuata yúmak éntok jum sinagogapo am majtíataitek. Huanäi juebenakä ä jikkajakä at guómték ínel jíaka:

—¿Jákübo bétanasu ïri íkái täya jáni? ¿Jita suáhuasa jáni ïri ä jípurëhui, éntok hua milagrom ä joähui, jítasasu nok báare jáni?

³ ¿Jachu kaa ïri ínel jü carpínteero, Maríata asóa, Jacobota, éntok Joseta, Judasta, éntok Símonta saayi? ¿Jáchum kaa ket im itomak aane jume ä huáyihuam?

Huanärim áa bétana jájana jiautáitek.

⁴ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Kíal jábe profeta júne yöríhua, të huam ä buíaräpo, éntok ä jóapo ä huahuajim násuk ëe.

⁵ Huanäi jume milagrom júne kara áma yáuhuai, Kia huame kökoremme kaa jáikimmet jíba mámteka am tütek.

⁶ Huanäi kaa at al-léakä taahuak hua kaíta bem súalëubechi. Huanäi Jesús jume huate puéblommet naa siikä am majtíaka.

Jume dóoce comisionpo yeu jaahuak

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Jume dóoce yeu púarim nau núnuka, guoguóyim naa bíttuak, útteata am mákakä diáblom yoremem jápsipo yeu bébnakë béchïbo.

⁸ Éntok kaíta am huéria sauhue böot béchïbo, morralta, éntok páanim junne, tómita junne; boróoniata jíbba.

⁹ Éntok am béräbochate sauhue, éntok kaa guoyik sánkotam huéria sauhue.

¹⁰ Ket ínel ámeu jiaahua:

—Kia jak jóapo enchim mabethuakäpem aane, jum puéblopo enchim yeu kátëpo tajti.

¹¹ Sïmekut huam kaa enchim mabethuakäpo, éntok huam kaa enchim nok jikkaibahuäpo, yeu katëtekem huaka tóröchiata enchim guókimmet chätulata ámeu tátaknake, bem júneenakë béchïbo kaa tüsi bem ayúkähui. Tua lútüriapone enchimeu ínel jiaahua, huame Sodóma teäpo éntok Gomórrapo joomem chë jiokoritunake hua taahuari bette nokta chúpeyo, huame puéblopo kaa enchim mabethuakäpo joomem béppa.

¹² Huanäi jume dóoce yeu púari yeu sájakä géntemmeu ä noktáitek, huaka yoremem emo temajeka am jápsi kúaktinakëhui.

¹³ Éntokim juebena diáblom yoremem jápsipo anëu yeu bebbai, éntok juebena kökoremme tütek aceiteta ámet óreka.

*Juan Bautista mëhuakähui**(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)*

¹⁴ Jü rey Herodes éntok Jesústa bétana buériata jikkajak, bueituk ä téhuam simekut yeu machiak. Huanäi Herodes ínel jiaahua:

—Juan jü batöaïhui jíabitela, jume kókkolam násuku. Kíaliku úttiärata jípure milagrom ä jonákë béchibo.

¹⁵ Huate ä Elías tíyay. Huate éntok huame huate profeetam násuk ä profeeta tíyay.

¹⁶ Íkai jikkajakä jü Herodes, ínel jiaahua:

—Íri jü Juan ín kóba chúktiatebokähui. Áapo kókkolam násuk jíabitela.

¹⁷ Bueituk áapo juka Juanta buíjtebokä ä carcelpo ä páttiatebokay, Herodíasta béchibo, Felípeta juubi ä sailahua; bueituk áapo, jü Herodes, Herodíasta jípurey.

¹⁸ Bueituk Juan Herodestau ínel jiakay:

—Kaa türi juka em saila jubi em jípurëhui.

¹⁹ Herodías, éntok át kopteka ä mëpéiyay, të kaa áma yuumay,

²⁰ bueituk Herodes Juanta bétana májhuey, bueituk jüneyay Juanta lútula entok Diostau bíchaa näikiataka ä jiápsaïhui, entok ä suayay. Ä jikkajaka kaachin an máchika tatahuay, të tü éaka ä jíjikkajay.

²¹ Taahuari yuumak, Herodesta huásuktiriam yúmariaka pajkoy. Kúptey am äbosek, huame áamak nésahueme, sontaro yäuram, entok Galiléapo chë nésahueme.

²² Huanäi Herodíasta jámut ásoa yisimeka áman kibakek. Herodes éntok tüsä müsäuleka taahuak, entok huame mesau áamak jokaïhuim. Huanäi jü rey hua ili jámuttau ínel jiaahua:

—Em huáatiähuë inou aahua; ínapone enchä máknake.

²³ Entok ä nokäu bát kéchaka ä lütüriatebok, ínel jíaka:

—Simeta em inou aahuäune enchi máknake, reytaka ín nésahuëpo násuk áman junne.

²⁴ Huanäi hua ili jámmut yeu sika ä áyebeu nátemajek:

—¿Jítasune áunake jáni?

Ä áyehua éntok ínel au jiaahua:

—Juka Juan Bautistata kóbba.

²⁵ Áapo éntok sep áman kibakeka, jü reyttau ínel jiaahua:

—Én läutine puraato bueürupo ä huátia, juka Juan Bautistata kóbba.

²⁶ Huanäi jü rey tüisi kaa al-léeak. Të juka ä nookakäu ä lütüriatebokä béchibo, entok huame áamak mesau jokame tihueka, kara ëe ti au jíaka taahuak.

²⁷ Huanäi sep sontarota Juanta kóba chúktiaka áu ä huéria sáuhuek.

²⁸ Jü sontaro éntok áman sika jum ä páttiatukäpo ä kóba chúktiak. Huanäi juka kóbata jum puraatopo yéchaka, jü ili jámuttau ä tójjak; jü ili jámut éntok ä áyebehui.

²⁹ Huanäi jume Juanta discíipulom ä jikkajaka, áman sájaka ä takaahua nükä ä núk sájjak. Huanärim kókkolam mamähuäpo ä maäak.

*Jesús mamni miilim jibuätuak**(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)*

³⁰ Jume apóstolim éntok júchi Jesústau nau yájjak. Huanärim ä ettejhuariak, simeta bem yáakähui entok bem am majtiakähui.

³¹ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emepolem ímin ínomak kaate ánia see päriahui; ámanïrem chúbala jimyore-nake.

Bueituk juebénakam sákkay, entok juebénakam yájjay; junëlim kara júne ámey jibuäy.

³² Huanärim jum canoapo sájjak ánia see päriahui, kaabeta anëhui.

³³ Huä gente éntok am bitchak yeu am sájako, entokim am tátäyak. Huanäi juebénaka huate pueblom bétana guókimmea áman yájjak, ámpachi. Huanärim áu nau yájjak.

³⁴ Jesús éntok canoapo kom chépteka huaka juebenarata bíchaka tüisam jiokoley, bueitukim kabaram kaa kabyerokä bénasi áma aaney. Huämi juebenak am majtia táytek.

³⁵ Béja tüisi kúptey éntok, jume ä discípulom áu rúkteka ínel áu jiaahua:

—Ímí ánia see päria, entok béja kúpte.

³⁶ Akë am sáka sáuhue; éläpom pueblommet entok ranchommet sájaka páanim emo jinnurianake, bueitukim ímí kaita buä mátchi.

³⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Akem am jibuätua emëe.

Bempo éntok ínel au jiaahua:

—¿Jachute áman sájaka guoy cien denariom bėjhuay páanim jinnuka am jibuätuanake jáni?

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure? Ámanem sájaka am bitcha.

Bempo éntok am bíchaka ä téjhuak:

—Mamni páanim entok guoy kútchum.

³⁹ Huanäi simem báссо síaripo am jote sáuhuek, nátepola,

⁴⁰ cicientom náuhui entok cincucuentam náuhui.

⁴¹ Huanäi jume mamni páanim entok jume guoy kútchum nüka, téhuekau reemteka, Diosta tü éäü ámet chúpaka jume páanim rébektiak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, am mik sáhueka. Jume guoy kúchum éntok simemmet näikimtebok. ⁴² Huanäi síme jibuäka jóboak.

⁴³ Jume pan rérebeim entok jume kúchum buä bëterim dooce canajtam tátapunika áma tóboktiahuak.

⁴⁴ Huame áma jibuäkame éntok mamni mil oohuimtukay.

*Jesús bäata béppa huerama
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)*

⁴⁵ Chúkula Jesús jume ä discípulom canoau am jämutuak, áapat huáyтана pueblo Betsaidau am yaij iaaka, áapörík huaka juebenarata am sákatuäu tájti.

⁴⁶ Chúkula genteta sákatuaka, jum káhuiu bíchaa siika, Diostau oraciompo nok báreka.

⁴⁷ Huanäi tukariu yúmay jü canoa bäa násukun aaney. Jesús éntok buíapo áapola aaney.

⁴⁸ Béja bájim jiäpo matchü bíchaa, canoata buaatiaka lotteme bitchak, bueituk jü jeka am nankirika búitey. Huanäi ámeu siika, bäata béppa huéeka, áme huam sika ámpat yebij báreka.

⁴⁹ Bempo éntok bäata béppa huémта bíchaka, akim ä jóusí téyey. Huanärim cháchayek,

⁵⁰ entokim simetaka ä bíchaka sum éiyay. Të áapo sep ámeu nónookak, ínel jíaka:

—¿Óusem eiya, katem májhue, ínapone ájária!

⁵¹ Huanäi canoapo ámeu ä jämuk, jü jeka yánti taahuak; bempo éntok naa muksi éakam át guómtilatukay.

⁵² Bueitukim ketune kaa jüneyay, jáchin jume páanim бүрүсі yáahuakähui, bem námakak jiäpsekä béchibo.

Jesús Genesaretpo kökoreme tütek
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Huáytana bíchaa sákasukam Genesaret buiärau yájaka, mayoahuim yeu yájjak.

⁵⁴ Huanäi bempörim canoapo yeu sájak, jü gente Jesústa tátäyak.

⁵⁵ Huanärim huämi buiärapo símekut naa tenneka, jume kökoreme au nau toij táytek, bem ámet töyemmak chíkti, huam jak Jesústa aneĩ tíapo.

⁵⁶ Bueituk jak júne ä kibakeipo, jum pueblompo entok ranchompo, jume kökoreme böo mayoat yeu totoijhuay jiokot jíaka, kia ä sánko mayoammet jálojti péaka. Huanäi síme huame át jálojtekame türiak.

7

Yoremta jíapsi nasontume
(Mt. 15:1-20)

¹ Huanäi jume pariseerom Jesústau yájjak, entok huate escriibam, Jerusalén bétana áma yáij-latukaihui.

² Huanärim huate ä discípulommet suuhuay, bueituk kaa leyta jíä páman báijmaka páanim bem buäye béchibo mamam chichä machimnea. Huanärim béttesi áme bétana noktaitek.

³ (Bueituk jume pariseerom entok síme jume judíom, huame yoiyöturim boojoria páman, juebénasi kaa mam báijmakatekim kaa jíjibuäy.

⁴ Entokim plaza bétana yájak, kaa emo mam báksiako, katim jíjibuäy. Entok huate juebénaka jita aykay bem yöreihui: jume vasom ámey jihuame, jume saarom, jume sisiguok vaasom, entok jume bem ámet töyehui.)

⁵ Huanäi jume pariseerom entok jume escribam Jesústa temajek, ínel jíaka:

—¿Jatchiaku jume em discípulom kaa huame yoiyöturim boojoria páman kaate? Bueitukim kaa ito bénasi báijmaka páanim buäye.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Eme Dios huáatemta bénasi emo antuame! Ál-läku Dios profeeta Isaíasta tempo enchim bétana nookak, entok áapo ínel ä jiojtek:

Ímëi gentem bem teniy jíba nee yöre,
të bem jíapsihua mékka inou aane.

⁷ Kaita béj-re jü bem nee emo yöre tíahui,
bueitukim yorem nésauta Diosta nésautukä bénasi emo ä majtia.

⁸ Diosta nésahui tójakem, jume yoiyöturim boojoriauem johua: jume sarom báksiahuamta, entok vasom ámey jíjihuame; entok juebenak ílë bénakem johua.

⁹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem tüisi emo anë téiyey? ¡Bueitukem juka Diosta nésahui kaitäpo johua, juka yoiyöturim boojoriau enchim yöri bárë béchibo!

¹⁰ Bueituk Moisés ínel jiaahua: “Em áchayë yöre, entok em áiye. Jü ä áchaybet entok ä áyebet bettek nokátek, kaita át temáijhuaka mëna.”

¹¹ Eme éntok ínel jiaahua: “Tüisi jiaunake jü yoreme ä áchaybeu o ä áyebeu ínel jíateko: Símeta huaka ín áttea ay enchi ín ania éähui, Diosta béchibo náikiari.” (Corbánta jiau bárë bénasi.)

¹² Júnëlem huaka yoremta ä atchai éntok ä áiye kaitäpëm ä aniatua;

¹³ éntokem huaka Diosta nookakäu kaa béj jóuhua, huame yoiyöturim boojoriau huatem majtiaka, éntokem juebenak ílë bénak johua.

¹⁴ Huanäi síme juebena genteta núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Nechem jíkkaja simetaka, át júnee béchibo:

¹⁵ Kaita ayka yeutana jü yoremstat kimuka ä jíapsi násontenakeme, ál-la hua ä jíápsipo yeu huéeme.

¹⁶ Huä jünee báareme át suaka ä jikkaijnake.

¹⁷ Huanäi juebena genteta tö sika senu jóapo kibakek. Huanäi jume ä discíipulom ä temajek, juka ejemplota ámeu ä yéchakä bétana.

¹⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem eme két kaitat jüneiya? ¿Jáchem kaa jüneiya, huaka yeutana yoremntat kimumta kaabeta jíapsi násontenakēhui?

¹⁹ Bueituk jü buähuame kaa jíápsipo kiimu, ál-la sihuampo, entok chúkula yeu huéenake.

Íkai nokaka síme buähuamta türi tíiyay.

²⁰ Ket ínel jiaahua:

—Huä yoremnta jíápsipo yeu huéeme, huäri ä jíapsi nasonte.

²¹ Bueituk jum yoremnta jíápsipom yeu kaate, jume juëna éerim, omot jubiahuame, éhuil jáamuchim jípuhuame, yore súahuame,

²² ékbuahuame, kaa huéeläpo jita jípu péehuame, entok juénasi anhuame, jü yore bätaihuame, jü kaa tíura, senukut jita innēhuame, juénasi yoret nokhuame, hua emo buérialihuame, entok jume kaa suasi emo nühuame.

²³ Síme ímēi kaa tü yáarim yoremnta jíápsipom yeu huéiye, entokim ä nasonte.

Jámmut Diostat eähui sirofenicia naciompo jometukay
(Mt. 15:21-28)

²⁴ Huanäi Jesús huämi yeu sika Tiró éntok Sidón buiärau bíchaa siika. Huanäi huämi jak jóapo kibakek kaabeta ä bit íaaka. Të kara au éssoy.

²⁵ Bueituk senu jámmut áma aaney, ili jámut espíritu chicha machik jíápsipo jípuremta asoaka. Huäri jámmut áatana nokta jikkajaka, áu sika ä guókpo áu tónommia kíktek.

²⁶ Áapo griegotukay, entok Sirofeniciapo jometukay. Huanäi jiokot áu jiaahuay, juka espíritu chicha machik ä jámut asoabet yeu ä bep sáhueka.

²⁷ Të Jesús ínel au jiaahua:

—Éläpo bat jume usiarim jóbonake, bueituk kaa türi jume usiarim páanim úuhuaaka ili chüummeu am guötia béchibo.

²⁸ Áapo éntok ínel áu jiaahua:

—Ammäle jiaahua, Señor, të jume ili chüum jume pan rérebeim mesata bétuk usiarim kóm huáttilame buabuäye.

²⁹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínēli em jákă béchibo noitë huéiye. Jü lemoonio béja yeu simla, jü em jámut asoabechi.

³⁰ Huanäi ä jóau yepsaka, juka ä asoahua ä böyēpo bókamta téuhuak, béja juka lemoonio át yeu simlata.

Jesús nákapí nēota tütek

³¹ Jesús júchi nóttek jum Tiro buiära bétana. Huanäi jum Sidonpo naa búrujti siika, Galiléa bahuéu bíchaa, jum Decápolis buiärapo ámani.

³² Huanäi jü gente nákapí nēota áu nüpaka jiokot au jiaahuay, áa béppa ä mámte sáhueka.

³³ Huanäi áapolaik yeu núk sika, Jesús nákapo ä sútuteriak, entok ä suntu chítuaka nínit ä kómoniak.

³⁴ Huanäi téhuekau reemteka bueürum jíabitek, entok ínel áu jiaahua:

—¡Efata! —ínel jiau báare: ¡Étapotunakee!

³⁵ Huanäi sep jume náka guójöriam emo étapok, entok ä nín jísumaria búttek. Huanäi jünakiachisi nookak.

³⁶ Huanäi Jesús juka genteta téjhuak, kaabeta am ettejoria nésahueka, juka bem bíchakähui. Të chë tüisi junëli ä nésahuey junne, chëhuasum ä ettejhuay.

³⁷ Entokim tüisi át buere eeyak, ínel jíaka:

—¡Símeta tüisi johua! ¡Jume nákapim jikkajtua, entok múurom júne noktua!

8

Jesús naiki mülím jibuātuak

(Mt. 15:32-39)

¹ Huámëchi taahuarimmet tüisi juebena genteta áma aneyo, entok kaita am buä máchiako, Jesús jume ä discípulom núnuka ínel ámeu jiaahua:

² —Juka genteta juebenak ínomak anemtane jiokolë, bueitukim béja baij taahuare ínomak aneka, entokim kaita buä máchí.

³ Bueituk kaa jibuälame bem jóau sákatuak, böochim tébäi huáttinake, bueituk huate mékka bétana äbo yáij-la.

⁴ Huanäi jume ä discípulom ínel ä yommiak:

—¿Të jákübosu jábe páanim ámeu nüpaka am jóborianake jáni? Bueituk ímí ánia päriapo kaita aayuk.

⁵ Áapo éntok am temajek:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo éntok ínel jiaahuak:

—Guoy búsaním.

⁶ Huanäi huaka genteta buíapo jote sáuhuek. Entok jume guoy búsan páanim nüka, Diosta baysausuka am rébektíak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, genteta am mik sáhueka. Bempo éntok am nüka, juebenara gentetau am tójjak.

⁷ Ili kúchumim ilikkim ket áma jípurey. Huanäi Diosta tü éäü ámet chúpaka, ámeu am tóij nésahuek.

⁸ Huanärim jibuäka jóboak. Entok jume rérebeim yeu bëkame guoy búsan canastam tátapunika tóboktiahuak.

⁹ Jume jibuäkame éntok naiki miltu máchiakay. Huanäi am sákatuak.

¹⁰ Áapo éntok jume ä discípulommak canoapo yejteka siika. Huanäi Dalmanuta buiärau yepsak.

Jü señal kaa jaibu jojohuamta áyhuame

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Huanäi jume pariserom áu yájaka, áamak nok nássua táytek. Entokim señalta áu aahuak, téhueka bétana huemta, ä jioptua báreka.

¹² Huanäi ä jiápsipo bueürum jíabiteka ínel jiaahua:

—¿Jatchiaka i gente én huéeme señalta kaibu jojohuamta aahua? Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua, i gente kaita señalta mákna.

¹³ Huanäi júchi jum canoau jámuka, huáytana bíchaa am tö siika.

Jü pariserom levaduura

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Jume ä discípulom páanim kóptiaka, barcopom huépul páanim jíba huériay.

¹⁵ Huanäi am téjhuak, ínel jíaka:

—Jítachem suuhua, éntokem emo suaya jü pariserom levaduura bétana, entok Heródesta levaduura bétana.

¹⁶ Huanäi jume discípulom nahuim nookay, ínel jíaka:

—Páanim kaa itom nüpakä béchíbo ínel jiaahua.

¹⁷ Jesús am jüneriaka jita am nokähui, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem páanim kaa enchim nüpakä béchibo ínel nee jáa tíiya? ¿Jachem kaa át suuhua, éntokem kaa át jüneiya? ¿Ketunem námakak jápsek?

¹⁸ ¿Pusekem kaa bitcha, entok náka guójoriakem kaa jákkaja? ¿Jachem kaa áu huáate,

¹⁹ huame mamni páanim ín náikimtekäubehui, huame mamni mílimmechi? ¿Jaiki canastamsu rérebeimmea tátapunika tóboktiahuak?

—Dóocem kanastam —tim áu jiaahua.

²⁰ —Entok júnak huame guoy búsan páanim naiki mílimmet náikimtehuakame, ¿jaiki canastamsu rérebeimmea tátapunika tóboktiahuak?

—Guoy búsanika —tim áu jiaahua.

²¹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem ketune kaa át jüneiya?

Betsaidapo jü lipti bíchakame

²² Sep pueblo Betsaidau yepsak. Huanärim Jesústau líptita nüpak, jiokot au jáka áa béppa ä mámte sáhueka.

²³ Áapo éntok juka líptita mámpo buíseka, huämi pueblolo yeu ä núk siika päkun bíchaa. Ámani béja ä pusimpo chít huáttek, entok áa béppa mámteka ä temajek:

—¿Jachë ára jita bitcha?

²⁴ Áapo éntok pujteka ínel jiaahua:

—Yorememne júyam bénasi bitcha, të naa kateme.

²⁵ Júchi ä pusim béppa mámtek. Huanäi bitchak, jü yoreme, simeta machisi.

²⁶ Huanäi ä jóau bíchaa ä sim sáhuek, ínel áu jáka:

—Katë pueblou kikkibake, éntoke kaa jábetau ä ettejhua, huämiri.

Jü Peero Jesústa Crísto tíiya

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Huanäi Jesús jume ä discípulommak pueblommet siika, Cesarea Filiipo buíarahui. Huanäi ä discípulom böot am temajek:

—¿Nechim jábë tíiya, jume yoremem? —ti ámeu jiaahua.

²⁸ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Enchim Juan Bautistá tíiya; huate éntok enchi Elías tíiya; jume huate éntok enchi hua jábe profeeta tíiya.

²⁹ Huanäi Jesús am temajek:

—¿Emesu? ¿Nee jábë tíiya?

Peero éntok ínel jiaahua:

—Émpë jü Cristo.

³⁰ Të Jesús am téjhuak, íkai áa bétana kaabeta am ettejhua nésahueka.

Jesús ä mëna bétana nookak

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Huanäi am majtia táytek, juka Yoremta Üusi tüisi jiokot ä yáanähui, entok jume yoiyoturim, jume tiöpopo chë nésahueme, entok jume escriibam ä omoutenakëhui, entok mëhuaka báij taahuarim huéy ä jábitenakëhui.

³² Íari bétana machisi nookay. Huanäi Peero áapolaik yeu núnuka kuttílasi áu nookak, kaa ä türí tíaka juka ä nokähui.

³³ Të Áapo kúakteka ä discípulom bíchaka, Perotau kutti áu nonokak, ínel jáka:

—¡Mékkë huéiye, Satanás! Bueitukë kaa Diosta bétana huémtat suuhua, ál-la yoremem bétana huémtat jíbba.

³⁴ Huanäi juka genteta núnuka, entok ä discípulom, ínel ámeu jiaahua:

—Jü jábe júne inot chäka huée báareme kaa áu beutireka kúrujta púaktíaka ino sáú huéenake.

³⁵ Bueituk hua ímí buíapo ä jíapsi jínëu báareme ä tärúnake; hua ino béchibo entok evangeliota béchibo ímí buíapo ä jíapsi tärúkame, huári ä jínëunake.

³⁶ Bueituk, ¿jita tühuatasa binnake jáni jü yoreme, síme ániapo ayukamta kobakátek junne, ä jíapsi éntok tärúkáteko?

³⁷ Entok, ¿jítasasu béjtuanake jáni jü yoreme, ä jíapsi béchibo?

³⁸ Bueituk hua inoy tihuekame entok jü ín nokibeyi, íri gente én huéeme kaa türík joame omot jubiahuamta türeme; entok Diosta bej-reka jíápsame násuku. Ínapo jü Yoremta Üusi ket ái tiunake, júnaköri ín Átchay loriapo yepsáteko jumé santo ángelesimmaki.

9

¹ Jesús ket ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimieu ínel jiaahua, huaté ímí aneme katim kókkonake, huaka Diosta yáura chíkti ä úttiárammak äbo yepsáú tájti.

*Jesús ä takaahuapo täbuiasi aayuk
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)*

² Chúkula búsan taahuarim huéy, Jesús juka Perota, Jacobota, entok Juanta nuka, bempolaim yeu núk siika, jum káhui mejikau bíchaa. Huanäi täbuiasi machisi taahuak bem bíchápo.

³ Jume ä sánkohuam bélojkosi taahuak, entok tüisi tósalsi, sá pam bénasi, kia jábe jípakzialeero júne ím buíapo joome kaibu junéli am basuanake.

⁴ Huanäi bempo Elíasta éntok Moiséjta ámeu yeu machiamta bitchak, entokim Jesústamak ettejhuay.

⁵ Huanäi Peero nónokaka, Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, ¡tüisite ímí aane! Báij jótamte yáanake: huépülak emo béchibo, entok Moiséjta béchibo seenuk, entok Elíasta béchibo ket seenuk.

⁶ Junëlim áu jiaahuak jume discípulom bueitukim guómtilamtukay, Peero éntok kaachin jiau máchika.

⁷ Huanäi jü namu ámeu yúmaka ámet jékkaatek. Jíahui éntok jum namu bétana yeu sika ínel jiaahua:

—Íri ájária jü ín Üusi ín nákéhui; áapöríkem nok jikkaja.

⁸ Huanärim sejchúkti naa remteka, kaabeta éntokim bitchak ámemaki, Jesústa jíbba.

⁹ Huanäi jü káuhuit kóm kateka, am téjhuak kaabetau ä ettejhua nésauhueka juka bem bíchakähui, juka Yoremta Üusi kókkolam násuk ä jíabitek jübua.

¹⁰ Huanärim bem jíápsipo jíba ä jípurek júkái nokta, jáchisu jiaubáare jáni tí éaka kókkolam násuk ä jíabitenakëhui.

¹¹ Huanärim Jesústam temajek:

—¿Jáchisu júntuk huéeka jume judíom ley am mamájtéame útteä tíiya juka Elíasta bat äbo yebíjnakëhui?

¹² Áapo éntok am yommiaka ínel jiaahua:

—Huä Elías ál-la lütüriapo bat äbo yebíjnake, éntok äbo yepsakátek símeta huéchiapo ä órekay bénasi ä tóijnake. Të, ¿jáchisu júntuk ket jiaahua jü jiojteri Yoremta Üusi bétana? Jiokot ahuä bitna bétana, éntok kaitäpo ä bítna bétana.

¹³ Tëne ínel enchimeu jiaahua, jü Elías béja yebíssuk, éntokim símeta bem au yáabárëu au yáuhuak, áa bétana jiojteripo bénasi.

*Jesús juka usita diáblota ä jiápsipo jípuremta tütek
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)*

¹⁴ Huanäi jume huate ä discípulommeu yepsaka, juebena genteta bitchak áme chíkola aneme, éntok jume judíom ley am mamájtíame ámemak noknássuame.

¹⁵ Huanäi, síme jü gente Jesústam, bíchakä guómték, éntokim au tenneka ä tebótuak.

¹⁶ Huanäi Áapo am temájek:

—¿Jítasem ámemak noknássua? —ti ámeu jiaahua.

¹⁷ Senu éntok áme násuk ä yómmiakä ínel jiaahua:

—Maestro, ín üúsine emou huéria, múuro espírituta jípuremta.

¹⁸ Huäri jak ä jaatíakäpo, ä tatabeka éntok támmim kumeka sómöchiata yeu pujpujtía. Júnëli béja nama sutalayka tatahua. Em discípulommeu éntokne nookak juka espírituta chichä machik yeä béebria sáhueka, tem kára yeä béebriakä taahuak.

¹⁹ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¡Eme gente kaíta súalëram! ¿Jahuéi tájtisune enchimmak annake jäni? ¿Jahuéi tájtisune enchim kaíta súalëu innënake jäni? Ínohuem ä huéria.

²⁰ Huanärim au ä núk sájjak. Jü diablo éntok Jesústa bíchaka, juka jübua yotumta náasä jímmaataitek, éntok buíapä röaktitaitek, sómöchiata éntok yeu pujtíataitek.

²¹ Huanäi Jesús ä atchaihua temájek:

—¿Jahuéi naatekasu ïri au aika?

Ä áchaihua éntok ínel jiaahuak:

—Ä ílitchiak naateka;

²² éntok juebénasi jü espíritu chichä machi báapo éntok taijpo júne ä tabbei ä mëbáreka. Të empo áma yumátek, itómë anía ito bétana jiokot éaka.

²³ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Enchä súalnakéyo, bueituk hua ä súalemta béchïbo síme kaa obíachi.

²⁴ Huanäi jü usita atchai úttiaka ínel jiaahua:

—Jeehui, anä súale; nechë anía chë ín ä súalnakë béchïbo.

²⁵ Jesús éntok juka juebena genteta au rúktémata bíchaka, jü espíritu chichä machitau kutti nonokak, ínel jíaka:

—Empo espíritu chichä machi múuro éntok nákapí, ínapone enchi at yeu huee sáuhue jü usítachi, éntoke yeu sikátek kaa júchi au nonnotte.

²⁶ Huanäi jü espíritu cháchayek, huanäi júchi tüisi náasä tápsuka, yeu siika. Huanäi jü usi mukúkamta Bénasi taahuak, júntuk búrukä ä mukila tíiyai.

²⁷ Të Jesús mámpo ä buíseka, ä tóboktiak; huanäi jü usi kíktek.

²⁸ Huanäi jum jóapo Jesústa kibákek, jume ä discípulom áapolaik áma aneyo ä temájek:

—¿Jatchíakasu ítapo kara yeä béebai jäni?

²⁹ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ílëbena diablo kaitai éntoko ára yeu beptu oraciónta juaka éntok ayunahuamtay jibba.

*Jesús ä mëna bétana júchi ámeu nookak
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)*

³⁰ Huanäi huämi yeu sákalamtaka, Galiléa buiära páman kaatei; të Jesús kaabeta ä jüneriä ïai.

³¹ Bueituk jume ä discípulom majtiaka ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremata Üusi yoremem mampo tóijhuaka mëna. Të ínapo mukuk, baij taahuarim hueine jíabitenake.

³² Të bempo kaa at jüneiyai ïri nokit jachin ä jiau bárëhui, éntokim at temae báare júne majhuëi.

¿Jábesu jü chë yöpo tahuánakeme?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Huanäi huam pueblo Capernáumpo yájaka, huam jóapo aneka, Jesús am temajek:

—¿Jítasem nau nok nássuasakai jum böochi?

³⁴ Bempo éntok kaa jálek, bueitukim jum böochi jábeta chë yöpo tahuánakëhuim nau noksakai.

³⁵ Huanäi Jesús yejteka, jume dóocem núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Jü jábe chë yöpo tahua báareme, huäri chúkula huéenake sîmem béppa, éntok sîmem nésauta joríanake.

³⁶ Huanäi ili úsita nûka, áme násuk ä kétchak. Ä íbaktiaka ínel ámeu jiaahua:

³⁷ —Huä ín téhuampo huaka ili úsita ílëbenak mabetakame, nee mabetnake; éntok hua nee mabetakame, kaa nee jíba mabetnake, huaka nee äbo bíttuakamta ket mabetnake.

Huä kaa itom béj-reme, itomak huéiye

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Huanäi jü Juan ínel jiaahua:

—Maestro, senukte bitchak em téhuampo jume espíritu chichä machim yeu bébamta, tète júkai ä táktiriak, bueituk kaa itomak huéiye.

³⁹ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Katem júkai ä taktiria, bueituk kaabe aane ín téhuampo milagrom joákä chúkula éntok juénasi ínot noknákeme.

⁴⁰ Bueituk hua kaa itom béj-reme itomak huéiye.

⁴¹ Éntok jábe júne ín téhuampo senu vaso báam enchim mikakame, Crístota enchim átteakä béchibo, lútüriapo jíba ä mabetnake juka béjhuata.

Diosta bejreu yore jioptua máchika ayukame

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Kia jábe júne ili usi nee súalemta Dios bejrita yatukame, áa béchibo chë türi éiyey kee júkai yáaka, téta át tútujúhuamta kutánaapo át súmahuaka bahuéu kóm jímmaahuako.

⁴³ Júnëli jume em mámmam Dios bejrita enchi jóotuanakey, Akë am chúkta. Bueituk chë türinake emo béchibo huépülam mámaka yúu jápsihuäu em huéenakëhui, guoyim mámaka infiernou táijta kaa tutukëpo em huéenakeu béppa,

⁴⁴ huam buíchiam kaa lülütëpo, éntok huaka táijta kaa jaibu tutukëpo.

⁴⁵ Éntok jume em guókkim Dios bejrikuu enchi huérianakey, Akë am chúkta. Bueituk chë türinake emo béchibo huépülam guókeka yü jápsihuäu em huéenakëhui, guoyim guókeka infiernou táijta kaa tutukëpo em jímmaanäu béppa,

⁴⁶ huame bem buíchiata kaa mumukëpo, entok huaka táijta kaa jaibu tutukëpo.

⁴⁷ Éntok jume em pusim Dios bejrita enchi bíttuay, yehuë am huíkke. Bueituk chë türinake emo béchibo huépülam puseka Diosta lóoriau em huéenakëhui, guoyim puseka infiernou táijta kaa tutukëpo em jímmaanäu béppa,

⁴⁸ huam buíchiam kaa lülütëpo, entok huaka táijta kaa jaibu tutukëpo.

⁴⁹ 'Bueituk sîme tájiay jiokot machisi ontuatuna, entok sîme hua Diosta bíchäpo órehuame ontuatunake.

⁵⁰ Türi jü oona, të juka onta kaa chökoak, ¿jítasuysem ä tü tátabnake? Otem jípureka jápsa, éntokem al-leehuamta nau jípure.

10

Jesús divorciota bétana nookak

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Huanäi Jesús Capernaumpo yeu sika, Judea buiärau yepsak, entok bathue Jordán huáytana. Gente éntok júchi au nau yájjak, huämi júchi am majtia táytek, bannaataka bénasi.

² Huanäi jume pariserom áu yájaka ä temajek, ä jioptua báreka, jachu türi jäni, juka jubekamta ä jubi jímmaanakhui.

³ Huanäi ínel am yommiak:

—¿Jáchisu júntuk enchim sáuhuek jü Moisés?

⁴ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Moisés licenciata nénkak, jiösia divorciota yáaná bétana. Huanäituk senu ä jubi ára jímma.

⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jiápsekä béchibo íkai nésauta enchimneu jiojtek.

⁶ Të Dios ániata yáaka outa yáuhuak, entok jámutta.

⁷ “Íari béchibo jü yoreme juka ä áchayhua entok ä áyehua tösika, ä jubimak jiápsinake.

⁸ Huanäi jume guoyiakäihum huépul takahuatunake.” Júnelim béja kaa guoyinake, ál-lam huépul takahuatunake jíbba.

⁹ Huäri béchibo hua Diosta nau rúktiakhui, jü yoreme kaa ä näikimtepo yúmala.

¹⁰ Jóapo ä aneyo, jume ä discípulom júchi ä temajek huäri bétana.

¹¹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jábe júne ä jubi jímmaaka täbuik jubekátek, bát ä jubiari béj-reka adulteriopo näikiatunake.

¹² Jü jámut júne ket ä kuna jímmaaka täbuik kunakátek, bát ä kunahua béj-reka adulteriopo näikiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chúppak

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanärim Jesústau ili usim au rúktiay, áme béppa ä mamtë íaaka. Ä discípulom éntok ámeu omtey, jume usim áu huériammehui.

¹⁴ Huanäi Jesús júkai bíchaka, kujti éaka ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja, jume ili uusim, éläpom inou kannake. Júkarem kaa am üuhua, bueituk bempörim bénasi éame ä átteak, juka Diosta rey nésauri.

¹⁵ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, kia jábe júne kaa ili úsita bénasi éaka juka Diosta rey nésauri mabetakame, kaibu áman kibaknake.

¹⁶ Huanäi am nüka am íbaktiak, entok áme béppa mámteka tü nokta ámet chúppak.

Jü riiko jübua yötume Jesústamak nooka

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Huanäi Jesústa yeu sika hueyo. Senu búiteka au yépsak, huanäi ä bíchápo tónommia kíkteka, ínel au jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jítasune yáakátek, yü jíapsihuamta jipunake jäni?

¹⁸ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tíiya? Kaabe éntok aane türika, huépülaika jíbba, jü Dios.

¹⁹ Jume Diosta nésahuimë täya: “Katë omot jubiata jipunake. Katë yore súuhua. Katë ekbua. Katë jábetat kia nooka. Katë jábeta bätättähua. Em áchayë yöre, entok em áiye.”

²⁰ Jü yoreme ä yommiak:

—Maestro, ímëi nésahuimne yáala, ín kaa yötukäpo naateka.

²¹ Huanäi Jesús ä bíchaka tüisi ä nákeka taahuak, éntok ínel au jiaahua:

—Senu huéeme emou bëye: sikë simeta em jìpurëu nénkaka póobem ä miika. Huanärë áman téhuekapo yún bėj-remta jìpunake. Jìokot anhuäpe em kúruj püaktiaka ino sáu huéiye.

²² Të áapo ìri nokta béchìbo kaa al-leaka siika, bueituk yún jita buéresi áttiakay.

²³ Huanäi Jesús nate chíkola reemteka, ä discìpulommeu ínel jiaahua:

—¡Tepam obiachisi huam Diosta reytaka nésahuepo kimunake, jume yún jita buéresi áttiakame!

²⁴ Jume ä discìpulom éntok guómtek, júnël ä jíakä béchìbo. Të Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—In üusim, ¡tua obiachisim Diosta reytaka nésahuepo kimunake, jume yún jita buéresi áttiaka at éame!

²⁵ Chë júne kaa obiachi camellota jum jìikia pusim páman yeu ä huéenakëhui, yún jita buéresi áttiakamta Diosta reytaka nésahuepo ä kibaknake bëppa.

²⁶ Huanärim chë júne májhueka nau ínel jiaahua:

—¿Jábesu jüntuk ára au jínëunake jáni?

²⁷ Të Jesús am bíchaka ínel jiaahua:

—Yoremem béchìbo obiachi, të Diosta béchìbo ëe; bueituk sìme ayukame áa béchìbo kaa obiachi.

²⁸ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Én itapo simetate itom jìpurëu tò sákalamtaka émomak rejte.

²⁹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua, jábe junne juka ä jóa tò simlame, o ä saayim, ä sailam, ä ákorom, ä huaayim, ä átchay, ä áiye, ä juubi, ä üusim, ä buía junne, ino béchìbo entok evangeliota béchìbo,

³⁰ ímì tiempopo cientopo cienim mabetnake, jume jóuhuam, sailam, ákorom, áiyem, üusim, entok buíyyam, guok jájjahuaka junne; jume taahuarim äbo huéemet éntok, juka yü jíapsihuamta.

³¹ Të juebénaka huame bát kateme chúkula kannake; chúkula kateme éntok bát kannake.

Jesús júchi ä múknake bétana nookak

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Huanärim buere joära Jerusaléniu, jìkau kaatey; Jesús éntok ámepat huéiyey. Bempo éntok guomtilatakam ä guojaasey, entokim májhueka áamak kaatey. Huanäi júchi jume dóocem sékana bíchaa yeu núk sika, am téjhuak huaka jita au huéenakemta.

³³ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Ímìte Jerusaléniu jìkau kaate. Ínapo jü Yoremta Üusi éntok tiöpopo chë nésahueme entok escribam mámpo tóijtunake. Huanärim bette nokta át chúpánake, ä mëtebo béchìbo, entokim kaa judíom mámpä tóijnake.

³⁴ Bempo éntok ä junneriasuka ä bemmuchanake. Áachim chit huáttinake, entokim ä mënake; të baij taahuata huey jíabitenake.

Jacobo entok Juanta aahuakähui

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Huanäi Jacobo entok Juan, Zebedeota üusim, au rúktek ínel au jíaka:

—Maestro, itom aahuäute enchi itom yáaria íaa.

³⁶ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem nee enchim yáaria íaa?

³⁷ Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Em lóoria nésahuepo itom jotetua, seenu em báta bétana, senu éntok em míköri bétana.

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Katem jüneiya jita enchim aahuähui. Juka vaasopo jiokot máchiraata ín jínakeu, ¿eme ket ára ä jëye? Entok ín batöna bénasi, ¿eme ket ára emo batöa?

³⁹ Bempo éntok ínel ä yommiak:

—Amate yúma.

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapo, eme ä jínake, huaka vaasopo jiokot máchiraata ín jínakëhui, entok ín batöhuakäpo bénasi eme ket batöna;

⁴⁰ Të hua enchim ín báta bétana jotenakeu entok ín míköri bétana, kárane jábeta ä mákka, huame jábem béchibo näikiari huámëi ál-la ä mabetnake.

⁴¹ Huanäi jume guojmamnika ä jikkajaka, jü Jacobotau omti táytek, entok Juantahui.

⁴² Huanäi Jesús am núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya jume naciónim násuk huaka chë nésahuemta au buérialëhui, entok jume buéresi emo ériame emo nésaulëhui.

⁴³ Të enchim násuk kaa junëli huéenake, ál-la jábe júne enchim násuk yösi au éria báareme, huäri nésauta enchim jorianake.

⁴⁴ Jábe enchim násuk bát huée báareme, huäri sëmëm nésauta jorianake.

⁴⁵ Jáchin ínapo jü Yoremta Üusi äbo yepsak, kaa nésauta nee joria ïaaka, ál-la jábem jita yáariaseka, entok ä jíapsi nénka, bürum jínëu báreka.

Jesús juka lipti Bartimeota tütek

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Huanärim pueblo Jericóu yájjak. Huämi ä discípulommak yeu siika, entok yun juebena gentetamaki. Jü Bartimeo, hua lipti, Timeota üusi, böo mayoat káteka nétaney.

⁴⁷ Huanäi ä jikkajaka Jesús Nazarenota áma hueïhui, chayeka ínel jiau táytek:

—¡Jesús, Davidta Üusi, nechë nák jiokolë!

⁴⁸ Huanäi juebénakam au omtey, kaa ä jial sáhueka. Të áapo chë úttia chayeka ínel jiaahuay:

—¡Davita Üusi, nechë nák jiokolë!

⁴⁹ Huanäi Jesús kíkteka, ä núnotebok.

Huanärim líptita tejhuak, ínel áu jíaka:

—Katë jáchin éiya. Kíktëe; enchi núnnu jü Maestro.

⁵⁰ Huanäi áapo ä jíniam jímmaaka, kíkteka Jesústau siika.

⁵¹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jítasë nee enchi yáaria ïaa?

Jü lípti éntok ínel jiaahua:

—Maestro, nechë bíttua.

⁵² Huanäi Jesús ínel au jiaahuak:

—Simeë; em nee súalë béchibë bitcha.

Huanäi jü lipti sep bíchaka taahua, huanäi Jesústa sáu siika jum böochi.

11

Yölataka buere joära Jerusaléniu kimuhuame

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Huam Jerusaléniu kaa mékka aneka, Betfagé, entok Betánia pueblom náapo aneka, Oliivo káhui pújapo, Jesús guoy ä discípulom áman bíttuak.

² Júnel ámeu jiaahua:

—Katëem, huam pueblou enchim pújapo kátekamtahui. Ámanem yájakátek ili buru bemelata áma chäkamtem téunake; huächi jábe yoreme júne kee jee át yejte. Akem ä búttiaka äbo ä huérianake.

³ Huanäi jábeta enchimmeu ínel jiay: “¿Jatchiakem júkai johua?” Huanärem juka Señorta ä huáatiä tíanake, entok chúkula ä nóttiria rókka.

⁴ Huanärim áman sájaka, juka ili buruta téuhuak áma chäkamta puértapo yeutana, böota tottëpo. Huanärim ä búttiak.

⁵ Huate áma aneme ínel ámeu jiaahua:

—¿Jitasem johua? ¿Jatchiakem juka ili buruta butbúttia?

⁶ Huanäi bempo Jesústa nésahuekä páman am yommiak. Huanärim am tójjak.

⁷ Huanärim juka ili buruta Jesústau nüpaka, bem sánkom at töak. Huanäi Áapo at yejte.

⁸ Gente éntok juebénaka bem sánkom böot áapat tösakay; huate éntok júya sáhuam chúktiaka, ket böot áapat am tösakay.

⁹ Jume bat kateme chay sákay entok jume amapo kateme ínel jiaka:

—¡Looria! ¡Diosta tü eäu at chúpari jü Diosta yaura úttiäray téhuampo yebisiseme!

¹⁰ ¡Diosta tü eäu áa béchibo, jü David itom áchay nésahuépo äbo huémata béchibo! ¡Buéresi al-leehuame téhuekau tájti!

¹¹ Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu yepsaka, jum tiöpou kibakek. Huanäi nate chíkola reemteka, símeta áma ayukamta bitchak. Bueituk beja kúptey huanäi pueblo Betániau bíchaa yeu siika, jume dóoce discípulommaki.

Chuna óguotat bette noki chúpari

(Mt. 21:18-19)

¹² Huanäi yokoriapo Betaniapo yeu am sájako, Jesús tébäurek.

¹³ Huanäi mékka chuna óguota bitchak yún sáhuakamta. Áu rúktek takam áu téu máchileka, të kaita at téuhuak, sáhuam jíbba, bueituk kee jee yuumay bem takanakëhui.

¹⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua hua chuna óguotahui:

—Kaibu jábe éntok em taka buänake, jíba béchibo.

Ä discípulom éntok ä jikkajak ínel ä jíayo.

Tiöpopo jita nénkame yeu jaase

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Jum Jerusaléniu yájaka, Jesús jum tiöpou kibakeka, jume jita áma nénkame entok jita jínnume päkun yeu bep táytek. Entok jume tómita nakuliame mesam naa guötiriak, entok jume guókohuim áma nénkame bankom kétchi.

¹⁶ Kaabeta jum tiöpopo áman kia jume vasom júne yeu huéria iäy.

¹⁷ Huanäi am majtiaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu kaa ínel jiojteri? “In káari áma Diostau oraciompo nok béchibo káari ti téhuaanake entok síme géntem béchibo.” Eme éntok lak-ron kári guójoriäpo ä tahuariala.

¹⁸ Jume escribam éntok jume tiöpopo nésahueme ä jikkajaka, at tekipánoa táytek, jáchin bem ä mëtebonakëhui, bueitukim ä májhuei, síme jume géntem ä yosireka at guómtilatukä béchibo hua áapörik am majtiäubechi.

¹⁹ Tukáriu yúmak éntok Jesús áma yeu siiká jum puéblo.

*Chuna oگوo béttesi at nokhuakame huakek**(Mt. 21:20-22)*

²⁰ Huanärim yokóriapo kethueitana böot kateka, juka chuna óuguota bitchak huakíata nahuapo naateka jikau tajti.

²¹ Huanäi Peero au huahuáateka ínel au jiaahua:

—Maestro, Akë ä bitcha hua chuuna nokta béttesi em at nokakau huakía.

²² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Dióstachem eiya.

²³ Bueituk tua lútaüriapone enchimeu ínel jiaahua, jábe júne i kautau ínel jíakame: “Sóoktekë, bahuéu emo jimma”, éntok ä jíápsipo kaa tábuiasi éaka tua ä súalëtek ä nokákähui, huanäi ä nokákä páman yáatunake.

²⁴ Kíalíkune enchimeu ínel jiaahua, síme hua Diostau oraciompo enchim aahuähui, akem ä súale enchim ä mabetnakëhui, huanäi jíba enchimeu ayúnake.

²⁵ Diostau oraciompo nokátekem emo jiokore, jabetamak emo béj-reka ayu-laatikátek, huaka enchim Átchay téhuekau kátekamta ket enchim jiokorinakë béchibo, huame enchim Dios bejrimmechi.

²⁶ Bueituk enchim kaabeta jiokoreyo, enchim Átchay téhuekau katekame ket kaibu enchim jiokorinake enchim Dios bejrimmechi.

*Jesústa yäura úttiära**(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)*

²⁷ Huanärim júchi Jerusaléniu bíchaa nóttek, éntok áapörík jum tiöpopo huaijhua hueramai, jume tiöpopo nésauhueme éntok jume escribam Jesústahuim yájjak, éntok jume koba yoiyoöhuem.

²⁸ Huanärim ínel au jiaahua:

—¿Jita lútüria úttiatasë jípureka íkai johua? Éntok, ¿Jábesu enchä mak-la juka lútüria úttiata íkai em yáanakë béchibo?

²⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémtane enchimneu nátemajjnake ínapo kétchi. Enchim nee téjhuakne ket enchim téjhuanake jita lútüriai íkai ín joähui.

³⁰ Jü Juanta yore batöau, ¿jachu téhueka bétana nésautukai jáni, ö im buíapo yoremem bétana? Nechem téjhua.

³¹ Huanäi bempo júnen nau jiaahuay:

—Téhueka bétana ti itom jiai junne, ínel itou jiaunake: “¿Jatchíaka júntukem kaa ä súalek?”

³² Yoremem bétana ti itom jíai éntok kaa türinake.

Ínelim jiaahuay bueitukim juka genteta majhuëi, bueituk simetakam Juanta tua lútüriapo ä proféta tíiyai.

³³ Huanärim Jesústau ínel jiaahua:

—Katte júneiya.

Huanäi Áapo ínel am yommiak:

—Ínapo ket kaa enchim téjhuanake jita lútüria úttiärai íkai ín joähui.

12*Jume tekipanualeerom jujuëna**(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)*

¹ Huanäi Jesús ámeu noktáitek ejemplom ámeu jójjoaka, ínel ámeu jiaahuak:

—Senu yoreme párasim eechak, éntok ä kóräituak, éntok áma párasim áma chiríjtia béchibo erata yauhuak. Torejta éntok áma yáuhuak, jikat káteka etta suáyä béchibo.

¹ Huanäi tattäbuimmeu ä reu nénkaka mékka bíchaa siika.

² Huanäi párasim takai, huépülak ä säuhuëu áman jaasek etta tekipánoammehui, huaka áma chúpukamta ä nüsáuhueka.

³ Të bempo ä buíseka, kökosä yáakä éntok kayta ä makaka ä simtúak.

⁴ Huanäi juchéntok senuk ä säuhuëu ámeu jaasek. Huákärim éntok mamáasukä kóbat kökosä yáuhuak, éntokim tiusi ä yáakä ä simtúak.

⁵ Juchéntok senuk áman bíttuak, huákärim éntok mäak; éntok huate juebenam áman bíttuak, huatémim kökosi yáuhuak, huatémim éntok súhuak.

⁶ "Të chúkula, ketune senu au bëyei, ä üüsihua ä nákehui. Ket ámeu ä bíttuak ínel jíaka: "Jamak júnem ín üusi yörinake."

⁷ Të huame etta tekipánoame júnen nau jiaahua: "Íri ájaria jü ä átteanakeme, átä mënake, huanäi itou tahuánake jü ä attea éaïhui."

⁸ Huanärim ä buíseka, ä mäaka, etpo yeutana ä jímak.

⁹ Huanäi Jesús am temajek:

—¿Jáchisu ayúnake jáni hua nésahueme, párasim átteakame? Äbo sika, ímëi tekipanualeerom súanake, éntok jume ä páras échim tattäbuim mampo tóijnake.

¹⁰ '¿Jáchem íkai jiojteta júne kaa bit-la? Ínel jáamta:

Huä tetta huame káateleerom kaa huáatiakähui, huäri ínel jum kari eskinapo tualala ëni.

¹¹ Jü Señor ä yáala íkäri, éntok itom bíchápo símek béppa musäla maachi.

¹² Huanärim at tekipanuatáitek jachin bem ä buíjtebonakähui, bueitukim at júneïak áme bétana ínel íkai ejemplota ä nokákähui. Tem juka juebena genteta majhuëi, huanärim ä tójakä sájjak.

Impuesto tómita bétana nátemaijhuame

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Huanäi huate pariseerom éntok Herodíanom au bíttuak jita nokpo júne bem ä jaatíanakë béchibo.

¹⁴ Huanärim au yájaka, ínel au jiaahua:

—Maestro, jünéate lútüriata em boojóoriahui, éntok kaabeta bétana emo suáyähui, bueituk yoremta jachin ä machíakäubeché kaa suuhua, ál-lë tua lútüriai am téjhua juka Diosta böo. ¿Jachu lútüria jáni rey Césarta tómita itom maknakähui? ¿Ata maknake ote kaa ä máknake?

¹⁵ Të Jesús éntok ámet júneakä jítat júne bem ä jaatíabarëhui, huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchíakasem nee jioptua báare? Bueitukem juka tómita inou huéria ä bit béchibo.

¹⁶ Bempo éntok au ä tójjak. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu íri jü tómit yáari, éntok i jiojteri jábeta tehuampo yáari?

Huanäi bempo ínel au jiaahua:

—Rey César ä átteak.

¹⁷ Huanäi Jesús ínel am yommiak:

—Juka Césarta áttea Césartem ä mákka. Juka Diosta attea éntok Diostem ä mákka. Huanärim at guómték hua ámeu ä nokákäubechi.

Kokkolam nasuk jíabitehuau nátemaijhuame

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Huanäi huate saducéom au yájjak, jume kókkolam kaa júchi jíjiabitë tíame. Huanärim ä temajek:

¹⁹ —Maestro, Moisés ínel jiojtek, bueituk jábe ä sai mukuk, juka ä jubíahua kaa asóakamta tahuak, ä sailahua ä jubeka at usianake ä saila tehuampo.

²⁰ Guoibúsanikam emo sayekai. Jü bathuéeme jubek huanäi muúkuk, të kaa usim jípurek.

²¹ Huanäi jü áa sáu huéeme ä juúbek, të ket muúkuk; huäri júne kaa usim at jípurek. Éntok jü bájikun huéeme ket jíba Bénasi.

²² Jume guoibúsanika ä juúbek, tem kaa usim at jípurek. Chúkula éntok jü jámmut muúkuk.

²³ Jum kókkolam jíabitëpo, bempörim jíabetek, ¿jábesu ä jubnake jáni, bueituk jume guoibúsanika ä jubekai?

²⁴ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Aachem tüisi jijjiobe bueituk juka Diosta nooki jiojterita kaa enchim taaya béchibo éntok juka ä úttiära.

²⁵ Bueituk kókkolam násuk jíabitehuäpo kaabe emo jubnake, éntok kíalim jume Diosta ángelesim téhuekapo aneme Bénasi jíba emo jípunake.

²⁶ Én éntok jume kókkolam jíabitelatunakëhui, ¿jachem kaa ä bit-la Moiséjta jiojteri, Diosta jachin au nokákähui huam ili júya, zarzapó? Júnel ä jiapo: “Ínapone Abrahamta Dios, Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios.”

²⁷ Dios kaa kókkolámeu Dios, jíapsámeu ál-la. Júnëlem tüisi jiób-la.

Huä nésaui chë bathuéeme (Mt. 22:34-40)

²⁸ Huanäi senu escriba áma yépsak nau am noknássuai am jíkkaijlataka, éntok Jesústa tüisi am yómmiakau jünériaka, huanäi ä temajek:

—¿Jítasu jü Diosta nésaui bat huéeme símem béppa?

²⁹ Huanäi Jesús ínel ä yommiak:

—Jü nésaui símem béppa bathuéeme ïri ájária: “Íkäre jíkkaja Israel, jü Señor itom Dios, jü Señor huépulai jíbba.

³⁰ Éntoke em Dios Átchay náknake chikti em jíapsimaki, éntok síme em ái jünéribeyi, éntok síme em úttearammea.” Ìri ínel jü nésaui bathuéeme.

³¹ Jü áa sáu huéeme éntok ket álë benna: “Emo Bénasi yorémtë náknake em emo ériä Bénasi.” Kaíta éntok nésaui chë bej-re ímëi béppa.

³² Huanäi jü judíom ley am mamájtíame ínel au jiaahua:

—Türi, Maestro, lütüriate nooka Diosta huépulai tíaka, bueituk kaabe éntok aane áapörík béppa.

³³ Éntok jü ito Bénasi ä náknä bétana chikti itom jíapsimaki, éntok síme itom ái jita jünériäubeyi, éntok síme itom úttearammea, éntok ito Bénasi yoremta náknähui itom ito ériä Bénasi, chë júne bej-re síme hua Diosta bíchápo náikiari éntok animáalim taijpo tattahuame béppa.

³⁴ Huanäi Jesús tüisi ä yómmiakäu jíkkajaka, ínel au jiaahua:

—Katë mékka áu aane Diosta reytaka nésehuebeyhui.

Huanäi naateka kábe jita au nátemaij báreka taahuak.

¿Crístota jábesä ä üusek? (Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Huanäi Jesús tiöpopo am majtiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisu júntuk jume escribam juka Crístota Davidta üusi tíiya?

³⁶ Bueituk jü Espíritu Santo Davidta teniai ínel jiaahua:

Jü Señor ínel ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In bata bétanë yejte, huame enchi béj-reme em guókkim bétuk ín tahuáriäpo tajti.”

³⁷ Jü David, áapo ä Señor rókka, ¿jáchisu júntuk ä üúsek téehua?

Huä gente juebenara éntok tua al-léakä ä jíkkajai.

*Jesús escribam nätuak**(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)*³⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua am majtiaka:

—Émoem suáya jume escribam bétana, téttëbem súpeka rejteka emo türeme, éntok jum plázapo bem tetébotuahuäu musäuleme.

³⁹ Éntok jume baankom bat jokame türeme bempörim béchïbo jum nau yayáijhuäpo, éntok jïbuähuäpo junne;

⁴⁰ entok huame jámut jókoptulam bem attea üuhuame, entok emo bit-ïaka téebesim oraciónim jojohua. Ímechi chë júnee noki jiokot machisi ámet chúpatunake.

*Jü jámut jókoptulata ofrenda**(Lc. 21:1-4)*

⁴¹ Huanäi Jesús huam tiöpopo tómita nau totoijhuapo pújapo káteka am bitchay, jachin huaka genteta tómita áma órehui jum kajompo, éntok juebena rikom yún tomita áma óreme.

⁴² Jü jámmut éntok póobetakä éntok jókoptulatakä áma yépsak. Huanäi guoi tómi kaa jaikik bejremta áma jóiyak. ⁴³ Huanäi Jesús ä discípulom núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimieu ínel jiaahua, ï jámmut póobe jókoptula chë yún áma ä jóiyak sïmem béppa jum kajompo;

⁴⁴ bueituk sïme huaka bem ámeu yeu bilata áma óorek; ïri éntok ä póobétukä násuk juka sïmeta ä jïpurëu áma jóiyak, juka áy ä jïbuä éäu junne.

13*Jesús tiöpopa tátaptna bétana nooka**(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Huanäi tiöpopo Jesústa yeu sik, huépul ä discípulo ínel au jiaahua:

—¡Maestro, ímëi téttame bitcha éntok jume káarim!

² Jesús éntok ínel au jiaahua:

—¿Jachë am bitcha ímëi bueere káarim? Kaíta téttam nat béppa joka tahuanake sïme kom tataptunake.

*Ániata luutísey séñalim ayúnake**(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Tiöpopa beu Oliivo káuhuit ä kátek, akim ä temajek bempóla aneka Peero, Jacobo, Juan, éntok Andrés, ínel jiaka:

⁴ —Itómë téjhua, ¿jahueisu ïri ayúnake, éntok jita séñasu ayúnake béja sïmeta íkai hueenakeyo?

⁵ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jítachem suuhua kaabe enchim bätäunake.

⁶ Bueitukim juebenakä yáijnake ín téhuampo. Huate ínel jáunake: “Ínapone jü Cristo”; éntok juebenam bätäunake.

⁷ ‘Nássuahuä téamtem jikkajätek, o nássuabaahuä ti jáihuamta, katem emo maujtua, bueituk junëli huéenake; teé ke taahuari yumánake ániata luutínakëhui.

⁸ Bueituk jume naciónim, emo béj-reka emo tóboktianake, éntok yäuram emo béjreka. Buía éntok au yoyóonake sïmekut jak junne; éntok tüisi tébaatunake, éntok kia naa muksi huéenake. Ìri huéeme kia jita innëtáitihuäpo bénasi maachi.

⁹ 'Émoem suáyä bueitukem jume nésauhueme mampo tóijtuna, éntok sinagogapom bemmúchatunake. Réyim éntok gobernadorim bíchapem yeu núnuna ino béchiibo, huämi enchim ino bétana noknákë béchiibo.

¹⁰ Uttea ikäi evangelio sime naciönimmeu bat noktúnakëhui.

¹¹ Éntokem áman yeu tóijhuaka bem mampo jóahuako, katem at jachin eiya hua jita enchim noknakebechi. Huaka nokta huämi orapo Diosta enchim mikähui, huákärem noknake; bueituk kaa emé ínel noknake, jü Espíritu Santo ál-la noknake enchim teniyi.

¹² Huámechi taahuarimmet senu ä sailahua mëtebonake, éntok áchaihuarim bem üusim suatebona; usíarim éntok bem atchaim béj-reka emo tóboktianake, éntokim am súanake.

¹³ Éntok kaabe enchim huáatianake ín téhuam béchiibo; të ä jiápsäpo tajti tüisi áma yeu sikame, huäri jíapsi jínëutunake.

¹⁴ 'Akem ä bínnahe juka juëna yóremta tühuata kaitäpo tahuariamta. Profeta Danielta jáká Bénasi kaa ä öörëpo órenakeme —jü jiojteta nokame at jüenenake—, huanäi jume Judéa buíaräpo joome juya kauhuiu bícham tenninake.

¹⁵ Jü kari jikat aneme éntok kaa kóm sika kariu kibákeka jita áma núnake;

¹⁶ éntok jü huajpo tékipanoame kaa ä joau nótteka ä kaapam núnake.

¹⁷ Jiokot machínake huame abe asoame béchiibo, éntok huame ili ússim chítuame béchiibo huámëi taahuarimmechi.

¹⁸ Dióstahuem buaana kaa séberiaapo ikäi yumánakëhui huaka enchim yeu tennínakëhui.

¹⁹ Bueituk huámëi taahuarim kókosi machínake, hua jakhuéi júne kaa ayúakaïhui Diosta ániata yáakäpo naateka én tajti, éntok kaa jaibu júchi ayúnake.

²⁰ Juka Señorta kaa huámëi taahuarim ilíkisi yáako, jábe júne kaa jiápseka tahua eiyei. Të huame áapörík yeu púakäu béchiibo kaa jáikisi am yáuhuak.

²¹ 'Jábeta enchimeu ínel jái: "Akema bitcha, ímï aane jü Cristo", o "Huämi aane ta jáayo, katem ä súale."

²² Bueituk Cristom ára nókíchim yáijnake, éntok ket profeta aranókíchim, éntok señáalim jonake éntok jita júne ániat yeu machíriana jábeta bätäu báreka, áma yumátek jume yeu púarim junne.

²³ Të eme, jitachem suuhua; simetane enchim téjhuala bat huëpo naateka.

Yoremta Üusi yebísiseyo

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Huámëi taahuarimmet hua jiokot éehuamta simsuko, jü tää kaa machisi tahuánake éntok jü meeche kaa machíríata jípunake;

²⁵ jume chókchim éntok téeka bétana kóm huáttinake; hua útteara téekat ayúkame éntok au yoyóonake.

²⁶ Huanärim ä bínnahe huaka Yoremta Üusi namupo äbo kóm huentma, tüisi útteakamta éntok ujyorisi machíríakamta.

²⁷ Huanäi jume Diosta ángelesim naa sáunake jume yeu púarim nau am tóijnakë béchiibo norte bétana, sur bétana, täata yeu huë bétana, éntok täata áman huechë bétana, buíata yumäu núkisi éntok téekata yumäpo tajti.

²⁸ 'Jü chuná óuguochem suuhua jünee béchiibo jachin ä machíakähui: hua chuná otta basíhueka sáhuatunake, huanärem jünéenake béja kaa mékka ä bëyehui juka tebujriata sime juyam takanakëhui.

²⁹ Júnëli ket ikäi bichátekem jünéenake béja kaa jaiki taahuarim ín yebíjnakeu bëyehui.

³⁰ Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, jü gente én kat-ria kaa luutínake simeta íkai ayuäu tajti.

³¹ Jü téeka éntok jü buíya luutínake, të jü ín nooki ée.

³² 'Huaka taahuata éntok orata áachä yebíjnakeu kaabe ä jüneria; kial huame Diosta ángelesim áman téhuekapo aneme junne, éntok ínapo jü Usíari junne. Áapo jíbba, jü áchaihuari.

³³ 'Áachem suuhua, katem koptel-la, éntokem Diostau buaana, bueitukem kaa jüneiya jahuéi íkái hueenakèhui.

³⁴ Yoremta ä jóa tö sika mékka bíchaa sikamta bénasi maachi; jachin jü yoreme ä sáhuëu lútüriata máknake ä jóapo am nésaunakè béchibo, éntok nátepola tékilta bem jonákëu am máknake; puértata suáyamta junne kaa kotcháunake, bueituk au boobit íaaka.

³⁵ Huámëi bénasi emé kaa koptélnake, bueitukem kaa jüneiya jahuéi juka jóakamta yebíjnakèhui, jamak kúpteoyo, o tukáa násuk huéeyo, o totorörata kuseyo, o kethuei bíchaa;

³⁶ Huanäi Áapo yepsákátek bueituk kaa enchim kócheme téunake.

³⁷ Enchimmeu ín nokákähui simemmeunä nooka: katem koptel-la.

14

Noki nau tütehua Jesústa buíjnä béchibo

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Guoi taahuarim bëyei pájko paskuata huenakeyo, éntok jume páanim kaa lévaduura áma buäbuame. Jume tiöpopo nésauhueme éntok jume escribam áachim tekípánoai jachin Jesústa báitahuaka bem ä buíjnakèhui ä më béchibo.

² Huanärim ínel jiaahua:

—Kaa pajko táapo türi buijbéchibo, bueituk jü gente jachinaik júnne au tóboktianake.

Jamut, bää musäla jubak Jesústat töak jum Betániapo

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Huanäi Jesús jum pueblo Betániapo Simmom jü sähua leprata jípurreuta jóapo aneka jibuái. Senu jámmut éntok áma yépsak nardo báhuata musäla jubak ili teta sótöpo huériaka, tüisi béj-remta. Huanäi juka ili sótöta teníapo jámtiaka, kóbat aachä töak.

⁴ Huanäi jume huate áma aneme omteka ínel nau jiaahuay:

—¿Jatchíakasu i ili bää ínëli kia guötiahuak?

⁵ Bueituk i bai cien taahuari tékilta bejhua béekipo nénkitu éehuai, póobem ania béchibo.

Huanärim jámutta bétana kaa türik nookai.

⁶ Të Jesús ínel jiaahua:

—Akem ä tojja. ¿Jatchíakasem muksi ä éetua? Tühuata inou yáala ïri jámmut.

⁷ Jume póobem jibem enchimmak jípunake, éntok ínel éátekem ára tühuata ámeu yauhua; të nechem kaa jíba im jípunake.

⁸ Ìri jámmut ára ä joäu inou yáuhuak, bueituk au bamijtuaka juka ili báata takahuat ínot töak ín määnä béchibo.

⁹ Tua lútüriapone enchimeu ínel jiaahua, kial jak júne íkái evangeliota nokhuäpo, síme ániachi, íkái jámutta yáakäu ket noktúnake au huáatinä béchibo.

Judas, Jesústa bejreme bem mampo ä toijrokak

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Huanäi Judas Iscariote, jume dóocemmak náikiatukähui, jume sacerdotem chë áma nésauhuemmeu siika, Jesústa bem mampo toij báreka.

¹¹ Huanäi bempo ä jikkajakä tüisi al-lëiak, éntokim tómita ä makrókakä taahuak. Huanäi Judas jachin Jesústa bem mampo ä tóijnakeu jaríai.

Santa Ceenata jo nésaihuame

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Huanäi jume páanim kaa lévadurakame buähuä taahuarim naatëpo, kabáram súahuakä pajkota béchibo, jume ä discípulom ínel au jiaahua:

—¿Jákusë itom ä tütëia pajkóata em buänakepo?

¹³ Huanäi guoyim ä discípulom áman jaasek ínel ámeu jíaka:

—Ámanem kaate huam puéblohui. Enchim nankínake jü yoreme báam bächiaapo huériaka. Akem ä guojáanake.

¹⁴ Ä kibákekäpo jóakamtauem ínel jáunake: “Jü Maestro ínel jiaahua: ¿Jákusu káttek jü kari áma yore mamábethuame, pajkóata áma ín buanakëhui ín discípulommaki?”

¹⁵ Huanäi Áapo enchim ä téjhuanake juka buëuru kárit jikachi béja tüteta. Huämirem ito béchibo juka buähuahta yáanake.

¹⁶ Huanäi ä discípulom buere joaräu yájaka. Bem ä téjhuahuaka páman sîmeta téuhuak. Huanärim paskuata béchibo ä tütek.

¹⁷ Huäri kúpteyo, tukáriu yumái áman siikä jume dócemmaki.

¹⁸ Huanäi mesáu jokä am jibuäi, Jesús ínel jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, huépülakä enchim násuk ínomak jibuäme kaa nee huatíame mampone toijnake.

¹⁹ Huanäi bempo siróктаitek, éntokim sîmetaka huepülaka júnelim nau jiaahua:

—¿Ínapo ájária jáni?

Éntok jü täbuika kétchi:

—¿Ínapo ájária jáni?

²⁰ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jüri ájária jü huépülaka enchim dóocem násuku puraatoipo ínomak páanim kómoníame.

²¹ Tua lütüriapo, ä böot huéiye jü Yoremta Üusi, ä bétana jïojteripo bénasi, të jïokot hua yoreme ä bejreme mampo ä tojame juka Yoremta Üusi! Türi eiyei huäri yoremta béchibo jahuéi júne kaa yeu tómtoko.

²² Huanäi bempörim jibuäi, Jesús jume páanim nüka, Diosta tü eäu ámet chúpaka am rébektiak, éntok am miikak ínel jíaka:

—Akem am buäye; ïri jü ín takahua.

²³ Juka vásota nüka éntok Diostau buanaka, ket am miikak, huanäi sîmetakam áma ä jëka.

²⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ïri jü ín ojbo, juka bemela nokta itom nau lütüria yáari útteata máknakeme, éntok búrum béchibo guötinakeme.

²⁵ Tua lütüriapone ínel enchimeu jiaahua, kanne júchi íkai páras báhuata jínake júnak jübua bemélasí áman hua taahuarit Diosta rey nésahuepo anëteko.

Peero Jesústa kaa au täya tíanake

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Huanärim huepul buikim buiksuka, Oliivo káuhuii bíchaa sájjak.

²⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Sîmetakem inoi májhueka nee tôteénninake én tukáapo, bueituk ínel jïojteri: “Kabyerótane kókosi yáanake, huanäi jume kabáram chíbejtinake.”

²⁸ Të chúkula béja jíabitekne enchímpat huéenake buiära Galiléau bíchaa.

²⁹ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Éläposu simetaka emoi majhuë, të ínapo ëe.

³⁰ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, émpë, én tukáapo, totorörata kee guosa kuséi, baisë kaa nee emo täya tíanake.

³¹ Të áapo chë júne jiaahuay ínel jíaka:

—Émomak júnene ket muknake, tëne kaibu kaa enchi ino täya tíanake.

Síme ket ánëli jíba jiaahuay.

Jesús Getsemanipo oraciompo Diostau nookak

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Huanärim huerto Getsemaníu ti tehuakähui yájaka, Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Ímirem joye huäm Diostau ín oraciompo nokäu tajti.

³³ Huanäi juka Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta núnuka, yam núk siika, huanäi tüisi sirókaka ä jíápsipo kókosi eetaitek,

³⁴ éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tepa tüisi sirokä jü ín jíapsi. Béjane mukém cheiya. Ímirem nee boobíchaïhui. Katem kókoche.

³⁵ Huanäi huam jëla sika, buíau tajti mülaa chatuka Diostau oraciompo nookak: Ínel éatek huákäi orata kaa au ä yumátua sáhueka,

³⁶ ä oraciompo ínel jíaka:

—Abba, ín Átchay, síme jita júne kaa obíachi emo béchïbo. Katë nee ä jitua juka jiokot emo bit huapo vásota; të kaa ínel ín éä béchïbo, ál-la em ä türë pámanë ä yauhua.

³⁷ Huanäi discípulommeu yepsaka, kócheme téuhuak. Perotau entok ínel jiaahua:

—Simmom, ¿jáchë kotche? ¿Jáchë senu oram júne kara kotcheka aane?

³⁸ Katem kókoche, éntokem oraciompo Diostau nooka juëna éerita kaa enchímet ayúnakë béchïbo. Jü jíapsi lütüriapo óusi éä jiöbe, të jü takahua kaa útteak.

³⁹ Huanäi júchi áman nótteka, Diostau oraciompo nookak, huakäi jíba nokaka.

⁴⁰ Huanäi nótteka, júchi kócheme téuhuak, bueituk yetem útteakä ámet huéchilatukai. Huanärim kaachin ä yommia máchiakai.

⁴¹ Huanäi bájikun júchi nótteka, ínel ámeu jiaahua:

—Kóchëem én ál-la, éntokem jimyore. Béja, jü ora yúmala. Ímï, jü Yoremta Üusi jume Diosta bejreme mampo toijna.

⁴² Jáptëem, jántebu: hua nee nénkakame äbo jëla huéiye.

Jesústa peréesotehuakähui

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ketune ä nokaisu Judas áma yépsak, jume dóocemmak näikiatukaihui. Juebena gente éntok áamak kaatei esparaka éntok kúkutaka. Ímëi jume juebena gente éntok áamak kaatei esparaka entok kúkutaka. Ímëi tiöpopo nésauhueme bétana kaatei, éntok escribam bétana, éntok jume yoiyöturim bétana.

⁴⁴ Huä ä nénkinakeme éntok séñata am máklatukai ínel jíaka:

—Huä ín besíitonakëhui, huäri ájária; akem buíseka, kuttílasi ä huéria.

⁴⁵ Huanäi Judas áma yepsaka, au rúkteka ínel au jiaahua:

—Maestro, Maestro.

Huanäi ä besítok.

⁴⁶ Huanäi bempo at jaateka ä peréesotek.

⁴⁷ Senu éntok áma aneme ejparam yeu huíkeka juka tiöpopo chë nésauhuemta sauleero nakä chukti mámäkok.

⁴⁸ Huanäi Jesús gentetau ínel ámeu jiaahua:

—¿Ékbualata buij báaremta Bénasem esparakä éntok kúkutaka yeu sákala nee buij báreka?

⁴⁹ Chikti táapone enchimmak aaney jum tiöpopo enchim majtiaka, tem kaa nee peréesotek. Të ìri ínëlituk juka Diosta noki jïojteri chúpnakë béchïbo.

⁵⁰ Huanäi sime jume discípulom Jesústam tóténnek.

Jübua yötume yeu búitekame

⁵¹ Të senu jübua yötume ä guojáasek kia sábanampo au bitialataka, huate áma aneme éntok ä buíssek;

⁵² të áapo au yeu huíkeka sábanam ámeu töbúitek. Huanäi kaa sánkokä búitek.

Jesús yäurapo yeu toijhuak

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Huanärim Jesústa hua sacerdote tékilta buéresi nésahuemta mampo ä tojjak. Huanäi jume sacerdosio tékilpo chë nesahueme, jume yoiyöturim, éntok jume escribam emom nau tojjak.

⁵⁴ Peero éntok mékkäriat ä guojáasei huam sacerdote tékilpo buéresi chë nésahuemta tebat huaijhua tajti. Huanäi tájimmeu kátekai súkkähueka jume porisimmaki.

⁵⁵ Jume sacerdote tékilpo buéresi chë nésahueme éntok sime jü concilio yäura; nokta Jesústa ä bej-reka huemta ä kobnákemtam jariai, ä mëtebo béchïbo; tem kara ä teuhuai.

⁵⁶ Bueítuk juebenakä ä béjreka aranókichiata nookai, të hua bem nokihua kaa nánancha hueiyei.

⁵⁷ Huanäi huate jápteka, aranókichiata áatana nookak ínel jíaka:

⁵⁸ —Ítapote ä jkíkkaijla ínel jiamta: “Íkäine tiöpota mámammea yáata tátabnake, éntok baij taahuata hueine täbuik yáanake kaa mámammeyi yáata.”

⁵⁹ Të kia junëli júne jíba kaa nánancha chätui jü nooki.

⁶⁰ Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme áme násuk kíkteka, Jesústa temajek:

—¿Jachin júne kaa am yommia? ¿Jítasu ímëi émo bétana nooka?

⁶¹ Të Áapo jíba kaa jáleka. Kaa am yommiak. Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme júchi ä temajek:

—¿Jache empo jü Diosta yeu púari Cristo titéhuaakame, jü chë Yörihuamta Üusi?

⁶² Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Ínapone ájária. Akem ä binnake huaka Yoremta Üusi Dios tua útteakamta bata bétana kátekamta, éntok namupo äbo huemta téhueka bétana.

⁶³ Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme ä supem siutiaka ínel jiaahua:

—¿Jítasu éntokte at boobinnake ä bejreme nokame jariaka?

⁶⁴ Akem ä jikkaijsuk juka juena nokta Diosta bej-reka ä nokakähui, ¿jachisem ä bitcha?

Huanäi simetakam bettek at nonokak, ä türinake tiaka ä mëna béchïbo.

⁶⁵ Huanäi huate at chit huatti taitek entokim ä puj summaka ä chonnay, ínel au jiaka:

—¿Diosta bétane nooka jabeta enchi chonähui!

Jume alguacilim entok jopemmet ä chonnai.

Peero Jesústa kaa au taaya tíiya

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Perota tebatpo bétuk ä aaneyo, jü jamut sumo sacerdoteta, tékil nésauta joriame áma yepsak.

⁶⁷ Huanäi Perota sukkahuemta bíchaka ínel jiaahua:

—Empo ket Jesús Nazarenotamak aaney.

⁶⁸ Të Peero kaa ä lútüria tíiya ínel jiaka:

—Kanne ä täya, éntokne kaa jüneiya jita em nokähui.

Huanäi pakun bíchaa yeu sika, totoröra entok kukusuk.

⁶⁹ Jü áma saihuame entok júchi ä bíchaka, jume áma aanemmeu ínel jiautáitek:

—Íri ámemak joome.

⁷⁰ Të áapo júchi kaa ä lútüria tíiya, të chúkula jume áma anëihui júchim Perotau ínel jiaahuay:

—Tua lútüriapo empo am jáläek, bueituk empo Galileo; em nokaü entok bem nokaü benna.

⁷¹ Huanäi juénasi jiautáitek, ä nokihua bat kechaka kaa ä lútüria tiaka:

—Kannä täya ikäi yoremte enchim áa bétana nokähui.

⁷² Huanäi jü totoröra júchi kúkusuk. Huanäi Peero juka Jesústa au nokákäubeu huahuáatek ínel au ä jákäubehui: “Kee jee juka totorörata guosa kúseyo, baisë kaa nee emo täya tánake.” Huanäi jünéaka, kaa at al-lëakä tüisi buaanak.

15

Jesús Pilátota bíchäpo aane

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yeu máтчuk jíbba, jume tiöpopo chë nésauhueme, yoiyöturimmaki, escibam-maki, éntok jü concilio, síme nau rúktek nokta nau tüte báreka. Huanärim Jesústa súmaka, Pilátota mámpo ä tójjak.

² Huanäi Pilato ä temajek:

—¿Empo ínel jü judíomeu rey?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Jéehui, em jiä bénasi.

³ Jume tiöpopo chë nésauhueme éntok juebenak bétanam ä nätuai.

⁴ Jü Pilato entok júchi ä temajek:

—¿Jachin jünë kaa am yommia? Jita chikti bétanam enchi nätua.

⁵ Të Jesús jíba kaa ä yommiak. Jü Pilato éntok at guómték kaa ä jálekä béchïbo.

Jesústat noki chúpahuak ä mëna béchïbo

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Jü Pilato pajko táapo jíba huépul perésota butbúttiai, kia jábeta junne bem aahuähui.

⁷ Senu áma aaney Barrabás ti tehuaka, perésotakä ä jáläimmaki; yäurata bėj-reka emo tóboktiahuakäpo yore súalataka.

⁸ Huanäi jü gente juebénaka Pilátotau kimuka, au nookak jíba bénasi huaka ámeu ä jojóäu ä yáasáuhueka.

⁹ Huanäi jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Huaka judíomeu réytem búttia ia?

¹⁰ Bueituk jüneiyai jume tiöpopo chë nésauhueme kia huaka buéresi jita ä jóäu at innëaka au ä tójjtukähui.

¹¹ Të jume tiöpopo chë nésauhueme juka juebena genteta nok téjhuak chë ä türinake tíakä huaka Barrabásta ä búttiana béchïbo.

¹² Huanäi jü Pilato júchi am temajek:

—¿Jítasem jüntuk nee au yáa ia hua judíomeu réipo enchim täyäbehui?

13 Huanäi bempo juchéntok chaitáitek ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popóntebo!

14 Të jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jita juénaksu júntuk yáala?

Bempo éntok chë júne chaayey ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popóntebo!

15 Huanäi jü Pilato huakä genteta al-leetua báreka, Barrabásta yeu béebak; Jesústa éntok bemmúchateboka, bem mámpo ä tójjak kúrusit ä popónnä béchibo.

16 Huanäi jume sontaarom áman huaijhua paláciopo ä tójjak, pretoriopo; huanärim síme huate sontarom nau núnnuk.

17 Huämirim lilata ä sánkotuak, éntokim huíchata huíköpäaka ä corona yáaka, kóbat áachä yétchak.

18 Huanärim éntok ä tetébotuataitek ínel jíaka:

—¡Jíbë jíapsinake judíomeu rey!

19 Éntokim bakai kóbachä bebbai. Achim chithuathuattei, éntokim tónommia jápteka au mujtei.

20 Huanärim tüisi ä junnériasuka éntok lila sánkota ä úhuaaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanärim yeu ä núk sájjak kúrusit ä popómboka.

Jesús kúrusit popontakä muúkuk

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Huanärim senú yoremta huasá bétana huemta, Simmom Cireneu joometa, Alejandro éntok Rúfota atchai, jukarim kúrusta püaktituak ä huériunakë béchibo.

22 Huanärim Jesústa Gólgota tí tehuakäu bíchaa núk sájjak, itom nokpo Mukila koba kauhui tí jiaubáare.

23 Huanärim vinota mirrámak nau kuutíata ä jítua báarei, të Áapo kaa ä jëka.

24 Huanärim huämi kúrusit ä popónsuka, ä sánkohuam näikimtek nat ä sor-tiárooka, jábesu ä átteanake jáni tí jiaka.

25 Huanäi kúrusit ä ponhuái béja bátanim jiaahuay kethuéitana.

26 Huä nooki kúrusit jiojtetukähui jita béchibo ínel ä yáahuakähui, ínel jiaahuay: “Íri jü judíomeu Rey.”

27 Guóyika éntok ékbualatakä ket áa beu kúrusit popónhuak, seenu ä batatana, senu éntok ä míkkötana bétana.

28 Huämi chúppuk hua jiojteri ínel jíame: “Éntok jume juëna yórememmak naíkiatuk.”

29 Huanäi jume áma huam kateme ä junneriai koba huúteka éntok ínel jíaka:

—Jajáa, empo Diosta tiöpo tátabeka éntok baij táapo júchi ä yéchanakeme,

30 émoë jínëuka. Kúrusit kóm huéiye.

31 Alë bénasi jume tiöpopo chë nésahueme ket ä junnériaka ínel nau jiaahuay jume escribammaki:

—Huatem jínëuk, Áapo éntok kara au jínëu.

32 Jü Cristo, Israéltau au Rey tíame, éläpo ëni kúrusit kóm huéenake, huanäi të ä bichátek ä súalnake.

Jume áamak kúrusit popóntukähui éntok, kéchim ä junneriai.

Jesústa mukukähui

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Huanäi dóocem jiai, kaa machisi taahuak síme ániachi bájim jiäu tajti.

34 Huämi bájim jiai, Jesús tüisi kusisi cháchayek ínel jíaka:

—Eloí, Eloí, ¿lama sabaktani? —itom nokpo ínel jiaubáare: In Dios, In Dios, ¿jatchíakasë nee ínapola toijla?

³⁵ Huate áma aneme éntok ä jikkajaka, ínëlim jiaahuay:

—Jó, Elíastau chaaye.

³⁶ Huanäi senu áman búiteka, juka espónjata vinágrepo kómoniak, éntok bakat ä óreka ä jítuak ínel jíaka:

—Boobíchäem, átä bínnaake juka Elíasta jachu au yepsakä kómä yéchanake jáni.

³⁷ Të Jesús tüisi kusisi chachayeka muúkuk.

³⁸ Huanäi jü cortina tiöpopo órekau násuk áman síutek, jikat naateka kóm tajti.

³⁹ Huanäi jü capitán romapo joome Jesústa pújapo huekäihui, kusisi chachayeka ä mukuk bíchaka, ínel jiaahuak:

—Lütüriapo i yoreme ájáriatukai jü Diosta Üusi.

⁴⁰ Jaamuchim éntok ket mékkäriat aneka ä bitchai. Ímëi násuk aaney jü María Magdalena, entok María Jacobo jü chë ilitchi, Salomé, éntok Joseta áíye.

⁴¹ Ímëi jáamuchim Jesústa jum Galiléa buiärapo ketune anéi áamakim rejtei, éntokim nésauta ä joríaí. Éntok huate jáamuchim ket juebenakä áamak buere joära Jerusaléniu jikau sájakäu áma aaney.

Jesús mäahuak

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Huäri taahuarit tukariu yúmako, simeta tüisi toijbárekam obisi aaney, bueituk jimyore taahuari yokoriapo yúmasey.

⁴³ Kíaliku José, pueblo Arimateapo joome, yäuraapo tékiakame tüisi täyahuakä éntok yórihuame. Ket huaka Diosta reytaka nésahueu boobíchaihui, áma yepsaka, kaa májhueka Pilátotau kibákek; huanäi Jesústa takahua aahuak.

⁴⁴ Pilato at guómtek Jesústa lauti mukuk tiaka. Të juka capitanta núnuka, ä temajek ä múksuka bétana.

⁴⁵ Capitanta ä téjhuak jíbba, huanäi Joseta mámpo ä tójjak juka Jesústa takahua.

⁴⁶ Huanäi José sábanam jínnuka, kómä yéchaka, áma ä bítiaak. Huanäi sépultuura, téta buéjtukaipo, ä teekak. Tétata éntok sépultuura puertau bíaktiakä ä páttiak.

⁴⁷ María Magdalena, éntok María Joseta áíye, akim ä bitchai jak ä tekhuakähui.

16

Jesús kókkolam násuk jíabitek

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Juka jimyore taahuata simsuk, María Magdalena, Salomé, éntok María Jacobota áíye, juka musála jubakim jínnuk Jesústa takahuat ä óre báreka.

² Huanäi kethuéitana, lominko táapom jum sépulturau yájjak, béja täata yeu simsúlatuko.

³ Huanärim nau ínel jiaahuay:

—¿Jábesu juka téta sépultuurata puértapo kátekamta itom mékka bíaktirianake jáni?

⁴ Huanärim áman remteka juka tétata mékka bíaktiata bitchak; jü teta éntok tüisi buëuruakai. ⁵ Huanärim sépulturapo kimuka, senu yoremta jübua yötumta batatana bétana áma kátekamta bitchak, tósalik tebek sánkokamta; huanärim guómtek.

⁶ Të áapo ínel ámeu juahua:

—Katem majhuë. Jesús Nasarénodem jaría, huaka kúrusit popónhuakamta. Béja jíabitela; kaa imi aane. Akem ä bitcha im ä tekhuákaipo.

⁷ Ámanem sájakä juka Perota téjhua, éntok jume huate ä discípulom. Ínelem ámeu jiaahua: “Áapo enchímpat huéiye áman pueblo Galiléau bíchaa; huämirem ä bínnaake, enchimeu ä jíakäpo bénasi.”

⁸ Huanäi bempo jum sépultuurapo yeu sájakä teénnek, mauj-rimmei emo yoáka. Tem kaabetau jíalek, guómtilatata.

Jesús María Magdalénatau au yeu machíriak
(Jn. 20:11-18)

⁹ Jesús éntok jü lominko táapo kethuéitana jíabitelatata, María Magdalénatau bat yeu machiak, iachí éntok guoibusan lemoniom yeu béblatukai.

¹⁰ Áapo éntok sika huame áamak anlatukammeu jünéehumta am makkak; huámëi éntok sirókakä éntok buanaka áma aaney.

¹¹ Të bempo ä jíabitelatukäu jikkajakä, éntok áapörík au ä bil-la tíau jünem kaa ä súalei.

Jesús guoi ä discípulommeu au yeu machíriak
(Lc. 24:13-35)

¹² Chúkula, täbuiasi guoyímmeu au yeu machíriak, huaj páman am kateyo, sékana pueblou bíchaa.

¹³ Huanäi huámëi ket áman sájaka jume huaatem tejhuak; të bempörím jüne kaa súsualek.

Jesús, apóstolim huatem majtiasimeka ániat am katchauhue
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Chúkula béja óncemmeu, au yeu machíriak mesáu jokammehui. Huanäi kuttílasi ámeu nokak bem kaíta súalë béchïbo, éntok námakak bem jiápsekä béchïbo. Bueitukim kaa am súaley huame ä jíabitelatukäu ä bíchakame.

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Síme ániachem kaate, éntok íkai evangeliotem ámeu noknake síme géntemmehui.

¹⁶ Huä ä súalekame éntok au batötebokame jínëutunake. Huä kaa ä súalekame éntok jìokot machisi noki at chúpatunake.

¹⁷ Éntok ímëi séñalim huérianake huame ä súaleme: In téhua úttearammeay lemoniom yeu bébnake; éntokim bemela nokta noknake;

¹⁸ bakóchimim mámammea buijnake; éntokim óijta jëk jünem kachin ayunake; jume kökoreme béppa mántekim am tütenake.

Jesús téhuekau jikau siika
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Huanäi jü Señor junëli ámeu noksuka, áman téhuekapo jikat mabethuak, éntok Diosta bata bétana yéjtek.

²⁰ Huanäi bempo yeu sájaka, juka tü nokta nookak símekuchi. Jü Señor éntok am aníai juka nokta lütüria jóakä huame señaalim bem joaibeyi. Júnentunake.

Jü Evangelio San Lucajta Jïojtekähui

Lucasta Teófilotau jïojtekähui

¹ Juebénaka éaka áu kikkimusula tua lútula ä jïojte báreka juka ímï ito násuk tua yö lütüriapo yeu sikamta,

² jume kësampo naateka bem pusimnea ä bíchakame jume itom ä majtiakame, éntokim ä tekipanuy ikä Diosta nooki.

³ Ínapo éntok chúkula béja át nátemajisuka jáchin ä naatekähui éntok simekut tüisi suasuka, kétne émou ä jïojte báreka taahuak ä huëpo Bénasi, empo Teófilo huatem násuk yörihuame,

⁴ em ä täyanakë béchïbo huaka em majtiahuaakähui ä lütüriatukähui.

Jü Juanta yeu tómtinake bétana nokhuame

⁵ Juka Heroodesta Judeapo reytuko, senu sacerdote Zacarías ti téhuaaka tiöpopo tékiakay, Abíasta géntepo jometukay. Ä jubi éntok Arónta familiapo jometukay, éntok Elisabet ti téhuaakay.

⁶ Náhuichikam lútula jiápsay Diosta bíchäpo, éntok kaita juénasi jita áme bétana nokhuay, bueitukim Señorta nésauro johuay.

⁷ Të katim üusekay, bueituk Elisabet kaa äasoay, éntokim, béja yoiyötukay.

⁸ Sejtul táapo, sacerdoote tékil huë páman Zacarías tiöpopo Diosta bíchäpo jita ä joaysu, ä tékiakä pámani, ä yoiyöturim ä huériapo Bénasi,

⁹ jume tiöpopo tékiakame ä huéria pámani, Zacarías áma yuktiahuaak, juka inciensa ä táanakë béchïbo, Señorta altariu huáijhua kibakeka.

¹⁰ Huanäi sime jü pueblo päku aneka Diostau oraciompo nokay, inciensa táahuayo.

¹¹ Huanäi Diosta ángel Zacariastau yeu machiak, incienso altarta bátam bétana hueka.

¹² Huanäi, Zacarías ä bíchaka guómték, éntok kaachin an máchika majhuëy.

¹³ Të jü ángel ínel áu jiaahua:

—Zacarías, katë májhue, jü em nétanëu Dios enchi jikkajak. Jü em jubi Elisabet ili outa asoanake. Juan të ä téhuaatuanake.

¹⁴ Huanäi tüisi al-leehuame émou ayunake, éntok juebénaka al-leaka tahuanake yehuä tómtékä béchïbo,

¹⁵ bueituk jü em üusi yörisi jíputunake Diosta bíchäpo. Vinota o jita ái nanaa kóhuamta kaa ä jínake, éntok kee yeu yoreka Espíritu Santoy tápunitunake.

¹⁶ Juebena Israelitam Dios Señortau bíchaa am jíapsi kúaktianake.

¹⁷ Huäri Espíritu úttiära Elías profeetatat aneï Bénasi áamak annake, huäri úttiäray Señortapat huéenake, jume áchayhuarim bem üusimneu bíchaa kaa béttek jíapsitam jípunakë béchïbo, éntok huame kaabeta yöreme jábetam yörinakë béchïbo. Júnëli béja jume Señortau rúktinakeme tüisi majtianake tülisi Señorta am mabetnakë béchïbo.

¹⁸ Zacarías ínel áu jiaahua jü ángeltahui:

—¿Jáchisune ikäi jüneríanake? Bueitukne öla, éntok ín jubi júne jámyöla.

¹⁹ Ä yómmiaka ínel áu jiaahua jü ángel:

—Ínapone Gabriel, Diosta bíchäpo aneme. Äbone bíttuari ikäi bemela nokta enchi téjhua sáyhuaka.

²⁰ Enë kara noknake, éntoke múurotaka tahuanake, íkái ínel yeu simëu núkisi, kía juka ín émou noki kaa em súalekä béchïbo. Ìri sime lútüriataka yeu huéenake, taahuata yúmako.

²¹ Huä génte éntok Zacaríasta boobíchaïhuiy, éntok emom temajey huaijhua tiopopo ä bínhuatü béchïbo.

²² Të Zacarías päkun yeu sika béja kara ámeu nokaka taahuak. Huanärim béja jünëiak jita áu yeu machiakähui jum santuariopo, áapo éntok señampo ámeu nookay, junëli béja múurotaka taahuak.

²³ Huanäi juka ä tékia áma yáasuka, jume taahuarim yúmariasuka, béja ä jóau bíchaa siika.

²⁴ Chúkula huame taahuarim simsuko, béja ä jubiahua Elisabet abe asoaka yeu siika. Huanäi ä jóapo kaa yeu siika, mamni metpo, ínël jáakari:

²⁵ “Íkái inou yáuhuak, jü Señor ímëi taahuarim huëpo, béja nee ä úhuak, juka tiusi máchiraata simem bíchá násuku.”

Jü Jesústa yeu tómtinake bétana nokhuame

²⁶ Búsan mecham huéeyo, jü ángel Gabriel áman bíttuahuak Diosta bétana, Galiléa buere joarahui Nazaret ti téhuakähui,

²⁷ jámut bemetahui. Huäri éntok áuritukay, ili yoreme júbua yötume ä jubisey, José ti téhuaakame. Davidta familiampo jometukay. Jü jámut beeme éntok María ti téhuaakay.

²⁸ Huanäi ä anëpo kibakeka, ínel áu jiaahua jü ángel:

—¡Dios enchi ania al-leäe! Señor émomaki. Áapo tühuata emo bétana näikiala sime jáamuchim násuku.

²⁹ Të áapo ángelta bíchaka, kaachin an máchika taahuak, juka ä nokakä béchïbo. Huanäi ínel éiyay:

—¿Jíta teboterisa jáni ìri?

³⁰ Huanäi jü ángel ínel áu jiaahua:

—María, katë májhue. Diosta tü eähue jájamla.

³¹ Én éntok abe asoake tahuanake. Usi outë asoanake, éntok JESÚS të ä téhuaatuanake.

³² Ìri buéresi ériana. Jikat bétana usiari ti téhuaana, jü Dios Señor éntok juka ä áтчay David Rey nésaui ä máknake.

³³ Huanäi Jacobtamak huéerimmak reytaka nésaunake jíba béchïbo. Huä ä reytaka ä néсахueu éntok kaa lütinake.

³⁴ Huanäi María ínel áu jiaahua jü ángeltahui:

—¿Jáchisu éntok ìri huéenake, bueituk ínapo kennee kuuna?

³⁵ Huanäi jü ángel ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Jü Espíritu Santo emo béppatunake. Huanäi jü jikat anemta úttiära ä jékkay enchi jékkatuanake. Huäri béchïbo jü santo ili usi yeu yoremtunakeme, Diosta Üusi ti téhuaana.

³⁶ Éntok két jü em huahuaji Elisabet, áapo két abe asoaka tahuala, ä jámyölatukä násuku, én béja búsan meecha, abe asoakari, jü kara asoame ti täyahuame,

³⁷ bueituk Diosta béchïbo kaita obiachisi maachi.

³⁸ Huanäi béja María ínel jiaahua:

—Ímine aane, Señorta nésau yáa báreka. Éläpo inot chúpatunake jü enchi inou nokakähui.

Huanäi béja jü ángel ä tö siika.

María Elisabetta jóau nöitisek

³⁹ Huámechi taahuarimmet María bamsipo yeu siika, buere joära Judeau bíchaa; iri pueblo júya káhui násuk taahuay. ⁴⁰ Huanäi Zacaríasta jóau kibakeka, Elisabetta tebotuak.

⁴¹ Huanäi jü Elisabet Maríata teboteri jíkikajaka, jü ili usi tómpo chéptek. Huanäi éntok Elisabet Espíritu Santoy tápunak,

⁴² éntok tüisi kusisi ínel jiaahua:

—Diosta tü eäu emo bétana náikiari síme jáamuchim násuku, éntok ä tü eäu tápuni jü em tómpo yoremtulame.

⁴³ ¿Jatchiakasu ínapo áma yeu púari, juka ín Señorta áye nee äbo bínnakë béchibo?

⁴⁴ Bueitukne em teboteri jáhuia im nakammeu yúmako, ili usi al-lerimnea ín tómpo chéptek.

⁴⁵ Úttesi al-leehuamta jípunake jü ä súsualekame, bueituk lütüriataka yeu huéenake juka Señorta bétana émou nokakähui.

⁴⁶ Huanäi María ínel jiaahuak:

In jíapsi buéresi Señorta úttile.

⁴⁷ In espíritu éntok al-leiya, Dios ín jínëulerotachi.

⁴⁸ Bueituk kaita nee bėj-riay junne, nee yeu púuhuak, áapörík nésau jíba joamta, éntok, én naatekam Diosta tü eäu nee jájamlä tíanake síme nat tomti kateme.

⁴⁹ Bueituk jü Dios jita jo árahueme buere tühuata inou yáuhuak.

Santomme, jume ä téhuam.

⁵⁰ Diosta yore nak jiokolëu jíba síme nat tomti kateme béchibo.

Jume ä majhuëka ä yöreme.

⁵¹ Ä mámammea yún jita bueere yáala, am chíbejtiak jume bem jíápsipo kaa tü eerim emo buérialeka aneme.

⁵² Jume úttiakame reyta yeyesäpo yeu am jaasek; éntok jume bétuk emo nüyeme éntok jikau tóboktiak.

⁵³ Huame tébäureme buéresi tühuata miikak; huame rikom éntok kaita am makaka am sákatuak.

⁵⁴ Juka nación Israelta ä nésahui joamta aniak, yore ä nak jiokolibeu kaa koptiaka ä jiokorek.

⁵⁵ Júkäi ámeu nookak, itom yoiyöhuammehui, Abrahamtamaki, éntok jume ä üusimmaki, jíbapo béchibo.

⁵⁶ Huanäi María báij metpo jäni Elisabetamak taahuak. Chúkula béja ä jóau nóttek.

Juan Bautistata yeu tómtekähui

⁵⁷ Jü Elisabet jume taahuarim yúmariasuka, outa asoak.

⁵⁸ Diosta jüneli ä nak jiokoleka béchibo. Huanäi jume áa chíkola jóakame éntok jume ä huahuayriam ámanim ä bitchak. Huanärim úttesi al-leakam taahuak, Diosta jüneli ä jiokorekäu béchibo.

⁵⁹ Guoj naiki taahuarim yúmak, ä circuncidaroatebok, juka ili usita. Huanärim ä áтчay téhuam, Zacaríasim, ä téhuaatua báarey.

⁶⁰ Të jü ä áyehua ínel ámeu jiaahua:

—Ëe; Juan ti téhuaanake.

⁶¹ Huanärim ínel áu jiaahuak:

—¿Jatchiaka? Kaabe jüneli téhuak enchim huahuayrim násuku.

⁶² Huanärim séñampo juka ä áchaytau nátemajek, jáchin juka ili usita ä téhuaatua bárëhui.

⁶³ Huanäi ili tablata aahuaka, ínel át jiojtek: “Juan ti téhuak.” Huanäi simetaka át guómtilataka taahuak.

⁶⁴ Senu huéchiapo áu etapok jü teeni. Júchi ára nokaka taahuak, éntok Diosta úttíl táytek.

⁶⁵ Huanäi sime jume áme chíkola jóakame át guómteka taahuak. Sime jume Judea buiärapo káu jómém, iäri bétanam jíba nookay.

⁶⁶ Sime ä jikkajakame bem jiápsipo ä ëriasakay, ínel jáakari:

—¿Jábesa jáni ïri uusi?

Señorta mámam éntok jíba áamak aaney.

Zacariásta profetisarukähui

⁶⁷ Huanäi Zacarías, ä áchayhua, Espíritu Santoy tápunika, Diosta bétana nookak, ínel jáakari:

⁶⁸ Úttesi türi jü Senor, jü pueblo Israelta Dios.

Ä pueblou yebij-la, ä jínëu báreka.

⁶⁹ Itom jínëunakemta tua úttiakamta itom násuk toboktiak, jukä nésauta ä yáarialamta Davidta familiapo.

⁷⁰ Jume santo profeetam tenimmeyi nokakä Bénasi, jume kësamriapo kateme:

⁷¹ itom omtíame násuk itom yeu jábuak; jume kaa itom bíbit péáu mámpo itom yeu huíkkek.

⁷² Juka itom yoiyöhuam jiokolinake bétana ä noki kaa koptiak, éntok huaka nokta ä yechakähui, tühuata itou ä yáa rókähui.

⁷³ Abraham itom áchaymak nokta chúpala, juka itom ä mák rókähui,

⁷⁴ itom omtíame násuk yeu huíktaka,

kaabeta májhueka, áapörík itom jo ïau itom jonákë béchïbo,

⁷⁵ santosi ito núyeka, éntok lútüla jiápsihuamta jípureka, áapörík béchïbo, itom kókkou núkisi.

⁷⁶ Émpë éntok, ili uusi, hua jikat anemta bétanë profeetapë täyana, bueitukë Señortapat huéenake ä böom rútuaktiasimeka.

⁷⁷ Éntoke ä téjhuaanake juka pueblota, jáchin ayuka ä jinëutunakë béchïbo, Diosta bejrimmet am jiokorina béchïbo.

⁷⁸ Dios tüisi ä jiápsipo huáijhua naateka itom nákke, jikat bétana bemela taahuari machiriata itom miikak,

⁷⁹ huame kaa machiku aneme éntok mukia jékkaapo aneme, machiria báreka, türi böou itom yeu jábua báreka, kaa huanti jiápsihuäpo böochi.

⁸⁰ Huä ili usi éntok yötusimey, éntok ä espírituhua úttiata nüsimey, éntok mékka ániapo jóakay Israelta pueblou áu yehuä machiriäpo tájti.

2

Jáchin Jesústa yeu tómtekähui

(Mt. 1:18-25)

¹ Huamechï taahuarimmet ínel yeu siika sime ániat rey Augusto César nésahuek sime áu censaruak sauhuek.

² Ìri censo bat yáahuak Cireniota Síriapo gobernadortuko.

³ Huanäi sime bem pueblom bëkatana sájjak emo censarua báreka.

⁴ Ìaribéchïbo, José Nazaret pueblo bétana Galiléa buiärapo jikau siika, Judea buiaräu bíchaa, Davidta pueblou Belén ti téhuaakähui, Davidta familiampo ä jomë béchïbo.

⁵ Ámanim sájjak, emo censaruateboseka. Mariata juubiapo ä máktaka ä huériay, të kee ä juubey, áapo éntok abe asoy.

⁶ Bempörím áma aneysu jume taahuarim yúmariak, ä asoanakëhui.

⁷ Huanäi béja ä jípurek, juka késam asoata, sánkompo ä bëtiak. Éntok pesebrepo animaalim jïjïbuäpo ä teekak. Bueïtuk sime hotelim tátapuniakay.

Jume ángelesim éntok jume pastorim

⁸ Huämi buiärapo két pastorim aaney, tukaapo kabaram suayaka, kaa kocheka.
⁹ Huanäi éntok Señorta ángel ámeu yeu machiak. Jü Diosta lóoria éntok natechíkola, am machiriak. Huanärim tüisi guómték.

¹⁰ Të jü ángel ínel ámeu jiaahua:

—Katem májhue, bemela tü noktane enchim téjhuaasek, úttesi al-leehuasi maachi, sîmem béchïbo.

¹¹ Davidta pueblopo, enchim béchïbo yeu tómtek, ëni, jü yore jínëunakeme, jü CRISTO jü Señor.

¹² Ímïrem át suanake, ä jüneria béchïbo: Ili usitem sánkompo bëtiata téunake, pesebrepo animaalim jïjïbuäpo bókamta.

¹³ Huanäi ángeltamak senu huéchiapo juebena huate ángelesim, Diostamak téhuekapo aneme, áma yeu machiak, yörisi Diosta úttileka éntok ínel jiaka:

¹⁴ ¡Looria Diosta béchïbo téhuekapo!

¡Buïapo yánti jiapsihuame, éntok tü eeri yoremem béchïbo!

¹⁵ Huanäi jume ángelesim téhuekau bíchaa am sájjako. Jume pastorim ínel náu jiaahua:

—Jánte pueblo Belénihui, ámate ä bínnake juka áma yeu sikamta, juka Señorta itou yeu machiriakähui.

¹⁶ Tüisim bamsipo yeu sájjak. Huanärim Mariáta éntok Joséta téuhuak, éntok juka ili usita pesebrepo bókamta.

¹⁷ Ä bíchaka, akim ä jüneriatebok, juka ili usita bétana ámeu nokhuakähui.

¹⁸ Sîmetaka ä jikkajakame áachim guómtilatata taahuak, jume pastorim ámeu nokähui.

¹⁹ Të María sîmeta ä jiápsipo ëriasimey, áu huáateka.

²⁰ Huanäi jume pastorim tüisi Diosta looria úttileka éntok al-leaka nóttek sîmeta buere jita bem bíchakähui, éntok bem jikkajakäu béchïbo, bueïtuk sime bem téjhuaripo áman chúppuk.

Jesústa tiöpou nüpahukähui

²¹ Guoj naiki taahuarim yúmako, usitam circuncidaroa báreka. Huanäi Jesús tim ä téhuaatebok. Ímëi téhuam jü ángel ä mákakay, ketune kee jee Mariáta tómpo ä yorem TUYO.

²² Jume taahuarim yúmako, Moiséjta ä nésahuekä páman chichä machiku yeu sika türika tahuak, buere joära Jerusalénihuim ä nüpak, Señorta mámpo ä tóij báreka.

²³ Señorta leypo ä jïojteri bénasi: “Sime ili ou késampo yorekame, Santopo náikiatunake Señortau bíchaa.”

²⁴ Señortau am toij béchïbo, leyta jíä bénasi, guoy möelim o guoy guókohuim, sacrificiota béchïbo.

²⁵ Senu yoreme, Simeón ti téhuaaka, Jerusalémpo aaney. Ìri yoreme lútüla jiápsay, éntok Dios huáatey. Israelta jiápsi yechanäu Diosta ä jínëunakëhui boobíchaihuiy. Espíritu Santo éntok áa béppa aaney.

²⁶ Espíritu Santo au yeu ä machirialatukay, kee jee mukeka juka Señorta bétana yeu púata, ä pusimnea ä bínnakëhui.

²⁷ Jü Espíritu Santo ä innëtuak, huanäi tiöpou bíchaa sika. Ä áchayhuam ili usi Jesústa tiöpou ä nüpako, áu ä yá béchïbo juka leyta jiapámani.

²⁸ Jü Simeón, juka ili usita mámpo ä nüka, Diosta baysahueka, ínel jiaahua:

²⁹ Én ál-la, ín Señor, ín simepë.

Yanti nee jiápsitua, em noki jiápámani,
³⁰ bueituk ín pusim ä bitchak, juka em jínëuria.

³¹ Sime pueblom bíchäpo, itomë ä téjhuaasuk:

³² Áapo jü machiria, jume kaa Israeltamak huérim, am machirianakë béchibo, jü gente Israelita yorihuame.

³³ Ä áyehua éntok José, guómtilatakam ä jikkajay, simeta júkai áa bétana nokhuayo.

³⁴ Jü Simeón Diosta tu eäu am makkaka. Jü Maríata, Jesústa áyebeu, ínel jiaahuak: —Én éntok i usi juebenam kóm tátab béchibo, huatem éntok tóboktiä béchibo, jume pueblo Israelpo joomem. Éntok ímí jünakiachitunake: juebénakam ä omoutenake.

³⁵ Ínëli yeu huéenake: ejparam em jiápsipo naa búrujti emót kíktenake. Juebenak jita éhuil jiápsipo éehuamta yeu buíjtunakë béchibo.

³⁶ Ama aaney, kétchi, senu jámmut, juka bát bíchaa ayunakemta jüneriame. Aana ti téhuaaka, Fanuelta maala, Aserta familiapo jometukay. Áapo béja tüisi jámyölatukay. Bemetaka kunak huanay guoy búsan huásuktiapo jíba amak jouhuak.

³⁷ Të béja jókoptulataka ochenta áma naiki huásuktey. Buere tiöpopo kaa yeu huéiyey, taahuarit tukaarit naa búrujti, Señorta tekipanuariaka, ayuunaka éntok oracionim joaka.

³⁸ Ana huämi horapo, Diosta baysahueka, jü ili usi Jesústa bétana ámeu nok táytek, sime huame Jerusalénta jínëunakemta boobíchaihuimmehui.

Nazareu bícham, júchi nóttek

³⁹ Chúkula juka Señorta leypo huémata áma yáasuka, Galiléahuim nóttek, buere joära Nazareu bíchaa.

⁴⁰ Jü ili usi yötuy, éntok úttiata nüyey, éntok yún jita täyasimey. Diosta tü eäu éntok áamaktukay.

Jü ili üsi Jesús tiöpopo

⁴¹ Jume ä áchayhuam chíkti huásuktiapom jum Jerusaléniu yayajay pajko pájcuapo an báreka.

⁴² Pájcua pajkota yúmak, bem ä boojoria bénasi, Jerusaléniu bícham sájjak. Jesús béja dooce huásuktiriam yúmaria.

⁴³ Pajkota chúpuko, nottilataka am kateyo, jü usi Jesús Jerusalémpo taahuak. José éntok ä áyehua katim jüneyay.

⁴⁴ Béja senu taahuapom boojouhuay, genteta násukim ä huë téiyey. Kaa ä téaka éntok, akim ä jariu táytek, bem huahuayrim éntok bem täyame násuku,

⁴⁵ tem kaa ä téaka, Jerusaléniu bíchaa nóttek, ä jariuboka.

⁴⁶ Chúkula báij taahuarim huéy, akim ä téuhuak jum tiöpopo, jume maestrom leyta yore majtíame násuk káteka, am nok jikkajaka éntok ámeu nátemajeka.

⁴⁷ Huanärim sime át guómtilataka ä jikkajay tüisi jita ä täya tíakari, éntok tepa áma huéchiasi jíba am nok yómmiä béchibo.

⁴⁸ Huanärim ä bíchaka, át guómték. Huanäi jü ä áyehua ínel áu jiaahuak:

—In asoa, ¿jatchiakasë ínel itom yáuhuak? Ínapo, éntok em áchay, tüisite jiápsipo kökosi éaka enchi jariay.

⁴⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem nee jaria? ¿Jachem kaa jüneya ín Átchay tékilpo ín annakëhui?

⁵⁰ Të bempo kaa jüneyay jita ámeu ä nokakähui.

⁵¹ Huanäi ámemak nóttek, Nazareu bíchaa. Huanäi jíba áme bétuk áu nüyeka yötuy. Ä áyehua éntok, simeta íkari ériasimey ä jiápsipo.

⁵² Jesús éntok chëhuasu entok ä takahuapo yötusimey, entok Diosta tü eäpo entok yoremem bíchäpo.

3

Juan Bautista géntemmeu nookak

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Quince huásuktiriampo juka rey Tiberio Césarta yäura Romapo nésahueyo, jum Judea buiärapo éntok Poncio Pilato gobernadortukay, Herodes éntok Galiléa buiärapo yäuratukay, ä saila Felipe Itureapo éntok Traconite buiärapo, Lisanias éntok Abiliniapo yäuratukay.

² Anasta éntok Caifásta sumo sacerdotetuko, Diosta bétana noki áu yepsak, Juan, Zacaríasta üusibehui, mékka ánia see päriapo ä aneyo.

³ Huanäi áapo sime Jordán bathue mayoamak géntemmeu noksimeka huéiyey, batöhuamta éntok Diostau bíchaa jíapsi kúaktiahuamta jume bem Dios bejrim jiokorinä béchibo.

⁴ Isaías profeetata jiojteri bénasi ínel ä jiäpo:

Jiahui mékka ánia see päriapo chaaye:

“Señorta böomem tüte,
ili böom éntokem rútuksia.

⁵ Sime huame buía jójoroim nanahuittena,
jume chopöriam, éntok káuhum,
jume böo chachakuim éntok rútuksiana;
éntok jume böo rúrumuyim tütena.

⁶ Huanäi sime génte ä binnake Diosta jínëuria.”

⁷ Juebena yóremra au yeu sájjak emo batö iäka, huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—¡Eme géntem bakot usiarim! ¿Jábesu enchim majtiala emo ä tö tenni sáhueka huaka Dios omtirata yebijnakemta?

⁸ Türi takame jípu báreka eiya, emo jíapsi kúaktiaka. Éntok katem enchim jíápsipo ée taite: “Béjate Abrahamta itom áchaypo jípure”; senu huémtane enchimmeu nooka, Dios kía ímí tétampo júne ára am toboktia, jume Abrahamta üusim.

⁹ Bueituk két jume tépuam béja júyam nahuapo kéchari, sime jü júya kaa türik takame chúktiahuaka tájiu jímmaana.

¹⁰ Huanäi jü génte béja ä temajek, ínel áu jíakari:

—¿Jítasute, júntuk yáanake?

¹¹ Huanäi Juan am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Jü guoyik sánkokame, juka kaita jípuremta huépülam máknake; jü buähuamta jípureme, juka kaita jípuremta miknake.

¹² Jume yäura tómita náu tótojaihui két áu yájjak emo batö iäka. Huanärim ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jítasasute yáanake?

¹³ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Katem úttiapo jita aahua enchim sáyhuakäpo áman jíbba.

¹⁴ Huate sontarom két ä nátemajek ínel jíakari:

—Ítaposu, ¿jítasasute yáanake?

Huanäi ínel am yómmiak:

—Katem jabetau kaa huéeläpo jita aahua, ál-la enchimmet nésayhuakäpo áman jíbba. Katem yäurapo emo tekipanoä tíaka, jábeta guómtiaka jítasu ä úhua. Enchim béjtuahuä beyem al-leiya.

¹⁵ Jü gente éntok át suaka ä bitchay símata juka huémata, bem jíápsipo éntokim emo nátemay, ínel jíakari: “Jamak Juan ájária jáni jü Cristo.”

¹⁶ Huanäi Juan simemmeu ínel jiaahua:

—Lútulay ínapo bäämpo enchim batöa; të äbo huéiye senu ino béppa chë yörisi maachi, éntok chë nésahue. Huakäi béja ínapo katchanne júne áu kóm chätuka bocha huíkyam ä búttiriapo yúmala. Huäri béja enchim batönake Espíritu Santoyi éntok tájiyi.

¹⁷ Äi huijhuijtiahuame ä mámpo óorek, juka erata tülisi ä tüte báreka. Chúkula éntok jume tirijkom ërianake jum kaa am nasontenakepo, juka pajata éntok náu yéchaka jum táijta kaa tutukëpo ä táanake.

¹⁸ Íkääri éntok huate jita ámeu nokaka, am téjhuay, juka genteta tühua bemela nokta bétana.

¹⁹ Huanäi jü Juan kuttílasi áu nookay jü rey Heroodestahui ä saila Felipeta jámut ä jípüre tíaka (Í jámut Herodias ti téhuaakay), éntok huate jita búruk kaa türík ä yáalä béchibo.

²⁰ Júnëli jita kaa huéchiasi yáalataka jü Herodes, júchi áa béppa, Juanta páttiatebok jum cárcelpo.

Jesús batöhuak

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Júnaköri síme pueblota emo am batöayo, Jesús kët batöhuak. Huanäi Diostau oraciompo ä nokayo, jü téhueka áu étapok.

²² Espíritu Santo át kóm siika, guókouta bénasi takahuaka. Téhuekau bétana éntok áu nokhuak, ínel jákari:

—Émpë ín Üusi ín yeu púari, éntok ín nákéhui.

Jesústa yoiyöhuam bannaataka kateme

(Mt. 1:1-17)

²³ Áapo jü Jesús ä tékilhua naatekari, jíba tua jamak treinta huásuktiriam huériay. Huä Joséta üusi ti ériahuame. José éntok Elíta áchayekay.

²⁴ Elí éntok Matatta áchayekay. Matat éntok Levíiita áchayekay. Levíi éntok Melquita áchayekay. Melqui éntok Janata áchayekay. Jana éntok Joséta áchayekay.

²⁵ José éntok Matatíasta áchayekay. Matatías éntok Amósta áchayekay. Amós éntok Nahumta áchayekay. Nahum éntok Eslita áchayekay. Esli éntok Nagaita áchayekay.

²⁶ Nagai éntok Maatta áchayekay. Maat éntok Matatíasta áchayekay. Matatías éntok Semeita áchayekay. Semei éntok Joséta áchayekay. José éntok Judáta áchayekay.

²⁷ Judá éntok Joanata áchayekay. Joana éntok Resata áchayekay. Resa éntok Zorobabelta áchayekay. Zorobabel éntok Salatielta áchayekay. Í Salatiel éntok Nerita áchayekay.

²⁸ Neri éntok Melquita áchayekay. Melqui éntok Adita áchayekay. Adi éntok Cosamta áchayekay. Cosam éntok Elmodamta áchayekay. Í Elmodam éntok Erta áchayekay.

²⁹ Er éntok Josuéta áchayekay. Í Josué éntok Eliezerta áchayekay. Eliezer éntok Jorimta áchayekay. Jorim éntok Matatta áchayekay.

³⁰ Matat éntok Levíiita áchayekay. Levíi éntok Simeónta áchayekay. Simeón éntok Judáta áchayekay. Judá éntok Joséta áchayekay. José éntok Jonánta áchayekay. Jonán éntok Eliaquimta áchayekay.

³¹ Eliaquim éntok Meleata áchayekay. Melea éntok Mainánta áchayekay. Mainán éntok Matatata áchayekay. Matata éntok Natánta áchayekay.

³² Natán éntok Davidta áchayekay. David éntok Isaíta áchayekay. Isaí éntok Obedta áchayekay. Obed éntok Boozta áchayekay. Booz éntok Salmóna áchayekay. Salmón éntok Naasóna áchayekay.

³³ Naasón éntok Aminadabta áchayekay. Aminadab éntok Aramta áchayekay. Aram éntok Esromta áchayekay. Esrom éntok Faresta áchayekay. Fares éntok Judáta áchayekay.

³⁴ Judá éntok Jacobta áchayekay. Jacob éntok Isaacta áchayekay. Isaac éntok Abrahamta áchayekay. Abraham éntok Taréta áchayekay. Taré éntok Nacorta áchayekay.

³⁵ Nacor éntok Serugta áchayekay. Serug éntok Ragauta áchayekay. Ragau éntok Pelegta áchayekay. Peleg éntok Heberta áchayekay. Heber éntok Salata áchayekay.

³⁶ Sala éntok Cainánta áchayekay. Cainán éntok Arfaxadta áchayekay. Arfaxad éntok Semta áchayekay. Sem éntok Noéta áchayekay. Noé éntok Lamecta áchayekay.

³⁷ Lamec éntok Matusalénta áchayekay. Matusalén éntok Enocta áchayekay. Enoc éntok Jaredta áchayekay. Jared éntok Mahalaleelta áchayekay. Mahalaleel éntok Cainánta áchayekay.

³⁸ Cainán éntok Enósta áchayekay. Enós éntok Setta áchayekay. Set éntok Adánta áchayekay. Adán éntok Diosta áchayekay.

4

Satanás Jesústau jibek ä jioptuabáreka

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Jesús, Espíritu Santoy tápunika, Jordán bathue bétana yepsak. Huanäi mékka ániau see päriau bíchaa ä núk siika, jü Espíritu,

² cuarenta taahuarimpo. Huanäi jü diablo tepa áamak aaney, ä jioptua báreka, kaa tühuata ä yáa iaka. Sime huameri taahuarimmechi kaa jibuäk, huamei taahuarim simsuko tébäurek.

³ Huanäi jü diablo ínel áu jiaahuak:

—Bueituk empo Diosta Üusituko, íkai tétatë emo pan yáa sáuhue.

⁴ Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Júnel jiojteri: “Kaa kía páanimmea jiba jíapsinake jü yoreme, ál-la sime Diosta nokiyi.”

⁵ Huanäi jü diablo káhuít chë jikat ä núk siika, huanäi chúbalaposu rey nesaupo attiata ä bíttuak, pueblo tüisi uiyorim éntok buerem, ä bíttuak.

⁶ Huanäi ínel áu jiaahuak jü diablo:

—Enchine ä máknake sime úttiärata, enchi ä sáunakë béchibo. Éntok juka bem looria. Bueituk ínapo ä mak-ri; éntok jabeta ín ä makbareu ä maknake.

⁷ Të ál-lë inou tónommia kíkteka nee yörínake. Huanärë simeta íkäirë áttianake.

⁸ Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Mékkë siime, Satanás, bueituk ínel jiojteri: “Juka Señorta em Diostë yörínake, éntoke áapörík jiba nésauta jorianake.”

⁹ Huanäi buere joära Jerusaléniu bíchaa ä núk siika. Huämi béja buere tiöpot chë jikat ä kéchaka ínel áu jiaahuak:

—Empo Diosta Üusituko, buíahuë emo kóm tójja,

¹⁰ bueituk ínel jiojteri:

Dios jume ä ángelesim émou bíttuanake, enchi am anianakë béchibo.

¹¹ Éntokim mámammea enchi tóboktianake, em guókim kaa tétat téitinakë béchibo.

¹² Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Ínel két nok-ri: “Katë Diosta em Señorta jóptuanake.”

¹³ Huanäi jü diablo, kaachin béja ä bätäu máchika, chubala ä tö siika.

Jesús ä tékilhua naatek
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Huanäi Jesús, Espíritu Santota úttia huériaka, Galiléa buiärau nóttek. Buéresi tayahuay, sime buíachi ä chíkola.

¹⁵ Huanäi éntok bem sinagogampo am majtiay. Sîmetakam ä úttiley ä looriapo.

Jesús jum pueblo Nazaretpo
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Bueituk Nazaretpo yepsak, ä yötuläpo. Jíba ä boojoriapo Bénasi, jimyore táapo sinagogapo kibakek, huanäi jiojterita nok báreka kíktek.

¹⁷ Huanäi éntok profeeta Isaíasta librom áu tóijhuak, librom étapoka, ínel jiojteta áma bitchak:

¹⁸ Señorta Espíritu ino béppa aane,
áapo nee áma yeu púala tühuata bemelasi huémta jume poloobemmeu nee ejtejhuä
iaaka.

Jume jiokot sirokamta jiápsekame nee tüte iaaka nee äbo bíttuak,
pereesommet éntok chay iaaka jáchin bem búttiatunakêhui,
éntok lilipim puj etaponakê béchibo,
éntok jume jiokot nühuame am búttiaseka,

¹⁹ jume türi huásuktiriam Señorta hétana ámeu yebijnakêhui, ámeu nee nok iaaka.

²⁰ Huanäi jume librom páttiaka, jü áma tékiakamtau am buíssek. Huanäi yejte.
Sime jume sinagogapo aneme áachim puseka taahuak,

²¹ huanäi ínel ámeu nok táyte:

—Én ímî enchim bíchápo lútüriatoka chúppe, ïri jiojteri.

²² Éntok sîmetaka ujyori si jíba áa hétana nookay, éntokim át guómtilatoka ä jikkajay, juka nokta tua huéchiasi huémta jíba ä tempo ä yeu hué tíaka. Huanärim ínel jiaahua:

—¿Jachu ïri kaa Joséta üusi?

²³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Jamakem juka nokta ínel huémta inou nok báare: “Mérico, émpë emo jítto. Yúnte jita jikkaij-la pueblo Capernaumpo em yáakâhui. Ímîre em buiärapo két ä yáuhua.”

²⁴ Huanäi éntok két ínel jiaahuak:

—Kaabe profeeta tüisi mabethua ä buiärapo.

²⁵ Tua huitti nokhuäpone ínel jiaunake, jum nación Israelpo juebena jáamuchim jókoptulame aaney, profeta Elíasta taahuarimmechi. Júnaköri báij huásukti áma búsan metpo kaita yúkutuko, buéresi tébaa siika, sime ániachi.

²⁶ Të kaabetau éntok bíttuahuak jü Elías, huäri huépul jámut jókoptula, Sarepta Sidón buiära tíapo jometau jíbba.

²⁷ Éntok juebena lepra sáhuata jípureka Israelpo aaney, Eliseo profeetata taahuarimmechi. Kaabe éntok áma türiak, huäri Naamán Síriapo joome jíbba.

²⁸ Íkâi jikkajaka sime jum sinagogapo aneme, tüisim oomtek.

²⁹ Huanärim emo tóboktiaka, pueblopo yeu ä jaasek. Huanärim káhuit jikau ä núk sájjak, ámani káhuit jikat kóm ä jímmaa báreka. Bempo juka bem pueblota huäri káhuichim ä yáalatukay.

³⁰ Të áapo áme násuk yeu sika, siikak.

*Huépül yoreme, lemooniota ä jiápsipo jípurey**(Mr. 1:21-28)*

³¹ Jesús pueblo Capernaumpo yeu yepsak, Galiléa buiärapo. Huanäi sábala jimyore taahuarit am majtiay.

³² Tepam ä yosireka ä bitchay, jáchin yore ä majtiä bétana, bueituk jü ä nokihua, yäura nokta úttiära jípurey.

³³ Huépül yoreme sinagogapo aaney, lemoonio espíritu chicha machik jípureka. Huäri béja tüisi kusisi tēka:

³⁴ —Itomē tójja; ¿jítasē empo itomak huáatia, Jesús Nazareno? ¿Jachē itom lütiaseka äbo huéiye? Ínapo enchi täya, enchi jábétukähui Diosta Santöe.

³⁵ Huanäi Jesús kutti áu nónokaka, ínel áu jiaahuak:

—¡Múksē kaa jiaahua, éntoke át yeu huéiye!

Huanäi jü lemoonio, áme násuk buíapo ä tátabeka, át yeu siika, éntok kaa kökosi ä yáuhuak.

³⁶ Huanärim sime át guómtilatata taahuak, éntokim náu nookay, ínel jáakari:

—¿Jíta nokisa íri? ¡Yäurata úttiäray am sáuhue, jume lemoonio espíritu chicha maachim, éntokim yeu sásaka!

³⁷ Huanäi jü buéresi ä bétana hueme jikkaij táytihuak, sime jume pueblo natechíkola tahuammechi.

*Jesús juka Perota aasu, kökoata úhuak**(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)*

³⁸ Huanäi Jesús kíkataka sinagogapo yeu siika. Huanäi Símonta jóapo kibakek. Jü Símonta asu éntok tüisi táijhuétchey, huanärim Jesústau ä nok-riak.

³⁹ Huanäi Jesús, át mūla kóm chátuka, táijhuéchiriatat kusisi át nónokak, huanäi ä tójjak, jü táijhuéchiria. Läutiposu yejteka, jita am joriay.

*Jesús juebena kökoreme tütek**(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)*

⁴⁰ Täata áman huécheyo, gente yún buere jita kökoata jípureka áu nüpahuak. Áapo béja huehuépulammet mámteka am tütek.

⁴¹ Juebenammet éntok két lemooniom yeu kaatey, tepa chayeka, ínel jáakari:

—¡Émpē Diosta Ūusi!

Tē áapo lemooniommet kutti nookay, éntok kaa yún am noktuay, bueituk bempo tüisi jüneiyay, áapo jü Cristo äbo yebisnakēihui.

*Jesús, Galiléa buiärapo naa hueiyey am majtiaka**(Mr. 1:35-39)*

⁴² Béja taahuapo, Jesús kethueysu, mékka päriau bíchaa siika. Jume géntem éntok ä jariay, áu yájaka éntok. Katim ä sim íaaka, tepa áamak jiaahuay.

⁴³ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Tē úttia huate buere jóārammeu ín huéenakeu két íkai tühua bemelasi nokta, Diosta reytaka nésahue bétana ámeu nokpo yúmala. Bueitukne huäri béchibo äbo bíttuari.

⁴⁴ Huanäi Galiléa sinagogampo, juka Diosta nooki ámeu nookay.

5*Kaa júnēl machisi kúchum yun buíjhuakähui**(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)*

¹ Júnēli yeu siika: Genesaretta baubäa mayoat Jesústa aneyo, juebena gente áu náu yájaka buéresi ä pítpittiy, Diosta noki jikkaij báreka.

² Huanäi guoy canoam bitchak, baubäa mayoachi, éntok jume kúchureom bäapo jäbuekame, bem jítërim báksiaka.

³ Huanäi Jesús, Símonta canoapo jāmuk. Huanäi mayoat huáijhua jëla bäau ä rúktia sáuhuek. Huanäi Jesús canoapo káteka am majtiay jume géntem.

⁴ Noksuka béja, Símontau ínel jiaahua:

—Canoatem bäa násukun bíchaa huéria. Huanärem enchim jítërim áman jímma kúchum buíj béchibo.

⁵ Símon éntok ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Maestro, síme tukaatate tekipanuak éntokte kaita buíssek; tëne én em nokpo áman am jímmanake jume jítërim.

⁶ Áman am jímmaaka, juebena kúchum áma jaatiak jume jítërim éntok béja abe síutey.

⁷ Huanärim senu canoapo rejtemmeu buáktek, emo ania äaaka. Huanäi jume huate ámeu yájaka, am aniak. Huanärim guoy canoam tápunia ímëi tapunika abe róptey.

⁸ Símon Peero, íkai bíchaka, Jesústau tónommia áu kíkteka, ínel jiaahuak:

—¡Katë inou rukrukte, Señor! Bueitukne yóremtaka Dios bejrita jípure.

⁹ Bueituk jume kúchum yún bem buísekä béchibo, jü máuj-ra ä jaatiak, éntok simetaka áamak aneme két guómték.

¹⁰ Jacobo éntok Juan, Zebedeota üusim, jümëi két tepa guómték. Bempo Símontamakim tekipanuay. Të Jesús Símontau ínel jiaahua:

—Katë májhue; én naatekë kúchu jaasem tenasë yoremem nununake Diosta béchibo.

¹¹ Huanäi jume canoam päkun yeu tójaka, simetam tö sájaka, Jesústam guojaasek.

Jesús leprata jípuremta tütek

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Jesústa senu buere joárapo aney, yoreme síme takahuat leprapaka áu yep-sak. Huanäi Jesústa bíchaka, áu tónommia kíktek, éntok ä pújba buíau kóm yúmarialataka jiokot ínel áu jiaahuak:

—Señor, ínel éátek, empo ára ín kökoa nee úhua.

¹³ Huanäi Jesús áu mám rútukteka át mámtek, ínel jíaka:

—Enchine türi äa. Türiäe.

Ínel ä jíak, jíba jü kökoa ä tö siika.

¹⁴ Huanäi éntok ínel ä sáuhuek katë jábeta téttejhua. Ínel jiaka:

—Ál-lë tiöpou huéiye áma nésahuemtahui, éntoke huaka Moiséjta nésahuekäu yáanake em türiakäu béchibo, juka genteta jüneenakë béchibo em türialatukä bétana.

¹⁵ Të jü síme jita ä joäu jüneria táytihuak, símekut chíbejtek mékka jákun tájti. Juebena génte náu yayajay ä jíkkaij báreka, éntok kökoata emo úhua äaaka.

¹⁶ Të áapo mékka bíchaa sisimey, kaita genteta anëu bíchaa, orciompo Diostau nok báreka.

Jesús káraktilata tütek

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Séjtul táapo ínel yeu siika Jesústa am majtiayo, jume pariseerom éntok jume leyta am mamajtiame áma jokay jümëi béja ili pueblom bëkatana jometaka áma yáij-latukay, Galiléa buiära bétana éntok Judea éntok Jerusalén bétana; Diosta úttiära éntok áamak aaney kökoreme tüte báreka.

¹⁸ Júnensu huate yoremem áma yájjak, jípetampo senu yorem káraktilatam huériay, huáijhuam ä núk kimuka, Jesústa guókpom ä óre báreka éiyay.

¹⁹ Të karam áma kimuka taahuak, juka genteta tüisi büru béchïbo. Huanärim kári jikat jámuka, tejampo guójöriata yáaka, áma huämim kóm ä yétchak, chíkti ä jipetekimaki, áme násuk, Jesústa pújapö.

²⁰ Jesús, Diostat ehuamta ámet bíchaka, kokoremtau ínel jiaahuak:

—Empo yoreme, jume em Dios bejrimmeche jiokoritu.

²¹ Huanäi jume leyta am mamajtíame éntok jume pariseerom kaa tüisi áatana éaka taahuak, ínel éakari: “¿Jábese ïri Diosta bėj-reka nokame? Kaabe ára Dios bejrita jiokore, ál-la Dios jíbba.”

²² Të Jesús bem éerita jüneriaka, ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem enchim jiápsipo kaa yánti éiya?

²³ ¿Jítasu chë júne kaa obiachi, ínel jiau béchïbo: “Em Dios bejrimmeche jiokorituk”, o ínel jiau béchïbo: “Kíktekë, huerama”?

²⁴ Enchim júkai jünerianakë béchïbo, ínapo jü Yoremta Üusi ímï buíapo yäurata ín jípurë bétana jume Dios bejrim jábeta ä jiokorinakë béchïbo.

Huanäi jü káraktílatau ínel jiaahua:

—Emoune ínel jiaahua, yejteke em jipetekta nüka em jóau bíchaa huéiye.

²⁵ Senu huéchiapo, jü káraktíla, sïmem bíchápo kíkteka, juka ä jipetekta tóboktiaka, ä jóau bíchaa siika Diosta úttilsimeka.

²⁶ Huanäi sïmetaka át guómtílataka taahuak, éntokim yörisi Diosta looriata makkay, tüisim májhueka, ínel jiaahuay:

—Énte bejja ä bitchak juka kaa jaibu bíbithuamta.

Jesús juka Levíta núnnuk

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Chúkula íkai simsuko Jesús yeu siika, senu yäura tómita náu tóij-lerota bitchak, Levíi tí téhuakamta, jum tómita tótoijhuäpo kátekamta. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Ino sauke huéiye.

²⁸ Huanäi kíkteka, sïmeta tójaka, áa sáu siika.

²⁹ Chúkula éntok, Levíi ä jóapo buéresi pajkok, Jesústa béchïbo, huanäi juebénaka jume yäura tómita náu tóij-leerom mesahuim jokay, éntok huate yoremem ámemaki.

³⁰ Huanäi jume leyta am mamajtíame éntok jume pariseerom jume discípulom junneria jíaka, ínel ámeu jiaahuay:

—¿Jatchiakem jume yäura tómita náu tóij-lerommak éntok jume juëna yoremem-mak jïbuä, éntok jita jëye?

³¹ Jesús am yómmiaka, ínel ámeu jiaahua:

—Jume kaita ják innëame katim mérikota huátia, të jume kökoreme ál-la.

³² Ínapo kaa huame lútüla jiápsame núnuseka äbo siika, ál-la Dios bejrita joame, am jíapsi kúaktinä béchïbo.

Ayuunota bétana natemaijhuame

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Huanäi bempo ínel Jesústau jiaahuak:

—¿Jume Juanta discípulom éntok jume pariseerom discípulom kaa jíjïbuä ayuunaka éntokim élaka Diostau oraciampo nooka, jume em discípulom éntok ëe? ¿Jatchiakasu?

³⁴ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem jum bóodau núnurim buähuamta emo táktiria máchile, juka jubemta ámemak áma aneyo?

³⁵ Të taahuarim yúmanake, juka jubemta núk sákahuako. Huanäi ál-la huamei taahuarimmechim kaa jïbuänake.

³⁶ Íkai ejemplota két ámeu yétchak:

—Kaabe súpé bemelampo ili sánkota áma chúkchuktia, súpé öram chäbuä béchibo. Të ínel ä yák éntok, jume súpé bemelam nasontenake, éntok kaa jüri jíbba, kaa áamak útti jü sánko bemela öramaki.

³⁷ Kaabe jü vino bemelata huaka bea bóosa örapo ä tóttöa. Áma ä kimakätek éntok, jü vino bemela ä síutianake juka huaka bea bóosata. Huanäi éntok, jü vino guötinake, éntok jume huaka bea bóosa júne kaa türika tahuanake.

³⁸ Júnén béchibo, jü vino bemela huaka bea bóosa bemelapo tottöhua. Júnëli náhuichikam kaachin ayunake.

³⁹ Jábe júne juka vino jauhuey huémta jëyëteko, kaibu júchi juka bemelasi yáata ji báanake. Bueituk ínel jiaunake: “Jü vino jauhuey naateka ëriari chë türi.”

6

Jumé Jesústa discípulom jimyore táapo tirijko bújam chúktiak

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Séjtuł sábalá táapo, Jesústa jum etpo aman huéy, jume ä discípulom tirijko bújam chúktiaka; mámammea am biitiaka am buäyey.

² Huanäi huate pariseerom ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem jum jimyore táapo juka kaa jojohuamta johua?

³ Jesús am yómmiak:

—¿Jachem íkai júne kaa jum jïojtepo ä nok-la juka Davidta yáakähui júnakoy jauhuey áapo tüisi tébäureka éntok jume áamak aneme?

⁴ Jáchin jum Diosta jóapo kibakeka jume páanim Diosta bíchäpo órekame, buäka, éntok jume áamak aneme két am miikak, huame páanim kaa kía jábe júne am buabuäyey jume tiöpopo nésahueme jíbba.

⁵ Ínel két ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Ůusi chë nésahue sábalá taahuarita béppa.

Jü yoreme huakiam mámakame

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Chúkula sábalá táapo két ínel yeu siika, Jesús jum sinagogapo kibakeka am majtiay. Huanäi yoreme áma aaney jum bátam bétana huakiam mámaka;

⁷ huanäi jume judíom ley am mamajtiame éntok jume pariseerom Jesústat suaka ä bitchay, ä bít báreka jachu jum sábalapo ä tútenake jáni ti éaka, huáachi jáhuiteka ä nätua báreka.

⁸ Të áapo tüisi bem éerim täyay, huanäi jü yoreme huakiam mámakamtau ínel jiaahua:

—Kíktëe, násukë emo këtcha.

Huanäi áapo kíkteka, áme násuk huéeka taahuak.

⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémtane enchimneu nátemaij báare: ¿Jachu türi jáni sábalapo tühuata yáa béchibo, o kaa tühuata yáa béchibo? ¿Jíapsita jínëu béchibo, o jíapsita úhua béchibo?

¹⁰ Huanäi jume áa chíkola aneme bíchaka, jü yoremtau ínel jiaahua:

—Em mámamë rútuksia.

Huanäi áapo ínel am yáuhuak. Huanärim türika taahuak.

¹¹ Huanäi jume pariseerom éntok jume judíom ley am mamajtiame tepam kujtiaka taahuak. Huanärim náu ejtehuay, jáchin ayuka juka Jesústa kaa tüisi ä tahuaria báreka.

Jume dooce apóstolim yuktiahuakähui

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Huamëi taahuarimmechi Jesús béja júya káhuu siika, áman Diostau oraciompo nok báreka. Sime tukaapo Diostau nookak.

¹³ Yeu máтчuk béja, jume ä discípulom núnnuk. Huanäi senu loseenam áma sîmem násuk yeu púuhuak. Huanäi béja jume apóstolim ti am téhuaatuak:

¹⁴ Jü Símon, Peero ti ä téhuaatuak, éntok jü Andrés ä sailahua, Jacobo éntok Juan, Felipe éntok Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota üusi, Símon Zeloote ti téhuaakame,

¹⁶ Judas Jacobota saila, éntok Judas Iscariote, áamak anekasu ä nénkakame.

Jesús juebena géntemta aniak

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Huanäi ámemak kóm yepsak. Huämí béja bueka päriapo taahuak, ä discípulommaki éntok huatë géntemmak jume Judeapo jomeme, Jerusalémpo éntok bahue mayoat Tiropo éntok Sidónpo jomemtaka. Jesústam jikkaij báreka áma yáij-latukay, éntok bem kökoa emo úhua íaaka.

¹⁸ Jume kaa yánti jiápsekame, lemoonio espíritu chîcha machik bem jîpurë béchîbo tütehuay.

¹⁹ Huanäi sîme jü génte át jálojti báreka tepa éiyay, bueituk jü úttiära át yeu huéiyey. Júnëli béja sime kökoreme türiay.

Jü al-leehuame éntok sirokhuame

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Huanäi Jesús jikau remteka ä discípulom bíchaka, ínel jiaahuak:

—Al-leäem eme jume poloobem, bueituk eme ä áttiak juka Diosta reytaka nésahuëhui.

²¹ 'Al-leäem jume én tébäureme, bueitukem jóboriana.

'Al-leäem eme én buaname, bueitukem chúkula atnake.

²² 'Al-leenakëem eme jume yoremem enchim omtiayo, éntok enchim am omouteyo, éntok enchim am bueere aahuayo, éntok enchim téhuam júne kaa jikkaij péehuayo, Yoremta Üusi, enchim súaľë béchîbo.

²³ Tüisem emo al-leetua hua taahuarichi, bueitukem buéresi tühuata mabetnake jum téhuekapo. Bueituk bem yoiyöturim két ínel ámemak aayuk, jume profeetam-maki.

²⁴ 'Të jiokot machi enchim béchîbo, riikom, bueitukem ímî buíapo béja ä jîpusuk, juka enchim al-leähui.

²⁵ 'Të jiokot machi enchim béchîbo, eme én jojóborime, bueitukem chúkula tébäurinake.

'Të jiokot machi enchim béchîbo, eme én acheme, bueitukem chúkula sirokaka buannake.

²⁶ 'Të jiokot machi enchim béchîbo, eme sîme genteta tühuata jîba enchim bétana nokayo, bueitukim junëli ámemak aaney, jume bem áchayhuarim jume profeetam ára nókichimmaki.

Itom omtíame nák sáyluame

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Të eme íkái jikkajame, enchimmeune ínel jiaahua: Enchim kaa bíbit péame, akem am nákke. Jume enchim omtíame éntok, tühuatem ámeu johua.

²⁸ Juka Diosta tuhua am makka, jume béttesi enchimmet nokame. Jume emo bétana kaa tüisi nokame, oraciompo Diostahuem am nok-ria.

²⁹ Jábeta jópemmet enchi chóchonako, jume senu jópeme au óóre. Jábeta sakom enchi úhuak, éläposu két em súpem huériunake.

³⁰ Jábeta émou nétaneyo, Akë ä miika. Em áttia enchi ä úhuak junne, katë áu ä äahua.

³¹ Jíta enchimmeu yáaria iähui, júkärem ámeu yáuhua, jume huatemmehui.

³² 'Eme jume enchim nákeme jíba náketeko, ¿jita tühuatasem chë áa béppa johua? Bueituk jume juëna yóremem két ikäi johua.

³³ Éntokem huaka genteta tühuata enchimmeu joamta, huame jíba tühuata joätek, ¿jita tühuatasem áma jájamnake? Bueituk jume juëna yóremem két ikäi johua.

³⁴ Éntokem huaka enchim ä nóttirianakemta jíba jita réreuhuäteko, ¿jita tühuatasem áma jájamna? Bueituk jume juëna yóremem jita emo réreuhua, ánëli beekik mabet báreka.

³⁵ Bueitukem am nákke, jume kaa enchim bíbit péame, tühuata ámeu joaka. Jitem réutebo, kaita ámet jita boobíchaka. Júnëli hua buéresi tühuatem jájamnake. Éntokem jü Dios chë sïmem béppa nésahuemta üussitunake. Bueituk áapo tua türi, huame kaita baysahuemmeu bíchaa, éntok huame juëna yorememmeu bíchaa.

³⁶ Jábetem jiokolë, itom Dios Áchayta jábeta jiokolë bénasi.

Kaita huitti jünériaka jábetat nokhuame

(Mt. 7:1-5)

³⁷ 'Katem jabetat bettesi nooka, huanärem kaa Dios yäurata binnake. Katem jábetat bettek nooka. Huanärem Diosta bétana kaa bette nokta mabetnake. Jábetem jiokore. Huanäi Dios két enchim jiokorinake.

³⁸ Jábemem jita mímika. Huanärim két enchim miknake. Kojtalimpo, tüisi yoyoata éntok pittiatá kía abe guötemta enchim mámampo ä máknake. Bueituk Dios jü ili kútay enchim jujünakteyi, huayïrem jünaktena.

³⁹ Jesús ikäi ejemplota ámeu yétchak:

—¿Jachu jü lípti senu líptita ára huériunake jáni? ¿Jachum kaa náhuichika guójöku kóm huáttinake?

⁴⁰ Jü disciipulo kaibu ä maestrota béppatunake. Të hua ä maestrota ä majtiakäu ä chúpako, ä maestrota benanake.

⁴¹ '¿Jatchiakasë juka ili chúkita jabetat pújpo órekamta bitcha, huaka kúta buëuruta em pújpo bökamta éntok, ëe?

⁴² Të huaka kúta buëuruta em pújpo órekamta kaa bitchatek. ¿Jáchisintuke ínëli áu jiaunake em sailabehui: "In saila, juka ili chúkta em pújpo em jípurëu, enchine yáa huík-ria báare"? ¿Dios huatihuamta mamatome! Báchë juka kútata em pújpo órekamta yeu huikke. Huanäi ál-lë tüisi bíchaka juka ili chúkta em saila pújpo ára yeu ä huikrianake.

Jü júya ä takam béchïbo táyahua

(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ 'Jü júya türi kaibu kaa türim takanake. Jü júya kaa türi éntok, kaibu türim takanake.

⁴⁴ Bueituk sïme jü júya juka takata béchïbo táyana: Jume chunam kaa júya huíchakame am tataka; jume párasim júne táchïno kaibu am takanake.

⁴⁵ Jü tü yóreme tühuata johua, bueituk jü ä tü éerihua ä jiápsipo ayka. Huä juëna yoreme éntok, kaa tühuata johua, bueituk jü juëna éeri ä jiápsipo ayka. Bueituk hua ä noki ä tempo yeu huéeme hua jiápsipo ä jípurë bétana huéiye.

Jume guoy kaari nahuam

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ '¿Jatchiakasem, "Señor, Señor", ti inou jiaahua, ín nésau kaa joaka junne?

⁴⁷ Enchimne téjhua báare, huaka inou yepsaka nee nok jikkajamta éntok ín nésau joamta, jábeta bénasi ä machiakähui:

⁴⁸ hua senu yoremta káatë Bénasi maachi. Huári béja mékka kóm jíbuejeka, juka kárita tétachá nahuatuak. Huanäi baniata yepsako, bathue jikau siika. Huanäi jü bää tepa úttia át yeu siika, jü kárichi, të kaa ä tátabek, bueituk jü kári tétat nahuakäy.

⁴⁹ Të hua ín nooki jikkajame éntok kaa ín nésau joame, hua yoreme buía buálkopo kári kaa nahuakamta ä yáakamta Bénasi maachi. Huanäi baniata yepsako, bathue jikau siika. Huanäi jü bää tepa úttia át yeu siika, jü kárichi. Huanäi mójti huétchek, éntok kaita béj-reka taahuak.

7

Jesús centuriónta sáulero tütek

(Mt. 8:5-13)

¹ Chúkula Jesús jü gentetau noksuka, pueblo Capernaumpo kibakek.

² Senu sontarommeu yäut áma jóakay ïri éntok nésaulerota áma jípurey íkai éntok áapo tüisi ä náckey, të mukiapo kókorey.

³ Jü centurión, Jesústa bétana nokhuamta jikkajaka, yorem yoiyöturim gente Israelpo joomem áu bíttuak áman ä núnuka ä nésaulerota ä jítto íaaka.

⁴ Huanärim bempo Jesústau yájaka, jiokot áu jiaahua, ínel jákari:

—Íri capitan íkai át ä buanáhuë áu yáapo yúmala,

⁵ bueituk áapo juka itom génte náckey; huépü sinagogata itom yáariala.

⁶ Huanäi Jesús ámemak siika. Të abe ä jóau ä yebisisey, jü centurión huate ä amiigohuam áu bíttuak, ínel jákari:

—Señor, kate jáchin éiya, kanne áma náikiapo yúmala jum ín jóa jöta bétuk inou em nóitinakëhui.

⁷ Huári béchibo ínapo kanne áman émou siika kaa tüisi ino ériaka. Ímire ín jóa päku nésauta nooka, huanäi béja jü ín jóapo ín sáulero türinake.

⁸ Ínapo két yäurata bétuk káttek, éntokne yäurata jípure. Huanäine huépü sontarotau ínel jiaunake huëe, huanäi huéenake; senukuhui éntok binë huéiye, huanäi inou huéenake; éntok ín sáulero jita nee ä yáa sáhuëu, ä yáanake.

⁹ Huanäi Jesús, íkai jikkajaka át guómték, huanäi jume géntem ä guojaasemmeu kúakteka ínel jiaahua:

—Ínapone én ínel jiaahua, Israelpo júnene kaa ínëli úttesi Diostat ehuamta téula ï yoremtat Bénasi.

¹⁰ Huanäi jume áman sáyhuakäme jóau nótteka, huaka kókoremta türilata téuhuak.

Jesús jámut jókoptulata asoa jíabitetuak

¹¹ Chúkula Jesús jü pueblo Naín tí téhuakäu bíchaa huéiyey, jume ä discípulommaki éntok juebena gentetamaki.

¹² Pueblopo áman kikkimuhuäpo ä yepsako, mukilata hueriyhuamta bitchak, ä mäabokam kaatey, ï mukila jámut jókoptula ä asoakay kaabeta éntok jípurey. Juebénaka huate áamak kaatey pueblopo jóakame.

¹³ Huanäi Señor ä bíchaka, ä jiokoleka, ínel áu jiaahua:

—Katë buaana.

¹⁴ Huanäi jü ánimatau rúkteka kajat mámtek; huanäi jume ä huériame jáptek. Huanäi Jesús mukilatau ínel jiaahua:

—Jübua yötume, émoune ínel jiaahua: ¡Yejtëe!

¹⁵ Huä mukilatukäu yejteka nok táytek, huanäi Jesús ä áyehuata ä mákkak.

¹⁶ Íkai bíchaka, simetaka guómtilatata taahuak, éntokim Diosta úttil táytek, ínel jáaka:

—Senu profeeta kaa náksi yörisi machika ito násuk áu tóboktiala.

Ínëlim ket jiaahua:

—Dios ä pueblo ania báreka äbo kóm yebij-la.

¹⁷ Huanäi síme Judea buiärapo éntok áa chíkola jikkaijhuak juka Jesústa yáakähui.

Juan Bautistata bétana Jesústau sáyhuakäme

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Juan Bautistata íkai jita símeta bemelasi huémta ä jüneriak, bueituk jume ä discípulom ä ejtejhuariak. Huanäi guoy ä discípulom núnnuk,

¹⁹ huanäi Jesústau am jaasek ä temaij íaaka: ¿Jachu áapörík ájáriatukähui jü Cristo yebijnakeme, o tábuik bem boobinnakähui?

²⁰ Jume Juanta áman jaasekäu, Jesústahuim rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Juan Bautista itom émou bíttuak enchi itom temaij íaaka: ¿Jachë émpotuk ájária jáni jü Cristo yebijnakeme, öte tábuik boobinnake?

²¹ Sep huämí horapo, Jesús juebena kökoreme éntok juëna kökoata jípureme tütek, éntok kaa türi espíritum jípureme yeu am béb-riak, éntok két juebena lilipitim bíttuak.

²² Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Sájakem juka enchim bíchakäu ä ejtejhuaria juka Juanta éntok enchim jikkajakähui. Jume lilipitim bitcha; jume lolöim naa kaate; éntok huame sähua lepra téamta jípureme türia, nanakapim jikkaja, kókkolam jíabite, éntok huaka nokta yore jínëhuamta bétana huémta poloobemmeu nokhua.

²³ Túhuata jájamla jü nee súaleka kaa áu náyoteme.

²⁴ Jume Juanta áman jaasekäu am sákasuk, Jesús jume géntemmeu nok táytek jü Juanta bétana, ínel jíaka:

—¿Jítasem bíb báreka éiyay jum see päriapo? ¿Júya bakuliata jekay yoohuamta jáni?

²⁵ Éntok jútchi, ¿jítasem bíb báreka áman yeu sájjak? ¿Senu yoremta tülisi sánkokamta jáni? Të jume ujoyorisi tülisi sánkokame, éntok jume tülisi kaitat obisi éaka, éntok símeta jípureka ímí buiapo jíápsame, reyim jóapom aane.

²⁶ Të, ¿jítasem bíb báreka áman yeu sájjak? ¿Senu profeeta Diosta bétana nokamta jáni? Jeehui, tua lútüriapo senu profeetata béppa chë yörisi maachik.

²⁷ Íri Juanta bétana huéeme jiöjteri:

In noki huéiriamtane emopat jaase, juka böota em huéenake páman tütenakë béchibo.

²⁸ Enchimmeune nooka síme géntem násuk kaabe chë yörisi maachi jü Juan Bautistata béppa; të jünentaka junne, huam Diosta reytaka nésahuepo jü chë ilitchisi ériahuame huári chë yörisi maachi áa béppa.

²⁹ Huanäi íkai jikkajaka, síme gente éntok jume impuestom tómi náu totojame, Juanta batöhuamta mabet-latukähui, Diostam súsualek éntokim ä lútüria tíaka taahuak.

³⁰ Të jume pariseerom éntok huame leyta am mamajtíame, katim Juantau emo batötebokähui, inëlim béja kaitapo ä yáuhuak juka Diosta áme bétana näikiari.

³¹ Huanäi Señor ínel jiaahua:

—¿Jábeta bénasine am bínnake jáni, jume yoremem én kat-riame? ¿Éntok, jita bénamsamme?

³² Jume usim pláazapo jokame bénasim ántuari entok náu nokaka éntok ínel jíame: “Baka kusiaite enchim jiponriak të eme kaa yékak. Buikimte siroksi machisi jíame enchimmeu buiikak jiöbe të eme kaa buaanak.”

³³ Bueituk Juan Bautistata yepsak, kaa páanim buäyey éntok kaa vino jëyey, huanärem Juanta lemooniota ä jíápsipo jípuré tíiya.

³⁴ Huanäi jü Yoremta Üusi ím yepsak, jïbuäka éntok vino jëyeka; huanärem ínel jiaahua, i yoreme tepa jïjïbuä éntok vino jejëye. Jume yäura tómita náu tóij-lerommaki éntok jume kaa Diosta yöremmaki tüisi áu huéria.

³⁵ Jü kóba súahua Diosta bétana huéeme ä üusimmet bíttu.

Jesús, Símon pariserota jóapo aane

³⁶ Senu pariserota juka Jesústa jïbuä núnnuk, huanäi ä jóau kibakeka mesau yejtek.

³⁷ Huanäi senu jámut áma pueblopo jóakame kaa tühuata boojoriaka, jünéaka Jesústa Símonta jóapo mesau kátekäü, ili téta sótöpo perfumeta musäla jubak, áma nüpak.

³⁸ Áma bétana áu sika ä guókpo áu yejtek, buanaka ópuammea ä kómoniria táytek jume guókkim. Éntok ä chonimnea am huaachaka, am bebesiitoy éntok báa musäla jubak ámet töak.

³⁹ Jü pariserota Jesústa jïbuä núnulame íkai bíchaka, ä jiápsipo ínel éiyay: “Í yoreme tua profeetatuko, ä jüneria éiyey ä jábe jámuttukähui, i jámut chicha machik jiápsik, éntok kaa tü böota boojoria, éntok áachä mámmatua.”

⁴⁰ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Símon, senu huémtane émou nok báare.

Huanäi ínel áu jiaahua:

—Nokäe, Maestro.

⁴¹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Senu yoreme guoy yoremem tómita am réuhuakäy. Huépülaka mamni cien denariom ä huikiriyyay, senu éntok cincuentam.

⁴² Huanärim kaitay ä béjtua máchika taahuak. Të áapo náhuichim jiokorek junëlim béja kaita ä huikiriaka taahuak. Nokäe, ¿bueituk jábesu júntuk chë júne ä nákeka taahuak?

⁴³ Símon ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Jíba tua jü chë juebena tómit jiokorihuakame.

Jesús ínel áu jiaahua:

—Tepë tüisi ammäli jiaahua.

⁴⁴ Huanäi Jesús, jámuttau kúakteka, Símontau ínel jiaahua:

—¿Íkai jámuttë bitcha? Em jóaune kibakek, të báam júne kaa nee miikak ín guókim béchibo; të i jámut ín guókim ä ópuammea kómoniala, éntok ä chonimnea am huaachak.

⁴⁵ Katë nee besiitok, të i jámut éntok, nee ím yepsak naateka, kaa chúkateka ín guókim bebesiito.

⁴⁶ Katë aceiteta júne kóbat inot huáttiak; të i jámut báa musäla jubak ín guókimmet huáttiak.

⁴⁷ Huäri béchibone ínel émou jiaahua, jume ä yún Dios bejrimmet jiokorituri; bueituk tüisi kaa béttek ä jiápsikä béchibo. Bueituk hua jábe kaa jaiki béchibo jiokorihuakame, kaa tua jábeta nákke.

⁴⁸ Huanäi Jesús jü jámuttau ínel jiaahua:

—Béjë jiokorihuak em Dios bejrim bétana.

⁴⁹ Huanäi jume mesau áamak jokame, náhuim ínel jiau táytek:

—¿Jábese ïri, jume Dios bejrim júne jábeta jiokoreme?

⁵⁰ Të áapo jámuttau ínel jiaahua:

—Jü chíkti em jiápsimak Diosta em súalekäü enchi jínëuk. Kaitachë jáchin éaka huéiye.

8

Jume jáamuchim Jesústa aniakame

¹ Chúkula ínel yeu siika. Jesús síme buere pueblommechi éntok il-líchimmechi ámeu noksimey éntok am téjhuaasimey juka bemela nokta Diosta reytaka nésahue bétana huémta. Jume dooce discípulom éntok áamaki.

² Éntok huate jáamuchim kaa türi espíritummea éntok kökoammey türialame áamakim kaatey, áme násuk éntok María jü Magdalena ti téhuaakame, íachiri guoy búsan lemooniom át yeu sákalatukay;

³ Juana, jü Chuuzata juubi, Heroodesta móoroma, éntok Susana, éntok huate jáamuchim bem jita jípurëmakim ä aniaay.

Et-leerota ejemplo

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Juebena génte áma joome, éntok sékána joome, áma áu náu yájjak, Jesústahui ä bít báreka, huanäi íkäi ejemplota ámeu nookak, ínel jáakari:

⁵ —Jü et-leero yeu siika juka ä báchiahua echíseka. Ä echay éntok, huate böo mayoat huáttek huanäi át chéptihuak, éntok huikichim jikat bétana yájaka ä buäka.

⁶ Huate báchia tétapo huáttek. Huanäi síuhuek, të huaakek, bueituk buía kaa báaritukay.

⁷ Huate báchia éntok júya huíchata sisihuëpo huáttek. Huanäi jü júya huícha áamak síhueka ä jíabi mëak.

⁸ Huate éntok türi buíapo huáttek. Huanäi yötuka tüisi chúppuk, huépü báchia cien báchiam nénkak.

Íkäi noksuka, Jesús tüisi kusisi ínel ámeu jiaahuak:

—¡Jükä ín nooki jikkaij báareme ä jikkaijnake!

Jíta béchibosum türi jume ejemplom

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Huanäi jume ä discípulohuam ä temajek:

—¿Jáchisu ä jiau báarehui ikäy ejemplota?

¹⁰ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Eme yeu púari ä jüneria íaahuaka juka kara át jünee huamtachi Diosta reytaka ä nésahuepo ayukamta. Të jume huatemmeu éntok, jita ámeu nok bárëteko, ejemplommey jíbba. Bueituk bíchakam júne kaa bínnaake, éntok jikkajakam júne kaa át jüeenake.

Jesús el-lerota ejemplo ámeu nooka

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'Ínel jiau báare, jü ejemplo: Jü báchia jü Diosta nooki;

¹² jü báchia böo mayoat huáttekame jume ä jikkajame, huanäi sep jü diablo ámeu yepsaka, juka noki bem jíápsipo ayukamta am úhuaanake kaa ä súaleka bem jínëutunakë béchibo.

¹³ Jü báchia tétapo huáttekame, jume ínel ä jikkajame. Al-leakam ä mabeta, të katim naahuak; ímëi chúbala ä sússuale, huanärim ili obiachisi ä huée táytek amáu bícham nöttinake.

¹⁴ Jü báchia huíchapo huáttekame ímëi ínel jume ä jikkajame të katekasum jü yún jitat obisi éehuame, jü yún jita kaa naksi jípu péehuame éntok jü ujoyória tüisi ímí át jíápsihuame ä jíabi mënake, huanäi béjam kaa takanake.

¹⁵ Të jü báchia türi buíapo huáttekame ímëi ínel jume türi jíápsimak éntok yö lül-la nokita bem jikkaij-läu ëeríame, ímëi ínel yö tutti takata nénkame.

*Jü machiriata ejemplo**(Mr. 4:21-25)*

¹⁶ 'Kaabe machiriata bébeetia sötöriy ä páttia báreka, éntok kaibu tariimata hétuk júne ä órenake; ál-la metjikat chöla ják ä órenake, áman kimume ä machirianakë béchibo.

¹⁷ Bueituk kaita jita ják éhuil óorek síme jauhuey júne yeu machinake; éntok kaita ják éhuil éson, kaa júneriatunake ti kaa maachi, bueituk síme yeu machinake.

¹⁸ 'Áachem suaka, ä jikkaja; bueituk síme jume jita jípureme, júchi huateg mákna, të jü kaita jípureme, éntok juka ä jipu máchirëu júne úhuaana.

*Jesústa áie éntok ä sailahuam**(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)*

¹⁹ Huanäi jü ä áyehua éntok jume ä sailahuam áu yájjak, tem karam áu rúktey juka genteta búru béchibo.

²⁰ Huanäi senu ä téjhuak, ínel áu jáka:

—Em áie éntok em sailam pákum aane enchi bit báreka.

²¹ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—Jume Diosta noki jikkajame éntok ä joame, ímëi ámería jü ín áie éntok ín sailam.

*Jesús jekata yánti tahuatuak**(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)*

²² Séjtul táapo Jesús canoapo ámemak huéeka ä discípulommaki, ínel ámeu jiaahuak:

—Baubäa huáytanate kannake.

Huanärim áman bíchaa sájjak.

²³ Të áman bíchaa am katey, Jesús kótchok. Huanäi senu huéchiapo jeka úttiaka naatek, báa násuku. Jü canoa éntok báam jajjauy táyte, éntok rópti machisi jínhua aaney.

²⁴ Huanärim Jesústa bússak, ínel áu jáka:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Béjate abe rópte!

Huanäi áapo yejteka, úttiaka áu nónokak jü jekatahui éntok jume máaremmehui; huanäi síme kikte éntok síme yánti taahua.

²⁵ Huanäi béja ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¿Jáksu ayka jü enchim Diostat éhuame?

Të bempo, at guómtilatata, kaa jáchin an máchika taahuak huanärim náu ínel jiaahuay:

—¿Jábese i yoreme, báata éntok jekata júne sáuhue, éntokim ä nok jikkaja?

*Jü yoreme gadareno lemoonikame**(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)*

²⁶ Gadarenom buiärapom yeu yájjak, baubäa huáytana, Galiléau lul-la.

²⁷ Jesústa canoapo kóm chéptek, senu yoreme áma pueblopo jometaka ä nankirika siika. Íri bínhua naateka lemooniota jípurey. Kaa sánkokay, éntok kaa ä jóapo jiápsay; ál-la kókkolam mamáhuäpo násuk jiba aaney. ²⁸ Huanäi Jesústa bíchaka, guókpo tónommia áu kikteka, kusisi chayeka:

—¿Jítasë inomak jípure, Jesús, Dios jikat kátekamta Üusi? Emoune íkai aahua, katë nee jiokot johua.

²⁹ Jesús éntok béja kutti át nónokak jü kaa türi espíritutachi yoremtat yeu ä hué sáhueka. Béja bínhua át jóakay jü kaa türi espíritu; jü gente cadeenammea ä susumay guókpo éntok mámpo; të áapo am chúkchuktiay huanäi jü lemoonio ä núk sisimey mékka ánia see päriahui.

³⁰ Huanäi Jesús ä nátemajek:

—¿Jáchisë téhuak?

Áapo éntok ínel ä yómmiak:

—Legión tine téhuak.

Bueituk juebena lemooniom át kimulataka át jóatelatukay.

³¹ Huanärim Jesústau jiokot jiaahuak, kaa jum kaa machikun guójöria mékka kömi emo bíttua äaaka.

³² Ámanim káupo büru koohuim rejtey ámam jibuäsasakay, huamechirim kimu rókaka áu nookak; Jesús éntok am jehuiteriak ámecham kimunakë béchibo.

³³ Huanäi jume lemooniom yoremtat yeu sájaka kohuimmechim kimuk ímëi éntok simetaka jum sibapo emo kóm guötiaka báapo kóm huáttekam, áma ropteka kókkok.

³⁴ Huanäi jume kohuim suayame, íkai bíchaka, guómtilamtaka tennek huanärim am téjhuak jum pueblopo éntok ranchommechi.

³⁵ Huanäi jü génte yeu sájaka ä bitchak juka jita áma yeu sikamta. Huanärim Jesústau yájaka, juka yoremta áma téuhuak juka lemooniom át yeu sákalatukäuta, Jesústa guókpo kátekamta, sánkokamta éntok yúmalasi suakamta. Huanärim májhueka taahuak.

³⁶ Jume ä bíchakame, am ejtejhuariak jáchin ä tütehuakähui juka lemooniom jípüreuta.

³⁷ Íaribéchibo, síme jü génte juebénaka áma aneme jü Gadara buiärapo éntok huíkola ják jóakame, Jesústam sim sáhueka áamak jiaahuay, bueitukim tüisi májhuey. Huanäi jü Jesús, canoapo kibakeka, siika.

³⁸ Jü yoreme lemooniom yeu béb-riari áamak jiaahuay, áamak huée rókaka. Të Jesús ä simtuak, ínel áu jákari:

³⁹ —Em jóahuë nótte; Akë am ejtejhuaria jáchin machisi buere jita Diosta émomak yáakähui.

Huanäi áapo siika, ä noksimeka síme pueblopo jita buéresi Jesústa áamak yáakähui.

Jairota maala éntok jü jámut, Jesústa mantommet jalojtecame

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Juka Jesústa nótteko, büru génte al-leaka ä mabetak, bueituk simetaka ä boobíchaïhui.

⁴¹ Senu yoreme Jairo ti téhuaaka áu yepsak, tiöpopo kóba yöturi. Jesústa guókpo tónommia kíkteka, jiokot áu jiaahuay ä jóau ä kibak äaaka.

⁴² Bueituk huépülak jíba malakay, dooce huásuktiriam jamak ják huériay; únna kókoreka béja abe muukey. Huanäi juka Jesústa áman bíchaa ä huéesimeyo, büru gentetamaki huanärim tüisi ä pítpittiy.

⁴³ Të senu jámut éntok béja dooce huásuktey mecha kökoata bénasi ójbo kaa chúkateka át huéiyey síme juka ä tómita ä jípüreu am mák-latukay jume mérikom, të kaabe ára ä úhuay juka kökoata.

⁴⁴ Amatana Jesústau sika jume ä mantommet át jálojte, huanäi senu huéchiapo áma horapo kíktek jü ójbo át yeu huéeme.

⁴⁵ Huanäi jü Jesús ínel jiaahua:

—¿Jábesu inot jálojte?

Kaabeta béja áu yeu buísek, jü Peero éntok jume huate áamak aneme ínëlim jiaahua:

—Maestro, jü génte búruka enchi pítpittia éntok enchi yuyüa jákübo junne, éntoke nátemaje: “¿Jábeta emót jálojtekahui?”

⁴⁶ Të Jesús ínel jiaahua:

—Jábe inot jálojte, bueituk ínapo ä ínnëak, úttiärata inot yeu sikähui.

⁴⁷ Huanäi jü jámut, ä bíchaka áu jüneriahuakähui, áu yoosimeka áu rúktek huanäi Jesústa guókpo tónommia kíktek. Sime genteta jikkajäpo áu yeu buíssek jita béchibo áachä jálojtekähui, éntok jáchin bénasi läutipo áu türiakähui.

⁴⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—In maala, jü em Dios eäu enchi tütela. Yánti jápsekë huéiye.

⁴⁹ Ketune Jesústa nokaysu, senu áma yepsak, tiöpopo kóba yöta jóa bétana, Jairotau ínel jákari:

—Em mala béja muukuk; katë juka Maestrola múksi bitcha.

⁵⁰ Jesús ä jikkajaka ínel áu jiaahuak:

—Katë májhue; chíkti em jápsimake nee súale, huanäi türianake.

⁵¹ Jum jóau yepsaka, kaabeta täbuik éntok áamak áman kibaktuak, Perota jíbba, Jacobota, Juanta, ä paahua, éntok juka ili usi jámutta áiye.

⁵² Símetakam buaanay, éntokim tüisi ä sirok-riay. Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Katem buaana. Kaa mukila jü ili usi jámmut, kía kótche.

⁵³ Tem kía ä akbuay, bueituk bempo tüisi jüneiyay ä mukilatukähui.

⁵⁴ Të áapo, mámpo ä buíseka úttiaka áu nónokak ínel jákari:

—Empo ili usi jámmut, yejtëe.

⁵⁵ Huanäi jü jápsi áu nóttek, éntok sep yejtek; huanäi Jesús ä jibuätua nésahuek.

⁵⁶ Jume ä áchayhuam éntok tepam át puj jáptek; të Jesús tüisi am téjhuak kaa jábetau am jál sáhueka juka áma yeu sikamta bétana.

9

Jume dooce yeu bíttuahuakäme tekkil

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Jesús jume ä dooce discípulom náu tójaka, yäura úttiata am mákkak, jume lemooniom yeu am bébnakë béchibo, éntok kökoreme tütenakë béchibo.

² Huanäi yeu am bíttuak, huaka Diosta reytaka nésahue bétana géntemmeu am nok íaaka, éntok kökoreme am tüte íaaka.

³ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Katem jita huéhueria böot béchibo, borooniata junne, bóosata, páanim, tómita junne. Huépülam jíbem súpeka kaate, kaa guooyim.

⁴ Jáak jóapo enchim yájakäpëm aane, enchim sájäu tájti.

⁵ Jáak pueblopo kaa enchim mabethuakäpëm yeu kaate, enchim guókim ámeu tóröchiata tátakeka, bem jüneenakë béchibo kaa tüisi bem ayukähui.

⁶ Bempo éntok yeu sájaka, sime pueblom bëkatana naa kaatey, juka tü nokta Diosta bétana huémta ámeu nokaka éntok símekut jume kökoreme tüteka.

Juan Bautistata mukukä bétana nokhuame

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Jü rey Herodes kobanaro nésahueme Jesústa bétana nokhuamta jikkajak, jita benak ä jo sisimëhui. Huanäi át guómtilatukay. Bueituk huate ínel jiaahuay: “Juan kókkolam násuk jábitela.”

⁸ Huate, juka profeeta Elíasta yeu machiak tíiyay. Huate éntok, jábe profeetam jume bannaataka kat-riam jábitek tíiyay.

⁹ Huanäi Herodes ínel jiaahua:

—Tësune ínapo juka Juanta kóba chúktiatebok. ¿Jábese júntuk ïri jü juebena jita ín áa bétana jikkajähui?

Júnëli jü Herodes ä bít báreka éiyay.

Jume mamni mil jibuätuahuakame

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jume apóstolim júchi yeu yájaka ä ejtejhuariak juka Jesústa sîmeta juka bem yáakä bétana. Huanäi am nûka, am núk siika, mékka ánia päria pueblo Betsaida ti téhuaakähui.

¹¹ Të jü génte ä jüneriaka, áa sáukim sájjak. Huanäi am mabetaka juka tü nokta Diosta reytaka nésahue bétana huémta ámeu nookak, éntok huame tua jiokot éame kökoata am úhuak.

¹² Të huanäi éntok kúpti táytek. Huanäi jume doocem Jesústau rúkteka, ínel áu jiaahuak:

—Juka géntetë sákatua. Élâpom sájaka pueblom o ranchom jariunake, buáhuamta éntok ják bem jimyorenakêhui. Bueituk mékkate aane, ánia päriapo, kaabeta jóakäpo.

¹³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Emem am jîbuätua.

Huanärim ínel jiaahua:

—Mamni páanim éntok guoy kúchum jîbate jîpure. Jëitu, jamak ítapo áman sájaka buáhuamta am jînnurianake, îri búru genteta béchîbo.

¹⁴ Jîba tuam jamak mamni mil yorememtukay. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua jume ä discîpulommehui:

—Móchalem náu am jóiya, sincuecuentam.

¹⁵ Júnëlim sîmem náu jóiyak.

¹⁶ Huanäi jume mamni páanim éntok jume guoy kúchum nûkari, téhuekau jîkau remteka, tü nokta ámet chúppak. Huanäi am näikimteka, jume ä discîpulom am mákkak, jü gentetacham näikimte nésahueka.

¹⁷ Huanäi sîme jîbuäk, éntokim jóbuak. Huanärim dooce canastam tápuniak, yeu bëkamtayî.

Peero, Jesústa Cristo tíiya

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Júnakoy júnen yeu siika. Jesústa áapola Diostau buanayo, jume ä discîpulom áamak aaney. Huanäi am temajek, ínel jiakari:

—¿Nechim jábë tíiya?

¹⁹ Bempo ä yómmiak:

—Huate enchi Juan Bautistâ tíiya. Huate, Elías. Huate éntok, jábe profeeta jauhuey huéria mukilataka jíabitelame.

²⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emesu, ¿jáchisem ino bétana jiaahua? ¿Nechem jábë tíiya?

Huanäi Peero ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Émpë jü Diosta Cristo äbo yebisnakêhui.

Jesús ä muknakeu bétana am téjhuak

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Të Jesús kúttilasi am téjhuak, kaabetau íkâi am nok sáhueka jáchin huéy junne,

²² éntok két ínel jiakari:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yún jita kökosi kaa béj máchika inou huéenake. Jume yoiyoturim bétana, éntok jume tiöpopo chë áma nésahueme, éntok jume escribam nee omoutenake. Huanärim nee mënake, të báij taahuarim huéyne jíabitenake.

²³ Huanäi sîmemmeu ínel jiaahua:

—Jábe júne ino sáu huée bárëteko, tókti áu nénkaka, chíkti táapo ä kúrus püaktiaka, ino sáu huéiye.

²⁴ Bueituk sîme juka ä jíapsi jínëu báareme, ä tärunake, éntok sîme jábe ino béchîbo ä jíapsi tärukame, îri ä jínëunake.

²⁵ ¿Bueituk jítasu áma téunake jü yoreme síme ániata yöoko, áu lütiätek, o áu tärükätek?

²⁶ Bueituk jü inot tihueme éntok ín nokiya, ínapo jü Yoremta Üusi kétne áí tiunake, júnakoy lóoriapo yepsateko, éntok ín Átchay lóoriapo, éntok jume santo ángelesim lóoriapo.

²⁷ Tëne én tua lütüriapo ínel jiaahua, jume huate imi aneme, katim bát kókkohuamta bínnake, Diosta reytaka nésahueu bícháakatek júbua.

Jesústa takahua tábuiasi áu yáuhuak

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Jesústa íkái noksuko, guoj naiki taahuarim simsuko, ínel yeu siika. Perota, Juanta éntok Jacobota núk siika, káhuit jíkau bíchaa, áman Diostau buan báreka.

²⁹ Diostau ä buanayo, jü ä pujba tábuiasi bíttuk. Ä sánkohua éntok tósalisi éntok bélojkosi aayuk.

³⁰ Huanäi éntok guoy yoremem áma yeu machiak, áamak ejtejhuaka. Moisés éntok Elíastukay.

³¹ Huanäi áme chíkola Diosta lóoria am machirialatukay. Jachin Jesústa simnake bétanam nookay, Jesús buere joära Jerusalémpo ahuä chupátuanakëihui.

³² Peero éntok jume áamak aneme, tüisim yetem jípurey. Tem búsalataka, Jesústa lóoria ujoyória bitchay, éntok jume guoy yoremem áamak aneme.

³³ Huanäi bempörim Jesústa tö sájako, jü Peero ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¡türi imi ito béchibo! Báij jótamte imi cháanake, huépülaik emo béchibo, senuk Moiséjta béchibo, senuk éntok Elíasta béchibo.

Të Peero kaa jüneyay jita ä nokähui.

³⁴ Íkái ä nokaysu, namu áme béppa yéjtekam páttiak. Huanärim guómtek, namupo kimuka.

³⁵ Huanärim jiahuita jikkajak jum namupo, ínel jáamta:

—Íri ín Üusi ín nákehui; áapöríkem nok jikkaja.

³⁶ Chúkula juka nokta jikkaijsukam juka Jesústa áapolaik áma anemta bitchak. Bempo kaabeta ejtejhuaariak. Huanäi huámechi taahuarimmechim kaabetau jálek juka bem bíchakä bétana.

Jesús usita lemooniota jípuremta túutek

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Yokoriapo, káhuit kóm sájaka, gente juebénaka am nankirika sajjak.

³⁸ Huanäi jume géntem násuk senu yoreme tüisi kusisi ínel jiaahuak:

—Maestro, émounä nétane ín usië nee bít-ria. Júkái huépülaik jíbane üusek.

³⁹ Íkái jípure, huépul lemoonio espíritu ä jaajaatia. Senu huéchiapo chay tátayte. Huanäi huécheke sutatäti an tátayte. Tempo áman sósomöchia. Huanäi jü lemoonio espíritu kókosi ä tátabeka kaa ä tóij bábbare. Júnéli jiokot ä antuasuka béja ä tótoja.

⁴⁰ Em discípulommeune jiokot jiausuk lemooniota yeu ä jaaria sáhueka, të katim áma yuumak.

⁴¹ Jesús ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—¡Eme géntem kaita súalëram éntok jujuëna! ¿Jauhuey tájtine enchimmak annake jäni, éntok enchimmet kaa yúmaka? Inohuë ä huéria juka em üusi.

⁴² Huanäi juka usita áu yebisiseyo, jü lemoonio buíapo ä tátabeka, úttia sutatäti ä antuak. Të jü Jesús juka lemoonio espíritu jaiti machik bėj-reka nónokak. Huanäi ä tütek juka usita. Huanäi ä áchaytau ä nóttiriak.

⁴³ Síme ä yosireka taahuak, juka buéresi Diosta joähui.

*Jesús ä múknake bétana am téjhua**(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)*

Síme át guómtilatka ä bitchay, juka Jesústa joähui. Huanäi éntok ä discípulommeu ínel jiaahua:

⁴⁴ —Íkäre tüisi jikkaja, éntokem kaa ä koptia. Ínel yeu huéenake: ínapo, jü Yoremta Üusi ti téhuaakame, yoremem mámpo yéchana.

⁴⁵ Të bempo kaa át jüneiyay, ïri nokichi. Dios ketune kee am pujtetuay, íkái nokta bem jünerianakë béchibo; át nátemay báreka jünem májhuey ïri nokichi.

*¿Jábesu chë yöhue?**(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)*

⁴⁶ Huanäi jume discípulom náu nok nássua táytek, jünee báreka jábesu áme násuk chë júne nésaunake jáni tíaka.

⁴⁷ Huanäi Jesús am jüneriaka jita benak am éähui bem jiápsipo, ili usita nuka, áa náapo ä ketchak.

⁴⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Jábe júne íkái ili usita ín téhuampo mabetako, nee mabeta; jábe júne nee mabetakame, juka nee äbo bíttualata mabeta. Bueituk jü enchim násuk hua kaa áu jitaleme, huári chë yörisi maachi.

*Huä kaa itom bėj-reka huéeme, ito bétana huéiye**(Mr. 9:38-40)*

⁴⁹ Huanäi jü Juan ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Maestro, senukte két bitchak, lemooniom yeu jaasemta em téhuampo. Të kaa itomak huéiye; kálíkute ä táktiriak.

⁵⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—Katem ä taktaktiria; bueituk jü kaa itom bėj-reka huéeme, ito bétana huéiye.

Kuttilasi ámeu nookak, jü Jesús, Jacobotahui éntok Juantahui

⁵¹ Jesús, téhuekau jikau ä mabennäu tiempota yúmasey, jiápsita tutti yéchaka, kíkteka böota nuka Jerusaléniu bíchaa huémata.

⁵² Jume nokta huériame áapat bíttuak, sájakam Samaritanom pueblou kiímuk, áa bia símeta tüte béchibo jum ä yebijnakepo.

⁵³ Të katim mabethuak, bueituk böo Jerusaléniu bíchaa huémtat bem katë béchibo.

⁵⁴ Ä discípulom íkái bíchaka, Jacobo éntok jü Juan, junëlim jiaahua:

—Señor, ¿jache táijta jikat bétana itom ámet kóm bíttua íaa, júnak táapo Elíasta am yáakä bénasi?

⁵⁵ Huanäi áapo ámeu kúakteka, tepa béttesi ámeu nónokak, ínel jíakari:

—Eme kaa jüneiya jita espírituta enchim jípurëhui.

⁵⁶ Jü Yoremta Üusi kaa jume yorem jiápsim mëseka äbo siika, ál-la am jínëuseka. Huanärim sékana pueblou bíchaa sájjak.

*Jume Jesústa guojaa báareme**(Mt. 8:19-22)*

⁵⁷ Böot am boojoay, Jesústau senu ínel áu jiaahuak:

—Señor, jákun em huëu bíchaa jünene emót chäka huéenake.

⁵⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Jume ayesim guojöriam jípure, jume huikichim jikat rejteme, toosam; të jü Yoremta Üusi jitat ä mutekaka ä bönageu júne kaa jípure.

⁵⁹ Senukuu éntok ínel jiaahuak:

—Ino sáukë huéiye.

Áapo éntok ínel ä yómmia:

—Señor, nechë licensia bátne ín áтчay máa báare.

⁶⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—Akë am tójja; éläpo jume espíritupo kókkolam bem kókkolam maanake. Émpë yeu sika juka tü nokta Diosta reytaka nésahue bétana nooka.

⁶¹ Huanäi täbuika két ínel áu jiaahuak:

—Señor, enchine guojaa báare, Señor, të bächë nee tójja amanne ín jóapo aneme tebotuaka sim báare.

⁶² Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—Jábe júne arau manseeram buísek, amáu remtekâteko, kaibu tüisi áma huéenake jum Diosta reytaka nésahuepo böochi.

10

Jume setentam áman bíttuahuakähui

¹ Chúkula simeta ikäi simsukäpo, jü Señor setentam áma yeu púuhuak. Huanäi béja guoguoyim náu áman bíttuak áapachi, síme pueblompo o jákun ä yebijnakëhui.

² Ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapo jü echi chúpeme juebenna, jume tekipanualerom éntok kaa jaiki. Huäri béchibo jü etta áttiakamtahuem nooka, huate tekipanualerom áman ä bíttuanakë béchibo, jukam etta tóboktianake.

³ Ámanem kaate. Ínapone enchim áman bíttua, kabara asölam robom násukun bénasi.

⁴ Katem nüuta áma huéhueriahuamta, tómita éntok bocham junne, kaa huéhueria. Katem jápteka böot jábeta tetebotua.

⁵ Jáq jóapo enchim kimukäpo, ínělem bát jiaunake: “Yánti jíapsihuame ïri jóata béchibo.”

⁶ Huanäi jábe yánti jíapsekamta áma aneyo, jü enchim yánti jíapsekähui áa béppatunake. Kaa júnentukâteko, enchim yánti tü jíapsi, júchi enchimneu nóttinake.

⁷ Éntokem huäri jóapo jíba tahuanake, jita enchim mikhuamtem buäye, éntokem jëye. Bueituk jü tekipanuame jíba jita kobapo yúmala. Katem huate jóahuammet an sásaka.

⁸ Jáq pueblopo junne, enchim kimukäpo, éntok enchim mabethuakäpo, enchim äbojhuakämtem buäye.

⁹ Éntok jume kókoreme áma anemem tüte, éntokem ínel ámeu jiaahua: “Huä Diosta reytaka ä nésahuepo kaa mékka enchimneu aane.”

¹⁰ Të jáq pueblopo enchim kimukäpo, éntok kaa enchim mabethuakäpo, böommehuem yeu sájaka, ínel jiaunake:

¹¹ “Jü tóröchia ímï pueblopo ayukame junne, itom guókpo chätulame, enchim bėj-rekate ä tatakna. Ál-lem ikäi júneríanake, jü Diosta reytaka ä nésahuepo kaa mékka enchimneu aane.”

¹² Tëne enchim téjhua hua taahuari nokta chúpey, chë júne noki béttesi chúpatunake, huäri pueblotachi, hua pueblo Sodoomä téamta béppa.

Huame pueblom kaa emo jíapsi kúaktia báareme

(Mt. 11:20-24)

¹³ ¡Jiokot maachi, emo béchibo, empo pueblo Corazín! ¡Jiokot maachi, emo béchibo, empo pueblo Betsaida! Bueituk huam Tiropo éntok Sidón pueblopo huaka kaa jaibu jojuhuamta áma yáahuak, enchim násuk yáahuakamta, jauhuey bétanam emo jíapsi kúaktiasu éiyey, éntokim chukurim súpete éiyey, éntok kóbat emo nápojtua éiyey.

¹⁴ Të hua taahuari nokta chúpey, eme chë júne jiokot máchiraata bínnahe, hua génte pueblo Tiropo éntok Sidón pueblo joomem béppa.

¹⁵ Éntok empo pueblo Capernaum, ¿jache téhuekau tájti emo tóboktia máchile? ¡Të áman táijta kaa tutukëpo tájtë kóm jímmana!

¹⁶ 'Jü enchim nok jikkajame, nee nok jikkaja; jü enchim omouteme, nee omoute; jü nee omouteme éntok, juka nee äbo bíttualata omoute.

Jume setentam yeu yájjak

¹⁷ Huame setentam tüisim al-leaka yeu yájjak, éntokim ínel áu jiaahuak:

—Señor, jume lemooniom júne itom nok jikkaja, em téhuampo.

¹⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Jehui, ínapo juka Satanásta bitchak téhueka bétana kómhuéchemta yúku jímmaa bénasi.

¹⁹ Ínapone én úttiata enchim mákka bakochim éntok machilim béppa enchim rejtinakë béchibo, éntok sime kaa Dios huáatemem kobanake, éntok kaita enchim kökosi yáanake.

²⁰ Katem jume lemooniom emo yeu jajjasë béchibo al-leaka chépte; al-leakem jikau chépte, jume enchim téhuam áman téhuekau jïojteri béchibo.

Jesús buere al-leiya

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Huämi horapo Jesús Espiritu Santopo tüisi al-lëiak. Huanäi ínel jiaahuak:

—Ínapone enchi úttile, ín Átchay, téhuekata éntok buíata áttiakame, jume tüisi jita täyame éntok jítat suame empo íkai am ésoriala jume ili usimmeu yeu ä machiria báreka. Jeehui, ín Átchay, empo júnël ä huáatiak.

²² 'In Átchay simeta ín mámpo tóij-la. Kaabe ä täya juka Dios Usiarita, ä Áchayhua jibba; éntok jábeta Dios Áchaytukähui, ä Üusihua jibba; éntok ä téjhua bárëu ä téjhuaanake, ä Üusihua.

²³ Ä discípulommeu bempolammeu kúakteka, ínel ámeu jiaahuak:

—Al-leehuantam jájamlä jume ä bíchame juka enchim bíchähui;

²⁴ bueitukne én ínel jiaunake, juebena profeetam éntok reyim tüisim ä bít péiyay, juka én enchim bíchähui, të katim ä bitchak; enchim jikkajähui jikkaij péiyay, të katim ä jikkajak.

Samaritanota ejemplo

²⁵ Séjtu senu tüisi leyta täyame kíkteka ínel áu jiaahuak, Jesústa tiusi tahuaria báreka:

—Maestro, ¿jítasune yáakátek juka yü jíapsihuantä jípunake?

²⁶ Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—¿Jáchisu áma jïojteri jum leypo? ¿O jáchise ä bitcha juka áma jïojteta?

²⁷ Huanäi áapo, ä yómmiaka, ínel áu jiaahuak:

—“Em Señor Dioste tüisi náknake, chíkti em jíapsimaki, éntok chíkti em kóba súaramaki, éntok chíkti em úttiärammaki, éntok chíkti em jüneerimaki. Juka yoremte emo beu anemtë em emo ériä bénasi ä náknake.”

²⁸ Huanäi jü Jesús ínel áu jiaahuak:

—Tüise ä yómmiak. Íkäre yáuhua; huanäre jíapsinake.

²⁹ Të áapo tüisi áu tahuaria báreka, Jesústau ínel jiaahua:

—¿Jábesu jü yoreme ino beu aneme?

³⁰ Jesús, ä yómmiaka, ínel áu jiaahuak:

—Senu yoreme buere joära Jerusalén bétana pueblo Jericóu kóm huéiyey, huanäi jume lak-ronim mámpo huétchek júmëi béja simeta ili ä huériäu ä úhuak; kökosim ä yáaka sájjak, huanärim tamurata áma tö sájjak.

³¹ Huanäi éntok sacerdoote tiöpopo tékiakame Jerusalén bétana két huäri böot kóm huéiyey. Huanäi ä bíchaka ä naj-riak.

³² Huanäi két senu leviita tiöpopo tekipanuame áman áu jëla huéekasu, éntok ä bíchaka, sékana áman siika.

³³ Të senu Samaria buiärapo jometaka, két boojoakari, áu jëla yepsak, éntok ä bíchaka, ä jiápsipo tüisi ä jiokoleka taahuak.

³⁴ Áu rúkteka kökosä ayuläpo, aceitey éntok vinoy ä jítok. Huanäi ä kábäit jikachä yéchaka, ä núk siika. Mesooniu ä tójjak, éntok ä suayak. ³⁵ Yokoríapo béja sim báreka, tómita ä bóosapo yeu huíkkek, guoy taahuari tékilta huéeläpo. Huanäi juka mesompo tékiakamta ä mákkak, éntok ínel áu jiaahuak: “Nechë ä suayaria. Bueituk huete tómita át kimako, ínapone nóttek enchi ä béjtuanake.”

³⁶ Bueituk, ¿jábesu ímëi bájimpó chë emo beu aane jume lak-ronim mámpo huéchekamtau huám sájakame?

³⁷ Áapo ínel jiaahuak:

—Jü ä jiokoleka tühuata áu yáakame.

Huanäi béja jü Jesús ínel áu jiaahua:

—Sikë két ánëli áayu.

Jesús Martata éntok Mariata jóapo äbojhuak

³⁸ Júnel két yeu siika: Jesústa böot huéekasu, senu pueblou yepsak. Senu jámut Marta ti téhuaaka ä jóapo ä mabetak.

³⁹ İri María tíamta huayekay. Huäri béja Jesústa guókpo yejteka, ä nokäu jikkajay.

⁴⁰ Të jü Marta éntok kaa yúmaka jita johuay, yún jita tékilta jípureka. Huanäi áu rúkteka, ínel jiaahua:

—Señor, ¿jache kaa át suuhua, jü ín huayibechi? ¡Kaa nee aniaka jita johua! Nechë ä ania sáuhue.

⁴¹ Jesús ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Marta, Marta, yünë jita kaa náksi joaka, kaa át yuuma,

⁴² të senu huéeme jíba chë bát huéiye. Jü María juka chë türik áma yeu púala. Júkai béja kaabe kaibu ä úhuaana.

11

Jesús jü Diostau bíchaa nokhuamta am majtia (Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Séjtul Jesús Diostau nookay. Huanäi béja áu noksuka, senu ä disciipulo ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë Diostau nok majtia, Juanta ä disciipulom ä majtiakä bénasi.

² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme Diostau nokäteko, ínëlem jiaunake:

Itom Átchay téhuekau kátekame,
em téhuam yöreka am noknake.

Éläpo em reytaka nésahuepo äbo ito násuk yebijnake.

Em nésau yáatunake, téhuekau bénasi, ímë buíapo két jíba ánëli, áman bénasi.

³ Jume páanim chíkti táapo itom buäyëhui, éntok én itom buänakëhui itome am mákka.

⁴ Itom Dios bejrimmeche itom jiokore, bueituk ítapo két am jiokore jume itom huikiriamé.

Katë kaa türikum bíchaa itom táktia, ál-lë itom áma yeu huíkke.

⁵ Jesús ket ínel jiaahuak:

—Jábesu eme senu amiigota jípureka, tukaa násuk ä jóau ä yepsako ínel áu jiaunake: “In amigo, báij páanime nee réuhua.

⁶ Bueituk senu ín amigo ín jóapo yebij-la, mékka bétana huéeka, éntokne kaita ä äboj mátkhi.”

⁷ Huanäi huäri, béja huáijhua jákun ä yómmianake, ínel áu jíaka: “Katë múksi nee bitcha. Jü puerta béja páttiari, éntok jume ín usimne núk böka. Karane yejteka enchi ä mákka, juka em huáatiähui.”

⁸ Ínapo én ínel jiaahua: Élāposu kaa yejteka kaa ä mákka, ä amiigoka junne. Të jamak múksi ä bíchá béchibo, yejteka ä máknake, sîmeta juka ä huáatiähui.

⁹ Bueituk ínapo én enchimneu ínel jiaahua: Jítem aahua huanärem mikna; jitem jaria, huanärem ä téunake; puertatem popona, huanärem ä étaporiana.

¹⁰ Bueituk sîme jita aahuame, ä mabetnake; jü ä jariame ä téunake; jü puertata poname, ä étaporiana.

¹¹ ‘¿Jachu jábe júne áchayhuari enchim násuk, ä üusi páanim aahuayo, tétata ä miknake jáni? O, ¿ché kúchuta ä aahuayo, kúchuta ä mik íaakasu, bakotta ä miknake jáni?

¹² O, ¿tótori kábata ä aahuayo, machilta ä miknake jáni?

¹³ Eme jujuénaka junne, ára türik enchim usim miika. ¡Hua itom Átchay téhuekau kátekame chë ä miknake, juka Espíritu Santota jume áu ä aahuame!

Jesústam nātua diablota úttiära ä jípure tíaka

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Jesús yorem múurotat lemooniota yeu jaasey. Huanäi juka lemooniota át yeu simsuko, jü múuro ára nokaka taahuak. Jume áma aneme éntok tüisi át guómtilatata taahuak.

¹⁵ Të huate bempörim násuk ínel jiaahuak:

—Íri yoreme, Beelzebúu lemooniomneu yäurata úttiäray yeu am bébba, jume lemooniom.

¹⁶ Huate éntok kaa tüisi ä tahuaria báreka, téhuekau bétana señalta áu aahuay.

¹⁷ Të áapo am jüneriaka jita éerita am jípureu, ínel ámeu jiaahuak:

—Jábe reyta nésahuepo kaa tülisi náu éaka tekipanoáteko mójaktinake. Két senu familia élaka náu nássuame, emo náikimtena.

¹⁸ Júneli két jü Satanás áu náikimtekátek, ¿jáchisu ä reyta ä nésahuepo jíba béchibotunake? Bueituk ínëlem jiaahua emëe: Beelzebúuta úttiäray nee jume lemooniom yeu bébä tíiya.

¹⁹ Enchim jiäpo ámani, ínapo Beelzebúuta téhuampo yeu am bébäteko, jume lemooniom, ¿jume enchim üusim jábeta nokposum yeu am bébba? Huäri béchibo, bempo enchimneu yäuchimtunake; juka enchim kaa tüisi yáari enchim yuktirianake.

²⁰ Të ínapo Diosta úttiäray jume lemooniom yeu bébäteko, kaa báreka júnem tüisi át suuhua, jü Diosta reyta ä nésahueu enchimneu yebij-la.

²¹ ‘Jü yoreme úttiakame, tüisi huíköreka, ä kári suaya. Sîme jita áma ayukamtau, kaita áu huéenake.

²² Të senu áa béppa chë úttiakame áu yepsakátek, ä kobanake. Huanäi huaka sontaro áttiata éntok huiköta ámechá éäü ä úhuaanake. Huanäi huatemmet ä náikimtenake, juka nássuaka ä yöökähui.

²³ ‘Jü kaa ínomak huéeme, nee béj-reka huéiye. Jü kaa ínomak jita náu yéchame, ä chíbejtia.

Jü lemoonio chïcha machi yoremtat yeu sika júchi nóttekame
(Mt. 12:43-45)

²⁴ 'Jü lemoonio chïcha machi yoremtat yeu sikátek, jum huaki ániapo naa huéenake, ják ä jimyorenakeu jariaka. Kaita téak éntok, ínel jiaunake: "Júchine ín jóau huée báare, ín yeu sikähui."

²⁵ Huanäi áman yepsakáteko, chíchikta éntok huechiasi túlisi yáata téunake.

²⁶ Huanäi sika júchi guoy búsan lemooniom chïcha machim áa béppa chë juejuenam nüpanake. Huanäi síme huame yoremtat kimuka, ä jiápsipo jóatenake. Huanäi huári yoremtau chë júne kaa túisi huéenake, bannaataka béppa.

Jü tua lútüriapo al-leaka jíapsihuame

²⁷ Juka Jesústa ínëli nokaysu, senu jámut jum genteta násuk cháchayek: —¡Tua úttlisi maachi, enchi yeu tómtiriakame, éntok enchi chítuakame!

²⁸ Të áapo ínel áu jiaahuak:

—¡Úttlisi maachi, chë junne, jume Diosta noki jikkajame, éntok ä joame!

Huä génte juëna, señalta kaa jaibu jojohuamta bít rókka
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Jü génte jíba Bénasi Jesústau náu yájjay. Áapo éntok ínel ámeu jiaahuay:

—Í génte én huéeme túisi juëna, kíaliku señalta kaa jaibu johuamta bít rókka; të kaachín tábui señalta bíttuana huaka PROFEETA Jonásta señal jíbba.

³⁰ Jáchin hua Jonás jume géntem buere joära Nínivepo joomem béchïbo señaltukaihui, alë Bénasi két ínapo, ínapo jü Yoremta Üusi ket jü génte én kat-riata béchïbo señaltunake.

³¹ Jü reina suuriu joome áu tóboktianake, ímëi yoremem én kat-riam bėj-reka, juka lútüriata am yuktiria báreka, éntok nokta béttek ámet chúpanake. Bueituk áapo ániata nahuau bétana áman yepsak, juka rey Salomónta ujyorisi jita táyäu jikkaijseka. Ímï éntok aane, huépülaika Salomónta béppa chë yörisi machika.

³² Jume yoremem Nínivepo jomeme emo tóboktianake, ímëi géntem én kat-riam bėj-reka, juka lútüriata am yuktiria báreka, éntokim két nokta ámet chúpanake: Bueituk hua génte Nínivepo joome jíapsi kúaktek, Jonásta huaka nokta Diosta bétana huémata ámeu ä nokako. Të én ímï chë Jonásta béppa yörisi machika aane.

Jum machiriapo kaita tukaari
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ 'Kaabe juka machiriata táalataka ä ëeso, éntok cajónta bétuk junne, kaa ä öore. Ál-la jum jikat chöla ä órenake; jume áman kimume juka machiriata binnake.

³⁴ Em pusim senu lámparata Bénasi maachi, em takahua béchïbo. Jume em pusim túriako, em takahua két símekut túlisi machiriata jípunake. Të jume em pusim kaa túriako, jü em takahua két kaa machiku annake.

³⁵ Áachë suuhua, jü machiria emót ayukame em emo jípurë tíäu jamak kía kaa machiria.

³⁶ Júnëli béja, juka síme em takahua machikuy tápuniatuko, kaita senu lébelay júne kaa machiriata jípurëteko, síme túlisi kálajkosi machitunake, lámparata túisi úttiaka enchi boojoría Bénasi.

Jesús jume pariseerom éntok leyta mamajtíame yeu am buíssek
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Juka Jesústa ámeu noksuk, senu pariseero ä jóau ä jibuä núnnuk. Jesús éntok áman yepsaka, jum jóau kibakeka, mesau yejtek.

³⁸ Jü pariseero át guómtilataka taahuak, kaa áu báijmatuaka, ä jibuä táyteká béchïbo.

³⁹ Të jü Señor ínel áu jiaahuak:

—Eme jume pariseerom juka vaasota yeutana jíba ä bábaksia, éntok juka puraátota. Të jum huáijhuatanam ái tápuni jü kaa tíurayi, éntok jita juëna éeriýi.

⁴⁰ ¡Tóktém kaa susuak! ¿Jachém kaa jüneiýa, huaka yeutana huémta yáakamta kët huaka huáijhua huémta yáala?

⁴¹ Të eme enchim tü jiápsipo ayukamtayi, jábetem jita miika. Júnëli síme tü huénnake.

⁴² ¡Obiachisi enchimmeu chäka, eme pariseerom! Bueitukem huaka sehua óguota menta, jum cientopo guoj mamnik Diostau bíchaa nanäikia. Alë Bénasi juka rúuda tíamta, éntok síme ili júya buabuáhuamta. Tem huaka lútüriata omoutela, éntok huaka Diosta nákuhamta. Íkäri éntok juka senuk júne katem ä koptia éiyey, símetem nanahuit boojoria éiyey.

⁴³ ¡Obiachisi enchimmeu chäka, eme pariseerom! Bueitukem jum tiöpopo náu yayaijhuäpo jume bankom bát órekame nákke, éntokem huam böommet yörisi machisi emo tebotua íaa.

⁴⁴ ¡Obiachisi enchimmeu chäka, eme jume leyta am majtíame éntok pariseerom, ára nókichiam! Bueitukem huame cajón ánimakame máari Bénasi maachi. Jume yoremem éntok áme béppa naa rejte, kaa jünéaka.

⁴⁵ Huanäi senu leyta mamajtíame ínel ä yómmiak:

—Maestro, empo íkäi nokaka itomë kët tiusi bëa.

⁴⁶ Jesús ínel jiaahuak:

—¡Obiachisi enchimmeu chäka, eme leyta majtíame! Bueituk huame yoremem bëttesi püaktitua. Júkäi püaktita jábe yoreme júne kaa ä yuuma. Eme éntok, kía huépul sútuy jünem kaa át jálo jálojte.

⁴⁷ ¡Obiachisi enchimmeu chäka! Bueitukem jume profeetam béchibo bóoberam jojoa, huame enchim yoiyöhuam súakähui.

⁴⁸ Bueituk eme ä bitchak, enchim yoiyöhuam yáarimmak emo al-leä tía báare. Bueituk bempo am súhuak, eme éntok bóoberam am joria.

⁴⁹ Kíaliku jü Dios ä jüneeräpo ínel jiaahua: “Profeetam éntok apóstolimne ámeu bíttuanake. Tem huatem súanake. Huatem éntokim guojajjanake.”

⁵⁰ Júnëli béja í génte én kat-riammet béppa yéchatunake, jume síme profeetam ójbo guötialame jauhuey ániata naatekäpo naateka,

⁵¹ Abelta ójbopo naateka Zacaríasta ójbou tájti, altarta éntok buere tiöpota náu násuk mukukame. Jeehui, enne ínel jiaahua, jü génte én kat-riat át huénnake; huamei ä yómmianake.

⁵² ¡Obiachisi enchimmeu chäka, eme jume leyta mamajtíame! Bueitukem jita täyahumta llavem ésola. Të eme júne kaa áman kiimu, éntok kía huatem júne kaa áman kimutua.

⁵³ Juka Jesústa íkäi ámeu nokay jume leyta am majtíame éntok jume pariseerom tüisim áu öomteka taahuak. Huanärim juebenak jita áu nátemajey, éntokim tüisi yún ä noktuay.

⁵⁴ Akim ä aamuy jita ä nokähui, ili ä rábiktek ä nokäpo, jümüri béja ä nätua báreka.

12

Jü Jesús ia bétana am majtiak, jü kía áu úttil íaaka jita joame

¹ Tepa may kaa náksi büru génte náu áu tójjak. Kíalim nat tétteney. Huanäi Jesús ínel jáu táytek, të jume ä discípulommeu bátchu:

—Jume pariseerom levaduura bétanem emo suaya; jüri ínel kía áu tü yórem tíaka tábuiasi áu nüye.

² Bueituk kaita éhuil éсотaka ják ayka, kaa yeu machinakeme. Éntok kaita éhuiltaka ayka, kaa jüneriatunakeme.

³ Huanäri, simeta kaa machiku enchim nok-läu, machiku jikkajitunake. Éntok sime nákapo éhuil nok-ri, mékka kárit jikat jáptehuaka chayna.

¿Jábetasute máujpo yúmala?
(Mt. 10:26-31)

⁴ 'Éntokne két ínel jiaahua, ín amiigom: Katem juka takahuata mëamta májhue. Huäri béppam béja kaita éntok ára yáaka taahua.

⁵ Tëne enchim majtianake, jábeta enchim máujnakëhui. Huakärem májhue, huaka jíapsita enchim úhuaasuka, ä úttiirimmea jum tájiu ára enchim kóm jímma. Jeehui, ínapone enchimneu ínel jiaahua, íkärerem májhue.

⁶ '¿Jachu kaa mamni huikichim guoy tómipo nénenkihua? Të jü Dios kía huépülai júne kaa koptia.

⁷ Bueituk jume em chonim júne sime náikiari. Katem májhue, bueituk eme chë júne béj-re, juebena huikichim béppa.

Jume kaa emo ésome yoremem bíchäpo Cristota súalhuäpo
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Énne ínel jiaunake, hua jábe junne yoremem anëpo nee áu täya tíame, ínapo jü Yoremta Üusi inone ä täya tíanake, Diosta ángelesim bíchäpo,

⁹ të jü kaa nee áu täya tíame yoremem anëpo, ámani Diosta ángelesim bíchäpo két kaa täyana.

¹⁰ 'Kía jábe junne Yoremta Üusi béj-reka nokame, jiokoritunake. Të hua Espíritu Santota béj-reka nokame, jauhuey júne kaibu jiokoritunake.

¹¹ 'Huam tiöpopo náu yayaijhuäpem yeu tóijhuak, yäurata bíchäpo, katem jáchin éiya, jáchin enchim am yómmianakëhui, éntok jáchin enchim jiaunakëhui,

¹² bueituk horata yúmak jü Espíritu Santo enchim majtianake, jita enchim noknakëhui.

Jínhua maachi, hua kaa náksi jita jípuhuame

¹³ Senu juebenam násuku, Jesústau ínel jiaahuak:

—Maestro, ín sayibehuë nooka. Juka itom áтчay itou tö mukukähui, ínomake ä náikimte sáuhue.

¹⁴ Të áapo ínel ä yómmiak:

—Ómme, ¿të jábesu jita náikimte béchibo enchimneu nee yäut yéchala?

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Tüisem át suuhua. Katem úttesi jita yún jípuhuamtat kopti báare. Jü yoremta jíapsähui kaa yún jita jípuhuamtat aayuk.

¹⁶ Huanäi íkai ejemplota ámeu yétchak:

—Senu yoreme rikotaka ím aaney; ä buíampo tüisi jíchupaka.

¹⁷ Huanäi hua riko juebenak ée táytek: “¿Jáchisune ayunake jáni? ¿Kaitäpone ä kima máтchi, juka ín chúpakähui!”

¹⁸ “Én ál-lane jüneiya jita ín yáanakëhui”, ti éiyak. “Jume kárim ín jípurëu áma jita ín kikkimähui, anam tátabeka chë júne bueerem yáanake. Huanäine simeta huaka ín chúpakäu érianake, éntok simeta huaka ín én jípurëhui.

¹⁹ Huanäine ín jíapsibeu ínel jiaunake: In jíapsi, juebenak jíte érialä, juebena huásuktiriam béchibo. Jimyorëe, jibuäe, jëyëe, emoë al-leetua.”

²⁰ Të Dios ínel áu jiaahuak: “¿Kaa suära! Én i tukaarichi em jíapsi äbo émou aübaahua. Jü jita em náu tóij-ri, ¿jábesä áttiaka tahuanake jáni?”

²¹ Júneli áu huéenake hua yoremtau buéresi jita áa béchibo náu tójamtahui. Diostau bíchaa éntok, jita júne kaa jípуре.

Dios simem ä üusihuam suaya

(Mt. 6:25-34)

²² Huanäi sep ä discípulommeu ínel jiaahuak:

—Huäri béchibone ínel enchimmeu jiaahua: Katem úttesi kaa yúmasi emo éetua: “Ímï jíapsihuamta bétana, ¿jítasute buänake? ¿Takahuata béchibo junne, jítasute sáñkonake?”

²³ Huä jíapsihuame chë bėj-re, buähuamta béppa; éntok hua takahua chë bėj-re, sáñkota béppa.

²⁴ Jume kaaktërammechëm suuhua. Kaa ëechaka junne, éntokim kaa etta tobotoboktia. Éntokim kaitapo ä nü machik jípуре. Toroosam ják bem ä huáttia machikim kaa jípуре, éntok Dios am jibuätua. ¿Jachem kaa chë bėj-re huikichim béppa?

²⁵ ¿Jábesu hua enchim násuk aneme tüisi áu bamijtuaka méedio metropo ára áu yöturia?

²⁶ Bueituk kía huaka ilikkik júnem kara joátek, ¿jatchiakem huatekut emo bamijtua?

²⁷ ‘Áachem suuhua, jáchisu jume sehuam líiriom yötu. Huame kaa tekipanua, éntokim kaa jíjjoa. Tëne ínel enchimmeu jiaunake, hua rey Salomón kía sime ä ujoyóriay júne kaa huame bénasi áu sáñkotuak.

²⁸ Të íneli Dios ä sáñkotua juka júyata huajpo ayukamta. Yokoriápo éntok ornopo táana. ¿Jachu eme kaa chë júne tülik sáñkotuana, yoremem kaita súalëram?

²⁹ Eme, bueituk, katem jáchin át éiya, jita enchim buänakëhui, éntok jita enchim jinakëhui. Katem kaa yúmasi emo éetua.

³⁰ Bueituk sime jü génte ím ániapo jíápsame, íkai simeta guojaase. Të eme huépülak Áchayek, júneamta jita enchimmeu bëyëhui.

³¹ Juka Diosta reyta nésauretem bát jaria. Huanäi sime jü huate béja kía áapo élaka enchimmeu yebijnake.

Jum téhuekapo buéresi jita jípuhuame

(Mt. 6:19-21)

³² ‘Katem májhue, eme ín kabaram. Eme ilikki, të jü enchim Átchay reytaka ä nésauepo enchim ä mák péaka enchim ä mákka.

³³ Huaka enchim jípurëu néñkakem poloobem miika. Júnëlem bóosam kaa momoyeme emo yáarianake, éntok chë bėj-rek téhuekapo ayukame kaa lülütemta, áman lak-ronta kara kibakepo, éntok téepärim kaa ä momoiyäpo.

³⁴ Bueituk jita enchim áttiata jípurëpo, huämi annake, jü enchim jíapsi.

Itote suayaka jíapsinake

³⁵ ‘Katem koptel-la. Tülisem sáñkotelataka, enchim lámparam táalataka aane.

³⁶ Huame sáyhuame bénasem emo jípуре, bem teko jubiahua bétana nóttëu boobíchaihuimta bénasi. Ä yepsak puertata ä poponak sep ä étaporianake.

³⁷ Al-leenakemme, huame sáyhuame, jü bem tekohua yepsaka kaa kócheme téako. Lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Huä bem tekohua, áapöisu jita áu huikojtuaka, mesau am jóaka am äbojnake.

³⁸ Kía tukaa násuk huéy yepsak junne, éntok kía marikaroapo yepsak junne, kaa kócheme tiákätek, huame sáyhuamet al-leehuari áme béchibotunake.

³⁹ Senu huémtachem suuhua: Jü yoreme jóapo nésahueme jüneätek ják horapo juka lak-ronta áma yebijnakeu, kaibu kónnake, éntok kaibu juka kári puertata étapona, áma ékbuanä béchibo.

⁴⁰ Eme kéchem kaa kótche. Bueituk kaa ínel enchim éäposu, ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake.

Jü jóapo sáyhuame kaitat jiápsekame
(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Huanäi jü Peero ínel ä temajek:

—Señor, ¿jache ikäi ejemplota ito béchibo nooka, o sîmem béchibo?

⁴² Jü Señor ínel ä yómmiak:

—Bueituk, ¿jábesu júntuk hua móoroma nésauta joame éntok jitat jüneame, ä tekohua jume ä jóapo aneme béppa yechanähui, huam tua horapo am jibuätuanakë béchibo?

⁴³ Huä sáyhuame tua tüisi al-leenake, ä teko yepsako, huaka nésauta joaka téihuakame.

⁴⁴ Të lütüriapone ínel jiaahua, sîmeta ä áttia béppa ä mámpo ä yéchanake.

⁴⁵ Të huäri sáyhuame ä tekohua kaa läuti yebij máchileka, jume tekipanualerom éntok jume jáamuchim jóapo sáyhuame béttesi ámemak huée táytekátek, éntok kía buáhuamta huíutia táyte, éntok vino jëyeka naamuk táyteko,

⁴⁶ huanäi jü ä tekohua yebijnake, hua taahuari kaa áachä boobit-huäubechi, éntok ják horapo jáni kaa ä jüneriahuäpo. Huanäi béttesi nokta át chúpanake, éntok jum kaa tühuata joammak ä näikianake.

⁴⁷ 'Huä sáyhuame jüneame jita ä tekohua huáatiäu, éntok kaa ä sáyhuä páman anétek, tüisi bépsunake.

⁴⁸ Të jü kaita täyaka kaa huéchiasi ayukame, két bépsunake, të kaa tua tüisi. Bueituk hua jábesu yún jita mákhuakame, yún jita áu huátiana, éntok hua yún jita suayatuahuame, chë yún jita áu auna.

Jesús jume géntem emo näikimtetua
(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ 'Ínapo táijta yáaseka ím ániau äbo kóm siika. ¿Jítasune huáatia? ¡Bueituk jamak béja béete!

⁵⁰ Senu batörihuat kaa báreka júnene batónake. ¡Tepane kaa al-leiya inochä chúpëu tájti!

⁵¹ ¿Jachem yánti anhuamta ím ániapo nee nüpakä bénasi éiya? Ëe, tine enchimmeu jiaahua. Ál-la jume géntem chíbela emo näikimtehuamtane nüpa.

⁵² Én ímî naateka, huépü jóapo mamnika annake, kaa náu anisi éaka. Bájika jume guoyimmak kara jíapsinake, jume guoyika éntok, jume bájimmak két alë bénasi.

⁵³ Jü áchayhuari ä üusimmak kara emo bínna; hua usiari éntok, ä áтчay két alë bénasi. Huä áyehuari ä jámut asoamak kara emo bínna; hua jámut asoari éntok, ä áyemak kétchi. Jü asuhuari ä jakaray két kara bínna; hua jakarayria éntok, ä asu két alë bénasi.

Íkai tiempota, katem ä jüneria báare
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Jesús jü gentetau éntok két ínel jiaahuak:

—Jum täata áman huéchë bétana, namuta yeu huéy, sepem ínel jiaunake: “Bäa äbo huéiye.” Éntok ínel yeu sisime.

⁵⁵ Sur bétana jekay éntokem ínel jiaunake: “Tátta báare.” Huanäi ínel yeu sisime.

⁵⁶ ¡Eme ára nókichiram! Jüneäem jita huéenakeu jum téhuekapo, éntok jum buíapo. ¿Maasem íkai tiempota én ito át anëhui kaa ä jüneria?

Jábeta kókosi yáakáteko chúkule ámak ejtejhua

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ '¿Jatchiaka eme kaa náu nokaka lütüriata emo yáaria?

⁵⁸ Jábetë yäurau enchi nātuak bööchë bát áamak ejtejhua, ä tüte béchibo, juka kaa enchim át yumähui, huam yäurata bíchäpo kaa enchi yeu ä tóijnakë béchibo. Bueituk júneltuk hua yäura policíata mámpo enchi yéchanake. Huäri policia éntok cárcelpo enchi páttianake.

⁵⁹ Enchine téjhua, huämirë kaa yeu huéenake, kaa huaka sime tómita em áma huikiriähui em béjtuäu tájti.

13

Emóem jíapsi kúaktia, örem kókkonake

¹ Huámechi taahuarimmet huate Jesústau yájaka, áhuim ejtejhua jáchin juka Pilatota jume huate yoremem Galiléa buiärapo joomem ä súakähui, éntok jáchin juka bem ójbohuata animaalim ójbomak ä kuutiakähui, jum bem animaalim sússuaahuäpo.

² Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachem ínel éiya, ímëi galileommeu kaa tühua ámeu siika, bem kaa tü yóremem béchibo, sime galileom béppa?

³ Ëe tine enchimmeu jiaahua. Eme júne kaa jíapsi kúaktek, kéchem simetaka áme bénasi kókkonake.

⁴ O, ¿huame dieciochotaka kókkokame, Siloéepo kári buëuru nat béppa jokame, ámet huéchekehui, eme huamei chë júne cúlpak téiyey, jume huate yoremem Jerusalémpo jóakame béppa?

⁵ Ëe tine enchimmeu jiaahua. Eme júne kaa jíapsi kúaktek, kéchem simetaka áme bénasi kókkonake.

Huä chuna óuguota kaa tatakamta ejemplo

⁶ Jesús huanäi íkai ejemplota ámeu yétchak:

—Senu yoreme chuna óuguota ä buíapo kéchalatukay. Huanäi áman sika takata át jariaka, kaita át téuhuak.

⁷ Huanäi hua yoremtau buíata suayamtau ínel jiaahuak: “¡Juyu! Báij huásuktiapone nat chätuka äbo yeyepsa, i óuguou, jume takam jariaka. Tëne jauhuey júne kaita át téuhuak. Akë ä chúktia. ¿Jáchisen kía béja buíata jínëulatunake?”

⁸ Të hua buíata suayame ínel ä yómmiak: “Señor, Akë ä tójja, iäri huásuktiriat junne. Buíatane ä buálkoteria báare, éntokne ä tü tátabnakemta áu óre báare.

⁹ Takak júne türinake, kaa ä takak éntoke ä chúktianake.”

Jesús jimyore táapo juka jámutta müläita rútekiak

¹⁰ Sábalo jimyore táapo am majtiay jü Jesús jum tiöpopo.

¹¹ Senu jámut áma aaney, lemoonio kökoata jípureka dieciocho huásuktiapo; ókola chäka jíba hueramay. Kaachin ayuka áu rúktia máchiakay.

¹² Jü Jesús éntok ä bíchaka, áu ä rúkti sáuhuek. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, em kökoa bétanë búttiaritaka taahua.

¹³ Huanäi áa béppa mámték. Huämi horapo hua jámut rútuktek. Huanäi Diosta úttíl táytek.

¹⁴ Të jü tiöpopo tua nésahueme, Jesústa sábalapo ä tütek tíaka, jume sîmemmeu ínel jiaahua:

—Búsan taahuarim aayuk, ámet tekipanoä béchîbo. Huamechî taahuarimmechem äbo kaate. Huanäem emo jíttotebo, të kaa jimyore táapo.

¹⁵ Huanäi jü Señor ínel ä yómmiak:

—¡Empo ára nókichira! ¿Eme jábe júne jachem kaa enchim bues o buruta butbúttia jimyore táapo, báam ä jítua béchîbo?

¹⁶ Íkai jámutta, két Abrahamtat yeu simlamta Satanásta súmalatukaïhui jum dieciocho huásuktiapo, ¿jachu kara búttiatui jáni i kôkoata bétana, jum jimyore táapo?

¹⁷ Juka Jesústa íneli jáak, sîme huame áu omteme titihuek. Të hua sîme génte al-leiyay, huaka Jesústa buéresi ä joäu bíchaka.

Jü mostaaza báchia ejemplo

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—¿Jíta bénasa, jü Diosta reytaka ä nésahuemo? ¿Éntok jita bénasite ä bínnae?

¹⁹ Jü mostaaza báchiata senu yoremte ä buíapo echakä bénasi maachi. Yótuka béja júya bueürusi ayka, jume huikichim jikat rejteme ä mésëkiriamechi tosatek.

Jü levaduurrata ejemplo

(Mt. 13:33)

²⁰ Ínel két ámeu jiaahua jü Jesús:

—¿Jíta bénasite ä bínnae jáni, juka Diosta reytaka ä nésahuemo?

²¹ Juka levaduurrata senu jámut senu quintal hariinammak náu kuutiakä bénasi maachi, juka sîme hariinata buaatiata huénnakë béchîbo.

Jü puerta näulay

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jesús pueblommechi éntok ranchommet huéiyey, am majtiasimeka, buere joära Jerusaléniu bíchaa, éntok laulauti ansimey.

²³ Senu éntok ínel ä temajek:

—Señor, ¿katim jaiki jume jínëurim?

Áapo éntok ínel jiaahua:

²⁴ —Úttiatem yáuhua jum puerta ilikkani páman kimu béchîbo, bueituk ínel enchimmeune jiaahua, juebénakam áman kimu báanake, tem kaa áma yúmanake.

²⁵ Chúkula juka jóakamta yejteka juka puertata ä páttiak, eme päku tahualame juka puertata ponaka ínel jiaunake: “Señor, Señor, Akë ä étapo.” Të áapo ínel enchim yómmianake: “Kanne jüneiya jákunem joome jáni, éntokne kaa enchim täya.”

²⁶ Huanärem ínel jiau táytinake: “Émomakte jîbuála, éntokte émomak jîla, éntok empo itom majtiala huam itom pláazapo.”

²⁷ Të áapo ínel enchim yómmianake: “Béjane enchim téjhuak, kanne jüneiya jákun enchim jometukáhui, éntokne kaa enchim täya. ¡Mékkem kaate, eme kaa türík jîba joame!”

²⁸ Ámanî béja huéenake jü buanhuame éntok támim kumhuame, juka Abrahamta bíchaka, Isaacta, Jacobta, éntok sîme huame profeetam Diosta bétana nokame jum Diosta reytaka ä nésahuemo aneme. Eme éntok päku yeu tahananake.

²⁹ Bueituk génte yáijnake täata yeu huë bétana, täata áman huéchë bétana, norte bétana, éntok sur bétana jum mesau jote báreka jum Diosta reytaka ä nésahuemo.

³⁰ Huanäi huate jume amáu kateme bát kannake. Huate bát kateme éntok amáu kannake.

Jesús jü Jereusalénta béchïbo buaana
(Mt. 23:37-39)

³¹ Huäri taahuarit huate pariseerom yájaka ínel áu jiaahua:

—Ímë yeu huéiye, bueituk jü rey Herodes enchi mēbáare.

³² Tē áapo ínel am yómmiak:

—Ámanem sájaka ínel áu jiaahua jü kaa tihueratahui: “Ēni éntok yokone jume lemooniom yorem jiápsipo yeu bébnake, éntokne jume kōkoreme tútenake. Huanäine báij taahuarim huéy ín tékil chúpánake.”

³³ Júnentaka junne, ěni éntok yoko, éntok machuko jíbane huéepo yúmala ín böo huériaka, bueituk kaa áma huétche, juka profeetata Jerusalémpo päku ä muknakēhui.

³⁴ ‘JJerusalén pueblo, Jerusalén pueblo, émpë jume profeetam Diosta bétana nokame sússuame, éntoke tétammea am mamaasula jume émou bíttuarim! Jaikisisune kaa émou jiop-la em usim náu tóij báreka jáchin juka tótorita ä masam bétuk ä asōlam náu ä totojá bénasi, enchimne náu tóij bábarek, tē katem báarek.

³⁵ Áachem suuhua, eme, bueituk enchim jóa silasoola tahuanake, éntokne enchim téjhua, katem júchi nee bínnake, júnak taahuata yúmak júbua, ínel enchim ino bétana jiaunakēhui: “‘Tüisi mabettunake jü Señorta téhuampo äbo huéeme!”

14

Jü Jesús juka yoremta takahuapo bää bóosam jípuremta tütek

¹ Senu huéeme yeu siika, jum jimyore táapo. Jesús senu pariseero nésahuemta jóau ä jibuäsek. Huate pariseerom ä jojottuay.

² Huämi két senu yoreme aaney, ä bíchäpo kōkoreka, ä takahuapo bää bóosam jípureka.

³ Huanäi jü Jesús jume leyta am mamajtiammeu éntok jume pariserommeu nookak, ínel jiákari:

—¿Jachu áma huéche jäni jimyore táapo senuk tüte béchïbo?

⁴ Huanäi bempo kaa jálek. Huanäi áapo, juka kōkoremata nūka, ä tütek. Huanäi ä simtuak.

⁵ Jume pariserommeu ínel jiaahuak:

—¿Jábetaka junne, enchim násuku, juka ä buruhua o buesta posopo kóm huétchek, kaa läuti yeu ä huíknake jäni? Élāposu jimyore taahuari.

⁶ Huanärim kaachin ä yómmia máchika taahuak.

Jume bóodau núnurim

⁷ Jü Jesús jume néjunrim bíchaka jáchin huame bankom chē nésahueme béchïbo näikiarim yeu púay, íkai ejemplota ámeu yétchak, ínel jiákari:

⁸ —Empo bóodau núnutuko, katē banko bát jokammet yeyejte, bueituk jamak senu yoreme emo béppa chē yōrihuame áma yebijnake.

⁹ Huanäi áma ä yepsako jü enchim náhuichim néjúnekame ínel émou jiaunake: “Íkæ júkai bankota mákka.” Huanäre titihueka mékka amáu yejtenake.

¹⁰ Ál-lë néjunhuak, áman amáu yejte, huaka enchi néjúnekamta yepsak ínel émou jiaunakē béchïbo: “Empo ín amigo, äbe huéeka jume banko yeu púarim näikiarimmet yeesa.” Huanärē ä mabetnake, hua chē em yōrihuāhui, huame mesau émomak jokame bíchäpo.

¹¹ Bueituk hua chë áu buérialeme kóm tahuanake, hua bétuk áu jípureme éntok tóboktiatunake.

¹² Inen két áu jiaahua hua ä jibuä núnuamtahui:

—Senukë jibuä núnuakatek, katë em amiigom, em saayim, em huahuayim, em veciino rikom náu núnnu, bueituk bempo két enchi jibuä núnunake. Huanärë ä béjtuatunake.

¹³ Ál-lë äboj bárëteko buähuamta yáaka, póobeme náu núnnu, éntok jume mám lolöim, guók lolöim, éntok jume lilipitim.

¹⁴ Huanärë tüisi tahuanake, bueituk bempo kara enchi béjtua. Tërë huame kókkolam tühuata jájamlame jábite taahuarit ä mabetnake, juka béjtuahuamta.

Jü kuptey buere jibuähuame ejemplo
(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Senu mesau áamak kátekame íkai jikkajaka, ínel áu jiaahuak:

—Tühuata jájamnake jü Diosta reytaka ä nésahuipo páanim buäkame.

¹⁶ Huanäi jü Jesús ínel áu jiaahuak:

—Senu yoreme kúptey buähuamta yún yáuhuak. Huanäi juebenam áman núnnuk.

¹⁷ Huanäi kúptey jibuä éehuay horata yúmak, hua ä sáulerommak ínel nokta ámeu bíttuak, huame néjunrimmehui: “Binen kaate, bueituk síme béja chúpila.”

¹⁸ Të simetaka kaa áma emo yumä tía táytek. Huä bát téjhuaahuakame ínel jiaahuak: “Jübua jíbane haciendata jinnuk. Én éntokne áman ä bit báare. Nechë át jiokore, kaa ín áman yumä béchibo.”

¹⁹ Senu éntok ínel jiaahua: “Jübua jíbane mamni yúnta buéesim jinnuk. Én éntokne áman am jüneria báare jáchin machisim ára jíhuike jáni. Nechë át jiokore, kaa ín áma yumä béchibo.”

²⁰ Senu éntok ínel jiaahua: “Jübua jíbane juubek; kialikune kaa áma yuuma.”

²¹ Jü sáyhuame nótteka, íkai simeta ä téjhuak, juka ä tekohua. Huanäi öomtek, jü jóapo áchayhuari; jü ä saulerotau ínel jiaahuak: “Läutë huéiye jume pláazammechi éntok jume pueblo böommechi. Jume poloobemem äbo nüpa, jume lolöim éntok jume lilipitim.”

²² Huanäi jü sáyhuame ínel jiaahua: “Señor, em nésahuekäpo ámannä yáuhuak, éntok ketune áma aayuk, ják bem jotenakëhui.”

²³ Jü ä tekohua béja ínel áu jiaahua jü sáyhuamtahui: “Böommechi éntok ranchommechë huéiye. Úttiapë áman am kiima, éläpo tápunake jü ín káari.

²⁴ Bueitukne enchimmeu ínel jiaahua, kía jábe júne ín bát núnuakäü kaa ä buänake, juka buähuamta ín yáatebokähui.”

Béttesi maachi, Cristota guojaa béchibo
(Mt. 10:37-38)

²⁵ Tüisi yún juebena génte Jesústamak kaatey. Huanäi kúakteka ínel ámeu jiaahuak:

²⁶ —Kía jábe júne ino sáu huée bárëtek, ä áтчay kaa tójaka, ä áyehua, ä jubiahua, ä üusim, ä saayim, ä huáyihuam, kía ä jíapsihua junne, kaibu ín éä páman huéeka ín discipulotunake.

²⁷ Éntok jü ino béchibo jiokot aú huemakemta kaa huatiateg püaktiaka ino sáu sikame, kara ín discipulopo näikiatu.

²⁸ Jachu eme jábe júne juka kári tüisi buëuruta yáa bárëtek kaa huam yejteka báchä jüneria báanake, ¿jaiki tómita áma kimunakëhui, éntok jaikik ä jípureü ái ä chupanakëhui?

²⁹ Jáchinaik junne, chúkula kári nahuata chúpasuko, juka huatek kara ä chúpánake. Huanäi sime jume ä bíchame ä junneria táytinake,

³⁰ ínel jákari: “Í yoreme káate táytek; én éntok kara ä chúpaka taahuak.”

³¹ O jábe reysu, täbui reytamak nássuaseka yeu sikátek, ¿kaa huam yejteká báchá jüneria báanake? ¿Jachu guojmamni mil sontarommak ä kobanake jáni, huaka veinte mil sontarom jípuremta?

³² Kaa áma yumáteko, juka senuk ketune mékka ä aneyo, nokta áu bíttuanake kaa áamak nássua rókaka.

³³ Bueítuk jábe junne eme kaa juka simeta ä jípureü kaa tójáteko, kara ín disciipulopo náikiatu.

Jü ona juka chökorata täruk kaa türinake

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Jü ona türi; tē juka chökorata ä täruk, ¿jítaisu júchi chökosi ayunake?

³⁵ Buíata béchibo júne kaa türi, éntok kía huate jítamak náu kuutiahuaak junne, kía guötiana ál-la. Jü jikkaij béchibo nákakame jikkaijnake.

15

Ili kabara tärrurita ejemplo

(Mt. 18:10-14)

¹ Sime huame yäura tómita náu tóij-leerom éntok jume juëna yóremem Jesústau rúktey, ä nok jikkaij báreka.

² Jume pariseerom éntok leyta am mamajtiame áa bétana nokaka ä kítēbuay, ínel jáaka:

—Í yoreme jume juëna yórememmak au türe, éntok ámemak jibuä.

³ Jesús íkaij ejemplota ámeu yétchak, ínel jáaka:

⁴ —¿Jábe yoremesu enchim násuk, cienim kabaraka, huépülaik áma täruka, kaa jume noventa áma bátanim mékka see päriapo tö sika juka ä täruri jariuseka simnake ä tíau tájti?

⁵ Huanäi ä tíaka, tüisi al-leaka jöot ä püaktianake.

⁶ Huanäi ä jóau yepsaka, ä amiigohuam éntok áa chíkola jóakame núnuka, ínel ámeu jiaunake: “Ínomakem al-leiya, juka kabara ín täruri ín téakä béchibo.”

⁷ Enchimmeune én ínel jiaunake, junéli két chē júne al-leehuame ayunake jum téhuekahui, huépul juëna yóremta jíapsi kúaktek, huate noventa áma bátani tü yóremem kaa jíapsi kúaktihuaamta ámeu bëyeme béppa.

Jü ejemplo tómi tärurita bétana

⁸ O kétchi, ¿jábe jámutsu guojmamni taahuari tékil tómita jípureka, huépu tékil taahuarita tärukátek, kaa juka machiriata táaka, jíchikeka át jíápseka ä jariunake ä téau tájti?

⁹ Ä téakátek, ä amiigohuam éntok áa chíkola jóakame núnuka, ínel ámeu jiaunake: “Ínomakem al-leiya, juka tómita ín täruri ín téakä béchibo.”

¹⁰ Júnéli kétchi tine enchimmeu jiaahua, al-leehuame ayunake jume Diosta ángesim násuku, huépul juëna yóremta jíapsi kúakteko.

Jü ejemplo jübua yötumta ä jóapo yeu sikamta

¹¹ Két ínel jiaahuak:

—Senu yoreme guoyim üusekay,

¹² huanäi jü chē kaa yöhue ä áchaybeu ínel jiaahuak: “In áтчay, sime juka herenciata ín áttia, nechē ä mákka.” Huanäi simeta bem áttiahuaamta ámet náikimtek.

¹³ Chúkula kaa jaiki taahuarim huéy, jü ä üusihua chë kaa yöhue simeta huaka ä jipureü náu tójaka siika, mékka buiärau bíchaa. Ámani béja juka tómita kía guötiak, kaa tühuata joaka.

¹⁴ Të béja simeta ä tejalsuk, buere tébaa siika, huämi buiärapo. Huanäi tébäuri táytek.

¹⁵ Huanäi senu yoremtau huämi buiärapo jometau rúktek. Huäri ä buíammeu ä jaasek, kohuim ä suaya sáhueka.

¹⁶ Huanäi béja jume kohuim buä bëteri kóm huáttemta júne buä péaka am bitchay, të kaabe ä mimikay.

¹⁷ Huanäi béja áu temai táytek, éntok ínel ée táytek: “¡Juebena tekipanualerom ín áтчay jóapo yún buähuamta jípure! ¡Ínapo éntok ímĩ tébäi muuke!

¹⁸ Kíktekane ín áчaybeu huée báare. Huanäine ínel áu jiaunake: In áтчay, kanne tüisi tahuala Diosta bíchäpo éntok em bíchäpo junne;

¹⁹ béjane kaa em üusi ti júne ino téhuaapo yúmala; kía huate em tekipanualerom bénasë nee bitcha.”

²⁰ Huanäi kíkteka, ä áчaybeu bíchaa siika.

‘Huanäi jü ä áтчay, ketune mékka ä huéysu, ä téuhuak. Huanäi tüisi ä jiokoleka ä bitchak. Huanäi búiteka ä nankirika siika. Ä íbaktiak, éntok ä besiitok.

²¹ Huanäi hua ä üusihua ínel áu jiaahuak: “In áтчay, Diosta bíchäpone kaa tühuata yáala, éntok em bíchäpo. Béjane kaa em üusi ti júne ino téhuaapo yúmala.”

²² Të jü ä áчayhua jume ä sáyhuammeu ínel jiaahuak: “Sánkotem chë áma türík yeu huíkeka ä sánkotua, éntokem mámpo aniota át yétcha, éntokem ä bochatua.

²³ Huaka beceerota chë áhuikem yeu tójaka ä mëa. Jibuänakete, ¡éntokte al-leerimmea buere pajkonake!

²⁴ Bueituk íri ín üusi mukilata bénasi näikiahua; én éntok jíabitela. Tärutukay; të béja téuri.” Huanärim al-leerimmak äboj táytek.

²⁵ ‘Jü ä késam üusi áman jákun huasau aaney. Huanäi ä yepsayo, ä jóau kaa mékka ä huéyo, juka jiponhuamta éntok juka yíhuamta jíkkajak.

²⁶ Huanäi senuk áma sáyhuamta temajek jita áma huèhui.

²⁷ Áapo ínel áu jiaahuak: “Jü em saila yepsak. Huanäi jü em áтчay beceero áhuik mëak, al-leaka türík yúmalata yepsakä béchĩbo.”

²⁸ Të hua usiari chë yöhue öomtek. Huanäi éntok kaa áman kibak báarey. Ä áчayhua yeu sika jiokot áu jiaahuak, áman ä kibak sáhueka.

²⁹ Áapo éntok ä áчaybeu ínel jiaahuak: “Empo júneiya jaiki huásuktiapone enchi aniala, em nésau joaka, të jauhuey júne kaa chiva asölaata júne nee mik-la ín amiigom ín äbojnakë béchĩbo.

³⁰ Të ikä em üusi jume jáamuchim kaa titihueme büru yorememmak rejteme, huaka em tómita ámet tejalek. Én éntok ä yepsako, juka beceero áhuiriahuaamta júne mëtebok, áa béchĩbo.”

³¹ Huanäi jü ä áчayhua ínel áu jiaahuak: “In üusi, empo jíba ínomak aane, éntok simeta huaka ín áttiä, empo ä áttiak.

³² Të ëni tua türi al-leerimmea pajko béchĩbo, bueituk jü em saila mukpotä näikialatukay, të júchi jíabitek. Täruritukay, të béja téuri.”

16

Jü móoroma kaa tüisi tahuakamta ejemplo

¹ Jesús ä discípulommeu kët ínel jiaahua:

—Senu yoreme rikotaka móoromata jípurey. Huanäi ejtejhuariahua ikäi móoromata huaka ä áttiähua kía ä guötiä bétana.

² Huanäi hua ä tekohua ä núnuka ínel áu jiaahua: “¿Jítasu ìri emo bétana ín jikkajähui? Jume jíosiam cuentam áma em jípürëu inou tójja, bueitukë béja kaa móoromatunake.”

³ Huanäi hua móoroma búruk ée táytek: “¿Jáchisune annake jáni ëni ín teko béja tékilta nee úhuak? Kanne úttiak jíbuejeka buíata ín tekipanuanakë béchibo, éntokne tiihue júne ín nétannakë béchibo.

⁴ Béjane júneiya jita ín yáanakëhui, huatem bem jóapo nee bem mabetnakë béchibo, béja kaa nee móoromatuko.”

⁵ Huanäi jume ä tekohua huikiriame hueuhuëpulaim núnnuk. Jü bát huémtau ínel jiaahua: “¿Jaikiksë ä huikiriiya juka ín teeko?”

⁶ Áapo éntok ínel áu jiaahua: “Cien barril aceiteta.” Huanäi ínel áu jiaahua: “Ímï jíosiapo jiojteri jü em ä huikiriähui. Läutë yejteka, cincuenta barrilim jíba áma jiojte.”

⁷ Chúkula júchi senuk temajek: “Émposu, ¿jaikiksë ä huikiriiya?” Áapo éntok: “Cien sako tirijkom ti au jiaahua.” Huanäi ínel áu jiaahua: “Ímï jíosiapo jiojteri jü em ä huikiriähui. Läutë yejteka, ochenta sakom jíba áma jiojte.”

⁸ Huanäi hua ä tekohua juka móoroma kaa tüisi huémta úttileka taahuak, ä kóba súakä béchibo. Jume géntem én kat-riame tüisim kóba súhuak, jume Diosta üusim machiriata jípüreme béppa.

⁹ Éntokne két ínel jiaahua: Ím ániapem kaa tü tómita huämëm am kooba, jume amiigom. Huanäi béja íkái simeta lütek, ámanëm mabetna, enchim yü jíapsinakepo.

¹⁰ ‘Huä kaa jaikik jita jípüreaka júne tüisi áu huériame, kía juebenak jita jípüreaka júne tüisi áu huérianake; éntok hua kaa jaikik jita jípüreaka júne kaa tüisi áu huériame, két juebenak jita jípüreaka júne kaa tüisi áu huérianake.

¹¹ Bueituk kaa tü rikoapo kaa tüisi enchim ayuk, ¿jábësu juka tua tü rikorata enchim mámpo yéchanake jáni?

¹² Huaka kaa enchim áttia kaa enchim suayako, ¿jábësu huaka tua enchim áttia enchim mák báanakejáni?

¹³ ‘Jü senu sáyhuame kara guoy tekommeu tekipanua; bueituk huépülaik om-tianake; juka senuk éntok náknake. Juka huépülaik chë érianake; juka senuk éntok, kaitäpo ä binnake. Karem Diosta nésau johua, éntok tómit jíba éaka jíäpsa.

¹⁴ Simeta íkäim jikkajay jume pariseerom, bueitukim tüisi tómit jíäpsekay. Huanärim ä junneriay.

¹⁵ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínel jume emo tü yóremëm tíame jum genteta bíchäpo, të Dios enchim jíäpsi jüneria; bueituk jume yoremëm chë ériäu, Diosta bíchäpo jaiti maachi.

Diosta reytaka nésahueui

¹⁶ ‘Moiséjta ley éntok jume profeetam Juan Bautistatau tájti jíba siika. Huanäi naateka jü tü noki Diosta reytaka ä nésahue bétana huéeme nokhua. Búruka éntok úttiata johua, áman kimu báreka.

¹⁷ ‘Chë kaa obiachi téhuekata éntok juka buíata lütinakëhui, huaka huépul léetrata leypo huémta kaa chúpanakeu béppa.

Jesús emo jubeka guötiahuamta bétana nooka

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ ‘Sime jábe ä jubiahua jímmaakame, éntok júchi tábuik jubekäteko, Diosta bíchäpo kaa tüisi tahuala. Éntok jü jámut jímmaarita nükame junne, két Diosta bíchäpo kaa tüisi tahuala.

Jü riiko éntok jü Láazaro

¹⁹ 'Senu yoreme riko aaney, tüisi finok sásankoka éntok béj-remta, éntok chíkti táapo buéresi ujjorisi äbojteboka.

²⁰ Senu két aaney netaneka jiápsay, Láazarota ti téhuaaka, huakaï puertapo au huiksisimey simet takahuat sähuaka.

²¹ Rikota mesapo kóm huáttemta júne buä péiyay jobobáreka. Chüüm júne béja áu sájaka, jume sähuam ä tetëbuariay.

²² Jauhueka muukuk, jü netanëra. Huanäi jume ángelesim ä núk sájjak, áman Abrahamta anëhui. Jü riko éntok két muukuk; huanäi mäahuak.

²³ Áman táijpo jiokot éaka, jikau remtek. Huanäi béja mékka jákun juka Abrahamta bitchak, Láazarota éntok áamak kátekamta.

²⁴ Huanäi chaayeka ínel jiaahua: "¡In áтчay Abraham, nechë jiokolë! Jukë Láazarota ä sútu púnta báapo kómoniaka nee äbo nínta síparia sáuhue. Bueitukne tüisi jiokot éiya ímï béetëpo aneka."

²⁵ Të jü Abraham ínel áu jiaahua: "Üusi, áahuë huáate, empo sime tühuata jípurey áman buíapo jiápsaka, jü Láazarota éntok jiokot máchiraata bitchak. Én éntok, áapo juka tühuata mabet-la, empo éntok juka jiokot máchiraata.

²⁶ Éntok két senu huéeme áma aayuk: Siba tüisi mékka kömitaka áma óorek enchim éntok ito násuku. Júnëli béja jume ímï áman bíchaa enchimneu kat báareme, kara áman kaate. Huannäbotana bina bíchaa júnem kara äbo kaate."

²⁷ Huanäi ínel áu jiaahua: "Emoune nok buaana, ín áтчay Abraham, jukë Láazarota ín áтчay jóau jaase,

²⁸ bueitukne mamnim sailak. Áman íkai ámeu noknake, kaa ímin jiokot machikun am téunakë béchïbo."

²⁹ Huanäi Abraham ínel áu jiaahua: "Moiséjta éntok jume profeetamim jípure; ¡huamerim jikkaijnake!"

³⁰ Huanäi áapo ínel jiaahua: "Ëe, ín áтчay Abraham, të senuk jume kókkolam bétana ámeu yepsakim jíapsi kúaktinake."

³¹ Të Abraham ínel áu jiaahua: "Juka Moiséjta éntok jume profeetam kaa am nok jikkaij bárëtek, kéchim huaka kókkolam násuk jíabitekamta bíchak júnem kaibum emo jíapsi kúaktianake."

17

Jioptuahuamta bétana jïojteri (Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesús jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jíba ayunake huaka genteta jioptuaka kaa türiu bíchaa ä núnume. ¡Të jiokochia hua yoremta béchïbo jábeta jioptuame!

² Chë tüisi áu huée éiyey, juka téta át tutujhuamta kutänaapo át sümahuaka bahuéu kóm jímmaahuako, të kaa am jioptua éiyey ímëi ili uusim.

³ ¡Emem emo suaya!

‘Juka em saila kaa tüisi émomak tahuak kuttilasë áu nooka; áu ä jíapsi kúaktek éntok, Akë ä jiokore.

⁴ Senu táapo guoy búsanisi kaa tüisi émomak ä tahuako, guoy búsanisi émou ä nótteko: “Kanne júchá yáanake tä jíay”, Akë ä jiokore.

Huaka jita súalhuamta jáchin machisi úttiakähui

⁵ Jume apóstolim Señortau ínel jiaahua:

—Diosta súalhuamtë itot büruria.

⁶ Huanäi jü Señor ínel jiaahua:

—Tua lútüriapem Dios ehuamta súalëtek, kía mostaaza báchiata beletchisi junne, arem ínel jiäu éiyey jü júya sicómoro téamtahui: “Emoë póponaka bahuepo emo këtcha”, huanäi jü júya enchim nésahuepo áman ayu éiyey.

Sáyhuamta yä éähui

⁷ Jábese eme, senu enchim sáhuemta möitemta o chë animaalim suayamta, huasa bétana ä yepsayo, ¿sep ínel áu jiaunake: “Binë huéiye, mesahuë yejte”?

⁸ Èe, ál-la ínel áu jiaunake: “Buähumtë yáuhua, täbui sánkompë kóbate. Huanärë nee miika. Nee jibuäsuko éntok nee jita jüsuko, bėjë jibuä, éntoke jita jëye.”

⁹ ¿Jachu ä Dios buánianake, huaka ä sáhuëhui ä nésahui ä yák tíaka? Jíba tua èe.

¹⁰ Júnëli kët eme síme juka Diosta nésahui enchim át sáyhuä chúpak, ínëlem jiaunake: “Ítapo nésauta joame kaita béchibo türi; itom át sáyhuäu jíbate yáuhuak.”

Guoj mamni leprosom

¹¹ Jü Jesús jum buere joära Jerusaléniu bíchaa huéeka, jü Samaria éntok Galiléa buíärata náu násuk áman siika.

¹² Senu pueblou yebisiseka ä huéiyo, guojmamni yoremem sähua leprä téamta kökoaka ä nankirika yeu sájjak. Huanärim ili mékka jápteka,

¹³ kusisi chayekam ínel jiaahua:

—¡Jesús, Maestro, itomë jiokore!

¹⁴ Áapo éntok am bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem tiöpopo tékiakammeu kaate.

Huanärim katekasu türiak.

¹⁵ Huanäi huépülaka áu bíchaka éntok áu türi jüneriaka, tüisi kusisi chayeka éntok Diosta úttileka áu nóttek.

¹⁶ Jesústau tónommia kíkteka, ä pújba buíau kóm yúmariak, ä Dios buaníaka. Í yoreme éntok huam Samariapo jometukay.

¹⁷ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—¿Jachum kaa guojmamniakay jume türiakame? ¿Jáksum aane, jume huate bätan yoremem türiakame?

¹⁸ ¿Jachu ïri huépülaika kaa itom pueblopo jomesu nóttek, Diosta baysahueka?

¹⁹ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Diosta em súalëu enchi jínëuk. Yejteke siime. Tüiriläe.

Jächin juka Diosta reytaka nésahuëhui itou yebijnakëhui

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Jume pariseerom juka Jesústa temajek, jauhuey juka Diosta reytaka ä nésahueu yebijnake bétana. Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Juka Diosta reytaka ä nésahueu yepsay kaachinte itom pusimnea ä binnake.

²¹ Kaabe ínel jiauna: “Ímï aane”, o “Jümü aane”; bueituk jü Diosta reytaka ä nésahuepo én ímï enchim násuk aane.

²² Huanäi jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Të tiempo yúmanake ínapo Yoremta Üusi kía huépül taahuata júne enchim bít peenakëhui, të katem ä binnake.

²³ Huanäi ínëlim enchimmeu jiaunake: “Ím aane”, o “Áman aane.” Të katem áman sásaka, éntok katem áme sáu rejte.

²⁴ Bueituk juka yúku béroktita téhueka bétana sejchúkti ániata nahuau tájti ä machiriakäpo bénasi, junëline bíttunake ínapo jü Yoremta Üusi taahuarita yepsayo.

²⁵ Të úttia ketune juebena jiokot máchiraata ín binnakëhui, éntok huaka génte én huémta nee omoutenakëhui.

²⁶ Noéta taahuarimpo Bénasi, áñeli két huéenake, jü Yoremta Üusi yepsayo.

²⁷ Jibuähuay, éntok vino jihuay, emo jubiahuay éntok emo kunahuay, Noéta arcau kibakeu tájti. Huanäi béja yepsak, jü buere bánia diluuvio. Huanäi simetaka kókkok.

²⁸ Áñeli két siika, jume Lotta taahuarimmet: jibuähuay, jita jihuay, jita jinnuahuay, jita nénkihuay, éntok ethuay, éntok káatehuay;

²⁹ të juka Lotta jum Sodoomapo yeu ä sik jibba, táji yúkkuk, éntok azufre téhueka bétana. Huanäi simetaka kókkok.

³⁰ Júneli huéenake júnakoy táapo Yoremta Üusi yepsayo.

³¹ 'Huäri taahuarit hua jábe kárit jikat aneme, éntok juka áttiahuata káapo jipurétek, katem kóm sika áman kibakeka ä nü báanake; senu éntok áman huajpo anétek, kaa ä jóau nótti báanake.

³² Huä Lotta jubiabeu yeu sikamtahuem huáate.

³³ Sime jume ä jíapsi jínëu báareme ä tárunake. Éntok sime jume ä tárukame ä jínëunake.

³⁴ 'Énne enchimmeu ínel jiaahua, huäri tukaariachi guoyikam jípetampo náu tónake. Huépülaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana.

³⁵ Guoy jáamuchim nanahuit jábueka tujnake. Huépülaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana.

³⁶ Guoy yoremem huajpo annake; huépülaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana.

³⁷ Huanärim ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jákusu huéenake jáni ïri, Señor?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Jum mukirata bökäpo, huämirim náu yáijnake, jume tekue.

18

Jámut jókoptulame éntok jü juez kaa lútüriata joame

¹ Jesús senu ejemplota ámeu yétchak, jíba Diostau buanhuamta itou bëyë bétana, kaa kóm éaka,

² ínel jákari:

—Senu pueblopo yäut aaney, Diosta kaa májhueka éntok yoremem kaa yöreka.

³ Huämi pueblopo két aaney, senu jámut jókoptulataka, élaa hua jueztau yeyepsaka, lútüriata áu yáaria iaaka jü áamak nok peleytamtamaki.

⁴ Jü juez éntok kaa báarey; juebena taahuarim béja huéiyey. Të chúkula béja ä jíápsipo ínel jiaahua: “Éläposune kaa Dios huáate, éntokne kaa jábe yoremta yöre,

⁵ të ï jámut jókoptula múksi jíba nee bitcha. Júnel béchibone ä anianake, jamak koloptune nee öomtituanake.”

⁶ Huanäi ínel jiaahua jü Señor:

—Akem ä nok jikkaja, juka juezta námakak jíápsekamta.

⁷ ¿Jachu jü Dios kara lútüriata am yáaria jáni jume ä ëriähuim, jume taahuapo éntok tukaarit naa búrujti áu buaname? ¿Jachu tebe tiempota simsuko, béja am nok mabetnake jáni?

⁸ Enchimmeune ínel jiaahua läuti lútüriata am yáarianake. Të juka Yoremta Üusi yepsak, ¿jachu ketune ayunake jáni jü Dios eehuame ímï buápo?

Pariserom éntok tómita náu tóijleero

⁹ Jesús täbui ejemplota ámeu yétchak, jume huate emo tü yöremem tíaka, huatem éntok kaa tüisi bíchammehui. Ínel ámeu jiaka:

¹⁰ —Guoy yoremem tiöpou kiímuk, Diostau buanboka. Senu pariserotukay, senu éntok yäura tómita náu tóij-lerotukay.

¹¹ Jü pariseero huéeka ínel ä jiápsipo Diostau buaanay: “Dios, enchine baysauhue bueitukne kaa jume huate yoremem benna; ékbualerom, éntok kaa lútüriata boojoriame. Kanne kía ják jáamuchim jípure, éntok i yäura tómíta náu tóij-lerota bénasi júnene kaa ántuari.

¹² Semanapone guosa ayuuna, éntok síme ín kobäune diezmo.”

¹³ Të jü yäura tómíta náu tóij-leero éntok, mékka tónommia huéeka, jikau júne kaa remti báarey. Táhuít jíba áu chónaka, ínel jiaahuay: “Dios, nechë jiokore, nee kaa tü yóremtukä béchibo.”

¹⁴ Ínapo ínel jiaahua íri ä jóau kóm siika béja jiokoritaka, të jü pariseero ëe. Bueituk hua áu buérialeme kóm tahuariana; hua áu kóm tahuariame éntok tóboktiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chuppak

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Jume ili usim áu nüpahuak, ámecham mámte íaaka. Jume discípulom, júkai bíchaka, ámehuim öomtek, jume áu am nüpakammehui.

¹⁶ Të Jesús am núnuka ínel ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—Akem am tójja, éläpo jume ili usim inou kannake, éntokem katem jukaram taktiria; bueituk juka Diosta reytaka ä nésahuepo júmëi bénasi emo nüyeme ä áttiak.

¹⁷ Lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, hua kaa ili usita bénasi éaka Diosta reytaka ä nésahueu mabetakame, kaibu Diosta reytaka nésahuepo annake.

Jü jübua yötume riiko

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Senu yoreme yäurapo kátekame ä temajek, ínel jíakari:

—Tü Maestro, ¿jítasune yáanake, juka yü jíapsihuamta jípu béchibo?

¹⁹ Jesús ínel ä yómmiak:

—¿Jatchiakasë nee tü yóreme tíiya? Kaabe éntok chë türi ímí buíapo, jü Dios jíbba.

²⁰ Jume mandamientomë täya: “Katë kía ják jáamuchim jípunake; katë jábeta mëa; katë ékbua; katë jábeta bétana ára nókichiata nooka; em áchayë yöre, éntok em áiye.”

²¹ Huanäi áapo ínel jiaahua:

—Símetane íkai huéria ín usitukäpo naateka.

²² Jesús íkai jikkajaka ínel áu jiaahua:

—Ketune senu huéeme émou bëye: símete juka em jípureu nénkaka, poloobem ä miika; huanäre téhuekapo rikoata jípunake; éntoke inou rúkteka nee guojaase.

²³ Huanäi áapo íkai jikkajaka kaa al-leaka taahuak, bueituk tüisi yún tómekay.

²⁴ Jesús ä bíchaka, siirokaka taahuak. Huanäi ínel jiaahua:

—¡Tepa tüisi obiachi Diosta reytaka ä nésahuepo am kimunakë béchibo, jume riikom!

²⁵ Chë júne kaa obiachi jiikia pusimpo camellota áma huam yeu huéenakë béchibo, jü yún tómekamta Diosta reytaka ä nésahuepo ä kibaknakëhui.

²⁶ Huanäi huate íkai jikkajaka, ínel áu jiaahua:

—Huanäisu, ¿jábese júntuk jínëutunake?

²⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jum yoremem kara árahuëpo, Diosta béchibo kaa obiachi.

²⁸ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, itapo símeta itom jípureu tö sájjak, enchi guojaa báreka.

²⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, kía jábe júne ä jóa tö sikame, ä áchayhuam, ä sailahuam, ä jubiahuata, éntok ä üusim, Dios reytaka ä anëpo an báreka,

³⁰ chë júne áa béppa ä jípunake ímí ániapo; huame taahuarim äbo huémmet éntok, yü jíapsihuamta jípunake.

Jesús ä muknakeu ámeu nooka

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Jesús jume doocem bempolaim móchala núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Énte buere joära Jerusaléniu bíchaa jikau kannake, simetaka jume profeetam Diosta Üusi bétana jiojtekäu chúpnekë béchibo.

³² Bueituk jume kaa judíom mámpo tóijna. Huanäi ámanim béja tüisi ä junnerianake, éntokim ä buere áunake, éntokim át chít huáttinake.

³³ Huanärim tüisi ä bemmuchaka, akim ä mënake; të báij taahuarim huéy jíabitenake.

³⁴ Të bempo tóktim kaa át jünéaka taahuak, jita ä nokähui. Í noki áme béchibo kaa jünakiachitukay; katim át jüneiyay jita ámeu ä nok bárëhui.

Senu lípti bitchak, Jericópo joome

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ínel yeu siika: Jesústa pueblo Jericóu yebisiseyo, senu lípti böo mayoat káteka nétaney.

³⁶ Juka genteta juebenak katemta jíkkajaka, jü lípti nátemajek jita huëhui.

³⁷ Huanärim ä téjhuak, juka Jesús Nazarenota áma huam huë bétana.

³⁸ Huanäi kusisi chay táytek, ínel jíakari:

—¡Jesús, Davidta Üusi, nechë jiokore!

³⁹ Jume bát kateme éntok ä nok pappattiy, kaa múksi ä jiau sáhueka. Të áapo chëhuasu úttia chaayey:

—¡Davidta Üusi, nechë jiokore!

⁴⁰ Huanäi Jesús kíkteka ä núnutebok, ä anëu bíchaa. Huanäi áu ä yepsako, ä temajek:

⁴¹ —¿Jítasë nee émou yáa ía?

Huanäi jü lípti ínel jiaahua:

—Señor, bít-huamtane huáatia.

⁴² Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Akë ä mabeta! Em nee súalë béchibë bíchaka taahua.

⁴³ Huämi horapo jü lípti bíchaka taahuak. Huanäi éntok juka Jesústa guojaasek, Diosta baysahueka. Jü síme génte íkai bíchaka két Diosta úttileka taahuak.

19

Jesús éntok jü Zaqueo

¹ Jericóu kibakeka jü Jesús, jum pueblopo násuk áman huéiyey.

² Huanäi ínel yeu siika: Senu yoreme Zaqueo ti téhuaakame, jume tómita náu tóij-lerommeu yäuttukay, éntok rikotukay.

³ Jesústa bít báreka éiyay, jünee báreka ä jábétukähui. Të kaa áma yuumay, juka genteta büru béchibo, bueituk tüisi kómelatukay.

⁴ Huanäi ä bít báreka, áapat búiteka júya buëurukut jämuk, sicómoro téamtachi, Jesústa huéenakepo ámani.

⁵ Jesús béja áman yepsaka, jikau remteka ä bitchak. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Zaqueo, emoë bamijtuaka kóm huéiye, bueitukne em jóau yebijnake ëni.

⁶ Huanäi jü Zaqueo läuti kóm sika tüisi al-leaka ä mabetak.

⁷ Íkai bíchaka, sîmetaka kaa türik Jesústa bétana nok táytek, senu kaa tü yóremta jóapo ä tahuak tíaka.

⁸ Huanäi Zaqueo kíkteka, Señortau ínel jiaahua:

—Juyu, Señor, jume poloobem násuk áman juka ín jípüreune am mik báare; senuk báitahuaka ä ékbuariak junne, naikisi áa béppane ä nóttirianake.

⁹ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Én íari taahuarit ímí jóapo yepsak, jü yore jínëihuame, áapörík kêt Abrahamta üusitukä béchîbo.

¹⁰ Bueituk ínapo jü Yoremta Üusi äbo siika, juka áu tárulata jariuseka ä jínëu báreka.

*Jü yoreme tómita mákhuaka ä büruria iaahuaka ejemplo
(Mt. 25:14-30)*

¹¹ Íkai am jíkkaíjsuk, jü Jesús ejemplota ámeu yétchak, Jerusaléniu kaa mékka ä aneí béchîbo. Bempo éntok ínel éiyay: Jü Diosta reytaka nésahueu én ímí horapo abe yepsa.

¹² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Senu yoreme yäura usiarimmak huéeritaka ím aaney. Huanäi mékka senu buiärau bíchaa siika, ámani reytu báreka, chúkula éntok äbo nótti báreka.

¹³ Huanäi béja sim báreka, guoj mamni ä tekipanualerom núnnuk. Yún tómita nátepola am mákkak, ínel ámeu jáaka: “Íkarem tómita tekipanuatua ín yepsäu tájti.”

¹⁴ Të jume áma pueblopo joome katim ä huáatiay. Huanärim genteta náu tójaka áa sáu am jaasek nokta huériame, ínel áu jáakari: “Katte íkai ito béppa yäuttu íaa.”

¹⁵ Huanäi béja áapo nótteka, juka yäurata mabetchulataka, am núnotebok huame ä tekipanualerom jume tómita nülame, am jüneria báreka jáchin machisi am tekipanuaähui.

¹⁶ Senu bát áu yepsak, ínel jáakari: “Señor, jü em tómi, guojmamnik áa béppa koobak.”

¹⁷ Huanäi áapo ínel áu jiaahua: “Türi, tüise ára sáutu; jum ilikkiku tüisi em tekipanuaähui, guojmamni pueblommehue yäuratunake.”

¹⁸ Senu júchi áu yepsak, ínel jáakari: “Señor, jü em tómi mamnik áa béppa koobak.”

¹⁹ Huanäi íau kêt ínel jiaahua: “Empo kétchi mamni pueblom béppë yäuttunake.”

²⁰ Senu júchi áu yepsak, ínel jáakari: “Señor, ímí óorek jü em tómmi; payumpone kutti ä súmmak,

²¹ bueitukne enchi májhuey, em yórem juénatukähui, kaa em ják óreri nunüye tíaka, kaa em echakäu júne tobotoboktiä tíaka.”

²² Huanäi jü rey ínel áu jiaahua: “¡Empo kara sáutu! Juka nokta em tempo yeu sikamta, júkaine emót kúaktianake. Tüise jüneiya nee yorem juénatukähui, kaa ín ják ériari ín nunüyhui éntok kaa ín echakäpo nee jita tobotoboktiähui.

²³ Jatchiakasu çjüntukë kaa juka ín tómi bancopo óorek, én juka bancotane yore bebejtuäu mabet éiyey?”

²⁴ Huanäi jume áma anemmeu ínel jiaahua: “Juka tómitem ä mák-ri ä úhua; juka guojmamni tómita áa béppa kobalatem ä mákka.”

²⁵ Bempo éntok ínel áu jiaahua: “Señor, béja juka guojmamni tómita jípüre.”

²⁶ Áapo éntok ínel am yómmiak: “Ínelne enchimmeu jiaahua, hua jita jípüreme júchi huatek máktunake; hua kaita jípüreme éntok, hua ilikkik ä jípüreü júne ä úhuaatunake.

²⁷ Éntok kët huame nee bėj-reka kateme, jume kaa áme béppa nee yäuttu iaame, jümëi éntok inohuem am huéria. Huanärem ín bíchäpo am kóba chúktia.”

Jesús tüisi mám tájtirihuaka buere joära Jerusaléniu kibakek
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Íkäi noksuka, bát kíktek buere joära Jerusaléniu jikau böochi.

²⁹ Béja abe huame pueblommeu yepsaka, Betfagéu éntok Betaniahui, jü káhui Oliivo téamta náapo aneka, guoyim ä discípulom áman jaasek,

³⁰ ínel ámeu jíaka:

—Huä pueblou ito beu kaa mékka kátekamtahuem nóite. Áman yájakem buruta áma chákamta téunake; kaabe jee át jote. Akem ä búttiaka, äbo ä huéria.

³¹ Jábeta enchim temajek jita béchibo enchim ä búttiähui, ínëlem áu jiauna: “Jü Señor ä huáatia.”

³² Jume ä discípulom sájaka, ä téhuak, Jesústa am téjhuaakäpo Bénasi.

³³ Huanäi juka buruta am búttiay jume ä áttiakame am temajek, ínel ámeu jíaka:

—¿Jatchiakem juka buruta butbúttia?

³⁴ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Bueítuk jü Señor ä huáatia.

³⁵ Huanärim Jesústau ä nüpak. Jume bem sánkomim burutat óreka, Jesústa át jikat yétchak.

³⁶ Huanäi ä huë pámani jume sánkomim áapat guötiasakay.

³⁷ Béja áman jëla kóm kateka kahui Oliivo ti téhuaakapo, sime jume ä discípulohuan áa sáu kateme chay táytek, al-leaka éntok Diosta úttileka, jume jauhuey kaa bíbithuame bem bíchakä béchibo.

³⁸ Inëlim jiaahua:

—¡Yörisi maachi, jü Rey Diosta téhuampo itou yepsame! ¡Yánti jíapsihuame áman téhuekahui, éntok lóoria jikachi!

³⁹ Huanäi huate pariseerom jume genteta násuk aneka áu ínel jiaahua:

—Maestro, em discípulome chay yáatiria.

⁴⁰ Áapo am yómmiak, ínel jíakari:

—Enchimmeune ínel jiaahua, ímëi kaa jáleyo, jume tétam chay táytinake.

⁴¹ Béja kaa mékka áman huéeka, juka buere joära Jerusalénta bíchaka, áa béchibo buaanak,

⁴² ínel jíaka:

—¡Empo jüneätek kía iäri em taahuarit junne, jítasu hua yánti jíapsihuamta yore mákka! Të én huäri éson, éntoke kara ä bítcha.

⁴³ Enchimmehuim huéiye jume taahuarim, jume enchi omtíame enchi kóräituanake. Huanärim enchi kóntiaka nate chíkola émou kimunake.

⁴⁴ Huanärim buíau enchi tátabnake; jume em üusim éntok sime juka em áttiak, kaitapo ä tahuarianake. Kaita téta nat béppa joka tahuarianake, kía juka émou bíttuata, enchi jínëunakemta kaa em ä mabetakä béchibo.

Buere tiöpopo jita nénkiriom yeu jaahuakame
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Huanäi tiöpopo kibakeka, jume áma jita nénkame éntok jita áma jínnume päkun yeu am bep táytek,

⁴⁶ ínel jíakari:

—Júnel jiojteri: “In kári Diostau áma nok béchibo”; të eme lak-roonim áma éusu béchibem ä jípure.

⁴⁷ Huanäi chíkti táapo tiöpopo am majtiay; të jume tiöpopo nésahueme, leyta am mamajtiame, éntok jume yoremem jum pueblopo chë yörihuame, ä mēbáreka jíba éiyay.

⁴⁸ Të kaitachim jiahuite máchiakay, bueituk sime jü gēnte tüisim át suaka ä jikkajay.

20

Jü Jesústa yäura

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Séjtu táapo Jesús jum tiöpopo juka genteta am majtiayo éntok tü nokta yore jínēhuamta bétana huémta ámeu am nookay, ámam náu yájjak jume tiöpopo tékiakame, jume judíom leyta mamajtiame, éntok jume ou yoiyöturim.

² Huanärim ínel áu jiaahua:

—Itomē téjhua, ¿jábete téhuamposē íkái johua? O, ¿jábe yäurasu íkái licenciata enchi mák-la?

³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Ínapone két senu huémta enchimieu nátemajnake. Nechem ä yómmianake:

⁴ ¿jábese juka Juanta äbo bíttuak ä batónakē béchibo? ¿Dios, o jume yoremem?

⁵ Huanärim bempo náu nok táytek, ínel jíakari:

—¿Jáchinsutä yómmianake? Ítapo Diosta bétana huéiye ti ä yómmiako, ínel itou jiaunake: “¿Jatchiaka júntukem kaa ä súsualek?”

⁶ Yóremraata bétana huéiye, jü pueblo itom mamaasunake; bueituk sime juka Juanta profeetapo ä täyay.

⁷ Huanärim kaa emo jüneä tíaka taahuak, jábeta juka Juanta yäurata ä mák-latukähui.

⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jüne kaibu enchim téjhuaanake jita yäurata nee ä licenciakähui.

Jume tekipanualero jujuēnam ejemplo

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Sep íkái ejemplota ámeu nok táytek jume géntemmehui:

—Senu yoreme párasim eechak, yorem tekipanualerom ä réuhuak. Huanäi mékka jákun buiärau bíchaa siika éntok bínhua áman aanek.

¹⁰ Huanäi béja juka etta chúpey, senuk ä sáhuëu áman jaasek huame tekipanualerommehui, juka áma chúpemta ä jájamëu ámeu ä au sáhueka. Të bempo tüisi ä bépsuka, kaita ä mákaka ä simtuak.

¹¹ Huanäi jü etta áttiakame júchi senuk ä sáhuëu áman jaasek. Íkärim éntok, buere áusuka kéchim ä bépsuka, kaita ä mákaka ä simtuak.

¹² Júchi béja bájim huëpo senu ä sáhuëu áman bíttuak; íkärim júchi kökosi ä yáaka pákun yeu ä béebak.

¹³ ‘Huanäi jü huaj etta áttiakame ínel jiaahua: “¿Jítasune júntuk én yáanake? Juka ín üusi chë ín nákéune én áman bíttuanake; jamak júnem íkái bicháteko ä yörinake.”

¹⁴ Të jume etta suayame ä bíchaka, náhuim nookak, ínel jíakari: “Íri jü sime ettamak tahuaseka huéeme. Atä mēnake. Huanäi jü echi itom mámpo tahuanake.”

¹⁵ Huanärim huajpo pákun yeu ä tójaka, ä mēak.

Huanäi Jesús am natemajek:

—¿Jáchisu júntuk am yáanake jáni, jü páras etta áttiakame?

¹⁶ Äbo sika sime huame tekipanualeom súaka, huanäi ä buía täbuik ä máknake.

Huanärim bempo íkái jikkajaka, ínel jiaahua:

—¡Dios áapo itom áma yeu huíknake!

¹⁷ Të áapo am bíchaka, ínel jiaahua:

—Huanäi ¿jáchisu júntuk jiau báare jani jü jïojteri? Ínel jiaka:

Jume kárita joame jü téta bem omoutekähui,
huári téta tua jum ejkinapo káata naatenäpo huéiye.

¹⁸ Kía jábe júne huári tétat huéhekame, chíbela kóttinake; jüri téta éntok jábetat kóm huéheko, tókti ä jótanake.

Jume impuestom béjtuahuame

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Jume tiöpopo tékiakame sáhueme, éntok jume judíom ley am mamajtiame Jesústa buíj bábarekay huámi horapo, bueitukim át jünëiak bempörim bétana ä nokakäu juka ejemplota ä yéchakähui. Tem juka genteta májhuey.

²⁰ Huanärim éhuil huatem áu jaasek, tü yóremem bénasi emo am nü sáhueka, áamak ejtejhuka jita nokpo júne yäurata béj-reka huëpo ä jaatia báreka, yäuratau ä nätua báreka.

²¹ Huanärim ä nátemajek, ínel jíakari:

—Maestro, jüneate tua juka lútüriata enchi nokähui, éntok huéchiasi enchi am majtiähui, kaabeta áma yeu púaka juka Diosta böo lútüria em majtiähui.

²² Itome tejhua: ¿jachu itapo juka rey Césarta jume impuestom mákpo yúmala, jehui o ëe?

²³ Të áapo, ámet jünéaka jáchin am jiau báreka júkai am nokähui, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka eme junëli nee huite cháaria áma nee tátab báreka?

²⁴ Huépul tómitem nee bíttua. ¿Jábesu íkai pújbak, éntok jábesu am téhuak jume áma jïojterim?

Huanärim ínel ä yómmiak:

—Bueituk jü César.

²⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Césarta áttia Césartem ä mákka; juka Diosta áttia éntokem Diosta ä mákka.

²⁶ Huanärim kaitachä jaatia máchika taahuak, jita nokpo júnem kara ä jaatiay, jü genteta jikkajäpo. Áachim guómtilatata taahuak, ä jikkajaka jáchin am nok yómmiakähui. Huanärim kaa jáleka taahuak.

Júchi jíabitehuamta bétana nátemajhuame

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Huanärim áma yájjak huate saduceom, jume kókkolam júchi jíabitenakeu kaa súaleme. Huanärim ä temajek:

²⁸ —Maestro, jü Moisés ä jïojteri tö sikäpo ínel jiaahua: Senu yoremta ä jubiahua tö mukuk áa bétana kaa usim jípurek, ä sailahuatuk ára ä nüye huaka jámut jókoptulata, usim áachä jípunakë béchibo ä sailhua mukukamta béchibo.

²⁹ Bueitukim ímí aaney, guoy búsanika emo sailaka. Huä bát huéeme juubek; të muukuk, kaa üuseka.

³⁰ Jü ä saila áa sáu huéeme juka jámutta tö kókkota nüka. Huanäi két muukuk, kaa üuseka.

³¹ Huä bájim huëpo jüri kéchä nüka. Júnëli síme jume guoy búsanikam ä juubek, éntokim kókkok, kaa usim át jípureka.

³² Chúkula éntok két jü jámut muukuk.

³³ Huanäisu júnakoy jum kókkolam jíabitëpo, ¿jábesu júntuk hua tua ä jub-nakeme? Bueituk síme jume guoy búsanika ä jubekay.

³⁴ Huanäi jü Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ímĩ ániapo jume óhuim jujube; jume jáamuchim éntok kukuna.

³⁵ Tě huame tüisi tahualame, áman téhuekau yúmakame éntok kókkolam jábitehuamta jáamekame, ámani kaabe emo jujube, nim kaabe kukuna,

³⁶ bueitukim kara júchi kókkoka tahuanake; ángelesim bénanakemme. Kókkolam násuk bem jábitekã béchĩbo, Diosta úusimtunakemme.

³⁷ Áapo, jũ Moisés junne, jum ä jiojteripo jũ zarza béetemta bétana ä nokäpo, itom ä téjhua kókkolam júchi jabitenakẽhui. Huämi ínel jiaahua: Jũ Señor Áapo Abrahamta Dios, éntok Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios.

³⁸ Bueituk Dios kaa kókkolammeu Dios, ál-la jápsammehui; bueituk áapörík béchĩbo simetaka jápsa.

³⁹ Huanäi huate judíom ley am mamajtiame ínel jiaahua:

—Maestro, huéchiasẽ ä nookak.

⁴⁰ Kaitam éntok áu nátemaij péaka taahuak.

¿Jábesä üusek juka Cristota?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisuntukim juka Cristota Davidta úusĩ tíiya?

⁴² Bueituk David Salmompo ínel jiaahua:

Jũ Señor ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In bátam bétanẽ yejte,

⁴³ jume enchi béj-reka kateme em guókim bétuk ín tójäu tájti.”

⁴⁴ ¿Jáchisu jüntuk jũ Cristo Davidta úussitunake, áapörík Davidta áu ä Señor tíäteko?

Jesús jume judíom ley am mamajtiame nātuaka nookak

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Síme Pueblo ä jikkajay, huanäi Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

⁴⁶ —Jume judíom ley am mamajtiame bétana, tüisem emo suaya. Tüisim ä musäule juka tettebek bem sánkonakẽhui, áman pláazapo yörisi bem ttebotuahuähui, jum tiöpopo bát bankommet bem jonakẽhui, éntok jum jíjibuahuäpo jume bankom bát jokammet bem jotenakẽhui; tüisim ä bäsule.

⁴⁷ Jume jámut jókoptulame simeta ili bem jípurẽhuim am üuhuaka, bempola jíba ä nüye, éntok bem kaa tühua yáarim éso báreka bínhua Diostau buabuana. Ímẽi ínel jume chẽ jiokot máchiraata mabetnakeme.

21

Jũ jámut jókoptulata limojnari

(Mr. 12:41-44)

¹ Jum tiöpopo Jesús jume yún tótomekame bitchak, jum kajapo tómitam joayo, limojna tómita öorehuäpo.

² Huanäi senu jámut jókoptulata tüisi poloobeta bitchak, guoy ili cobre tómita áma ä joayo.

³ Huanäi ínel jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, i jámut jókoptula póobe simem béppa chẽ yún ä nénkak;

⁴ bueituk síme jume huate áma ä óorek, Diosta ofrenda béchĩbo, juka nakulia ámeu yeu bilata. Tě áapo ä poloobétukã násuk junne, simeta ä jípurẽu ái ä jiápsinaukeu áma óorek.

Jesús juka tiöpota tátabnä bétana nookak

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Huate jü tiöpotá bétana náu ejtejhuay, ujoyorisi ä bíttu bétana téta ujoyorimmea ä yáari béchibo, éntok huate jítasu jáni áma Diostau náikiaritayi. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

⁶ —Taahuari yúmanake íkái sîmeta enchim bícháu tátabnähui. Kía huépul téta júne kaa nat béppa joka tahuanake.

Jume señalim ániata lütiseyo
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Huanärim ínel ä temajek:

—Maestro, ¿jahueysu ayunake ïri? ¿Jíta señalsu ayunake íkái huée báareyo?

⁸ Jesús éntok ínel jiaahua:

—Jítachem suuhua, kaabe enchim bätäunake. Bueituk büruka yáijnake ín téhuampo, ínel jíaka: “Ínapone jü Cristo”, éntok ínel jíaka: “Ïri ájaria jü taahuari.” Të eme katem am guojaanake.

⁹ Éntokem juka nássuahuamta bétana nokhuay jikkaijnake. Éntok genteta emo béj-reka emo tóboktiay, katem guómte; bueituk jíba ïri bát huéenake; të kee jee yuuma, juka ániata luutinakëhui.

¹⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Jume naciónim huate naciónim béj-reka emo tóboktianake; jume reyim éntok huate reyim béj-reka náassuanake.

¹¹ Jü buía buere áu yoyoonake; tüisi tébaatunake; génte éntok máujnake. Kökoa ayunake kía ják junne; jum téhuekapo éntok buere señalim ayunake.

¹² Të sîmeta íkái kee huéy, enchimim buijnake, éntokim enchim guojajjanake. Huanärem sinagogammeu yeu tóijna, éntokem páttiana cárcelimpo. Reyimmehuem yeu tóijna, éntok gobernadorimmehui, ín nésahui enchim jo bárë béchibo.

¹³ Ïri enchimmeu huéenake enchim ino bétana tühuata ámeu noknakë béchibo.

¹⁴ Katem át obisi éiya enchim jiápsipo, jáchin o jíta enchim noknakeu emo jínëu báreka.

¹⁵ Bueituk ínapo huaka nokta enchim téjhuaanake, éntok júneehuamta enchim miknake. Huámakirim béja am kóba jáptetuanake; karam enchim nok béj-reka tahuanake.

¹⁶ Të kía enchim áchayim junne, enchim sailam, enchim huahuajim, éntok enchim amiigom yáura mámpo enchim jóanake. Huatemim enchimmak kateme súanake;

¹⁷ sîmetaka enchim kujti érianake, ín nésahui enchim jo bárë béchibo;

¹⁸ të hua huépul chonita júnem kaa tárunake.

¹⁹ Yánti enchim jiapsä béchibem yönake, yü jiápsi béchibo.

²⁰ Eme béja juka buere joära Jerusalénta sontarommea kóntiata bichäteko, júneäem láuti ä tátabnähui.

²¹ Huanäi jume Judea buiärapo aneme éläpom káhuu huáttinake. Huame Jerusalémpo aneme éläpom áma yeu kannake; huame bem et buiäpo aneme kaa áman nóttinake.

²² Bueituk ímëi jume taahuarim jiokot máchiraata ámet huéenakëhui, sîmeta ä jïojteri jiäpo áman yeu chúpanake.

²³ ¡Poloobesitomme, huame abe äasoame, éntok huame ili usim ujüume huamechï taahuarimmechi! Bueituk tüisi jiokot máchira huéenake ímï ániapo; Diosta omtira ïri pueblota béppatunake.

²⁴ Ejparammeyim mëna. Huate pereesomtaka núk sákana, sékãna buiärau bíchaa. Huanäi béja jü Jerusaléntat jume kaa judíom át chéptisunake, jume kaa judíom tiempota yumäu núkisi.

*Jáchin jü yoremta üusi yebijnakëhui**(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)*

²⁵ 'Huanäi jum täapo señal ayunake, éntok mechapo, éntok chókimpo; jum buíapo éntok jume naciónim jiokot éenake, éntokim guómtilatata annake, hua máusi machisi bahueta omtëu jikkajaka, éntok jume máarem.

²⁶ Huä génte máuj kókkonake, hua ím ániapo huéenakemta bíchaka; bueituk hua téhuekapo úttiära ayukame júne áu yoyoonake.

²⁷ Huanärim ä binnake, juka Yoremta Üusi, namupo yepsamta ä lóoriamaki, éntok ä úttiäramaki.

²⁸ Íkai huéa táytekem emo óusi éetua, éntokem jikau kóbate, bueituk enchimneu jëla ansime jü tü taahuari Diosta bétana enchim jínëuria.

²⁹ Két íkai ejemplota ámeu yétchak:

—Jukem chuna óuguotat suuhua, éntok kía täbui júyatat junne.

³⁰ Béja jume ili sáhuam yeu basihuey, emem jüneenake, juka tebuj-riata yebijnakeu kaa mékka bëyëhui.

³¹ Júnëli két eme, íkai jita huémata bichäteko, jüneenakeem itou jëla ä ansimëhui, juka Diosta reytaka ímí nésaunakëhui.

³² 'Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, síme ïri huéenake, kee juka genteta én huémata luuteyo.

³³ Jü téhueka éntok jü buíya luutinake, të ín noki jíba bënasi huéenake.

³⁴ 'Emóem suaya; katem juka enchim jíapsi námakasi johua, kaa huéeläpo jibuähuaamtay éntok vino jihuamtay, éntok buere kaa yúmahuamtayi, kaa huakäi taahuata enchim jaatianakë béchïbo kaa ínel enchim éäpo.

³⁵ Bueituk huiteriy am choilakamta bënasi áme béppa huénnake, jume síme ímí buíapo anemmechi.

³⁶ Katem kótche. Jíba yü tutti Diostahuem nokaka jiápsa, ïri huéenakemta bétana enchim áma yeu yorenakë béchïbo. Júnëlem kaitat jáchin éaka, Yoremta Üusi bíchäpo emo yeu jábuanake.

³⁷ Jesús jum tiöpopo taahuapo am majtiay; tukaapo éntok káhui Oliivo ti téhuaakamtau bíchaa sisimey.

³⁸ Kethueytana éntok síme génte áu náu yayajay, tiöpopo ä nok jikkaij báreka.

22*Náu nok tütehua Jesústa mëe béchïbo**(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)*

¹ Béja kaa jaikika bëyey juka buere pajkota yúmanakëhui, jume páanim kaa levaduura buabuähuähui, pájcuat ti téhuaakame.

² Jume tiöpopo tékiakammeu chë nésahueme, éntok huame leyta am mamajtiame át tekipanuy jáchin juka Jesústa bem mëtebonakëhui, bueitukim juka genteta májhuey.

³ Huanäi jü Satanás Judastat kibakek, hua Iscariote ti téhuaakamtachi, hua dooce apóstolimmak näikiatukaïhui.

⁴ Ìri huame tiöpopo tékiakammeu chë nésahuemmeu nookak, éntok huame yäuchimneu tiöpota suayammehui, jáchin juka Jesústa bem mámpo ä tóijnake bétana.

⁵ Bempo al-leaka taahuak, éntokim tómita ä mák rókaka nookak.

⁶ Áapo béja júkai yáa rókaka taahuak. Huanäi át tekipanua táytek, jáchin ayuka kaa büru genteta bíchäpo bem mámpo ä tóijnakëhui.

*Señorta Santa Cena jo nésayhuame**(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)*

⁷ Jü taahuari páanim kaa levaduura buabuähuäu yuumak, huaka ili kabarata át mënähui, pájcua ti téttehuaahuame.

⁸ Huanäi Jesús juka Perotau éntok Juantau ínel jiaahua:

—Ámanem sájaka juka abe jëla itom buänakeu yáabo, pájcuata.

⁹ Bempo éntok ä temajek:

—¿Jákusë itom ä yáa ïa?

¹⁰ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Huam pueblou kimütekem senu yoremta binnake, sötöpo bäam huéiamta. Áa saukem kaate, ä jóau ä kibakeu tájti.

¹¹ Huanärem jü jóakamtau ínel jiaunake: “Jü Maestro ínel nokta émou bíttuak: ¿Jáksu jüntuk káttek, jü káari juka pájcuata áma buä béchïbo ín discíipulommaki?”

¹² Huanäi áapo enchim ä téjhuaanake, juka quartota buëuruk jikat kátekamta béja tüteta. Huämïrem ä yáanake huaka itom buänakëhui.

¹³ Bempo éntok áman sájaka ä téhuak, juka simeta Jesústa am téjhuakä bénasi, éntokim ä yáuhuak, pájcuata bem buanakëhui.

¹⁴ Juka horata yúmak, jü Jesús jume apóstolimmak mesau yejtek.

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¡Tepane íkai pájcuata enchimmak bua péiyay, ketune kee jiokot nee yáahuayo!

¹⁶ Bueitukne ínel enchimneu jiaahua, kanne júchi pájcuapo jïbuänake, júnakoy jübua áman Diosta chë yótaka ä kátekäpo áu ä chúpapo.

¹⁷ Huanäi juka vaasota nüka Diostau baisáusuka ínel jiaahua:

—Íkarem nüka nachä näikimte;

¹⁸ bueitukne enchimneu ínel jiaahua, kanne júchá jïnake, íkai páraj taka báhuata, júnakoy jübua áman Diosta chë yótaka ä kátekäpo äbo kóm ä yepsayo.

¹⁹ Chúkula jume páanim nüka, Diostau baisáusuka, ámecham näikimtek, ínel jiaka:

—Íri jü ín takahua enchim béchïbo nénkitunakeme. Íkarem johua, inou enchim huáatinakë béchïbo.

²⁰ Két jïba ánëli, chúkula jïbuásuka, juka vaasota nüka, ínel jiakari:

—Íri vaaso ínel jü bemelasi Diostamak nokta náu yáarime; ín ójbo guótekamtay béjhuata jípunake, enchim béchïbo guótekame.

²¹ ‘Të én ín mesapo inomak aane, jü nee nénkinakemta mámmam.

²² Tua lútulay jü Diosta Üusi jïba huéesime juka áa bétana näikiarita jiäpo ámani; ¡të tepa jiokochia huäri yoreme jü bem mámpo ä tóijnakeme!

²³ Huanäi bempo emom temaij táytek, ä jábétukähui jáni hua ä nénkinakeme.

Jábeta chë yöpo tahuanakëhui

²⁴ Huanärim náu nok nássua táytek, jábeta chë yöpo tahuarianähui.

²⁵ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—Jume naciónimneu reyim tüisim buéresi emo nésaule simem béppa, éntok sime jume géntemneu yäuchim áme béppa nésahueme, huamerim ínel tü yóremem tíya.

²⁶ Të eme kaa junëli emo nüname. Ál-la hua chë yöpo áu jípureme, usi jübua yötu sáyhuamta bénasi áu érianake; hua nésahueme éntok, két sáyhuamta bénasi áu érianake.

²⁷ Bueituk, ¿jábesu jü chë yörihuame, hua mesau yejteka jïbuäme, o buähuamta áu totojame? ¿Jachu kaa lütüriapo ájária hua mesau kátekame? Të ínapo enchim násuk aane, hua sáyhuamta bénasi.

²⁸ 'Eme ámëria huame jíba inomak aneme, huam jiokot máchiraata inou sikäpo.

²⁹ Ínapone ínëli enchim ä mákka, juka rey nésauta enchim jípunakëhui, ín Átchay nee ä mákakä bénasi,

³⁰ enchim huam ín mesapo inomak jíbuanakë béchibo éntok inomak jínakë béchibo ín reytaka nésahuëpo, éntok huam yörisi machiku joteka jume dooce Israelta üusimmet yeu kat-riammet nokta enchim chúpanakë béchibo.

Jesús, Perota kaa ä täya tía bétana nookak
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Ínel két jiaahuak jü Señor:

—¡Símon, Símon, áachë suuhua! Jü Satanás enchim áula, tirijkom yoohuä bénasi naa múksi enchim emo bít íaaka;

³² të ínapo enchi nok-riak Diosta em súalëu kaa émou bínakë béchibo. Empo éntok nóttekäte, jume émomak huéerimmeu nooka, óusi am éenakë béchibo.

³³ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, huittine eiya cárceliu ín huéenakë béchibo, éntok émomak ín muknakë béchibo.

³⁴ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Peero, émoune ínen jiaahua, ëni kee juka tótorörata kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.

Jesústau jiokot máchira áu yúmase

³⁵ Huanäi jü Jesús am temajek:

—Júnak nee enchim yeu jaaseko kaa morraaleka, kaa tómeka, éntok kaa bochaka, ¿jachu jita enchimmeu bëka?

Bempo ínel au jiaahuak:

—Kaíta.

³⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Të én ál-lem hua morraalim jípureme am huérianake, éntok juka tómí bóosata; hua kaa ejparam jípureme ä kapam nénkaka am jínnunake.

³⁷ Bueítukne ínel enchimmeu jiaahua, inot chúpatunake hua jïojteri ínen jíame: “Jume juëna yórememmak näikíahuak.” Bueítuk síme hua ino bétana jïojteri chúpanake.

³⁸ Huanäi bempo ínel jiaahuak:

—Señor, ímí guoy ejparam óorek.

Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Júmемak türi.

Jesús Getsemanípo oraciónta yáuhuak
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Huanäi Jesús Oliivo káuta kátekäu bíchaa siika, jíba ä aánë bénasi. Jume ä discípulom éntok ä guojaasek.

⁴⁰ Áman yepsaka ínel ámeu jiaahua:

—Diostahuem oraciompo nooka, kaa jum jiobilahuápo huet béchibo.

⁴¹ Huanäi Jesús ili mékka bíchaa siika, tétata jímmä bëmu. Huanäi tónommia kíkteka, Diostau oraciompo nookak,

⁴² ínel jíakari:

—In Átchay, empo ínel íáteko, ímëi báam kókosi ín innënakeu, nechë ä táktiria kaa ín am jínakë béchibo. Të kaa ín ä huáatiäpo ámantunake, ál-la em ä huáatiäpo ámani.

⁴³ Huanäi ángel áu yeu machiak téhueka bétana, úttiata ä mák báreka.

⁴⁴ Huanäi tüisi jiokot aneka, chëhuasu úttiaka Diostau oraciompo nookay. Huanäi jü ä bäärútti kía ójbo ténasi chákteka buíau tájti kóm huáttey.

⁴⁵ Huanäi Diostau oraciompo noksuka kíkteka, ä disciipulommeu bíchaa siika. Huanäi kócheme téuhuak, bueituk kaa al-leerimnea yetem ámet huéchilatukay.

⁴⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem kótche? Jotekem, Diostau oraciompo nooka huaka enchim jioptua báaremta kaa enchim ä yúmanakë béchibo.

Jesús pereesotaka núk sákahuak

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Jesús ketune nookay, juka genteta juebenak áma yájako. Huä Judas ti téhuakame, jume dooce ä disciipulommak näikiatukaïhui, ámeplat huéiyey. Huanäi Jesústau rúkteka ä besiito bábarek.

⁴⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo Judas, ¿jache besiitoy ä nénka, juka Yoremata Üusi?

⁴⁹ Jume áamak aneme juka huée báaremta bíchaka, áu ínel jiaahua:

—Señor, ¿jachute ejparamnea kókosi am yáanake?

⁵⁰ Huanäi huépülaka juka tiöpopo chë nésahuemta sáhuëu mámäkoka nákam báta bétana huéeme ä chúktiriak.

⁵¹ Huanäi Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja, béjja.

Huanäi Jesús hua náka chúktiahuakamtat mámtaka ä tütek.

⁵² Huanäi Jesús jume tiöpopo nésahuemmeu éntok tiöpota suayammeu yäuchimmeu, éntok ou yoiyöturim pueblou yeu púarimmeu, áman ä nübokammeu ínel jiaahua:

—¿Nee lak-rontukä bénasi eme ejparaka éntok kúkutaka inou yeu sájjak?

⁵³ Huam tiöpopo chíkti táapone enchimmak aaney. Kía júnem inou kaa mám rútkteka nee jaatiak. Të íkai horata, eme ä áttiak; jü kaa máchiraa nésahue.

Jü Peero juka Jesústa báisi kaa áu ä täya tíya

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Huanärim Jesústa pereesoteka, ä núk sájjak, jü tiöpopo chë nésahuemta jóau bíchaa. Peero éntok mékkäriat ä guojaasey.

⁵⁵ Huanäi jume sontarom tebat násuk náaka, nate chíkola áma jotek. Peero éntok két áme násuk yejtek.

⁵⁶ Të senu jámut jóapo sáyhuame, Perota tájimneu kátekamta bíchaka, ínel jiaahua:

—Ï yoreme két áamak aaney.

⁵⁷ Të áapo “ëe” ti áu jiaahua:

—Empo jámmut, kannä täya.

⁵⁸ Chúkula júchi senu ä bíchaka ínel jiaahua:

—Émpë két ámemak joome.

Të Peero ínel jiaahua:

—Ómme, ínapo kaa ájária.

⁵⁹ Jíba tua senu horata simsuko, täbuika két áu ä täya tíaka nookak, ínel jíaka:

—Tua lútüriapo ïri két áamak aaney, bueituk Galiléapo joome.

⁶⁰ Huanäi Peero ínel jiaahua:

—Ómme, kanne jüneiya jita em nokähui.

Huärit cháka, ketune áapörík nokaysu, jü tótoröra kukusek.

⁶¹ Huanäi jü Señor kúakteka juka Perotat suuhuak. Huanäi jü Peero jü Señorta áu nokakäubeu huahuaatek, ínel áu ä jákähui: “Kee juka tótorórata kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.”

⁶² Huanäi jü Peero päkun yeu sika tüisi siroksi buaanak.

Jesús bépsuhuak éntok buere áusuhuak

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Jume yoremem Jesústa suayame tüisim ä junneriay, éntokim ä bébbay.

⁶⁴ Éntokim ä puj súmaka, pújbachä bébbay. Huanärim ä nátemajey, ínel áu jákari:

—Akë ä seetaroa, ¿jábesu enchi bébba?

⁶⁵ Éntok huatek būrukim juénasi ä pújbapo áa bétana nookak.

Jesús judíom yäurau yeu tóijhuak

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Yeu matchukim emo náu núnnuk, jume ou yoiyöturim judíom pueblopo yeu púari, jume tiöpopo nésahueme, éntok jume leyta am mamajtiame. Huanärim juka Jesústa bem bíchäpo yeu tójjak. Huanärim ä temajek:

⁶⁷ —Itomë téjhua, ¿empo ájária jü Cristo?

Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Jeehui ti nee jáy junne, kaibem nee súalnake.

⁶⁸ Enchimmeu nee nátemay junne, kaibem nee yómmianake, éntokem kaibu nee búttianake.

⁶⁹ Të én naateka jü Yoremta Üusi juka Diosta sîmem béppa úttiakame bátam bétana yejtenake.

⁷⁰ Huanäi sep sîme ä nátemajek:

—¿Huanäi empo jü tua Diosta Üusi?

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme lútüriapo nee ájariä tíiya.

⁷¹ Huanäi bempo ínel jiaahua:

—¿Jíta béchibosute testiigom huáatia? Ítapote ä tempo ä jíkkajak.

23

Jesús Pilatotau yeu tóijhuak

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Huanäi jü gente juebénaka áu tóboktiaka, Jesústam Pilatotau núk sájjak.

² Huanärim ä nātua táytek, ínel jíaka:

—Íkáite téula, juka naciónta tābuiasi majtiamta. Rey Césarta kaa impuestom mák nésahue. Áapo Cristopo áu nanäikia; junëli éntok áu rey tíiya.

³ Huanäi jü Pilato ä temajek, ínel jíaka:

—¿Jachë empo jume Israelpo judíommeu Rey?

Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Empo lútüriapo ínel jiaahua.

⁴ Huanäi Pilato ínel ámeu jiaahua jume tiöpopo nésahuemmehui, éntok jume géntemmehui:

—Kaitane juénak át téuhua, i yoremtachi.

⁵ Të bempo chë úttiata johuay, ínel jíaka:

—Juka genteta sîme Judea buiärapo jometa áu tóboktitua jü ä majtiäubeyi. Jum Galiléa buiärapo naateka, éntok jíba ä josimey, äbo tájti.

Jesús rey Heroodestau yeu tóijhuak

⁶ Huanäi jü Pilato, Galiléa buiärapo ti jáyhuamta jikkajaka, nátemajek:

—¿Jachu i yoreme Galileo?

⁷ Huanäi jeehui ti áu jiaihuak, Heroodesta nésahuemo joome. Huanäi Heroodestau ä bíttuak. Huámechi taahuarimmet éntok jü Herodes buere joära Jerusalémpo aaney.

⁸ Herodes juka Jesústa bíchaka, tüisi al-leaka taahuak. Bínhua naateka ä bit péiyay. Yún jita áa bétana jikkaij-latukay, éntok kaa jaibu johuamta ä bíchápo ä yáanakeu ä bit péiyay.

⁹ Juebénasi ä temajek, të Jesús kaa ä nok yómmiak.

¹⁰ Ámam aaney, két jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme éntok judíom ley am mamajtiame. Katim chüktemta nokaka ä nátuay.

¹¹ Huanäi jü Herodes éntok jume ä sontarohuam kía kaitäpo ä bit táytek. Huanärim ä junneria báreka reyta bénasi ä sánkotuak, béj-remta éntok ujjorik. Huanäi jü Herodes júchi jü Pilatotau ä bíttuak.

¹² Huanärim náu türi táytek Pilato éntok Herodes huäri taahuarit naateka; bueituk bannaatakam kaa náu türiakay, náhuim öomtilatukay.

Jesústat chüppuk, jü noki ä muknakëhui

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Huanäi jü Pilato jume tiöpopo tékiakammeu yäuchim náu núnuka, éntok huate yäuraata, éntok juka genteta,

¹⁴ ínel ámeu jiaahua:

—Eme íká yoremata inou nüpak, genteta áu ä tóboktituä tíaka; të inapo bürusine ä temajek enchim jikkajäpo; béjem jüneiya kaitane juénak át téuhuak, enchim áa bétana ä nátuähui.

¹⁵ Éntok Herodes junne, kialíku itou ä bíttuak. Béjem ä bitcha; kaita béttesi yáala, juka nokta mukiapo át chüpanakë béchibo.

¹⁶ Anä bemmuchateboka ä búttia báare.

¹⁷ Jü Pilato jum pajko táapo huépul pereesota butbúttiay, jíba bem ä boojoriapo bénasi.

¹⁸ Të sime jü génte senu huéchiapo huépülay bénasi jijiak, ínel jíakari:

—¡Pákunem yeu ä huéria júkari, áman ä më béchibo! ¡Barrabásta éntoke itou ä búttiatebo!

¹⁹ Íri cárcelpo jípuhuay. Yäurata béj-reka huatemmak áu tóboktialatukay jum pueblopo; senuk éntok két mēlatukay. Huäri béchibo páttiatukay.

²⁰ Jü Pilato juka Jesústa búttiatebo báreka, júchi ámeu nookak,

²¹ të bempo júchi chē kusisi chay táytek, ínel jíakari:

—¡Kúrusichem ä popontebo! ¡Kúrusichem ä popontebo!

²² Bájikum huēpo, jü Pilato júchi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka jita juénaksu yáala? Ínapo kaita át téula mukiapo nokta át chüpnakë béchibo. Anä bemmuchateboka ä búttianake.

²³ Të bempo jíba júchi chē kusisi chay táytek, kúrusit ä popon nésahuema. Huanäi jü bem jiahuia éntok jume tiöpopo chē nésahueme jiahuia, akim ä yúyüuk.

²⁴ Huanäi béja jü Pilato nokta át chüppak, ä mēna béchibo bempörim ä aahuäpo ámani.

²⁵ Huanäi béja ä búttiak, juka yäurata béj-reka huatemmak áu tóboktiakäuta, éntok senuk mēlataka cárcelpo yéchatukäuta. Jesústa éntok bem mámpo yétchak, bem ä yáa bárēpo áman ä yáa iaka.

Jesústa kúrusit poponhuakä ä mukukähui

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Jukam Jesústa huériaka kúrusichä poponboka, senu yoremam buíssek, Cireene buiärapo jometa Símon téamta, huasa bétana huémta. Huanärim juka kúrujta ä püaktituaka, Jesústa säu ä huériutuay.

²⁷ Huanäi génte tüisi büruka pueblopo jometaka áa säu kaatey, éntok jáamuchim ä buanria sákame, éntokim ä sirok-riay.

²⁸ Të Jesús ámeu kúakteka ínel ámeu jiaahua:

—Jerusalémpo malariam, katem ino béchibo buaana, ál-lem enchim béchibo buaana, éntok enchim üusim béchibo.

²⁹ Bueituk taahuari yúmanake, ínel jiaunähui: “Al-leenakemme, jume kaa asoame éntok jume jauhuey júne kaa asoalame, jume kaabeta chítuakame.”

³⁰ Huanärim káhuimmeu ínel jiau táytinake: “¡Ito béppem huátte!” Jume ili júya káhuimmeu éntok: “¡Itomem éssol!”

³¹ Bueituk jü kúta síarita íneli joatek, çjítasum áu yáanake jáni jü kúta huakiahui?

³² Guoy juëna yórememim huériay kétchi, Jesústa béucham mëboka.

³³ Áman mukila kóba káhuí téäu yájakam juka Jesústa kúrusit poponak, éntok huame guoy juëna yóremem áa béuchi, huépülak ä bátam bétana, senuk éntok ä míkori bétana. ³⁴ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—In Átchay, Akë am jiokore, bueitukim kaa jüneiya jita bem joähui.

Jume sontarom éntok, juka Jesústa sánko näikimtek. Huanäi náhuim ä játek.

³⁵ Jü génte éntok ä bitchay, éntok jume kobanarom júne két ä junneriay, ínel jákari:

—Jume huatem jínëuk. Én éntok éläpo áu jínëunake, áapo tua jü Cristotuko, jü Diosta yeu púari.

³⁶ Jume sontarom júne ä junneriaka áu rúkteka, báa chibuta ä jítuay,

³⁷ ínel áu jáka:

—Empo judíommeu reytuk, emoë jínëu.

³⁸ Jü jiojteri éntok ä kóba béppa yáatukay. Griego nokpo jiojteritukay, latínpo éntok hebreopo, ínel jáka: “Íri ájária jü judíommeu Rey.”

³⁹ Senu juëna yoreme áabeu chákame ä junneria jiaahuay, ínel jáka:

—Empo jü Cristotukátekë emo jínëu, éntok itom kétchi.

⁴⁰ Të jü senu áu omteka ínel áu jiaahua jü senukuhui:

—¿Jachë kaa Diosta májhue, empo két jíba alë Bénasi jiokot machisi nokta emót chúpilatuk junne?

⁴¹ Lutüriapote itapo ä innëa, juka tüisi itou johuamta. Kaa tühuatate mabeta juka itom yáakä béchibo; të i yoreme kaita juënak yáala.

⁴² Huanäi Jesústau ínel jiaahua:

—Inohuë huáate, béja reytaka äbo yepsáteko.

⁴³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Lütüriapone ínel émou jiaahua, enë sep ínomak annake, áman paraísöpo.

Jesús muukuk

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Jíba tua béja lúl-la kátekay. Huanäi síme ániat kaa machika taahuak, bájim jiäu tájti.

⁴⁵ Huanäi jü tää kaa machisi taahuak. Jum tiöpopo éntok, jü cortina násuk áman síutek.

⁴⁶ Huanäi Jesús tüisi kusisi cháchayek, ínel jáka:

—In Átchay, em mámpone juka ín espíritu yétcha.

Íneli jiausuka muukuk.

⁴⁷ Huanäi hua romapo sontaro yäut íkái bíchaka, Diosta úttileka taahuak, ínel jíaka:

—Lútüriapo i yoreme lútüla jíapsihumta jípurey.

⁴⁸ Síme jü génte juebena áma aneïhui, íkái ínëli huémta bíchakame, táhuit emo chónaka sájjak.

⁴⁹ Të síme jume Jesústa täyáhuim, éntok jume jáamuchim Galiléau naateka áamak kateïhuim, mékkáariat tahuaka ä bitchak, juka huémta.

Jesús mäahuak

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Senu yoreme áma aaney, tü yóremtaka éntok lútüla jíápsaka, José tí téhuaka, jum pueblo Arimateapo jometaka, Judea buiärapo. Áapo jum judíom buere yäurapo tékiakay.

⁵¹ Ìri két juka Diosta reytaka ä nésaunakeu boobíchaïhuiy. Kaa ámebeu ä türey, juka jita benak Jesústau am yáakähui.

⁵² Pilatotau sika Jesústa takahua áu aahuak.

⁵³ Kúrusit kóm ä yéchaka, sábanampo ä bëtiak. Huanäi téta guójöria bemelapo étapopo ä óorek; kaabe áma jee órehuay.

⁵⁴ Huäri taahuarit síme huéchiapo óorehuay, bueëtuk jü jimyóre taahuari abe naatey.

⁵⁵ Jume jáamuchim Jesústamak áma yáij-latukaihuim Galiléa bétana, ámanim sájaka ä bitchak, jum téta guójöriapo ä maahuakäpo; éntokim át suuhuak, ják ä tekhuakähui juka ä takahua.

⁵⁶ Huanärim bem joau nótteka, yünim jita musäla jubak yáuhuak, éntok unhuentom. Huanärim jimyore taahuapo jimyoorek, Diosta leyta ä jiäpo bénasi.

24

Jesústa mukilataka ä jíabitekähui

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Lominko taahuata yúmak, kethueysu, jume jáamuchim ä maahuakäpo yájjak, juka báata musälam jubak huériaka bem yáakähui. Huate jáamuchim éntok, ámemak kaatey. ² Huanärim juka téta guójöriata étaporita téuhuak. Jü téta ái páttiari sékana órekamtam bitchak.

³ Huanärim áman kimuka, juka Señor Jesústa takahua kaa áma téuhuak.

⁴ Guómtilamtakam kaachin an máchiakay. Huanärim guoy yoremem bitchak, áme náapo jábuekame bélojkok sánkokame.

⁵ Bempo májhueka, buíau tájti kóm müla chätuk. Huanärim ínel ámeu jiaahuak, jume yoremem:

—¿Jatchiakasem kókkolam násuk juka jíápsamta jaria?

⁶ Kaa ím aane; béja jíabitek. Áhuem huáate jita enchimmeu ä nokakähui, ketune Galiléa buiärapo aneka,

⁷ ínel jíakari: “Tepa jíba jume yoremem jujuënam mámpo tóijna jü Yoremta Üusi, éntok kúrusit mëtunake. Huanäi éntok báij taahuarim huéy mukilataka jíabitenake.”

⁸ Huanäi bempo áu huahuaatek, jü Jesústa nokibehui.

⁹ Huanäi bempo campo santo bétana nótteka, jume once apóstolimmeu sîmeta íkái nookak, éntok jume huatemmehui.

¹⁰ Jume íkái nokta apóstolimmeu tójakame: jü María Magdalena, Juana, María Jacobota áiye, éntok huate jáamuchim.

¹¹ Të jume apóstolim íkai nokta kaa ä súaratukä bénasi ä ériay; kíalikum kaa am súaley.

¹² Të jü Peero yejteka, ä mäariu bíchaa búitek. Huanäi béja huáijhua kibakeka, jume sánkom bempolaim bitchak. Huanäi juka áman yeu sikamtat bíchaka, guómtilatka ä jóau bíchaa siika.

Jum Emaús böochi

(Mr. 16:12-13)

¹³ Bueituk huäri taahuarichi, guoyika Jesústamak rejteihuim náhuim kaatey, pueblo Emaús ti téhuaakäu bíchaa; once kilometro Jerusaléni taahuay.

¹⁴ Juka simeta áma yeu sikamta, náhuim ä ejtejhuaasakay.

¹⁵ Júneli náu am nok sákaysu éntok náu am nok nássuay, Jesús ámeu rúktek. Huanäi ámemak boojo táytek.

¹⁶ Të ä bíchaka, jünem kaa jüneiyay ä jábétukähui, bueituk lütüriata bem jüneríanakeu kee jee ámeu yeu machiay.

¹⁷ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem náu ejtejhuaasime, éntok jatchiakasem siroka?

¹⁸ Jü senu ä yómmiak, Cleofas ti téhuaakame. Huanäi ínel áu jiaahua:

—¿Jachu empo jíba kaa ímí jometaka juka én ímí taahuarimmet Jerusalémpo jita yeu sikamta kaa jüneria?

¹⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasu áma yeu siika?

Huanärim ínel áu jiaahua:

—Jü Jesús Nazarenota bétana, bueituk áapo senu profeetatukay, tua úttiata jípureme jume jita ä joäpo éntok ä nokäpo, Diosta bíchápo éntok síme pueblota bíchápo;

²⁰ éntok jáchin huame tiöpopo tékiakammeu chë nésahueme éntok itom yäuram nokta át chúppak, ä ménä bétana kúrusichä poponteboka.

²¹ Ítapo ä boobíchaihui, áapörík juka Israelta jínëunakëhui. Ëni iäri béppa, béja báij taahuarim huéiye, íri simlatka.

²² Të két jume huate jáamuchim ito násuk aneme két itom guómtiak, bueituk marikaroapom ä maahuakäu nóitek.

²³ Huanärim éntok juka ä takahua kaa áma téaka, itou yájaka itom ejtejhuariak, Diosta ángelesim benam emo bíchak tíaka. Íméi éntok Jesústa jiapsä tíiya.

²⁴ Jume huate itomak joome áman nóitek, jum campo santohui, ä maahuakäpo. Huanärim jume jáamuchim jákápo áman emo ä bíchak tíiya, tërim áapörík kaa bitchak.

²⁵ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¡Tepem kaitat suuhua, éntokem kara jita súale enchim jiápsipo, simeta jume profeetam nokakähui!

²⁶ ¿Jachu kaa junéli kókosi áu ä huénakeu úttiaturay jáni jü Cristotahui, kee jee lóoriau ä kibakeyo?

²⁷ Huanäi béja juka jiojteta áa bétana nokamta ámeu nok táytek, Moiséjta librompo naateka jume profeetam librommeu tájti.

²⁸ Jum pueblou bem sájakäu yájaka, Jesús jíba ä böo huéria báarem ténasi ayka.

²⁹ Huanäi bempo kía úttiapo bénasi ä tahuariak, ínel jákari:

—Itomake taahua, emo bia kúpte, jü tää béja áman huétche.

Huanäi Jesús áman kibakek, ámemak tahua báreka.

³⁰ Huanäi béja ámemak huam mesau káteka, jume páanim nüka Diosta tü eáu ámet chúppak. Huanäi am näikimteka, bempörím miikak.

³¹ Ímiri jume bem pusim étapotuk. Huanärim ä tatäyak, të áapo sep áma kaabétuk.

³² Huanärim ínel náu jiaahuay:

—¿Lútula huëpo, jachute kaa itom jiápsipo táijta bénasi ä innëay, itou ä nokayo jum böochi, éntok juka jiojteta itom ä téjhuayo?

³³ Huanäi huämi horapo jáptekam, Jerusalénihuim nóttek. Huanärim jume once discípulommeu éntok jume ámemak anemmeu yájjak.

³⁴ Ímëi ínel jiaahuay:

—Jü Señor tua yö éaka jíabitek; Símontau yeu machiak.

³⁵ Jume guoyika éntok két am ejtejhuariak jita jum böot ámeu sikähui, éntok jáchin emo ä tatäyakähui, jume páanim ä näikimteko.

*Jesús jume ä discípulommeu áu yeu machiriak
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)*

³⁶ Ketune bempörim iäri bétana náu nokay, Jesús áme násuk áu yeu machiriak, ínel ámeu jíaka:

—Yánti jíapsihuame enchimmaktunake.

³⁷ Huanärim guómtaka éntok májhueka, espíritutam emo bíchá bénasi éiyay.

³⁸ Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem guómtila? ¿Jítasa jáni ti emo éetua?

³⁹ In mámamem bitcha, éntok ín guókkim. Ínapone ájária. Inochem mámte, éntokem nee bitcha; bueituk jü espíritu kaa tekhuak, éntok kaa óttak, enchim nee bíchápo bénasi.

⁴⁰ Huanäi ínel ámeu jíaka, jume mámam éntok jume guókim am bíttuak.

⁴¹ Të bempörim ketune kaa ä súalë béchibo huame al-leerimmea éntok bem át guómtilamtukä béchibo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítem buä máchik ím jípure?

⁴² Huanärim kúchu jisobata rébbeik ä mákkak, éntok mumu sítörim.

⁴³ Huanäi am nuka, am buäka bempörim bíchápo.

⁴⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Íkai noktane enchimmeu nookak, ketune enchimmak aneka: Símeta huaka Moiséjta leypo jiojteta ino bétana chúpnakëhui, éntok huame profeetam libropo jiojteta éntok libro salmomp.

⁴⁵ Huanäi juka jüneehumta am étaporiak, jume jiojteritat am jüneenakë béchibo.

⁴⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínëli jiojteri: juka Cristota jiokot yáanahui, éntok ä muknakëhui,

⁴⁷ éntok áapörík téhuampo síme géntemmeu ä noknä bétana, Jerusalémpo naateka, ámeu nokaka bem jíapsi kuáktinake bétana, éntok bem Dios bejrim jiokörina béchibo.

⁴⁸ Emem íkai bit-lataka én testiigom.

⁴⁹ Áachem suuhua, ínapone enchimmeu ä bíttuanake, juka ín Átchay nokaka enchimmeu ä bíttua-rokakähui. Të ímem taahua, Jerusalémpo, huaka úttiata jikat bétana huémta enchim mabetäu tájti.

*Jesús téhuekau jikau siika
(Mr. 16:19-20)*

⁵⁰ Huanäi Jesús päkun yeu am núk siika, pueblo Betaniau bíchaa. Huanäi jikau mámteka, Diosta tü eáu ámet chúppak.

⁵¹ Huanäi Diosta tü eáu ámet chúpasuka, am tö siika. Téhuekau jikau bíchaa núk sákahuak. ⁵² Bempo chükula ä yörisuka, Jerusaléniu nóttek, tüisi al-leaka.

⁵³ Huanärim tiöpopo jíba aaney, Diosta úttileka entok jikau ä chatchaka. Júnentunake.

Jü Evangelio San Juanta Jiojtekähui

Jü Diosta noki áu yorem yáuhuak

¹ Kësam huëpo jü Noki béja aaney. İri Noki Diostamak aaney, éntok ínëli jíba Diostukay.

² İri jü kësam huëpo jíba Diostamak aneihui.

³ Sime ayukamta áapo ä yáala. Kaa áapörík béchibotuk kaitatu éiyey.

⁴ Áapörikut aykay, jü jíapsihuame. Jü jíapsihuame éntok, jü yoremem jíapsita machiríame.

⁵ İri machiria tachiriata bënasi kaa machiku béete; jü kaa machiria éntok kara ä tuucha.

⁶ Senu yoreme Diosta bétana äbo bíttuataka ímï aaney, Juan ti téhuaaka.

⁷ İri machiriata bétana nok iaahuaka äbo bíttuahuak, sîmem ä súalnakë béchibo, áapörík huämi.

⁸ Juan kaa jü machiriatukay; ál-la hua machiriata bétana ä noknakë béchibo äbo bíttuatukay.

⁹ Huä tua lútüriapo machiria, sime yoremem machiríame, ím ániau kóm yebisisey.

¹⁰ Ímï ániapo aaney; Dios éntok íkâi ániata áapörík huam ä yáuhuak. Të huame ímï ániapo joome, katim ä tatäyak.

¹¹ Ä géntemmeu yepsak; ímëi éntok, katim ä mabetak.

¹² Sime huame ä téhuam súaleme, éntok ä mabetakame, áa bétanam Diosta usiarimtakaa taahua.

¹³ Ímëri katim yorem áchayhuariapo usiarim bënna, éntokim kaa ímï buíapo yoremem yeu totomtëpo bënna, éntokim kaa yorem éerim ínel éä béchibo. Ál-lam tua Diosta bétana yeu yoremtula.

¹⁴ Éntok iri Noki áu yorem yáuhuak, éntok ito násuk jíápsak. Éntok ä loriatate bitchak, Áchayta looria huépülay Usiaritachi. Sime tua lütüria éntok tühuara át ayka.

¹⁵ Jü Juan áa bétana nookak. Chayeka ínel jiaahua:

—İri ájária hua ínel áa bétana ín jíähui: Huä chúkula ino sáu yebijnakeme, chë nésahue ino béppa, bueituk áapo béja ínopat jíápsay.

¹⁶ Éntok jü yún ä jípurëu bétana, nat béppate ä mabeta.

¹⁷ Bueituk Moiséjta huámte juka leyta mákhuak, të jü tua tühua éntok jü lütüria Jesucristota huämi, itou yepsak.

¹⁸ Jauhuey júne kaabe Diosta bil-la; ál-la hua huépul Usiari jíbba, tüisi nákhuaame, áapo itom ä täyatuala.

Juan Bautista Jesucristota bétana nookak

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ İri ájária jü Juanta nokakähui, júnak jume judíom buere joära Jerusalén bétana jume sacerdotem, éntok leviitam áu bíttuahuako, ä temaij-iaahuaka ä jábétukaïhui.

²⁰ Áapo éntok huitti nokaka, áu yeu buíssek:

—Ínapone kaa ájária jü Cristo.

²¹ Huanärim ä temajek:

—Empo, ¿jábesäe jüntuko? ¿Jachë Elías?

Huanäi Juan am yómmiak:

—Ëe, kanne Elías.

Huanärim ä temajek:

—¿Huanäisu empo hua profeeta yebijnakeme jäni?

Am yómmiaka:

—Ëe, ti ámeu jiaahua.

²² Huanärim ä temajek:

—¿Jábesäe jüntuko? Itomë téjhua itom äbo sáhuekame jüneetua béchibo.

²³ Huanäi ínel jiaahua:

—Ínapone jü júya ánia bueka päriapo yeu kíkteka chayemta jáhui Bénasi jiaahua: “Böotem lútulaik étapo Señorta huéenake pámani” —profeeta Isaíasta jákä Bénasi.

²⁴ Jume áu bíttuahuakame éntok, pariseromtukay.

²⁵ Huanärim ä temajek, ínel jáka:

—¿Jatchiakasë jüntuk batöa, empo kaa Cristotaka, éntok kaa Elíastaka, éntok kaa profeetataka?

²⁶ Juan éntok ínel am yómmiak:

—Ínapo bäammea batöa; të enchim násuk aane, senu kaa enchim täyähui.

²⁷ Ìri ínel jü chúkula ino sáu yebijnakeme. Áapo ino béppa nésahue; katchanne jüne áu kóm chätuka, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala.

²⁸ Ìri áma yeu siika Betábarapo, Jordán bathue mayoa huáitanachi, Juanta batöaipo.

Jesús, jü Diosta Ili Kabara

²⁹ Yokoríapo jü Juan juka Jesústa áu bíchaa huémata bitchak. Huanäi ínel jiaahuak:

—Ìri, ájaria jü Diosta ili Kabara, jü én ím ániapo huaka kaa tühua yáarita yore úhuaame. ³⁰ Ìri ájaria hua ín áa bétana ínel jákaíhui: “Chúkula senu yoreme yebijnake, ino béppa chë úttiata jípureme; bueítuk áapo ínopat béja jápsay.”

³¹ Ínapone kaa ä täyay; tëne huäri béchibo yepsak, bäammea yore batöaka Israelitammeu yeu ä machinakë béchibo.

³² Ínel két jiaahuak, jü Juan:

—Ínapone ä bitchak, juka Espíritu Santota guókouta Bénak téhueka bétana át kóm sika áa béppa tahuakamta.

³³ Ínapo kaa ä täyay; të hua nee äbo bíttuakame bäammea ín batönakë béchibo, huäri ínel inou jiaahuak: “Huä jábetachë Espírituta át kóm huémata bíchakätek, éntok át ä tahuako, ìri ájaria jü Espíritu Santoy yore batöame.”

³⁴ Ínapone ä bitchak, éntokne áa bétana nooka, tua Diosta ä Üusitukä bétana.

Jume kësampo discípulom

³⁵ Yokoríapo jü Juan júchi áma aaney, éntok guoy ä disciipulohuam.

³⁶ Huanäi Juan, Jesústa huämi ják hueramay ä bíchaka, ínel jiaahua:

—¡Juyú! ¡Ìri ájaria jü Diosta ili Kabara!

³⁷ Jume guoyika Juanta majtiähui, Jesústam jikkajaka, áa sáu sájjak.

³⁸ Huanäi Jesús amáu remteka áa sáu kateme bíchaka, ínel jiaahuak:

—¿Jítasem jaria?

Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jáksë jóuhuak?

³⁹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Bínem kateka ä bitcha.

Huanärim áamak sájaka ä bitchak, ják ä jóakaipo. Huanärim áamak áma taahuak, huäri taahuarichi; bueítuk kúpteke náikim ják jiaahuay.

⁴⁰ Jü Andrés, Símon Perota saila, ïri jume guoyim násuk juka Juanta nok jikkajaka Jesústa sáu sikame.

⁴¹ Ìri béja juka Símonta ä sailahua bát téuhuak. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Juka Mesíastate téuhuak —Cristo ti téhuaakamta.

⁴² Huanäi Andrés Símonta Jesústau tójjak. Jesús éntok ä bíchaka ínel áu jiaahua:

—Empo jü Simmom, Jonásta üusi; émpë Cefas ti téhuaanake. (Ímëi téhuam éntok Peero tím jiau báare.)

Jesús, Felipeta éntok Natanaelta núnnuk

⁴³ Yokoríapo Jesús Galiléa buiarähui bíchaa sim báreka, Felipeta téaka ínel áu jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

⁴⁴ Ìri Feliipe Betsaida pueblopo jometukay. Ímï két jometukay jü Andrés éntok Peero.

⁴⁵ Feliipe juka Natanaelta téaka ínel áu jiaahuak:

—Béjate ä téula huaka Moiséjta áa bétana huam leypo jïojtekähui, éntok két huam profeetam jïojtekäpo, huaka Jesústa, Joséta üusi, Nazaretpo jometa.

⁴⁶ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachu Nazaret joärapo jita tühua yeu huée mátkhi?

Huanäi ínel áu jiaahua jü Feliipe:

—Äbe sika ä bitcha.

⁴⁷ Jesús éntok Natanaelta áu jëla huémata bíchaka, ínel áa bétana jiaahuak:

—Ímï aane, jü tua israelita; ï óutachi jü ára nókíchiria kaita át ayka.

⁴⁸ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë nee tatäyak?

Huanäi jü Jesús ínel ä yómmiak:

—Felipeta kee enchi núnuyo, chunam bétuk enchi kátekne enchi bitchak.

⁴⁹ Huanäi Natanael ínel ä yómmiak:

—Maestro, ¡émpë jü tua Diosta Üusi! ¡Émpë jü israelitammeu Rey!

⁵⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë kíal chunam bétuk enchi kátekne enchi bitchak ti nee emou jíakä béchïbo nee súale? Én éntoke huatek chë iári béppa machik junne bínnake.

⁵¹ Jesús két ínel au jiaahuak:

—Lútüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Én naateka téhuekatem áu etapomta bínnake, Diosta ángelesim Yoremata Üusi béppa kóm kateme, éntok áa béppa jikau kateme.

2

Jü bóoda Caná Galiléa buiärapo

¹ Báij taahuarim huéy, pueblo Caná Galiléa buiärapo boodatukay. Jü Jesústa áiye két áma aaney.

² Jesús éntok ä discípulom, kéchim áman núnuritukay, jum boodahui.

³ Juka vinota lütek, Jesústa áiye ínel áu jiaahuak:

—Kaitam vinota jípure.

⁴ Jesús ínel ä yómmiak:

—¿Jítasë ínomak jípure jámmut? Ketune kee jee yuuma, jü ín hora.

⁵ Ä áyehua éntok ínel ámeu jiaahua, huame áma sáyhuammehui:

—Simetem áapörík enchim yáa sáhuëu yáuhua.

⁶ Huämi éntok búsan téta sötörim bäam béchibo áma mánekay, bem ä boojoriapo bénasi, bäam áma jípureka, jume judíom bem sáyhuakä pámani emo bábakshiahuäpo. Huämi huépul sötöpo ochenta o cien litrom bäam áma bekiakay.

⁷ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ímëi sötörimem bäammea tápunia.

Huanärim jikau tájti am tápuniak.

⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ilíkkikem nüka, jü áma nésahuemtau am huéria.

Huanärim áu am tójjak.

⁹ Huä áma nésahueme éntok, jume bäam vinosi ayulame jihueka ä tütürek, kaa jünéaka jákun ä nütukaïhui. Të jume áma sáyhuame ál-la jüneiyay, jume bäam jákun bem nukaihui. Huanäi juka jubemta núnoteboka,

¹⁰ ínel áu jiaahua:

—Sime yoremem juka vino türík bácham jíjtua; chúkula béja yünam jilatuk, huaka kaa tua türík am jíjtua. Të empo huaka vino chë türík ërialatukay, én tájti.

¹¹ Jesús ímëi señaalim bát huéeme yáuhuak, jum Caná Galiléapo, éntok yeu ä machiriak juka chë yörisi machik át ayukähui. Huanäi huame ä discípulom ä súaleka taahuak.

¹² Chúkulam Capernaum pueblou kóm sájjak, Jesús éntok ä áyehua, ä sailahuam, éntok ä discípulohuam. Huämirim kaa jaiki táapo áma aanek.

Jesús tiöpopo jita nénkiriom yeu béebak

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Jü taahuari abe yuumay, pájcua téamta béchibo, judíom boojoriähui. Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu jikau siika.

¹⁴ Huanäi jum buere tiöpou kibakeka, jume buéyesim áma nénenkame téuhuak, éntok kabaram, éntok guókohuim, éntok jume tómita nanakuliaka áma jokame.

¹⁵ Huanäi huiteri jíbebiata yáaka, tiöpopo simem yeu béebak, bem kabarammaki, éntok bem buéyesimmaki. Jume tómita áma nakuliame chíbela am guötiriak; mesam éntok chíbela tátabek.

¹⁶ Huanäi jume guókohuim nénkammeu ínel jiaahua:

—Íkárem mékka huéria, éntokem ín Áchay kári kaa mercado káapo jípure!

¹⁷ Huanäi ä discípulom jiojtetau huáhuaatek, ínel ä jiäpo: “Em káari ín yöre béchibo ín jiápsipo nee sasábuania.”

¹⁸ Huanäi jume judíom ä yómmiak ínel áu jiaka:

—¿Jíta señaaltasë itom bíttua, íkai em joä béchibo?

¹⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íkai tiöpotem mójaktia; huanäine báij taahuata huéy júchi ä tóboktianake.

²⁰ Huanäi jume judíom yauchim ínel áu jiaahua:

—Cuarenta áma búsan huásuktiriapo yáari ïri tiöpo; ¿empo éntok báij táapo emo ä tóboktianake tíiya?

²¹ Të áapo ä takaahua tiöpo hétana nokaka ínel jiaahuay.

²² Huäri béchibo jume kókkolam násuk ä jíabitek, jume ä discípulom áu huáhuaatek, íkara nokakaihui. Huanärim juka jiojteta súaleka taahuak, éntok Jesústa nokakaihui.

Jesús sime yoremem jíapsi jüneria

²³ Jesús Jerusalémpo aneka, judíom kabara jisobahuakä papajköpo. Huanärim juebénaka ä téhuam súsaleka taahuak, huame señaalim ä joay ä bíchaka.

²⁴ Të Jesús kaa tua am súaleka taahuak, bueituk simem jíápsipo jüneriay,

²⁵ éntok kaabeta ä téjhuaanakeu boobíchaihui, jume yoremem bétana; bueituk áapo jüneiyay yoremta jiápsipo jita ayukähui.

3

Jesús éntok Nicodemo

¹ Senu yoreme pariserom násuk aaney, Nicodemo ti téhuaaka. İri chë yörihuay, jume judiom násuku.

² İri tukaapo Jesústau yepsak. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Maestro, jüneate Diosta bétana em äbo yebij-latukähui; bueituk kaabe ímëi señaalim em joäu ára johua, kaa Diosta áamaktuko.

³ Jesús éntok ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, huä kaa bemélasi yeu yoremtukame, téhuekapo rey néosaurita kaa bínnaake.

⁴ Nicodemo éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisen jü yoreme yótaka júchi ára yeu tómté? ¿Jachu júchi ä áye tómpo ára kibake jáni? ¿Júchi yeu ä yoremtunakë béchibo?

⁵ Jesús ínel ä yómmiak:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, kía jábe junne báapo éntok Espíritu Santota bétana kaa yeu yóremtukätek, téhuekapo rey néauripo kaibu áman kibaknaake.

⁶ Yoremta bétana yeu yoremtulame yoreme; të Espíritu Santota bétana yeu yoremtukame éntok espíritu.

⁷ Katë át emo guómtia ínel nee emou jáká béchibo: “Úttea júchi bemélasi enchi yeu yóremtunakëhui.”

⁸ Jü jeka ä huée bárëu bíchaa huéiye. Ä jáhuitë jikkaja. Të jákübo ä huëu, éntok jákun bíchaa ä huëu kaibute jüneenake. İlë bénomme, sime huame Diosta bétana Espíritupo yeu yoremtulame.

⁹ Nicodemo éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jáchisu İri ára yáatu?

¹⁰ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo, israelitam mamajtiaka, íkai kaa täya?

¹¹ Tua lütüriapone ínel emou jiaahua: Juka itom täyáute ettejhua, éntok huaka itom bíchakäu bétanate enchimmeu nooka; të íkai itom enchimmeu nokäu, katem ä súale.

¹² Eme juka ímï buíapo ayukamta bétana nee enchimmeu nokayo, katem nee súale. ¿Jáchisu júntukem ä súalnake jáni, huaka téhueka bétana huémata nee enchimmeu nokayo?

¹³ ‘Kaabe téhuekau jikau simla, hua téhueka bétana äbo kóm yebij-lame jíbba, hua Yoremata Üusi äbo bittuari, áman téhuekapo kátekame.

¹⁴ Jáchin juka Moiséjta mékka ánia see päriapo sisiguok bakotta ä tóboktiakä bénasi, junëli úttea, juka Yoremata Üusi tóboktiatunähui,

¹⁵ bueituk simetaka ä súalekame, katim emo tarunake; ál-lam yü jiápsihumata jipunake.

Dios sime genteta ániat jiápsame nákke

¹⁶ ‘Dios, jume ímï ániapo jiápsame úttesi am nákeka, huépülak jíba Üuseka sime genteta mámpo ä tójjak, bueituk jábetaka junne ä súsualekame kaa muknaake, ál-la jíbapo béchibo jiápsinake.

¹⁷ Dios ä Üusihua ániau kóm bíttuak, huame ániat jiápsammet kaa béttesi nokta ámet ä chúpánakë béchibo, jume bem Dios berjim am jiokörinakë béchibo áapörík huämi.

¹⁸ 'Huä áapörík súaleme kaa noki béttesi át chúpila; të hua kaa ä súaleme, béja noki béttesi át chúpila, bueituk Diosta huépul Üusi téhuam kaa ä súalekä béchibo.

¹⁹ Íari béchibo jü noki béttesi yorememmet chúpári, bueituk jü machiria ím ániau kóm yepsak; të huame yoremem huaka kaa máchiraata chë türeka taahuak, bueituk huaka bem joäu kaa türi béchibo.

²⁰ Bueituk sime huame kaa tühuata joame juka machiriatam kaa türe, éntokim machiriau kaa ruk-rukte, juka bem joäbet kaabeta béttesi ámet ä nok íaaka.

²¹ Të hua lütüriata joame machiriatau rúkte, bueituk huaka ä joäu ä jüneriatunakë béchibo, Diosta bétana ä huëhui.

Jü jubemta amigo

²² Íkai noksuka, Jesús jume ä discípulommak Judea buiärau yepsak. Huanäi ámemak aneka batöay.

²³ Juan két jum Enón ti téhuaakapo batöay, Salim ti téhuaakä náapo, bueituk huämi báam büruakay. Huanäi jü génte áu yájaka batöhuay.

²⁴ Bueituk jü Juan ketune kee pereesotehuay.

²⁵ Huanärim náu nok nássuak, Juanta discípulom éntok jume judíom, emo bábaksiahua bojóriahua bétana.

²⁶ Huanärim Juantau yájaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, hua Jordán bathue huáytana émomak aneihui, hua áa bétana em itou nokakähui, batöa éntok sime áu yájja.

²⁷ Huanäi Juan ínel am yómmiak:

—Jü yoreme kaita ára mabeta, kaa Diosta bétana ä máktuko.

²⁸ Emem nee jikkajak ínel nee jíako: Ínapone kaa ájária jü Cristo yebijnakeme, ál-lane áapat hue íaahuaka äbo bíttuari.

²⁹ Huä jubekame ä jubi jíba jipunake, të hua jubekamta amigo ä chákäku huéeka ä nok jikkajame tüisi al-leaka tahuanake, ä noki jikkajako; ánëli két jü ín al-leäu béja chúpila.

³⁰ Áapo jikau bíchaa huéenake, ä yörihuäpo; ínapo éntokne kóm bíchaa huéenake.

Jü jikat bétana äbo yebij-lame

³¹ 'Huä jikat bétana äbo yebij-lame simem béppa nésahue. Huä buíapo joome éntok buíyya, éntok jíba ím buíapo ayukamta bétana nooka. Huä téeka bétana huéeme simem béppa nésahue.

³² Huaka ä bíchakäu éntok ä jikkajakäu bétana nooka, të kaabe ä nokakäu súale.

³³ Huä ä nokihua súaleme, íri juka Diosta noki lütüria tíiya.

³⁴ Bueituk hua Diosta äbo bíttuakäu Diosta noki nooka; Dios éntok juka Espírituta kaabeta ámpolsi ä mákka.

³⁵ Jü ín Átchay juka ä Üusi nákke, éntok sime ayukamta ä mámpo tóij-la.

³⁶ Jü ä Üusi súaleme jíbapo béchibo jíapsihumta jípure; të jü Diosta Üusi kaa súal báareme kaibu huaka jíapsihumta jájamnake, ál-la hua Diosta ómtira jíba áa béppatunake.

¹ Jü Señor jünëiak jume pariserom ínel jíayhuamta jikkajakaïhui: Jesús chë yún am majtia éntok am batöa, Juanta béppa.

² (Të huitti nokhuäpo, Jesús kaa am batöay jiöbe, ä discípulom ál-la.)

³ Huanäi Judea buiärapo yeu siika, naa búrujti Galiléa buiärau bíchaa.

⁴ Éntok Samaria buiära páman ä huéenakeu útteatukay.

⁵ Huanäi senu pueblo Samaria buiärapo kátekame Sicar ti téhuaakäu yepsak. İri pueblo kaa mékka taahuay, Joséta herencia Jacobta ä mik-latukaï náapo.

⁶ Huämirim mánekay Jacobta poozom. Huanäi Jesús, boojo lottilataka, jum pozom náapo yejtek. Abe lúl-la yejtey jëla.

⁷ Senu jámut Samariapo jometaka áma yepsak, bächiseka. Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Bäamë nee miika.

⁸ Ä discípulohuam éntok pueblou bíchaa sákalatukay, buähuamta jinnuboka.

⁹ Jü jámut samaritana éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisen empo judíotaka bäam inou nétane, nee jámut samaritanotuk junne? (Bueituk jume judíom éntok jume samaritanom katim emo huáatia.)

¹⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo jüneäteko Diosta jita yore mák bárëu éntok jábeta bäam emou nétanëhui, émpë inou am au éiyey. Huanäine bää jiápsame enchi mik éiyey.

¹¹ Jü jámut éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, jume pozom mékka kömi, éntoke kaitay yeu am huík mätchi. ¿Jáksë júntuk am jípure, jume bäam yore jiápsituame?

¹² ¿Jachë empo chë yöturi jani, itom áchay bát kat-riam Jacobta béppa? Ímëi pozom itom miikak, áapörík áma bää jëkähui, ä üusihuam éntok ä huakasihuam.

¹³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kía jábe júne ímëi bäam jëkame, júchi bénasi bái muknake;

¹⁴ të hua bäam ín ä miknakeu jëkame, kaibu júchi bái muknake, ál-la huame bäam ín ä miknakeu, ä jiápsipom tápunika búitinake, ä yü jiápsinakë béchibo.

¹⁵ Huanäi jü jámut ínel áu jiaahua:

—Señor, júmëi bäamë nee miika, kaa bái muk béchibo éntok kaa äbo sika yeu am huík béchibo.

¹⁶ Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Ámanë em kuna núnuka, äbo huéiye.

¹⁷ Jü jámut éntok ínel ä yómmiak:

—Kanne kuunak.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Lútüriatë nooka, kanne kuunak ti jíaka;

¹⁸ bueitukë mamnim béja kunala; juka én em jípürëu éntoke kaa kuunak. Lútüriatë nooka, ínëli jíaka.

¹⁹ Huanäi jü jámut ínel áu jiaahua:

—Señor, jíbatua empo Diosta profeeta.

²⁰ Itom áchayim bát kat-riame ímëi káupom Diosta yörek; eme éntok ä yöri béchibo, Jerusalémpo ä ájariä tíiya.

²¹ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Jámmut, nechë súale, taahuari yúmanake, juka Dios Áchayta enchim yörinakëhui, kaa ímëi káupo, éntok kaa buere joära Jerusalémpo jíbba.

²² Eme huaka kaa enchim täyähuem yöre; ítapo éntokte huaka itom täyäu yöre, bueituk jü jínëuria judíom bétana huéiye.

²³ Të taahuari yúmanake, éntok én ájária: jume lútula huëpo Dios Áchayta yöreme, espíritupom lütüriapo ä yörinake; bueituk jü Dios Átchay junëli áu yöri íaa.

²⁴ Dios Áapo Espíritu. Jume ä yöreme, espíritupom lütüriapo ä yörinake.

²⁵ Huanäi jü jámmut ínel áu jiaahua:

—Jüneane juka Mesíasta yebijnakëhui, Cristo ti téhuaakamta. Áapo yepsak, simeta itom téjhuaanake.

²⁶ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Jü Mesías ti téhuaakame, ínapone ájária, jü émomak nokame.

²⁷ Júnëlam nokaysu, jume ä discípulom áma yájjak. Huanärim át guómtek, jámuttamak ä ettejoä tíaka. Të kaabe ä temajek: “¿Jítasë áu nátemaje?” o, “¿Jítasë áamak ettejhua?”

²⁸ Huanäi jü jámmut, ä bächia áma tö sika, pueblou bíchaa siika. Huanäi áman yepsaka, jume yorememmeu ínel jiaahua:

²⁹ —Äbem kateka ä bitcha, juka senu yoremte. ¡Bueituk simeta ín josukäu huitti nee ettejhuariak! ¿Jachu jü Cristo yebijnakeme jáni?

³⁰ Huanärim jum pueblopo yeu sájaka áu yájjak.

³¹ Jume ä discípulom éntok chë júne áu nookay, ínel jíaka:

—Maestro, jibuäe.

³² Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo senu buähuamta ín buänakeu jípure, enchim kaa täyähui.

³³ Jume ä discípulom éntok ínel náu jiaahuay:

—¿Jachu jábe áu jibuä tójak jáni?

³⁴ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Íri ájária jü ín buähuame: jü nee äbo bíttuakamta nésahui ín yáanakëhui, éntok ä tékil ín chúpnanakëhui.

³⁵ Inëlem jijia emëe: “Ketune naiki mecham bëye, juka huajpo etta chúpnanakëhui.” Të ínapo ínel enchimmeu jiaahua, jikau remtekem huasam bitcha, bueituk jü echi béja saa bíakteka jójoni.

³⁶ Jü jíchupata tóboktéame béjtuana, éntok jíbapo béchibo jíapsihuamta ä jípunakë béchibo náu ä tóijnake, hua echáksamtamak nánancha bem al-leenakë béchibo.

³⁷ Bueituk ímí lütüria hua noki ínel jíame: “Jü echame seenu, jü ä tóboktéame éntok, täbui.”

³⁸ Bueituk ínapo naa bëkatana enchim bíttuala, huaka kaa enchim echakäu enchim tóboktianakë béchibo. Huate bát echaka áma tekipanauak, eme éntok bem tekipanauakäpo tühuata mabeta.

³⁹ Huämi pueblopo juebena samaritanom Jesústa súaleka taahuak, jámutta ínel jíakä béchibo: “Simeta ín yáari nee téjhuak.”

⁴⁰ Huanäi jume samaritanom áma yájaka jiokot áu jiaahua, áma ámemak ä tahua sáhueka. Huanäi guoy táapo áma taahuak.

⁴¹ Huanärim júchi chë júne juebénaka ä súsualek, áapörík ámeu nokakä béchibo.

⁴² Huanärim jámuttau ínel jiaahua:

—Béjate kaa kía ínel em jáä béchibo ä súale, bueitukte ítapo itom nákammea ä jikkaja, éntokte jüneiya tua lütüriapo íkai ájáriatukähui, jü yore jínëunakeme, jü Cristo.

Reytau tékiakamta üusi tütek, jü Jesús

⁴³ Chúkula guoy taahuarim simsuko, huämi yeu siika, Galiléa buiärau bíchaa.

⁴⁴ Bueituk Jesús áapo ínel jiaahua, juka profeetata tua ä buiärapo, kaa ä yörihuä tíiya.

⁴⁵ Jume áma jomeme ä mabetak, Galiléau ä yepsako, simetaka Jerusalémpo ä yáakäu bíchaka jum pájcua taahuaripo, bueituk bempo két áman nótilatukay, jum pajkohui.

⁴⁶ Jesús júchi Caná Galiléa buiärau yepsak, huam bäam ä vino yáakäpo. Senu yoreme yäurapo reytaw kóba yöhue, ä üusihua tüisi kökoremta jípurey, jum pueblo Capernaumpo.

⁴⁷ Íri juka Jesússta jum Judea bétana Galiléau ä yepsak ä jikkajaka, ä üusi mukiapo anemta ä jítto iaaka áman siika, jiokot áu jíaka.

⁴⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Katem jume señaalim éntok kaa jaibu johuamta bichätek, kaibem nee súal éiyey.

⁴⁹ Huanäi jü reytaw kóba yöhue ínel áu jiaahua:

—Señor, ámanë kóm huéiye, kee ín üusi mukeyo.

⁵⁰ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Bamsekë huéiye, jü em üusi béja türiak.

Huanäi jü yoreme Jesússta nokakäu súsualeka siika.

⁵¹ Jume ä sáhuëhuim áman kómä huéy, yehuim sájaka ä nánkek. Huanärim ä téjhuak, ínel áu jíaka:

—¡Béja türiak, jü em üusi!

⁵² Huanäi am temajek, ják horapo ä türi táytekähui.

—Tuuka, senu horam jíay jü táij huéchiria ä tójjak —tim áu jiaahuak.

⁵³ Huanäi jü ä áchayhua jünëiak huämi horapo juka Jesússta ínel áu jíakähui: “Em üusi béja türiak.” Huanäi ä súsualeka taahuak, áapo, éntok síme ä jóapo joomem.

⁵⁴ Jesús íkai señaalta yáuhuak, guosa huëpo Judea bétana Galiléau yepsaka.

5

Jü yoreme káraktila Betesdapo joome

¹ Chúkula íkai jita simsuko jume judíom bem papajkou áma johuay. Huanäi Jesús jum buere joära Jerusaléniu jikau siika.

² Huämi Jerusalémpo, jum kabaram puerta ti téttehuakäu kaa mekka, ili baubäa áma mánnek, hebreo nokpo Betesda ti téhuaaka. Huäri éntok mamni portaalim jípurey.

³ Ímï juebena kökoreme tökay, liliptim, lolöim, káraktilam, jume bäam náu kuutemta boobíchaka.

⁴ Bueituk senu Diosta ángel jamak huéytuk jum baubäau kóm sisimey; huanäituk jume bäam náu kuukuutiay. Ínëli jume bäam náu kuutiahuak, jü bát áman kóm sikame türikatuk tatahuay, kía jita kökoata ä jípure bétana junne.

⁵ Huämi éntok senu yoreme aaney, béja treinta áma guoj naiki huásukteka kökoreka.

⁶ Huanäi Jesús bókamta bíchaka, éntok jünéaka junëli béja juebena tiempota ä huériähui, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë türi péiya?

⁷ —Señor —ti ä yómmiak jü kökoreme—, kaabe jum bäau nee kóm huéria mátxhi, náu am kuutiahuako. Bueituk nee áman huéyo, tâbuika jáibusu ínopat áman kóm sisime.

⁸ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Yejtekë, em át bökäü nüka huéiye.

⁹ Huanäi laütiposu jü yoreme türika taahuak, éntok áachä bökäü nüka naa huée táytek. Huäri taahuarit éntok jimyore taahuaritukay.

¹⁰ Huanäi jume judíom ínel áu jiaahua hua kökoreka türilatukähui:

—Jimyore taahuari ëni; katë ä püanampo yúmala, juka em át boböyëhui.

¹¹ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Huä nee tütekame, áapo ínel inou jiaahuak: “Em át böyëhuë nuka huéiye.”

¹² Huanärim ä temajek:

—¿Jábesa jüri: “Em át böyëhuë nuka huéiye”, ti emou jákame?

¹³ Jü türialame éntok kaa jüneiyay ä jábétukaïhui, bueituk Jesús jume géntem áma aneme tö sika sékana bíchaa siika.

¹⁴ Chúkula Jesús jum buere tiöpopo ä téaka, ínel áu jiaahua:

—Béjë türila; Dios bejritë kaa éntok johua, kaa chë béttesi machik jita emou nóttinakë béchibo.

¹⁵ Huanäi hua yoreme sika jume judío yauchim téjhuak, ä tütekamta Jesús tíiya.

¹⁶ Íari béchibo jume judío yäuchim juka Jesústam guójjajasey ä mëbáreka, bueituk íkai ä joä béchibo, jimyore táapo.

¹⁷ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—In Átchay én tájti tekipanua, éntok ínapo két tekipanua.

¹⁸ Íari béchibo jume judío yäuchim chë júne át koptey ä mëbáreka, bueituk juka jimyore taahuata béj-reka jíba ä huë tíaka, të két juka Diosta tua áu ä Áchayek tíä béchibo, éntok Diosta bénasi áu ä joä béchibo.

Jü Usiarita yäura

¹⁹ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Jü Usiari kara ä éä páman jita yáuhua, ál-la huaka Áchayta joäu bíchau jíbba. Éntok simeta juka Áchayta joähui, jü ä Üusihua két alë bénasi ä johua.

²⁰ Bueituk jü Áchayhuari ä Üusi nákke, éntok simeta ä yáa bárëu áu yeu ä machiria. Éntok chë buéresi machik áu yeu machirianake, enchim át guómtisi maachik.

²¹ Bueituk hua Áchayhuarita kókkolam ä tobotoboktiä bénasi, éntok jápsihumta am mámaka bénasi, junëli këtchi jü usiari huame ä mák bárëhuim jápsihumta am mámaka.

²² Bueituk jü Áchayhuari áapo kaabetat nokta chúppa, ál-la ä Üusihua simeta jábetat nokta ä chúpanakë béchibo, yäurata ä mák-la,

²³ simem Diosta Üusi bem yörinakë béchibo, Áchayhuarita bem yörë bénasi. Huä Üusi kaa yöreme két huaka Áchayhuarita kaa yöre, äbo ä bíttuakamta.

²⁴ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Huä ín noki jikkajame, éntok nee äbo bíttuakamta súaleme, jíbapo béchibo jápsihumta jípure, éntok kaa noki béttesi át chúpatunake, ál-la mukilataka jápsihumta jájamla.

²⁵ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Taahuari yúmanake, éntok én ájária: huame kókkolam Diosta Üusi noki jikkaijnake, huámëri jápsinake.

²⁶ Bueituk jáchín jü Dios Áchayhuaritat ayka jü jápsihuame, junëli két ä Üusi ä mák-la, jápsihumta át ayunakëhui,

²⁷ éntok két yäura úttiata ä mák-la, jábetat bette nokta ä chúpanakë béchibo, bueituk áapörik Yoremta Üusiaritukä béchibo.

²⁸ Katem íari nokit emo guómtitua; bueituk taahuari yúmanake: sime jume kókkola máarim ä noki jáhuíta jikkaijnake.

²⁹ Huanäi huame türik yáalame yeu sájaka jíbapo béchibo jápsinake; huame kaa türik yáalame éntok yeu kannake, të nokta béttesi ámet chúpatunakë béchibo.

Cristota testiigom

³⁰ 'Kía ín éäpo kaitane ára yáuhua; ín ä sáyhuaka pámanne jíba nokta chuppa. Huä noki ín chupaü yäura éntok lútüria, bueitukne kaa ín éäü jo báreka éiya, ál-la hua nee äbo bíttuakamta éähui, jü ín Áchayhuari.

³¹ Ínapo ino bétana jíba nokäteko, hua ín nokäü kaa lútüria.

³² Täbuika ino bétana nooka, éntokne jüneiya huaka ino bétana ä nokäü lútüriatukähui.

³³ Eme huatem Juantau bíttuak, ä nátemaij iaaka; áapo éntok lútüriata bétana nookak.

³⁴ Të kaa inou bëye, juka jábe yoremta ino bétana noknakëhui. Ál-la íkäine nooka, ínëli enchim jínëutunakë béchïbo.

³⁵ Juan jü lámpara béetemta bënaka, tájeka machiriay. Eme éntok huam ä machiriapo chúbala emo al-leetuak.

³⁶ Të ínapo chë türik nokta jípure, Juanta noki béppa. Bueituk huaka tékilta ín Áchay nee mákakähui ín ä yáanakë béchïbo, huäri tékil ín joäü, nee täyatebo, juka Dios Áchayhuarita nee äbo bíttualatuka bétana.

³⁷ Két hua Dios Áchayhuari nee äbo bíttuakame ino bétana nooka. Jauhuey jünem kaa ä jáhui jikkaij-la, éntokem kaa ä bil-la, ä jáchínatukähui.

³⁸ Ä nokihua éntok kaa enchim jiápsipo jiápsa; bueituk áapörík äbo bíttuakäü, katem ä súale.

³⁹ Elakem Diosta nooki jïojterita bitcha; bueitukem jümü emo ä téu máchile, juka jíbapo béchïbo jiápsihuamta. Të ál-la jü Diosta noki jïojteri ino bétana jíba nooka.

⁴⁰ Të katem inou rúkti báare, jíbapo béchïbo enchim jiápsinakë béchïbo.

⁴¹ 'Juka looria yoremta bétana huemta kannä mabeta.

⁴² Bueituk, ínapo enchim täya éntokne jüneiya Diosta kaa enchim nákéhui.

⁴³ Ínapone ín Átchay bétana äbo yebij-la, éntokem kaa nee mabeta. Të täbuika kia ä eäpo äbo yepsakäteko, júkai ál-lem mabetnake.

⁴⁴ ¿Jáchisu jüntuk eme nee súalnake, enchim emo buérialëu nat mamabetaka? Éntok huaka úttihumta Diosta bétana jíba huémta, ¡katem ä jaria!

⁴⁵ Katem jü Dios Áchayhuaritau enchim ín nätuanake bënasi éiya. Ál-la hua Moisés ájária, jü enchim nätuanakeme, hua enchim áa bétana tühuata boobichähui.

⁴⁶ Bueituk eme Moiséjta súalëtek, nee súal éiyey, áapörík ino bétana jïojtekä béchïbo.

⁴⁷ Tem áapörík jïojtekäü kaa súalëtek, ¿jáchisu jüntukem ín noki súalnake?

6

Jesús mamni mil yoremem jïbuātuak

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Chúkula Jesús Galiléa bahue huáyтана bíchaa siika, Tiberiäu bíchaa.

² Huanäi tüisi juebénakam áa sáu kaatey, bueituk jume señaalim ä joäü bíchaka, jume kökoremmechi.

³ Huanäi Jesús júya káhuit jikau siika, ä discípulommaki. Huanärim áma jotek.

⁴ Abe áu yuumay, pájcuahui, jume judíom pajkohui.

⁵ Huanäi Jesús jikau remteka juebena genteta áa sáu katemta bíchaka, Feliipetau ínel jiaahua:

—¿Jákusute páanim jínnunake jáni? ¿Ímëi jïbuätua béchïbo?

⁶ Të ínel jiaahuak, kía ä jiöbila báreka; Jesús béja jüneiyay jita áu yáanakëhui.

⁷ Feliipe éntok ínel ä yómmiak:

—Guoy cien denario tómíy páanim jínnuk, hueuhuëpulammet kía ili rérebeim júne kaibu ámet yúmanake.

⁸ Senu ä disciipulohua, Andrés, Símon Perota saila ínel áu jiaahua:

⁹ —Senu usi ím aane, mamni cebada páanim jípureka éntok guoy ili kútchum; të ¿jaiki jáku ímëi juebenam béchïbo?

¹⁰ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jume géntemem jote sáuhue.

Huämi éntok ili júya síari búruakay. Huanärim áma jotek, bueituk jamakim mamni mil oohuimtukay.

¹¹ Huanäi Jesús jume páanim nüka Diosta baysausuka, huanäi béja am näikimtek jume ä disciipulommechi, huámëi éntok jume jokammechi; ánëli këtchi huame kútchum, bem jóboäpo tájti.

¹² Béja am jóboasuk, Jesús ä disciipulommeu ínel jiaahua:

—Jume rérebeim yeu bëkamem náu tójja, kaita táru béchïbo.

¹³ Huanärim jume rérebeim náu tójaka, dooce canastam ámey tápuniak, huame mamni cebada páanim kaa buäsuhuakame.

¹⁴ Huanäi jume yoremem, juka señalta Jesústa yáakäu bíchaka, ínel jiaahua:

—Tua lútüriapo ïri ájaria hua profeeta ímï ániau yebijnakëihui.

¹⁵ Të Jesús jünëiak útteapo buíjhuaka reypo áu yecha báahuaïhui; huanäi áapola káhuui bíchaa siika.

Jesús bäam béppa hueramak

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tukariu yúmay, jume ä disciipulom bahuehuim kóm sájjak.

¹⁷ Canoapom jámuka, bahuet naa búrujtim kaatey, Capernaum pueblou bíchaa. Béja kaa machiakay; Jesús éntok jíba kee ámeu yepsay.

¹⁸ Jü bahue éntok áu jikau tóboktiay, jü jeka úttea huémtayi.

¹⁹ Béjam jamak mamni o búsan kiloometropom kaatey canoata hueriaka, huanärim Jesústa bitchak. Bahue báata béppa huéesimeka canoau jëla ansimey. Huanärim májhuey.

²⁰ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Ínapone, katem májhue!

²¹ Huanäi bempo al-leaka ä mabetak jum canoapo. Huanäi sep lautëlam áman yájjak, jum bem sájakähui.

Jü génte Jesústa jariay

²² Yokoríapo jü génte bahue huáytana aneme íkai jünëriak: huépul canoata jíba áma bókaïhui. Jesús éntok ä disciipulommak kaa áma jámuk, ál-la ímëi bempola sájjak.

²³ Të huate canoam áma yájjak, pueblo Tiberia bétana. Huanärim áman yájjak, jum Diosta baysausuka páanim bem buakä náapo.

²⁴ Huä génte jünéaka juka Jesústa kaa áma aneïhui éntok jume ä disciipulom junne, canoapom jámuka sájjak, Capernauniu bíchaa, Jesústa jariuboka.

Jesús, jume páanim ámey jíapsihuame

²⁵ Huanärim bahue huáytana ä téaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jahueysë äbo yepsak?

²⁶ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lútüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Eme nee jaria, kaa jume señaalim enchim bíchakä béchïbo, ál-la páanimmea enchim jóboakä béchïbo.

²⁷ Tekipanoäem, kaa hua buähuame lülütemta béchïbo, ál-la hua buähuame jíbapo béchïbo ayunakeme. Jü Yoremte Üusi enchim ä máknake; bueituk íkai yeu púuhuak, jü Dios Átchay.

²⁸ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jítasute yáanake jáni, juka Diosta tékil yáa béchibo?

²⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íri jü Diosta tékkil, hua áapörík äbo bíttuakäü enchim súalnakëhui.

³⁰ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jíta señaltasë itom bíttua, ä bíchaka enchi itom súalnakë béchibo? ¿Jíta tékiltasë johua?

³¹ Itom áchayim juka manáta buäka mékka ánia see päriapo, Diosta noki jïjteri jáá bénasi: “Páanim téhuekapo joomem am buätuak.”

³² Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: jü Moisés kaa enchim am miikak, jume páanim; ál-la jü ín Átchay tua lütüriapo páanim téhuekapo joomem enchim miika.

³³ Bueituk jume páanim Diosta yore mímikäu, jümëi tua ájaria: jü téhueka bétana kóm sikame, éntok ím ániapo joomem jíapsihuamta mikame.

³⁴ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Señor, ímëi páanim jíbe itom mímika.

³⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jume páanim ámey jíapsihuame. Huä inou rúktekame jauhuey júne kaa tébaurinake, éntok hua nee súaleme kaibu éntok júchi bäi muknake.

³⁶ Tëne béja enchimneu ínel jiaula: Nechem bil-lataka júne katem nee súale.

³⁷ Síme huame ín Áchay nee mákäu inohuim rúktinake; éntok kaibune yeu am bébnake, huaka inou rúktekamta.

³⁸ Bueitukne téhueka bétana äbo kóm yebij-la, kaa ín éäu jo báreka, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta éäu chúpa báreka.

³⁹ Íri éntok jü Dios Áchayta éähui, hua nee äbo bíttuakame: huame sîmem nee ä mákakäu, kaabetane tärunake, ál-la huaka taahuata äbo huémta yúmakne am jíabitetuanake.

⁴⁰ Íri éntok hua nee äbo bíttuakamta éähui sîme huame Diosta Üusi bíchame éntok ä súaleme, jíbapo béchibo jíapsinake; ínapo éntokne am jíabitetuanake huaka taahuata äbo huémta yúmak.

⁴¹ Huanäi jume judíom kaa tüisim ä bétana nookay, Jesústa ínel ä jíakä béchibo: “Ínapone jume páanim téhueka bétana äbo kóm yebij-lame.”

⁴² Huanärim ínel jiaahuay:

—¿Jachu kaa íri jü Jesús, Joséta üusi, ä áchayhua éntok ä áyehua itom täyähui? ¿Jáchisu júntuk íri téhueka bétana áu kóm yebij-la tíiya?

⁴³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Katem enchim násuk ino bétana kaa túisi náu nooka.

⁴⁴ Kara jábe inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta nee äbo bíttuakamta inou ä rúktituayo; ínapo éntokne ä jíabitetuanake, huaka taahuata äbo huémta yúmak.

⁴⁵ Jum profeetam librompo ínel jïjteri: “Dios sîmem majtianake.” Júntuksan sîme huame Diosta noki jíkkajame, éntok áa bétana jita täyame, inou rúkte.

⁴⁶ ‘Kaabe Dios Áchayta bil-la jïöbe, ál-la hua Diosta bétana äbo yepsakame. Íri ä bil-la, juka Dios Áchayta.

⁴⁷ Tua lütüriapone enchimneu ínel jiaahua: Huä nee súaleme jíbapo béchibo jíapsihuamta jípure.

⁴⁸ Ínapone jume páanim ámey jíapsihuame.

⁴⁹ Enchim áchayim mékka ánia see päriapo manáta buäka junne, tem jíba kókkok.

⁵⁰ Īri ájária jume páanim téhueka bétana kóm yepsakame, bueituk jábe am buākame kaa muknake.

⁵¹ Īnapone jume pan jiápsame téhueka bétana kóm yebij-lame; jábe júne ímēi páanim buākame jíbapo béchibo jiápsinake. Jume páanim ín am máknakēhui, ín takaahua. Íkāine am miknake, jume síme ániapo jomeme bem jiápsinakē béchibo.

⁵² Huanäi jume judíom náu nok nássuay, ínel jáaka:

—¿Jáchisen ĩri ä takaahua itom buätuanake?

⁵³ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lútüriapone ínel enchimieu jiaahua: Eme juka Yoremta Üusi takaahua kaa buākātek éntok kaa juka ä ójbo jēkātek, katem jiápsinake.

⁵⁴ Huä ín takaahua buākame éntok ín ójbo jēkame jíbapo béchibo jiápsihumta jípure; ínapo éntok ä jiábitetuanake, jü taahuata äbo huémta yúmako.

⁵⁵ Bueituk jü ín takaahua tua jü buāhuame; jü ín ójbo éntok tua huame bāam jijihuame.

⁵⁶ Huä ín takaahua buākame éntok ín ójbo jēkame ínot jiápsa, ínapo éntok áachi.

⁵⁷ Huä Dios Áchay jiápsame nee äbo bíttuak, ínapo éntok Dios Áchayta béchibo jiápsa; kíaliku juka ín takaahua buākame két ínoy jiápsinake.

⁵⁸ Ímēi jume páanim téhueka bétana äbo kóm yepsakame. Kaa huame enchim áchayhuarim buākāu bēnna, bueitukim jíba kókkok. Tē hua ímēi páanim buākame jíbapo béchibo jiápsinake.

⁵⁹ Pueblo Capernaumpo íkāi nookak, am majtiaka jum sinagogapo.

Jíbapo béchibo nooki áy jiápsihuame

⁶⁰ Jume juebena discípulom ä jikkajaka ínel jiaahua:

—¡Béttesi maachi, ĩ nooki! ¿Jábesu én ä jikkaij báanake?

⁶¹ Jesús éntok ä discípulom jüneriaka, kaa tüisi náu am nokayo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu ĩri enchim kaa al-leetua?

⁶² ¿Jáchisem éenake jáni, juka Yoremta Üusi bannaataka ä anēu nótteka jikau ä huéy ä bíchākateko?

⁶³ Jü Espíritu Santo ínel juka jiápsihumta yore miika; jü takaahua éntok kaita yánti jiápsihumta yore mákka. Huä nooki ín enchimieu nokakāu, jüri Espíritu éntok jiápsihuame.

⁶⁴ Tē huate enchim násuk aane, kaa ä súaleme.

Bueituk Jesús béja jüneiyay kēsampo naateka am jábétukāhui jume kaa ä súaleme, éntok jábeta ä nénkinakēhui.

⁶⁵ Huanäi ínel jiaahua:

—Íari béchibone ínel enchimieu jiaula: Kía jábe júne kara inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta ínel éayo.

⁶⁶ Júnakoy naateka juebena ä discípulom amáu nóttek; béjam kaa áamak rejtey.

⁶⁷ Huanäi jü Jesús jume doocemieu ínel jiaahuak:

—¿Jachem eme két sáka báreka éiya?

⁶⁸ Huanäi jü Símon Peero ínel ä yómmiak:

—Señor, ¿jábetausute kannake? Empo jíba ä jípure, juka jíbapo béchibo jiápsihumta.

⁶⁹ Ítapo éntok ä sual-la, éntokte jüneiya enchi jü Cristotukāhui, jü Dios jíbapo béchibo jiápsamta Üusi.

⁷⁰ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínapo jume doocem yeu púala? ¡Tē huépülaka enchim násuk diablo!

⁷¹ Judas Iscarioteta bétana nookay, Símonta üusi, jume doocemmak näikiatukaïhui; ïri jü ä nénkakame.

7

Jesústam kaa súaley, jume ä sailahuam

¹ Chúkula íkái simsuko, Jesús Galiléa buiärapo naa huéiyey; kaa Judea buiärapo naa huée báarey, bueituk jume judío yauchim ä mēbáreka éiyay.

² Kaa jaikika bëyey jume judíom pajkou yúmanakē béchibo, pajko tabernáculohui.

³ Huanäi jume ä sailahuam ínel áu jiaahua:

—Ímire yeu sika Judeau bíchaa siime, jume em discípulom áman aneme juka em tékil am binnakē béchibo.

⁴ Bueituk jábe júne áu täyatebo báareme kaa éhuil jita jojoa. Empo íkái joátek, síme genteta ániat jomemtau emo yeu buíj éiyey.

⁵ Bueituk jume ä sailahuam júne kaa ä súaley.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jü taahuari ino béchibo kee jee yuuma, të jü enchim taahuari jauhuey júne jíba türi.

⁷ Jü génte kaibu enchim kaa bibitpenake, të nee ál-lam kaa bibitpeiya, bueituk ínapo áme bétana nooka, bem boojoriau kaa türiakähui.

⁸ Emem áman jikau kaate jum pajkohui; ínapone chúkula áman huée báare, bueituk ín taahuari kee jee yuuma.

⁹ Íkái ámeu noksuka, jum Galiléapo taahuak.

Jesús pajko jötampo aaney

¹⁰ Të chúkula jume ä sailahuam áman jikau sákasuk, áapo két áman jikau siika jum pajkohui, të éhuili kaa simem bíchápo.

¹¹ Jume judíom éntok jum pajkopo ä jariay, ínel jíaka:

—¿Jákusu aane jáni huäri?

¹² Huanäi buéresi áa bétana náu nokhuame huéiyey juebenara genteta násuku. Bueituk huate ínel jiaahuay: “Áapo tü yóreme”; të huate entok ket ínel jiaahuay: “Èe, kía genteta bāitáttāhua.”

¹³ Të kaabe huatem jikkajāpo áa bétana nookay, judíom májhueka.

¹⁴ Të huam pajkota násuk huēpo, Jesús buere tiōpou jikau siika huāmi am majtia táytek.

¹⁵ Huanäi jume judíom yauchim át guómteka taahuak, ínel jíaka:

—¿Jáchisu ïri am täya jume letram, kaa majtiataka?

¹⁶ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Jü ín am majtiāu kaa ino bétana huéiye, hua nee äbo bíttuakamta bétana ál-la.

¹⁷ Jü Diosta éä páman huée báareme, jüneenake juka ín am majtiāhui Diosta bétana huēhui ö kía ino bétana.

¹⁸ Jü áa bétana nokame ä úttilhuaata jaria; të jü äbo ä bíttuakamta úttilhuaamta jariame, ïri tua lútüriata nooka, éntok jü kaa lútula jíapsihuame kayta át ayka.

¹⁹ ‘¿Jachu kaa jü Moisés juka leyta enchim mák-la? Të eme kía jábe júne, huákāi leyta nokā páman kaa ä boojoria. ¿Jatchiakasem nee më báare?

²⁰ Huanäi jü génte juebenara ínel ä yómmiak:

—Lemooniotē jíápsipo jípure. ¿Jábesu enchi më báare?

²¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Senu tékiltane yáuhuak jimyore táapo, eme éntok át guómtek.

²² Lútüriapo jü Moisés juka circuncisiónta enchim mákkak. Jü circuncición entok (jü ili usi ou bicho bia punta chuktiriahuaame), të kaa Moisés ä átteak, ál-la jume itom

áchayhuariam bát kat-riam, të eme jum jimyore táapo junne ili usita circuncisiónta joria.

²³ Të ëni, eme juka circuncisiónta ä jojoria jimyore táapo juka ili usita, Moiséjta ley kaa béj-re báreka. ¿Jatchiaka júntukem inou omte, jimyore táapo juka yoremta yúmalasi ín tütekä béchibo?

²⁴ Katem kía jábetat bíchaka nooka kaa huiti jünéaka, ál-lem juka tua lútüriata jíba yáa báreka éiya.

¿Jachu ïri ájaria jü Cristo?

²⁵ Huate éntok buere joära Jerusalémpo joome ínel jiaahua:

—¿Jachu kaa ïri, hua më báahuaka jariuhuame?

²⁶ Áachem suuhua, kaa éhuil nooka, éntok kaabe áu jáale. ¿Jachum lútüriapo ä tatáyak jáni jume nesahueme íkái Cristotukähui?

²⁷ Ítapote jüneiya íkái jákun jometukähui; të juka Cristota yepsak, kaabe jüneenake jákun ä jometukähui.

²⁸ Huanäi íkái jikkajaka, Jesús, jum tiöpopo am majtiaka kusisi ínel jiaahua:

—Jamakem nee täya jáni, éntokem jüneiya jákun ín jometukähui; tëne kaa ín éäpo äbo yebij-la; ál-la jü tua lútüriata jípureme nee äbo bíttuak, hua kaa enchim täyähui.

²⁹ Të ínapo ä täya bueitukne áapörikut yeu simla, éntok áapo nee äbo bíttuak.

³⁰ Huanärim ä pereesote báreka éiyay, të kaabe ä buíssek, bueituk kee jee ä taahuari yuumay.

³¹ Huä génte juebenara násuk búrukam ä sússualeka taahuak, éntokim ínel jiaahuay:

—Jü Cristo äbo yepsakátek, ¿jachu huate señaalim yáanake jáni íkái yáakäu béppa?

Jume pariserom Jesústau sontarom áu bíttuak ä peresote ïaka

³² Jume pariseerom juka genteta jikkajak Jesústa bétana éhuil am nokayo; Huanäi jume tiöpopo tékiakame éntok jume pariseerom sontarom áman áu bíttuak ä buíj ïaaka.

³³ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Ketunene ili jaiki táapo enchimmak annake; huanäine hua nee äbo bíttuakamtau júchi huéenake.

³⁴ Nechem jariunake jiöbe të katem nee téunake. Bueituk eme kara áman yáijnake huam ín annakepo.

³⁵ Huanäi jume judío yäuchim náu ínel jiaahua:

—¿Jákunsu huée báare jáni ïi, jachute kara ä téunake jáni? ¿Jamak jume judíom griegom násuk chíbejtilammeu huéenake? Éntok, ¿jume griegom majtianake jáni?

³⁶ ¿Jáchisu jiau báare jáni ínel ä jíakähui? “Nechem jariunake, të katem nee téunake, ti jiaahuak; éntok, jeme kara áman yáijnake, huam ín annakepo!”

Bäam ámey jíapsihuame

³⁷ Pajkota chúpëpo ï buere taahuarichi, Jesús kíkteka kusisi nónokak, ínel jíaka:

—Kía jábe junne bäi mukeme, inou rúkteka báa jínake.

³⁸ Huä nee súaleme, Diosta noki jíojteta jáa bénasi, bathue báa jíápsame bénasi ä jíápsipo búitinake.

³⁹ Iayïri Jesús ínel jiau báarey juka Espíritu Santota am mabetnake bétana jume ä súaleme; bueituk kee jee äbo yepsay jü Espíritu Santo, bueituk Jesús kee jee lóoriapo mabethuay.

Juka genteta kaa nánancha éähui

⁴⁰ Huanäi juebena genteta násuk, huate íkái jikkajaka, ínel jiaahuak:

—Lútula huëpo ïri ájárïa jü profeeta yebijnakeme.

⁴¹ Huate éntok ínel jiaahuay:

—Ïri ínel jü Cristo yebijnakeme.

Huate entok két ínel jiaahuay:

—¿Jachu jü Cristo Galiléa buiära bétana yebijnake jáni?

⁴² Jü Diosta noki ínel jiaahua Davidtamak huéerim, éntok pueblo Belén Davidta jomëpo ä yebijnake tíiya, juka Cristota.

⁴³ Huanäi jü génte katim nanabeu ée táytek, Jesústa bétana. Huanärim emo näikimtek.

⁴⁴ Huate éntok ä buíjtebo báreka éiyay; të kaabe át mámtek.

Jü yaura katim Jesústa súaley

⁴⁵ Jume sontarom tiöpota suayame jume áma nésahuemmeu nóttek, éntok pariserommehui, huanärim ínel ámeu jiaahua, jume porisimmehui:

—¿Jatchiakem kaa ä nüpak?

⁴⁶ Jume sontarom entok ínel am yómmiak:

—¡Jauhuey júne kaa jábe yoreme ínëli nok-la íkai yoremta nokä bénasi!

⁴⁷ Huanäi jume pariseerom ínel am yómmiak:

—¿Eme két bätäihuak?

⁴⁸ ¿Jachu jábe yäurapo nésahueme o jábe pariserom ä súsualek jáni?

⁴⁹ Të ï génte Diosta ley kaa täyame, bétte noki ámet chúpari.

⁵⁰ Nicodemo, hua tukaapo áu nóitekaíhui, ket pariserotukai; éntok ínel ámeu jiaahua:

⁵¹ —Jü itom ley jia pámani katte yoremta yäura bíchápo nätuanake kee bát ä nok jikkajaka éntok kee jünéaka jita ä yáalatukähui.

⁵² Huanärim ínel ä yómmiak:

—¿Jachu empo két Galiléapo joome? Diosta jiojteritë bitcha éntoke át suuhua, jauhuey júne jum Galiléapo profeeta kaa áu tóboktiala.

Jámut täbuik éhuil kunakame

⁵³ Huanaäi hueuhuëpulakam bem jóau bíchaa sájjak.

8

¹ Huanäi Jesús júya kähui Oliivou bíchaa siika.

² Kethueytana éntok tiöpou yepsak. Huanäi büru génte áu yájjak. Áapo huämi káteka am majtiay.

³ Huanäi jume leyta am mamajtiame éntok jume pariseerom jámuttam täbui yoremta éhuil áu kunatualata téaka áu ä nüpak. Huanärim násuk ä kéchaka,

⁴ Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, ï jámut ä kuna kaa ä bíchápo täbui yoremтамak böka téihuak.

⁵ Jü Moiséjta ley éntok ínel jiaahua: Jume jáamuchim junëli emo nüyeme am mamaasuka am súa nésahue. Émposu, ¿jáchise jiaahua?

⁶ Bueitukim ínëli jiaka, ä jioptuaka ä nätua báarey. Të Jesús, buíau kóm chätuka, súttuy buíapo jiojte táytek.

⁷ Tem naa múksi kaa nok yáateka, élaka ä temajey. Huanäi kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Huä enchim násuk kaa juënak yáalame, huäri tétata bát nüka áu jímma.

⁸ Júchi éntok kóm chätuka jum buíapo jiojte táytek.

⁹ Të bempo, íkai jikkajaka, bem jiápsipo nätuahukame bénasim emo innëay, bem Dios bejri bétana. Huanärim hueepulaka yeu kat táytek, ou yoiyöturimpo naateka

chë kaa yoiyöhuemmeu tájti. Huanäi Jesús áapola áma taahuak, jü jámut éntok áa náapo.

¹⁰ Huanäi Jesús kíkteka, kaabeta áma bitchak, huaka jámutta jíbba. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jáksu aane jume enchi nātuame? ¿Jachu kaabe nokta béttesi emót chúpapak?

¹¹ Huanäi ínel ä yómmiak:

—Ëe, kaabe, Señor —ti áu jiaahua.

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínapo júnene kaa bétte nokta emót chúpapa. Simëe, të katë júchi Dios bejrita johua.

Jesús jü ániata machiriame

¹² Jesús éntok júchi gentetau nookak, ínel ámeu jíaka:

—Ínapone jü ániata machiriame; hua ino sáu huéeme kaibu kaa machiku hueramnake, ál-la huaka machiriata áy jíapsihuamta jípunake.

¹³ Huanäi jume pariseerom ínel áu jiaahua:

—Empo emo bétana jíba nooka. Huä em emo bétana nokäu kaa lütüria.

¹⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Eläposu ínapo ino bétana nooka, të ín nokäu lütüria; bueitukne jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakëhui. Të eme katem jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakëhui.

¹⁵ Eme kía yoremem ä türë páman nokta jábemmet chúchupa. Ínapo éntok kaabetat nokta chúchupa.

¹⁶ Të ínapo jábetat nokta chúpätek, jü ín nokäu lütüria; bueitukne kaa ínapola jíba jábetat nokta chúpapa. Ál-la hua nee äbo bíttuakame, jü Dios Átchay, jábetat ínomak nokta chúpapa.

¹⁷ Enchim leypo ínel jïojteri: Guoy oóhuim nánälaisi nokäu jíba lütüria.

¹⁸ Ínapone jü ino bétana nokame; hua ín Átchay nee äbo bíttuakame két ino bétana nooka.

¹⁹ Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jü em Átchay?

Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Eme katem nee täya, éntok ín Áchayta junne. Nechem täyätek, ín Áchaytem két täya éiyey.

²⁰ Jesús íkäi nokta nookak, tiöpopo am majtiaka jum tómita náu totaijhuäpo. Të kaabe ä buíssek, bueituk ä taahuari kee jee yuumay.

“Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja”

²¹ Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone siime, éntokem nee jariunake; tem huam enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.

²² Huanäi jume judío yäuchim ínel jiaahuay:

—¿Jamak áapo áu më báare? Huäri béchibo ínel jiaahua: “Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.”

²³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme ím buíapo joome; ínapo éntok jikat téhuekapo joome. Eme ím ániapo joome; ínapo éntok kaa ímí ániapo joome.

²⁴ Kíalikune ínel enchimneu jiaahuak: Enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Bueitukem kaa nee súalëtek ín ájáriatukäu, enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake.

²⁵ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Émposu, ¿jábesäe?

Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Béjane kësampo enchim téjhuaasuk.

²⁶ Juebenakne jita enchimneu nok machik jípure, éntokne enchimmet nokta chúpanake. Të hua nee äbo bíttuakame tua lütüriata jípure. Ínapo éntok huaka ín áa bétana jikkaij-läu ím ániapo anemneu nooka.

²⁷ Tem kaa jünéaka taahuak, Dios Áchayta bétana ámeu ä nokaïhui.

²⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Júnak jübua huaka Yoremta Üusi jikau tóboktiahuakem jüneenake ín ájáriatukähui, éntok kaa kía ín éäpo ín jita joähui; ál-lane hua Dios Áchayta nee majtiakäu jíba nooka.

²⁹ Bueituk hua nee äbo bíttuakame inomak aane; kaa nee ínapola tóij-la, jü Dios Átchay, bueitukne áapörík türëu jíba johua.

³⁰ Íäri bétana ä nokayo, juebénakam ä súaleka taahuak.

Jü lütüria jísumariata ára itom búttiria

³¹ Huanäi Jesús jume judíom ä súalekamneu ínel jiaahua:

—Emëe huam ín noki huë páman jíba anëtek, tua lütüriapem ín discípulomtunake;

³² Éntokem lütüriata täyanake. Huä lütüria éntok súmaripo enchim búttianake.

³³ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo Abrahamtatte yeu sákala, éntok jauhuey júne kaabeta bétukte ito jípula. ¿Jáchisu júntuk empo ínel jiaahua: “Búttiatunakëem”?

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, sime huame kaa tühuata joame, kaa tühuata bétukim jiápsa.

³⁵ Huä tekoka sáyhuame kaibu jíba béchibo jóapo tahuanake; të hua usiari ál-la jíba béchibo áma tahuanake.

³⁶ Júnëli juka Diosta Üusi jísumapo enchim búttiako, lütüriapem jísumapo búttiataka tahuanake.

³⁷ Jüneane Abrahamtat enchim yeu sákalatukähui; tërem nee mëbáreka éiya, bueituk ín noki kaa enchim jiápsipo huétche.

³⁸ Ínapo huaka Dios Áchaytamak aneka ín bíchakäu enchimneu nooka; eme éntok huaka enchim áchay bétana huémata enchim jikkajäu johua. Eme diablota áchayek.

³⁹ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Abrahamtate áchayek.

Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme Abrahamta üusimtuk, Abrahamta boojoriähuem jo éiyey.

⁴⁰ Tem én nee mëbáreka éiya, lütüriata enchimneu ín nokakä béchibo, hua Diosta bétana ín jikkajakähui. ¡Abraham íkái kaa yáuhuak!

⁴¹ Eme huaka enchim áchay joäu johua.

Huanärim ínel áu jiaahua:

—Ítapo kaa kía ják éhuil usiari; huépülak jíbate áchayek, juka Diosta.

⁴² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme juka Diosta Áchayeko, lútula huëpem nee nák éiyey, bueituk ínapo Diostat yeu simlataka äbo yebij-la. Kanne ín éäpo äbo yebij-la; áapo nee äbo bíttuala.

⁴³ ¿Jatchiakem kaa ín nokibet jüneiya? Bueituk kaa ín noki enchim jikkaij bárë béchibo.

⁴⁴ Eme diablota átteam, jü enchim áтчay; éntok áapörík éähuem johua. Bueituk áapo yore súhua, kësam huëpo naateka, éntok jauhuey júne kaa lütüriata yáala, bueituk kaita lütüria át ayka. Bueituk ára nókichiriata nokátek, ä áttea bétana nooka; bueituk áapo ára nókichi, éntok ára nókichi áchayhuaria.

⁴⁵ Nee éntok lütüriata nokay junne, katem nee súale.

⁴⁶ ¿Jábesu enchim násuk ára nee nätua, kaa türík nee yáalä tíaka? Bueituk lütüriata nee nokay, ¿jatchiaka eme kaa nee súale?

⁴⁷ Huä Diosta áttea Diosta noki jikkaja; iäri béchibem kaa ä jikkaja, bueitukem kaa Dios áttearim.

Cristo Abrahamtapat bát huéiye

⁴⁸ Huanäi jume judío yäuchim ínel ä yómmiak:

—¿Jachute kaa tüisi jiaahua ítapo, enchi samaritano tíaka, éntok lemooniota enchi jipuréhui?

⁴⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Ínapo kaa lemooniota jipure. Ál-lane ín Áтчay jikau chátcha; eme éntok kía kaitapo nee bitcha.

⁵⁰ Juka símek béppa musäla machik, kanne ino béchibo ä jaria. Të aane, hua ino béchibo ä jariame. Áapo hua nokta yoret chúpame.

⁵¹ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä ín noki huë páman áu jipureme, kaibu muknake.

⁵² Huanäi jume judío yäuchim ínel áu jiaahua:

—Én ál-late tua jüneiya lemooniota em jipuréhui. Abraham muukuk, éntok jume profeetam júne kókkok. Empo éntok ínel jiaahua: “Jü em noki huë páman áu jipureme, kaibë ä múknake tíiya.”

⁵³ ¿Jachë empo chë yöhue itom áchay Abrahamta béppa, jü mukukame? Éntok profeetam júne kókkok. ¿Jábeta bénasisë emo éria?

⁵⁴ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Inapoísune ino úttiletek, ín ino úttileu kaita béj-re. Huä ín Áтчay, Áapo nee úttile, hua enchim emo Diosek tíähui.

⁵⁵ Të eme kaa ä täya. Ínapo ál-la ä täya. Kanne ino ä täya tíátek, kiane ára nókichitu éiyey, enchim bénasi. Tëne ä täya, éntokne ä nokihua yöre.

⁵⁶ Abraham enchim áтчay áu al-leetuak, huaka ín taahuari áu binnake tíaka. Huanäi éntok ä bíchaka, al-leaka taahuak.

⁵⁷ Huanäi jume judío yäuchim ínel áu jiaahua:

—Empo kee cincuenta huásuktiriam huéria, ¿éntoke Abrahamta emo bit-la tíiya?

⁵⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Kee jee Abrahamta yeu tómtey, ínapone huéiye.

⁵⁹ Huanärim téttam nüka ä mamaasu báarey. Të Jesús am éusuriaka, tiöpopo yeu siika, áme násuk ámani.

9

Jesús líptita pujtetuak

¹ Áma huam huéeka Jesús senu yorem líptita yeu yoremtulata bitchak.

² Huanäi ä discípulom ínel ä temajek:

—Maestro, ¿jábesu Dios bejrita yáuhuak, íkai íneli líptitaka yeu ä yoremtukä béchibo? ¿Áapo, o ä áchayhuam?

³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Kaa áapo éntok ä áchayhuam junne, katim Dios bejrim yáuhuak, líptitaka yeu ä yoremtnakë béchibo; ál-la Diosta tékilta át bittunakë béchibo.

⁴ Úttea hua nee äbo bíttuakamta tékil ín yáanakëhui, huaka taahuata kee simeyo. Tukaari yebijnake; huanäi jábe júne kara tekipanuanake.

⁵ Ím ániapo ín anëpo tájti, íkai ániatane machiria.

⁶ Íkai noksuka, buíapo chít huátteka, techota yáuhuak. Huanäi súttuy ä nuka, líptita pusimmet ä teekak.

⁷ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Ámanë sika emo báksia báam mánekäpo Siloë teäpo. (Siloë “áman bíttuari” tiau báare.)

Áapo áman sika áu báksiak; huanäi éntok bíchaka nóttek.

⁸ Huanäi jume áa náapo jóakaihui, éntok jume bannaataka ä täyäu ä líptitukau, ínëlim náu jiaahuay:

—¿Jachu ïri kaa áman káteka nénetaneïhui?

⁹ Huate ínel jiaahuay:

—Áapo ájária.

Huate éntok:

—Ëe, kaa ájária. Alë bénna.

Áapo éntok ínel jiaahuay:

—Ínapone ájária.

¹⁰ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë ayuka én ára bitcha?

¹¹ Huanäi ínel am yómmiak:

—Huä yoreme Jesús tíame techota yáaka pusimpo ínot teekak, ínel inou jíaka: “Ámanë báam mánekäu Siloéu sika emo báksia.” Huanäine áman sika ino báksiaka bíchaka taahuak.

¹² Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jü yoreme?

Áapo éntok:

—Ínel jiaahua —kane júneiya.

Jume pariseerom ä temajek juka líptitukäuta

¹³ Jume pariserommeu yeu tóijhuak, jü líptitukaihui.

¹⁴ Jimyore taahuaritukay, juka Jesústa techota yáaka, juka líptita pujtetuakähui.

¹⁵ Huäri béchibo, júchi Bénasim ä temajek, jume pariseerom, jáchín ä pujtekä bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Techota pusimpo ínot teekak. Huanäine ino báksiaka bitchak.

¹⁶ Huanäi huate pariseerom ínel jiaahuay:

—Jü yoreme kaa Diosta bétana huéiye, buéituk jimyore taahuata kaa yöre.

Huate éntok ínel jiaahuay:

—¿Jáchisen juëna yóremtaka ímëi señaalim jonake?

Júnëlim kaa nanabeu éaka náu nok nássuay.

¹⁷ Huanärim júchi ínel áu jiaahua, jü líptitukäutahui:

—¿Jáchisë jiaahua empo, hua enchi pujtetuakamta bétana?

Áapo éntok am yómmiak:

—Ínapo, ä profeeta tíiya.

¹⁸ Të jume judíom katim ä súaleka taahuak, kaa bíchaka ä pujtekä bétana. Huanärim juka líptitukäuta áchayim núnotebok.

¹⁹ Huanärim am temajek:

—¿Jachu ïri jü enchim üusi, hua kaa bíchaka enchim yóremtula tíahui? ¿Jáchisu jüntuk én bitcha?

²⁰ Jume ä áchayim entok ínel am yómmiak:

—Jüneate íkai itom üusekähui, éntok líptitaka yeu ä yóremtukähui;

²¹ të én jáchin ä bícháu, éntok jábeta ä pujtetuakäu, katte jüneiya. Áapo béja yöhue; akem ä temaje. Áapo noknake.

²² Ä áchayhuam ínëli jiaahuak, judíom májhueka. Bueituk ímëi nokta náu yáalatukay, ínel jáika: “Kía jábeta junne Jesústa Mesías tíayo, jum tiöpopo yeu béeptunake.”

²³ Huäri béchibom ínel jiaahuay, jume ä áchayim: “Béja yöhue; áapöríkem nátemaje.”

²⁴ Huanärim júchi juka yoremta líptitukäuta núnoteboka, ínel áu jiaahua:

—Diosta bíchápe lütüriata itom téjhua. Ítapote jüneiya íkai yoremta juëna yóremtukähui.

²⁵ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Ä juëna yóremtukäu, ínapo kaa jüneiya. Të senu huémtane ál-la jüneria: ínapo kaa bitchay, tëne én ál-la bitcha.

²⁶ Júchim éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Jítasu emou yáhuak? Éntok, ¿jáchisu enchi pujtetuak?

²⁷ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Béjane enchim téjhuaala, të katem nee nok jikkaja. ¿Jatchiakasem júchi ä jikkaij báare? ¿Jachu két eme ä discíipulomtu báare?

²⁸ Huanärim áu omteka ínel áu jiaahua:

—Empo jü yoremta discíipulo; të ítapo Moiséjta discíipulomte.

²⁹ Ítapo jüneiya Diosta Moiséjtau nokakähui; të íari bétana, katte jüneiya jákun ä jometukähui.

³⁰ Jü yoreme éntok ínel am yómmiak:

—Íri tua át guómtisi maachi, áapörík nee pusim étaporiakähui, éntok enchim kaa ä jüneriähui jákun ä jometukähui.

³¹ Júnëate jume Diosta bejri joame Diosta kaa am nok jikkajähui; të jábe junne Diosta yöreka, entok ä éä páman áneme, huákai nok jikkaja.

³² Jauhuey júne kaabeta bétana jikkaij-ri líptitaka yeu yóremtulataka ä bíchakä bétana.

³³ Í kaa Diosta bétana huëtek, kaita ára yáa éiyey.

³⁴ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Empo Dios bejripo yeu yóremtulataka junne, ¿itomë majtia báare?

Huanärim áma yeu ä jaasek.

Jü Diosta noki kaa täyame líptita bénna

³⁵ Jesús ä jikkajak, áma yeu ä simtuahuaka bétana. Huanäi ä téaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo Diosta Üusi súale?

³⁶ Áapo éntok ínel ä yómmiak:

—Señor, nechë téjhua ä jábétukähui, ín ä súalnakë béchibo.

³⁷ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Akë ä bil-la; ínapone ájaria, jü émomak nokame.

³⁸ Huanäi tónommia kíkteka ä yörek, ínel jíaka:

—Señor, enchine súale.

³⁹ Jesús éntok ínel jiaahua:

—Bette nokta chúpa bárekane ím ániau yepsak, huame kaa bíchame bínnakë béchibo, huame bíchame éntok kaa bíchamta Bénasi am tahuanaké béchibo.

⁴⁰ Huanäi huate pariseerom áamak anëu, íkai jikkajaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachu itapo két liliptim?

⁴¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Liliptimtukem, jü Dios bejri kaa enchimmet ayu éiyey. Të én enchim emo bíchá tiä béchibo, jü Dios bejri enchimmet taahua.

10

Jume kabara kóräim ejemplo

¹ 'Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: jü kaa kabara kóräi puerta páman kibakekame, të sékana áman túbuktekame, lak-ron, éntok útteapo jábeta jita üuhua.

² Të hua puerta páman kibakekame, áapo jü kab-yeero.

³ Jü puertata suayame, íkai ä étaporia. Jume kabaram éntok juka kab-yeerota nok täya. Áapo éntok jume ä kabaramneu bem téhuampo ámeu nokaka, yeu am béeba.

⁴ Huame síme ä átteahuam yeu am bebaka ámepat huéenake. Jume kabaram éntok ä guojaanake, bueitukim ä nok täya.

⁵ Të kaa bem täyahuim kaibu guojaanake, ál-lam ä tö tenninake, bueitukim täbuik nok jáhuita kaa täya.

⁶ Íkai ejemplota ámeu yétchak, jü Jesús; të bempo kaa jünéaka taahuak, jita bétana ámeu ä nokaihui.

Jesús, jü tü kab-yeero

⁷ Jesús éntok júchi ámeu nookak, ínel jíaka:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Ínapone ájária jü kabara kóräi puerta.

⁸ Síme huame ínopat äbo yájakame, útteapom jábem jita üuhua, éntokim éekbua; të jume kabaram katim am nok jikkajak.

⁹ Ínapone jü puerta; hua ínot éaka kabara kóräiu kibakeme, jínëutuna. Kóräipo kíkkibaknake, éntok yeu hueramnake, éntok básota téunake.

¹⁰ 'Jü lak-ron kía ékbua báreka yebijnake, éntok jábeta mëbáreka éntok jita chíbejtiaaka ä tejal báreka. Të ínapo äbo yebij-la jíapsihuatna enchim jípunakë béchibo, éntok búruk béppa yún enchim ä jípunakë béchibo.

¹¹ Ínapone jü tü kab-yeero. Huä tü kab-yeero ä jíapsi nénkinake ä kabaram béchibo.

¹² Huä tómipo kabaram suayame, kaa tua tü kab-yeero, éntok kabaram kaa átteak. Robota áu huémata bichátek, kabaram tö búitinake. Huanäi jü robo ámeu yepsaka am kíkkisuka chíbelam am jaanake.

¹³ Júnëli hua tákiatata kabaram suayame búitinake, bueituk kía tómipo am suaya. Kabaram tárük junne, kaita áma táru.

¹⁴ 'Ínapone ájária jü tü kab-yeero. Jume ín kabaramne täya; huame ín kabaram éntok, nechim täya.

¹⁵ Alë Bénasi jü ín Áchay nee täya, éntok ínapo két ín Áchayne täya. Éntokne ín jíapsi nénka jume kabaram béchibo.

¹⁶ Huate kabaramne jípure, të huámëi kabaram kaa ímí kóräipo joome. Huámëine két äbo huérianake, éntokim két nee nok jikkajake. Huépuł Bénasim náu anna; éntok huépü kab-yerotunake.

¹⁷ Jü ín Áchay huäri béchibo nee nákkë, bueitukne simem béchibo ín jíapsi nénka; chükula éntokne júchi ára ä nüye.

¹⁸ Kaabe nee ä úhua; ál-lane ínel ín éä béchibo muuke. Útteatane jípуре ín múknakë béchibo, éntokne útteata jípуре júchi jíapsita ín nünakë béchibo. Íkäi nésautane mabetak, ín Áchay bétana.

¹⁹ Kaa nanabeu éaka, júchim náu nok nássua táytek, jume judío yäuchim, ïri nokta béchibo.

²⁰ Juebenakam ínel jiaahuay:

—Lemooniota jípуре. Rokotula. ¿Jatchiakem ä nok jikkaja?

²¹ Huate éntok ínel jiaahua:

—Jábe lemooniota jípуреme kaibu ilë bénasi noknake. ¿Jachu jü lemoonio ára pusim am étaporía, jume lilipitim?

Jume judíom Jesústa omoutek

²² Buere tiöpota chúpukäu huáatihuau pajkotukay, jum buere joära Jerusalémpo. Huamëi taahuarimmechi éntok sébe tiempotukay.

²³ Jesús éntok áma naa huéiyey, tiöpopo, Salomónta portaalimpo.

²⁴ Huanäi jume judíom ä kóntiaka ínel áu jiaahua:

—¿Jauhuey tájtisë itom jíapsi kaa al-leetuanake? Empo jü Cristotukätek huittë itom téjhua.

²⁵ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Enchimne ä téjhuaasula, të katem nee súale. Huä tékil ín yáari ín Áchay téhuampo, huäri ino bétana nooka;

²⁶ të eme kaa ä súale, bueitukem kaa ín kabaram, ín enchimneu jákä bénasi.

²⁷ Jume ín kabaram nee nok täya; ínapo éntok am täya, éntokim nee guojaase.

²⁸ Ínapo éntok jíbapo béchibo jíapsihuamta am miika. Bempo kaibu emo tärunake jauhuey junne, éntok kaabe ín mámpo yeu am huíknake.

²⁹ Huä ín Átchay nee am mikakame, chë simem béppa nésahue, éntok kía jábe júne kara ín Áchay mámpo yeu am huíkke.

³⁰ Ínapo, éntok ín Átchay, náute huépülay.

³¹ Huanäi jume judíom júchi tétam nüka, ä mamaasu báreka.

³² Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Juebenakne türi tékilta enchim bíttuala, ín Áchay bétana huémta. ¿Jíta tékilta béchibosem nee mamaasu báare?

³³ Jume judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Huä tü tékilta béchibote kaa enchi mamaasu báare, ál-la Diosta bėj-reka em nokakä béchibo; bueituk empo yóremtaka junne, Diosta bénasi emo johua.

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínel jiojteri enchim leypo: “Ínapo ínel jiaahua, emem diosim”?

³⁵ Huame Diosta noki mabetakame diosim tíiya. Huaka jiojterita kaabe ára tábuiasi ä yáuhua.

³⁶ Bueituk Dios Átchay nee yeu púuhuak; ím ániau nee kóm bíttuak. ¿Jatchia júntukem Diosta bėj-reka nee nokä tíiya, ínapo Diosta Üusi ti nee jákä béchibo?

³⁷ Juka ín Áchay tékil kaa nee joay, katem nee súalpo yúmala.

³⁸ Të nee ä joay ál-la, éläposem nee kaa súale, të huaka tékilta ín joähuem súale, enchim jüneenakë béchibo, éntok enchim ä súalnakë béchibo, juka Dios Áchayta ínot anëhui, éntok ín át anëhui.

³⁹ Júchim éntok mámpo ä tatab báreka tekipanuary, të áapo bem mámpo áu yeu huíkkek.

⁴⁰ Huanäi Jesús júchi siika, Jordán bathue huáytana bícha, áman kësam huëpo Juanta batöaipo. Huanäi huämi taahuak.

⁴¹ Huanärim juebénaka áu yájjak, ínel jíaka:

—Juan lútüriapo kía jita señalta júne kaa yáuhuak; të sime Juanta íari bétana nokakäu lútüriatukay.

⁴² Huanäi huämiri juebénaka ä súsualeka taahuak.

11

Láazarota mukukä bétana nokhuame

¹ Senu yoreme Láazaro ti téhuaka júnaköri kökorey, Betaniapo jometaka, María éntok Marta ä ákorohua pueblopo.

² María, Láazaro kökoremte huaayi, íri ínel jü Señortat juka perfuumeta át töak, éntok ä chonimmey guókpo ä huaachak.

³ Láazarota huaayim Jesústau nokta bíttuak, ínel jiamta:

—Señor, jü em nákeu kökore.

⁴ Jesús éntok ä jikkajaka ínel jiaahua:

—Í kökoa kaa áy kókko béchibo, ál-la juka Diosta looria át bíttunakë béchibo, éntok két ä Üusibet ä bíttunakë béchibo.

⁵ Jesús éntok Martata náckey, éntok ä huayihua, éntok Láazarota.

⁶ Të íkai jikkajaka, ä kökorë bétana, júchi guoy táapo áma taahuak, ä aneipo.

⁷ Huanäi chúkula jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jánte jum Judea buiärau bíchaa.

⁸ Huanäi jume ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Maestro, én jume judíom enchi jariay, tetammey enchi mamaasu báreka. Éntok, ¿júché áman huée báare?

⁹ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu jü taahuari kaa dooce horam jípure? Huä taahuapo hueramame kaibu tēitinake, bueituk ímí ániapo machiriay bitcha;

¹⁰ të hua tukaapo hueramame tēitinake, bueituk jü machiria kaa át aika.

¹¹ Íkai noksuka, chúkula ínel ámeu jiaahua:

—Huä itom amigo Láazaro kótche; tëne áman huéiye ä búsa báreka.

¹² Huanäi jume ä discípulom ínel jiaahua:

—Señor, kóchétek, yún éenake.

¹³ Jesús ínel jiaahua, Láazarota mukila bétana. Të bempo kócheke jimyorehuamta bétana ä nokä téiyey.

¹⁴ Huanäi Jesús huitti ínel ámeu jiaahua:

—Láazaro béja muukuk.

¹⁵ Enchim béchibone al-leiya, kaa áman itom anakä béchibo, enchim nee súalnakë béchibo. Të ámante áu kannake.

¹⁶ Huanäi hua Toomas, Guoguörí téame, ínel jiaahua huame áamak discípulommehui:

—Ítapo kette áamak kannake, áamak kókko béchibo.

Jesús jü júchi jíabitehuame éntok jíapsihuame

¹⁷ Jesús áman yepsaka tejhuahuak: Láazaro béja naiki taahuarey, mäataka.

¹⁸ Betania pueblo éntok kaa mékka Jerusaléniu taahuay, jiba tua batte báij kiloometropo.

¹⁹ Juebena judíom ámeu yáij-latukay Martatau éntok Maríatahui, am yánti jíapsi joa báreka, bem ábachi mukukä béchibo.

²⁰ Huanäi Marta Jesústa áman huë tíay ä jíkkajaka, ä nankiseka yeu siika; María éntok jóapo taahuak.

²¹ Huanäi Marta Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, enchi ím aney ín ábachi kaa muk éiyey.

²² Të éinne két jüneiya, sîmeta Diostau em aahuäu, Dios enchi ä máknake.

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Em ábachi jíabitenake.

²⁴ Marta éntok ínel áu jiaahua:

—Ínapo jüneiya ä jíabitenakëu júnak sîmem jíabiteyo, huaka taahuata yúmako.

²⁵ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Ínapone jü yore jíabitetuame éntok jü jíapsihumta yore mákame. Huä nee súaleme mukilataka júne júchi jíapsinake.

²⁶ Éntok sîme hua jíápsaka nee súaleme jíbapo béchîbo kaibu muknake. ¿Jachë íkâi súale?

²⁷ —Jeehui, Señor —ti áu jiaahua—. Ínapo ä súale, enchi Cristotukähui, jü Diosta Üusi ím ániau kóm yebij-lame.

Jesús Láazarota määripo huéeka buaanak

²⁸ Marta éntok íkâi noksuka áman sika, juka Maríata ä huayhua núnnuk, éhuil ínel áu jíaka:

—Jü Maestro ím aane; éntok enchi núnnu.

²⁹ Áapo íkâi jíkkajaka, bamsipo kíkteka áman áu siika.

³⁰ Jesús ketune kee huam ili pueblou kibakey, Martata ä nankekäpo ketune aaney.

³¹ Huanäi jume judíom jóapo áamak aneka ä sirok aniaïhui, Maríata bamsipo yeu ä sik, akim ä guojaasek, ínel jíaka: “Áman siika, ä määriu buanseka.”

³² María jum Jesústa anëu yepsaka, ä bíchaka, guókpo áu tónommea kíktek, ínel jíaka:

—Señor, enchi ím aney, ín ábachi kaa muk éiyey.

³³ Jesús ä buanay ä bíchaka, éntok két huame judíom áamak kateïhuim buaname bíchaka, jíapsi sóokteka espíritupo áu yoyoak, tüisi siroksi.

³⁴ Huanäi ínel jiaahua:

—¿Jáksem ä maäak?

Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, äbe sika ä bitcha.

³⁵ Huanäi Jesús buaanak.

³⁶ Huanäi jume judíom ínel jiaahua:

—¡Akem ä bitcha, tepa ä nákkey!

³⁷ Huate éntok áme násuk aneme ínel jiaahuay:

—¿Jachu ïri kara jita yáuhuai, Láazarota kaa múknakë béchîbo, jáchin juka líptita ä pujtetuakä bénasi?

Láazarota mukilata jíabitetuak

³⁸ Jesús, ä jíápsipo júchi tüisi siroksi éaka, ä määriu bíchaa siika. Téta guójöriatukay; ï guójöria éntok téta buëurukuy páttiaritukay.

³⁹ Jesús ínel jiaahua:

—Juka tétatem mékka oóre.

Marta, jü mukukamta huaayi, ínel áu jiaahua:

—Señor, béja chîcha juuba, béja naiki taahuare mukilataka.

⁴⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—¿Jachune kaa enchi téjhuaala, ä súalëtek, Diosta looria enchi bínnake tíaka?

⁴¹ Huanärim tétata mékka oórek, juka mukilata áy páttiatukaïhui. Huanäi Jesús, téhuekau jikau remteka, ínel jiaahua:

—In Átchay, enchine baysauhue enchi nee jikkajä tíaka.

⁴² Ínapone jüneiya, jíba enchi nee jijikkajähui; tēne ínēli jiaahuak huaka génte juebenaraata ino chíkola aneme béchibo, enchi nee äbo bíttuakäu bétana am súalnakē béchibo.

⁴³ Íkai noksuka, kusisi cháchayek:

—Lázaro, ¡pakunē yeu huéiyey!

⁴⁴ Huanäi jü mukilatukäihui yeu siika, mámpo éntok guókpo sánkommea súmataka. Ä pújbahua éntok sánkommea bítiatukay. Jesús éntok ámeu ínel jiaahua:

—Akem ä búttia, ä huéenakē béchibo.

Noktam náu yáuhuak, Jesústa mēbáreka

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Huanäi juebena judíom Maríatamak ambáreka áma yáij-latukay. Huanärim Jesústa yáakäu bíchaka ä súsualek.

⁴⁶ Tē huate éntok jume pariserommeu sájaka, Jesústa yáakäu am téjhuak.

⁴⁷ Huanäi jume sacerdotem tiöpopo chē nésahueme éntok jume pariseerom juka conciliotam náu núnuka, ínel jiaahua:

—¿Jáchisute annake? Bueituk i yoreme juebena señaalim johua.

⁴⁸ Kía ínēli itom ä tójak, síme ä súsualnake. Huanäi jume romaanom äbo yájaka juka itom tiöpo tátabnakē, éntokim huaka itom nación luutianake.

⁴⁹ Huanäi jü Caifás ámemak joome, huäri huásuktiriat sumo sacerdotetukai, huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emem kaita jüneria,

⁵⁰ éntokem kaa jüneiya, ito béchibo jita chē türiakähui, huépü yoremta itom pueblota béchibo muknakēhui, tē kaa síme naciónta kókkonakēhui.

⁵¹ Kaa ä éapo íkai nookak, Jesústa bétana, ál-la huäri huásuktiriat áapo sumo sacerdotetukä béchibo, profetisaruaq hua naciónta béchibo Jesústa muknakēihui,

⁵² éntok kaa kía naciónta béchibo jíbba, két huame Diosta üusim chíbejtilam lópola náu am rúktia béchibo.

⁵³ Júnēli huäri taahuarit naateka náhuim nokta yáuhuak, ä mētebo báreka.

⁵⁴ Huäri béchibo Jesús béja kara machisi jume judíom násuk naa huéiyey, ál-la mékka bíchaa siika, senu buiärau see päria, náapo, hua pueblo Efraín téähui. Huämi taahuak, jume ä discípulommaki.

⁵⁵ Éntok béja kaa jaikika bëyey, judíom pascua pajkota yúmanakēhui. Huanärim juebénaka buere joära Jerusaléniu jikau sájjak, kee pascua pajkota yúmoyo emo báksia báreka.

⁵⁶ Huanärim juka Jesústa jariay. Jum tiöpopo aneka, ínēlim emo nátemajey:

—¿Jáchisem éiya? ¿Jachu kaa äbo pajkou yebijnake jani?

⁵⁷ Huanäi huame tiöpopo chē nésahueme éntok huame pariseerom át nésahuek, hua jábe júne ä jüneriame, ják ä anēhui, yeu ä buís sáyhuak, ä pereesote béchibo.

12

Jesústat perfuume huáttiahuak Betaniapo

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Búsan taahuarim bëyey, kabara jisobahuaka pájcuata yáanaïhui. Jesús pueblo Betaniau yepsak, Lázarota jóapo. Íri mukilatukay, tē Jesús kókkolam násuk ä jíabitetuak.

² Béja kúptey Jesústam tepa buere äbosey. Marta éntok jita am joriay. Láazaró éntok Jesústamak mesau kátekay.

³ Huanäi María batte medio litro perfuumeta Jesústat guókimmet töak, éntok ä chonimmea ä huaachak. Jü kári éntok musäla júbay tápunak. Ì perfuume tüisi bėj-retukay.

⁴ Huanäi senu ä disciipulo ínel jiaahua, hua Judas Iscariote tíame, Símona üusi, hua ä nénkinakëihui:

⁵ —¿Jatchiaku kaa ì perfuume báij cien taahuari tékil bėjhuapo nénkihuaka, póolobem ä miikhuak?

⁶ Judas ínëli jiaahuak, kaa póobem ä jiokolë béchibo; ál-la ékbua ára jita nüyey; bueituk juka tómí bóosata jípureka, juka áma öorehuamta nunüyey.

⁷ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Akë ä tójja. Áapo ín määnä taahuari béchibo ä bëlatukay.

⁸ Bueituk jume póolobem jíbem enchimmak am jípunake; ínapo éntokne kaa jíba enchimmak tahuanake.

Noktam náu tütek, Láazarota jaatia báreka

⁹ Juebena judíom Jesústa áma aney jüneriaka, ámanim yájjak, kaa áapörík jíba bít báreka, të Láazarota kétchi, juka kókkolam násuk ä jíabitetuakaihui.

¹⁰ Të huame tua chë nésahueme nokta náu lütüría yáuhuak, juka Láazarota két mënä béchibo,

¹¹ bueituk áapörík béchibo juebena judíom emo näikimtey, Jesústa súaleka.

Jesús mám tájtiriahuaka Jerusaléniu kibakek

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Yokoríapo génte buéresi juebénaka jum pajkou yáij-latukaïhui, Jesústam jum Jerusaléniu yebisisë téamta jikkajak.

¹³ Huanärim jume tako sáhuam nüka, ä nankiboka yeu sájjak, éntokim ínel chaayey:

—¡Tüisi mabettunake! ¡Ï santo, jü Señorta téhuampo yebisiseme, jü Israeltau Rey!

¹⁴ Huanäi Jesús juka buru asölaata téaka át jikat yejtek, jiojteta jíä bénasi:

¹⁵ Katë májhue, buere pueblo Siónta maala;

ímí huéiye jü em Rey,

buru asölaatat yejsimeka.

¹⁶ Íachirim kaa jünéaka tahuakay, jume ä disciipulom kësam huëpo; të juka Jesústa jíabitek buéresi úttíluhuka ä mabethuak. Huanäi jübuam áu huáhuaatek, áa bétana íkái jiojtetukäihui, éntok áachä chúpahuakähui.

¹⁷ Jü génte áamak aneïhui, áa bétanam nookay, jáchin Láazarotau chachayeka jum ä máaripo kókkolam násuk ä jíabitetuak.

¹⁸ Huäri béchibo két jü génte ä mabet báreka áma yájakay, bueitukim ä jikkajak, áapörík íkái señalta yáakä bétana.

¹⁹ Të jume pariseerom, bempo náu ínel jiaahuay:

—Béjem ä bitcha, kaitate ára yáuhua. Áachem suuhua, ¡sime génte áamak kaate!

Griegom ket kaa jaikika ama aneka Jesústa jaria

²⁰ Griegom ket kaa jaikika áme násuk aaney, huame áman pajkou Diosta yöri báreka jikau sákalam násuku.

²¹ Ímëi Feliipetau rúktek, pueblo Betsaida Galiléa buiärapo jometahui. Huanärim jiokot áu jiaahuay, ínel jíaka:

—Jesústate bít péiya.

²² Feliipe éntok Andrésta ettejhuariak. Huanäi jü Andrés éntok Feliipe Jesústam téjhuak.

²³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tiempo béja yúmase, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta úttilnähui.

²⁴ Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Jü tirijko báchia kaa buíapo kóm huécheka mukuka síhuekäte, áapola tahuanake; të mukuka síhuekäte, yún takanake.

²⁵ Huä ä jíapsi beutireme ä tärúnake; të ím ániapo ä jíapsi kaa beutireme, ä yü jíapsinakë béchibo ä ëria.

²⁶ Jü nésauta nee joria báareme nee guojaanake. Huanäi huam ín anëpo két annake, hua nésauta nee joriame. Jü nésauta nee joriame, ín Átchay ä úttilnake.

Jesús ä mēna bētana nooka

²⁷ Huanäi Jesús ínel jiaahuak:

—¡Tepa kaa al-leeri ín jíapsit aayuk! ¿Jáchisune jiaunake jáni? Karane ínel jiaahua: “In Átchay, jinou huéenakemta bétanë nee jínëu!” ¡Bueituk íkai ín chúpánakë béchibone äbo yepsak!

²⁸ In Átchay, em téhuame looriasi bíttebo.

Huanäi jáhui téhueka bētana kóm yuumak, ínel jáka:

—Béjane looriasi am bíttebok, éntokne júchi looriasi am bíttebonake.

²⁹ Huanäi hua génte juebenara áamak anëu juka jáhuita jikkajaka, yúkuta ínel omtë tíiyay. Huate éntok ínel jiaahuay:

—Diosta ángel áu nookak.

³⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Í jáhui kaa ino béchibo äbo kóm yuumak, ál-la enchim béchibo.

³¹ Ëni ájaria i ániapo anemmet nokta chúpatakühui. Ën hua diablo ím ániapo buéresi ä nésahue násuk júne yeu béptunake.

³² Ínapo éntok buíapo jikau tóboktiahua, sîmemne inou rúktianake.

³³ Ínëli jiaahuay, jáchin ä muknakeu am jüneria äaaka.

³⁴ Huä génte ínel ä yómmiak:

—Ítapo jum Diosta leypo ä jüneriak, Cristota jíbapo béchibotunakühui. ¿Jáchisu júntukë ä tóboktianä tíiya, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta? ¿Jábesa júntuk, iri Yoremta Üusi?

³⁵ Huanäi jü Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ketune chúbala enchim násuk annake, jü machiria. Náasem kaate, ketune machiriata enchimmeu ayuako, kaa máchiraata kaa enchim jaatianakë béchibo; bueituk hua kaa machiku hueramame kaa jüneiya jákun bíchaa ä huëhui.

³⁶ Ketune machiriata jípurekem ä súale, juka machiriata, machiriapo enchim usjarimtunakë béchibo.

Íkai nookak jü Jesús; huanäi sika am éusuriak.

Jume judíom kaita súalëram

³⁷ Të juebena señaalim bem bíchápo ä yáak junne, katim ä súaley,

³⁸ profeeta Isaíasta nokakäu chúpnekë béchibo, ínel jáamta:

Señor, ¿jábetasu ámeu itom nokakäu súale jáni?

Éntok, ¿jábetausum emo yeu machiriake jáni, huame Señorta mámmam?

³⁹ Íari béchibom kaa ä súaley, bueituk két ínel jiaahua jü Isaíasta jiojteri:

⁴⁰ Bempörim puj páttiak,

éntok bem jíapsi námakasi yáuhuak,

pusimnea kaita bem bínnakë béchibo,

éntok jíapsiy kaita bem jünerianakë béchibo,
junëli kaa jíapsi kúakteka,
kaa nee am jínëunakë béchibo.

⁴¹ Isaías ínel jiaahuak, Jesústa looria bíchaka, bueituk áa bétana nookak.

⁴² Kía júnentaka junne, yäuram juebénaka ä súaleka taahuak. Të pariserom béchibo katim emo yeu buíssey, kaa huam bem náu yayájäpo emo yeu bep äaaka.

⁴³ Bueitukim chë ä türey, juka yoremta úttilhuä bétana bem máknäü, Diosta úttilhuäü béppa.

Jesústa nooki yorememmet béttesi chupanake

⁴⁴ Jesús kusisi nokaka ínel jiaahua:

—Huä nee súaleme kaa nee jíba súale, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta kétchi.

⁴⁵ Huä nee bíchame, huaka nee äbo bíttuakamta kët bitcha.

⁴⁶ Ínapo, jü machiria, äbo ániau kóm yebij-la, sime huame nee súaleme kaa machiku aneka áma kaa am kókkonakë béchibo.

⁴⁷ Jábe júne ín noki jíkkajaka, të ín éäü kaa joame, ínapone kaa bette nokta át chuppa; bueitukne huame ím ániapo aneme kaa bette nokta ámet chupabáreka äbo kóm yebij-la, ál-la am jínëu báreka.

⁴⁸ Huä kaa nee mabetakame, éntok ín noki kaa jíkkaij báareme, jábeta bette nokta át chupanakemta jípure. Jü noki ín nokakähui, taahuata yúmák, bette nooki át chupanake.

⁴⁹ Bueituk ínapo kaa kía ín éäpo ä nok-la; hua Áchayhuari nee äbo kóm bíttuakame, áapo nee át sáuhuek jita ín noknakähui, éntok jita enchim ín majtianakähui.

⁵⁰ Éntokne jüneiya ä nésaúrihua yü jíapsihuamtukähui. Júnëline huaka ín nokäü nooka, huaka ín Áchay nee ä téjhuaka pámani.

13

Jesús ä discípulom guók báksiak

¹ Senu taahuari bëyey, kabara jisobahuaka pájcuata yúmaseihui. Jesús jüneiyay, tiempota áa béchibo yúmalatukaihui ím ániapo yeu ä huéenakëihui, ä Áchaybeu bíchaa. Ä átteahuam ím ániapo aneme jíba am nákkek, ä mukëpo tájti.

² Huanäi tukaapo am jibuäy, jü diablo Judasta jíápsipo kibak-latukay, Jesústa ä nénkinakë béchibo. İri Judas Iscariote, Símonta üusitukay.

³ Jesús jüneiyay ä Áchayhua simeta ä mámpo ä tóij-latukaihui, éntok Diosta bétana áu hueihui, éntok Diostau bíchaa áu huéenakëihui.

⁴ Júnëli kíkteka, jume súppem béppa huéeme áu úhuak. Toallam éntok nüka, am huikojtek.

⁵ Huanäi buere puraatopo bäam yeu töaka ä discípulom guók báksia táytek, éntok jume toallam ä huikosakábey am huaachak.

⁶ Huanäi Jesús jü Símon Perotau rúktek; Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jache empo nee guók báksia báare?

⁷ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Jü ín jóäbet empo kaa át jüneiya én läuti; të chúkula ál-lë át jüneenake.

⁸ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Katë nee guók báksianake, jauhuey junne.

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa nee enchi guók báksiak, kaitë ínomak jípunake.

⁹ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ä junëlitunakey, kaa ín guókim jíbba, ín mámmam éntok ín kóba júne báksia.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—Jü bemélasí baksíari kaa júchi báksiana, jume guókim jíbba, bueítuk béja baksíari. Eme éntok béja báksíari, të kaa síme.

¹¹ Bueítuk júneiyya jábeta ä nénkinakëihui; huári béchibo: “Kaa síme báksíari”, ti áu jiaahuak.

¹² Júnëli, chúkula am guók báksiasuka, júchi ä súppem nüka, mesau rúktek. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu eme júneiyya jita ín enchimneu yáakähui?

¹³ Eme nee Maeströ tíiya, éntokem nee Señor tíiya. Tüisem ínel jiaahua, bueítuk enchim jiauläpo, ínapone ájária.

¹⁴ Të ínapo Señortaka éntok Maestrotaka júne enchim guók báksiak, eme kétchi náu emo guók báksiapo yúmala.

¹⁵ Bueítuk ejemplotane enchim mákkak, ín enchimneu ayuka bénasi enchim két náu ä jonákë béchibo.

¹⁶ Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä sáyhuame kaa ä teko béppa chë yórhua; éntok hua jákun bíttuahuakame júne kaa chë yórhua áman ä bíttuakamta béppa.

¹⁷ Íkäreem júneriätek, al-leakem jíapsínake ä joäteko.

¹⁸ ‘Kanne símem bétana nooka. Bueítuk ínapone júneiyya jábem ín yeu púalatukähui. Të úttea huaka jiojteta ínel jáamta chúpnakë béchibo: “Huä páanim ínomak buäyeme nee béj-reka áu tóboktiak.”

¹⁹ Én naatekane enchim ä téjhua, kee jee huéenakemta chúpeyo, béja ä chúpey enchim ä súalnakë béchibo ín ájáriatukähui.

²⁰ Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä ín jákun bíttuari mabetakame, nee mabeta; hua nee mabetakame éntok, huaka nee äbo bíttuakamta két mabeta.

Jesús Judasta ä nénkinakeu bétana nookak

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jesús ikäi noksuka, ä jíápsipo tüisi sirokay. Huanäi huitti ínel jiaahua:

—Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, senu enchim násuk aneme nee nénkinake.

²² Huanäi huame ä discípulom emo naa bíchaka taahuak, kaa júnéaka jábeta bétana ínel ä jíähui.

²³ Senu discípulo, Jesúska chë nákeihui, áa náapo káteka chákala bökay.

²⁴ Íähui señam yáuhuak, jü Simmom Peero, ä temaij íaaka ä jábétukaïhui huaka áa bétana ä nokaihui.

²⁵ Huanäi áapo, Jesústau jëla rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jábesa júri em áa bétana nokähui?

²⁶ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Huä jábeta páanim kómoniaka ín ä miknakeu, huári ájária.

Huanäi jume páanim kómoniaka, Judas Iscarioteta, Símonta üusi, am miikak.

²⁷ Huanäi sep Satanás ä jíápsipo kibakek. Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Juka em yáa bárëu, bamsekë ä yáuhua.

²⁸ Të huame mesau jokame katim júnéaka taahuak, jita béchibo Judastau ínel ä jíakähui.

²⁹ Bueítuk huate ínel éiyay: Judasta tómi bóosata jípurë béchibo, Jesús ínel áu jiaahua: “Pajkopo itom huáatianakeuë jínnu mátki”, éntok: “Poloobeme mikpo yúmala”, tim éiyay.

³⁰ Áapo jume páanim buäsuka siika. Huanäi éntok béja tukaaritukay.

Jü bemela nésaure

³¹ Huanäi Judasta yeu simsuk, Jesús ínel jiaahua:

—Én buéresi úttılna, jü Yoremta Üusi ti téhuaakame, éntok Dios Átchay áa béchıbo úttılna.

³² Jü Dios áapörık béchıbo úttılhuátek, áapo Dios kéchá úttılınake, ä éäpo; éntok läuti ä úttılınake.

³³ In usiälam, ketunene kaa bínhua enchimmak annake. Nechem jariunake, të jume judıommeu ín jıä bénasi, enchimmeune két ínel jiaahua: Huam ín huëu bíchaa, eme karem áman kaate.

³⁴ Bemela nésaure enchim mákka: Emóem nákke. Nee enchim náképo bénasi, emem két nánancha emo náknake.

³⁵ Ímırim sımetaka enchimmet jüneenake, ín enchim majtialatukä bétana, nanabeu éaka enchim emo nákeyo.

Jesús juka Perota kaa áu ä täya tıanakeu bétana nookak

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Huanäi jü Sımon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jákusë huée báare?

Jesús éntok ínel ä yómııak:

—Áman ín huëu bíchaa, empo kara ínomak huéıye ëni; të chúkula arë ino sáu huéenake.

³⁷ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jatchiakasune kara emo sáu huéıye ëni? İn jíapsi muknakey júnene ára ä tójja, emo béchıbo!

³⁸ Jesús éntok ínel ä yómııak:

—¿Jachë em jíapsi ä muknakey júne ára ä tójja, ino béchıbo? Tua lútüriapone ínel emou jiaahua, juka totorörata kee jee kuseyo, baisë kaa nee emo täya tıanake.

14*Jesús jü Böo Dios Áchaytau bíchaa*

¹ Katem enchim jíapsi jáchin éetua. Diosta enchim súałë bénasi, nechem két súałe.

² In Átchay jóapo juebena káarım ayka; të kaa junëlitukátek ínapone enchim téjhua éıyey. Ámanne huée báare, huam enchim annakëpo tülisi ä tüte béchıbo.

³ Huanäıne téhuekau yepsak, huam enchim annakëpo ä tútenake. Huanäıne júchi yebıınake. Huanäıne júchi enchim äbo núnake, buëıtuk huam ín anëpo, ínomak enchim annakë béchıbo.

⁴ Bueıtukem jüneiıya jákun bíchaa ín huéenakeu, éntok juka böota júnem täya.

⁵ Huanäi jü Toomas ínel áu jiaahua:

—Señor, katte jüneiıya jákun bíchaa em huëhui; ¿jáchısute juka böota täyanake?

⁶ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínapone jü böo, jü lútüria, éntok jü jíapsihuame; kaabe ín Áchaybeu huéenake, kaa ino béchıbotuko.

⁷ Nee täyátekem két ín Átchay täya; éntokem én naateka ä täya, éntokem ä bil-la.

⁸ Feliipe éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë ä bıttua, huaka Dios Áchayta. Júnëlite kaitat jáchin éaka tahananake.

⁹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Béjane bínhua enchimmak aane, ¿éntoke jíba kaa nee täya, Feliipe? Huä nee bil-lame, juka Dios Áchayta bil-la. Ä junëlituk junne, ¿jatchiakasë júntuk Dios Áchayta nee enchim bıttua sáuhue?

¹⁰ ¿Jachë kaa ä súale, Dios Áchaytamak nee huépülatukähui?, éntok, ¿juka Dios Áchayta júne inomak huépülatukähui? Huä noki ín nokäu, kanne kía ín éäpo ä nooka; hua Dios Átchay ínot aneme, áapo juka tékilta johua.

¹¹ Nechem súale, Dios Áchaytat ín anëhui, éntok két Dios Áchay ínochi; o hua tékil ín joäu, huäri béchibem nee súale.

¹² Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä nee súaleme, huaka tékilta ín joäu áapo két ára ä jonake, éntok ín joäu béppa chë yörisi machik júne jonake, bueituk Dios Áchayta anëu nee huë béchibo.

¹³ Éntok simeta juka ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäu, anä yáanake, juka Dios Áchayta Üusi úttilnä béchibo.

¹⁴ In téhuampo jita júne enchim ahuay, ínaponä yáanake.

Jü Espíritu Santo äbo bíttuaname

¹⁵ 'Nee náketekem juka ín nésaui johua.

¹⁶ Huanäine ínapo Dios Áchaytamak noknake, täbui jíapsi jotehuamta enchim máknakemta, yü tütti enchimmak ä annakë béchibo.

¹⁷ İri Espíritu tua lütüria. Të jume ímí ániapo joome, karam ä mabeta, bueitukim kaa ä bitcha, éntokim kaa ä täya; të eme ä täya, bueituk enchimmak aane, éntok enchim jíapsipo annake.

¹⁸ Kanne kía usi lepemtukä bénasi enchim tö simnake. Júchine enchimneu yebijnake.

¹⁹ Ketune ili bëye; huanäi jume ím ániapo aneme kaa nee bínnake; të eme ál-la júchem nee bínnake; bueituk ín jiapsä béchibo, eme két jíapsinake.

²⁰ Huäri taahuarit eme jüneenake Dios Áchaytat ín anëhui; eme éntok ínochi, ínapo éntok enchimmechi.

²¹ Huä ín nésaui jüpureme éntok am joame, İri ájária jü nee nákeme; hua nee nákeme, ín Áchay kéchá náknake. Éntok ínapo két ä náknake, éntokne áu ino yeu machirianake.

²² Huanäi jü Judas ínel áu jiaahua, kaa hua Iscariote:

—Señor, ¿jatchiakasë itou jíba emo yeu machirianake, të kaa huame ímí ániapo anemmehui?

²³ Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Huä nee nákeme ín noki yörinake; éntok hua ín Áchay ä náknake. Huanäite áu yájaka áamak jóatenake.

²⁴ Huä kaa nee nákeme ín noki kaa yörinake; hua noki enchim jíkkajakäu, ínapone kaa ä átteak. Huä Dios Átchay nee äbo bíttuakame, Áapo ä átteak.

²⁵ 'Íkäine enchimneu nookak ketune enchimmak aneka.

²⁶ Të hua jíapsi jotehuamta yore mákame, jü Espíritu Santo, hua Dios Áchayta äbo bíttuanakëhui ín téhuampo, huäri simeta enchim majtianake, éntok enchim áu huáatituanake, simeta huaka ín enchimneu nokakähui.

²⁷ Yánti jíapsihamtane enchimneu tö siime. In yánti jíápsekäune enchim miika, të kaa hua ím ániapo jometa bénasi. Katem enchim jíapsi kaa al-leetua, éntokem kaa emo máujtua.

²⁸ Béjane enchim téjhuaala, ínel jíaka: Simnakene, tëne júchi enchimneu yebijnake. Nee náketekem emo al-leetuä éiyey, Dios Áchaytau nee ino simë tíayo; bueituk jü Dios Áchay chë yörisi maachi, ino béppa.

²⁹ Enchimne téjhuak, kee jee ä yúmayo, bueituk nokta chúpey enchim ä súalnakë béchibo.

³⁰ 'Kanne júchi yún enchimmak ettejhuanake, bueituk jü ím ániapo buéresi genteta béppa chë úttiakame äbo huéiye; të áapo kaita inomak jípure.

³¹ Të junëlitunake, ím ániapo aneme jüneenakë béchïbo Dios Áchayta ín nákehui éntok Dios Áchayta ín ä sáhuë páman ín ä joähui. Jáptëem; ímïte yeu sákanake.

15

Jesús jü tua páras óuguo

¹ 'Ínapone jü tua lutüriapo páras óuguo, ín Átchay éntok jü et-leero.

² Sïmeta huaka mesëkiriata ínot yeu simlata kaa takakamta chúktianake; éntok sïmeta huaka takakamta tútenake, chë yún ä takanakë béchïbo.

³ Eme béja chïcha machik úhuari jü noki enchimneu ín nokakäubeyi.

⁴ Ínot jíbem aane; ínapo éntok enchimmechi. Jáchin hua mesëkiria áapola kaa tataka, kaa hua óguotat huéekäteko, enchimmak két junëlitunake, kaa enchim ínot jïba aneyo.

⁵ 'Ínapone jü páras óuguo, eme éntok jume mesëkiriame. Huä ínot aneme, ínapo éntok áamaki. Íri yún takam huériunake; bueituk eme kaa inomak anëtek, kaitem ára yáuhua.

⁶ Huä kaa ínot aneme, mesëkiriata bénasi päkun yeu jímmaahuaka huaknake. Huanäi náu tóijhuaka tájiu guötiana, ä béetinakë béchïbo.

⁷ 'Eme ínot anëtek, éntok juka ín noki enchimmet aneyo, sïmeta enchim huáatiähuem aahua; huanärem ä mákna.

⁸ Íäri béchïbo loriapo úttïlña, jü ín Átchay, yún enchim takakä béchïbo. Huanärem junëli ín discïpulumtunake.

⁹ Ín Áchayta nee náké bénasi, ínapone két enchim nákke. Ínëlem enchim ín náképo jïba aane.

¹⁰ Eme ín nésaure joátek, enchim ín náképem jïba aane; ínëline ín Áchay nésaure johua, éntokne áapörïk nee náképo aane.

¹¹ 'Íkäine enchimneu nooka, ín al-leäu enchimmet ayunakë béchïbo, éntok hua enchim al-leäu yúmalasi enchim ä jïpunakë béchïbo.

¹² Íri ájäria jü ín nésaure: Jü enchim nánancha emo náknakeu, ín enchim náképo bénasi.

¹³ Kaabe chë júne yore nákke, ál-la hua ä amigom béchïbo ä jíapsi nénkame.

¹⁴ Eme ámëria jume ín amigom, huaka ín enchim át sáhuëu joáteko.

¹⁵ Kanne éntok ín tekïpanualero ti enchim téttehuanake, bueituk hua nésaure joaka tekïpanuame kaa jüneya, juka ä teko yáa bárëhui. Të ínapo enchim amigok, bueituk sïmeta huaka ín Áchay bëtana ín jíkkajakäune enchim téjhuaala.

¹⁶ Eme katem nee yeu púala, ál-la ínapo enchim yeu púuhuak, éntokne enchim yuktiak áman sájaka yún takaka enchim jíapsinakë béchïbo. Huä enchim taka éntok kaa lútinake. Huanäi huaka sïmeta ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäu, áapo enchim ä máknake.

¹⁷ Nésaurene enchim mákka, enchim emo náknakë béchïbo.

Ím ániapo enchim omtïame

¹⁸ 'Huame ím ániapo aneme enchim omtïay, áahuem huáate nee bácham omtïakä bëtana.

¹⁹ Eme ím ániapo jométuk, huame ím ániapo joome enchim nák éiyey. Të eme katem ím ániapo joome; ínapone ím ániapo enchim yeu púuhuak. Huäri béchïbo bempo, ím ániapo joome, katim enchim huáatia.

²⁰ Áahuem huáate, hua noki ín enchimneu nokakähui: “Huä tekipanualero kaa chë yöríhua ä teko béppa.” Nechim guojajjaasëtek, enchimim két guojajjanake; ín noki jikkajätekim, enchim noki két jikkaijnake.

²¹ Të simeta íkärím enchimneu yáanake ín téhuam bem omtiä béchibo, bueitukim huaka nee äbo bíttuakamta kaa täya.

²² ‘Kaa nee äbo yepsak, éntok kaa nee ámeu nokak, jü bem Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; të enim kaachín jiau mátkhi, jü bem Dios Bejri ámet ayuka bétana.

²³ Huä nee omtiame, ín Áchay két omtia.

²⁴ Áme násuk huaka tékilta kaa jábem júne joäu nee yáak, jü Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; të èni juka ín joäu bil-lataka junne, nechim omtia, éntok juka ín Áchay jünem omtia.

²⁵ Të iri ínëli huéiye, juka Moiséjta leypo jiojteta chúpnaکہ béchibo, ínel jíame: “Kaita béchibom nee omtiaka taahuak.”

²⁶ ‘Të huaka jíapsi yéjtehuamta yore mákamta yepsak, ín Áchay bétana ín enchimneu bíttuanakeu, jü Espíritu lútüriata yore majtiame, Dios Áchayta bétana huéeme, huäri ino bétana noknake.

²⁷ Eme éntok két ino bétana noknake, bueitukem jíba ínomak aanek, kësam huëpo naateka.

16

¹ ‘Íkäine jíba enchimneu nok-la, bueituk Diostat éehuäu kaa enchim tóijnakë béchibo.

² Bueituk bem sinagogampom enchim yeu bébnake. Taahuari yúmanake, jábe júne enchim súakame Diosta nésaui áu joä Bénasi éenake.

³ Íkärím jonake bueitukim Áchayhuarita kaa täya éntok nee junne.

⁴ Tëne íkäi enchimneu nooka, huaka taahuata yúmak enchim áu huáatinakë béchibo béja ín enchimneu ä nok-latukähui.

Jü Espíritu Santota tékkil

‘Íkäine kaa kësam huëpo enchimneu nookak, bueitukne enchimmak aaney.

⁵ Të enne áman siime, hua nee äbo bíttuakamtahui; të jábe júne kaa nee temaje: “¿Jákusë siime?”

⁶ Ál-la íkäi enchimneu ín nokakä béchibo enchim jíapsi tüisi siroka.

⁷ Të ínapo lútüriata enchimneu nooka: Chë türi enchim béchibo ín simnakëhui; bueituk kaa nee sik hua jíapsi yéjtehuamta yore mákame kaa enchimneu yebijnake; tëne sikätek enchimneu ä bíttuanake.

⁸ Huanäi áapo yepsakätek, huame ániat jíápsame Dios bejrimmet am jüneetuanake, lútula jíapsihuamtachi, éntok bétte nokta chupebechi.

⁹ Dios bejrichi, kaa bem nee súalë béchibo;

¹⁰ lútula jíapsihua bétana, Áchayhuaritau ín huéë béchibo, éntokem kaa entok nee bínnake;

¹¹ éntok bétte nokta bétana, bueituk jü buéresi ániat nésahueme bétte noki át chupari.

¹² ‘Ketunene juebenak jípure, jita ín enchimneu noknakëhui, të ènem kara ä huéria.

¹³ Të jü lútüriapo Espíritu yepsakätek, áapo síme lútüriau bíchaa enchim hueriunake; bueituk kaa áapo ä éapo noknake, ál-la huaka simeta ä jikkajäu noknake; éntok enchim jünetuana huaka chúkula yebijnakemta bétana.

¹⁴ Áapo loriapo nee úttinake; bueituk ín átteapo ä nuka, enchim ä jüneriatuanake.

¹⁵ Simeta hua ín Áchay jípurëu, ínapone két ä átteak; kíalíkune ínel jiaahua, ín átteapo ä nüka enchim ä jüneriatuanake.

Al-leehuäu bíchaa kúaktianake, jü sirokhuame

¹⁶ 'Enchim kaa nee bínnakeu, kaa jaikika bëye; të júchi kaa jaikika bínnake, enchim nee bínnakëhui; bueituk ínapone Áchaytau bíchaa huéiye.

¹⁷ Huanäi huate ä discípulom ínel náu jiaahuay:

—¿Jítasa íri itou ä nokähui? Kaa jaikika bëye kaa itom ä bínnakëhui, të júchi kaa jaikika bëye, chúkula itom ä bínnakëhui; ¡bueituk Áchaytau bíchaa áu simë tíiya!

¹⁸ Inëlim jiaahuay: ¿Jáchisu jiau báare jáni, “kaa jaikika bëye”, tíaka? Katte át jüneiye, ä nokibechi.

¹⁹ Jesús jüneyay bempörim ä temaij bárëhui; huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Béjane enchim téjhuak: kaa jaikika bëye, kaa enchim nee bínnakëhui, éntok júchi kaa jaikika bínnake, enchim júchi nee bínnakëhui. ¿Jachem íachi náu nátemaje?

²⁰ Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua: buannakeem, éntokem jiokot jiaunake; jume ániat jíápsame éntok al-leenake. Të inëli jü enchim sirokäu násuk junne, jü enchim sirokäu al-leeriu bíchaa áu kúaktianake.

²¹ Jü jámut asoa bárëtek huantiriam ínnënake, horata áu yúmako; të chúkula ili outa asoak huantiriam koptianake, al-leaka ím ániapo outa yeu yoremukä béchibo.

²² Ánëlem két én siroka; tëne júchi enchim bínnake. Huanäi jü enchim jíapsi al-leaka tahuanake, éntok kaabe ára enchim ä úhuaanake, juka enchim al-leähui.

²³ 'Huámei taahuarimmechem kaita inou nátemaijnake. Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, síme jita júne Dios Áchaytau enchim aahuäu ín téhuampo, Áapo enchim ä máknake.

²⁴ Ketunem kaita áula ín téhuampo, én tájti. Jítem aahua, enchim ä mabetnakë béchibo, éntok huaka enchim al-leäu yúmalatunakë béchibo.

Jesús yöla, ániat aneme béppa

²⁵ 'Íkäine enchimneu nok-la, ejemployi; të taahuari yúmanake, kaa ejemplom-mey ín enchimneu noknakëhui; ál-lane jünakiachisi enchimneu noknake, jü Áchayhuarita bétana.

²⁶ Huäri taahuarichem ín téhuampo jita áunake; ínapo éntok kane jita enchim áurianake, jü Áchayhuaritahui enchim béchibo,

²⁷ bueituk jü Dios Átchay enchim nákke, bueituk eme nee nákke, éntokem Diostat ín yeu simlatukä bétana nee súalek.

²⁸ Dios Áchayta anëpone yeu sika, í ániau kóm yepsak. Júchine íka ániata tö sika, jü Dios Áchaytau huéenake.

²⁹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Enë jünakiachisi nooka, kaita ejemplota itou nokaka.

³⁰ Én ál-late jüneiye, simeta em jüneriähui; kíalíkute kaita emou temaij mátki. Huäri béchibote ä súale, Dios Áchayta bétana em yeu simlatukähui.

³¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachem én ä súale?

³² Taahuari yúmanake, éntok béja yúmala, sákatuahuaka enchim chíbejtinakëhui, huépülaka ä böochi; éntokem nee ínapola tö sákanake. Tëne kaa ínapola taahua, bueituk jü Dios Áchay ínomak aane.

³³ Íkãine enchimneu nok-la, ino bétana yánti jíapsihuamta enchim jípunakë béchïbo. Ímï ániapem jìokot emo bínnahe; të katem kóm éiya: ínapone íkãì ániata kobala.

17

Jesús oraciompo ä discipulom Diostau nok-riak

¹ Jesús íkãì noksuka, téhuekau jìkau remtek, ínel jíaka:

—In Átchay, béja taahuari yúmala. Loriapë ä úttile, juka em Üusi, áapörìk kët loriapo enchi ä úttìlnakë béchïbo;

² bueitukë sìmem jíápsame béppa yäurata ä mák-la, huame sìme em ä mákkim jíbapo béchïbo jíapsihuamta am máknakë béchïbo.

³ Íri éntok ájária, jü jíbapo béchïbo jíapsihuame: Enchi bem täyanakëhui, huaka huépülaik éntok tua lütüriapo Diosta, éntok juka Jesucristota, em äbo bíttuakähui.

⁴ 'Ínapo ímï buíapo aneka loriapo enchi úttilek. Béjane ä chúppak, juka tékìlta em nee yáa sáhuëhui.

⁵ Én éntok, ín Átchay, loriapë nee úttile em anëpo, huaka loriata émomak ín jípurekäihui, ániata kee yáahuay naateka.

⁶ 'Em téhuamne am täyatuala, jume yoremem ím ániapo em nee mákkim. Émpë am átteaka nee am mákkak, éntokim em noki ëriak.

⁷ Ènim jünéaka tahuala, sìmeta juka em nee mákki emo bétana huëhui;

⁸ bueituk huaka nokta em nee mákakäu nam téjhuak. Bempo éntok ä mabetak, éntokim lütüriapom jünëiak emo bétana ín huëhui, éntokim enchi nee äbo bíttuakäu súale.

⁹ 'Ínapone áme béchïbo emou nooka. Kanne huame huate ím ániapo aneme béchïbo nooka, ál-la huame em nee mákakäu béchïbo; bueituk émpë am átteak,

¹⁰ éntok sìmeta huaka ín átteakäu, émpë ä átteak, éntok juka em átteakäu, ínapone kët ä átteak; éntokne áme béchïbo úttìlhuak.

¹¹ 'Ínapone kaa ím ániapo tahuanake; të ímëi ál-la ím ániapo taahua; ínapo éntokne emou huéiye. In Átchay, empo tühuay tápuni. Jume nee enchi mák-rim, em úttearaë am ëeria, bempörìm náu huépülaitunakë béchïbo, itom náu huépülaitukä Bénasi.

¹² Ínapone em téhuam úttiarimmey am suayak, ímï ániapo ámemak aneka. Huame em nee mákakäune suayak, éntok kaabe áu tärük, hua áu ä tärünakë béchïbo usiari jíbba, juka jìojterita át chúpnakë béchïbo.

¹³ 'Tëne én emou huéénake; éntokne junëli nooka, ím ániapo aneka, juka ín al-leeri bempörìmmet yúmalasi ayunakë béchïbo.

¹⁴ Ínapo huaka em noki ámeu nok-la; éntok jume ím ániapo aneme am omtia, bempörìm kaa ím ániapo jometukä béchïbo, bueituk ínapo kët kaa ím ániapo joome.

¹⁵ Kanne ímï ániapo enchi yeu am huéria ìaaka nooka, ál-la juënaraata bétana enchi am suaya ìaaka.

¹⁶ Katim ím ániapo joome, ín kaa ím ániapo jometukä Bénasi.

¹⁷ Santosë am jíapsitua, em noki; tua lütüria.

¹⁸ Ím ániau em nee bíttuakä Bénasi, ínapone kët áman am bíttua, jume ániat jíápsammehui.

¹⁹ Ínapone bempörìm béchïbo santosi jíápsa, bempörìm lütüriapo santosi am jíápsinakë béchïbo.

²⁰ 'Kanne ímëi béchïbo jíba nooka, ál-la bempörìm nokay, nee súalnakeme béchïbo këtchi,

²¹ sîmem náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä bénasi. Empo, ín Átchay, inochi, inapo éntok émochi; junëlim két itomak huépülatunake, jume îm ániapo aneme ä súalnakë béchïbo, enchi nee äbo bíttuakä bétana.

²² Huaka loriata em nee mákakäü, inapone két am mákkak, bempörim náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä bénasi.

²³ Inapo ámechi, empo éntok inochi, bempörim yúmalasi huépülatunakë béchïbo, jume îm ániapo aneme jüneenakë béchïbo, enchi nee äbo bíttuakä bétana, éntok enchi am nákekähui, em nee nákekä bénasi.

²⁴ 'In Átchay, jume em nee mákakäüne ín anëpo két inomak am an-ia, huaka loriata em nee mákakäü am bínnakë béchïbo; bueitukë nee nákke, béja ketune juka ániata kee jee yáahuay naateka.

²⁵ Lútula huëpo Achayhuari, huame îm ániapo joome katim enchi täyala, të inapo enchi täyala. Ímëi éntok jüneiya em nee äbo bíttuakähui.

²⁶ Éntokne em téhuam am täyatuala enchi jabétukähui, éntokne jíba am täyatebonake, bueituk jü em nee nákekau ámet am ayunakë béchïbo, inapo éntok ámechi.

18

Jesús pereesotehuak

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jesús ikäi noksuka yeu siika, ä discípulommaki, áman jakia Cedrón ti téhuaakau huáytana bíchaa, huam huertata órekaïpo; huämi kibakek ä discípulommaki.

² Éntok Judas këtchi, huatem mampo ä toijnakëihui, áma täyay, bueituk Jesús juebénasi ä discípulommak ámam náu yayajay.

³ Huanäi Judas áman yepsak, juebena sontarom huériaka, éntok tiöpopo alguacil tékilta joame. Jume pariseerom éntok tiöpopo chë nésahueme áman am bíttualatukay. Machiriaka, kúkutaka, éntok esparakam áman yájjak.

⁴ Të Jesús, sîmeta juka áu huéenakemta jüneriaka, bát ámeu yeu kíkteka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem jaria?

⁵ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria.

Judas éntok ámemak huéiyey, hua bem mámpo ä tóijnakeme.

⁶ “Ínapone ájaria” tä jiay, amayim sájjaka buíapo huáttek.

⁷ Jesús júchi éntok am natemajek:

—¿Jábetasem jaria?

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

⁸ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Enchimne téjhuaasula ín ájariatukähui. Nechem jariätek, ímërem tójja; éläpom sákanake.

⁹ Íkäi nookak, huaka ä noki ä nokakäü chúpnaakë béchïbo: “Huame em nee mákakäü, huépülak júnene kaa täruk.”

¹⁰ Huanäi jü Símon Peero, ejparam yeu huíkeka, huaka tiöpopo chë nésahuemta sáhuëu bátatana náka chúkti mámäkok. Ìri éntok Malco ti téhuaakay.

¹¹ Huanäi Jesús Perotau ínel jiaahua:

—Em ejparamë huaka bea bóosapo kibacha. Juka vaasota ín Áchay nee mákakäu, ¿jachune kaa ä jínake jáni?

Jesús sumo sacerdoteta mámpo tóijhuak

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Huanäi huame sontarom, jü tribuno yäura, éntok jume alguacilim sáhuëhui, Jesústam buíseka ä súmmak.

¹³ Huanärim bát huëpo Anástau yeu ä tójjak; bueituk ikäri Caifás ä asëbuakay. Huäri huásuktiapo Caifás sumo sacerdotetukay.

¹⁴ Jü Caifás ínel jume judío yäuchimneu nok-latukay, huépul yoremta muknakeu türinake tíaka, jü pueblota béchibo.

Peero Anásta tebatpo aaney

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Huanärim Jesústa sáu kaatey, jü Símon Peero éntok senu ä disciipulo. Íkai disciipulota éntok sumo sacerdote ä täyay. Huanäi Jesústamak ä teebat jóapo kibakek;

¹⁶ të Peero éntok päkun puertata bía aaney. Huanäi jü disciipulo sumo sacerdoteta täyäu yeu siika. Huanäi huaka jámut puertata suayamtau nokaka, juka Perota áman kibaktuak.

¹⁷ Huanäi jü puertata suayame Perotau ínel jiaahua:

—¿Émpë két jü yoremta disciipulo?

Huanäi áapo ä yómmiak:

—Èe, kanne ájária.

¹⁸ Ámam jábuekay, huame áma sáyhuame éntok huame alguacilim. Náalatakam súkkähuey, bueituk sébiakay. Peero éntok két ámemak áma huéeka súkkähuey.

Anás juka Jesústa temajek

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Huanäi jü sumo sacerdote Jesústa temajek, ä disciipulom bétana éntok jita am majtiähui.

²⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Ínapo simem jikkajäpo huame géntemneu nok-la. Jíbane jum sinagogapo éntok tiöpopo am majtiala, jum síme judíom náu yayájäpo. Kaitane éhuil nok-la.

²¹ ¿Jatchiake nee temaje? Huame nokta jikkaij-lamë temaje jítasune ámeu nok-la. Bempo jüneiya jita ín ámeu nok-latukähui.

²² Juka Jesústa ínëli nónokak, senu alguacil áma anëhui ä chóchonak, ínel jíaka:

—¿Jachë ínel ä yómmia, juka sumo sacerdoteta?

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa türik nee nónokak, nokäe, ¿jáksu kaa türi jü ín nokakähui? Të tühuata nee nokay, ¿jatchiake nee chónna?

²⁴ Huanäi Anás súmata, Caifás sumo sacerdotetau ä bíttuak.

Peero Jesústa kaa áu täya tíiya

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Jü Peero tájimneu huéeka súkkähuey, huanäi nátemaijhuak:

—¿Jachë empo két ä disciipulommak huéiye?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Èe, kanne ájária —tiahua.

²⁶ Senu éntok sumo sacerdoteta sáhuëu Perota náka chúktiakäu huahuaaji ínel áu jiaahua:

—¡Enchine bíchakam téнна, áman huertapo áamak enchi aneyo!

²⁷ Peero éntok júchi kaa áu ä täya tíaka nookak. Huanäi sep jü totoröra kúkusek.

Jesús Pilaatatau yeu tóijhuak

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Jesústam Caifásta jóapo yeu núk sájjak, palacio romaanou bíchaa. Ketune kethueytukay. Huanäi palaciohuim kaa kiimuk, bem jiöri bárë béchïbo, pájcuä buähuamta buä báreka.

²⁹ Huanäi jü Pilaato ámeu yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta bétanasem ä nätua, íkã yoremta?

³⁰ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Íkã yoremta kaa juénak yáalatukte kaa em mámpo ä tóij éiye.

³¹ Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka, enchim ley nésahue páman ä yáuhua.

Judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo kaita lütüriata mákki, jábeta itom mënakë béchïbo.

³² Inëlim jiaahuak, Jesústa nokakäu chúpna-kë béchïbo, am jünee ïaaka jáchin ä muknakëihui.

³³ Huanäi jü Pilaato júchi palaciou kibakeka, Jesústa núnuka ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo jume judíommeu Rey?

³⁴ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë empo em éäpo ínel jiaahua, o tattäbuika ino bétana ínel emou jiaula?

³⁵ Pilaato éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachu ínapo judío? Huame em pueblolo joome éntok huame sacerdotem chë nésahueme ín mámpo enchi tóij-la. ¿Jítasë yáala?

³⁶ Jesús ä yómmiak:

—Jü reytaka ín nésahuëu kaa ímï ániapo joome. Të reytaka ín nésahuëu ímï ániapo jométuk, jume ín sáhuëu nássua éiye, kaa judíom mámpo ín tóijna béchïbo. Të hua reytaka ín nésahuëu kaa ímï joome.

³⁷ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Huanäisu empo reytaka nésahue?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo reytaka nee nésahue tíiya. Ínapo iári béchïbo yeu yorem-tula, éntokne iári béchïbo ím ániapo yebij-la, lütüriata bétana ín noknakë béchïbo. Sime huame lütüriat kateme ín nokim jikkaja.

³⁸ Huanäi Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jítasa jüri lütüria?

Jesústa mukna-keu bétana bette nooki at chupari

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ínëli jiausuka júchi yeu siika, judíommehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Kaita kúlpata nee át téula.

³⁹ Të eme ínel ä boojoria, pájcuapo senuk ín búttianakëhui. ¿Jachem juka judíommeu Reyta nee búttia ïaa?

⁴⁰ Huanäi júchi bemé-lasi simetaka nónokak, ínel jíaka:

—Júkãi ëe, Barrabásta ál-la.

Jü Barrabás éntok lak-rontukay.

19

¹ Huanäi Pilaato, Jesústa núka ä bépsutebok.

² Jume sontarom éntok huíchata huiköpäaka, ä coroona yáaka, kóbat áachä yétchak. Huanärim lilata ä sánkotuak;

³ éntokim ä chónaka, ínel áu jiaahuay:

—¡Jál-la maachi, judíommeu Rey!

⁴ Huanäi Pilaato júchi yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, enchimmeune yeu ä tójja, enchim jüneenakë béchibo kaita juénak ín át teähui.

⁵ Huanäi yeu siika jü Jesús, huíchata coroonaka éntok lilata sánkoka. Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—¡Ímī huéiyek, i oöou!

⁶ Huanäi huame Sacerdotem chë nésahueme éntok áma alguacilim ä bíchaka, söti tēka, ínel jiaahua:

—¡Kúrusichë ä popona! ¡Kúrusichë ä popona!

Pilaato éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka kúrusit ä popona, bueituk ínapo kaita kúlpata át téuhua.

⁷ Huanäi jume judíom ínel ä yómmiak:

—Ítapo senu leyta jípure, éntok jüri leyta jiäpo ámani, úttea ä muknakēhui, bueituk áapo áu Diosta Ūusī tíiya.

⁸ Jü Pilaato íkai jikkajaka, chë júne máuj táytek.

⁹ Huanäi júchi palaciou kibakeka, Jesústau ínel jiaahua:

—¿Jákusë joome?

Të Jesús kaa ä yómmiak.

¹⁰ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jachë nee kaa yommiak? ¿Jachë kaa jüneiya yäurata ín jípurēhui, kúrusit ín enchi poponakë béchibo, éntok enchi búttia béchibo?

¹¹ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaitë yäurata jípu éiyey nee béj-reka, kaa jikat bétana ä máktuko. Júntuk hua em mámpo nee yéchakame chë júne Dios bejrim jípure.

¹² Huanäi naateka jü Pilaato ä búttia báreka éiyay. Të jume judíom jíba söti nokaka, ínel jiaahuay:

—Íkäre búttiakátek, ¡kaa Césarta amigok! Huä jábe áu rey joame, Césarta béj-rekam kaate.

¹³ Huanäi jü Pilaato íkai jikkajaka, juka Jesústa päkun yeu núk sika, yäurata yeyesäpo yejtek, huam Enlosado ti téhuaakapo; yorem nokpo éntok téta chíbelay tíau báare.

¹⁴ Kabara jisobahuakä pajko buähuäu, senu taahuari áu bëyey. Huäri taahuarit lúl-la kátekay. Huanäi judíommeu ínel jiaahua:

—¡Ímī aane, jü enchimmeu rey!

¹⁵ Të bempo chayeka ínel jiaahuay:

—¡Yehuë ä huéria! ¡Yehuë ä huéria! ¡Kúrusichë ä popontebo!

Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachem juka enchim rey kúrusit nee popon íaa?

Huanäi jume sacerdotem nésahueme ínel ä yómmiak:

—Kaabetate éntok reyek, ¡Césarta jíbba!

¹⁶ Huanäi bem mámpo ä tójjak, kúrusichä poponnä béchibo. Huanärim Jesústa núk sájjak.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Jesús éntok ä kúruj püakteaka yeu siika, Calaverau bíchaa, hebreo nokpo éntok Gólgota. (Yorem nokpo éntok mukíla kóba káuhui tíau báare.)

¹⁸ Huämirim kúrusit ä poponak, éntok guoyim áamaki; huépülaka míkötana, senu éntok bátatana, Jesús éntok áme násuku.

¹⁹ Huanäi Pilaato titulo jiojteta yáaka, kúrusit ä yétchak; huäri jiojteri ínel jiaahuay: “Jesús Nazareno, judíommeu Rey.”

²⁰ Huanäi juebena judíom íkai jiojteta nokak, bueituk jum Jesústa kúrusit poponhuakapo buere jóära kaa mékka taahuay. Huäri jiojteri éntok, hebreo nokpo éntok griego nokpo éntok latín nokpo jiojtetukay.

²¹ Huanäi jume sacerdote judíom chë nésahueme Pilaatatau ínel jiaahua:

—Judíommeu Rey të kaa ä jiojte; ál-lë ínel ä jiojte: “Áapo judíommeu áu Rey tíiya.”

²² Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—Huä ínel jiojtekhui, béja jiojteri.

²³ Huanäi jume sontarom juka Jesústa kúrusit poponsuka ä sánkohuam nuka, naikisim ä chúktiaka, náchá náikimtek. Juka béppa sánkota éntokim nuka. Huäri éntok kaa náu jiktukay; senu huëpo síme náu jijoatukay, jikat naateka kóm tájti.

²⁴ Huanärim ínel náu jiaahua:

—Katta náikimtenake, ál-late náu ä jätenake; jábe tua áamak tahuanake.

Íri íneli siika, juka Diosta noki jiojteri chúpnaکہ béchibo, ínel jáamta: “Juka ínel huáijhua súpem nat náikimtek, éntok ínel béppa súpem éntokim náu jatek.” Júnelim ä yáuhuak, jume sontarom.

²⁵ Jesústa kúruj náapo ä áyehua áma huéekay, éntok ä áyehua ákoro, éntok jü María Cleofasta juubi, éntok María Magdalena.

²⁶ Huanäi jü Jesús, ä áíye bíchaka éntok ä discipulo chë ä nákeu két áma anemta, ä áyebeu ínel jiaahua:

—Empo, jámmut, jümü aane jü em ásoa.

²⁷ Chúkula ä discipulobeu éntok ínel jiaahua:

—Jümü aane jü em áíye.

Huäri taahuarit naateka jü discipulo ä jóapo ä mabetak.

Jesús muukuk

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Chúkula íkai simsukäpo, jü Jesús, jünéaka simeta chúpilatukähui, ínel jiaahuak, juka Diosta noki jiojteri chúpnaکہ béchibo:

—Bäi mukene.

²⁹ Vaaso vinagrey tápunika áma manekay. Huanäi bempo vinagrepo esponjata kómoniaaka, kútachä sümaka tempä órieriak.

³⁰ Jesús, juka vinagreta jisuka, ínel jiaahua:

—Béja chúpuk.

Huanäi kóm kóbateka muukuk.

Jesús sánä chakäku naa búrujti sóahuak

³¹ Pájuata béchibo jita nau toijhuayo senu taahuarita bëye béchibo, huanäi jume judíom jimyore táapo jume kókkolam takahuam kaa kúrusimet am tahua íaaka, bueituk íri taahuari tüisi yórisi machiakay. Huäri béchibom Pilaatatau kimuka áu nookak, guók óttam am kóttiria íaaka, kóm am jóaná béchibo.

³² Huanäi jume sontarom áman yájaka, huépülak bát guók kóttiak, alë bénasi huaka senuk két áamak kúrusit poponta.

³³ Huanärim Jesústau yájaka béja ä mukilatukäu ä bíchaka, katim ä guók kóttiak.

³⁴ Të senu sontaro ä lansammea sánä chakäku naa búrujti ä sóiyak. Huanäi sep ójbo át yeu búitek, éntok báam.

³⁵ Ä bíchakame íkai nooka; ä nokäu éntok lútüria. Áapo éntok jüneiya lútüriata áu nokähui, enchim két ä súalnakë béchïbo.

³⁶ Bueituk ínëli yeu siika, juka Diosta noki jïojteri chúpna-kë béchïbo, ínel jáamta: “Kaita ä ótahuam kótti-atunake.”

³⁷ Éntok két tábui jïojteri ínel jiaahua: “Akim ä bínna-ke, huaka naa búrujti lansammea sóata.”

Jesús määhuak

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Chúkula simeta íkai simsuko, José Arimatea pueblopo joome, éhuil Jesústa disciipulotukay jume judíom májhueka, Pilaatotau nookak licenciata áu aahuakä, juka Jesústa takaahua núk sim báreka. Pilaato éntok ä licenciak. Huanäi ä núk siika, juka Jesústa takaahua.

³⁹ Jü Nicodemo, hua bannaataka Jesústau tukaapo nóitekaïhui, két áma yepsak, juka mirra éntok áloe náu kútilata huériaka, batte cuarenta kilotukay.

⁴⁰ Huanärim Jesústa takaahua nuka, sábanampo áa bëtiak perfumeta át huáttiaka, jume judíom kókkolam mamähua, bem ä boojoria pámani. ⁴¹ Huerta áma órekay, jum kúrusit ä poponhuakapo. Ímï éntok ánimata mää béchïbo guójöria bemelataka áma buéijtukay; huämïri kaabe jee määhuay.

⁴² Imïri judíom pájcua yabahuakä jita nau toijhua béchïbo, éntok juka ánimam mamähuäpo kaa mékka óreka béchïbo, Jesústam huämi määk.

20

Kókkolam násuk jábitehuame

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Júnakoy lominko táapo, jü María Magdalena kethueysu ánimam mamähuäu bíchaa siika, ketune ili kútkuako; huanäi juka tétata áy ä páttiari mékka bíaktiata bitchak.

² Huanäi búiteka ámeu yepsak Símon Perotahui, éntok huä disciipulo Jesústa nakëibehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Señortam jum ánimam mamähuäpo yeu núk sákala, éntokte kaa jüneiya jákun ä tóijhuakähui.

³ Huanärim ánimam mamähuäu bíchaa sájjak, jü Peero éntok jü senu disciipulo.

⁴ Náhuim teenney, të jü senu disciipulo chë úttia búitek Perota béppa; huanäi áapo bát áman yepsak.

⁵ Huanäi áman kóm sika, jume sábanam áma órekame bitchak, të kaa tua huáijhua kibakek.

⁶ Huanäi Símon Peero áa sáú áman yepsak. Huanäi ánimam mamähuäpo guójöriau kibakeka, jume sábanam áma órekame bitchak;

⁷ éntok jume sánkom Jesústa kóbat ámey bítiatukaïhui. Ímëi kaa sábanammak órekay, ál-lam náu tóttiataka sékána órekay.

⁸ Huanäi hua senu disciipulo két áman kibakek, huam ánimam mamähuäu bát yepsakame. Ìri Jesústa jiabitekau bíchaka, huanäi ä súsuaalek.

⁹ Të jïojteritachim kee jee jüneiyay, kókkolam násuk ä jábitenakeu útti-atukaïhui.

¹⁰ Huanäi jume disciipulom nóttek, huame ámemak anemmehui.

Jesús María Magdalénatau áu yeu machiriak

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Të María, kókkolam mamähuäpo päku aneka, buaanay. Huanäi buanakasu kóm reemtek, ánimam mamähuäu guójöriau bít báreka.

¹² Huanäi guoy ángelesim totösalik sánkoka áma jokame bitchak, seenuk ä kóbaka bókai bétana, seenu éntok ä guókeka bókai bétana, huam Jesústa takaahua tektukaipo.

¹³ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasë buaana?

Áapo éntok ínel am yómmiak:

—In Señortam núk sájjak; én éntokne kaa jüneiya jákun ä tóijhuakähui.

¹⁴ Ínëli jiausuka, kúakteka Jesústa áma anemta bitchak; të kaa jüneiyay ä Jesústukaïhui.

¹⁵ Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasë buaana? ¿Jábetasë jaria?

Áapo éntok, jü huertata suayame jáni tí eäka, ínel áu jiaahua:

—Señor, empo ä núk simlatuk, nechë téjhua jákun em ä tóij-latukähui. Ínapone áman ä nüka ä núk sim báare.

¹⁶ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—¡María!

Áapo éntok kúakteka ínel áu jiaahua:

—¡Raboni! —Maestro tiau báare.

¹⁷ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Katë ínot mámma, bueituk ketunene kee ín Áchaybeu jikau siime. Të jume ín sailammehuë sika am téjhua: “In Áchaybeu éntok enchim Áchaybeune jikau huée báare, ín Diostahui éntok enchim Diostahui.”

¹⁸ Huanäi María Magdalena áman siika, jume discípulommehui, juka nokta ámeu huériaka Señorta ä bil-latukä bétana, éntok áapörík, Señorta, ínel áu jákähui.

Jesús ä discípulommeu áu yeu machiriak

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Huanäi huäri lominko taahuarit tukariu yúmay, jume discípulom judíom májhueka náu rúktilatukam puertam páttialatukay. Huanäi Jesús ámeu yeu machiak. Huanäi áme násuk kíkateka, ínel ámeu jiaahuak:

—Yánti ehume enchimmaktunake.

²⁰ Ámeu tebotesuka, mámam am bíttuak, éntok sánärim lansammey ä sóahuakäpo. Huanäi jume ä discípulom tüisi al-lëiak, juka Señorta bíchaka.

²¹ Huanäi Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—Yánti ehume enchimmaktunake. Juka ín Áchay nee äbo bíttuakä bénasi, ínapone két enchim áman bíttua.

²² Íkai noksuka am pujiaka, ínel ámeu jiaahua:

—Espíritu Santotem mabeta.

²³ Huame jábem Dios bejri béchibo enchim jiokorekäu jiokoritunakemme; huame jábem Dios bejrim béchibo enchim kaa jiokorekäu, katim jiokoritunake.

Jü Toomas kaita súalëra

²⁴ Të jü Toomas, doocemmak näikiatukaïhui, Guoguörí tíame, kaa ámemak aaney, Jesústa ámeu yeu machiako.

²⁵ Huanäi huame huate discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka Señortate bitchak.

Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Kanne jum mámpo laavosim át jábuekaipo señam bichätek, éntok kaa huam laavosim át jábuekaipo át sútutek, éntok huam sánärim chákäku lansammey ä sóapo kaa át mámtekatoko kaibune ä súalnake.

²⁶ Chúkula guoj naiki taahuarim huéy áma huáijhuam aaney, Toomas éntok ámemaki. Huanäi Jesús áma yepsak, jume puertam éntok páttiatukay. Huanäi áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Yánti ehuame enchimmaktunake.

²⁷ Huanäi Tomastau ínel jiaahua:

—Ímire ínot sútute, éntoke ín mámam bitcha; éntoke ínot mámte ín sánärim lansammey sóapo. Katë kaita súalëra. ¡Nechë súale!

²⁸ Huanäi Toomas ínel ä yómmiak:

—¡In Señor, éntok ín Dios!

²⁹ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Toomas, em nee bíchakä béchibë nee súale. ¡Diosta tü erimmeyim tápuni, huame kaa nee bíchaka nee súaleme!

Jume librom jita béchibotukähui

³⁰ Jesús juebena señaalim yáuhuak, chë ímëi béppa, jume ä discípulom bíchäpo; huámëi éntok katim ímë libropo jïjteri.

³¹ Të ímëi jïjtehuak enchim ä súalnakë béchïbo, juka Jesústa Cristotukähui, hua Diosta Üusi, bueituk ä súaleka enchim jápsinakë béchïbo, áapörík téhuampo.

21

Jesús guoy búsan discípulommeu áu yeu machiriak

¹ Chúkula Jesús júchi ä discípulommeu áu yeu machiriak, Tiberia bahue mayoachi. Ínëli yeu siika:

² Náhuim aaney, jü Símon Peero, Toomas jü Guoguörí tíame, Natanael pueblo Caná Galiléa buiärapo joome, jume Zebedeota üusim, éntok huate guoyika ä discípulohuam.

³ Símon Peero ínel ámeu jiaahua:

—Kúchumne buíj báare.

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo két émomak kat báare.

Huanärim canoapo jámuka sájjak. Të huäri tukaarit kaitam buíssek.

⁴ Béja matchuu bíchaa, Jesús ámeu yepsak, jum bahue mayoachi. Ä discípulohuam éntok kaa ä täyay, ä Jesústukaïhui.

⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Uusim, ¿jachem jita jípure buä máтчik?

—Ëe —tim áu jiaahua.

⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Canoata báta bétanem jítërim jímma; huanärem kúchum buíjnake.

Huanärim áman am jímmaaka, kara yeu am huíkkey, yún kúchum bem játiakä béchïbo.

⁷ Huanäi hua discípulo Jesústa nákeïhui, Perotau ínel jiaahua:

—¡Jü Señor!

Símon Peero, Señorta jíay ä jíkkajaka, ä sánkohua huikojtek, bueituk áu ä úhuaalatukay. Huanäi báau áu jímмаk.

⁸ Huanäi jume huate discípulom canoamak yeu yájjak, jítërim kúchummea tápunik huík sákaka; bueituk kaa mékkatukay jum bahue mayoahui, jíba tua cien meetrotukay.

⁹ Buíahuim kóm chépteka óbam téuhuak, éntok huépü kúchuta áma béppa tekta, éntok páanim áma órekame.

¹⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jume kúchum enchim buísekähuem äbo huéria.

¹¹ Huanäi jü Símon Peero áma jámuka jume jítërim buíau yeu huíkkek, ciento cincuenta áma báij buere kúchummaki; të am juebenamtuk junne, jume jítërim kaa síutek.

¹² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Äbem sájaka jibuä.

Jume discípulom bem át guómtia béchibo, kaabe ä temajek ä jábétukaihui, jünéaka ä Señortukaihui.

¹³ Huanäi Jesús áman sika jume páanim nüka am miikak. Alë bénasi kúchuta kétchi.

¹⁴ İri béja jü bájikuntuka huéiyey, juka Jesústa ä discípulommeu áu yeu ä machiriähui, kókkolam násuk jábitesulataka.

“In kabaramë suaya”

¹⁵ Huanäi jibuäsukam jü Jesús Símon Perotau ínel jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache empo chë nee nákke, ímëi béppa?

Huanäi ínel ä yómmiak:

—Jeehui, Señor; émpë jüneiya enchi ín nákehui.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁶ Júchi éntok guosa huëpo ínel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Peero éntok ínel ä yómmiak:

—Jeehui, Señor, empo jüneiya nee enchi nákehui.

Huanäi ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁷ Bájikun huëpo ínel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Huanäi jü Peero kaa al-lëiak, báisi junëli áu ä jáakä béchibo. Huanäi ínel ä yómmiak:

—Señor, émpë sîmeta jüneria; émpë jüneiya enchi ín nákehui.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁸ Tua lütüriapone ínel emou jiaahua: Jübua yötuke empo emo sásankotuay, éntoke em huée bárëu bíchaa sisimey; të béja ölatuka, em mámamë rutuktianake, éntok täbuika enchi sánkotuanake, éntok kaa em huée bárëu bíchaa enchi huériunake.

¹⁹ İněli nokaka ä jüneetebok, jáchin mukuka Diosta ä úttılınakëihui. İkăi noksuka ínel jiaahua:

—İno sâukë huéiye!

Huä disciipulo chë nákhuame

²⁰ Jü Peero, amáu remteka, juka disciipulota Jesústa chë náķëu bitchak, áme sâu huém̃ta, hua áman tukaapo jibuähuay át huijjüteka kátekăihui, ínel áu jáakăihui: “Señor, ¿jâbesu hua enchi nénkinakeme?”

²¹ Peero ä bíchaka Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, ¿İsu? ¿Jıtasu áu huéenake jăni?

²² Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—İnapo ínel éătek, áapörık tahuanakeu júchi ín yepsău tájti, ¿jıtasë áma tăru? Émpë ino sâu huéiye.

²³ Huanäi ïri noki chíbejte^k jume hermaanom násuku, huákäi disciipulota kaa muknakëihui. Të Jesús kaa junëli jiau báarey jiöbe, ál-la ínel jiaahuak: “Ínapo ínel éätek áapörik tahuanakeu júchi ín yepsäu tájti, ¿jítasë áma táru?”

²⁴ Ïri ájária jü disciipulo íäri bétana nokakame, éntok íäri bétana jïojtekame; éntokte jünei^ya, ä nokihua lütüriatukähui.

²⁵ Jesús huatek juebenak yáuhuak. Huámëi hueuhuëpulaka nátepua jïojtetukätek, ínenne éiya, jamak ím ániapo júnem kaa beeki éiyey, huame librom jïojterim. Júnentunake.

Jume Apóstolim Yáari

Juka Espíritu Santota ám makrokähui

¹ Empo Teófilo, huam bat ín emou jiojtekäpone simeta jiojtek, inapo jü Lucas, juka Jesústa yáakähui éntok yore ä majtiakähui, ä tékil ä naatekäpo naateka,

² téhuekau ä sikäpo tajti. Kee jee téhuekau huéeka jü Espíritu Santota úttiäray jume apóstolim yéu ä púakäu tüisi téjhuak jita bem yáanakēhui.

³ Mukuka, chúkula jiápsaka ámeu au yeu machiriak. Jum cuarenta taahuarimpo núkisi machisi ámeu au yeu machiriak, am jünee iaaka ä jiapsä bétana, éntok Diosta nésauhué bétana ámeu nokaka.

⁴ Ketune jume apóstolimmak aneka, Jesús bempörim, jume apóstolim, téjhuak kaa jum buere joära Jerusalémpo yéu am katchahueka. Ínel ámeu jiaahua:

—Jukem ín Átchay enchim téjhuari boobíchaïhui, huaka áa bétana ín enchimieu nokakähui.

⁵ Lútula huépo Juan báammea yore batöak, të chúkula kaa jaiki taahuarim huei Dios täbuiasi enchim batónake, jü Espíritu Santoyi.

Jesús téhuekau jikáu siika

⁶ Jesústahuim nau yájaka ínel au jiaahua:

—Señor, ¿jatchë én juka Israelta yäura bannaataka bénasi tahuárianake jáni?

⁷ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Kaa enchimieu chäka enchim ä jünérianakēhui juka jauhuey Dios Áchayta jita yáanakēhui, huaka áapörík jíba jünériähui.

⁸ Të juka Espíritu Santota enchimieu kom yumáko útteatem jípunake, huanärem yeu sájaka huaka ín yáari enchim bíchakäu jume géntemieu noknake jum buere joära Jerusalémpo, éntok sime Judea buíaräpo éntok Samária buíaräpo, éntok jakum buíata yumäu tajti junne.

⁹ Ínëli jiáusuka, bempörim ä bíchaisu, Jesús téhuekau jikáu siika. Huanäi jü namú au yúmaka ä páttiak. Huanärim kaa júchi ä bitchak. ¹⁰ Bempörim téhuekau puseka Jesústa am bíchaisu, guoi yorémem totösalik sánkoka áme náapo yeu machíak.

¹¹ Huanärim jume apóstolimieu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Galiléapo joome, ¿jatchiakem huépüsi téhuekau bitcha? İri Jesús enchim násuk téhuekau jikau sikame júchi äbo kom yebijnake jikau ä huey enchim ä bíchakäpo bénasi.

Jü Matías yeu púahuak Judasta tekia ä mabetnakë béchïbo

¹² Huanärim jü kahui Oliivo téamtat kóm sájaka buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. Kaa tua mekka, senu kilometrotu máchiakay, jimyore táapo rerejtihua bëmütukay jíbba.

¹³ Huanärim jum pueblou yájaka, jü kari nat béppa jokäpo jikat kiímuk, huam jíba bem anéipo. Jume áma nau anéihuim: Jü Peero, éntok Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Toomas, Bartolomé, Mateo, Jacobo Alféota üusi, Simmom jü cananístammak huéeme, éntok Judas Jakóbotamak huéri.

¹⁴ Sime ímëi éntok Jesústa saïlam, éntok ä áyehua María, éntok huate jaámuchim, áma nau yayajai oraciompo Diostau nok báreka.

¹⁵ Huámechi taahuarimmet jum Jesucristota súalhuäpo nau huéerim jíbatuam ciento veintetukay, jume áma náu aneïhui; jü Peero áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

¹⁶ —Eme ín hermaanom, tua útteatukay huaka bannaataka Espíritu Santota noki jïojteta chúpnakëhui, huaka Davidta ä noktuakähui Judasta bétana, hua Jesústa pereesotekame am aniakame.

¹⁷ Bueituk i Judas itomak näikiatukai, éntok tékiata itomak jípurei jiöbe,

¹⁸ të áapo yeu siika. Huanäi hua tomi juénak yáaka ái ä béjtuahuakäubei buía jinnuhuak. Huanäi chükula au cháiyak. Áu cháaka éntok, sihua pejti kón huétchek.

¹⁹ Huame Jerusalémpo joome íkái jüneriaka, juka buíata jinnuhuakamta bem nokpo Acéldama ti téhuaatuak, jü buía ójbota béjhui jinnuri tiau báare.

²⁰ Kíaliku jü Espíritu Santo juka Davidta ínel jïojtetuak jum libro Salmompo:

Éläpo jü ä jóuhua jímmaatunake;
kaabe éntok áma jóanake.

Éntok ket ínel jiaahua:

Éläpo tábuika juka ä tékia mabetnake.

²¹ 'Úttea senuk itom yeu púanakëhui itomak ä tékianakë béchibo, Jesústa jíabitekä bétana ä noknakë béchibo.

²² Jü tahuari Juanta ä batöakäpo naateka téhuekau ä sikäpo tajti huepülaka itomaktunake, Jesústa kókkolam násuk ä jíabitekäu bíchakame.

²³ Huanärim áme násuk guoyim yeu púuhuak: Juka Matíasta, éntok José Barsabasta, Justo titéhuaakamta.

²⁴ Huanärim oraciompo Diostau nookak:

—Señor, empo síme yorémem jíapsi jünériame, itómë tejhua ímëi guoyim násuku jábetasë yeu púala,

²⁵ huaka apóstolta tekia ä jonákë béchibo Judasta tärükähui, bueituk áapo Diosta áa yáaka béchibo ä näikiariu bíchaa siika.

²⁶ Huanärim am sortiaroahuak, Matíastat huétchek, jü tékia. Huanäi naateka huame once apóstolimmak näikiahua.

2

Espíritu Santota yepsakähui

¹ Juka Pentecostés pajkota yumáko, síme jume Jesuristota súaleme náu lópola aaney; nánancha éaka.

² Huanäi jáhui tehueka bétana jikkaijtuk, jekata úttea huë bénasi jíaka. Huanäi jü káari bem anéipo jáhuiy tápunak.

³ Huanäi jume nínnim bénaka éntok taij rupáktiriata bénaka ámeu yeu machíak, huepülaka símem bëkatana emo näikimtelataka. ⁴ Huanäi síme Espíritu Santoy tapunak, éntokim tábui nokpo noktáitek jum Espíritu Santota am noktúä pámani.

⁵ Huámechi taahuarimmet jum buere joära Jerusalémpo judíom aaney, Diosta nésahui joame, síme ániat bétana áma yáij-lataka.

⁶ Huaka jáhuita kusisi jáamta jikkajaka jü génte nau rúktek. Huanärim búruk eiyai, bueitukim huëpulaím bem noki am nokái am jikkajai

⁷ áachim guómtilataka tahuaka ínel nau jíaka:

—Jachum kaa Galiléapo joome síme imi nokame,

⁸ ¿jáchisu júntukim huepülaka itom yoiyöhuam nokpo nooka?

⁹ Ímim ito násuk aane jume géntem Pártiapo joome, Médiapo, Elampo, Mesopotámiapo, Judea bétana, Capadocia bétana, Ponto bétana, éntok Asia buiära bétana,

¹⁰ Frigia bétana, Panfilia bétana, Egipto bétana, éntok África buíaräpo Cirene pueblo chíkola joómem. Romáanom júne im aane im jóakame. Huate tua judíomtaka im aane, huate éntok, kia bem boojóriäpo ámemak kimúlamtaka.

¹¹ Huate ket Creta bétana im aane, éntok buiära Arabia bétana. Të símete tua itom nokpo juka kaa jaibu johuamta Diosta yáari bétana nokame jikkaja.

¹² Síme at guómtilataka kaachin anmáchiakai. Huanärim nau emo nátemaje:
—¿Jítatu báaresa jáni ïri?

¹³ Huate éntok, am junnériaka ínel jiaahua:
—Bempo kíalim naakolam.

Kësam Perota géntemmeu nokakähui

¹⁴ Huanäi jü Peero kíktek, jume once apóstolimmaki. Huanäi kusisi jume géntemmeu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Judéapo joome éntok síme buere joära Jerusalémpo jóakame, íkärejünéria, éntokem tüisi ä jikkaja íka ín enchimmeu nokbárëhui.

¹⁵ Ímëi oóhuim katim naakolam enchim am ériä bënasi, bueítuk kethuéeyo, én jübua jamak bátanim jiaahua.

¹⁶ Ì enchim jikkajäu júnen hua profeta Joelta nokakähui ínel jíame:

¹⁷ Jume taahuarim lüteyo, tiahua jü Dios, juka ín Espíritune síme yorémemet chibejtianake. Huanäi jume enchim üusim éntok enchim mälam juka ín Espiritu am noktúähuim noknake, jume jübua yoyötume éntok, tenkumta bënasi éaka Diosta bétana huemta binnake. Jume öolamm entok tenkunake.

¹⁸ Tua lütüriapo huámechi taáhuarimmetne ín sáuhuëhuimmet ohuim entok jamuchimmet ín Espiritu amet chibejtianake, huanärim juka ín Espirituta am noktúäu noknake.

¹⁹ Áman téhuekapone at guómtisi machik yeu machírianake, imi buíapo éntokne ímëi señaalim ayutuanake: ójbo, tajji éntok buichía jaahua.

²⁰ Jü tää kaa machisi tahuanake, jü mecha éntok, ójbota bënasi síkilisi, kee juka täahuata yúmayo juka Señorta, buéresi ujjorisi yepsayo.

²¹ Huanäi síme huame Señorta téhuam yöreka am tehuame jínëutunake.

²² 'Júntukem ikäy nokta jikkaja eme oóhuim Israelítam, Dios juka Jesús Nazareno-tat enchim tayatuak, buéresi at guómtisi machik señaalim yakari áapörík huämi. Bueítuk ä kókkohuame kara jíbba ä úttiäray bétuk ä jípurey.

²³ Júnentaka junne huam Diosta bannaataka áachä jünaktekäpo áman enchim mampo ä tóijhuak, eme ä pereesoteka jujuëna yóremem mampo ä yétchak, kúrusit ä poponaka bem ä mënakë béchibo.

²⁴ Të Dios júchi ä jíabitetuak, hua kókkohuamta útteara bétana áma ä yorétuaka, bueítuk hua kókkohuame kara jíba ä útteara bétuk ä jípurei.

²⁵ Bueítuk David Jesústa bétana nokaka ínel jiaahua:

Ínapone jíba juka Señorta bitchay ínomak anemta. Bueítuk áapo ínomak ín báta bétana ínomak aane, kayta ára nee tatabnake.

²⁶ Kíalikune tüisi jíápsipo al-leaka tahuak ín niní junne ál-leaka nooka. Éntokne kaítat jachin eiya ín takahua muknakey junne át boobíchaka,

²⁷ bueítuk empo ín jíápsi kaibu huam kókkolam násuk tahuárianake,

éntoke hua em nákëu santosi au nükamta takahua kaybu nasóntunake.

²⁸ Empo nee téjhuak jachin ayuka ín yu jíapsinakëhui, éntoke buéresi nee al-leetuanake inomak aneka.

²⁹ 'Eme inomak huérim, tua machisi jüneriahua juka itom yoyöhua Davidta mukilatukähui bóoveda ketune ímĩ buíapo óorek.

³⁰ Të jü David profeetatukay; kíaliku jüneyai juka Diosta au ä nātuakähui éntok ä lütüria yáakähui senuk áapörikut yeu simriata Cristotunakëhui, ä nésauhuëpo ä nésaunakë béchibo.

³¹ Kíaliku jü David profetataka chë bannaataka ä bil-lataka juka Crístota jíabitenake bétana nookak, éntok huaka ä jíapsihua kaa kókkolam násuk tahuánake bétana, éntok ä takahua júne kaa nasontunake bétana.

³² Júnëli jü Dios íkai Jesústa jíabitetuak, éntok iári bétana sime itapo testiigom.

³³ Dios ä báta bétana ä yétchak yörisi machiku. Huanäi juka Espíritu Santota mabétaka, huaka Dios Áchaita nātuari, áapo itou ä bíttuak. Júntuk i enchim bíchähui éntok enchim jikkajähui áa bétana huéiye.

³⁴ Bueituk kaa áapo jü David téhuekau jikáu siika; bueituk áapo, jü David, ínel jiaahua:

Jü Dios ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In báta bétanë yeesa yörisi machiku,

³⁵ jume em béj-rim em útteara bétuk ín tahuáriäu tajti.”

³⁶ 'Júntuk eme sime jü pueblo Israel, akem ä jüneria lútula huëpo íkai Jesústa enchim kúrusit popóntebokäuta jü Dios Señorpo ä tahuáriak éntok Crístopo, bueituk áapo yéa púuhuak ä nésaunakë béchibo.

³⁷ Íkärím jikkajaka, bem jíápsipo ä jímmaaka, tüisi kaa al-léaka taahuak. Huanärim Perotau ínel jiaahua éntok jume huate apóstolimmehui:

—Eme itomak huérim, ¿ensu, jáchisute ayúnake?

³⁸ Huanäi Peero ínel am yómmiak:

—Emóem temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, éntokem sime emo batötebo Jesucristota téhuampo, enchim kaa tühua yáarimmet enchim jíókoriná béchibo. Huanäi jü Dios juka Espíritu Santota enchimmet kom jünaktenake.

³⁹ Bueituk hua Diosta nātuari enchim béchibo náikiari, éntok enchim üusim béchibo, éntok kia sime huame mekka aneme béchibo junne; kia jábeta béchibo juka itom Señor Diosta nunubárëhui.

⁴⁰ Jü Peero íkai noksuka, éntok huátek ámeu nokaka, ínel am téjhuak:

—Ime génte én kat-riame jujuëna násukem yeu kaate, bueituk jü noki béttesi machika ámet hüechila.

⁴¹ Júnëli huame íkai tü nokta súalekame batöhuak. Huanäi huáachĩ taáhuarit baij miltumáchika jume Jesucristota súalemmeu rúktek.

⁴² Huanäi sime jíba huame apóstolim am majtiä páman kaatei, nánancha éaka éntok Diostau buanaka. Éntokim nau rúkteka jume páanim nat nánáikimtei Señorta am sáhueká bénasi au bem huáatinakë béchibo.

Jume Jesucristota bat súalekame jachin emo nükähui

⁴³ Sime jü génte at guómtilatata taahuak. Jume apóstolim éntok, juebena señáalim kaa jaibu johuame johuai.

⁴⁴ Sime jume Jesucristota súaleme huépulai bénasi nau aaney, éntokim bem áttea nau átteakai.

⁴⁵ Bem áttea, jita júne bem jípurëhuim nénenkai, huanäi huame jábesu jítasä ámeu bëyë huéeläpom juka tómita ámet nánáikimtei.

⁴⁶ Chikti táapom jíba bénasi éaka jum tiöpopo nau aaney, éntokim jum bem jóapo nau yájaka al-léaka nau jibuäi, kaachin emo ériaka.

⁴⁷ Diosta bétanam tühuata nookai ä baisáuhueka, éntok síme jü génte am nakkei. Jü Señor entok, chikti táapo jume ä jínëusimëu huame huate ä súalemmeu rúktiasimey.

3

Jü yorem guok löitaka tómtilataka türiak

¹ Séjtlul bájim jiäpo kupteu bíchaa jü Peero éntok Juan nau kateka jum tiöpou jikáu sájjak Diostau buabuánhuäu orapo, judíom ä boojoria Bénasi.

² Chikti táapo senu yoreme guok löitaka yeu tómtilataka huämi tiöpo puértaapo totóijhuai, Hermoosä teäpo, limojnata áu iaahuaka, jume áman kimummehui.

³ Huanäi jü löi juka Perota éntok Juanta tiöpou kimúi am bíchaka, limójnata ámeu aahuay.

⁴ Huanäi jü Peero entok Juan jáptekam tua ä bitchak. Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ítochë suuhua.

⁵ Huanäi jü yorem löi ámet puseka taahuak jita júne áu mik máchileka.

⁶ Të jü Peero ínel au jiaahua:

—Kanne tómek jiöbe, tëne ín jípürëumak enchi aníanake: Jesucristo Nazaretpo jometa úttearammeyë kíkteka naa huéiye.

⁷ Huanäi jü Peero mampo bata bétana ä buíseka ä kétchak. Sep lauti éntok, jum térökiampo útteaka taahuak éntok síme jum guókkimpo.

⁸ Huanäi jü löi jikáu chépteka kíktek éntok naa huee táitek. Huanäi ámemak jum tiöpou kibákek. Huéeka éntok jikáu chéptisimeka, Diosta úttiley.

⁹ Síme hua génte áma anéihui ä bitchak ä huéeyo, éntokim ä jikkajak Diosta ä úttileyo.

¹⁰ Huanärim at guómtilataka taahuak hua au sikamta béchïbo, bueitukim jüneyai huákäi yoremta ájáriatukähui huam tiöpo puerta Hermósä teäpo yeyésäihui limójnata aáhuakä.

Perota jum Salomonta portalpo nokakähui

¹¹ Huä yoreme löitukaïhui béja türiaka jü Peerótat éntok Juántat chätuka kaa am tóttojai. Síme jü génte áma anëu éntok, at guómtilataka ámeu bíchaa teénnek jum tiöpopo Salomonta portal titéhuaakäu bícha.

¹² Jü Peero ikäi bíchaka, jü gentetau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israeliitam, ¿jatchiakem át guómte jü enchim bíchakäubechi, éntokem ítotchu suuhua? Eme jamak itom útterai éntok itom tü yórememtukä béchïbo íka yoremta itom naa hüetua Bénasi eiya.

¹³ Ëe kaa huäri béchïbo. Huame itom yoiyöhuam Abraham, Isaac, éntok Jacobta Dios juka ä Üusi Jesústa tóboktiaka buéresi útteata ä mákkak. Të eme huákäi yäurata mámpo tójjak, éntokem juka Pilátota ä búttiabarei júne kaa báreka taahuak.

¹⁴ Huaka tü yóremta éntok lütüriata joamta búttia nésau éäkasem huaka juëna yóremta yore súalata búttiatebok.

¹⁵ Júnëlem huaka jíapsihuamta yore mikamta mëtebok. Të jü Dios huam kókkolam násuk ä jíabitetuak. Íahuíte itapo testígom.

¹⁶ Jesústa tehuam itom súalë béchïbo Dios íka yoremta enchim bícháu éntok enchim täyäu útteata mákkak kíkteka náasä huéenakë béchïbo. Jüri Jesústa súalhuame ínel yúmalasi ä tütek ikäi yoremta, enchim símem ä bíchápo Bénasi.

¹⁷ 'Eme ínomak huérim, ínapo jüneya eénchim éntok huame enchim yäuram juka Jesústa mëtebokähui kaa jünéaka Diosta yeu ä púakähui.

¹⁸ Të jü Dios ímïri ä chüppak juka bannaataka jume ä profétam ä noktúakähui: juka yeu ä púari, Cristota, jïokot máchirata bínnae bétana.

¹⁹ Júnentukem emo temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, huame enchim Dios bejrim ä tuchánakë béchïbo. Huanäi jü Señor al-leehuamta enchimneu ayutuanake,

²⁰ entok juka Jesústa, Cristota, enchimneu bíttuanake, huaka bannaataka enchim béchïbo yeu ä púakähui ä nésaunakë béchïbo.

²¹ Të én ketune jü Jesucristo téhuekapo annake juka Diosta simeta bemélasi tü yäu tajti, huame profétam yéä púakäu bannaataka yájakame ä noktúakápamani.

²² Bueïtuk jü Moisés ínel jiaahua itom yoiyöhuammehui: “Dios jü Señor enchimneu senu profetata bíttuanake enchimmak huérta, ín enchimneu bíttuahuakä bénasi. Huákärem nok jikkajinake enchim at sáihuäu joaka,

²³ bueïtuk sime hua génte kaa júkai profetata nésauhui yáakame kókkonake, éntok hua pueblo Israelta násuk yeu béptunake”, ti ámeu jiaahua jü Moisés.

²⁴ ‘Sime huame profétam Samuelta anéi naateka pujbau bíchaa ímëi taáhuarimmet ayúnakemta bétana nooka.

²⁵ Júnuk eme ámëriam jume pofétam nokákäu mabénnakeme, éntok enchim tühuata jájamnakë béchïbo jü Dios huame itom yoiyöhuammak nokta lútüria yáhuak, jü Abrahamtau ínel jáka: “Sime jü génte ániat aneme tühuata jájamnake hua émot yeu simríata béchïbo”, tau jiaahua.

²⁶ Kíalïku jü Dios juka ä Üusi jíabitetuaka enchimneu báchá bíttuak, tühuata enchimneu yáa báreka, huépulai bénasi enchim huaka juénaraata tóij íaaka.

4

Peero éntok Juan jum yäurapo yeu tóijhuak

¹ Peero éntok Juan ketune gentetau nookai jume tiöpopo nésauhueme ámeu yájayo, jü tiöpota suáyammeu yäuttamaki, éntok jume saduceommaki.

² Bempo oómtei juka Perota éntok Juanta juka genteta majtiä béchïbo jume kókkolam jíabitenake bétana Jesústa jíabitekä béchïbo.

³ Huanärim am peréesoteka cárcelpo am jóiyak yokóriapo nokta ámet chupa báreka, bueïtuk béja kuptei.

⁴ Të büruka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta jikkajakame ä súaleka taahuak. Huanäi sime nau jume Jesucristota súaleme, oóhuim jíba náikiaka, jíba tua batte mamni miltukay.

⁵ Yokóriapo jume judíom puéblopó nésauhueme, jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame, buere joära Jerusalémpo nau yájjak.

⁶ Ama aaney ketchi jü Anás, jü tiöpopo chë nésauhueme, Caifás, Juan, Alejandro, éntok sime huame tiöpopo chë nésauhueme famíliapo joome.

⁷ Huanärim juka Perota éntok Juanta áman bem jokäu nütebok. Huanärim áme násuk yéu am jábuaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábeta nésaupo, éntok jábeta úttearammeasem íkai yoremta tütek?

⁸ Huanäi jü Peero, Espíritu Santota útteara at ayúkä béchïbo, ínel am yómmiak:

—Eme puéblopó yäuram, éntok eme pueblo Israelpo yoiyöturim:

⁹ béjasem itom temajeka senu yoreme kókoremtau tühuata yáahuakä bétana jachin ä türiakähui,

¹⁰ enchimte ä téjhuanake sime genteta Israelpo jometa ä jünérianakë béchïbo. Í yoreme yúmalasi türilataka enchim bíchápo aane hua Jesucristo Nazaretpo joome kúrusit enchim popóntebokäuta úttearammea, hua Diosta kókkolam násuk jíabitetuakähui.

¹¹ Eme huame káarim jojoame juka tétata chë türik omoutekä bénasi maachi, bueitukem juka Jesústa kaa türeka ä omoutek. Én éntok jü Dios júkai Jesústa simem béppa nésautuak, jachin hua tetta yeu púari kari naahua eskinapo yéchari, álä bénasi.

¹² Kaabe éntok ára itom jinëu, Jesucristo jíbba; bueituk Dios kaábeta éntok im ániau kom bíttuak itom ä jínëunakë béchibo.

¹³ Huame yäuchim juka Perota éntok Juanta kaa májhueka am nokayo tüisim at guómték, jünéaka kaa tüisi jiösiam am täyähui, éntok am polóobemtukähui. Huanärim ámet jünëak Jesústamak am rejtilatukähui.

¹⁴ Tem juka yoremta türilata áme násuk huéekamta bíchaka, kaachin am nok bejmáchiakai.

¹⁵ Huanärim jum bem anëpo yéu am sákatuak, bempo nau ettéjhua báreka.

¹⁶ Huanärim ínel jiaahua:

—¿Jáchisute am yáanake jani ímëi yorémem? Bueituk sime jume Jerusalémpo jóakame jüneiya íkai kaa jaibu johuamta am yáalatukähui, éntokte kara ä esso.

¹⁷ Të íkai bem joäu kaa simat jünérianä béchibo, atam taktirianake én naateka kaa júchi Jesústa bétana jábetau am noknáke béchibo.

¹⁸ Huanärim am núnuka kuttílasi ámeu noókak kia jachin éntok huei júne kaa Jesústa bétana jábemmeu am nok sáhueka.

¹⁹ Të jü Peero éntok Juan ínel am yómmiak:

—Áachem emo temaje eme, ¿jachu türi jani Diosta bíchápo enchim nesauhui yáa béchibo, juka Diosta nésauhui tójaka?

²⁰ Bueituk itapo kara ä esso, huaka itom bíchakähui éntok itom jikkajakähui.

²¹ Huanäi jume yäuchim am mauj téjhua, tem jíba am sákatuak. Kaítam béttesi machik ámeu yáa máchika taahuak, bueituk sime hua génte Diosta bétana tühuata nookai, éntokim ä úttilei hua yáarita béchibo.

²² Huä yoreme türika tahuakame kaa jaibu johuamta at chúpahuakähui cuarenta huásuktiriam béppa am huériay.

Jume Jesucristota súaleme yorem éehuamta éntok óusi éehuamta Diostau nétane

²³ Jü Peero éntok Juan búttiahuakam sájjak huame ámemak kateme anëu bícha. Huanärim ámeu yájaka am ettéjhuariak jachin huame tiöpopo chë nésauhueme ámeu jákähui, éntok huame yoiyoturim.

²⁴ Huanärim am jikkajaka, sime nau ínel Diostau buänak:

—Itom Señor, empo tua jita árahueme, empo ájária jü Dios téekata yáakame, buíata, bahueta, éntok sime huaka ayúkamta.

²⁵ Empo jü em Espíritu Santoy Davidta ínel noktúak:

¿Jatchíakasu jume naciónim emo tóboktia, huame géntem éntok, bem kara joäu yáa báreka eiya?

²⁶ Jume réeyim im buíapo nésauhueme emo tóboktiak, jume puéblommeu yäuchim nau emo tójjak, Diosta bėj-reka éntok ä Cristohuata.

²⁷ 'Bueituk lütüriapo jü rey Herodes éntok Poncio Pilato náuhuim emo tójjak imi puéblapo jume gentilimmak éntok israeliitammaki, em Üusi Jesús tü yóremta bėj-reka, ä nésaunakë béchibo em yeu púakähui.

²⁸ Bempo simeta huaka bannaataka naateka em mampo entok em nokakähui em at jünaktekäu chúppak.

²⁹ Én éntoko, Señor, huaka bem itom máujtuahuäubechë suuhua, éntoke óusi éehuamta itom jume em sáuhuëhuim miika, kaa májhueka em noki itom noknáke béchibo.

³⁰ Em úttearë yeu machíria huame kökoreme türinakë béchibo, éntok señáalim kaa jaibu johuame jotúnakë béchibo em Üusi Jesús tü yóremta úttiärayi.

³¹ Júnëli Diostau am buansuk, huam bem nau anëpo jü kari au yoyóak. Huanäi sime juka Espíritu Santota úttiära mabétaka juka Diosta noki kaa májhueka nookai.

Sime hua bem áttea nau átteatukai

³² Sime huame Jesucristota súalekame senulhua jíba eiyai, éntok nánancha emo ériai. Kaabe juka ä átteahuata áapola au átteak tíiyai, ál-la sime nau ä átteakai.

³³ Jume apóstolim éntok, tüisi útteäta jípureka jíba juka Señor Jesústa kókkolam násuk jíabitekä bétana nookai. Dios éntok, simemmeu buéresi tühuata johuai.

³⁴ Kaabe áme násuk jiókot eiyai, bueituk sime huame buíam jípureme, éntok kárim jípureme, am nénkaka juka tómita

³⁵ jume apóstolimmeu ä totojai. Huanärim huëpulammechä nánäikimtei bem ámeu bëyëu huéeläpo.

³⁶ Júnëli aayuk, senu yoreme levíita usíarimpo jométaka, Josë téaka, isla Chíprëpo yeu tómtilataka, jume apóstolim Bernabem téhuaatuakähui. Yore sirok yáatituame tiaü báare.

³⁷ İri yoreme buíata ä jípureu nénkaka juka tómita jume apóstolimmeu tójjak.

5

Jü Ananíasta éntok Safírata kaa tühua yáari

¹ Të senu yoreme Ananías téaka, ä jubí Safírä téamtamak éaka, buíata nénkak.

² İri yoreme ä jubímak éaka huate tómmak taahuak, juka huatek éntok, jume apóstolimmeu tójjak, İri sime hua buíata bejhua ti ámeu jíaka.

³ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ananías, ¿jatchíake juka Satanásta nésauhui yáuhuak juka Espíritu Santota emo bāitāu máchileka éaka? Bueitukë huate tómmak tahuaka huátek jíba äbo tójjak, İri sime hua buíata bejhua tíaka.

⁴ ¿Jatchu kaa empo ä átteakai juka buíata ke ä nénkaka? Ä nénkisuka éntok, ¿jatchë kaa jíba empo ä átteaka tatahua juka tómita, em yáa bārëu ái em yáanakë béchibo? ¿Jatchíake íkai kaa tühuata yáa báreka ëak? Dióstahuë aranókichiata nooka, kaa yorémemmehui.

⁵ Huanäi jü Ananías ínel ä jiai ä jikkajaka jíba, huécheke muúkuk. Huanäi sime jume íkai jikkajakame tüisi májhueka taahuak.

⁶ Huanäi huate yorëmem jübua yoyötume jápteka, sánkompo ä bītiaka yéä nuksájaka ä maäk.

⁷ Chúkula baij orata huei jani jü Ananíasta jubí áma yépsak, kaa jünéaka jita bēnak áma yeu sikähui.

⁸ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jachem ia béekipo juka buíata nénkak enchim jíakä bēnasi?

Áapo éntok ínel au jiaahuak:

—Jeelui, júari béekipote ä nénkak.

⁹ Huanäi jü Peero júchi ínel au jiaahua:

—¿Jatchíakem nánancha éaka juka Señorta Espíritu baítāu bábarek? Júmun äbo kaate jume em kuná määkame. Ēn éntokim enchi ket yeu huérianake mukílata.

¹⁰ Huanäi seep Perota guokpo huécheke muúkuk. Huanäi huame yorëmem jübua yoyötume áman kimuka, juka Safírata mukílata téuhuak. Huákai éntokim ket yeu nuk sájaka ä kunamak lópola ä maäk.

¹¹ Huanäi sime jume Jesucristota súaleme tüisi májhueka taahuak, éntok sime huame íkai jünériakame.

Juebena señalim kaa jaibu johuame júne yáahuak

¹² Jume apóstolim jü genteta bíchäpo juebenna señáalim kaa jaibu johuame johuai. Jume Jesucristota súaleme éntok, síme, jum tiöpopo Salomonta portal titéhuaakapo nau yayajjai.

¹³ Të jume kaa Jesucristota súaleme májhueka kaa ámemak emo kuúkuútiái, tem jíba buéresi tühuata áme bétana nookai.

¹⁴ Júnentaka junne juebena génte juka Señorta súaleka taahuak, oóhuim éntok jaámuchim junne.

¹⁵ İri Señorta bem súalëu buériaü yuumak. Jume kökoreme júnem bem ámet töyëumak chikti bööü yeu totojjai, juka Perota áma huam huei kia júne juka ä jékkaahuata ámeu yúma iaaka am türinakë béchibo.

¹⁶ Huame pueblom chíkola jokame bétana juebena génte jum Jerusaléniu yájjak, kökoreme huériaka, éntok yoremem espíritu jaiti machim jípureme. Huanäi síme türiak.

Jü Peero éntok jü Juan guok jájahuaimme

¹⁷ Huanäi hua tiöpopo chë nésauhueme, éntok huame saducéom titéhuaakammak kateme, áa bétana éame, ä innëaka taahuak.

¹⁸ Huanärim jume apóstolim bujiteboka am peréesotetebok, éntokim cárcelpo am jóiyak.

¹⁹ Të jü Señorta ángel tukaapo ámeu yepsaka, juka cárcelta puerta étapoka, yeu am sákatuak, éntok ínel ámeu jiaahua:

²⁰ —Sájakem áman tiöpou kimuka jü gentetau nooka i bemela jíapsihumta bétana.

²¹ Íkai jikkajakam yokóriapo kethuéitana tiöpopo kimuka am majtíataitek.

Huanäi hua tiöpopo chë nésauhueme, éntok huame áamak éame, ímin juka buere yäurata nau núnnuk, síme huame Israelpo yoiyöturim. Huanärim jume apóstolim jum cárceliu nuú nésauhuek.

²² Të jume tiöpota suáyame áman jaahuákame cárceliu yájaka kaábeta áma téuhuak. Huanärim sájaka áman am téjhuak,

²³ ínel jíaka:

—Lütüriapote juka cárcelta tüisi páttiatau yájjak, éntok jume sontarom ä suáyame puértam bëkatana jäbuekammehui. Tëte ä étapoka éntok, kaábeta áma huáijhua téuhuak.

²⁴ Íkai jikkajaka jü tiöpopo chë nésauhueme, éntok jume huate áma tékiakame sáuhueme, kaachin anmáchika taahuak, álë bénasi jü tiöpota suáyammeu yäut, éntokim emo nau nátemaje ínel jíaka:

—¿Jákusa tua İri chúpnake jäni?

²⁵ Júnëlam nokaisu senú yoreme áma yépsak ínel ámeu jíaka:

—Huame yorémem enchim pereesotekäu áman tiöpopo aneka jume géntem majtíay.

²⁶ Huanäi hua tiöpota suáyammeu yäut ä sáuhuëummak sika áman am nüka, të kaa bëttesi ámemak aneka, bueituk juka genteta májhuey emo mamaasu máchileka.

²⁷ Huanärim am nüpaka huam buere yäurata bíchäpo yéu am jäbuak. Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jume apóstolimmeu ínel jiaahua:

²⁸ —Ítapo chë, kuttílasi enchim téjhuaakai kaa júchi Jesústa bétana huemta jábeta enchim majtía sáhueka. Tem kaa itom nésauhui yáuhuak. Chë tüisisem simát jum Jerusalémpo am majtiasasaka, éntokem juka juëna nokta itot jimma báare juka yoremta itom mëtebok tiaka.

²⁹ Huanäi jü Peero éntok jume huate apóstolim ínel am yómmiak:

—Ítapo ä lútüriak juka Diosta bat itom nok chúpanakëhui yorémem itom nok chúpanakepo béppa.

³⁰ Eme juka Jesústa kúrusit popónteboka ä mëtebok, të jü itom yoüyöhuam Dios ä jíabitetuak kókkolam násuku.

³¹ Jü Dios éntok, ä tóboktiaka ä bata bétana yörisi machiku ä yétchak, sime yäurata béppa ä nésaunakë béchibo, éntok yore ä jínëunakë béchibo, jum pueblo Israelpo jömem ä jíapsi kúakti iaaka, bem kaa tühua yáarimmecham jiókorinä béchibo.

³² Júahuíte itapo testiígom, éntok jü Espíritu Santo, hua Diosta huame ä nok jikkajame mikähui.

³³ Íkärím jikkajaka, öómteka am sua báarei.

³⁴ Të jum yäurata násuk senú pariseero aaney Gamaliél téaka, judíom ley am mamájtíame. Huäri kíkteka noókak jume apóstolim chúbala pākun yeu huéria nésauhueka.

³⁵ Huanäi yéu am nuksákahuak, jü yäuratau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israelpo joomem, tüisem at suuhua jita ímëi oohuimneu enchim yáanakëubechi.

³⁶ Bueitukem jíba tua au huáate eme, jaiki huásuktiria jan huéiye senu yoreme Téudas téaka au tóboktiak buéresi jita au tékiak tíaka. Jume yoremem éntok, naiki cientotu máchika áamak chätuk. Të mëhuak huäri yoreme, huame áamak chätukäu éntok, sime chíbejtek. Huanäi huämi luútek jü ä huéetuähui.

³⁷ Chúkula jume géntem jiösiapo kimahuata taahuarimmet senu Júdas téaka, Galiléapo jométaka, ket au tóboktiak. Huanäi juebena génte ket áamak chätuk. Të ket mëhuak, huame áamak chätukäu éntok, chíbela näikim sájjak.

³⁸ Kíalikune enchimneu nooka ímëi oóhuim kíal enchim toij sáhueka. Bueituk íkai ínëli huemta yorémem bétana ä huei, jíba luutínake;

³⁹ të Diosta bétana ä huéeyem kaachin ä yáanake. Jítachem suuhua; jachin aika jünem Diosta bėj-reka ayúnake.

⁴⁰ Huanäi sime áa beu éaka taahuak. Tem chúkula jume apóstolim núnuka tüisi am bépsuk, éntokim kaa éntok Jesústa bétana jábemneu am nók sáhueka am téjhuak. Huanärim am búttiak.

⁴¹ Huanäi jume apóstolim yäurata mampo yeu sájaka, tüisi al-léaka taahuak juka Diosta junëli Jesústa béchibo jiókot máchirata am bíttuak tíaka.

⁴² Të bempo jíba chikti táapo jum tiöpopo am majtíaka taahuak, éntok jóahuat junne, juka tü nokta Jesucristota bétana huemta ámeu nokaka.

6

Guoibúsan diáconom yeu púahuak

¹ Huámechi taahuarimmet jume Jesucristota súaleme chë bürutáitek, jume griego nokta nókame jume hebreo nokta nokame bėj-reka noktáitek bem jámut jókoptulam kaa tüisi bíthua tíaka jum chikti táapo buähuaamta näikimtehuäpo.

² Huanäi jume dóoce apóstolim sime jume Jesucristota súaleme nau núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Kaibu türínake itapo juka Diosta noki itom am majtíäu tójako, buähuaamta itom näikimtebare béchibo.

³ Júnentuk, eme itom hermáanom, guoibusan oóhuimem yeu púuhua enchim násuku, huame enchim simem yörëhui éntok jítat jünéame, éntok Espíritu Santota útteara ámet ayúkähui. Huanärem íkai tékilta am máknake bem ä jonákë béchibo.

⁴ Ítapo éntokte jíba oraciompo Diostau noknake, éntokte Diosta tü noki jíba am majtíanake.

⁵ Huanäi sime áamak al-léaka tahuaka Estebanta yeu púuhuak, chikti ä jíapsimak Diosta noki súalemta éntok Espíritu Santota útteara jípuremta, éntok Felípeta, Prócorota, Nicanorta, Timonta, Parménasta, éntok Nicolasta Antioquíapo jometa bannaataka judíom bétana éäuta.

⁶ Huanärim jum apóstolim anëu am tójjak, huamei béja choapo áme béppa mámteka Diostau mampom am tojjak.

⁷ Jü Señorta noki chëhuasu chíbejte, jume Jesucristota súaleme éntok chëhuasu būruakai jum Jerusalémpo. Juebénaka jume tiöpopo tékiakame júne Jesucristota súaleka tahuak.

Esteban pereesotehuak

⁸ Esteban Diosta tühua at ayúkä béchibo, éntok ä útteara ä jípüre béchibo, señáalim kaa jaibu johuame júne johuai genteta bíchápo.

⁹ Huanäi huate yorémem, jum sinagogampo ínel téhuaakapo jométaka: Sáihuame bem teko mámpo yeu huik-ri, huate Cireenepo jomemmaki, éntok Alejandríapo, Ciliiciapo, éntok Ásiapo jomemmak náu Estebantamak nok nássua táitek.

¹⁰ Tem kaa ä nok kóbbak, bueituk áapo tüisi jünéaka nookay, éntok jü Espíritu Santota útteara at ayúakai.

¹¹ Huanärim huate yorémem béjtuak Moiséjta bėj-reka ä nokái emo ä jikkajak ti jiau íaaka, éntok Diosta bėj-reka.

¹² Júnëlim ayuka juka genteta emo tóboktituak, éntok jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame. Huanärim Estebantau hüanteka, ä buíseka, bem buere yäurau yéu ä tójjak.

¹³ Huanärim jume testígom aranókichi bem tákiarim jariák. Huámëi béja ínel jiaahua:

—Íri yoreme kaa yáateka juénak nooka i tiöpo yörihuamta bétana, éntok Moiséjta ley bėj-reka.

¹⁴ Ítapo ä jikkajak juka Jesús Nazaretpo jometa ika tiöpota au tátabnake tíamta, éntok juka Moiséjta itom boojória sáuhuëu itom au úhuanake tíamta.

¹⁵ Huanäi hua yäura éntok sime jume áma jokáihui, jü Estebántat suaka Diosta ángel bénak pújbakamta bitchak.

7

Esteban áu nok-riay

¹ Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jü Estebantau ínel jiaahua:

—¿Jatchu lútulai jü emo bétana nokhuame?

² Áapo éntok, ínel ä yómmiak:

—Eme ínomak huéerim, éntok eme ín áchayim, nechem nok jikkaja. Jü itom Dios, jü tua yörisi maachi, jü itom yoyöhua Abrahamtau au yeu machíriakai Mesopotamia buíaräpo áa aneyo, ketune kee jum Haraniu ä jóateyo.

³ Huanäi ínel au jiaahua: “Em buíarapë yeu huéiye, éntok em huáhuaijrame tösime, buíarata ín enchi téjhuanakeu bíchë huéiye.”

⁴ Huanäi Abraham Caldea buíaräpo yeu sika Haraniu jóatek. Chúkula béja ä áchaihua múkuk. Dios éntok, juka Abrahamta äbo nüpak i buíarahui én enchim jóakäpo.

⁵ Të huanäi kaita buíata ä miíkak ímí ä átteanakëhui, kía áma ä chéptiläpo belékkalik junne Të ál-la ä mik rókaka nookak, éntok áapörik muksukäpo jume ä üusihuam ä átteanake tíaka. Të huámechi taahuarimmet Abraham ketune kaabeta üusekai.

⁶ Éntok Dios kéchá téjhuak jume at yeu sákariam kaa bem buíaräpo am jóanake tíaka, tattäbuim bétuk am jíapsinakëhui, éntok jiókot am jonähui naiki cien huásuktiapo.

⁷ Të Dios ínel ket au jiaahua: “Ínapone chúkula hua nación jiokocham josúkamtat nokta béttesi machik chúpanake Huanäi bempo huämi yeu sájaka ímï buíaräpo jóateka ín nésauhui jonake.”

⁸ Dios Abrahamtamak nokta yetchak, juka circuncisión téamta señalpo ä mákaka, jünákiachinakë béchïbo íkai nokta nau tütehuakamta bétana. Kíalïku juka ä üusi Isaacta yeu tómtek, Abraham guojnaiki taáhuarim huei ä circuncidaroak. Álä bénasi ket jü Isaac juka ä üusi Jacobta circuncidaroak. Jacob éntok, ket jíba jume ä dóoce üusim ínel jume dóoce pueblo Israelta yoiyöhuam.

⁹ ‘Ímëi Jacobta üusim, bannaataka itom yoiyöhuamtukaïhuim, ímëri bem saiý José béppam jita jípupeiyay iári béchïbom ä nénkak. Jume ä jínukame éntok, Egiptou bíchaa ä nuksájjak. Të Dios Joseta aníak,

¹⁰ éntok síme hua jiókot ä josúakä bétana ä jínëuk. Súahuata ä miíkak, éntok juka Faraonta, Egíptopo reyta, au bíchaa türik jíapsita ä jípunakë béchïbo ä aníak. Huári éntok ä yäut yétchak jum Egíptopo ä nésaunakë béchïbo, éntok ä jóapo junne.

¹¹ ‘Huámechi taáhuarimmet buere tébaa siika éntok jiókot máchira jum síme Egipto buíaräpo éntok Canaán buiärapo. Jume itom yoiyöhuam kaa bem buänakeu téu máchiakay.

¹² Të Jacob jünéaka jum Egíptopo tirijkom ayukähui, jume ä üusim bannaataka itom yoiyöhuakäïhuim áman sáuhuek bát huëpo.

¹³ Júchi huëpo áman am jaahuak, José béja ámeu au täyatebok jume ä sayímmehui. Júnëli jü Faraón jünëiak jábeta yoremiampo juka Joseta jometukähui.

¹⁴ Huanäi José ä áchay Jacobta áman núnutebok éntok síme jume nau huérim at yeu sákariam, síme náu setenta y cincotukay.

¹⁵ Ínëli yeu sikäpo jü Jacob jum Egiptou bíchaa siika áman jóaseka. Ámani muúkuk éntok ä üúsihuam bannaataka itom yoiyöhuakäïhuim.

¹⁶ Huanäi chúkula jume bem ótahuam jum Siquem téäu tóijhuak. Ámanirim mäáhuak jum sépultura Abrahamta jinnukäpo jume Hamor téamta üusimmehui.

¹⁷ ‘Béja Diosta Abrahamtamak ä nokakau yechari chúpisei, jü pueblo Israel jum Egíptopo chëhuasu au büruriai.

¹⁸ Huámechi taáhuarimmet éntok, jum Egíptopo täbui rey nésautáitek Joséeta bétana kaita jünériaka, éntok ä yáarihuata bétana junne.

¹⁹ Íri rey jume itomak huérim bäitautáitek, éntok huame itom yoiyöhuam jiókot jotáitek, útteapo bem üusim jübua tómteme am guötituaka am kókko íaaka, kaa emo am bürurianakë béchïbo.

²⁰ Huámechi taáhuarimmet Moisés yeu tómtek. Íkai ili úsita Dios ámak al-léaka taahuak. Jume ä áchaihuam baij metpo núkisi bem mampo ä jípurek.

²¹ Të bempörim sékana ä ésoj jü Faraonta malá ä téaka ä nüka, ä yöturiak ä asóakamta bénasi.

²² Kíalïku jü Moisés simeta majtíahuak jume Egíptopo jomem täyähui. Tüisi jítat jünéaka nonokai, éntok jita tékilta júne tüisi boojóriai.

²³ ‘Béja cuarenta huásuktiriam yúmariaka jü Moisés jume áamak huérim bitbábarek, jume Israelta üusim.

²⁴ Huämi aneka juka senuk Egíptopo jometa Israelta üusimmak huéeri jiókot joamta bitchak. Të ä jínëu báreka, éntok ä jujut-ria báreka, jü Moisés juka Egíptopo jometa mëak.

²⁵ Bueituk áapo jume áamak huérin Israelpo joomem jünéemáchilei juka Diosta jum mampo bem jípuhuä bétana am jínëunakëhui áapörík béchibo. Të bempo kaa at jünéaka taahuak.

²⁶ Yokóriapo jü Moisés guoi yorémem Israelpo joomem ket nau nássuame téuhuak. Huanäi emo am tójaka, nau am al-leë ñaaka, ínel ámeu jiaahua: “Eme nau huéeri; ¿jatchiakem nau nassua?”, ti ámeu jiaahua.

²⁷ Huanäi hua seenu ä sai bébame Moiséjta yüaaka ínel au jiaahua: “¿Jábesu enchi itou yäut yéchala?

²⁸ ¿Játchë nee ket më báare, tuuka huaka Egiptopo jometa em mëakä bénasi?”, tau jiaahua.

²⁹ Íkai jikkajaka jü Moisés búitek Madián buíarau bícha. Huämi aanek kaa áma jométaka, éntok huämi guoyim üúsek.

³⁰ ‘Chúkula júchi cuarenta huásuktiriam huéy, jum kaa jóata bëmu Sinaí káuhui téamta náapo ä aney, jü Diosta ángel áu yeu machiriak juya zarzá téamta béetëpo.

³¹ Jü Moisés at guómtek hua ä bíchakäubechi. Huanäi au rúkteka tüisi ä bit báarey, jü Señor ínel au jiaahua:

³² “Ínapone jü em yoiyöhuam Dios, Abrahamta, Isaacta, éntok Jacobta Dios”, tau jiaahua. Huanäi jü Moisés májhueka au yöö táitek, éntok kaa ä bit báarey.

³³ Jü Señor éntok, júchi ínel au jiaahua: “Emoë bocha yétcha, bueituk jü buíya em at huéekäu yörisi maachi.

³⁴ Ínapo jum Egiptopo juka jiokot máchiraata ín génte bícháu jüneria, éntok jiókot jáamtane jikkajaka, äbo kóm siika am jínëu báreka. Jüntukë inou rukte. Énchine áman jaa báare jum Egíptohui”, táu jiaahua. Bempo Moisejta omoutek ínel au jiaka jabetesu enchi itou yaurapo yechala.

³⁵ ‘Junaköri bempo juka Moiséjta omóutek, ínel au jiaka: “¿Jabetesu enchi itou yauräpo yechala?”, kaa ámeu ä yäuttu ñaaka junne, jü Dios jíba ä yäut yáaka ámeu ä bittuak am jínëunakë béchibo, hua ä ángelhua juya zaráta béetëpo au ä nokákäpamani.

³⁶ Ìri Moisés ínel jume itom yoiyöhuam jum Egíptopo yeu núk siika, señaalim kaa jaibu johuame joaka huämi buíapo, éntok Mar Rojopo, éntok huám júya ániapo, cuarenta huásuktiapo ä núnübuakäpo.

³⁷ Ìri Moisés ínel jume Israelta üusimneu ínel jiáhuak: “Jü Dios senu profeetata enchimneu bíttuanake enchim sailammet yeu simriata, ín enchimneu bíttuahuakä bénasi. Huákärem nok jikkaja”, ti ámeu jiaahua.

³⁸ Ìri Moisés ínel ket hua áman júya ániapo itom yoiyöhuammak anekame, éntok jü Diosta ángeltamak ettejhuakäme jum Sinaí káhuichi, nokta áy jíapsihuamta áa bétana mabetaka itou ä tö simnakëhui.

³⁹ “Të huame itom yoiyöhuam juka Moiséjta kaa nok chupa báreka ä béj-reka sájjak, éntokim notti báreka eiyai Egíptou bícha.

⁴⁰ Huanärim Aróntau noókak ínel au jiaka: “Diosimte enchi itom yáaria ñaa böota itom téjhuanakeme, bueitukte kaa jüneiya jita bénak jü Moiséjtau sikähui, hua Egipto buíaräpo itom yeu nuksikámtahui.”

⁴¹ Huanärim beceerota yáaka ä dios yáuhuak, éntokim animaalim súaka áu am buíssek, ofrendapo. Huanärim tüisi al-leaka taahuak huaka bem mámammea yáata yöreka.

⁴² Huanäi jü Dios bempólaim tójjak. Jume chókkim téhuekapo ayúkame am yörinakë béchibo júne kíal am tójjak, jum profétam librompo ínel ä jiä bénasi: ¿Jatchu eme, génte Israelpo joome, animaalim súaka inou am buíjnake jáku áman juya ániapo cuarenta huásuktiapo rejteka?

⁴³ Katem inou am buísse, ál-lem juka enchim dios yáarítáu am buíjnake, éntokem juka enchim yáari Molók téamta áma kátekáu núnübuak, éntok juka dios Renfán téamta chokki, huámëi enchim yáarim yöri báreka. Júkai enchim yáakä béchibone enchim buíaräpo enchim yeu béebaka jum Babiloniä teäpo huám bíchaa enchim bíttuanake.

⁴⁴ 'Huämi mekka aniapo jume itom yoüyöhuam juka karpa káata jípurei jume tetta cháchaij-rim leyta áma jiojteri bem áma ëriähui. Íiri yáahuak Diosta juka Moiséjta sáhuekä pámani bueítuk jü Dios hua áapörík, Moiséjta, bíchakáu bénak ä yáa saúhey.

⁴⁵ Íkä kárita jume itom yoüyöhuam mabétak, éntokim Josuétamak kateka júne jíba ä huériaí huate naciónim buíarau kimuboka, Diosta yeu béebakähuim bempörim juka buíata mak báreka. Júnëlim jíba ä jípurek juka rey Davidta nésauhuëu tajti.

⁴⁶ Jü rey David éntok, Diosta bétana tühuata jájamek. Huanäi tiöpota yáa bábarek juka Jacobta Dios áma jóanakëhui. Të Dios kaa ä yaä iäk.

⁴⁷ Huanäi jü Salomón ä yáuhuak juka Diosta káari.

⁴⁸ Juka Dios síme béppa yörisi machik kaa kari yorem yáaripo ä jójjoaí junne, profétata áa bétana ínel jiä bénasi:

⁴⁹ Jü téhueka kia hua ín áma yeyésäü bénasine ä eria, juka buíata éntok, ín at guóguokëu bénasi.

¿Jáichinakësa jüntuk jü káari enchim nee yáarianakëhui?, ti jiaahua jü Señor, éntok, ¿jáichinakësa jü ín at jimyórenakëhui?

⁵⁰ ¿Jatchu kaa ínapo símeta juka ayúkamta yáala jáku?

⁵¹ 'Të emëe —ti ámeu jiaahua jü Esteban— jíbem ínel kaa Diosta noki jikkaij báare, huame Diosta kaa täyame bénasi, éntokem áme bénasi jiápsa. Jíbem enchim yoüyöhuam bénasi mamachi.

⁵² ¿Jábe profétatasum kaa jiókot yáuhuak huame enchim yóyöhuam? Bempo huaka tua lütüriata joamta yebíjnake bétana bannaataka nokakame súuhuak. Ën éntok, huákai yepsak, eme yäurata mámpo ä yéchaka ä mëtebok.

⁵³ Eme jume Diosta ángelesim mampo leyta mabétaka jünem kaa ä nésau páman kaate.

Jü Esteban sussutti máahuakä mëhuak

⁵⁴ Íkärim jikkajaka, jü Estebantau öömteka támim kumeka tahuak.

⁵⁵ Të jü Esteban, Espíritu Santota at anë béchibo, téhuekau reémtéka juka Diosta ujoyóoria bitchak, éntok juka Jesústa Diosta bátam bétana huéekamta.

⁵⁶ Huanäi ínel jiaahua:

—Juyú! Áman téhuekapone juka Yoremta Üusi titéhuaakamta Diosta bata bétana huéekamta bitcha.

⁵⁷ Të bempo emo naka páttiaka, kusisi cháchayeka áu huántek.

⁵⁸ Huaärim ä buíseka, jum puéblopo yeä nuksájaka, áman pákun ä mamáataitek ä mëbáreka. Jume ä nátuakame éntok, juka bem sanko béppa huemta jóiyak, senu yorem jübua yötumta, Saulo téamta, guokpo ä jóiyak ä suaya iäaka.

⁵⁹ Huanäi jü Esteban mamáahuaka ínel Diostau buaanak:

—Señor Jesús, ín jiápsine em mampo yétcha, aké ä mabeta.

⁶⁰ Huanäi tónommia kíkteka, kusisi chayeka ínel jiaahua:

—Señor, ikäi kaa tühuata am yáakä násuk junne, Akë am jiokore.

Ínëli jiaka muukuk.

8

Saulo jume Jesucristota súaleme guók jájasey

¹ Saulo éntok, ámemak ä türek Estebanta mēnä bétana.

Huäri taahuarit jume Jesucristota súaleme buéresi guokjájja táitek jum buere joära Jerusalémpo. Huanäi síme áachim chíbejtektek jum Judéapo éntok Samaria buiärapo, të jume apóstolim jíba kaakum sájjak.

² Huate yorémem tü jiápsekame juka Estebanta maäk, éntokim tüisi ä buan-riak.

³ Saulo éntok, jíba bēnasi jume Jesucristota súaleme guok jájjasei jóahuat kikkibákeka; oóhuim éntok jaámuchim júne áma yeu huiikei am huíksimeka cárceliu am toij báreka.

Jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jum Samáriapo nókhuak

⁴ Të jume Jerusalémpo yeu tennékame juka Diosta tü nooki kia jak bem katē páman ä noksakai.

⁵ Felipe, ket ámemak aneihui, jum senu pueblo Samariau bíchaa siika ámani Crístota bétana ámeu noktáitek.

⁶ Huanäi jü gēnte au nau yayájaka, síme jü Felípeta nokáubet suaka ä jikkajai, juka kaa jaibu johuamta ä joäu bíchaka.

⁷ Bueituk juebena gēntem diáblom ámet kimúlatukäu tütüriai. Huámēi diáblom éntok, kusisi chayeka ámet yeu sásakai. Éntok juebena genteta káraktilamtaka, éntok lolöimtaka junne tütüriai.

⁸ Júnēli béja huāmi puéblopō síme tüisim al-léaka jiápsai.

⁹ Senu yoreme áma aaney Simmom téaka, bannaataka juka móriata tekipánoaka huāmi puéblopō, éntok juka genteta Samáriapo jometa baítáttāhuakä, buere jita au täya tíaka.

¹⁰ Simetaka at suaka ä jikkajai, ríikom éntok polóobem junne, ínel jíaka:

—Í yoreme tua juka Diosta útteara jípure.

¹¹ Tüisim ä nok jikkajai, bueituk móriay bínhua táapo am baítáttāhuai.

¹² Tēm ä susualek juka tü nokta Felípeta ámeu nokako, Diosta bem jiápsipo nésaunake bétana, éntok Jesucristota téhuam bétana, oóhuim éntok jaámuchim júne emo batötebok.

¹³ Huanäi jü Simmom kéchä súsualeka au batötebok. Huanäi jü Felípetamak naa hueetáitek, huame señáalim kaa jaibu johuámmet guómtilataka ä mabéttuanake.

¹⁴ Jume apóstolim buere joära Jerusalémpo aneme jünéaka jume Samáriapo joomem ket juka tü nokta Jesucristota bétana huemta am mabétakāhui, Perota éntok Juántam áman jaásek.

¹⁵ Ámanim yájaka Diostau buaanak jume Samariapo joomem tü nokta súsualekammet juka Espíritu Santota ayunakē béchibo.

¹⁶ Bempo juka Señor Jesústa súaleka emo batötebolatukai, të jü Espíritu Santo ketune kaabetau jee kom yuumai.

¹⁷ Huanäi juka Perota éntok juka Juanta choápo áme béppa mámtek, jü Espiirtu Santo ámeu kom yuumak.

¹⁸ Huanäi jü Simmom jume apóstolim bíchaka jü gentetat choápo béppa mámteka juka Espíritu Santota am mabéttuayo, tómita am makróktaitek

¹⁹ ínel ámeu jíaka:

—Nechem kéchä makka júkai uttearata, éläpone ínapo ket jábetat choápo béppa mámtek juka Espíritu Santota ä mabéttuanake.

²⁰ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Jü em tommi emo beu kaitäpo tahuánake, bueitukē juka Diosta yore mikäu tómiay jíjinuhuä bēnasē eiya.

²¹ Í tékil kaa emo béchibo näikiari, bueituk jü em jíapsi kaa türi Diosta bíchäpo.

²² Émoë jíapsi kúaktia kaa tühuata em éä béchibo. Dióstahuë buaana, jamak júne enchi jíókorinake em juëna éerim béchibo.

²³ Bueitukne júneiya síkara chibúraapo bénaku em anëhui, kaa türiku, éntok juka juënaraata peréesota súmatuka bénasi enchi jípurëhui.

²⁴ Huanäi Simmom ínel ä yómmiak:

—Ino béchibem Señortau oraciompo buan-ria juka enchim inou nokákäü kaa inou huéenakë béchibo.

²⁵ Chúkula jume apóstolim juka Jesucristota yákäü bem bíchakäü bétana noksuka, éntok Diosta noki bétana, yeu sájaka jum Samaria buíaräpo juebena puéblom bëkatana juka tü nokta Jesucristota bétana huemta noókak. Huanärim júchi nóttek Jerusaléniu bícha.

Jü Felipe éntok jü yoreme Etiopíapo joome

²⁶ Chúkula, jü Señorta ángel Felípetau yepsaka ínel au jiaahua:

—Jum suriu bíchë huéiye, jü böo Jerusalémpo kom bökamtachi, pueblo Gazä téäu bíchaa huémtachi.

Íri ájária jü böo jum juya ániapo áman huéeme.

²⁷ Huanäi Felipe áman bíchaa siika. Jum ä huë páman éntok, senú yoremta Etiopíapo jometa bitchak. Íri yoreme eunuko ti téttehuaahuai. Áapo buéresi tékiakai, jum Etiopíapo jámut yäut, Candace téamta, tomi suayai, të Jerusaléniu aaney áman oraciompo Diostau nok báreka.

²⁸ Íri yoreme nóttilatata hueiyei ä buíaräu bícha. Ä carropo yejsímeke jü libro profeta Isaíasta jïojtekäü noksimeí.

²⁹ Huanäi jü Espíritu Santo Felípetau ínel jiaahua:

—Jü karohuë rukte.

³⁰ Huanäi jü Felipe au rúkteka juka nokta jíkkajak jum Isaíasta libropo ä nokähui. Huanäi ä temajek:

—¿Játchë at júneiya jü em nokäubechi?

³¹ Huä yoreme éntok, ínel ä yómiak:

—Ëe, ¿jachisune at júnenake, bueituk kaabe nee ä téjhua mátkhi?

Huanäi Felípetau noókak áma ä jámuka áa náapo áa yejte sáhueka.

³² Huä jïojteri ä noksímëu éntok, ínel jiaahua:

Kabarata bénasi mëboka huériuhuay.

Juka kabárata síkahuakä kaa áa buaná bénasi, kaa jíalek.

³³ Ä tü yóremtukánásuk júne jiokot jo súuhuak,

éntok kaa lütüriata yáariahuak.

¿Jábesu huame at yeu sákariam bétana noknake jáni?

Bueituk ímí buíapo ä jíapsi úhuaahuak, tiahua hua jïojteri.

³⁴ Huanäi jü eunuko titéttehuaahuame Felípetau ínel jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jábata bétanasu íkäi nooka jü profeta, áa bétana o jábe táabuik bétana?

³⁵ Huanäi Felipe jïojterita ä nokäumak au ä naatek juka tü nokta Jesústa bétana huemta.

³⁶ Huanäi huam báam ayúkä páman kateka jü eunuko titéttehuaahuame ínel jiaahua:

—Imi báam aika, ¿játchune kara imi batöhua?

³⁷ Felipe ínel au jiaahuak:

—Anáka chikti em jíapsimak enchi ä súaleyo.

Huanäi hua yoreme ínel ä yommiak:

—Jéehui, ínapo ä súale juka Jesucristota Diosta tua ä Üusitukähui.

³⁸ Huanäi juka carrota kéchateboka, kom chéptekam náuhuichika báau kiímuk. Huanäi Felipe ä batöak.

³⁹ Huam bäpo yéu am sájak, jü Señorta Espíritu juka Felípeta sékana bíchaa nuksiika. Jü eunuko éntok, kaa júchi ä bitchak, të al-leaka júchi ä böo nuka.

⁴⁰ Jü Felipe éntok, jum Azótöpo aneka jünëak. Huanäi jum puéblom bëkatana huerámaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nookai. Júnensu pueblo Cesareau yépsak.

9

Saulo Diostau bíchaa jíapsi kúaktek

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Saulo éntok, jíba Bénasi huame Señorta súaleme suabáreka eiyai. Kíaliku hua tiöpopo chë nésauhuemtau siika,

² jiösiata áu mak iäka útteata ä máknakemta Damascopo judíom nau yayajäpo kibákbáreka jume tü nokta Jesucristota bétana huemta súaleme áma járiubáreka, am pereesoteka buere joära Jerusaléniu am huéria béchibo, oóhuim, éntok jáamuchim junne.

³ Të béja böot huéeka, huam pueblo Damascou jëla ä huéi, sej chukti téhueka bétana jü machiria útteaka kom sika, nate chíkola ä machíriak.

⁴ Huanäi Saulo buíapo huétchek, éntok senuk au nokamta jikkajak ínel jáamta:

—Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase?

⁵ Huanäi Saulo nátemajek:

—¿Jábesaë empo, Señor?

Huäri éntok, ínel au jiaahua:

—Ínapone Jesús, hua em guokjásëhui. Kíalë émpöisu kökosi emo johua, juka buesta sísiguok buahuita témmü Bénasi.

⁶ Saulo éntok, mauj-rimmea au yoaka ínel jiaahua:

—Énsu Señor, ¿jítasune yáanake?

Jü Señor éntok, ínel au jiaahua:

—Yejtéké áman pueblou huéiye. Huämîrë téjhuaana jita em yáanakëhui.

⁷ Jume yorémem Sáulotamak katëu éntok, tüisi guómtek juka nokamta jikkajaka të kaábeta bíchaka.

⁸ Huanäi Saulo yejteka au puj étapok jiöbe, të kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume áamak katéihuim mampo ä buíseka ä nuksájjak jum Damascou bícha.

⁹ Huämi aaneka baij táapo kaa bíchaka, kaa jibuäka, éntok kaa jëyeka.

¹⁰ Damascopo éntok, senu yoreme Jesucristota súaleka jóakai Ananías ti téhuakä, huáahuí Señor au yeu machíriak tenkupo Bénaku, éntok ínel au jiaahua:

—¡Empo Ananías!

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Imne aane, Señor.

¹¹ Huanäi jü Señor júchi ínel au jiaahua:

—Huä böo Derecha ti téhuaakamtau bíchë huéiye. Huanärë Judasta jóapo senu yoremta nátemaje Társopo jometa, Sáulo ti téhuakämta. Áapo oraciompo Diostau nooka éëni,

¹² éntok senu yoremta Ananías ti téhuakämta, tenkupo bitchak au kibákeka choápo béppa at mámtakamta júchi ä bínnakë béchibo.

¹³ Íkäi jikkajaka Ananías ínel jiaahua:

—Señor, juebénakam nee ettéjhuariala ïri yoremta bétana, jáchin machisi huaka kaa tühuata jume enchi súalemmeu ä yáakä bétana jum Jerusalémpo.

¹⁴ Én éntok imi äbo yebísise útteata máktaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme bétana sime huame enchi yöreme peréesoteka am huéria báreka.

¹⁵ Të jü Señor ínel au jiaahua:

—Ámanë huéiye, bueitukne júkai yoremta yeu púala ino bétana ä noknakë béchibo, jume judíommehui, éntok kaa judíommeu junne, éntok bem réyimmehui.

¹⁶ Ínapone au ä yéu machírianake sîmeta ä jünérianakë béchibo jáchin machisi yuun jiókot máchiraata ä bínnakehui nee ä súalekä béchibo.

¹⁷ Huanäi Ananías áman siika jum Sálota anéhui. Au yepsaka, choápo béppa at mámteka, ínel au jiaahua:

—Empo Saulo ín hermáano, jü Señor Jesús, hua böot em huë páman emou au yeu machíriakame, nee äbo emou jaásek júchi bénasi enchi bínnakehü béchibo, éntok juka Espíritu Santota émot ayúnakë béchibo.

¹⁸ Huanäi seep puj beata bénaka sóokteka kom huáttek, ínëli júchi bíchaka taahuak. Huanäi Saulo kíkteka batöhuak.

¹⁹ Chúkula béja jibuäka júchi úttéutuk. Huanäi jaiki táapo jáni jume Jesucristota súaleme Damascopo jóakammak taahuak.

Saulo jum Damascopo noókak

²⁰ Huanäi béja Saulo jum judíom nau yayajäpo jume géntemmeu noktáitek juka Jesústa tua Diosta Üusi tíaka.

²¹ Sime jume ä jikkajakame at guómteka tahuak, éntokim ínel jiaahua:

—¿Jatchu kaa íri yöreme ínel jum Jerusalémpo jume Jesústa súaleme guokjájaseihui? ¿Jatchu kaa íri hua äbo yepsaka am peréesoteka am huéria báareihui jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme mampo am joa báreka?

²² Të Saulo chëhuasu kaa májhueka ámeu nooka, am jünéetuaka juka Jesústa Crístotukähui Diosta yeu púari. Júnëli jume judíom Damascopo jóakame béja kaachin anmáchiakai.

Saulo judíom mampo au yeu huikkeek

²³ Juebena taáhuarim simsuk, jume judíom nau ettéjhuakä juka Sálota mēbábarek,

²⁴ të áapo ä jünériak. Taáhuarit tukáarit naabúrujtim jum puértampo pueblou kíkimuahuäpo ä jójottuai ä mēbáreka.

²⁵ Të jume Jesucristota súaleme jum buëuru huäriipo ä yéchaka, tukáapo jü taapia yari puéblota chíkola bökamta huáitana kömä yétchak. Júnëlim áma yeu ä huikkeek.

Saulo Jerusalémpo aaney

²⁶ Saulo Jerusaléniu yepsaka jume Jesucristota súalemmeu rúkteka ámemak anbáarei jiöbe, të sime ä majhuëi kaa jünéaka áapörík béja juka Jesucristota súaléhui.

²⁷ Të jünentaka júne Bernabé áman ä nuk sika jume apóstolimmeu ä täyatebok, am ettéjhuariak jachin Saulota Señorta bíchakähui jum böochi, éntok jachin Señorta áapöríku, Sálotau, ä nokákähui, éntok jachin áapörík, Sálota, kaa májhueka Jesústa bétana géntemmeu ä nokákähui jum Damascopo.

²⁸ Huanäi jübua Saulo Jerusalémpo taahuak, éntok ámemak naa hueetáitek.

²⁹ Kaa májhueka Señorta bétana nookai jume griego nókammak ettéjhuakä, éntok ámemak nok nássuaka. Të ímëi jachin ayuka bem ä mēnakeu jaríai.

³⁰ Huame hermáanom éntok, íkai jünériakam Sálota buere joära Cesareau tójjak, huämi éntokim buere joära Tarsou bíchaa ä bíttuak.

³¹ Huanäi huámechi taáhuarimmet jume Jesucristota súaleme jum Judea buíaräpo, Galiléa buíaräpo, éntok Samaria buíaräpo aneme yantelakam al-leaka

jiápsay, éntokim chëhuasu óusi eiyay. Diosta yörekam jiápsay, éntokim Espíritu Santota úttiáray chëhuasu emo büruriay.

Eneas káraktilataka türiak

³² Peero jume Jesucristota súaleme bëkatana huerámaka jume pueblo Lídapo jóakammeu ket nóitek.

³³ Huämi senu yoremta bitchak Enéas ti téhuakamta, guojnaiki huásuktiapo kökoreka bökai, bueituk káraktilatukai.

³⁴ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Empo Eneas, Jesucristo em kökoa bétana enchi tüte. Yejteke em at böyëu tóboktia.

Huanäi Eneas sep yéjteke.

³⁵ Ínëli sime pueblo Lídapo jóakame ä bitchak, éntok jume pueblo Saronpo jóakame, éntokim juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

Dorcas múkuka júchi jíabitek

³⁶ Huámechi taáhuarimmet jum pueblo Jópë teäpo senu jámmut aaney Jesucristota súaleka Tabítä ti téhuaka, griego nokpo Dórcas tíau báare. İri jámmut jíba tühuata joaka jiápsai jume jókot éame aníaka.

³⁷ Júnaksu éntok huámechi taáhuarimmet Dorcas kökori huécheka muúkuk. Chúkula jü ä takahua úbahuaka jum kari senuk béppa kátekäpo tékhuak.

³⁸ Jü pueblo Jópë tíame Lidau kaa mekka taahuai jum Perota anéipo. Huanäi jume Jesucristota súaleme jünéaka áapörík áma anëihui, guoi yorémemim au jaásek ínel au jiáu nésauhueka:

—Lauté äbo huéiye ímï pueblo Jópehui.

³⁹ Huanäi Peero ámemak siika. Áman ä yepsákim jum kariu takáhuata bökäü ä nuk kiímuk. Huanäi sime huame jámut jókoptulam áa chíkola tápunaka sóoti buaanai, éntokim huaka sánkota Dorcasta ketune jiápsaka ä supe yáarim ä bíttuak.

⁴⁰ Huanäi Peero sime huame áma aneme yeu sákatuaka, tónommia kíkteka Diostau oraciompo nookak. Huanäi huaka mukilata bíchaka ínel jiaahua:

—Empo Tabita, yejtëe.

Áapo éntok pujteka, Perota bíchaka, yéjteke.

⁴¹ Huanäi mampo ä buíseka ä këtchak. Huanäi jume hermáanom éntok jámut jókoptulam núnuka bem bíchápo ámeu ä këtchak jiápsamta.

⁴² İri sime jü pueblo Jópepo jüneriatuk. Huanäi juebénakam Señorta súaleka taahuak.

⁴³ Büru taahuarimpo huämi pueblopo taahuak, Peero, senu yoreme huaka beata búabualkotemta jóapo, Simmom ti téhuakame.

10

Peero éntok Cornelio

¹ Jum Cesarea pueblopo senu yoreme Cornéliö ti téhuaka jóakai, sontaróapo senu batallón Italiana ti téhuaakapo capitántaka.

² Huäri yoreme tüisi tü yóremtukai, Diosta yörei, éntok sime ä familiahua junne. Jume judíommeu yún tómita lilimojnay, éntok chikti táapo oraciompo Diostau nonokay.

³ Séjtul kuptei, bájim jiai jáni, tenkumta bënasi éaka machisi juka Diosta ángel bitchak jum ä anëu au kibákeka, ínel au jámta:

—¡Empo Cornelio!

⁴ Júnëli au ä jiai Cornelio éntok, tua at puseka taahuak tüisi guómtilatata. Chúkula béja ínel au jiaahua:

—¿Jáchisë jiaahua, Señor?

Jü Diosta ángel éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Huä oraciompo Diostau em nókähui, éntok limojna em yáari póobem béchïbo, Diosta bíchápo türi.

⁵ Láutë áman pueblo Jópe téäu yorémem jaáseka Símonta am núnutua, jú Peero ti ket téhuakamta.

⁶ Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahue mayoat jóakame. Huäri enchi téjhuaanake jita em yáanakëhui.

⁷ Juka Diosta ángel simsuk, Cornelio guoi yorémem ä säuhuëhuim núnnuk, éntok huépul sontarota tüisi Dios huáatemta éntok át ä jiapsekähui.

⁸ Huámëi sïmeta huaka ä bíchakäu éntok ä jikkajakäu am ettéjhuariasuka áman pueblo Jópë téäu am jaásek, Simmom Perota anéïhui.

⁹ Yokóriapo ímëi yorémem béja hua pueblo Jópë téäu kaa mekka katéi, tua lúl-la káteko Peero kárit bem áma kókocheú jikáu jámuk oraciompo Diostau nók báreka.

¹⁰ Huanäi tüisi tébäureka jïbuä báarei, të juka buähuamta kee buasei, tenkumta Bénasi éaka jita bitchak.

¹¹ Kia sábanam Bénam naiki eskinapo huitérekame téhueka bétana kom huéeme bitchak.

¹² Huämi sábanam Bénaku huikíchim, éntok bakóchim, éntok sïme animáalim náikim guókekame kaatei.

¹³ Huanäi senuk au nokamta jikkajak ínel jáamta:

—Peero, jümëi animáalimë súaka am buäye.

¹⁴ Të Peero ínel ä yómmiak:

—¿Jatchíaka, Señor? Ínapo jauhuey júne Diosta bíchápo jaiti machik kaa buäla.

¹⁵ Huanäi júchi ínel au jáamta jikkajak:

—Juka Diosta tütekahui katë jaiti máchï tíiya.

¹⁶ Ìri báisi nat chätuka au kom yúmak. Huanäi huame sábanam Bénaka júchi téhuekau jikáu nóttek.

¹⁷ Huanäi juka Perota jü ä bíchakäubet kaa ä al-leai jítasu Bénak huákäi nokbárëihui, jume yorémem Corneliota bétana au jaahuakame juka Símonta jóa nátemajeka kateme jü kári puertau yájjak.

¹⁸ Huanärim áman yájaka kusisi nokaka nátemajek senuk Simmom ti téhuakamta áma anë bétana, ket Peero ti téhuakame.

¹⁹ Të juka Perota hua ä bíchakäubet ketune kaa ä al-leai, jü Espíritu Santo ínel au jiaahua:

—Baij yoremem im enchi jaría.

²⁰ Kömë siká ámemak huéiye kaítat jachin éaka, bueítuk ínapone emou am jaásek.

²¹ Huanäi Peero ámeu kom siika huame yorémem Corneliota au jaásekäumehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jü enchim jaríähui. ¿Jítasem nübok?

²² Bempo ä yómmiak:

—Jü capitán Cornélio äbo itom jaásek, ìri yoreme tü yóreme éntok Diosta yöre íkai sïme jume judíom ä tü éttejhua, éntokim ä nakke. Senu Diosta ángel ä téjhuak enchi ä núnutebo sähueka ä joau enchi hueë ïaaka.

²³ Huanäi Peero kariu am kimaka, áma am tahuáriak áamaki huäri tukarichi. Yokóriapo béja ámemak siika, éntok huate hermáanom Jópepo joome.

²⁴ Júchi yokoriapom béja Cesareau yájjak. Huämi Cornelio am boobíchaïhui ä huahuájim éntok amiigom ä nákehüim áman nau núnulataka.

²⁵ Juka Perota ä joau yepsak, Cornelio au yeu siká ä mabétak, éntok tónommia kíkteka ä yörek.

²⁶ Të Peero ä ketchak ínel au jáaka:

—Kíktë. Katë inou mújmujte. Ínapo ket emo bénasi yoreme.

²⁷ Huanäi au noksímeka, kariu kibákeka juebena géntem áma nau yáij-lame téhuak.

²⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya itom jume judíom, hua itom boojóriäü béchïbo, kaa ä türiakähui jume kaa judíommak itom ito türinakëhui, éntok bem joau itom kikkimunakëhui. Teé én jü Dios nee téjhuak íkai ínëli huemta au tü yáak tíaka, itom kaachin ito érianakë béchïbo.

²⁹ Kíalikune téjhuaahuaka sep äbo siika kaachin éaka. Én éntokne jünee péiya jita béchïbo ín äbo núnuhuakahui.

³⁰ Huanäi Cornelio ínel au jiaahua:

—Naiki taáhuarim huéiye ínapo imi ín jóapo aneka ayúnai, éntok kupteu bícha, ínneak jáni, nee Diostau oraciompo nokayo, itom ä boojóriä bénasi, senu yoreme béloj tópapäti anemta sánkoka inou au yeu machíriak.

³¹ Huanäi ínel inou jiaahua: “Empo Cornelio, hua Diostau oraciompo em nokähui, éntok hua em limojna yáari póobem béchïbo Diosta bíchäpo türi.

³² Láutë áman pueblo Jopë téäu yorémem jaaseka Símonta am núnutua, huaka ket Peero ti téhuakamta. Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahué mayóat jóakame. Huäri äbo yepsak enchi téjhuanake jita em yáanakëhui.”

³³ Júnëline sep áman enchi jariutebok. Én éntoke itou yépsak. Tüisite enchi ä baisauhue. Ente síme imi aane Diosta bíchäpo enchi nok jíkkaij báreka símeta juka Diosta enchi itou nok iähui.

Peero jume Corneliota jóapo anemmeu nookak

³⁴ Huanäi Peero ínel ámeu jiaahua:

—Én ál-lane jüneiya lútula huëpo juka Diosta síme yorémem nánancha ériähui,

³⁵ éntok jita naciónpo ä jométuk junne juka ä yöremta éntok tühuata joamta ä nákéhui.

³⁶ Dios juka Jesucristota jume Israelítammeu kom bíttuak, huaka símem béppa nésauhuemta, ámeu ä nok íaaka yanti jíapsihuamta bétana.

³⁷ Eme béja tüisi ä jüneria huaka judíom buíaräpo síme át yeu sikamta jum Galiléa buíaräpo naateka juka Juanta jume géntemmeu noksuko éntok am batösuko.

³⁸ Éntokem jüneiya ketchi jachin Diosta Jesús Nazaretpo jometa Espíritu Santota útteara ä mikákähui, éntok jachin áapörík huaka tühuata josúkähui jum náasä sikäpo, éntok huame diáblota mampo aneka kökoreme ä tütekähui. Íkai johuai bueítuk Dios áamak aaney.

³⁹ Ítapote símeta juka Jesústa yáakäü bitchak, kia huam Judea buíapo éntok Jerusalén puéblopo junne. Chúkula éntokim kúrusichä popónaka ä mëak.

⁴⁰ Të Dios júchi ä jíabitetuak baij taáhuata huéeyo, éntok itou yéä machíriatuak.

⁴¹ Kaa síme géntemmeu au yeu machíriak, itou jíbba, huame bannaataka Diosta yeu púari én áa bétana nok íaahuame. Ítapote kókoolam násuk ä jíabitesuk áamak jibuäk, éntokte áamak baa jëka.

⁴² Éntok itom téjhuak géntemmeu itom nok sáhueka, juka Diosta Jesústa ä yäut yéchakä bétana jume jíápsammet nokta ä chupa íaka, éntok jume kókkolammechi.

⁴³ Éntok chë bannaataka ket síme jume profétam íri Jesústa bétana noókak síme jume ä súaleme bem Dios bejrimmet bem jíókoriná tíaka.

Jü Espíritu Santo jume kaa judíommeu júne kom yuumak

⁴⁴ Ketune juka Perota ámeu nokaisu, jü Espíritu Santo síme huame ä nok jikkajammeu kom yuumak.

⁴⁵ Huame Israelitam Jesucristota súaleme Perotamak áma yáij-latukäu éntok, at guómtlamtaka taahuak juka Espíritu Santota ket huame kaa judíommeu júne kom yumák tíaka.

⁴⁶ Júnelim ámet jüneiyai juka Espíritu Santota ámeu kom yumákä bétana, täbui nokpo am nokái am jikkajaka, éntok buéresi Diosta am úttileyo.

⁴⁷ Huanäi Peero ínel jiaahua:

—¿Jatchu jábe ára ëe támeu jiaahua ímëi yorémem emo batónakë béchibo? Bueituk jü Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kömä yúmakä bénasi.

⁴⁸ Huanäi Jesucristota bem súalekä béchibo am batö nésauhuek. Chúkulam Perotau nookak elapo jaiki tápo júne ámeu ä tahuá sáhueka.

11

Peero ä tékil ministerio jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä ettejhua buere joära Jerusalénpo

¹ Jume apóstolim, éntok jume huate hermáanom Judea buíaräpo anéihuim, juka noktam jikkajak kaa judíomtaka junne ket juka tü nokta Jesucristota bétana huemta súalekähui.

² Huanäi juka Perota júchi Jerusaléniu yepsak, jume judíom Jesucristota súaleme ä béj-reka nookai.

³ Akim ä temajek:

—¿Jatchíake huame kaa ito bénasi judíommak aaney, éntoke ámemak jibuäk?

⁴ Huanäi jü Peero ä naatekäpo naateka simeta huaka áma yeu sikamta am ettéjhuariaka, ínel jiaahua:

⁵ —Ínapo jum pueblo Jópë teäpo aaney, huanäine Diostau buanaka tenkumta bénasi éaka jita bitchak. Huämíne kia jita buëuru sábanam benam bitchak téhueka bétana kom huéme, naiki eskinampo huitérekame, inou kom nóinoiteme.

⁶ Huanäine am bíchaka jítasu áma ayuk jáni ti éaka ámet suúhuak. Júméisune animáalim náikim guókekame júyapo joomem áma bitchak, éntok bakóchim, éntok huikíchim.

⁷ Huanäine senuk ínel inou jáamta jikkajaka: “Peero, ímeí animáalimë súaka am buäye.”

⁸ Tëne ínel au jiaahuak: “Ëe Señor, ínapo jauhuey júne juka Diosta bíchápo jaiti machik kaa buäla.”

⁹ Huanäine júchi ínel inou jáamta jikkajak: “Juka Diosta tü yákahuë kaa jaiti máchĩ tíiya.”

¹⁰ Ìri báisi nat chätuka inou ayúak, huanäi sep huame sábanam benaka júchi téhuekau jikáu siika.

¹¹ Huanäi huämi orapo baij yorémem jum jóapo ín anëpo yájjak, pueblo Cesarea bétana áman jaataka nee jaríu sáihuaka.

¹² Huanäi jü Espíritu Santo ámemak nee huee sáuhuek kaítat jachin éaka. Imey busan hermáanom éntok, ínomak sájjak. Simetakate senu yoremta jóapo yájjak.

¹³ Huäri itom ettéjhuariak jachin juka Diosta ángel ä jóapo huéekamta ä bíchakähui ínel au jáamta: “Yorémeme áman pueblo Jópë téäu jaase. Simmom Peero ti téhuakamtam núnunake.

¹⁴ Áapo enchi téjhuanaake jachin em emo jínëunahuëhui, enchi éntok síme em familia.”

¹⁵ Ínëli nee ä ettéjhuariasuk, ínapo ámeu noktáitek. Huanäi sep jü Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kömä yúmakä bénasi júnak jübua ä naateyo.

¹⁶ Huanäine hua Señorta nokibeu huáhuaatek ínel jáamtahui: “Jü Juan bäammey yore batöak, të Dios täbuiasi enchim batönake juka Espíritu Santota enchimneu kom yumátuaka.”

¹⁷ Juka Diosta junëli nánancha itom ériaka bempörim juka Espíritu Santota makkak, ket itom ä mikakä Bénasi Jesucristota itom súaleko, ¿jábesa ínapo Diosta béj-reka ín huéénakë béchibo?

¹⁸ Huanäi jume hermáanom buere joära Jerusalémpo aneme íkai jikkajaka nok yáatek, éntokim Diosta úttileka taahuak ä yáari béchibo ínel jiaka:

—¡Júnëli ket Dios huame kaa judíommeu júne juka bem jíapsi kúaktinakeu ámeu yumátuak yu jíapsihuatma am jájammakë béchibo!

Jume Jesucristota súaleme pueblo Antioquíapo aneme

¹⁹ Juka Estebanta mësuaq jume huate Jesucristota súaleme guok jájataitiak. Huanäi huate maujhueka ténnek Fenícia buiärau bícha, isla Chipreu bícha, éntok Antioquíau bícha. Ámanirim juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nookai, teé judíommeu jíbba.

²⁰ Të huate Jesucristota súaleme Chíprepo jométaka, éntok Cirénepo jométaka, jum Antioquía pueblou yájaka béja kaa judíommeu júne ä noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta.

²¹ Jü Señorta uútteara ámet ayukai, kíaliku juebénaka juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

²² Jume Jesucristota súaleme Jerusalémpo anéihuim íkai jikkajaka juka Bernabeta jum Antioquíau jaasek.

²³ Bernabé áman yepsaka ä bitchak juka jachin machisi juka Diosta tühuata ámeu yáalatukähui. Huanäi tüisi al-léaka taahuak, éntok simemneu noókak bem jíapsi tutti yécharika Señorta éä páman am katchahueka.

²⁴ Bueítuk áapo, jü Bernabé, tü yóremtukai, éntok jü Espíritu Santoy tapuniakai, éntok chikti ä jíapsimak Señortat éiyay. Júnëli juebena géntem jíapsi kúaktituak Señortau bícha.

²⁵ Chúkula Bernabé pueblo Tarsou bíchaa siika Sáulota áman jariuseka. Huanäi ä téaka Antioquíau bíchaa ä nuk siika.

²⁶ Ámanirim jume Jesucristota súalemmak aaneq huásuktiapo, juebena genteta majtiaka. Huämi Antioquíapom kësam huëpo cristiánom ti téhuatuahuak jume Jesucristota súaleme.

²⁷ Huámechi taáhuarimmet huate profétam Jerusalém bétana Antioquíapo yájjak.

²⁸ Senu yoreme Agabo ti téhuaka, jume hermáanom násuk kíkteka, Espíritu Santota éapo noókak buere tébaata síme buíarat ayúnake tíaka. Huäri buere teba lútula huëpo siika rey Claudiota nésauhuë taáhuarimmechi.

²⁹ Huanäi jume Jesucristota súaleme Antioquíapo anéihuim, hueepulaka bem yumäpo, huame Jesucristota súaleme Judéa buiärapo aneme anía rókaka taahuak.

³⁰ Júnëlim ayuka, juka ofrendata nau tójaka huame yoiyöturi Judéa buiärapo anemneu jábuekamneu ä bíttuak Bernabétamaki éntok Saulotamaki.

12

Jacobo mëhuak, Peero éntok, pereesotehuak

¹ Huámechi taáhuarimmet jü rey Herodes huate Jesucristota súaleme guokjájataitek.

² Jacobota juka Juanta saayi ejparammea mëtebok.

³ Huanäi jume judíom al-léaka tahuák tíaka, juka Perota ket peréesotebok. Íri yeu siika tua pajko táapo, jume páanim kaa levadúrakame buabuáhuä táapo.

⁴ Të jü rey Herodes juka Perota cárcelpo yéchatebok dieciséis sontarom ä suáyatuaka, ínel éaka, chúkula pajkota chúpuk puéblota bíchäpo yéä tóij báreka.

⁵ Júnëli jü Peero páttiatukai éntok tüisi suáyahuai, teé jume Jesucristota súaleme jíba Diostau oraciompo ä nok-riay chikti bem jápsimaki.

Dios juka Perota jum cárcelpo yeu simtúak

⁶ Yokoriapo juka Heródesta jum puéblota bíchäpo yéä tóijnakei, huäri tukáarit Peero kotchei guoi sontarom násuk bökari, guoi cadenammea súmataka. Huate sontarom éntok, puértapo jábueka cárcelta suayai.

⁷ Huanäi sej chukti jü Diosta ángel áma yepsaka, juka cárcelta machíriaka, jü Perotat sánäpo mámteka ä bússaka, ínel au jiaahuak:

—Lautë yejte.

Huanäi jume cadenam mampo ámey ä súmatukau bútteka kom huáttek,

⁸ Jü ángel éntok ínel au jiaahua:

—Emoë huikojtua, éntoke em berä bochampo guókke.

Juka Perota au bochátuasuk jü ángel ínel au jiaahua:

—Jínteke ino sáú huéiye.

⁹ Huanäi Peero ángelta sáú yeu siika, kaa jünéaka tua ä lútüriatukähui juka ángelta joähui. Kíal ä tenkutukä bénasi ä ériai juka ä bíchähui.

¹⁰ Te jume sontarom bat jábuekame huam sájaka, éntok júchi huam jëla jábuekame huam sájaka, sísiiguok puertauhuim yájjak böóu yeu kathuäpo. Huanäi hua puerta au étapok. Huanärim yeu sájjak. Chúkula senu cáleta sákasuka jü Diosta ángel áapolaik tösiika.

¹¹ Huanäi Peero jünéaka ínel ëeak:

—Én ál-lane jüneiya ä lútüriatukähui Señorta ä ángel inou bíttuakähui Heródesta mampo nee ä jínëunakë béchibo, éntok hua síme bétana judíom inou yáa bárëhui.

¹² Ínëli éaka jü Peero Maríata joau bíchaa siika, jü Juan Márcos téamta áiye, ámani juebena géntem nau rúktilataka Diostau oraciompo nookay.

¹³ Áman yepsaka, juka puértata ä ponái, senu jámmut beme, Ródeé ti téhuaka, áman yeu siika ä bit báreka ä jábétukähui.

¹⁴ Të juka Perota nok tátäyaka, juka puértata kaa étapoka, chikti ä al-léerimmak búitek áman huaijhua bíchaa am téjhua báreka juka Perota jum puértapo huéktiaka.

¹⁵ Huanärim ínel au jiaahua jü ili jámuttahui:

—¡Rokótuläe!

Të áapo ä lütüria tíiya ä ájäriatukähui. Të bempo júchi ínel au jiaahua:

—Kaa ájäria, ál-la jü ä ángelhua.

¹⁶ Të jü Peero áma huéeka jíba puértata poonai. Huanärim juka puértata étapoka ä bíchaka guómtek.

¹⁷ Të áapo mámammea séñata ámeu yáuhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi am ettejhuariak jachin juka Señorta cárcelpo yéä nuksikähui:

—Juka Jacobotem ettéjhuaria ino bétana éntok jume huate hermáanom.

Huanäi yeu siika sékana bícha.

¹⁸ Yokoriapo yeu máтчuk, buéresi jiáihuai jume sontarom násuku, bueitukim kaa jüneiyai jachin juka Perota jum cárcelpo yeu sikähui.

¹⁹ Huanäi jü rey Herodes ä jariutebok. Kaa ä téihuak éntok, jume sontarom ä suáyaihuim núnoteboka am temájek jatchíaka bem yéu ä simtúakähui. Kaa emo am jüneä tiaí éntok, am súatebok. Chúkula jü Herodes Judéapo yeu siká, jum Cesaréau bíchaa áman joa báreka.

Heródesta mukúkä bétana huéeme

²⁰ Jü Herodes huame géntem puerto Tiropo jomemmeu tüisi oómtai, éntok puerto Sidonpo jomémmehui. Huanäi bempo juka buáhuamta reyta buíapo bem mabétä béchibo au sájjak áamak ettejhua báreka. Huanärim Blástotamak emo nok tütek, hua rey Heródestau nésauhuemtahui, éntokim al-léaka jíapsirókaka au noókak.

²¹ Huanäi Herodes taáhuata am yéchariak nau am nunurókaka. Juka taáhuata yúmak, béja yörisi machisi sámkoteka huam ä nésauhuëpo yejteka ámeu noókak.

²² Huanäi jü génte ä úttileka ínel chaáyek:

—¡Í nokame kaa kia jábe yoreme, áapo jü dios!

²³ Huämi orapo jü Señorta ángel juka Heródesta kökori tátabek, bueituk Diosta bénasi au ä ériai tíaka, éntok Diosta kaa yörek. Huanäi buíchiatuka muúkuk.

²⁴ Të jü Señorta noki jíba símekut nokhuai, éntok jume ä súalekame chëhuasu búrusakai.

²⁵ Bernabé éntok Saulo, jukam nésauta chúpaka, buere joära Jerusalém bétana pueblo Antioquíau nóttek, Juanta huériaka Márcos ti ket tehuakamta.

13

Bernabé éntok Saulo bem tekil ministerio naatek

¹ Jum pueblo Antioquíapo jume Jesucristota súalemmakim aaney jume profétam éntok huate am majtíame. Jume áma anéihuim Bernabé, éntok Símon, Négrö tíame, éntok Lucio, pueblo Cirénepo joome, éntok Manaén jü Herodes Galiléa buiärapo nésauhuemtamak yótukame, éntok Saulo.

² Séjtul ímëi ayúunaka éntok oraciompo Diostau am nokayo, jü Espiritu Santo ínel ámeu jiaahua:

—Bernabetem nee yeu púaria, éntok Sáulota, hua tekia ín áme béchibo näikiata bem yáanakë béchibo.

³ Huanärim ayúunasuka éntok oraciompo Diostau noksuka, choápo áme béppa mámteka Diosta mampo am joaka áman am bíttuak.

Jume apóstolim isla Chíprepo noókak Jesucristota bétana

⁴ Huanäi Espiritu Santota éäpo Bernabé éntok Saulo Seleuciaú bícham sájjak. Huämirim barcopo báau huáttek isla Chípreu bícha.

⁵ Jum puerto Salamínau yájaka juka Diosta noki jume géntemmeu noókak jum judíom sinagogapo. Juan éntok, am aníasimeka ket ámemak huéiyey.

⁶ Huämi íslapom naa burujti sájaka Páfou yájjak. Huämirim senu judío Barjesús ti téhuakamtau yájjak. Íri móriákai, éntok profeta aranókichitukai.

⁷ Íri móriära hua áma nésauhuemtamak aaney, Sergio Páulö téamtamaki. Í Sergio Páulö éntok, tüisi koba súakai. Áapo, jü nésauhueme, juka Bernabeta núnotebok, éntok juka Sáulota, juka Diosta noki jíkkaij báreka.

⁸ Të jü móriära Barjesús, Elímas ti téhuakame, am bėj-reka kíktek, juka nésauhuemta kaa Diosta noki sual íaaka.

⁹ Huanäi jü Saulo, ket Páblo ti téhuakame, Espiritu Santoy tapunika, tua pújpo ä bíchaka,

¹⁰ ínel au jiaahua:

—¡Empo aranókichi, juëna yóreme, díablota yoremia, síme tühuata bėj-reka huéeme! ¿Jatchíake jíba kaa ä tojja juka Señorta noki lútula huemta em kaa lútüriä tíähui?

¹¹ Én éntok, jü Señor jiókot enchi yáanake. Kaa bíchake tahuánake. Jaiki táapë täata kaa bínnake.

Huanäi sep láuti kaa máchira au yuumak. Huanäi jábeta júne jaríai mampo ä buíseka ä huérianakemta, bueituk kaa bitchai.

¹² Huanäi jü gobernador íkai bíchaka, ä súaleka taahuak, bueituk hua yore majtíahuame Señorta bétana huémtat guómték.

Pablo éntok Bernabé Antioquíau Pisidiapom aanei

¹³ Pablo éntok jume áamak réjtēhuim isla Páfou barcopo báau huátteka jum pueblo Pérgehuim yeu yájjak Panfília buíaräpo. Tē Juan am tösiká buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek.

¹⁴ Chúkula bempo jum pueblo Pérgepo yeu sájaka pueblo Antioquíau bícham sájjak, Pisidia buíarähui. Huämirim jimyore táapo judíom nau yayajäpo kimuka áma joótek.

¹⁵ Huanäi juka Moiséjta ley noksúak, éntok jume librom profétam jiojtekäu noksúak, jume áma tékiakame ínel nokta ámeu bíttuak:

—Eme itomak huéerim, nokta türik jume géntemmeu enchim nokmátchik huériátekem ámeu ä nooka èni.

¹⁶ Huanäi Pablo kíkteka, mámammea séñata yáuhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi ínel jiaahuak:

—Íkem nokta jikkaja, eme Israelítam éntok síme jume Diosta yöreme:

¹⁷ Jü pueblo Israelítata Dios jume itom yóyöhuam bannaataka kateme yeu púuhuak, éntok buëuru pueblosí am yáuhuak ketune Egiptopo am aneyo, huam kaa bem buíaräpo. Huämi buíaräpo yéu am nuksiika ä úttiärayí.

¹⁸ Dios cuarenta huásuktiapo see päria ániapo am núnübuaka tüisi am ujük,

¹⁹ éntok guoi busan naciónim tejálek Canaán buíaräpo anéihuim, juka buíata itom yóyöhuam mak báreka.

²⁰ Juka buíata am máksuka, naiki ciento cincuenta huásuktiapo yäuram am jóariaka am sáuhuek, juka profeta Samuelta yeu machíakäpo tajti.

²¹ Huanäi bempo reyta áahuak am sáunakemta. Dios éntok, juka Sáulta reypo am yéchariak cuarenta huásuktiapo, huaka Cis ti téhuakamta üusi, Benjaminta huáhuairapo jometa.

²² Chúkula Dios jum tékiapo juka Saula yeu jímmaaka, Davidta reypo am yéchariak, huaka ínel áa bétana ä nokákähui: “Davidtane jüneria síme ín nésauhui ä jonákēhui. Íri yoreme hua tua ín türēu benna.”

²³ Íri Jesús ínel Davidta huáhuairapo jométukai, jü Diosta tóboktiakähui jume Israelítam ä jínēunakē béchibo, bannaataka ä nokakä Bénasi.

²⁴ Kee jee juka Jesústa yepsái, jü Juan síme jü pueblo Israéltau noókak útteatukähui jíapsi kúakteka bem batöna bétana.

²⁵ Jü Juan béja ä muknákēu bítchimeí ínel jiáhuak: “Eme jamak nee jü Crísto tíiya, jü Diosta yeu púari, tē ínapo kaa ájária. Chúkula yebíjnake huäri, hua kaa júnen machik jotúahuamta Bénasi maachi ä bíchäpo. Kíane ä bocha huíkyam júne kaa búttiapo yúmala.”

²⁶ ‘Eme ínomak huéerim, Abrahamta huáhuairapo joome, éntok síme huame Diosta yöreme: itou símemmeu bíttuari í tü nooki ái itom ito jínēunakēhui.

²⁷ Jume Jerusalémpo jóakame éntok bem yäura júne kaa jüneiyai juka Jesústa jábétukähui, éntokim hua nókit júne kaa jüneiyai profétam jiojtekäbechi chikti jimyore táapo jum bem sinagogampo ámeu nonókhuamtachi. Tē Jesústam mëtebok, huämi chüppuk hua nooki bem jíikkajaihui.

²⁸ Kia kaita bëttesi machik ä mëtebonakemta at téaka júnem Pilátotau noókak ä mëtebo sáhueka.

²⁹ Huanärim béja símeta huaka jiojtepo áa bétana nokamta chúpukim kúrusit ä poponaka ä maák.

³⁰ Tē Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak.

³¹ Huanäi juebena táapo Jesús huame yorémemmeu au yeu machíriak, huame Galiléa buiärapo naateka buere joära Jerusaléniu tajti áamak rejtisukammehui. Huámëi ínel jume én géntemmeu nokame áa bétana.

³² Júnëlituk, ítapo enchim ä jünériatua juka tühuata Diosta itom yóyöhuammeu nätuakähui.

³³ Bueituk ítohui, jume ámet yeu sákariammeu ä chüppak juka ä nokákähui juka Jesústa jábitetuaka, libro Salmo teäpo guoyiku ínel jiäpo bénasi: “Empo ájária jü ín üusi. Én táapone simemmeu enchi yeu buíssek enchi ín üúsitukä bétana.” Júnëli jiojteri.

³⁴ Jü Dios jünéehuamta nénkilatukai áapörík jum kókkolam násuk ä jábitetuanake bétana ä takahua kaa nasóntunakë béchibo, jum jiojteripo ínel jiaka: “Enchímmeune ä chüpanake juka tühuata Davidtau ín nätuakähui.”

³⁵ Éntok täbui libro Sálmopo ket ínel jiaahua: “Júkë em yeu púari takahua suáyanake kaa ä nasóntunakë béchibo.”

³⁶ Júnéate lútula huëpo juka Davidta huame áa beu jiápsakaihuimmet ä tekípánoakähui Diosta ä sáuhuekä pámani, éntok mukuka ä mäáhuakähui ä yóyöhuam bénasi, éntok ä takahua nasóntukähui.

³⁷ Të hua Diosta jábitetuakäu takahua kaa nasóntuk.

³⁸ Júnentukem jüneiya, eme ínomak huéerim, áapörík, Jesústa, béchibo huame enchim Dios bejrimmet enchim jiókorinä bétana enchimmeu nokhuähui.

³⁹ Bueituk jü Jesústa béchibo ínel sime huame ä súaleme jiókorihua bem Dios bejrimmechi, Moiséjta ley bétuk aneka kaa bem at jiókorihuakähui.

⁴⁰ Áachem suuhua kaa enchimmeu chüpanake hua profétam jiojtekäu ínel jíame:

⁴¹ Jítachem suuhua, eme jábeta junnériäram.

Áachem guómtaka kókkko.

Bueituk ínapo, jü Dios, jume taáhuarim enchim ámet jiápsáubet buériata yáanake kaa súalmatchik,

emë éntok, kaibu ä súalnake juka ín yáanakëhui, jábeta enchimmeu ä ettejhuay junne.

⁴² Juka Pablota éntok jume áamak rejteme jum judíom nau yayajäpo yeu sájak, huame kaa judíom ámeu noókak júchi áma jimyore táapo iári bétana jíba ámeu am nok sáhueka.

⁴³ Huame bem nau yáij-läpo huemta chúpuk, juebénaka jume judíom éntok huame Dios huáateme judíommak éaihuim Pablota sau sajjak, éntok Bernabeta. Bempo éntok, ámeu nókak jíba Diosta tühua ámeu yáaribet chäka am jiápsi sáhueka.

⁴⁴ Júchi jimyore taáhuata yúmak, jume puéblopo jóakame sime jëla áma nau rúktek Diosta noki jikkaij báreka.

⁴⁵ Të jume judíom juka juebena genteta nau rúktekamta bíchaka ä innëaka taahuak, éntokim juka Pablota béj-reka noktáitek, éntokim jájana ä aahuai.

⁴⁶ Huanäi jü Pablo éntok Bernabé kaa májhueka ínel ámeu jiaahua:

—Útteatukai jiöbe juka tü nokta Jesucristota bétana huemta enchimmeu, eme jume judíommeu, bat itom ä noknákëhui. Të béjasem kaa ä jikkaij báare, éntokem juka yu jiápsihuamta kaa huáatia, huame kaa judíommeu bíchate kannake. Huámehuíte ä noknake.

⁴⁷ Bueituk jü Señor junëli itom sáuhuek, ä noki jiojteripo ínel jiaka:

Machiriata bénasine enchi tahuárialala jume kaa judíom béchibo,

huaka tü nokta ái bem emo jínëunakeu enchi huérianakë béchibo jakun buíata yumäu tajti, tiahua.

⁴⁸ Íkai jikkajaka, jume kaa judíomtukähuim al-léaka taahuak, éntokim juka tü nokta Señorta bétana huemta türitiyai. Huanäi sime huame yu jiápsinake téaka näikiari juka nokta súaleka taahuak.

⁴⁹ Júneli jü Señorta tü nooki sime huaa buíarat nókuak.

⁵⁰ Të jume judíom huate jaámuchim Dios huáateme éntok chë áma täyahuame nok téjhuak am béj-reka japte sáhueka, álë bénasi ket jume yorémem puéblopo chë yörihuame. Huanärim juka Pablota guokjájaseka, éntok Bernabeta, bem buíaräpo yéu am béebak.

⁵¹ Huanäi jü Pablo éntok jü Bernabé juka tóröchiata guokpo ámet chätulata ámeu tátakek señalpo bénasi bem kaa áma türihuä béchibo. Huanärim sájjak Iconiö téau bícha.

⁵² Të jume Jesucristota súaleme áma aneme jíba al-leiyai éntok jü Espiritu Santo ámet ayukay.

14

Pablo éntok Bernabé jum pueblo Iconiopom aaney

¹ Jum Iconiopo, Pablo éntok Bernabé jume judíom sinagogapo nau kiímuk, huanärim tüisi jiápsipo huéchemta jume géntemmeu noókak, junéli juebena judíom éntok kaa judíom júne ä súaleka taahuak.

² Të huame judíom juka nokta kaa súalekame huame kaa judíommeu nokaka jume hermánommeu bíchaa juénak am èetuak.

³ Të bempo jíba áma taahuak büru táapo, éntokim jíba kaa májhueka ámeu noókak Señórtat éaka. Jü Señor éntok, juka tü nokta Diosta bétana huemta bem nokäu lütüria johuai útteata am mákaka kaa jaibu johuamta at guómtisi machik am jotúaka.

⁴ Të hua génte áma puéblopo joome au näikimtek. Huate jume judíom beu eiyai, huate éntok, jume apóstilim béuchi.

⁵ Huanäi huame judíom éntok huame kaa judíom junne, yäurammak nau nokaka, nánancha èeak buere am áusuka am mamáasu báreka.

⁶ Të jü Pablo éntok Bernabé jünéaka áma yeu sájjak pueblo Lístrau bícha, éntok Derbeu bícha, Licaónia buíaräpo jokámmehui, éntok huate buiära áa chíkola tahuámtau bícha.

⁷ Amanirim ket juka tü nokta ái yore jínèihuamta bétana noókak.

Pablo pueblo Lísträpo máamasuhuak

⁸ Jum Lístrapo senu yoreme aaney kara huerámaka. Ìri yoreme kia kátekai bueituk löitaka yeu tómtilatukay.

⁹ Ìri juka Pablota nokäu jikkajak. Jü Pablo éntok, at pujteka at suuhuai, éntok Diosta ä súaleka au ä türinakeu bétana ä jünériaka,

¹⁰ kusisi ínel au jiaahua:

—Tüsë ámet kikte jume em guókimmechi.

Huanäi jü yoreme jikáu chépteka huéeka taahuak éntok naa hueetáitek.

¹¹ Huanäi hua génte juka Pablota yáakäu bíchaka, chaitáitek Licaónia nokpo ínel jíaka:

—¡Diósim yorémem bébénaka itou kom yájjak!

¹² Jukam Bernabeta jü dios Júpiter tíiyai, Pablota éntokim dios Merkúriö tíiyai báchä nonokä béchibo.

¹³ Jum pueblou kimúhuäpo jü Júpiterta tiöpo katekay. Huä áma tiöpopo nésauhueme éntok, jume torom áma yeu tóijtebok éntok sehuata koróona yáata. Áapo, éntok hua génte, buéresi am yöri báreka, toromim súa báarei ámeu am

limójnaka am pajkória báreka. ¹⁴ Të jume apóstolim, Bernabé éntok Pablo, íkai jüneriaka, kaa ä tütüreka bem sánkom síusiuti huíkeka chayeka genteta násuk kiimuk:

¹⁵ —¡Ëe, oóhuim! ¿Jatchiakem íkai johua? Ítapo ket yorémem enchim bénasi. Ítapo äbo sájjak enchim téjhuaboka íkai enchim boojóriäu kaita bėj-remta tójaka huaka Dios jiápsamta enchim yörinakë béchibo, huaka téhuekata yáakamta, buíata, bahueta, éntok síme huaka áma ayúkamta.

¹⁶ Bannaataka Dios síme huame kaa judíom kia tójjak, huanäi naatekam jita júne yörítáitek.

¹⁷ Të jíba tühuata ámeu joaka am téttejhuai am júneenakë béchibo áapörík jábétukähui. Áapo juka yúkuta itou bibittua, éntok áapörík béchibo hua echi chúchupe. Huaka itom buänakeu itom mímika, éntok símeta ái itom al-lénakähui.

¹⁸ Ínëli jume géntemmeu jíaka júnem batte kaa am tóijtuak juka torom áme béchibo bem súanakähui, éntok bem buéresi am pajkórianakähui.

¹⁹ Huanäi huate judíom Antioquía bétana éntok Iconio bétana áma yájaka, juka genteta kúaktiak am bėj-reka am kannákë béchibo. Huanärim juka Pablota sussutti máiyak. Béjam emo ä mëak tíaka, huam puéblopo pākun yeu ä tójjak ä huík sákaka.

²⁰ Të jume Jesucristota súaleme emo nau tójaka áman áa chíkola nau am rúktek, yejteka júchi ámemak jum pueblou kibákek. Yokóriapo béja jü Bernabétamak siika Dərbë téäu bícha.

²¹ Jum Dərbepo juka tü nokta ái emo jínëihumta bétana noksuka, éntok juebena jiápsim kúaktiaka, pueblo Lистраu bíchaa nóttek, pueblo Iconiou bíchaa éntok pueblo Antioquíau bícha.

²² Huämi puéblompo jume Jesucristota súaleme óusi éetuak, éntokim ámeu noókak jíba bénasi juka Jesucristota am súal sáhueka. Éntokim am téjhuak jum Diosta nésauhuëpo anbárëtek, imi buíapo juebena jiókot máchiraata bem bínnakähui.

²³ Jume Jesucristota súaleme anëbëkatanam éntok, jume yoiyöturim yäut jóiyak. Huanärim ayúunasuka, Diostau nokaka jü Señor bem súalëuta mampo am jóiyak.

Jü Pablo éntok Bernabé Antioquíau bíchaa nóttek, Siria buíärähui

²⁴ Chúkulam jum Pisidia buiära páman sájaka Panfília buíarau yájjak.

²⁵ Jum Pérge puéblopo juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nokaka puerto Atáliau bíchaa sájjak.

²⁶ Huämirim barcopo bäau huátteka pueblo Antioquíau bíchaa sájjak, áman íkai tékiata én bem chúpakäu yaä iaahuaka, Diosta mampo bem jóahuakähui.

²⁷ Jum Antioquíau yájakam jume Jesucristota súaleme nau núnnuk. Huanärim símeta huaka Diosta am aníakä béchibo bem yáakäu am ettéjhuariak, éntok jachin machisi juebena kaa judíom júne juka Señorta súalekähui.

²⁸ Huanäi Pablo éntok Bernabé huämi tahuak juebena táapo jume Jesucristota súalemmaki.

15

Jume apóstolim jum buere joära Jerusalémpo emo nau tójaka náu nookak

¹ Huámechi taáhuarimmet huate yorémem Judéa bétana Antioquíau yájaka jume hermáanom áma jóakame ínel majtia táytek: “Jínëutu bárëtekem emo circuncidaroatebo, Moiséjta nésauhuekä pámani.”

² Huanäi Pablo éntok Bernabé buéresi huämëi yorémemmak nok nássuak íkai bem am majtiä béchibo. Júnensu bempo, Pablo éntok Bernabé, éntok huate yorémem, yeu púahuak jum Jerusaléniu kat iaahuaka íkai yore majtíahuamta

bétana huame apóstolimmak éntok jume Jesucristota súalemmenau yäut yóyarimmak nau áa ettéjhua sáihuaka.

³ Huanäi huame Jesucristota súaleme Antioquíapo jóakame am boo tójjak. Bempo éntok, sájaka Fenicia buiära páman kateka, éntok Samaria buiära pámani, am ettéjhuariak jachin huame kaa judíom júne huaka bannaataka bem súalëu tójaka Diosta bem súalëhui. Huanäi síme huame hermáanom tüisi al-léaka taahuak íkái nokta türík jikkajaka.

⁴ Huanäi Pablo éntok Bernabé Jerusaléniu yájaka tüisi mabéthuak jume Jesucristota súaleme bétana jume apóstolim bétana éntok huame yoiyöturi yäut jóarim bétana. Huanärim simeta am ettéjhuariak huaka bem yáakäu Diosta am aníakä béchibo.

⁵ Té huate pariseerom éntok, Jesucristota súaleme, jápteka ínel jiaahua:

—Úttea jume kaa judíom Jesucristota súaleme emo circuncidarolatebonakëhui, éntok juka Moiséjta nésauhuëu itom am boojoria sáunakëhui.

⁶ Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyöturi yäut jóarim nau emo tójjak íkái nau lütüria yáa báreka.

⁷ Huanäi juebénasi nau noksúak, jü Peero kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya, ín hermáanom, juka Diosta jakhuéy nee yeu püakähui enchim násuku, huame kaa judíommeu íkái tü nokta ái bem emo jínëunakeu nee nok íaaka, bempörim ä súalnakë béchibo.

⁸ Dios jume jíapsim jünériame jünéehuamta nénkak áapörík am nákëhui, juka Espíritu Santota am mikaka ket itom ä mikákäpo bénasi.

⁹ Dios kaábeta yeu püaka simem nánancha itom eria. Bempörim jíapsi ket tü yáuhuak Jesucristota bem súalekä béchibo.

¹⁰ Ensu, ¿jatchiakem juka Diosta bėj-reka kateka imey Jesucristota súaleme íkái béttesi machik jotúa báare, juka ito béchibo béttesi maáchik, éntok itom yoiyöhuam béchibo júne bettiakäuta?

¹¹ Bueituk ítapo juka Señor Jesústa ito béchibo áa jíapsi ä nénkaka itom jínëutukäu súale, éntok bempörim júne junëli jínëutukähui, kaa juka Moiséjta nésauhuëu joaka junne.

¹² Huanäi síme nok yáateka juka Bernabeta éntok Pablótam nok jikkajak huaka at guómtisi machik kaa jaibu johuamta bétana am nokayo, Diosta úttiäray bem yáakähui huame kaa judíom násuku.

¹³ Am nok yáatek, Jacobo ínel jiaahua:

—Eme ín hermáanom, nechem jikkaja:

¹⁴ Simmom Peero béja itom ä ettéjhuariasuk jachin juka Diosta bat huëpo huame kaa judíommeu tühuata yáakähui, éntok jachin bempörim násuk juka püéblota yéä püakähui ä yörinakemta.

¹⁵ Íri ínëli huéeme huame profeetam jiojtekä páman huéiye, ínel jíame:

¹⁶ Íäri sáune júchi yebijnake;

huanäine juka Davidta yäura huéchilata tóboktiaka júchi ä nésautuanake.

Huaka tahuakamtane tóboktiaka bemelasi ä yéchanake,

¹⁷ simë jume huate yoremem jü Señortau am rúktinakë béchibo,

éntok síme jume kaa judíom ín yeu püakähui.

¹⁸ Ínëli jiaahua jü Señor: “Íkái jünériatebome, jáksä táapo naateka jäni.”

¹⁹ ‘Jünëli jiojteri: Kíaliku ínapo ä türi máchileka, huame kaa judíom kaa muksi éetua nésahue, huaka bannaataka bem súalëu tójaka, Diostau bíchaa jíapsi kúakte.

²⁰ Kíal ámeu jiojtehuak, júnene türi máchile, am téjhuaaka kaa éntok huaka idolom béchibo näikiata bem buänake bétana, éntok kaa emo jubekätek kaa emo

am huátianake bétana, éntok animal bámsuata huakas kaa bem buänake bétana, éntok kia ójbota junne.

²¹ Bueítuk síme huam pueblom jokäpo, jáksä táapo naateka aaney, huame Moiséjta ley am mamajtíame, iári bétana nokamta, hua chíkti jimyore táapo judíom sinagogapo nonokhuame.

²² Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyötori yäut jóarim, jume huate Jesu-crístota súaleme nau yáij-lammak nau nokaka, huátem áme násuk yeu puarókaka taahuak, jü Pablótamak éntok Bernabétamak Antioquíau am kannákë béchïbo. Huanärim juka Judas Barsabasta yeu púuhuak, éntok juka Silasta, jume hermáanom násuk tüisi yörihuame.

²³ Huanärim juka jiösiata ámemak áman bíttuak ínel jáamta:

“Ítapo jume apóstolim, éntok jume yoiyöturi yäut jóarim, éntok huate hermáanom, jume itom hermáanom kaa judíommeute tebote, jum Antioquíapo jomémmehui éntok jum Siria buíaräpo jomémmehui éntok Cilicia buíaräpo.

²⁴ Júnéate huate yorémem ímï bétana áman enchimneu sákalatukähui kaa itom nésaupo éntok bem nokíai enchim muksi am éetuähui, éntok echim áma jíóptua báreka úttiä tíaka enchim emo circuncidarodatebonakähui, éntok Moiséjta ley nokäu enchim boojorianakähui.

²⁵ Kíalíkute nánancha éaka ä türeka taahuak huate yorémem ito násuk yeu púaka enchimneu itom am bíttuanakähui, jü Bernabétamaki éntok Pablótamiki, jume hermáanom tüisi itom nákëhuimmaki,

²⁶ jume bem jápsi nénkilame itom Señor Jesucrístota tékil bem boojóriabarë béchïbo.

²⁷ Júnélite juka Judasta éntok Silasta enchimneu jaase bempörim ket jíba iári bétana enchimneu noknákë béchïbo.

²⁸ Bueítuk jü Espíritu Santo íneli itom ä téjhuak, ítapo éntok, ä türeka taahuak, kaa huátek béttesi machik enchímmet yéchatunakähui huaka enchimneu türík machik jíbba:

²⁹ kaa juka animal huakajta ídolum im buíapo diósimeu limójnata enchim buänakähui, kia ójbota junne, éntok animal bámsuata huaakas; éntok kaa emo jubékátek kaa enchim emo huátianakähui. Íkai íneli huemta kaa jóátekem tüisi annake. Áapo, Dios, enchim aníanake.”

³⁰ Huanäi jume íkai jiösiata huériame sájaka Antioquíau yájjak. Huämírim síme hermáanom nau núnuka juka jiösiata am mákkak.

³¹ Huanäi jume hermáanom huákai jiösiata nokaka tüisi al-lëak türík nokta áma huë tíaka.

³² Jü Judas éntok Silas profétamtukaimme, kíalíkum jume hermáanom al-léetuak, éntokim óusi am éetuak juebénak türík ámeu nokaka.

³³ Chúkula jaiki táapo áma am anéi, jume hermáanom al-léaka Diostau am buaníaka júchi bíchaa am sákatuak huame áman am jaásekammeu bícha.

³⁴ Të jü Silas áma taahuak.

³⁵ Jü Pablo éntok Bernabé kéchim áma taahuak jum Antioquíapo, yore majtíaka huate juebénammaki, éntok juka tü nokta Jesucrístota bétana huemta ámeu nokaka.

Jü Pablo júchi yeu siika ä tekia chupa báreka

³⁶ Chúkula jaiki taáhuarim huéi, jü Pablo Bernabetau ínel jiaahua:

—Júchi éntokte jum puéblompo Diosta noki itom noksúkäu nóitinake jume hermáanom júneria béchïbo jachin bem emo bíchähui.

³⁷ Jü Bernabé juka Juan Márcosta ámemak hueë ïai,

³⁸ të jü Pablo kaa ä türímáchilei, bueítuk áapo jum buiära Panfíliapo am tösiká kaa juka tékilta bem huériäu ámemak chúppak.

³⁹ Bűrükim nau noókak kaa nánancha éaka, júnensum emo näikimtek. Jü Bernabé juka Juan Márcosta nuksiká Chíprë bíchaa barcopo bäau huétchek.

⁴⁰ Pablo éntok, juka Silasta yeu púaka, yeu siika hermáanom bétana Señorta mampo yéchahuaka.

⁴¹ Huanäi Siria buiära páman siika éntok Cilicia buíarapámani, jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

16

Timoteo jü Pablotamak siika, éntok Silastamaki

¹ Jü Pablo éntok Silas jum pueblo Dérbeu yájjak éntok pueblo Lístrahui. Huämirim senu yoreme Jesucristota súalemtau yájjak Timotéo téamtahui, jámmut judía Jesucristota súalemta asóabehui, të jü ä áchaihua griégotukai.

² Jume hermáanom Litrabo joome éntok Iconiopo joomem türük áa bétana nookay.

³ Huanäi jü Pablo juka Timoteota ámemak hué äaaka ä circuncidaroatebok, jume judíom áma aneme kaa omti äaaka, bueituk bempo jüneiyay, juka ä áchaihuata griegotukähui.

⁴ Huanäi síme puéblompo bem katë pámanim jume hermáanom téjhuak juka apóstolim yáa nésahuèhui éntok jume yoiyötori yäut jóarim buere jóara Jerusalémpo aneme yáa nésahuèhui.

⁵ Júnëli huame Jesucristota súaleme chë júne ä súaleka tahuaka chëhuasu útteata nüyei, éntokim chikti táapo chëhuasu emo büruríai.

Jü Pablo tenkumta bënasi éaka juka yoremta Macedoniapo jometa bitchak

⁶ Jü Espíritu Santo jum Asia buíaräpo juka tü nokta Jesucristota bétana huemta kaa am nok äay. Júnëli jü Pablo éntok jume áamak kateme Frigia buiära páman sájjak éntok Galacia buíarapámani.

⁷ Huanärim Misia buiärata yumäu yájaka Bitíniä buiärau bíchaa katbábarek, të Jesústa Espíritu kaa áman am kat-äay.

⁸ Huanärim Míisiapo bóula sájaka, Troas puertou kom yájjak.

⁹ Huämi jü Pablo tukáapo tenkumta bënasi éaka juka yoremta bitchak Macedónia buíaräpo jometa au huéeka jiókot ínel au jáamta: “Macedooniahué siká itom anía.”

¹⁰ Juka Pablota júkai bíchak, itote lijtaroa táytek, Macedooniau bíchaa kat báreka, lütüriapo juka Diosta itom áman núnü tíaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta áman itom nok äaaka.

Jü Pablo éntok Silas Filipospom aaney

¹¹ Ínëlite jum pueblo Tróaspo barcopo bäau huátteka jum isla Samotracia lúl-la sájjak. Yokoriapote béja pueblo Neápolisü yájjak.

¹² Huämite jum pueblo Filíposiu bíchaa sájjak. İri éntok colonia romáanotukai, jum Macedonia buíaräpo jü pueblo chë buëuru. Huämite jaiki táapo jáni aanek.

¹³ Séjtul jimyore táapote jum pueblopo yeu sájjak bathué mayoau bícha, huam chikti jakhuéi genteta Diostau oraciompo nonokhuähui. Huämite joteka jume jaámuchim áma nau yájakammeu juka tü nokta Jesucristota bétana huemta noókak.

¹⁴ Huépülaka Lídia téhuaka pueblo Tiatírapo jométaka. Áapo juka sanko finota lilata nénenkai. İri jámmut Diosta yöreme tüisi jü nókit suaka ä jíkkajai. Jü Señor éntok, juka Pablota nokäu ä jiápsipo yumáriak tüisi ä suálnakë béchibo.

¹⁵ Huanäi áapo batöhuak síme ä famíliammak nauhui. Chúkula béja ínel itou jiaahua:

—Eme tua chikti ín jíapsimak nee Señorta sualmáchilëtekem ín joau sájaka jaiki táapo júne áma aane.

Huanäi útteapo jëla áma itom tahuáriak.

¹⁶ Séjtuł, Diostau oraciónta jojuhuäu bíchaa itom katéi, senu ili jámmut itom nankírika siika diáblota at anë béchibo yore jünériaka. Áapo ä teko jóapo sáihuai éntok jábeta jünériaka yuun tómata kokobai ä tékom béchibo.

¹⁷ İri ili jámmut jü Pablota sáu naa hueetáitek éntok ito sauku, chayeka ínel jáaka: —İmëi yorémem ínel juka Diosta yörisi máchik nésahui joléerom, éntokim jachin ayuka enchim jínëutunake bétana enchim tejhua.

¹⁸ Büru táapo ínëli aaney, júnensu Pablo kaa tua al-léaka, au nótteka hua diáblota at anemtau ínel jiaahua:

—Jesucristota nésaupone jü ili jámutat enchi yeu huee sauhue.

Huanäi jü diablo huämi orapo áa tójjak.

¹⁹ Të huame ili jámutta tékom kaa éntok tómata ái bem kóbanakeu jünériaka, juka Pablota éntok Silasta buíseka yäurau yéu am tójjak.

²⁰ Huämirim yäurapo yéu am tóij-lataka ínel jiaahua:

—İmëi oóhuim judíomtaka itom pueblo au tóboktitua,

²¹ éntokim huaka kaa itou chäkamta itom majtía itom ä boojoria iaaka, bueituk itapo romaanom.

²² Huanäi jü génte am béj-reka jáptek. Jü yäura éntok, am sanko joateboka jibebiammey tüisi am bemmuchatebok.

²³ Am bemmuchasukam cárcelpo am jóiyak, juka cárcelta suáyamta tüisi am suaya sáhuëka.

²⁴ İri éntok ikäi nésauta mabétaka chë huáijhua am kiimak éntok tabla guójöku am guóktetuak, kaa bem sákanakë béchibo.

²⁵ Të tukáa násuk huei jü Pablo éntok Silas Dióstahuim oraciompo nookai, éntokim hímnom buiikai Diosta úttileka, huate pereesom éntok, am jikkajai.

²⁶ Huanäi sej chukti jü buía tüisi áu yoyoak, éntok jü cárcel junne. Huanäi jume cárcel puertam sime emo etapok éntok jume cadeenam sime pereesom ámey súmatukau júne búttek.

²⁷ Jü am suáyame éntok, búsaka jume puértam emo etapolame téaka, ejparam yeu huíkkek au mēbáreka, jume peréesom yeu ténnek jani tíaka.

²⁸ Të jü Pablo at cháchayeka ínel au jiaahua:

—Kátë jachin emo johua. Simate ím aane.

²⁹ Huanäi jü am suáyame machíriata aáhuaka, búiteka ámeu kibákek, éntok máuj-rimnea au yoaka Pablota éntok Silasta guokpo ámeu au jímmak.

³⁰ Huanäi yéu am nuksiká ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, nechem tejhua, çjáchisune ayúnake jani ín jínëutunakë béchibo?

³¹ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokáhuë súale, huanäre jínëutunake, empo éntok jü em familia.

³² Huanärim juka tü nokta Jesucristota bétana huemta au noókak éntok sime jume ä jóapo anémmehui.

³³ Huämi orapo tukáapo jü am suáyame jum bem kökosi yáapo am báksiak. Huanäi áapo éntok sime ä famíliahua batöhuak.

³⁴ Chúkula ä joau am nuksiká am jibuātuatebok. Huanäi áapo éntok jü ä famíliahua tüisi al-léaka taahuak Diosta noki bem súalekë béchibo.

³⁵ Yeu matchuk jü yäura jume porisim áman jaásek jü am, suáyamtahui am búttia nésahueka.

³⁶ Jü am suáyame éntok, Pablatau ínel jiaahua:

—Yäurata bétana noki inou bíttuahuak enchim búttia sáihuaka. Júnentukem ára yeu kaate kaítat jachin éaka.

³⁷ Të jü Pablo jume porisimmeu ínel jiaahua:

—Itom románomtuk júnem síme puéblota bíchäpo itom bemmúchatebok, éntokem cárcelpo itom jóatebok kaa bat juka nokta itot chúpaka. ¿Én éntokem éhuil itom búttia báare? Kaa junëli huéiye. Éläpo bempo äbo sájaka itom yeu bébnake.

³⁸ Jume porícim jume yäuram íkai téjhuak, bempo májhueka taahuak am románomtukä bétana jünëaka.

³⁹ Huanärim jü Pablotau noókak éntok Silástahui emo jiókori nésahueka. Huanärim yéu am sákatuak, éntokim jiókot ámeu jiaahua jum puéblopo yéu am katcháhueka.

⁴⁰ Cárcelpom yeu sájaka Lídiata joau bíchaa sájjak. Huanärim jume hermáanom bíchuka éntok kaa kóm am ée sáhueka ámeu noksuka sájjak.

17

Jum Tesalónicapo buere naa muksi huéeme yeu siika

¹ Jü Pablo éntok Silas jum Anfípolis buiärapo áman sájjak éntok Apolóniä buiärapámani, jü pueblo Tesalónicäu bícha. Huämi kari kátekai jume judíom nau yayajäpo.

² Jü Pablo jíba ä boojóriä bénasi áman siika jum judíom nau yayajähui. Huämi baij semáanapo ámeu noókak chikti jimyore táapo, áa béucham ée íaaka.

³ Diosta noki jiojteripo nokamta ámeu nookai juka Crístota, Diosta yeu púari, jiókot ayúnake bétana éntok mukuka ä jiabitenake bétana:

—Júntuk íri Jesús ín áa bétana enchimieu nokäu ájária Cristo, Diosta yeu púari.

⁴ Huanäi huate judíom ä súaleka tahuaka jü Pablótamak chätuk éntok Silástamaki. Éntok juebena griégom Dios huáateme ket ä súaleka taahuak, éntok juebena jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame.

⁵ Të huame judíom kaa ä súalekame ámechá innëaka taahuak. Huanärim jume juëna yóremem kaita tékilekame nau núnuka, emo am tóboktituak. Huanäi jum puéblopo buéresi naa muksi huéeme siika. Jü yoreme Jasón téamta jóapom útteapo kiímuk juka Pablota jariaka éntok Silasta, áma yéu am huíkeka jü genteta mampo am joa báreka.

⁶ Tem kaa am téaka juka Jasonta buíseka ä huíksakaka ä nuksájjak, éntok huate hermáanom, yäurau yéu am tóijboka. Huanärim chayeka ínel jiaahuay:

—Ímëi yorémem síme ániat juka genteta kaa al-léetuame äbo ket yáij-la.

⁷ Jü Jasón éntok, ket ä jóapo al-léaka am mabétak. Síme bempo juka Césarta romapo reyta ley béj-reka kaate, bueitukim täbui reyta nésauhuë tíiya, juka jábe Jesús téamta.

⁸ Íkai jikkajaka jume géntem éntok jume yäuram júne emo tóboktiak.

⁹ Të jü Jasón éntok jume huate hermáanom juka Pablota éntok Silástam sákatuarókaka noókak. Huanärim tómita nénkak jum yäurapo ä tóij báreka bem am sákatuäu tajti áma ä órenakë béchibo. Huanärim búttiahuak.

Pablo éntok Silas jum Bereapom aaney

¹⁰ Huanäi jume hermáanom seep huäri tukáarit juka Pablota éntok Silasta áma yeu sákatuak pueblo Beréäu bícha. Bempo éntok, áman yájaka jíba jum sinagogau bíchaa sájjak.

¹¹ Ímëi judíom áma joome éntok, chë tü jiápsekai huame Tesalónicapo joomem béppa. Kíalíkum juka tü nokta al-léaka mabétak. Huanärim chikti táapo juka Diosta noki jiojterit suuhuai huaka nokta ámeu nokhuamta áma jünéria báreka lútüria jani ti éaka.

¹² Júnëli juebena judíom ä súaleka taahuak, éntok griégo jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame éntok juebena oóhuim.

¹³ Të jume judíom Tesalónica pueblopo joome jünéaka juka Pablota jum Beréapo tü nokta Jesucristota bétana huemta nokähui, ámanim sájaka buéresi naa muksi huemta áma yáuhuak.

¹⁴ Të jume hermáanom bamsipo juka Pablota bahué mayoau bíchaa simtúak. Jü Silas éntok, áma taahuak jum Beréapo, éntok jü Timoteo.

¹⁵ Jume Pablótamak sájakaihuim jum buëuru pueblo Aténas teäpo ä tójjak. Huanärim nóttek nokta huériaka juka Silasta éntok Timotéota lautí jëla áman Pablatau am yáijnakë béchibo.

Jü Pablo jum pueblo Atenaspo aaney

¹⁶ Jü Pablo jum Atenaspo aneka juka Silasta boobíchaka éntok Timotéota, tüisi kaa al-leiyai jum puéblopo juebena dios yorem yáarim ayúk tíaka, éntok juka genteta áma jometa am yörë tíaka.

¹⁷ Kíalíku jume judíommeu nookai jum sinagogapo éntok huate ámemak chäkammehui, Diosta emo yörë tíammehui, áa béucham ée íaaka. Éntok jíba chikti táapo huame plázapo nau yayájammeu ket nonokai.

¹⁸ Huate yorémem juka epicúreota yore majtíäu huériame. Éntok jume estóicosta yore majtíähui, áamak noktáitek. Huate ínel jiaahua:

—¿Jáchisu itou jia jáni í yoreme nónnokame?

Huate éntok, ínel jiaahua:

—Kia tattábui diósim bétana nokamta benna.

Júnëlim jiaahuay bueituk juka tü nokta Jesústa bétana huemta ámeu nookai éntok jume kókkolam jíabitenake bétana.

¹⁹ Huanärim áman Areópago ä nuksájjak, huam bem nau yayájaka nokta bem lútüria jojoähui. Huanärim ínel au jiaahua:

—Itómë tejhua ä jítatukähui íkái bemela yore majtíahuamta em huériähui.

²⁰ Bueitukë kaa itom jíjjikkajäu itou nooka, ítapo éntok, ä jünéria báare jachin em itou jiaubárehui.

²¹ Júnëlim au jíahuak bueituk sime jume Atenaspo joome, éntok jume kaa áma jométaka áma jóakaihuim, kaítat éntokim chë jíápsekai hua bemela huemta bem jikkaijnakeu jíbba éntok bem ä ettejhuanakëhui.

²² Huanäi jü Pablo huame Areópagopo aneme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme öhuim Atenaspo joome, enchímmetne suuhua tüisi enchim dios huáatëhui.

²³ Bueitukne jum diósim enchim yóyörë bëkatana huerámaka senu altárit jiojteta ínel jáamta bitchak: “Jü Dios kaa täyahuamta béchibo yáari íri altar.” Íri Dios kaa enchim ä täyaka júne enchim ä yörë bétanane enchimmeu nooka.

²⁴ ‘Íri Dios íkái ániata yáuhuak éntok sime at ayúkamta. Áapo juka téhuekata átteak éntok juka buíata, éntok kaa tiöpo yorem yáaripo jóuhuak.

²⁵ Kaa huame yorémem jita áa béchibo yáanakeu huáatia, jita au bëye bénasi. Bueituk áapo ájária jü jíapsihuamta yore mikame, jekata éntok simeta juka itom huáatiähui.

²⁶ ‘Áapo huépul yoremte im buíapo jünakteka sime genteta at yeu sákatuak, sime ániat am jóanakë béchibo, jaiki taáhuarim bemámet jíapsinakeu am téjhuaaka, éntok nátepoa jak tua bem jóanakëhui.

²⁷ Im buíapo am jünaktek áapörík, juka Diosta, jaríaka bem ä téunakë béchibo. Lútüriapo áapo itou huépulammeu kaa mekka ane jiöbe.

²⁸ Bueituk áapörík úttiärayte jíápsa, naate kaate, éntokte ketune im buíapo aane. Ket huate koba súakame chë bannaataka imi enchim buíaräpo anéihuim ínel jáká bénasi: “Diosta famíliapote joome”, tíakame.

²⁹ Juntuksan ítapo Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta oropo yáatukä bénasi éepo yúmala, éntok tomi tósaliipo, éntok tétaipo junne, juka yoremta ä éakäpámani.

³⁰ Jü Dios banaataka kat-riapo jume yorémem jiókorek kaa áapörík bem täyüubechi, të èni sìme yorémem ániat anemmeu nooka am jíapsi kúakti sáhueka.

³¹ Bueituk áapo taáhuata yéchala sìme ániat anémmet juka nokta chuparókaka lútüriata huépámani, juka yoremta yéu ä púari yäut yéchaka. Íkai nokta lütüria yáuhuak sìmem ä jünérianakë béchíbo kókkolam násuk ä jíabitetuaka.

³² Juka kókkolam násuk jíabitehuamta bétana nokamta jikkajaka, huate ä junnériai, huate éntok, ínel jiaahua:

—Jauhueeka jübuë iäri bétana itou noknake.

³³ Huanäi jü Pablo am tösiika.

³⁴ Të huate yorémem ä súalekame áamak sájjak. Huámëi násuk aaney jü yoreme Dionísiö ti téhuaka jum Areópagopo tékiaka, éntok senu jámmut Dámaris ti téhuaka, éntok huaate.

18

Jü Pablo jum pueblo Corintopo aaney

¹ Chúkula, jü Pablo jum buere joära Atenaspo yeu siká jum pueblo Corintou bíchaa siika.

² Huámi senu judío Aquilä ti téhuakamta téuhuak, Ponto buíaräpo jometa. Kaa bínhuatuka jü Aquila éntok ä jubíahua Priscilä ti téhuaka Italia bétana áma yáij-latukai. Ámanim yeu sájjak bueituk jü áma nésauhueme, rey Claudio ti téhuakame, sìme jume judíom jum romapo yeu sákatuak. Jü Pablo áman bem joau siika am bit báreka.

³ Huanäi éntok ámemak áma taahuak ámemak tekipanua rókaka, bueituk áapo ket juka bempörim tekia tékiakai, jume lona kárim jojoai.

⁴ Chikti jimyore táapo jü Pablo jum sinagogapo. Huámi ámeu nonokai áa béucham èe íaaka, jume judíom éntok kaa judíom junne.

⁵ Huanäi juka Silasta éntok Timotéota Macedonia bétana áma yájak, jü Pablo kaita éntok joaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta jume géntemmeu nookai, machisi jume judíom tettéjhuaka juka Jesústa jü Crístotukähui bempörim boobícháhui.

⁶ Të bempo ä béj-reka japtetáitek, éntokim áa bétana jájana jiautáitek. Huanäi jü Pablo ä sanko tátakek; huári séñatukai ä simbárë bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emeisu enchímmet ä tátabnake huaka nokta bétesi machik enchímmet chúpánähui. Ínapo béja juka Diosta nee enchimmeu nok iäu enchimmeu nóksuk. Én éntokne huame kaa judíommeu bíchaa huéenake; huámëhuíne juka tü nokta noknake.

⁷ Huanäi jum sinagogapo yeu siká senu yoreme Jústto ti téhuakamta joau bíchaa siika. Áapo ket Diosta yöyorei éntok jum sinagoga naapo jóakai.

⁸ Huanäi jü Crispö ti téhuakame, sinagogapo nésauhueme, juka Diosta noki jikkajaka juka Señorta súaleka taahuak éntok sìme jü ä famíliahua. Éntok ket juebénaka jum pueblo Corintopo joomem juka tü nokta jikkajaka ä súalek, éntokim emo batötebok.

⁹ Huanäi jü Pablo tukáapo tenkumta bénasi éaka juka Señorta au nokamta jikkajak ínel jáamta:

—Kátë majhuë. Jíbë ámeu nooka,

¹⁰ bueituk juebénaka ímī puéblopo aane ín noki súalnakeme. Kátē jachin eiya. Ínapone émomak aane enchi suáyaka. Kaabe ára émot mámtenake juénak emou yáa báreka.

¹¹ Jü Pablo íkái jikkajaka áma taahuak jum Coríntopo senu huásuktia áma busan metpo, juka tü nokta Jesucristota bétana huenta am majtiaka.

¹² Juka Galión ti téhuakamta jum Acaya buíaräpo yäuttuk, jume judíom huámechi taáhuarimmet jum Coríntopo nau éaka emo tóboktiak Pablota béj-reka. Jum yäuraapom yéu ä tójaka

¹³ jü nésauhuemtau, Galióntau, ínel jiaahua:

—Í yoreme juka genteta áa béu éetua täbuiasi juka Diosta am yöri sáhueka, juka itom ley bej-reka.

¹⁴ Juka Pablota nok báareisu, jü Galión jume judíommeu ínel jiaahua:

—Íkái béttesi machíako, o yore súahuamta bétana ä huei, ínapo enchim nok jikkaij éiyey, jume romáanom ley huë bénasi.

¹⁵ Tē íri kia nokta bétana huéiye éntok jábeta téhuam bétana éntok enchim ley bétana. Eme ára ä tü yáuhua íkari, bueituk ínapo kara enchim ä tü yáaria.

¹⁶ Huanäi jum yäurapo yéu am bébtebok.

¹⁷ Huanäi síme jume griégom áma anéihuim juka Sostenesta, judíom sinagogapo nésauhuemta jaatiaka ä bépsuk huämi yäurata bíchápo. Tē jü Galión kaita júne áa náapo huë bénasi eiya.

Pablo júchi jum pueblo Antioquíau ä tekia chúpaka éntok júchi ä naatek béja bájinake

¹⁸ Jü Pablo jíba áma taahuak huämi puéblopo juebena táapo. Chúkula béja jume hermáanom tebótuaka Síriau bíchaa barcopo báau huétchek Priscila éntok Aquilátamaki. Jum pueblo Cencréapo aneka, kee barcopo báau huécheke, lóbala au síkatebok ä nokákäu chupa báreka.

¹⁹ Jum pueblo Efésö teähuim yájaka, jü Pablo juka Priscílata éntok Aquilata tösiká jum sinagogau bíchaa siika. Huanäi jume judíom huämi nau yayájammeu noókak.

²⁰ Bempo éntok, au noókak júchi jaiki táapo áma ä tahuá sáhueka, tē áapo kaa báarei.

²¹ Huanäi am tösiika ínel ámeu jíaka:

—Úttea juka pajkota jum buere joära Jerusalémpo huéenakemta ín bínnekēhui, tēne júchi enchimmeu nóttinake Diosta báareyo.

Huanäi jum Efésö pueblopó barcopo báau huécheke siika.

²² Jum Cesaréa pueblopó yepsaka jü Pablo buere joära Jerusaléniu bíchaa siika áman jume Jesucristota súaleme tebótua báreka. Huanäi pueblo Antioquíau bíchaa siika.

²³ Chúkula jaiki táapo áma aneka, júchi yeu siká jum Galacia buíaräpo éntok Frigia buiärapo simem bekatana naa siika jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

Aapolos jum Efesopo géntemmeu nookay

²⁴ Huámechi taáhuarimmet senu judío jum pueblo Efesopo yépsak Aapolos, jum pueblo Alejandríapo jométaka. Áapo ujoyorisi ára nookai, éntok juka Diosta noki jiojteri tüisi täyai.

²⁵ Señorta nésahue páman tüisi majtiatukai, éntok tüisi at jiápseka jume géntemmeu nonokai, machisi juka Jesústa bétana huenta am majtiaka. Tē áapo juka Juan Bautístata yore batōaka ä nonókäü jíba täyai.

²⁶ Júnēli jü Apolos kaa májhueka ámeu noktáitek jum sinagogapo. Tē jü Priscila éntok Aquila, akím ä nok jikkajaka, omot yéu ä nuk sájaka machisi ä téjhuak jachin chē tüisi ä huēhui juka Diosta lütüria.

²⁷ Huanäi juka Apoolojta jum Acaya buiärau bíchaa huee báarei, jume hermáanom óusi ä éetuak, éntokim jume Jesucristota súaleme áman anemmeu jiojtek tüisi ä mabet nésauhueka. Huanäi jum Acayau yepsaka juebénam aníak jume Diosta éäpo juka tü nokta súalekame.

²⁸ Simem jikkajäpo machisi jume judíom tejhuai bem jióblataka katëhui hua nooki lútula huémtaayi bempörim kara éssöhui, Diosta noki jiojteri ámeu nokaka juka Jesústa jü Crísto tíaka hua bem boobíchähui.

19

Pablo jum pueblo Efesopo aaney

¹ Juka Apolosta jum pueblo Coríntopo ä aaney, jü Pablo éntok jume buiäram jikat tahuammet naa siika, huanäi pueblo Efesou yépsak. Huämi huate Jesucristota súaleme téuhuak tem Juan Bautístata yore majtiákäü jíba täyai.

² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jü Espíritu Santo enchimmeu kom yuumak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta enchim súaleko?

Huanärim ínel ä yommiak:

—Katchante júne ä jikkaij-latukai juka Espíritu Santota ayúkähui.

³ Huanäi jü Pablo ínel am temájek:

—¿Jáchisem batöhuak?

Bempo ínel ä yommiak:

—Juanta yore batöa pámani.

⁴ Huanäi Pablo ínel júchi ámeu jiaahua:

—Juan juka genteta batöai señalpo bénasi bem jíapsi kúaktekä béchibo. Të kécham tetejhuai huaka chúkula yebíjnakëmta am súal sáhueka, huaka Jesústa, juka Crístota Diosta yeu púari.

⁵ Íkai nóktam jikkajaka, juka Jesústa Diosta üúsitukäü súaleka batöhuak.

⁶ Huanäi juka Pablota choápo áme béppa mámtek, jü Espíritu Santo ámet kom siika. Huanärim tabui nokpo noktáitek, éntokim juka nokta Diosta bétana huemta nookai.

⁷ Jume yorémem batöhuakame jíba tua síme nau dócetukai.

⁸ Pablo jum baij metpo jum sinagogapo yéyepsai. Huämi ámeu nonokai kaa májhueka, jume géntem áabeu ée íaaka Diosta nésahuëpo bétana ámeu nokaka.

⁹ Të huate bem jíapsi námakasi joaka kaa ä súal báarei, al-lam jájana jiaahuai juka Señorta lütüriatachi genteta jikkajäpo. Huanäi Pablo am tösika, jume Jesucristota súaleme nuk siika jum escuela Tiránnou bícha. Huámi chikti táapo am majtíai.

¹⁰ Guoi huásuktiapo áma taahuak am majtíaka. Junëli síme jume Asia buiaräpo joomem juka tü nokta Señor Jesústa bétana nokhuamta jikkajak, judíom éntok kaa judíom junne.

¹¹ Dios éntok, juka Pablota buéresi kaa jaibu johuamta jotúai.

¹² Júnëli jume páayum éntok sanko júne jü Pablota takáhuat jálojtekame jume kökoremmeu tóijhuay, am tutütey, bem kökoa bétana, jume diáblom yorememmet aneme júne yeu sásakay.

¹³ Të huate judíom kia naa kateme, jume diáblom géntemmet aneme yeu bébame, Señor Jesústa nésaupo yéu am beb báarei ínel jíaka:

—Jesústa nésaupote enchim yeu katchauhue, hua Pablota áa bétana nonókäü nésaupo.

¹⁴ Íkärim johuai jume Escevä téamta üusim guoy búsanika, hua tiöpopo tékiakammeu nésauhuemta üusim.

¹⁵ Të íkai am yáak, jü diablo ínel ámeu jiaahua:

—Jukane Jesústa täya, éntokne jüneiya Pablota jábétukäihui, tëne enchim kaa täya enchim jábemtukähui.

¹⁶ Ínel jíaka, jü yoreme díablota at anëu ámeu huánteka sanko síusiuti am huíkkek, éntok sussutti am chóchonaka am nahuítek. Huanärim jum jóapo yeu ténnek kaa sánkoka éntok tüisi kökoleka takáhuachi.

¹⁷ Síme jume Efesopo jóakame, judíom éntok kaa judíom junne, íkai jünériaka tüisi majhuëi, éntokim Señor Jesústa buéresi úttileka taahuak.

¹⁸ Juebénaka jume Jesucristota susualekame jum Pablota anëpo yajjai, bannaataka kaa tühua bem boojóriäu yeu buíseka.

¹⁹ Juebénaka móriata tekípánoaihuim bem librom áma yeu nüpak, huanärim simem bíchäpo táahuak. Jukam síme libro béjhuata jünéria báreka ä näikiak. Huanärim ä jünériak cinkuenta mil tomi tósálita am béj-rèhui. ²⁰ Júnëli chë juebena gënte juka Señorta noki súaleka taahuak éntokim jüneiyai útteata ä jípurèhui.

²¹ Chúkula Pablo jume hermáanom Macedonia buíaräpo éntok Acaya buíaräpo aneme bitbábarek, huämi boula siká éntok, buere joära Jerusaléniu bíchaa hueerokkai. Jum buere joära Jerusaléniu nóitisuka éntok, ket Romáu bíchaa hueerokkai.

²² Huanäi guoyim jume ä aníame Macedóniau jaásek, juka Timotéota éntok juka Erástota. Áapo éntok, júchi jaiki táapo jum Áasiapo taahuak.

Jum Efesopo buere naa muksi huéeme yeu siika

²³ Huámechi taáhuarimmet buere naa muksi huéeme jum pueblo Efesopo yeu siika tü nokta Jesucristota bétana huemta béj-reka,

²⁴ yoreme Demétriota nokim béchibo, platapo jita júne jojoame. Ìri yoreme jü diosa Diana téamta tiöpo bénak jum plátapo jojoai. Huanäi jume ä tékilpo ä aníayme yuun tómita kokobatuay.

²⁵ Huanäi áapo ímëi yoremem nau rúktiaka, éntok huame álë bënasi tekípanuame këtchi, ínel ámeu jiaahua:

—Eme tüisi jüneiya ìri tékiliai tüisi itom ito aniähui.

²⁶ Të kéchem jüneiya, éntokem ä jikkaja ika Páblota jume diósím yorémem joäu kaa diósím tíähui. Júnëli juka juebena genteta áa beu éetua, kaa imi Efesopo jíbba, kia síme Asia buíaräpo junne.

²⁷ Ìri ínëli huéeme tua kaa türi, bueituk ì itom tékil kaitäpo tahuánakë, éntok kia hua diosa Diana yörisi machik tiöpota úttíluame júne kaitatunakë. Júnëli kaitäpo bittáitina jü diósata buéria, jü síme Ásiapo joomem yörèhui, éntok síme ániat öbisi aneme yörèhui.

²⁸ Íkai jikkajakam tüisi öómteka chaytáitek ínel jíaka:

—¡Buéresi yöríhua itom áiye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

²⁹ Júnëli buéresi naa muksi siika jum pueblo. Juka Gáyo ti téhuakamta buíssek éntok Aristárkota, guoi oóhuim Macedóniapo joomem Pablótamak rejtéihuim. Huanärim am huíksakaka am nuksájjak áman kari bem nau yayájäu bícha.

³⁰ Huanäi jü Pablo jume gëntemmeu nok báreka áman kibák báarei, të jume Jesucristota súaleme kaa ä tójjak.

³¹ Huate yäuram junne jum Ásiapo nésauhueme, jume ä amígokame, nokta au bíttuak jíókot au jíaka kaa áman genteta násukun ä kibák sáhueka.

³² Jumu éntok, juebénaraata násuk sooti chayhua jachin júne jíaka, bueituk hua chë búrura kaa jüneiyai jita béchibo áma emo nau am tóij-latukähui.

³³ Të huate yorémem áma aneme jünéame juka Alejándrota, juka judíom bat kéchakäu, téjhuak jita áma huèhui. Jü Alejandro éntok, mámammea séñata ámeu

yáuhuak, am chay yánti iaaka, bempörim, jume judíom, nok-ria báreka genteta jikkajäpo.

³⁴ Tem jünéaka ä judíotukähui, sime ínel chaayey, guoi orapo jäni:

—¡Buéresi yöríhua itom áíye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

³⁵ Huanäi hua yäurapo secretario juka genteta nok yáatituaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme Efesopo joome, nechem jikkaja. Sime ániat öbisi aneme jüneiya íkái pueblo Efésota juka diosa Diana buéresi yöríhuamta tiöpo ä suáyähui, éntok juka tétata ä takahua bennak téhueka bétana kom huéchilata.

³⁶ Kia jábe júne kara íkái esso. Jüntukem kaa bat jále, éntokem kaa jita júne johua kaa bat tüisi ä jünériaka.

³⁷ Bueituk ime oóhuim enchim im nüpakähui kaita juénak jum enchim tiöpopo johua, éntokim enchim diosa Diánata bétana kaita juénak nooka.

³⁸ Jü Demetrio éntok jume áamak tekípánoame am bėj-reka jita nokmáchiak, éläpom, bempo, am nätuanakë; júnen béchibo yäuram aane. Huámëi bíchäpom nánancha ára emo nok-ria.

³⁹ Táabuik jítasu enchim aahuai éntokte huam leyta huë páman nau rúkteka nau ä ettéjhuanakë.

⁴⁰ Bueitukte kaa tüisi aane. Itom júnem nätuanake yäurata bėj-reka itom ito toboktiabárë tíaka, íkái én im yeu sikä béchibo. Bueitukte jachin júne kara lütüriata nenka jü im naa muksi yeu sikamta bétana.

⁴¹ Íkái noksuka, béja jume áma nau yáij-lame sákatuak.

20

Jü Pablo Macedonia buiärau bíchaa siika, éntok Grecia buiärau bícha

¹ Huaka naa muksi huemta luútek, jü Pablo huame Jesucristota súaleme nau núnuka ámeu noókak jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Huanäi am íbaktiaka am mam buíseka, Macedonia buiärau bíchaa siika.

² Huanäi sime huáchí ániat naa siika hermáanommeu noksísimeka, jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Chúkula béja jum Grécia buiäu yépsak.

³ Huämi baij metpo aneka, béja jum barcopo síriau bíchaa yeu huee báreka, jünëak jume judíom ä bėj-reka tekípánoähui. Kíaliku notibábarek jü buíachi, júchi Macedonia buíara pamam huee báreka.

⁴ Sime ímëi áamak sájjak: jü pueblo Sópater Beréapo joome, éntok jume pueblo Tesalónicapo joome Aristarko éntok jü Segundo ti téhuakame, jü Gáayo ti téhuakame pueblo Dérbeapo joome, jü Timoteo, éntok jume ásia buiärapo joome kétchi Tíquico éntok Trófimo.

⁵ Ímëi hermáanom bat sájaka jum pueblo Tróaspo itom boobítchak, juka Pablota éntok néechi Lucasta.

⁶ Páanim kaa levadúrakame buabuähuäu pájkota chúpukte jum pueblo Filípospote yeu sájjak barcopo. Mamni taáhuarim hueite jum Tróaspo ámeu yájjak. Huämite guoibusan táapo aane.

Jü Pablo jum Troaspo jume hermaanommeu nookay

⁷ Semáanata naatëpo, lominko táapo, jume Jesucristota súaleme nau yájjak jume páanim näikimte báreka juka Señorta nésauhuekä bénasi au am huáatinakë béchibo. Jü Pablo éntok, am majtiai. Yokóriapo au simbárë tíaka tukáa násuk huëu tajti ámeu noókak.

⁸ Baij kárim nat béppa jokäpo jikáchim nau yáij-latukai, juebena lámparam béetëpo.

⁹ Senu yoreme jübua yötuka, Euticö téaka, jum ventanapo káteka nokta jikkajai. Huanäi juka Pablota binhua nokái, yetem au yuumak. Júnensu kóchoka yeutana bíchaa buíau kom huétchek. Huanäi mukílataka tóboktiahuak.

¹⁰ Jü Pablo éntok, kom siká, hua mukílata béppa au jímmaaka ä íbaktiak. Huanäi jume hermáanommeu ínel jiaahua:

—Katem guomguomte, bueituk béja júchi jíabitek.

¹¹ Huanäi jü Pablo júchi jikáu siká jume páanim näikimtek. Jume hermáanom am buásuka éntok, júchi ámeu noktáitek matchüu tajti. Huanäi siika.

¹² Huä ili yoreme jübua yötume mukúkäu éntok, jíapsaka ä joau bíchaa nuksákahuak. Huanäi síme tüisi al-léaka taahuak.

Troaspom yeu sájaka Miletou bíchaa sájjak

¹³ Ítapo jum barcopo bat sájjak Asón puertou tajti, juka Pablota huämi nü báreka itom nau nokákäpo Bénasi, bueituk áapo buíat hueerokkai.

¹⁴ Jum Asonpo itom au yájak, barcopo itomak siika, huanäite Mitiléne puertou bíchaa sájjak.

¹⁵ Huämite yeu sájaka yokóriapo isla Quiöu béa yájjak. Júchi yokóriapote béja puerto Sámospo yájjak. Jum Trogílio pueblou jinyóreka yokóriapote béja puerto Miletou yájjak.

¹⁶ Júnélite aika bueituk jü Pablo jum Efésó pueblou kaa huee báarei, kaa jum Asia buíaräpo binhuatu báreka, bueituk láuti buere joära Jerusaléniu an báarei Pentecostés táapo, jume judíom pajko táapo, kaita jachín au macháiko.

Jü Pablo jume yoiyöturim Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo jomemmeu nookay

¹⁷ Béja jum Milétopo aneka jü Pablo jume yoiyöturi Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo joómemeu nau núnotebok.

¹⁸ Am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya jachín ín ino nükähui bannaataka ímí Ásiapo aneka im ín yepsákäpo naateka.

¹⁹ Síme tiémpotane enchimmak aanek Señorta béchibo tekípánoaka kaa buere ino ériaka, ín ópuam buéresi huótiaka, éntok juebena jíókot máchirata bíchaka jume judíom nee béj-reka tekípánoakä béchibo.

²⁰ Tène juka enchimmeu türi máchik kaa tójaka jíba enchimmeu ä noókak, símem bíchápo enchim majtiaka éntok enchim jóapo junne.

²¹ Kia judíommeu éntok kaa judíommeu júnene noókak Diostau am jíapsi kúakti sáhueka, éntok juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokäu am súal sáhueka.

²² Én éntokne Jerusaléniu bíchaa síme Espíritu Santota útteata nee joriä béchibo, kaa jünéaka huämi jita bénak inou huéenakēhui.

²³ Jü ín jünériäu íri jíbba, juka Espíritu Santota nee tettéjhuähui jum síme puéblompo ín yepsäpo, juka ín peréesotenähui éntok jíókot máchirata inou huéenakēhui.

²⁴ Tène símeta íkai kaachín eriä. In jíapsi júnene kaa beutire. Kia jíbane ín tékil chúpak jíba türínake, éntok al-léaka huaka tékiata Señor Jesústa ín mampo tójakäu chúpako, juka tü nokta Diosta tühua bétana huemta ín ámeu noknákēhui.

²⁵ 'Én éntokne jüneiya éenchim jábe júne jume Diosta nésauhuëu bétana ín ámeu nokákäu kaa júchi nee bínnakēhui.

²⁶ Kíalíkune én huitti enchim téjhua báare, kaitane éntok enchim béchibo yómmia báare,

²⁷ bueitukne símeta enchimmeu nok-la juka Diosta éähui, kaita enchim éssoriaka.

²⁸ Júntukem emo suaya, éntokem síme jume Jesucristota súaleme suaya, bueituk jü Espíritu Santo enchim yeu púala tékiata béchibo, Jesucristota súaleme enchim suáyanakë béchibo, huame ä ojbo huötiaka ä kobákähui.

²⁹ Ínapo jüneiya nee siik, huátem yáijnakëhui jume Jesucristota súaleme täbuiasi jatía báreka, kaitäpo am tahuária báreka jume robo tebai kókkoram kabáram tetéjalë Bénasi.

³⁰ Éntok enchim násuk aneme júne huate emo tóboktianake juka lütüriata tójaka aranókíchiata yore majtía báreka, jume Jesucristota súaleme áme beu ée íaaka.

³¹ Júntukem kaa koptel-la. Áahuem huáate jachim ínapo jum baij huásuktiapo, taáhuarit tukáarit naabúrujti, kaa yáateka enchimneu nookai ín ópuam guötiaka.

³² 'Én éntok, ín hermaanom, Diosta mámpone enchim jóiyak, Diosta noki, ä tühua, bueituk huári tua enchim óusi éetuanake, éntokem ä nokä páman katétek huame Diosta bíchápo.

³³ Tómita éntok kia sánkota junne, kanne enchimmet beutire.

³⁴ Ál-lane tekipanuak ín huáatiäu jípu báreka, éntok huame ínomak anékame béchibo junne. Éme júne tüisi jüneiya.

³⁵ Jíbane júkái enchim majtiak junëli enchim tekipanuanakëhui jume jiókot éame enchim aníyanakë béchibo, hua Señor Jesústa noki ínel jámtau huáateka: "Chë al-léaka tahuánake jü yore jita mikame hua jita mabétamta béppa."

³⁶ Chúkula béja jü Pablo junëli jiáusuka, tónommia kíkteka Diostau buaanak sîmemmaki.

³⁷ Huanäi síme buanaka juka Pablota íbaktiak, éntokim ä besítok bem ä boojóriaí Bénasi.

³⁸ Bueitukim tüisi sirokai hua ámeu ä nokákäu béchibo, kaa júchi bem ä bínnahuëhui. Huanärim áamak sájjak barkóu ä jámú tajti.

21

Jü Pablo jum buere joära Jerusaléniu bíchaa siika

¹ Jume hermaanom tö sájakate barcopo jámuka sájjak. Huanäite lútula sájjak isla Cos teäu bícha, yokóriapo éntok, isla Ródasiu bícha, huämi éntok, puerto Pátarau bícha.

² Jum Pátarapote senu barcota Feniicia buiärau bíchaa huátaktemtaute yájjak. Huämite jámuka sájjak.

³ Bahuepo katékate juka isla Chípreta mékkäriat bitchak, huanäite míköri bétana ä tösájaka Siria buiärau bíchaa sájjak. Jü barco itom áma katëu éntok, juka ä huériäu jum puerto Tíropo tösím báarei, kíalikute huämi kom chéptek.

⁴ Huämite jume Jesucristota súaleme téaka ámeu áma taahuak guoibusan táapo. Bempo éntok, jü Espíritu Santota bétana téjhuaataka jü Pablatau jita huéenakehu, áahuim nookai kaa jum Jerusaléniu ä huee sáhueka.

⁵ Të guoibusan taáhuarim yúmak, jíbate sájjak. Síme jume Jesucristota súaleme bem jubímmak éntok bem usímmak itom boo tójjak jum pueblo mayoau tajti. Huämite see päku tónommia jápteka Diostau buaanak.

⁶ Huanäite ito íbaktiaka ito mam buíseka barcou jámuk. Bempo éntok, nóttek bem joau bícha.

⁷ Tiró puertopote yeu sájaka Tolemáida puertopote kom chéptek. Huämite ä chúppak juka bahuepo itom boojoaíhui. Éntokte huämi jume hermáanom tebótuaka senu táapo ámeu áma taahuak.

⁸ Yokóriapote áma yeu sájaka jum pueblo Cesaréa téäu yájjak. Huämite jü Felípeta joau yájjak, hua tü nokta Jesucristota bétana huemta géntemneu nonókamta jóahui

hua guoibúsanimmak näikiatukaïhui, jume apóstolim ä aniaihuummaki. Huanäite áma au taahuak.

⁹ Jü Felipe náikim malakai kee kuname. Huámëi jaámuchim juka bat bíchaa ayúnakemta jünériaka nonokai.

¹⁰ Béjate jaiki táapo jáni áma aaney juka profeta Agabo ti téhuakamta Judea buiära bétana áma yepsako,

¹¹ itom bíchiseka. Huäri juka Pablota huihuíkosäu nüka, guokpo éntok mampo áí au súmaka, ínel jiaahua:

—Jü Espíritu Santo ínel jiaahua: “Juka yoremta íkái huikósata átteakamta jume judíom íneli ä súmaka jume kaa judíom mampo ä yéchanä tíiya jum Jerusalémpo.”

¹² Íkái jikkajaka, ítapo éntok jume Cesaréapo joómëm jü Pablotau jiókot jiaahua kaa Jerusaléniu ä huee sáhueka.

¹³ Të jü Pablo íneli itou jiaahua:

—¿Jatchiakem buaana, éntokëm ín jíapsi kaa al-léetua? Ínapo kaachin ä eria jum Jerusalémpo ín sumanáhui, éntok kia ín mënau junne Señor Jesústa béchïbo.

¹⁴ Katte ä yúyüuka, ä tójaka ínel jiaahua:

—Éläpo jü Señorta éäu yáatunake.

¹⁵ Chúkula béjate ito lijtarooka, Jerusaléniu bíchaa sájjak.

¹⁶ Jume huate Jersucristota súaleme Cesaréapo joome éntok, itomak sájjak. Áme násuk éntok, senu yoreme hueiyei Chíprepo joome Nason ti téhuaka, íäri jóapo yaij éaka áma tahuá báreka. Áapo béja bínhua Jesucristota súaley.

Jü Pablo juka Jacobota áman bitchai ä aneïhui

¹⁷ Jum Jerusaléniu itom yájak, jume hermáanom al-léaka itom mabétak.

¹⁸ Yokóriapote jü Pablótamak sájaka juka Jakóbota áman bitchak ä anëpo. Huämirim aaney jume yoiyötori Jesucristota súalemmeu yäut jóarim.

¹⁹ Jü Pablo am tebótuasuka jïba am ettéjhuariatáitek huaka tühuata Diosta yáakähui jume kaa judíommehui áapörík ámeu nokako

²⁰ íkärím jikkajaka Diosta úttileka taahuak. Huanärim Pablotau ínel jiaahua:

—Jéehui, itom hermáano, empo jüneiya jaiki mil judíom anëhui Jesucristota súaleme. Síme huámëi útteä tíiya juka Moiséjta nésauhui jonähui.

²¹ Bempo éntok, ettéjoríahuak empo jänituk ínel am majtíä téehua síme jume judíom sékána buíaräpo jóakame juka Moiséjta nésauhui kaa am jo sáuheka, éntoktukë bem usim júne kaa am circuncidaroa sáuhuë téehua, éntok kia huaka bannaataka itom, jume judíom, boojóriäu júne kaa am jo sáuhuë téaka.

²² Ensu, ¿jáchisute ayúnake jáni? Bueítuk jü génte em yepsákä bétana jünëak nau yáijnake.

²³ Senu huémtë yáak türínake. Imi ito násuk naiki oóhuim aane Diostau bem nātuari chupa báreka.

²⁴ Akë am huériaka áman áme beu emo ubba Moiséjta nésauhuëpo bénasi, éntoke juka síme limójnata ámeu aïhuamta am béjturia. Chúkula bempo emo chon chúktiatebonake bem ä nätualä bénasi. Júnëli síme jünéenake huaka emo bétana nokhuamta kaa lütüriatukähui. Ál-lam huaka Moiséjta nésauhuë páman enchi huëtíanake.

²⁵ Huame kaa judíom Jesucristota súaleme bétana éntok, katäkute béja ámeu jïojtesula am téjhuaaka kaa útteatukähui jukaram jonákë bétana. Kia jíbate juka huakajta huame dios yorem yáarimmeu limójnata kaa am buä sáuhue, kia ojbota junne, éntok bámsuaka mukílata huaakas. Éntokte kaa emo am jubek kaa emo am huátia sáuhue.

Jü Pablo jum tiöpopo buíjhuaka peréesotehuak

²⁶ Huanäi jü Pablo jume naiki oóhuim nuksiika. Yokóriapo béja áme beu au úbbak Moiséjta nésauhuëpo Bénasi ayuka. Huanäi jum tiöpou kibákek jume áma tékiakame téjhua báreka jita táapo ä yumánakeïhui huaka Moiséjta nesau huë páman bem emo buaníakäu bem chúpanakëhui, éntok jakhüéi juka límojnata bem áma tóijnakëhui.

²⁷ Të béja jume guoibusan taáhuarim yúmasei, huate judíom Ásiapo joome juka Pablota tiöpopo bíchaka, síme genteta emo tóboktituak. Huanärim ä buíseka,

²⁸ chayeka ínel jiaahua:

—¡Eme oóhuim Israelítam, itómem anía! Ìri ájaria jü yoreme símat naa huéeka jume géntemneu nokame itom nación bėj-reka, Moiséjta nésauhuëu bėj-reka, éntok íkái tiöpota bėj-reka. Íari béppa éntok, huate griégom jum tiöpopo kimala. Júnëli aneka íkái tiöpota itom tua yöreu kaa tüisi tahuária.

²⁹ Júnëlim jiaahuay bueitukim bannaataka jum puéblopó jü Trófimotamak ä bil-latukay, hua Efesopo joometamaki. Huákärim jum tiöpopo ä kibáchalatukä Bénasi éiyay.

³⁰ Huanäi jü génte au tóboktiaka, tenneka áman ámeu yájjak. Huanäi bempo ket jü Pablótat chátuka jum tiöpopo yeä nuksájjak buíapo ä huíksakaka. Huanärim sep jume puértam páttiak.

³¹ Béjam ä më báarei juka nokta comandantetau yepsayo síme juka pueblo Jerusalémata au tóboktiakä bétana.

³² Huanäi jü comandante jume sontarom éntok jume capitáanim bamsipo nau núnuka áman bíchaa am nuksiika. Huanärim tüisi teénneka áman genteta anëu yájjak. Bempo ä bébakasum ä tójjak.

³³ Huanäi jü comandante jü Pablota rúkteka guoi cadenamnea ä súmatebok. Chúkula béja nátemajek ä jábétukähui éntok jita ä yáakähui.

³⁴ Të jü génte juebénarata násuk huate chaayey kaa nanancha jíaka. Júnëli jü comandante kaa ámet jünéaka taahuak sooti am jíä béchibo. Huanäi juka Pablota cuarteliu bíttuak, sontarom anëhui.

³⁵ Béja cuarteliu jikáu kathuäu yájaka jume sontarom juka Pablota püaktiaka jikau ä núk sájjak, juka genteta káachin ä yáa iaka.

³⁶ Bueituk síme amapo kateka inen chaisakai:

—¡Akem ä mëa!

Jü Pablo jü gémteta jikkajäpo áu nok-riay

³⁷ Jü Pablo béja jum cuarteliu kibácha báahuaka, comandantetau ínel jiaahua:

—¿Játchune ára ino nok-ria jáni?

Jü comandante éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Játchë griego nokka?

³⁸ ¿Jatchu kaa empo hua Egítopo joome jakhuey yäurate bėj-reka emo tóboktiakähui, hua naiki mil yorémem yore sualéeraommak juyau huéchekaihui?

³⁹ Huanäi jü Pablo ínel ä yómmiak:

—Èe, ínapo tábui. Ínapo judío, Társopo joome, hua pueblo buëuru Cilicia buíaräpo kátékame. Huämine tua lütüriata jípure. Nechë licencia gentetau ín noknákë béchibo.

⁴⁰ Jü comandante éntok, ä licencia. Huanäi jü Pablo jum jikau kathuäpo kíkteka, jü gentetau mámamnea séñata yáaka am chay yáatituak. Béja kaábeta jálei, hebreo nokpo ínel ámeu jiaahua:

22

¹ —Eme inomak huérim éntok ín áchayim ín ino nok-riaka ín nokäubechem suaka ä jíkaja —ti ámeu jiaahua.

² Jum tua bem nokpo ä nok jikkajakam chë kaa jáleka taahuak. Huanäi Pablo ínel ámeu jiaahua:

³ —Ínapo judío. Társopone yeu tómtila jum Cilicia buíaräpo kátekäpo, tëne ímí Jerusalémpo yötuk, éntokne hua Gamaliél téamtau, hua tü täyahuäutau, tüisi majtiari, jíba jume itom yóyöhuam nesau huépámani. Jíbane jü Diosta béchibo tekípánoak chikti ín jíapsimaki, én enchim áa béchibo tekípánoä bénasi.

⁴ Ínapo bannaataka huame tü nokta Jesucristota bétana huemta súaleme guokjásuk. Anam sússuateboi junne. Oohuim éntok jaámuchim júnene peréesoteboka am nuksisímei cárcelpo am jóa báreka.

⁵ Jü tiöpopo chë nésauhueme, éntok sime huame yoiyötori yäut jóari, áram ket íkäi lútüriä tíiya ín nokähui, bueituk bempo jiösiam nee mámakai huame judíom itomak huérim pueblo Damascopo aneme jünéetuaka jita béchibo ín áman huëhui. Júneline áman siika jume Jesucristota súaleme jariaka äbo ímí buere joära Jerusalémpo yéu am toij báreka, nokta ámet chúpanä béchibo.

*Jü Pablo jáchin Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana nookay
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Të áman bíchaa nee huei, béja Damascou nee yebísisei, jíba tua lul-la káteko, sej chukti jü machiria útteaka téhueka bétana inou kom yuumak. Huanäi nate chíkola nee machíriak.

⁷ Huanäine buíapo huécheka senuk inou nokamta jikkajak ínel jáamta: “Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase?”, tíamta.

⁸ Huanäine nátemajek: “¿Jábesä empo Señor?”, tine jiaahua. Huanäi ínel inou jiaahua: “Ínapone jü Jesús Nazaretpo joome, hua em guokjásëhui”, tinou jiaahua.

⁹ Huame inomak katëu éntok, juka machíriata bíchaka tüisi guómték, tem huaka inou nokamta kaa jikkajak.

¹⁰ Huanäi ínapo ínel au jiaahua: “Ensu Señor, ¿jítasune yanake?” Jü Señor éntok, ínel inou jiaahua: “Yejtékë huéiye jum Damascou bícha, huämürë ä téjhuaana jita em yáanakehui”, tinou jiaahua. Huanäine kíktek.

¹¹ Tëne jü machiria úttiäray kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume inomak katëihuim mampo nee buíj-lataka nee huíksakai Damascou tajti.

¹² Huämi puéblopo senu yoreme aaney Ananías téaka. Áapo tüisi Moiséjta nésauhuë páman huéiyey, éntok sime jume judíom Damascopo joome ä tü éttejhuay.

¹³ Huämi jü Ananías inou yépsak nee bíchiseka. Inou yepsaka ínel inou jiaahua: “Empo Saulo, ín hermáano, júchi bénasi em bínnaakeu emou ayúnake”, ti inou jiáhuak. Huanäine seep bíchaka tahuaka at pújtek.

¹⁴ Áapo éntok, ínel inou jiaahua: “Huä itom yóiyöhuam Dios enchi yeu púuhuak bannaata kat-riampo naateka áapörík éäü em jünérianakë béchibo, éntok Jesucristota, juka tua lútüriata jípuremta, em bínnaakë béchibo éntok tua áapörík em nok jikkajnakë béchibo.

¹⁵ Bueitukë áapörík bétana tühuata noknake sime yorémem jikkajäpo, éntok huaka em bíchakäu éntok em jikkajakäu am téjhuanake.

¹⁶ Én éntok, katë éntok jita boobíchaka, banseka emo batötebo Señortat éaka huame em kaa tühua yáarim enchi ä tuchárianakë béchibo”, tinou jiáhuak jü Ananías.

Jü Pablo jume kaa judíommeu ä bíttuahuakä bétana nookay

¹⁷ 'Jerusaléniune nótteka jum tiöpou siika Diostau buan báreka. Huämi Diostau buanakane tenkumta bénasi éaka juka Señorta bitchak.

¹⁸ Anä nok jikkajak, ínel inou jáamta: “Bamsekë im Jerusalémpo yeu huéiye, bueituk jume im joome ino bétana em nokäu kaa jikkaj báanake”, ti jiaahua jü Señor.

¹⁹ Ínapo éntok, ínel au jiaahua: “Señor, bempo jüneiya sime at bem nau yayajäpo ín huerámaka jume enchi súaleme cárceliu ín totójaihui, éntok ín am bébebaihui.

²⁰ Éntokim jüneiya juka Estebanta, huaka emo bétana jume géntemmeu nokamta, mëhuai, áma ín anéihui áme beu éaka ä mëna bétana, éntok huame ä mëakame sanko jüne ín suáyakaihui”, tinau jiaahua.

²¹ Të jü Señor ínel inou jiaahua: “Böochë kíkte, bueitukne mekka bíchaa enchi bíttua báare áman huame kaa judíommehui, enchi ámeu noknákë béchibo.”

Jü Pablo jü comandanteta mámpo aaney

²² Júmuní tájti ä nok jikkajaka, ínel jáaka cháý táitek:

—¡Akem ä mëa júká yoremta! ¡Kaa türinake jiápsaka tóijhuako!

²³ Jíba junëli am chayéi, éntok ómteka bem sanko éntok buíata jikáu am guötiayo,

²⁴ jü comandante juka Pablota cuarteliu kibáchatebok. Béja jum kuartelpo ä kátek, tüisi ä bemmucha nésauhue ä nok íaaka, jünée báreka jita béchibo juka genteta junëli ä béj-reka chayëhui.

²⁵ Të jü Pablo bemmúcha báahuaka súmataka, jü capitán áma anemtau ínel jiaahua:

—Kaa lütüriatu jiöbe románota enchim bemmúchatebonakëhui kaa bat nokta béttesi machik at chupalatuko. Bueituk ínapo ket romáano.

²⁶ Íkai jikkajaka jü capitán, áman siká jü comandántetau jünéehuamta nénkak ínel au jáaka:

—Kaa türi jü yoremtau em yáa bárëhui, bueituk áapo romaano.

²⁷ Huanäi jü comandante jü Pablota siká ínel au jiaahua:

—¿Jatchu lütüria em romaanotukähui?

—Jéehui —tau jiaahua jü Pablo.

²⁸ Jü comandante éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Ínapo jum Romapo lütüriata jipu báreka yún tómita nénkak.

—Ínapo éntok —tau jiaahua jü Pablo—, íkai lütüriata jípure jum Romapo ín áтчay bétana.

²⁹ Júnëli ä ják, jume Pablota bemmúchabárëu seep ä tójjak. Jü comandante jüne ä romáanotukäu jünéaka, at májhueka taahuak ä sumatébokä béchibo.

Jü Pablo jume judíom buere yäura bíchápo yeu tóijhuak

³⁰ Yokóriapo jü comandante juka lütüriata jünéria báreka, jita béchibo jume judíom juka Pablota nātuakähui, jume cadenam ä úhuaaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme nau núnutebok éntok sime huaka judíommeu buere yäuraata. Huanäi juka Pablota yeu béebaka bem bíchápo yéä tójjak.

23

¹ Jü Pablo juka yäurata bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaítat jachin éaka jiápsa Diosta bíchápo én tajti.

² Huanäi jü Ananías, jü tiöpopo chë né sahueme, jume Pablota náapo jábuekame teníchä chóchon sahue.

³ Huanäi jü Pablo ínel au jiaahua:

—¡Áapo jü Dios ket enchi bébnake, empo kaita lütüriata joame! Empo leyta huë páman nokta ínot chupä íaahuaka áma yéchataka, leyta béj-reka nee kókosi jotebo.

⁴ Huame áma anëu éntok, Pablotau ínel jiaahua:

—¿Jatchu empo junëli béttesi au nooka jü tiöpopo buéresi nésauhuemtahui, jü Diosta béchïbo tekípánoamtahui?

⁵ Pablo éntok, júchi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaa jüneiyai tiöpo buéresi ä nésauhuëhui. Ínapo júneätek kaa ínel au jiaü eiyei, bueituk jum Diosta noki jïojteripo ínel jiaahua: “Kátë hua yäura em puéblopó nésauhuemta bétana béttek nooka.”

⁶ Huanäi jü Pablo jünëak jume áma nau yáij-lame huatem saducéomtukähui, huatem éntok, pariséromtukähui. Ímëi kaa nánancha jita súalei. Huanäi kusisi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo pariseero, ín átchay junne, éntok jume ínomak huéerim junne. Én éntok, jume kókkolam jíabitenakeu ín súalë béchïbo noki ínot chúpári.

⁷ Júnëli ä jíak, jume pariseerom éntok jume saducéom, bempo nau nok nássuatáitek. Huanärim kaa nánancha éaka emo näikimtek.

⁸ Bueituk jume saducéom jume kókkolam jíabitenakeu kaa súalei, éntokim ángelesim káitã tíiyai, kia espíritum junne. Të jume parisërom éntok, sîmeta íkã ayúkã bétana ä súale.

⁹ Huanäi buéresi chaihuame hueiyei. Huate judíom ley am mamájtíame parisërom beu éame jápteka ínel jiaahua:

—Ï yoreme kaita juënak yáala. Espírituta au nok-látuk, o Diosta ángel áu nok-latuk, türi. Katte Diosta béj-reka jájaptenake.

¹⁰ Huä nau nok nássuahuame buéresi hueiyei, kíalíku jü comandante juka Pablota máuj-riai juka genteta näikim ä huikmáchileka. Junen béchïbo sontarom áman nütebok áme násuk yéu ä huíkeka cuarteliu ä toij íaaka.

¹¹ Yokoríapo tukaapo, jü Señor jü Pablotau yepsaka ínel au jiaahua:

—Óusë éiya, Pablo, bueitukë ímï Jerusalémpo em ino bétana nokakã bénasi áman Romapë két noknake.

Jü Pablota mënä béchïbo tekípanuahuähui

¹² Yokoríapo huate judíom éhuil nokta nau yáuhuak juka Pablota mëbáreka, ínel jíaka:

—Éläpo jü Dios nokta béttesi ítot chúpánake.

Juka Pablota kee mëaka ítom jïbuäko éntok ítom jita júne jëko.

¹³ Jume íkã nokta yáakame cuarenta óhuim béppatukai.

¹⁴ Huámëi jume tiöpopo tékiakammeu nésahuemmehui éntok huame judíom yoiyötori yäut jóarimmeu sájaka ínel ámeu jiaahua:

—Ítapo nokta nau lütüria yáala juka Diosta nokta béttesi ítot chúpánake tíaka juka Pablota kee mëaka jïbuäko.

¹⁵ Én éntok, eme éntok jume huate yäurapo tékiakame, jukem comandanteta téjhua, yoko äbo enchimmeu ä huérianake, juka ä huéetuä bétana chë tüisi at nátemaje béchïbo tiaupo. Ítapote jum böt ä jójottuaka ä mënake ke äbo ä yepsayo.

¹⁶ Të jü Pablota asohuaara ä jünériak juka huemta. Huanäi áman cuarteliu ä téjhuak.

¹⁷ Huanäi jü Pablo senu capitanta núnuteboka ínel au jiaahua:

—Íkäre jübua yötumta áman comandantetau huéria, bueituk áapo jita au ä nokmáchik au huéria.

¹⁸ Huanäi jü capitán áman comandantetau ä nuksiiká ínel au jiaahua:

—Jü Pablo áman peréesopo jípuhuame nee núnoteboka íkai jübua yötumta nee äbo emou huéria sáuhue; áapo jita emou ä nokmáchik huériä téehua tau jiaahua.

¹⁹ Huanäi jü comandante juka jübua yötumta mampo buiseka omot yéä nuksiká ä temajék:

—¿Jítasë inou nok báare?

²⁰ Huanäi hua jübua yötume ínel au jiaahua:

—Jume judíom nau nokta lútüria yáala emou nok báreka yoko juka Pablota jum yäurata bíchäpo enchi yéu ä toij sáu báreka, juka áa huéetuä bétana chë tüisi at nátemaje béchibo tiaupo.

²¹ Të kátë am súale, bueituk cuarenta oóhuim béppataka böt éusulataka ä boobíchaihui, éntokim nokta yáala juka Diosta béttesi nokta ámet chúpanake tíaka, juka Pablota kee mëaka jibuäko éntok jita júne jëko. Én éntokim emou nokaka em am yómmianakeu jíba boobíchaihui.

²² Huanäi jü comandante juka jübua yötumta simtúak kaábeta ä tejhua sáhueka íkai au ä nokákä bétana.

Jü Pablo jü gobernador Félixtau bíttuahuak

²³ Huanäi jü comandante guoi capitánim núnuka am téjhuak guoi cien sontarom guok-léerom am nü sáhueka, éntok setenta sontaró kákabäekame, éntok guoi ciéntom lánzakame, jum pueblo Cesaréau am kannákë béchibo bátanim jiai tukápo.

²⁴ Éntok ket huate kábäim yeu pua nésauhue Pablota ámet yejsimnakëhui, éntok am téjhuak tüisi ä suáyaka al-léamta áman gobernador Félixtau am nüpa sáhueka.

²⁵ Bempörimmak juka jiösiata áman au bíttuak ínel jáamta:

²⁶ “Empo gobernador Félix tua yörihuame, émoune tebote, ínapo jü Claudio Lisias.

²⁷ Éntokne enchi jünéetua jume judíom íkai yoremta pereesotelatukaihui, éntok bem ä më báareihui. Të ínapo jünéaka ä romáanotukähui, sontarómmakne ä jínëuk.

²⁸ Jum bem yäuraune yéä tójjak jünée báreka jita béchibo ä nātuatukähui.

²⁹ Huanäine jünëak bempörim ley bétana huemta béchibo ä nātuatukähui, të romáanom ley bėj-reka kaíta béttesi machik ä yáalatukähui ä mëtebonakemta, éntok kíal ä peréesotebonakemta junne.

³⁰ Tëne jünéaka judíom ä mëbáreka am tekipánoähui, sepne emou ä bíttuak, éntokne ket jume ä nātuame téjhuaala huaka bem at ínnëäu em jikkajäpo am nok sáhueka. Íri jíbba”, tiahua jü jiösia.

³¹ Huanäi jume sontarom bem sáihuaka páman ayuka juka Pablota nuksájjak tukáapo pueblo Antípatris téäu bícha.

³² Yokóriapo jume sontaró guok-léero bem cuarteliu nóttek. Jume kákabäekame éntok, bóula sájjak Pablota huériaka.

³³ Cesaréau yájakam juka jiösiata gobernadorta mákkak. Juka Pablota éntokim ä mampo yétchak.

³⁴ Huanäi jü gobernador juka jiösiata noksuka Pablota temájek jakun ä jométukähui. Jum Cilicia buíaräpo ä jométukäu jünéaka,

³⁵ ínel au jiaahua:

—Huame enchi nātuame äbo yájak jübuë emo nok-rianake, huanäine enchi nok jikkaijnake.

Huanäi huam rey Heródesta jóakaipo ä páttiateboka ä suaya nésauhuek.

24

Jü Pablo jü gobernador Félixta bíchäpo áu nok-riak

¹ Chúkula mamni taáhuarim huei, jü Ananías, jum tiöpopo chë nésauhueme, jum Cesaréapo yépsak huate judíom yoíyötori yäut jóarimmaki éntok senu am nonók-riamtamaki, Tértulö ti téhuakame. Ímëi jü gobernadortau yájjak juka Pablota nätua báreka.

² Juka Pablota yeu tóijhuak, jü Tértulo noktáitek, jü Félixtau ínel jíaka:

—Empo Félix yörihuame, tüisite enchi at báisauhue yanti itom jíapsä béchibo kaítat jachin éaka, bueítuk síme tüisi huéiye em koba súakä béchibo.

³ Símetate íkai tühuata mabeta símekuchi, tüisi enchi baisáuhueka.

⁴ Të kaa enchi rójiktítua béchibo binhua emou nokaka, chúbala jíbe itom nok jikkaja.

⁵ Í yoreme imi yeu tóijhuakame jita juëna kökoata bénasi maachi, kaa tü yóreme. Síme ániat jume judíom násuk nau omtíhuamta huéetua, éntok jume nazarénom téammeu yäut.

⁶ Kia itom tiöpopo júne kaa tühuata hueetua báarei. Ítapo éntok, ä buíseka itom ley nésahue páman nokta at chupa báarei.

⁷ Të jü comandante Lisias áma au kibáchaka útteapo itom ä úhuak,

⁸ éntok itom téjhuak jume ä nätuame äbo emou kannákë tíaka. Én éntok, empo áapörík, Pablota, temájekátek jünéenake huaka itom áa bétana nokäu lútüriatukähui.

⁹ Jume judíom áma anéihuim ket jíba símeta íkai lútüriä tíyai.

¹⁰ Huanäi jü gobernador séñata jü Pablotau yáuhuak ä nok íaaka. Huanäi jü Pablo ínel jiaahua:

—Chikti ín al-léerimmakne ino nok-rianake em jikkajäpo, bueítukne jüneiya juebena huásuktiriampo ín nacionbeu em yäuttukähui.

¹¹ Empo ára at nátemaje, dóoce taáhuarim jübua hueiy ínapo jum buere joära Jerusalémpo yebíj-lataka áma Diosta yöreka au mujti báreka.

¹² Kaábetamakne nok nássuaka jikkaijhuak, éntokne kaabe genteta emo tóboktituaka bít-huak jum tiöpopo, éntok kia jak júne bem emo nau totójäpo, éntok kia jak sékana junne huämi puéblopo.

¹³ Ímëi yoremem kia jita bem áa béchibo nee nätuäu jünem karë lútüria yáuhua.

¹⁴ Tëne juka ín boojoriau yeu buíjnake. Ínapo huaka ín yöiyöhuam Dios béchibo tekipanua, símeta juka Diosta nésauhui libropo jiojteta súaleka éntok jume profétam jiojteri nokäu junne, jü bemela böta huépámani, bempörim kaa tühuätíähui.

¹⁵ Éntokne jíba Dióstat boobícháihui bempörim at boobíchähui, jume kókkolam jíabitenakähui, jume tü yöremem éntok kaa tü yöremem junne.

¹⁶ Juäri béchibone jíba tühuata jóaka jíapsa, kaítat jachin éaka Diosta bíchápo éntok yorémem bíchápo junne.

¹⁷ Jaiki huásuktiapone sékana bíchaa naa simsuka ín buíarau nóttek limójnata huériaka póobem béchibo éntok tiöpota béchibo.

¹⁸ Íkáine johuai jume judíom Ásiapo joomem jum tiöpopo nee bíchako, béja nee ino úbasuko bem ley nésauhuëpo bénasi, të kaa búrummaki éntok kaa naa muksi jita huéetuaka.

¹⁹ Huámëi huämi nee bíchakame äbo sájak türinake, ímin yeu jápteka bem nee nätuanakë béchibo jita ino bétana nok máchiako.

²⁰ Ímëi im aneme ket ára nooka áman judíom buere yäura bíchápo jita béttesi machik ín yáalatukäu ínot téihuaka bétana.

²¹ Jamak áme násuk aneka kusisi ínel ín jíakä béchibo nee nätuala: “Ènem nokta ínot jímmaala jume kókkolam jíabitenakeu ín súalë béchibo”, ti ín jíakä béchibo —tiahua jü Pablo.

²² Íkai jikkajaka jü Félix, tüisi jünéaka Jesucristota súalnä béchibo tekípánoahuahui, íkai huenta bat tójjak ínel ámeu jíaka:

—Juka comandante Lisiasta äbo yepsak jübuane yúmalasi ä jikkaijnake huaka at enchim nokähui.

²³ Huanäi jü Félix juka capitanta téjhuak júchi juka Pablota pattia nésauhueka, të licenciata ä nenki sáhueka jume ä täyame ä binnakë béchibo, éntok ä aníanä béchibo.

²⁴ Chúkula jaiki taáhuarim huei, júchi áma yépsak jü Félix ä jubímaki, Drusilä téamtamaki. Áapo judíotukay. Huanäi juka Pablota núnotebok Jesucristota súalhuä bétana áu ä nok íaaka.

²⁵ Të juka Pablota jum lütüriata huë páman emo nühuamta bétana au nokako, éntok jü emo yüihuamta bétana éntok taahuata yúmak, Diosta nokta yóret chúpanake bétana áu ä nookak, jü Félix guómtaka ínel au jiaahua:

—Simëe, ínapone kaa obisi anëtek, júchi enchi núnotebonake.

²⁶ Të jü Félix jü Pablótat boobíchaïhuii tómita ä makmáchileka yéä beb báreka; kíaliku élaka jíba ä núnotebonake áamak ettéjhua báreka.

²⁷ Guoi huásuktiriam siika junëli huéeka. Júnensu jü Félix gobernadorpo yeu siika, huanäi jü Porcio Fésto ti téhuakame áma tékiatek. Të jü Félix jume judíommak tüisi tahuá báreka jíba juka Pablota pereesopo tö siika.

25

Jü Pablo Féstota mámpo aneka judíom bétana áu nok-riay

¹ Huanäi jü Fésto áma yépsak gobernadorpo tékiata mabét báreka. Baij taáhuarim huei jum Cesaréapo Jerusaléniu bíchaa siika.

² Huämi jume tiöpopo tekípánoammeu nésauhueme, éntok jume judíom chë áma nok jikkaijhuame, Féstotau yájjak Pablota nätuaka.

³ Huanärim bem huáatiäu emo yáaria nésauhueka au noókak, juka Pablota Jerusaléniu ä bittua sáhueka. Të jü bem éäu täbuiakai, böochim ä mëtebo báreka eiyai.

⁴ Të jü Fésto juka Pablota jum Cesaréapo peréesö tíiyai, éntok läuti jëla áman au huëe máchilë tíiyay.

⁵ —Júntuk —ti ámeu jiaahua— jume enchim násuk tékiakame ínomak sájak türinake jum Cesaréahui. Huákäi yoremata béttesi machik juënak yáalatuko árem ámanirem ä nätua.

⁶ Jü Fésto jum Jerusalémpo guojnaiki o guojmamni táapo jáni aneka Cesaréau nótek. Yokóriapo béja jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka Pablota áman nütebok.

⁷ Juka Pablota áman kibákek, jume judíom Jerusalén bétana áma yájakaihuim au rúkteka nate chíkola au jáptek. Huanärim juebénak béttesi machik bétana ä nätuai, tem kaachin ä lütüria yáa máchiakai.

⁸ Jü Pablo éntok, au nok-riaka ínel jiaahua:

—Ínapo kaita béttesi machik yáala, kia judíom ley bėj-reka éntok kia tiöpota bėj-reka junne, éntok Césarta, Romapo yäutta, bėj-reka junne.

⁹ Të jü Fésto jume judíommak tüisi tahuá báreka, Pablatau ínel jiaahua:

—¿Játchë kaa Jerusaléniu huee báare ámani juka nokta emo bétana huenta ín tü yáanakë béchibo?

¹⁰ —Ímine Romapo yäurata bíchápo aane —tau jiaahua jü Pablo—, éntok ímí ájaria lútula huëpo nokta ínot chúpanähui. Empo tüisi jüneiya judíom bėj-reka kaita juënak ín yáalatukähui.

¹¹ Jita juënak nee mëtebonakemta yáalatuk kaáchinne ä eria ín muknákëhui. Të kaita juka bem íno bétana nokäu lütüriatuk, kia jábe júne kaa lütüriata jípure

judíom mampo nee ä tóijnakēhui. Kíalikune juka Césarta, Romapo yäutta, áapörík nokta ínot chupäia.

¹² Huanäi jü Fésto jume huate yäurammak ettéjhuasuka ínel au jiaahua:

—Béjasë juka Césarta, Romapo yäutta, nokta émot chupäia, huáahuíne enchi bíttuanake.

Jü Pablo rey Agrípata bíchäpo yeu tóijhuak

¹³ Chúkula jaiki taáhuarim huei, jü rey Agripa téame éntok Berenice ä jubíahua jum Cesaréau yájjak juka Féstota tebótua báreka.

¹⁴ Huämi binhua am anéi, jü Fésto juka reyta ettéjhuariak juka Pablota áma peréesotukä bétana ínel au jíaka:

—Senu yoreme imi jípuhua jü Félixta peréesopo tösikāhui.

¹⁵ Jum Jerusalémpo nee anéi, jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme éntok jume yoiyötori judíommeu yäut jóarim apä béj-reka inou noókak béttesi nokta nee at chupa sähueka.

¹⁶ Ínapo éntok, ínel ámeu jiaahua, juka Romapo yäuraata kaa junéli ä boojóriä tíiya, jábeta ä mëtebonakēhui kaa bat jume ä nātuammak emo am pújba bíttuaka emo am nok-rianakë béchibo, jita béchibo bem nātuahuāhui.

¹⁷ Kíalikune bempörim äbo yájak, kaa binhua boobíchaka yokóriapo jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka yoremta áman nütebok.

¹⁸ Të huame ä nätua báreka yeu jáptekame kaítam huaka ín at érahuëu yeu buíssek.

¹⁹ Ál-la hua bem áa bétana nokāu kia hua bem Diosta tekipánāu béj-reka ä huë tíiyai, éntok senu yoreme Jesús téame mukúkamta bétana, éntok juka Pablota huákāi yoremta jiapsä tíä bétana.

²⁰ Ínapo éntok, ílë bénasi huëpo kaachin anmáchika juka Pablota temájek jum Jerusaléniü áapörík hueebare jäní tíaka, ámani juka nokta at chúpanä béchibo jü at nokhuamta béchibo.

²¹ Të áapörík juka Romapo yäutta, Augusto rey Césarta, nokta at chupä íä béchibo, jíbane peréesopo ä jipu nésauhue áman Romáu ín ä bíttuāu tajti.

²² Huanäi jü rey Agripa Féstotau ínel jiaahua:

—Ínapo kéchá nok jikkaij peiya íkai yoremta.

—Türi, yoko jübuë ä nok jikkaijnake —tau jiaahua jü Fésto.

²³ Yokóriapo béja jü Agripa éntok Berenice áman yájaka, yörisi machisi emo yáalamtaka yäuchim jojóyëu kiímuk jume sontaróu yäuchimmak éntok jume oóhuim puéblopo chë yörihuammaki. Huanäi jü Fésto Pablota áman nütebok.

²⁴ Ama ä nüpahuak, jü Fésto ínel jiaahua:

—Empo rey Agripa, éntok eme oóhuim im itomak aneme, imi aane i yoreme. Juebena judíom ä béj-reka inou nooka jum Jerusalémpo éntok ími Cesaréapo junne, sootí jíaka kaa ä jíapsiria nésauhueka.

²⁵ Të ínapo kaita huaka béttesi machik ä mëtebonakemta at téuhuak, éntok áapörík juka rey Augusto Césarta, Romapo yäutta, nokta áachä chupä íä béchibone áman au ä bíttua báreka tahuala.

²⁶ Tëne kaita juka tua lütüriata áa bétana hua nésauhuemtau ín jiojtemachik jípure. Kíalikune enchim bíchäpo yéä tójja, të emou tühua, empo rey Agripa, enchi ä temaijnakë béchibo jita ä yáalatukä bétana. Béttesi machik ä yáalatukāu enchi at téakne ín au jiojte machik jípunake, hua nésahuemtahui.

²⁷ Bueitukne kaa ä lütüriale pereesota áman bíttuaka éntok, kaa jünee huamta nénkako jita bétana ä nātuatukāhui.

26

Jü Pablo rey Agripata jikkajäpo áu nok-riay

¹ Huanäi jü Agripa Pablotau ínel jiaahua:

—Licénsiatë jípure em emo nok-rianakë béchïbo.

Huanäi Pablo jikau mámteka ínel áu nok-ria táytek:

² —Tüisine al-leiya em bíchäpo aneka, empo rey Agripa, ín ino nok-rianakë béchïbo, simeta huame judíom nee bėj-reka nokäu bétana.

³ Chë júnene al-leiya, huaka simeta jume judíom boojoriau em jüneria béchïbo, éntok jita bénakut itom nau nok nássuähui. Kíalíkune em jíapsi yánti yécharika enchi nee nok jikkaj äaaka emou nooka.

Jü Pablo jáchin áu ä nükäu bétana nookay, kee jee Diostau bíchaa jíapsi kúakteka

⁴ 'Sime judíom jüneiya ilitchika naateka jachin ín ino nükähui, áme násuk aneka áman ín buíaräpo éntok buere joära Jerusalémpo junne.

⁵ Bempo ket jüneiya, éntokim ára yéu ä buisse ínel eäteko, jübua yötuka naateka jume parisérom béu ín éaihui, hua grupo itom religionpo chë júne Moiséjta nésahue páman au boojóriame.

⁶ Én éntokne imi yäurata bíchäpo yeu toij iäi ín boobíchä béchïbo, juka Diosta jume kókkolam jíabitetuanakëhui, jume itom yoiyöhuammeu ä nokákä bénasi.

⁷ Sime jume Israelta dóoce üusimmet yeu kat-riam huaka nokta yáata chúpëu boobíchaihui, kíalíkum juka Diosta yöre, éntokim at tekipánoa taáhuarit tukáarit naabúrujti. Én éntok, empo rey Agripa, ket jíba júkai ín boobíchä béchïbo, jume judíom nee nátuala.

⁸ ¿Jatchu eme kaa ä súale jáku juka Diosta jume kókkolam jíjiabitetuähui?

Jachin juka Pablota bannaataka jume Jesucristota súaleme ä guok jájjaseihui

⁹ 'Ínapo bannaataka lútula huëpo tüisi ino ayúnake bénasi eiyai jume Jesús Nazaretpo jometa súaleme jíókot joaka.

¹⁰ Éntokne junëli am johuai jum Jerusalémpo. Jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme bétana útteata jípureka, ínapo juebénam Jesucristota súaleme cárceliu tójjak, éntok am súahuai júnene huame am súakame beu eiyai.

¹¹ Juebénasine jíókocham johuai bem súalëu am toij äaaka. Íkäine johuai simat jume judíom nau yayajäpo. Tüisine kaa huéeläpo ámeu omtei, kia jum puéblompo sékana buíaräpo jokäpo júnene am guokjájasei.

Jü Pablo Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana júchi nookay

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Jünëline éaka jum pueblo Damascou bíchaa hueiyei, útteata jípureka éntok tékiata máktaka jume tiöpopo sacerdote tékiakammeu nésahueme bétana.

¹³ Të jum böchi, empo rey, tua lútula kátekne machíriata téhueka bétana kom sikamta bitchak täata machiria béppa chë útteakamta, ino chíkola nee machíriakamta, éntok jume ínomak kateme chíkola.

¹⁴ Huanäite sime buíapo huáttek. Ínapo éntok, senuk téhueka bétana inou nokamta jikkajak tua ín nokpo, hebreo nokpo, ínel jáamta: “Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase? Empöisë kókosi emo johua, juka buesta sísiguok buahuíta témmü bénasi.”

¹⁵ Huanäine ínel jiaahua: “¿Jábesaë empo, Señor?” Jü Señor éntok, ínel júchi inou jiaahua: “Ínapone jü Jesús, jü em guokjájasehui.

¹⁶ Të kátë jachin éaka kikte, bueitukne ín nésauhui em jonákë béchibo emou ino yeu machíriak, éntok juka én em bíchakäu bétana em noknákë béchibo, éntok chúkula em nee binnake bétana.

¹⁷ Énne huame kaa judíommeu enchi bittuanake. Huámëi mampo, éntok judíom mámpone enchi áma yorétuanake.

¹⁸ Ámeune enchi bittuanak juka ín lútüria enchi am majtíanakë béchibo, kaa jíba kaa ä täyaka bem jíapsinakë béchibo. Huanärim kaa éntok Satanásta útteara bétuk emo jípunake, ál-lam Diosta éä páman kannake. Júnëlim nee súaleka hua bem juëna yáarikut jiókoritunake éntok jume Diosta bíchäpo tüisi tahualame násuk annake.”

Jü Pablo juka Jesústa téhueka bétana au nokákäu au chúpaktiaka nookay

¹⁹ 'Kíalikune juka Jesústa téhueka bétana inou nokákäu chúppak, empo rey Agripa.

²⁰ Jume Damascopo anémmeune báchá noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huentä, Diostau bíchaa emo an jíapsi kúakti sáhueka tühuata joaka jünakiachinakë béchibo bem jíapsi kúaktilatukä bétana. Chúkulané éntok, jume Jerusalémpo anemmeu ä noókak éntok síme Judea buíaräpo anémmehui, álë bénasi huame kaa judíommeu junne.

²¹ Juári béchibo jume judíom jum tiöpopo nee buíssek nee mëbáreka.

²² Të Diosta nee aniä béchibo jíbane at tekípánoa óusi éaka én tajti, juka tü nokta símemmeu nokaka, rikommeu éntok kia polóobemmeu junne. Káitane éntok ámeu nooka huaka jume profétam éntok Moiséjta nokákäu jíbba, jü ayúnakemta bétana.

²³ Bueituk bempo juka Crístota jiókot máchirata binnake tíiyai, éntok mukuka jume kókkolam násuk báchá jíabitenake tíiyai, éntok juka Diosta lútüria judíommeu ä noknákë tíiyay, éntok kaa judíommeu junne.

Jü Pablo juka rey Agrípata Jesucristota súaltua báreka nookay

²⁴ Júnëli juka Pablota au nok-riai, jü Fésto cháchayeka ínel jiaahua:

—¡Rokotuläe, Pablo! Huä buere jita em emo majtiä béchibë rokótulaë.

²⁵ —Kanne rokótula, empo Fésto tua yörihuame —tau jiaahua jü Pablo—, ál-la jü ín nokäu tua lútüria.

²⁶ Imi aane jü rey Agripa síme juka huentä tüisi jüneriame, kíalikune kaachin éaka áa jikkajäpo nooka. Lútüriapone áapörík símeta íkäi jünériä tíiya, bueituk jü ín áa bétana nokäu kaa jak éhuil yáari.

²⁷ ¿Játchë juka profétam nokákäu súale, empo rey Agripa? Ínapo jüneiä em ä súalëhui.

²⁸ Huanäi jü rey Agripa ínel au jiaahua:

—Jamake kaa jaiki nokiai juka Jesucristota nee sualmáchile.

²⁹ Pablo éntok, ínel au jiaahua:

—Tua Dios ínel éenake, ilikki nokiai éntok kia būrukuai junne, empo éntok jume huaté én nee jikkajame júne ino bénasi tahuánake, të kaa cadenammea súmataka, ál-la Jesucristota súaleka.

³⁰ Juka Pablota junëli jíak, jü rey kíktek, éntok jü gobernador, éntok Berenice, éntok síme huame áma jokáihuim.

³¹ Huanärim sékana bíchaa sájaka, nau ettéjhuaka ínel jiaahua:

—Ï yoreme kaita béttesi machik ä mëtebonakemta yáala, kia ä peréesotebonakemta junne.

³² Huanäi jü Agripa Féstotau júchi ínel jiaahua:

—Átä búttiä eiyei íkäi yoremte kaa áapörík juka Romapo chë nésauhuemta nokta at chupa íaayo.

27

Pablo jum Romau bíttuahuak

¹ Jum Italia buíarau bíttua báahuaka jü Pablo éntok huate peréesom jü capitán Júliö téamta mampo jóahuak, hua Augústota batallonpo jometa mampo. Ínapo Lucas, Pablótamakne siika.

² Huanäite jum barco Adramítana teäu jomepo nuk sákahuak, Asia buiärau bíchaa huátaktëpo. Aristarko éntok, ket itomak hueiyei, jü Tesalónicapo joome, hua pueblo Macedonia buiaräpo káttekäpo.

³ Yokóripote jum puerto Sidonpo yájjak. Huämi Julio tüisi ä al-lériaka ä bitchak juka Pablota, kia huame ä täyäu bëkatana júne náasä huéénakë béchibo ä licenciak ä aníanä béchibo.

⁴ Jum Sidonpo yeu sájakate juka isla Chípře míkötana tösájjak, bueituk jü jeka itom béj-reka hueiyei.

⁵ Jum Cilicia buiärahui, éntok Panfilia buiära beute jü bahue naabúrujti yeu sájaka jum pueblo Mírä teäu yeu yájjak, Licia buiaräpo.

⁶ Huämi jü capitán senu barcota téuhuak Alejandriapo jometa Italia buíarau bíchaa huátaktemta ama itom jümü sauhue buoula itom huéria báreka.

⁷ Juebena táapote läuti jíba kateka, jiókot anpo jum puerto Gnídö beu yájjak. Ketune juka jekata itom béj-reka huë béchibote puerto Salmón beu áman sájjak isla Cretä téamta kontiaka.

⁸ Júnëli juka jekata itom béj-reka huei júnete jíba boojuhuai bahué mayóamak lópola. Júnensute Buenos Puertos téhuakäu yájjak, jü pueblo Laséäu kaa mekka káttekähui.

⁹ Júnëlite bínhuatuk, éntok béja kaa türiakai bahuépo boojo béchibo, jume buere jékam béchibo éntok béja sebe kíbakei. Huäri béchibo jü Pablo

¹⁰ ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, ika boojóohuamtane kaa tüisi bitcha. Júkate barcota tárunake éntok huaka áma huériahuamta junne, éntok ítapo júnete jamak itom jíapsi tárunake.

¹¹ Të jü capitán juka barcota hueriamta chë nok súalei éntok juka ä átteakamta, jü Pablota bëppa.

¹² Huákäi puertota kaa türiakäu jünériaka jum séberiapó áma anbéchibo, síme jëla áma yeu sákahuak junne türianake tíyai, jamak júne Feniceu yáijnake ti éaka, hua puerto Cretapo kátekäpo, huämi juka séberiatá pasároa báreka. Huäri noresteu bíchaa pújbaka káttek éntok suresteu bícha.

Jum bahuépo buere jéjekakame

¹³ Huanärim sur bétana juka jekata kaa útteaka huë béchibo al-léaka emo boojóomáchilek. Yeute sájaka jü Creta bahué mayóat kattáitek.

¹⁴ Kia lauti jëla buere jeka Noréstë téame juka barcota útteaka béebaka,

¹⁵ ä huéria táytek. Atä béj-reka kaakun kat máchika kíal ä tójjak; huanäi itom nuk siika.

¹⁶ Jü ili isla Claudä téamta huamte sájjak, jekata kaa útteaka huépámani. Huanäite jiókot anpo juka ili canoata itom huíksakäu itou huíkeka barcopo jikáchä teekak.

¹⁷ Béja jikáchä téksukam huite buerémnia juka barcota nate chíkola nau súmmak kaa näikim ä huénnakë béchibo. Huanärim jum sééu Sirtë teäu emo kimumáchileka májhueka, jume velam búttiaka jékámak sájjak.

¹⁸ Yokóripo jíba bënasi juka jekata útteaka huei, juka barcopo bem huériäu bahuéu kom huótiatáitek.

¹⁹ Baij taáhuata huei éntok, ítapo am aníaka juka barco átteata áma huériihuamta báau kom huótiak.

²⁰ Yuun jaiki táapote täata kaa bitchak, kia chokim junne, éntok juka buere jekata itom bébä béchibote béja kaa yorem eiya itom áma yorénake bétana.

²¹ Béja jaiki táapo kaa itom jibuä tíaka jü Pablo áme násuk kíkteka ínel jiaahua:
—Eme oóhuim, chë türi eiyei eme nee nok jikkajako. Katte jum Cretapo yeu sájakátek íkái jiókot máchiraata kaa bít eiyei, éntok huaka enchim huériäu júnem kaa tárü eiyei.

²² Të katem kom eiya, bueituk ito násuk kaibu jábe muknake, tem juka barcota ál-la jíba tárunake.

²³ Tukábiak jü Diosta ángel inou yépsak, áapörík bétana inou jaatáka, hua Dios nee sáuhuemta bétana éntok hua ín áa béchibo tekípánoähui.

²⁴ Huäri Diosta ángel ínel inou jiaahua: “Kátë jachin eiya, Pablo, bueitukë Romapo chë nésauhuemta bíchápo yeu toijna, éntok emo béchibotuk jü Dios síme jume barcopo émomak kateme bem kókko éäpo áma am yoretuanake.”

²⁵ Júnentuk, eme oóhuim, óusem eiya, bueituk ínapo jü Dióstat eiya, éntokne jüneiya juka Diosta ángel nokakä páman ä lütüriatunakëhui.

²⁶ Të ál-late senu islau yeu biáktinake —ti ámeu jiaahua jü Pablo.

²⁷ Séjtul tukáapote, béja guoi semáanapo boojóolataka, jum bahué Adriatico ti téhuaakapo jü jeká naa itom núnübuai, huanäi tukáa násuk huei jume barcopo tekípánoame jünëak bahué mayoau itom yeu yáijböhui.

²⁸ Huanärim juka báta jáimu mekka kömiakäu jünéria báreka ä jünaktek. Huanäi treinta y seis métrotukai. Júchi huam jëla katékam júchi ä jünaktek. Huämi éntok, veintisiete metrota jípurey.

²⁹ Huanärim májhueka jü barcota jita tetau tajti máchileka, naiki anclam barco chobe bétana huéeme kom huötiaka jáptek. Huanärim májhueka noita júne machútua peiyai.

³⁰ Jume áma tekípánoame éntok, jum barcopo yeu kat báreka eiya. Kíalikum juka ili canoata báau kom jímma báarei, jume anclam barco kóbapo kateme kom huötia báaremcha aneka.

³¹ Të jü Pablo juka capitanta téjhuak éntok jume ä sontaróahuam, ínel ámeu jiaka:
—Ímëi yorémem kaa jum barcopo tahuak, eme kaibu áma yorénake.

³² Huanäi jume sontarom jume huitérim ili canoata ámei huítetuatakäu chúktiaka báau kömä tátabek.

³³ Marikaróapo béja jü Pablo símem téjhuak am jibuä sáhueka. Ínel jiaka:
—Béja guoi semáana huéiye eme kaa al-léaka kócheka, éntok kaa enchim jiápsiläpo jibuäka.

³⁴ Nóitem jibuä. Útteatem nüye kaa kókko bárëteko. Óusem éiya. Júnëäm kaibu jábe ímí báapo muknake.

³⁵ Júnëli jiausuka jü Pablo huépul páanim nüka Diostau nokak ä baisáuhueka símem bíchápo, éntok am rébektiaka am buätáitek.

³⁶ Huanäi síme óusi äaka ket jibuätáitek.

³⁷ Síme ítapo jume barcopo nau katéihui guoi ciento setenta y séistukai.

³⁸ Chúkula bem jóboäpo núkisi jibuäka, jume tiríjkomim bahuéu kom huötiak barcota kaa béttesi huéénakë béchibo.

Jü barco jum bahuépo kom kibakek

³⁹ Yeu matchuk jume barcopo tekípánoame juka buíata bitchak, kaa ä täyaka jachin ä téhuaakähui. Tem juka bahué komíata see päriata jípuremta bitchak. Huanärim áman bíchaa kat báreka taahuak, barcota ára áman emo rúktia máchileka.

⁴⁰ Jume huiterimim chúktiak jume ánclam ámey chäkaihuim, huanärim jume anclam báapo tö sájjak. Jume barco timónimim yarahtiak ámey ä kúakúaktiahuähui,

éntok jume velam bat huéeme jikau huíkkék. Huanäi jü barco bahue komiata mayoau bíchaa huée táytek.

⁴¹ Të jum bääta au nánkëu bíchaa siká, huämi jü barco kobba sëepo tútteka béja kara huéeka taáahuakk. Jume máarem éntok, juka barco chóbeta chíbela jámtiak.

⁴² Huanäi jume sontarom jume peréesom suabábarek kaa yéu am bajúm äaaka, am tennimáchileka.

⁴³ Të jü capitán juka Pablota ä jínëubárë béchïbo kaa licenciata nénkak, ál-la am téjhuak jume ára bajúmeme noita bääu emo huötiaka mayoau emo am jínëutuanake tiaka,

⁴⁴ jume huátem éntok, tablámmet yeu bajúm sauhue éntok barco kuta kóttilammechi. Júnélite sime yeu bajúmeka áma yoórek.

28

Jü Pablo jum isla Maltä teäpo yeu yepsaka áma aaney

¹ Béja sime áma yorésuka, jünëeak juka íslata Malta ti téhuaakähui.

² Huame áma joomem al-léaka itom mabétak. Sejchúktim bueürum itom náariak sébë tiaka éntok yúkë tiaka. Huanärim sëmëm itom tájimmeu rukti sauhue itom sukäu äaaka.

³ Huanäi juka Pablota kuta huakíam nüka taijpo ä tóttöai, jü bakot tüisi jóguokame tatájaka áma yeu huánteka mampo ä këka at chäka taahuak.

⁴ Jume áma joome éntok, juka bakotta Pablótat mampo chäkamta bíchaka ínel nau jiaahua:

—Í yoreme jíba tua yore súaleero. Bahuepo kaa muukuk, të jü Dios ä yáari béchïbo kaa ä jíapsi äa.

⁵ Të jü Pablo táijpo au tátakeka juka bakotta áma kom tátabek éntok kaachin aika. ⁶ Sime at suuhuai ä mam baijmáchileka. Tem binhua at suaka, kaachin ä ayúi, tábuiasi eetáitek. Jukam Pablota dios tíiyai.

⁷ Huämi kaa mekka senu yoremta buíam tökai, Públiö téamta buíyam. Áapo huämi islapo nésauhuei. Huäri tua al-léaka itom mabétak, éntok tüisi itom aníak baij táapo.

⁸ Júnaksu éntok, jü Públiota áтчay taijhuécheka bökai éntok kökoa disentériä téamtaí kökoreka. Huanäi jü Pablo áman ä bíchiseka siika. Ä bíchaka, Diostau buanaka choápo áa béppa ä mámtek türiak.

⁹ Íkai jüneriaka jume huate génte kökoreme islapo jóakame au yaij táitek; huanärim türiak.

¹⁰ Huanärim tüisi itom yöreka itom bitchai. Chúkula júchi itom saka báareyim sëmëta huaka böot béchïbo itom huáatianakeu itom miikak.

Jü Pablo jum buere joära Romau nüpahua

¹¹ Béja baij metpo jum islapo anékate bääu huáttek senu barco áma séberiata pasároakäpo. Áapo Alejandriapo jométukai, jume diósim Cástor éntok Póluxta titéhuaakame señaálim huériai.

¹² Jum puerto Siracúsä ti téhuakapote yeu yájjak. Huämite baij táapo aanek.

¹³ Huämi éntokte boula sájjak jíba jü bahué mayóamak lópola jum pueblo Reegiö ti téhuakäu tajti. Yokóriapote béja sur bétana jekríahuak, júchi machukte béja jü pueblo Puteóli ti téhuakapo yeu yájjak.

¹⁴ Huämite huate hermáanom téhuak. Huámëi itom áma tahuá sauhuei senu semáanapo. Chúkula béjate Romáu bíchaa sájjak.

¹⁵ Jume hermaanom Romapo aneme béja nokta mabet-latukay, itom áman katë bétana. Kíalikum itom nankíríka sájaka jum pueblo Foro Aapiö teäpo ito bea aaney,

huate éntok, jum Baij Tabérnam teäpo. Jü Pablo am téaka tüisi Diosta baisáuhueka taahuak éntok óusi äak.

¹⁶ Jum Romáu yáijhuak jü capitán jume peréesom jü sontaró yäutta mampo jóiyak. Të juka Pablota sékāna tójjak áapolaik áma annákë béchibo, huépul sontarota ä suáyatuaka.

Jü Pablo jum Romapo judíommeu nookay

¹⁷ Baij taáhuareka áma yebíj-lataka jü Pablo jume judíom Romapo chë yörihuame nau núnotebok. Nau am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaita jume judíom béj-reka yáalataka, éntok kia bannaataka itom yóiyöhuam boojóriäu béj-reka junne, jíbane jum Jerusalémpo peréesotehuaka romáanom mampo yéchahuak.

¹⁸ Huanäi jume romáanom ínot nátemajeka nee búttia báarei, bueitukim kaita lútüriata ínot téuhuak nokta béttesi ínot bem chúpaka ín mētunakēhui.

¹⁹ Të jume Israelitam katim báreka taahuak. Kíalíkune juka Romapo chë nésauhuemta nokta ínot chupa äaka nookak, kia kaita béchibo ín nación nātuamáchik junne.

²⁰ Júnel béchibone enchim núnotebok enchim bit báreka éntok enchimneu nok báreka; bueituk itapo jume Israelitam boobíchäu béchibone imi cadenamnea súmataka jípuhua.

²¹ Huanärim ínel au jiaahua:

—Ítapo kaita jiösiata Judea bétana huemta mabet-la emo bétana nokamta, éntok kaabe jume judíom itomak huéerim huannäbo äbo yáij-lame kaita juénak emo bétana nooka.

²² Enchite nok jikkaij peiya jachin em éäu jünéria báreka, bueitukte jüneiya símekut i bemela yore majtíahuamta béj-reka nokhuähui.

²³ Ä nok jikkaij bárekam taáhuata ä yéchariak. Taáhuata yúmak, juebena génte áma nau yájjak jum Pablota anéipo. Huanäi kethuéi naateka kúptëu tajti ámeu noókak jachin juka Diosta im buíapo nésaunakēhui. Moiséjta ley bétana ámeu noókak, éntok jume profétam jiojtekäu bétana, Jesústa jü Crístotukāhui, jü Diosta yeu púari, am súal äaka, éntok im buíapo ä nésaunake bétana.

²⁴ Huate juka Pablota nokákäumak al-léaka taahuak, huate éntok, kaa ä súalei.

²⁵ Júnelim kaa nánancha bem éä béchibo sáka táitek. Huanäi jü Pablo ínel ámeu jiaahua:

—Ammäli jiaahua jü Espíritu Santo juka profeta Isaíasta ínel jiáutuaka jume itom yóiyöhuammehui:

²⁶ Ámanë sika i gentetau ínel jiaahua:

Jíbem ä jikkaijnake jiöbe eme, të kaa at jünéaka;
akém ä binnake jiöbe, tem kaa ä súalnake.

²⁷ Bueituk bempo kaa at jünee báreka eiya.

Emom naka páttiak kaita jikkaij báreka,
éntokim kúpek kaita bit báreka,
kaa am jíapsi kúakteka ín am jínëunakë béchibo,
tiahua jü Espíritu Santo.

²⁸ Jüntukem jünéaka taáhua eme, én naateka pujbau bíchaa juka yore jínëihuamta Diosta bétana huemta jume kaa judíom béchibotunakēhui. Huámëi ál-la al-léaka ä mabénnake.

²⁹ Juka Pablota ínel jíak, jume judíom sájjak juebénak nau noksákaka iári bétana.

³⁰ Jü Pablo jum kári ä reu jínulapo guoy huásuktiapo aanek. Huämi síme jume ä bít báreka áu yayájame al-leaka mabetay.

³¹ Sime licenciata jípurey, juka Diosta ím buíapo nésaunake bétana kaabe ä táktiriay.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Romanommehui

Pablota ámeu teboterim

¹ Ínapo Pablo, Jesucristota nésahui joame, apóstoltu iaahuaka núnuri. Jü tü nooki Diosta evangelio ín noknakë béchibone yeu púari.

² Dios ínel ä yáa rókaka nok-latukay, jauhuey naateka jume ä profeetam huämi, juka huépülsi huépo Diosta bétana ä jiojtekä pámani,

³ ä Üusihua bétana, itom Señor Jesucristo, rey Davidtat yeu simlame.

⁴ Huanäi Dios ä täyatebok; junëli tua Diosta ä Üusitukähui, úttiärata jípureka, Espíritupo huépülsi huépo áu ä nükä béchibo, entok kókkolam násuk ä jíabitekä béchibo.

⁵ Jesucristota huámtä mabet-la juka kaa náksi tühuata apóstolimtu sáyhuakä. Huanäite béja íkai sime ániapo anemmeu noknake, ä nésahui súaleka am yáanakë béchibo, ä téhuam jíba yöreka.

⁶ Huámë násuku eme két áma näikiari, Jesucristota áttiamtu iaahuaka.

⁷ Sime eme jume buere joära Romapo aneme, Diosta nákéhuim, Diosta nésahui huépulta bénasi jíba joaka núnurim, jíapsi béchibo yeu púarim: Diosta kaa náksi tühua entok yánti jíapsihuame enchim béchibotunake, Dios itom Áchay bétana huéeme entok jü Señor Jesucristota bétana.

Pablota Romau nóiti péähui

⁸ Kaita bát jee enchimmeu nokaka juka ín Diostane baisau báare, Jesucristota huám ámani enchim bétana nokhuamta. Béja simekut jíkkaij-ri, juka jáchin tüisi Diosta enchim súalëhui.

⁹ Dios Áapo jüneiya, chíkti ín jíapsimak áa béchibo ín tekipanoähui, jü noki ä Üusi bétana huémta chíbejtiaaka, entok Áapo két jüneiya, kaa chükteka enchim béchibo oraciompo Diostau ín nokähui, Áaporikúu bícha.

¹⁰ Áune ä nétane, áapo ínel éáteko nee ä máknake, ín áman huéenakë béchibo, entokne al-leaka áman yebijnake jum enchim anëhui.

¹¹ Bueitukne tüisi enchim bít péiya, juka Diosta bétana ín mák-ri enchimmet ä chíbejtia báreka, juka enchim mabet-läu chë jüne tútti enchim át jíapsinakë béchibo.

¹² Júnëlituk jü jáchin juka Diosta enchim súalëhui huépülsi náu tahuanake, enchim béchibo jüne türinake entok ínapo jüne al-leaka tahuanake, juka Diosta enchimmet yáakäu bíchaka.

¹³ Íkai éntokem két jüneriapo yúmala, hermaanom, búrusine áman enchimmeu huée báreka eiyay, enchim násuk tekipanua báreka enchim ä bít íaaka, jáchin machisi juka Diosta inomak anëhui, jume kaa judíom násuku jüne két ánëli. Të én tájti obiachisi ínobia chätula, enchimmeu ín huéenakëhui.

¹⁴ Jume griegommehui entok kaa griegommehui, jume tüisi jita täyammehui entok jume kaa jíósia täyammehui, úttia ín ámeu noknakëhui, juka Diosta nooki.

¹⁵ Júnëlem jüneiya, ínapo ál-lane béja läuti jëla áman ä noknake, juka bemela nokta Diosta bétana huémta enchimmeu kétchi, Romapo joakammehui.

Jü evangeliota úttia

¹⁶ Bueituk ïri noki bemela Diosta bétana huémtayi kanne áy tiihue, bueituk ïri Diosta úttiära, simeta béppa. Jábetaka junne ä súaleme áy jínëutunake, jume judíom bátchu, chúkula éntok jume griegom kétchi.

¹⁷ Ïri noki Diosta bétana bemelasi huéeme itom ä téjhua, jáchin Diosta bíchápo kaita kulpaka itom tatahuähui: tua bát huëpo ä súalhuä pámani, entok júchi ä súalhuäpo huämi, juka jiojterita jiäpo bénasi: “Të jü lútüriata joaka jiápsame Diosta nokibet ä ea béchïbo jiápsita jipunake.”

Yoremta kaa tü jiápsekähui

¹⁸ Dios téhueka bétana ä ómtira bíttebo, jume síme Diosta bėj-reka jiápsammehui, bueituk jume yoremem kaa türik huéetuaka, jukam lútüriata kaa boojotua, juka kaa tíuramak náu ä kütiaka.

¹⁹ Bempom huitti jüneiya, juka Diosta lútüria ják áman huéhui. Dios machisi ámeu áu yeu buíj-la.

²⁰ Bueituk kálajkosi bíttu jiöbe, síme jita kara bittume ímï ayukame Diosta áttiari: jü jíba béchïbo Diosta úttiära, entok jü Dios tua ájária jíba béchïbo jiápsame. Kálajkosi maachi, jü Diosta jáchínakähui, ániata ä yáakäpo huämi. Huäri béchïbo, “katte Diosta bitcha”, ti jünem kara jiaahua.

²¹ Júnëli Diosta tatäyalataka jünem, katim ä yöreka ä úttilek, ä Diostukä pámani, entokim kaa ä baisauhuek junne. Jü ili bem jita täyämakim emo buérialek; jü bem jiápsihua entok bem éäü jíba jo báarey. Huäri béchïbo bem éeri kaa machiriata jipureka taahuak.

²² Tüisi emo jita täyaleka, junëli éakasum kaa susuaka taahuak,

²³ entokim juka Diosta lóoria kaa yuyujtumta kara bittumta bem kóbapo yeu ä huíkeka ä yáuhuak, entokim ímï buíapo jometa bénasä yáuhuak. Huanärim huikitta bénasä yáalataka ä Dios tíiya, náikim guókekamta entok bakotta bénasi junne kétchi.

²⁴ Huäri béchïbo jü Dios chïcha máchiriau bíchaa am sákatuak, tiusi máchiraata bem yáa bárëu bícha; bem takahuam júne kaa yöreka jájanam juénasi náu aayuk.

²⁵ Jü Diosta lútüria ára nókichiata béchïbom ä nakuliak; jüri ámeu chúppuk, ímï buíapo yáarítu bem tochokteka ä yöreka entok ä úttileka, juka simeta yáalata júne yöri máchika; jüri Dios béja jíba yúu huásu-huásuktiapo jiápsaka yörihua. Júnentunake.

²⁶ Huäri béchïbo Dios tiusi machikuu am tójjak. Bem jáamuchim júne két täbuiasi emo nü táytek; jáamuchimtaka jünem jáamuchimmak emo náyotek.

²⁷ Jume yoremem júne két ánëli, bem jáamuchim tójaka, áme bénasi oohuim-makim totö táytek, tiusi máchiraata náu joaka. Huäri béchïbo bem takahuapo jüri ámeu yeu chúppuk, sékana böot bem kuaktekä béchïbo.

²⁸ Bempo béja juka Diosta omot yéchaka, kaitam Diostamak jüneria báreka taahuak. Huanäi jü Dios béja am kóba rókotek, kaa huéchiasi jita am yáanakë béchïbo am tójjak.

²⁹ Jü kaa lútüriay símekut tápunika, kaa emo jub-lataka kíal náu anhuameyi, kaa tiurayi, tómi pée mukiayi, kaa yore jiokolihumtayi, áapolaytu báaremmiayi, yore súahuamtayi, náu nássuahuamtayi, ára nókichiayi entok áu íaahuamtayi.

³⁰ Jábetachim kaa tüisi nooka, yorem júnnaale; ilitchisi jünem kaa Diosta bétana nokhuamta jikkaij báare; karam jotu; símeku bempo jíbatu báare; emom buériale, kaa türik yáa báreka jíbam éiya; katim bem áchayim nok jikkaja;

³¹ bem éäpom jíba an báare; katim emo jünee johua; kaabetam nákke; námakakim jiapsek; kaabetam jiokolë.

³² Tüisim jüneiya, Diosta jauhueeka juka bétte nokta ámet chúpánakëhui, juka kókkohuamta áme béchïbo náikiatukähui, sime kaa türik joame béchïbo; júneltaka jünem jíba ikärim simeta boojoria, entokim két ámemak al-leiya, íkai jita am joayo.

2

Diosta yäura lutüria yoremtat chúppe

¹ Huäri béchïbo empo kaitachë jáhuiteka emo yeu huíknake, empo yoreme jábetaka junne. Empo tábuik sútuay emo yuktituame, tábuikut nokta chúpaka, émpë két emo béj-reka ayunake; éntoke két áa bénasi aane.

² Íkäite jüneria: Dios áapo lütüriata jípureme bétte nokta ámet chúpánake, jume kaa ál-la machisi íkai simeta joammechi.

³ Én éntok empo, íkai jita joame entok nokta huatemmet chúpame entok áme bénasi aneme, ¡kaibë ä guójanianake, juka Diosta yäurau enchi yeu kéchanakëhui!

⁴ ¿Jachë kia kaitapo emo ä bittua juka Diosta úttesi yore ä jiokolëhui? Tebe tiempota enchi mákka, enchi jápsi kuakti íaaka, kaa bamsipo enchi huéria enchi jiokoleka. ¿Jukarë empo kaa jüneria?

⁵ Të juka námakak em jápsekä béchïbo, karë emo jápsi kuaktia junne; emochë náchá yétcha, juka Diosta ómtira; huäri béja emo béchïbo kaa türinake júnaköri, juka taahuarita yúmako, Diosta bétte nokta ímí ániata béppa chíbejtiahuako, entok ámani juka Diosta lutüria yeu machiako, júnakoy béja simem Diosta yäurau yeu am jábuahuako.

⁶ Ámani béja sime hueuhuëpulaka núnuhuakä béjtuana, jita bénak bem yáakäu bétana.

⁷ Jíbapo béchïbo jápsihuumtam mabetnake, huame jíba tühuata joaka jápsakame. Huamëi béja juka lóoriata jaria, entok Diosta bétana yörihuamta entok yü tütti jápsihuumta.

⁸ Të Diosta ómtira entok jü bétte noki ámeu ayunake, jume kaa báreka Diosta béj-reka jápsammehui. Ímëri juka lütüriata kaa huáatiaka, kaa emo tóij báareme.

⁹ Jiokot anhuame entok kókosi éehuame áme béchïbotunake, sime jume yoremem kaa türik joammehui, jü judíota béchïbo bátchu, huanäi jü griego kaa judíota béchïbo kétchi.

¹⁰ Të lóoria entok yörisi machika entok yánti jápsihuame ayunake, jume tühuata joame béchïbo, jü judíota béchïbo bátchu, huanäi entok jü griego kaa judíota béchïbo kétchi.

¹¹ Bueituk jü Dios kaabeta chë áma nákke; simem nánancha éria.

¹² Bueituk sime juka Moiséjta ley kaa jípureka jiöbeka kaa tüisi ayukame, junëlim kaita leyta jípureka jiokot noki bétteka ámet chúpatunake; entok sime juka Moiséjta ley mámpo jípureka kaa ä jíä páman ayukame, jüri leyta béchïbom két jum Diosta yäurau yeu tóijna. Huanäi noki béttesi ámet chúpatunake.

¹³ Bueituk katim tü yóremem juka Moiséjta ley bem jikkajakä béchïbo, ál-lam juka Moiséjta ley jíä páman bem anë béchïbo; jümëi jünen tü yóremem, Diosta bíchápo.

¹⁴ Maasu ëni jume kaa judíom, katim ä täya, juka Moiséjta ley. Júnentaka junne, bem jápsipom ä jípure, juka leyta bempom ä leyek. Íäri béchïbo, juka leyta kaa täyaka junne, bempo béchïbom ä jípure, juka leyta.

¹⁵ Jüri ley béja machisi ámet aayuk, bem jápsimmet jiojtetaka. Huäri ínel bem jápsipo ámeu nooka, jáchin juka leyta jíä páman bem ayunakëhui; entok juka tühuata bem am jonakëhui am téjhua,

¹⁶ taahuata yúmako, juka Diosta ä yäurau am núnuko, Jesucristota huám áman juka yoremtat éhuil ayukamta yeu buíjhuayo. Īri bemela noki ín nokähui, Jesucristota bétana huéeme, áu chúpánake ín jíakä bénasi.

Jume judíom entok jü Moiséjta ley

¹⁷ Ēn éntoko empo em judíotukä pámani, jü leytat jibē chāka, kaitat obisi éaka, huanāi éntoke Diostat emo úttile.

¹⁸ Éntoke tüisi ä jüneria, juka Diosta jak áman ä huáatiähui; leypo ayukamta éntoke tüisi ä majtiari; juka áma türik jibe áma yeu púuhua.

¹⁹ Yantelake kaitat jáchin éaka jume lilipitimmeu bát emo kécháalataka emo júne am huiksimē tíiya; jume kaa machiku anemehuē emo machiriä tíiya;

²⁰ emoē am majtiä tíiya, jume kaita täyame, jáchin emo am ujünakēhui, jume ili usimmehuē maejtro; simeta juka lütüriata leypo ayukamtē emo ä täya tíiya, jáchin ä órekähui.

²¹ Huanāi empo júkai joame, tattābuim majtíame, ¿jatchiakasē empo kaa emo majtia? Empo chē ínel jinabakka: kaabetē ékbua nésahue; ¿empo éntok ékbua!

²² Empo chē ínel jiaahua: jubekame ö kunakame kaabe täbuimak entok jíapsinake. ¿Empo éntok em jubi täbuimak bāitattāhua! Empo chē jume huate Diosim kaa emo súalē tíiya, kaabeta éntoke juka itom Dios béppa yōrisi machi tíiya; ¿jatchiakasē júntuk tiōpopo ayukamta ékbua?

²³ Empo leytat emo buérialame; jén éntoke juka leyta kóttiaka kaa ä jíä páman aneka, Diosta junneriatebo!

²⁴ Huāri béchibo ínel jiojteri: “Jume kaa judíom Diosta bėj-reka nonoka, enchim junēli anē béchibo.”

²⁵ Türi judíotaka circuncisiónta jípureme, juka leyta nesahui joame; tē juka leyta nesahui kaa joame; jü judíotaka circuncisión kaitapo bénasi tahuanake.

²⁶ Júmü huám huéiye, jü kaa áu circuncidaroalataka juka leyta nesahui joame, juka áu circuncidaroalamta bénasi tahuanake.

²⁷ Tē hua takaapo kaa áu circuncidaroalataka juka leyta nesahui joame, áapo enchi sítuay yuktianake, bueituk empo circuncidaroataka juka leyta éä páman kaa aane.

²⁸ Kaa tua judíopo näikiaripo yúmala, hua ä takaahuapo béppa jita át yáariari; júnentaka junne, kaa circuncisión jü jita takat yáari.

²⁹ Huā tua lütüriapo judío hua ä jíápsipo ä huéria, juka judíotuhuamta; entok jü circuncisión chē nésahueme jü jíápsipo aayuk, kaa kía leetrata jíä pámani, ál-la Espírituta ä yáakä pámani. Kaa jábe yoreme ímī buíapo jometaka ä yosire, tē áapo jü Dios ä úttilnake.

3

¹ ¿Jítasu júntuk áma téunake, seenu, ä judíotukä béchibo? Jume circuncisiónta yáariarim, ¿jita tühuatasum áma binnake?

² Tüisi juebenak tühuata; jáchin huéy junne yölatakam kaate, jume judíom. Maasu ēni tua lütüriapo, bempörim bétana huéiye, jü Diosta nooki.

³ Jü kaa bem Diosta súalekä béchibo, ¿jachu kaitapo ä tahuarianake jani, juka Diosta itomak türiakähui?

⁴ ¡Ee! ¡Kaibu ínel huéenake! Ál-la Dios juka lütüriata huē páman jiba annake, jume yoremem ára nókichika jíápsay junne. Huāri béchibo ínel jiojteri:

Em nokähui jáchin huéy júne jiba lutüriataka yeu huéenake; jábeta enchi nátuay junne, jibe yölataka tatahua.

⁵ Jü itom kaa tüisi anēu Diosta lütüria jikau chatchätek, ¿jáchisute júntuk jiaunake? ¿Jachu Dios kaa tüisi ane jani, itom yäura bíttuaka? (Kíane yoremta bénasi nooka.)

⁶ ¡Kaa júnentunake! Täbuiasä huéenakeyo, ¿jáchisu júntuk am yäura bíttebonake, jume ániat jiápsame?

⁷ Të jü ín ára nókichiay Diosta lútüria símek béppa jikau ä huéenakey, ¿jatchiaka júntuk ín kaa tühua béchibo bétte noki ínot chúppe?

⁸ Ä junëlitunakey, kaa tühuatate yáanake, tühuata itou yebijnakë béchibo. Inëlim jiaahua, jume nee nätuaka nokame, ínëlitukne täbuiasi huatem majtia. Ímëri nee nätuame bétte noki ámet chúpise.

Kaabe tü yóreme ímí ániapo

⁹ Huanäisu, ¿ëni? Ítapo jume judíom, ¿jachute bempörim béppa chë júne tühuata jajamla? Ëe; kaa junëli huéiye. Béjate huitti ä nok-la, jume judíom entok jume kaa judíom simetakam ímí buíapo juka kaa türík ayukamta úttiära bétuk huáttila.

¹⁰ Bueituk ínel jiojteri:

Kaabe, kía huépülaika junne, kaa lútula jiápsa;

¹¹ kaabe tua juka jüneehuamta kaa jípure.

Kaabe kía ä éapo juka Diosta jariu báare.

¹² Simetaka juka böota öbiala;

huépülaik Bénasim kaita béchibo tuttüríkam tahuala;

kaabe juka tühuata jo báare;

kía huépülaka júne kaabe ják aane.

¹³ Jü bem kutänauhua hua ánima määri guójoria étaporita benna;

bem níniyim ára nókichiata nooka.

Bem tempo huáijhua éntokim juka áyakam jóuhuota ërialataka ä jípure;

¹⁴ jü bem teni jü noki béttesi jiamtay tápuni entok chibusi machikoayi.

¹⁵ Jume bem guókim júne bamseka téttene, yoremta ójbo guötíaboka;

¹⁶ jü bem kókosi ayunakëhui entok bem siroksi tahananakëhui, jum böot ámebia aayuk.

¹⁷ Jauhuey jünem kaa juka yánti jiápsihumta täyak, jum bem böochi.

¹⁸ Katim Diosta májhue, jauhuey junne.

¹⁹ Tëte tüisi jüneiya, síme jü leyta nokähui, jume leyta bétuk jiápsammeu nooka, simem nok páttia báreka. Huanäi síme ánia Diosta bétte noki bétuk kóm huáttinake.

²⁰ Júnëli kaabe áu tü yóreme tíanake, Diosta bíchápo, kía juka leyta jáä páman aneka. Bueituk juka leyta béchibote jüneiya, jita ínel kaa türiakähui, Diosta bíchápo.

Diostatte eaka jínëutunakete

²¹ Të ëni, Dios itou yeu ä buíj-la, juka Moiséjta ley kaa áma näikiaka, jáchin juka yoremta tü yóremtaka ä tahananakëhui. Jü Moiséjta ley entok jume profeetam júne ä nok-la, junëli ä huéenake tíaka:

²² jume Jesucristota súsualekame tü yóremtakam tatahua, Diosta bíchápo. Ínëli kaabe áma yeu púari.

²³ Kaa tühuata simem yáakä béchibo, simetakam yeutana pākun tahuala, Diosta lóoriapo.

²⁴ Kaitate béjtuaka tü yórempo näikiahuak, Cristo Jesústa huämi, kaa tühuata yáalataka junne.

²⁵ Dios, Cristo Jesústa áma yeu púuhuak, ä ójbo ä guötianakë béchibo entok junëli itom jiokorek. Én éntokte Diosta súaleka juka yore jiokorihumtate jajamnake. Dios ínëli itom ä bíttebo báarey juka tü yórempo itom näikiahuäu juka kaa türík bannaataka itom yáakäu át itom jiokori báreka.

²⁶ Ímëchi taahuarimmet itou yä machiria báare, juka tü yórempo itom näikiähuähui. Júnëli Áapo lútula entok lütüriata áttiak; ínëli jume Cristota súaleme tü yórempo am näikia.

²⁷ Én éntok jü yoreme, ¿jitaysu júntuk áu buérialinake, Diostau bíchaa? ¿Kaitapo taahua! ¿Jita béchibo? Kaibu juka Moiséjta ley nesahui itom yáakä béchibo, jauhuey junne, ál-la itom Diosta súsualekä béchibo.

²⁸ Ímï chúppe: Jü yoreme Diostat éaka tü yórempo ä näikiahua, të kaa juka ley nésauta ä yáakä béchibo.

²⁹ ¿Jachu Dios jume judíommeu jíba Dios? ¿Jachu kaa jume kaa judíom két ä Diosek? Lútulay, jume kaa judíom két ä Diosek.

³⁰ Bueituk Dios huépülay jíbba. Entok Áapo jume ä súaleme tü yórempo am näikia, jume circuncisiónta jípureme entok jume kaa ä jípureme.

³¹ ¿Huanäi itom ä súalë béchibote juka leyta kaitapo johua? ¡Ëe! Al-la Cristota itom súsualekä béchibote juka leyta chë júnete yúmalisi ä chuppa.

4

Abrahamta ejemplo

¹ Huanäisu, ¿jítasu jájamek jáni, jü Abraham itom bannaataka kateme áchayhuari?

² ¿Jachu jü Abraham tü yóremetuk jáni, tühuata ä yáakä béchibo? Júnëlituko jitay áu buériali mátkhi, të kaa Diosta bíchápo.

³ Bueituk ínel jïojteri: “Abrahamta, ä súalekä béchibo, Dios ä tutüreka ä bitchak.”

⁴ Én éntok jü tekpanuakame kaa mikpo nanäikiahua, të ál-la ä huikiriahuäpo sisime, jü tékkil.

⁵ Të juka kaa tekpanuakamta, kía ä súsualekamta türipo ä tatahuaria. Júnëli Áapo Dios tü yórempo ä näikia, juka yoremta kaa türik yáakamta junne.

⁶ Jü rey David két ä ettejoa, jáchin juka yoremta juka yúmalasi al-leehuamta jájamnakëhui. Júkai béja jü Dios lütüriata ä yáakä bénasi ä mabeta, kaita tékilta jita ä yáatuakari.

⁷ David ínel jiaahuak:

¡Yúmalasim al-leehuamta jípunake, huame bem kaa türi yáarim tuchariahuakame, entok bem kaa tühua yáarim lomti páttiriahuakame!

⁸ ¡Yúmalasi al-leehuamta jípure hua yoreme, jume ä kaa türi yáarim jü Señor kaitasi am tatahuariako!

⁹ ¿Jachu iri junëli huéeme, jü yúmalasi al-leehuamta jípuhuame jume emo circuncisiónta mák-lame béchibo jíbba, ö jume kaa emo circuncisiónta yáarialame béchibo kétchi? Bueituk ínel jiaula, juka Abrahamta ä súsualekähui, jü Dios tüisi ä tahuariak kía junëli ä ayukä béchibo.

¹⁰ Të, ¿jauhueysu junëli ä näikiriahuak? ¿Jachu circuncisiónpo anakari, ö ketune kee circuncisiónta mákhuakari? Kee ä mákhuaka jü Dios tü yórempo ä näikiriak.

¹¹ Chúkula béja Abraham circuncisiónta yáariahuak, señalta bénasi. Júkai séñakay, juka Diosta tü yórempo näikiataka ä mabetak, ä súsualekä béchibo, ketune kee circuncisiónta mákhuakari. Júnëli béja síme ä áchayeka tahuanake, jume Diosta súaleme. Ánëli Dios ímëi tü yóremempo am näikia, kaa circuncisiónta jípureka junne.

¹² Entok jume circuncisiónta jípureme ä áchayek, juka Abrahamta, circuncisiónta jípureka junne. Jíbam áapörík Diosta súalhuamta boojoria, hua jauhuey bát kateme kee circuncisiónta mabetakame bénasi.

Dios jíba ä yáanake, juka ä yáa rókähui

¹³ Bueituk Dios Abrahamtamak ä yétchak, juka nokta, entok jume ä üusimmaki. Sime ániata am mák rókaka nookak. Të i noki kaa leypo chúppe, ál-la tü yóremtaka Diosta súalhuäpo huämi.

¹⁴ Jume leypo aneme ä jípureyo, juka ániata herenciapo, jü Diosta súalhuame kaitapo tatahua, entok jü Diosta yore mák rókähui junne, kaitapo tahuanake.

¹⁵ Bueituk jü ley ómtirata huéria, juka kaa tüisi anemta béchibo; të juka kaita leyta ayukäpo, kaibu leyta bėj-reka jíapsinake.

¹⁶ Huäri béchibo, Diosta sualhuä páman huéiye, mikpo itom ä mabetnakë béchibo. Júneli jü Diosta yore mák rókakähui kutti óreka tahuanake, sime jume chúkula kateme béchibo. Jü Diosta itom mák rókaka nok-lähui kaa kía jum leypo aneme béchibo jíbba, bueituk jume Diosta súaleka át boobíchaïhuime kétchi. Ímëi Diosta súuale, Abrahamta Bénasi; huäri béchibo Abraham ítou áchaytaka taahuak,

¹⁷ juka jiojterita jiäpo Bénasi: “Juebena génte ániapo anemmeune áchayriapo enchi kéchala.” İri ínel jü Dios Abrahamta súualekähui; jüri béja ínel jume kókkolam júne jíabitetua, entok kaita jita ják órekamta júne áma ä ayuk tíanake, áma ä ayuka Bénasi.

¹⁸ Kaita jíttoata ayukäpo ä súualek, jü Abraham. Huanäi ä súualekä páman áu yeu chúppuk; junëli ayuka béja juebena génte ániapo anemmeune áchayhuaritaka taahuak, Diosta áu nokakä pámani: “Júnelim ayuka béjam búrunake, jume em üusim.”

¹⁹ Abraham tókti kaa kóm éaka, jíba Bénasi ä súualek, abe cien huásukteka junne. Sara ä jubiahua junne béja kaa äasoay, bueituk béja jámyölatukay.

²⁰ Abraham juka Diosta ä mák rókakäbet jíba huijjütek; kaa ä tärük, juka Diostat ä jiäpsekähui. Diosta jíba úttileka áapörík jíba lóoriata mákkak,

²¹ entok tüisi júneiyay, Diosta juka simeta ä yáa rókäü ára áma yúmanakeïhui.

²² Huäri béchibo Dios tü yórempo ä bitchak.

²³ Én éntok kaa kía Abrahamta bétana nooka, i jiojteri;

²⁴ bueituk ito béchibo két ínel jiojteri. Itom két jíba mabeta, jü Dios, itom ä súualekä béchibo, juka Jesústa kókkolam násuk jíabitetuakamta, juka itom Señor,

²⁵ Áapo Jesús yoremem jujuënam mámpo tóijhuak, itom kaa tühua yáarim béchibo. Huanäi mëhuakä jíabitek, itom tü yórempo tóij báreka.

5

Diostamak tülisi itom aneka jiapsähui entok tühuata ítou ä nüpähui

¹ Júneli ítapo tü yórempo tahualataka, ito ä súalekä béchibo, Diostamakte béja yánti jiapseka tahuala, itom Señor Jesucristota huami.

² Entokte két jíba áapörík béchibo én ára áman kiimu, ä súualekari jum Diosta yore jínëuläpo. Júmüte béja al-leaka kaitat jáchin éaka aane. Júnelite ä jájamla; entokte Diostat huitti eaka át boobíchaïhui, juka Diostamak itom jíapsinakëhui ä lóoriapo.

³ Entok kaa İri jíbba, bueituk kaa türík ito bétana huéy itom kókosi éäpo kétchi. Jümü júnete két ito jábele, entokte al-leaka ä mabeta, juka ítou huémta. Júnëate jü kaa türi ítou huéeme kaa huánti anhuamta ítou nüpa.

⁴ Jü kaa huánti anhuame éntok, júmüte ito täyanake, jáchin machisi Diostamak itom kutti anëhui. Ito kutti jabuek júneriasuk éntokte Diosta itom mák rókäü boobinnake.

⁵ Huanäite béja kaitat jáchin éaka, kaabeta tihuekari át boobinnake. Bueituk jü Diosta yore nákehui béja síme itom jíápsipo tapuni. Juka Espíritu Santota éntok két itom mák-la. Jüri béja juka Diosta itom nákehui itot chíbejtiala.

⁶ Ítapo kara ito jinëuka tahuakay, tua tahuata yúmak Cristo ito béchibo muukuk, jume kaa tüisi jíápsame jujuënam béchibo.

⁷ Kaibu bamseka senu yoreme tábui yoremta béchibo áu mëtebo báanake. Jü tü yóremta béchibo jamak kaibu áu mëtebo báanake; të senu yoremta úttesi tühuata jita buéresi ä huikiriätek, jamak áa béchibo áu mëtebo báanake.

⁸ Të Dios ál-la tepa machisi itom ä bíttua, juka itom ä náké bétana, bueituk ketune kaa tüisi itom yóremtuko, Cristo ito béchibo muukuk.

⁹ Én éntok júchi Dios itom tü yóremtusuka, Cristota ojbo huami, chë júne itom jineünake, áapörik béchibo, jü Diosta ómtiraa huéenakemta bétana.

¹⁰ Bueituk júnakoy ketune Diosta béj-reka itom aneyo, áute rúkteka áamak ito tütek, ä Üsuhua kúrusit mukukä béchibo. Én éntokte béja áamak aneka kaitat jálojteka, áamakte jíápsinake, jíbapo béchibo.

¹¹ Entok kaa kía íri jíbba; Diostamakte két ito jábele, itom Señor Jesucristota béchibo. Áapörik bétanate Diostamak ito türi tíaka al-leaka jíápsa.

Adán entok jü Cristo

¹² Júnëli huéeyo, huépul yoremta huám ámani, jü kaa türira ímí ániapo kibakek. Huanäi jü kaa tühua yáarita sáu kibakek, jü kókkohuame. Júnëli ayuka béja jü kókkohuame síme yoremme siika, símem kaa türik am yáakä béchibo.

¹³ Ketune kee jee leyta äbo yepsayo, jáybusu jü kaa tühua yáari ayukay, ímí ániapo. Të jum kaita leyta ayukäpo, kaabe át áu guómtia, juka kaa türik johuamtachi.

¹⁴ Jü Adámpo naateka entok Moiséjta taahuarimmeu tájti, jü kókkohuame ál-la béja jáybusu huéiyey, jume géntem béppa; jume kaa tühuata yáakammet junne. Jíba ánëli huéiyey, eläposum kaa Diosta nésahui béj-rek, Adánta yáakä bénasi. Íri äbo yebijnakemta nátuay.

¹⁵ Të jü kaa tühua Adánta yáakähui kaa Diosta itom mikakäu béppa sikamta bénasi óorek; bueituk jü huépülaik kaa tüisi ayukamta béchibo juebénakam kókkok. Én éntok Dios tühuata itom mik-la, kaita béjhuaata itou ä aahuakä, huépul yoremta huám ámani. Áapo Jesucristo chë júne buéresi uyyori entok chë juebenammet tühuata nüpak.

¹⁶ Jü kaa tühua huépul yoremta yáakähui kaa Diosta itom mikakäu béppa sikamta bénna. Bueituk Adán huépülsi nésauta béj-reka, juebenammeu juka kaa tühuata nüpak; të jü tühua Diosta yore mákame juebenam tü yórempo náikia, bem kaa tüisi aneipo junne.

¹⁷ Juka huépülaik juka Diosta nésahui kóttiakä béchibo jü kókkohuame itom pereesotaka jípurey. Ánëli chë úttiapom nésahueka bemelasi jíápsinake, huame kaita béjtuaka tü yórempo náikiahuakame, huépul yoremta huämi, áapörik Jesucristota.

¹⁸ Júnëli juka Adánta Diosta nésahui kaa yáakä béchibo, Diosta bette nooki itot chúppuk, síme yorememmechi; ánëli kétchi, juka Jesucristota huépülaik tüisi huéchiasi ayukä béchibo, síme ä susualekame lútula jíápsihuápote náikiahuak, entokte jíbapo béchibo jíápsinake.

¹⁹ Bueituk juka huépul yoremta kaa Diosta nok jíkkajakä béchibo, jume juebénaka kaa lútula jíápsihuäpo náikiaritaka taahuak. Ánëli kétchi, juka huépülaik Diosta nésahuekä páman ayukä béchibo, jume juebénaka tü yórempo ayulataka tahuari-ana.

²⁰ Të jü ley nésahui ímĩ ániapo kibakek, juka yoremta kaa türi yáarim juebénasi bürusi am ayutua báreka. Të huanäi juka kaa tühuaata juebénasi ayuko, Dios chë úttesi yore nákeka taahuak.

²¹ Júnëli jü kaa tühua yáari yorememmet uttëutuk, am kókkó ïaaka. Ánëli këtchi, jü tühua Diosta itom mikähui itot uttëutuk, itom tü yóremtu ïaaka, entok itom ä mikaka, juka jíbapo béchïbo jíapsihumta, Jesucristota huám ámani, jü itom Señor.

6

Béjate kókkola, jum kaa türikun bícha

¹ Én éntok, ¿jáchisute jiaunake? ¿Jachute kaa tüisi jíapsinake jáni, juka Diosta tühuaata áu yeu machirianakë béchïbo?

² ¡Ëe! ¡Kaibu junëli huéenake! Ítapo béja kókkola jum kaa türikun bícha; ¿jáchisute júchi ára áma jíapsinake, jum kaa türik násuku?

³ ¿Jachem kaa jüneiya, eme Cristo Jesústamak ruktilataka tahuala, áman béja batöhuaka? Júnëlite áamak kókkolamtaka taahuak.

⁴ Batöhuakate kókkok; huanäite áapörimak mäataka taahuak. Én éntokte bemela jíapsihumta jípureka ímĩ naa rejte, juka Cristota kókkolam násuk jíabitekä bénasi, jü ä Átchay tüisi machisi úttiärammeyí.

⁵ Áamakte áu pitti ruktilataka kókkok, áapörik mukukäpo; alë bénasi jum kókkolam násuk ä jíabitekäpote áamak jotenake.

⁶ Íkãite kët jüneria, jü bannaataka jáchin itom jíapsaïhui, jü yorem öra tíame, áapo Cristotamak kúrusit poponhuakä muukuk, jü kaa tühua itot aneïhui kóm jímmaataka tahuanakë béchïbo. Júnëli béja jü kaa tühua kaibu júchi itot nésaunake.

⁷ Bueituk jü mukukame béja búttiakata tahuanake; jü kaa tühua kaibu júchi át nésaunake.

⁸ Ítapo Cristotamak kókkolamtuko, átte éiya, áamak jíba jíapsi béchïbo.

⁹ Cristo béja kókkolam násuk jíabitesulataka, kaibu júchi muknake. Lútula huëpo, jü kókkohuame béja kaita áamak bít mátchi.

¹⁰ Bueituk Cristo mukuka, séjtul jíbba muukuk, jum kaa türikun bícha; ä jíapsaü éntok, Diosta béchïbo jíapsaka taahuak.

¹¹ Ánëli këtchi, eme kókkolam bénasem emo nüye, jum kaa türikun bícha; Diosta béchïbo éntokem jíapsam bénasem emo nüye, itom Señor Cristo Jesústa huämi.

¹² Én éntokem emo suaya. Jü kaa tühua kaa emót nésaunake, enchim takaahuachi. Kaa enchim áman huíknake, jum kaa türiu bícha.

¹³ Katem kaa türikum bíchaa ä tójja, juka enchim takaahua, bueituk íkãi kaita juënak jo yúmala. Ál-lem Diostau bíchaa ä tójja, eme kókkolam násuk jíapsamta bénasi. Diosta mámpem ä tójja, enchim jita ára joähui, tua lütüriata joame.

¹⁴ Én éntok jü kaa tühua kaa enchimmet nésaunake; bueitukem kaa leyta hétuk jíapsa, ál-la Diosta yore náké hétuku.

Tühuaata entok lutüriata jo báreka jíapsame

¹⁵ ¿Huanäisu ëni? ¿Arate kaa tühuaata johua, kaa Moiséjta ley hétuk itom anë béchïbo, kía juka Diosta yore nákhuaüpo ito anë béchïbo? ¡Ëe! ¡Kaibu türinake!

¹⁶ ¿Jachem kaa jüneiya? Jábe junne jábetau tékilpo áu nénkako ä nésau jo báreka, ïri junëli káttek. Juka kaa türik joáteko kókkohuaü bíchaa huéenake. Juka tühua lutüriata jíba jo bárëtek éntok, jíbapo béchïbo jíapsinake.

¹⁷ Të Diostem baisauhue, kaa tühua tékiliu nénkitaka junne, chíkti enchim jíapsimak ä mabetaka at jáptek, jü Diosta hétana enchim mabet-latukäbechi.

¹⁸ Én éntok béja búttiataka jum kaa türiku enchim aneïpo, jü lutüria tühuatahuem én chätulataka tekipanua.

¹⁹ (Ímï buíapo jáchin jita huémta ettejhuamta bénasine enchimneu ä nooka, enchim ára át jünee machisi ámani.) Bannaatakem emo réutebok, kaa türikum bícha, juka chicha machik jita johuamta entok juka kaa tíuraata béchibo. Én éntokem ánëli emo nénka, Diosta nésahui tühua jo báreka, enchim takaahua Diosta mámpo tójaka, juka lutüriata huë páman jíba am báreka.

²⁰ Eme kaa türiku bíchaa emo nénkilatuko, kíaalem kaitapo ä bitchay, jükä Diosta lütüria.

²¹ Të, ¿jitasem áma téuhuak? Eme ínëli aneka éntokem bannaataka enchim jojosukaütay, enem béja áy tiihue. Bueituk sime jüri kókkohuäu bíchaa jíba enchim huériay.

²² Të enem béja búttiataka aane, jum kaa türik jita enchim joaka jíapsaïpo. Énem béja Diosta nésahui jíba johua. Én éntokem santomtaka jíapsinake, éntokem juka yü jíapsihuamta jípunake.

²³ Bueituk jü kaa türik joame muknake; ínëli béjtuataka tahuanake. Të jü tühua Diosta yore mikähui, jüri jíbapo béchibo jíapsihuame, Cristo Jesús itom Señorta huämi.

7

Emo jubiahuakapo Bénasi óorek, jü Diostamak anhuame

¹ ¿Jachem kaa jüneiya, eme hermaanom? Bueituk juka leyta täyammakne nooka. Jü ley juka yoremta jíapsaü núkisi át nésahue.

² Bueituk jü jámut kunakame jü leyta béchibo yoremтамak súmataka jíapsa, juka ä kunahua jíapsaü núkisi. Të juka ä kunahua mukuko, huanäi béja áapo búttiataka tahuanake, jü emo jubiahuamta ley bétana.

³ Júnëli béja, ä kunahua jíapsayo täbui yoremтамak jíapsi táyteko, juka emo jubiahuamta ley öbialataka tatahua. Të juka ä kunahua mukuk, búttiataka tahuanake, júchi täbuik kunakätek junne, kaibu juka emo jubiahuamta ley öbialataka tahuanake.

⁴ Júnëli këtchi eme, ín hermaanom, jü Cristotau rúkteka jum leytau bichem kókkola, täbuimak chätu béchibo, hua kókkolam násuk jíabitekamtamaki. Én éntok sime juka tühuata itom joähui, Diosta béchibote ä yáanake.

⁵ Bannaataka kaa tühuapo jíapsaka, jü ley juka kaa türik itot ayukamta itot ä bússak. Huanäite kókkohuamta áma téuhuak, juka kaa türik joaka.

⁶ Të énte leyta bétana búttiari. Jü leyta béchibote kókkola, bueituk ïri áa bétuk itom jípurey. Énte béja búttiataka juka Diosta nésahui johua. Én éntokte juka bemela Espiritu ley nésauta jonake, te kaa juka ley örata leetra jíä pámani.

Jü kaa tühua inot ayukame

⁷ ¿Jáchisute éntok én jiaunake? ¿Jachu jü ley kaa tühuata huéria? ¡Ee! Kaa junëli huéiye. Júneltuko junne, ínapo kaibu jünee éiyey, jita kaa türiakähui leyta béchibotakane béja jüneiak. Juka jita ukulhuamta kaa türiakaü júnene kaa jüneria éiyey, juka leyta kaa ínel jiayo: “Katë kaa em áttia ukulnake.”

⁸ Jümü béja áu jaatiak jü kaa tühua junëli ä jiäpo juka leyta nésahuekähui, simeta juka ukulhuamta inot ayukamta machisi yeu ä teekak. Bueituk juka leyta kaita ayukäpo, jü kaa tühua mukilataka taahua.

⁹ Ínapo kanne juka leyta jüneriaka ím aaney, entokne jíapsay. Të juka Diosta nésahui yepsako, jü kaa tühua inot ayukame jíabitek. Huanäi ínapo muukuk.

¹⁰ Ínëline jünëak: hua nésahui jíapsita nee mák éaihui, juka ín áy muknakeü ínou nüpak.

¹¹ Bueituk jü kaa tühua, jü Diosta ley nésahuit jáhuiteka, nee báitáhuak. Huanäi jüri ley nésahuiy nee mëak.

¹² Huitti nokhuäpo jü ley türi, entok jume Diosta nésahuim júne úttesi yörisi maachi, huéchiasim jiaahua, entokim lütüria.

¹³ Huanäisu, ¿jü türika juka kókkohuamta sep ínou nüpak? ¡Ee! ¡Kaa junëli! Të jü kaa türira áu bíttebo báreka áu kaa türiakähui tua lutüriapo, juka kókkohuamta ínou nüpak, juka leyta mámai jüri kut jáhuiteka. Huanäi junëli ayuka, jü Diosta nésau pámani, machisi bíttuka taahuak, jáchin úttesi kaa ä türiakähui juka kaa tühuata.

¹⁴ Júnëate, juka leyta Diosta bétana huéhui. Ínapo éntok ímí buíapo kía yeu yoremtula, kaa türikuu nénkiritaka.

¹⁵ Bueituk jü ín joähui, kanne át jüneiya. Juka ín jo bárëune kaa johua. Juka ín kujteriäü, júkäsune johua.

¹⁶ Bueituk juka kaa ín jo bárëu joáteko, huanäiná jehuiteria, juka leyta türiakähui.

¹⁷ Inentaka huákäine ínapo kaa johua. Jü kaa türira ínot ayukame, jüri nee ä jotua.

¹⁸ Bueitukne jüneiya ínochi, jü tühua ín huáatiäü kaa ínot ayka. Bueitukne tühuata yáa báreka, kara áma yúmaka tatahua.

¹⁹ Bueituk juka türik ín yáa bárëhui, kannä johua; juka kaa türik ín kaa yáa bárëhui, júkai ál-lane johua.

²⁰ Ínapo juka ín kaa yáa bárëu joáteko, kanne ínapo ä johua; jü kaa tühua ínot aneme, jüri ínel nee antua.

²¹ Të ínapo tühuata yáa báreka junne, íri ley ínobía cháchäü, jü kaa tühua ínot ayukame.

²² In jíapsipone ä musaüle, juka Diosta ley,

²³ tëne täbuik leyta két ínot ayukamta bitcha. Jüri béja juka leyta ín kóba súärapo jípurëhui, ä béj-reka huerama. Huanäi nee yúyüuka nee pereesoteka nee huéhueria, jum kaa türi leyta ín takaahuat ayukäu lúl-la.

²⁴ ¡Tepane jiokot aneka ímí jíapsa! ¿Jábesu áma nee yeu huíknake jáni, íkai ín takaahua mukiapo anemta?

²⁵ Diostane baisauhue, Jesucristo itom Señorta béchibotaka béjane át jünéaka taahuak. Kaita éntok boobíchaka Diosta nésahuine jopo yúmala, të ín yoremtukäpo ámani, juka kaa tühuata ley nee jo íaaka ínomak nássua, jü ín takaahua.

8

Jü Espíritu Santopo jíapsihuame

¹ Én ál-la béja, kaybu jábe am yäurau bíttuanake, jita kaa türik am yáakä bétana am nátuakari, jume Cristo Jesústat aneme, jume kaa huakajpo jiba jíapsame, ál-la Espíritu Santopo jíbba.

² Bueituk jü Espíritupo ley jíapsita yore mákame Cristo Jesústat nee jínëula, juka kaa türik leyta bétana entok juka kókkohuam leyta bétana.

³ Bueituk Moiséjta ley tókti kara ä joaka tatahuay, yoremta kaa úttiakä béchibo. Të jü Dios ál-la ä yáuhuak; ä Üusihua äbo bíttuaka, yoremsi ä yáakari huakas sánkota ä mákkak. Ínëli áu huémata násuku, jü kaa türikut bétte nokta chúppak.

⁴ Juka leyta lütüria itot chúp íaaka ínel yeu siika, kaa nápat huakajta jo bárëu itom johuähui, ál-la juka Espírituta éäpo ámani.

⁵ Bueituk jume huakajpo aneme ímí buíapo jita ayukamtat jíbam éaka jíapsa; jume Espíritu Santopo aneme éntok, Espíritu Santopo huémata jíbba.

⁶ Bueituk jum huakajpo jíba jíapsihuame át kókkohuamta huéria; të jü Espíritupo anhuame jíapsi jíbba, entok yánti jíapsihuame.

⁷ Jü huakajtat jíba éame Diosta bėj-reka huéiye. Jüri síme, bueituk kaibu jü Diosta ley bétuk äü nünake, entok jauhuey júne kaibu áma yúmanake;

⁸ entok jume huakajpo jíba aneka jíapsi báareme karam Diosta huáatiäu johua.

⁹ Të eme katem nápat huakajpo jíapsa; Diosta Espíritupem jíapsa. Jü Cristota Espiritu kaa at jípureme, Cristo kaa ä áttiak.

¹⁰ Jü enchim takahua mukila, jü kaa tühuata béchibo; të Cristo enchimmet jíapsátek, jü enchim espiritu jíapsa Diosta bétana tü éehuamta béchibo.

¹¹ Huä Diosta Espiritu Jesústa kókkolam násuk jíabitetuakame enchimmet anéteko, huäri júchi két enchim takahuam tóboktianake, am kókkolamtuk junne, hua Diosta Espiritu enchimmet anemtayi.

¹² Junéli huéiye, hermaanom, íkáite én joaka jíapsipo yúmala; katte kía jájana jíapsinake, itom huakajta éäu jíba joaka.

¹³ Eme kía juka huakajta éä páman jíba jíapsáteko, kókkonakeem. Të Espiritut Santota éä páman jíapsáteko, juka huakajta éäu mëako, jíapsitem jípunake.

¹⁴ Bueituk síme jü Diosta Espirituta éä páman kateme, ímëi béja jume Diosta üusim.

¹⁵ Katem tékilpo nénkiritá bénasi emo innëa, májhueka náhuisi éakari. Tua üusipem náikiari, Diosta üusim bénasem emo nüye. Huäri béchibote kaitat jáchin éaka áu chaynake, ínel jáaka: "Itom Páa, itom nákeme."

¹⁶ Jüri Diosta Espiritu jü itom espíritummak chätuka kálajkosi itom ä máknake, juka jünee huamta itom Diosta üusimtukähui.

¹⁷ Ítapo Diosta üusimtuko, Diosta áttearite átteak; entok símeta ä jípurëumaki ítapote ä átteak. Ä Üusi Jesucristotamakte náu ä jípure. Áapörík jiokot anekäu bénasite ítapo két áamak jiokot anéteko, áman ä lóoriaute áamak annake.

¹⁸ Senu huémthane két áma bitcha: síme ímë én itom jiokot anéhui kía kaita juka itom jípunakéhui, karate áu ä cháiya, juka lóoriata Diosta itom máknakéhui.

¹⁹ Síme ímë buíapo yáataka ayukame béja ä boobíchaïhui, juka ímë huéenakemta, jume tua áma yeu púarim Diosta üusimtaka tahuanakéhui.

²⁰ Bueituk yáataka ímë ayukame kaa türík béchibo nasontuk; ïri kaa áapörík éäpo junéli aayuk, ál-la hua Diosta éäpo, të két tülisi ä yáatunakeu boobíchaka taahuak,

²¹ bueituk símeta kaa ál-la machisi anhuamta ímë ániapo kaitasi yáatunake; junéli béja jü buía júne két ä jípunake, juka tühuata ímë huéenakemta, jume Diosta üusimmaki.

²² Jüneate jü ímë buíapo ayuka jíapsame jámutta asoa báreka huantë bénasi buaana;

²³ entok ítapo kétchi, juka Espiritu Santota teboterita bénasi ä jípureme, kette ä boobíchaïhui, juka taahuarita yúmako juka lóoriata itom jípunakéhui, buanakate ulut éiya huáijhua itom jíapsipo, jum itom takaahuapo itom yeu huíkeka, tábui takaahuata jípu báreka.

²⁴ Júnéli huaka taahuarita boobíchakate jínëutaka t ahuala. Të jü jita boobit-huame kee jee bíttu. Të senu jita bíтчäteko, ¿jita béchibosute ä boobinnake?

²⁵ Të juka kaa itom bíchähui, júkäi ál-late yebij boobinnake; yánti anekate ä bobitcha, jum jita yebij boobit-huäpo.

²⁶ Júnéli kétchi jü Espiritu Santo itom úttia lütëpo itom ania; jáchin juka Diostau itom nétannakéhui, áapo jü itom espiritu juka itom nokäu áu buisse, jíapsipo buanaka entok teniai kara téhuatumta nokaka.

²⁷ Të jü Dios itom jíapsipo ayukamta jüneriame át jüneiya jita juka Espiritu Santota huáatiähui, bueituk tua juka Diosta ito béchibo huáatiäu jíba áu noknake, jume santosi jíapsame béchibo.

Yölataka áma yeu kathuame

²⁸ Jüneate jume Diosta nákeme, síme jü ámeu ayunakeme bem tühua béchibo ámeu huéenake, huame áapörík éä páman núnurim.

²⁹ Jume tua bannaataka Áapörík täyakähui, ímëi kët yuktiak, ä Üusi bénaaka am tahuanakë béchibo, Áapörík chë yaura nesauta ä jipunakë béchibo, síme ä súaleme násuku. Yörihuakä ä tahuaria báreka.

³⁰ Jume jauhuey naateka ä yuktiakähui, ímëi kët núnuk. Jume ä núnukaü éntok, Diosta bíchápo kaita kulpaka am tahuariak, entokim Diosta lóoriapo jiasinake.

³¹ Ía bétanasu, ¿jáchisute jiaunake jáni? Diosta itomaktuko, ¿jábesu itom bėj-reka huée báanake?

³² Juka ä Üusihua júne kaa ito béchibo beutirek, ál-la ito béchibo ä tójjak ä mënä béchibo. ¿Jatchiaku kaa áamak itom ä máknake jáni, juka símëta ä jipurèhui?

³³ ¿Jábesu kët jume yeu ä púakähui nätua? Dios ä súaleme kaita kúlpakame tótoja.

³⁴ ¿Jábesu bétte nokta ámet chúppa? Jesucristo jü mukukame, entok kët jü kókkolam násuk jíabitekame, entok kët jü Diosta bátam bétana kátekame, entok kët jü íto béchibo Diostau nokame.

³⁵ ¿Jábesu itom ä úhuaanake, juka Cristota nákeka itom ä yörèhui? ¿Itom jiokot anèhui, ö Cristota béchibo kaa tüisi itom bíthuahui, ö tébaa, ö kaa itom sánkokähui, ö jínhua machisi huéeme, ö kúchirim jáni?

³⁶ Ä jïjteripo bénasi:
Yü túttite emo béchibo kókko;
kabaram súa báahuäpo Bénasite ímë jípuhua.

³⁷ Júnëli itou ä huéy junne, jíbate yölataka áma yeu kannake, hua itom nákeka ito béchibo mukukamta huam ámani.

³⁸ Huári béchibo huitti jünéakane ínel enchimmeu nooka: Jü itom kókkonakeu junne, jü ínëli jiokot aneka jíapsihuame junne, ángelesim junne, kaa machikuu jita ayuka yore máujtuame junne, én ímë ayukame junne, jü itou yebijnakeme junne,

³⁹ jü met jikat ayukame junne, jü bétukun kóm ayukame junne, kaita ímë yáataka ayukame junne itom näikimtenake, juka Diosta nákeka itom ä huáatiähui, jü Cristo Jesús itom Señortachi.

9

Israelta yoremem yeu púahuakähui

¹ Ínapo Cristopo lutüriatane nooka, kanne áranokíchi, jü Espíritu Santo, kaa nee ä taktiria íkai ín ä noknakèhui,

² úttesine jíápsipo kókosi siroka kaa chuktekane ín jíápsipo ä innëa juka huantiriata.

³ Kia nee bette nokta inot chupatuna béchibo júne ino toij eiye, ö Cristotau mekka aneka, ínëli ayükatek jume ín huahuajim jinëukáteko, jume ínomak joomem huakajpo, áchayhuariapo.

⁴ Israelta géntempom joome; Diosta üusimpom näikiari; Diosta símëk béppa ujoyória; entok ámemak nokta yéchala, juka Moiséjta ley yáakame; ä jïjteka ámeu ä teekak, áahuim tónnommea jápteka ä yörila, entok Áapo yún jita am mák rókaka nok-la.

⁵ Jume bat kateme Abrahampo naateka bem huahuajim; jümëi éntok, juka bem ójbotam huéria. Jü Cristo jümü áman ímë yepsak. Huanäi Áapo Diostaka símëta béppa nésahue, síme huásu-huásuktiata yörihuaka jípuhua. Júneltunake.

⁶ “Jü Diosta nokakäu kaa áma yuuma”, tite kara jiaahua; bueituk jume Israelta usiarim, katim síme Israelpo joome.

⁷ Entok jume Abrahamta ójbopo yeu sákalamtaka junne, katim simetaka tua Abrahamta üusim. Dios Abrahamtau ínel jiaahuak: “Isaacta huam ámanë am jípunake, jume em üusim.”

⁸ Īri ájária, kaa jume áchayhuariapo usiarim ínel jume tua Diosta üusim; áapo Dios Abrahamta usita huépülaik usipo mák rókaka nookak. Huäri usiarita bétana yeu tómtilame, ímëi áma náikiari.

⁹ Īri ínel chúkula yáa báahuaka nokhuakame, Abrahamtahui: “Huámëi taahuarim-mechi ínapo yebijnake; huanäi Sara ili outa asoanake.”

¹⁰ Entok kaa ĩri jíbba; jü Rebeca két itom áтчay Isaacta bétana asoa báreka taahuak.

¹¹ Ketunem kee jee yeu tómtey, türik entok juënak júnem kee yáuhuay, juka Diosta ä huáatiä pámani, jábeta áma yeu ä púa bárëu yeu ä púanakëhui. Júnëli júkai huéénakë béchibo, ínel yeu chúppuk, kaa juka jita ä yáakä béchibo, ál-la áapörík ä yuktiakä béchibo.

¹² Ínel áu jíayhuak: “Jü kësami juka chúkula huémta nésahui jonake.”

¹³ Ä jïojteripo bënasi: “Juka Jacobtane nákkek Esáuta entok kaa huaatiak.”

¹⁴ ¿Jáchisute jiaunake jáni? ¿Jachu Dios kaa lútüriata johua? ¡Eë! Kaa junëli.

¹⁵ Bueituk Moiséjtau ínel jiaahuak: “Jábetau tühuata ín yáa bárëune tühuata yáanake; juka ín jiokoli bárëune jiokolinake.”

¹⁶ Júnëli béja kaa jü ínel éamtahui, jü búitemta béchibo júne ëe, hua tühua Diosta jábetau yáa barëhui, jóähui ä yáanake, juka tühuata.

¹⁷ Bueituk jïojteripo: “Jü Dios jü Egiptopo rey Faraóntau ínel jiaahua: Ínapone reysi enchi yáala síme Egiptopo, juka yäura uttiära ín jipureü emót bíttebo báreka, jume ín téhuam síme buíarat am täyatebö béchibo.”

¹⁸ Júnëli béja jü Dios jábeta ä jiokoli bárëu jiokolinake, entok senuk jíapsita námakasi ä yáaria bárëtek junne, námakasi ä yáarianake.

¹⁹ Të empo jámak ínel inou jiaahua: “¿Jatchiakasu júntuk juka yoremta nätua? Bueituk, ¿jábesu két ä táktirianake, juka Diosta yáa bárëhui?”

²⁰ Empo yóremtaka, ¿jábesäe, juka Diosta téjhua béchibo? ¿Jachu jü sötöri juka ä yáakamtau ínel jiaunake? “¿Jatchiakasë júnëli nee yáuhuak?”

²¹ Jachu jü babuta tekipanuame kaa úttiata jipure jáni, jü babuta béppa. Jü senu baabu kittiaripo huepul basota újyoriapo sayhuamta ay au úttíl béchibo ä yáanakëhui, tábuik entok jayti machika jita ama huattia béchibo.

²² Jü Dios itou yeu ä buíj báreka juka ä omtëhui entok juka ä úttiära, tebesi tiempota am mákkak, jume kaa huéchiasi aneme. Huäri béchibom lütiana.

²³ Huanäi éntok juka símek béppa ujyorik ä bíttebo báreka, itom jiokoleka bannaataka itom yeu púuhuak, itom áamak annakë béchibo.

²⁴ Én éntok itom núnula, juka Diosta yore jiokoriläu jájamlame, të kaa gente Israelta joome násuk jíbba, ál-la génte kaa judíom ániapo anemmeu násuk kétchi.

²⁵ Jum profeeta Oseasta jïojtekäpo két ínel jiaahua:

In pueblo tine ä téhuaanake,
juka jauhuey júne kaa ín pueblotahui,
entok juka pueblota kaa nákhumtane nákuä tíanake.

²⁶ Entok jum bem tejhuaripo:

“Emëe katem ín gentem”,
júmürim Dios jíápsamta üusim ti tehuaana.

²⁷ Isaías profeeta két chay nókaka ínel jiaahua: “Israelta gente bétana. Eläposum sëeta bënasi juebénaka aane, jü Israelta pueblo, ili ama yeu bílame jíba áma jínëutunake.

²⁸ Bueituk jü Señor ä nokakäu yáanake, sime ániata béppa, lútula huëpo, entok läutipo.”

²⁹ Bannaataka profeeta Isaíasta jiauläpo:

Jü Señor úttiata jípureme kaabeta ímĩ ä tahuariako,
pueblo Sodooma entok Gomorrata pueblota bénasite tahua éiyey.

Jü lútüria ä súalhuäpo huám mabethuame

³⁰ Huanäi, ¿jáchisute jiaunake? Jume kaa judíom kaa Diosta sáu katemesu ä jájamek juka lútüriata. Huanärim kaa culpaka tahuariahuak, kia bem ä súsualekä béchibo.

³¹ Jü Israel éntok jü leytat jíba jiápsekaĩhui, kaa ä jájamek.

³² ¿Jatchiakasum jumeĩ kaa ä jájamek? Bueituk bempo juka jita bem jóäbet jíbam éiyay. Jü téta áme bia órekamtachim téitek.

³³ Ä jïojteri bénasi:

Béjem ä bitcha, ínapone jum pueblo Siónpo Israelta hueramá böochi,
juka tétatane áme bia yétcha;
entok téta bueru ay huattihuame;
jume ä súaleme; kaybum tiosi tahuanake.

10

¹ Hermaanom, jiápsipo ín huáatiähui oraciompo nokaka Diostaune ä áahua, juka gente Israelpo joome jínëutunake bétana.

² Ínapone júneiya, tüisi Diosta nesahui bemporim jo peähui huatem béppa; të kaa huitti ä täyahuä pámani.

³ Bueitukim juka lútula Diosta bétana huemta kaa täya. Juka bem ä súalë bénasi jíbam ä yáa báreka éiya; juka Diosta lútüria huéchiasi órekamta éntokim omoute.

⁴ Sime jü ley Cristotau yeu chúchupe, juka ä súalemta tü yórempo tahua iaaka.

⁵ Tü yórempo tahua báreka Moiséjta ley páman órekame ínel jïojteri: “Jü yoreme ímĩ leypo órekamta yáakáteko, íkai leyta béchibo jíba jiápsinake.”

⁶ Të jü Diosta súsualeka huéchiasi ayuhuame, jüri éntok ínel jiaahua: “Katë em jiápsipo ínel jiaahua: ¿Jábesu áman téhuekau jikau huéenake jäni? İri béja Cristota äbo kóm huéria béchibo, ti jiau báare;

⁷ ínel jiáteko junne, ¿jábesu kókkolam anëu sika itom ä ettejorianake jäni?” İri béja Cristota kókkolam násuk yéchaka ä temajemta bénasi jiaahua.

⁸ Të jü jïojteri, ¿jáchisu jiaahua? “Kaa jáimu emou óorek, jü nooki, em tempo entok em jiápsipo.” İri ínel jü nooki chayeka itom nokähui.

⁹ Bueituk Jesús jü Señor ti jáika em teniay yeu ä buísëtek, entok em jiápsipo ä súalëtek, Diosta kókkolam násuk ä jíabitetuakähui, jínëutunakee.

¹⁰ Bueituk jiápsipo ä súalhuäpo Diosta bíchäpo tü yóremtaka tatahua; jü teniay éntok yeu buibuijhua, jínëutaka tahua béchibo.

¹¹ Bueituk jü jïojteri ínel jiaahua: “Sime hua ä súaleme, kaibu tiosi tahuanake.”

¹² Bueituk Diosta bíchäpo sime nanälay; jume judíom entok jume kaa judíom; simemmeu Áapo Señor. Áapo yún jita jípureka am miika, jume áu nétaneme.

¹³ Bueituk, “Sime Señorta téhuampo nokame, jínëutunake.”

¹⁴ ¿Jáchisu jüntukim ä téttehuaaka áu noknake, huaka ketune kee bem súalëhui? Entok, ¿jáchisum ä súalnake, huaka áa bétana nokhuamta kee jikkajaka? Entok, ¿jáchisum ä jikkaijnake, kaabeta jee ámeu ä nokayo?

¹⁵ Entok, ¿jáchisum ámeu noknake, kaa áman bíttuatuko? Juka jïojterita jiauläpo: “İTepam müsäla maachi, jume guókkim, yánti jiápsihuamta nokame attiam, entok bemela tü nokta huériame!”

¹⁶ Të kaa sime al-leaka ä mabetak juka tü noki bemelata; bueituk jü Isaíasta jiojteri ínel jiaahua: “Señor, ¿jábese juka itom nokäu jikkajaka ä súsualek?”

¹⁷ Júneli béja jü Diostat ehuame jikkaijhuäpo yeu huéiye; jü jikkaijhuame, Diosta noki jikkaijhuä bétana huéiye.

¹⁸ Të enne ínel jiaunake: ¿Jachum tua kaa ä jikkaij-la jäni, juka Diosta nooki? Anáka; akim ä jüneria. Jü jiojteri ínel jiaahua:

Sime buíarat jikkaijtuk,
sime ániat nokhuak.

¹⁹ Enne júchi ínel jiaunake: ¿Jü yoremraa Israelpo joome íkai kaa jüneria? Bannaataka sep Moisés ínel jiaahuak:

Ínapone naibuk-riata enchim innétuanake gente kaa Israelpo jommemaki.

Entok gente kaa suamsi emo nüyemmaki enchim öomtituä béchibo.

Juneline béja enchim öomtituanake.

²⁰ Jü profeta Isaías huitti ínel ámeu jiaahua:

Jume kaa nee jariamesu nee téuhuak;

jume kaa nee nátemaymeune ino yeu machiriak.

²¹ Të jü Israelta bétana éntok ínel jiaahua: “Sime táapone ámeu mám rútuktilataka jiba ámet boobíchaihui, jü gente kaa nee huáatiaka entok nee bėj-reka anemtamak junne.”

11

Israelitam bëyeka tahalame

¹ Én éntokne ínapo ínel jiaahua, ¿jachu juka ä pueblohua omoutela, jü Dios? Èe, kaa juneli huéiye. Bueituk maasu én ínapo két Israelita, Abrahamta üusimpone yeu simla, Benjamínta familiapone joome.

² Kaa yeu ä tahuariala, jü Dios juka ä pueblohua. Áaposu jauhuey naateka ä täya. Ö, ¿jache kaa ä jikkaijla, Elíasta bétana nokta, jiojteripo huémta? Juka Israelta Diostau yeu buíssek, kaa tüisi ä tahalatukä bétana, ínel jiakari:

³ “Señor, ¡jume em profeetamim súhuak; jume em altarim entokim chíbela tatabla; entokne ínapo jiba tahuala; neechim éntok jaria nee më báreka!”

⁴ Të jü Dios, ¿jáchisä yómmiak, téhueka bétana? “Guoy búsan mil yorememne íno béchibo ëeriala; jumei béja kee jee Baahtau tónommia jápte.”

⁵ Én ímí tiempopo junne, ketunem áma yeu púataka aane, Diosta yore mikä pámani.

⁶ Kaita yáaka Diosta tühua jájameko, jüri béja kaa tékil yáarita béchibo huéiye. Kaa juneli ä huéeyo, jü yore mikhuame kaa yore mikpo näikiari. Tékilta béchibo huëtek éntok, jü yore mikhuame kaitapo tatahua. Júneli huéeyo jü tékkil kaa tékilpo näikiari.

⁷ Huanäisu, ¿ëni? Jü Israel juka ä jariaihui, kee jee ä jájame; të jume áy yuktiarim ál-la béja ä jájamla. Jume huate éntok juka jápsita námakasi tahuariak.

⁸ Ä jiojteri bénasi: “Dios Áapo béja ínëli am tahuatuak, kaita am innënakë béchibo. Jume pusim júne béja kara binnake; jume nákam júne béja kaa jikkaijnake. Júnelim tahuala, én tájti.”

⁹ Entok David két ínel jiaahua:

Jum bem náu yájaka jibuäpo huite cháaripo

entok jítërimpom huáttinake.

Júmürim tëiteka áma jiokot ayunake.

Jüri ámeu huéenake.

¹⁰ Eläposu jume bem pusim kaa bíchaka tahuanake, kaa machiku;

eläposum biampo kökosi huanteka ókola rejtinake bem kókkou núkisi.

Kaa judíom jínëuria

¹¹ Én éntokne ínapo nátemaje: Jume Israelta gentem, tēiteka huattek; ¿én béja kaibu júchi áu tóboktianake? ¡Kaa jümü ámani! Tē ál-la jü bem kaa tüisi ayuka béchibo, jü jínëuria kaa judíommeu yepsak, jume judíom öomtituä béchibo.

¹² Jü tēitekáu bem huáttekähui, jü ániatau tühuata nüpak; jü bem kaa tüisi anëu jume kaa judíommeu tühuata yáhuak. ¡Chē júne tühuata yáanake, yúmalasi bem Diostau jíapsi kúaktekateko!

¹³ Gentiilim kaa judíom enchimmeune nooka. Bueituk jü Dios enchimmeu nee bíttuala. Tüisine át jíapseka entok ä yöreka ä johua, juka ín tékkil.

¹⁴ Jamak júnene jume huate ín ójbopo joomem öomtituanake, enchimmak tekipanauakari. Huanäine Diosta am jínëunakeu bíchaa am huériunake.

¹⁵ Jume bempörim päkun yeu taahuariakähui juka sime yoremraata Diostamak tüisi jíapsinakē béchibo, junëli siika. ¿Jáchisu ámeu huéenake jáni? Ámani béja jume judíom simem jum tühuau bíchaa kúaktiahuayo, ¡tepam jíapsita jájamnake, kókkolam násuku!

¹⁶ Jume páanim bát yáahuakame santotuko, jume chúkula yáahuakame két jíba santotaka yeu huéenake, bueituk jü bát huéri huépul tujpom náu jometunake. Entok jü júyata naahua santotuk junne, sime mesëkiriam két santotunake.

¹⁷ Jume huate mesëkiriam käitiahukä, huanäi empo béja jü oliivo kía júyapo jometaka, jümü kéchahuake basihuek. Huanärë béja jü jíapsi em jípürëhui jü oliivo bähua jíapsitamake ä jipunake. ¹⁸ Katë juka júya bat huémta mesëkiriam kaitapa bít báare; bueituk empo emo buérialëtek, jüneäe émposu kaa juka nahuata jíapsita mákka, ál-la áapo jü nahua enchi jíapsita mákka.

¹⁹ Empo jamak ínel jiaahua: “Jume mesëkiriam käitiahuk; ínapo jum käitiapo basiu iaahuak, jü oliivo óguotachi.”

²⁰ Türi; chúktiahuakamme, huame mesëkiriam, kaa juka Diosta bem súalekä béchibo. Tē empo em ä súsualekä béchibo jíapsake ímí aane. Katë emo buérialë; ál-lë Diosta májhueka jíapsa.

²¹ Bueituk Dios kaa am jiokorek, jume mesëkiriam tua ä ogúopo joome, enchi júne kaibu jiokorinake.

²² Áachë suuhua, éntokë ä bitcha, Diosta türi jíapsekähui, entok kuttílasi huémta ä türëhui. Kutti ámet mámma, jume huáttekammechi, entok két enchi jiokolë, jíba junëli enchi ä súaleka aneyo. Kaa ä junëlituk éntok, enchi két chúktianake.

²³ Inentaka bempo juka kaa ä súalhuamta tójaka anëteko, júchi bemelasi óguot am basiutuanake. Bueituk Dios úttiata jípüre, júchi bemelasi óguot am kechanakë béchibo.

²⁴ Áahuë huáate: Empo jü oliivo kía júyapo jometaka käitiahuka, jü oliivo ethuaka suayahuamtat kéchahuakä basiutuahuak, jume mesëkiriam át jomesu chë kaa át kéchahuakä basiutuana, jü júya ámemak jometamaki!

Israel yoremraata jínëunähui

²⁵ Hermaanom, íkäine két enchim jünériatua péiya: Dios ä éSORITA Bénasi óretukay én ímí tiempota huey yeu buij báahuaka ériatukay. Katem emo jábelinake. Jáchisu áu siika, jü yoremraa Israeltahui, juebénakam juka bem jíapsi námakasi yáariahuak, juebena kaa judíom ä jajamnakeme aman Diostau jíapsi kuaktisuko, béja lütinake jume kaa judíom tiempo.

²⁶ Huanäi béja sime Israel jínëutunake, ä jiojteripo Bénasi:
Jum pueblo Sión bétana huéenake,
jü itom jínëunakeme,

jukä Jacobta familia kaa türik yáari ä úhuäteko.

²⁷ Entok íkai noktane ámemak súmanake, júnakoy béja ínapo jume bem Dios bejrim am úhuaanake.

²⁸ Evangelio Diosta bej-reka kaate enchim béchibotaka, të bem yeu puatukäpo; entokim uttesi nákhua, jume bem bát kat-riampo béchibo.

²⁹ Bueituk jü Dios jita yore ä mák-ri, kaybu yore ä úhuaanake, jabeta yuktiaka ä nunuko kaybu ä koptianake.

³⁰ Eme junne kaa judíom bannaatakem juka Diosta nésahui kaa johuay. Én éntokem ä jajamla, juka Diosta yore jiokorëhui, jume judíom kaa Diosta nésahui yáakä béchibo.

³¹ Júnëli két jume judíom ëni katim Diosta nésahui yáuhuak, juka Diosta úttesi enchim jiokolinakë béchibo. Bempo éntok két ä jájamnake, juka Diosta úttesi am jiokolinakëhui.

³² Jü Dios béja simem tójjak, jum kaa türi böot am kannakë béchibo, chükula béja simem ä bíttua báreka, juka yore ä jiokolëhui.

³³ ;Tepa ínel kaa lülüteka böka, jü Diosta ára jita joähui, ä jüneriähui entok sime jü täyahuame! Tepa obiachisi kara huitti át jüneetu, jü Diosta huáatiäbechi; kaa läuti ára ámet jüneetu, jume ä böommechi.

³⁴ Bueituk, “¿jábesu tua béja át jüneenake jáni, juka Señorta éäbechi? ¿Jábesu ä majtia jáni, ják ámani ö jita ä yáanakëhui?”

³⁵ ¿Jábesu Áapörík bát ä mákak jáni, juka ä mák-ri ä nóttiriä béchibo?”

³⁶ Bueituk Áapörík bétana, Áapörík béchibotaka, éntok Áapörík béchibo, simetaka ímí ayukame, Áapo ä áttiak. Áapörík béchibo jü lóoria, yúu huasu-huasuktiapo. Júnentunake.

12

Cristota súaleme jonakëhui

¹ Huári béchibo, ín hermaanom, enchimmeune nooka, ujbianaka, Diosta yore jiokolë pámani: Enchim takahuamem jiápsame kaa ámpolekem Diostau buísse. Íri ofrenda jiápsame Diosta ä musäulëpo tua ájária, entok tua huéchiasi huéiye.

² Katem ímí ániapo én imí ayukamtat jíba emo joyhuaria; ál-lem hua enchim kóba éeri bemelasi yáanake. Bueitukem jünëlem beja ä jüneriánake, jita Diosta huáatiähui, yoremak al-leehuamta ä jípurehui, éntok kaita áu bëyeka yúmalasi ä türiakähui.

³ Júnëline jiaahua, huaka tühuata ára jita johuamta ín mák-ri béchibo, huame hueuhuëpulaka enchim násuk aneme, katim huatem béppa emo ériapo yúmala, ál-la áma ä huéeläpo jíbba, áa bétana huéchiasi éaka, huaka Diostat súalhuäpo beekik, Dios Áapo hueuhuëpulammet ä näikimtela.

⁴ Jáchin jum itom takaahuat yún náu huémta itom jípure bénasi, të kaa sime nánancha huépul tékilta jíba johua.

⁵ Júnëli két ítapo juebénaka náuhui, huépul takaahua jíbba jum Cristopo, entok simetaka náu aneme náu huéiye.

⁶ Katte sime nanälaysi huépülaik jíba ára johua; atä mák-ri Diosta bétana. Jábe juka Diosta bétana nokta mabetaka ä nokame, em Diosta súalë beekisi jibe ä johua.

⁷ Ö chë jita tühuata jábetau johuäpo, áahuë ä johua; ö yore majtiahuäpo, jábetë majtia.

⁸ Jábe Diostau bíchaa am huériame éntok, eläposu Diostau am rúktianake; hua jita huiutíame, eläposu jábeta miknake; jü jábe kóba yöpo huéeka jume huatem ára

huériame, eläposu júkai tékilta jonake; jábeta jiokolëka ä aniname éntok, eläposu al-leaka ä jonake.

Cristota sualhuäpo itom jo iähui

⁹ Jü jábeta nákeme chíkti ä jápsimak yore náknake. Juka kaa türik omot yéchaka, türik jíba boojorianake.

¹⁰ Simetakem emo nákke, emo saylakamta Bénasi: Emo ériakem emo bitcha, éntokem símeku emesu emo chë éria.

¹¹ Tüisi át jápseka, kaa obeka, Señorta tékil johua chikti enchim jápsimaki.

¹² Al-leakem Señortat boobíchaihui; yánti jápseka juka kaa türik jita huémta innëhuäpo, yüu tüttem Diostau nooka.

¹³ Jume Cristota súaleme, akem am ania; jume lótteka kateme enchim jóapem am mabeta.

¹⁴ Jume enchim jájjaseme, tühuatem áme béchibo aahua, jü Señortahui; katem béttesi ámet nooka.

¹⁵ Jume al-leammakem al-leiya; jume buanammak éntok, ámemakem buaana.

¹⁶ Huépülay Bénasem emo bíchaka náu aane; katem emo buériale; jume poloobemmakem emo huéria; katem eme jíba jita emo täya tíaka éiya.

¹⁷ Katem juka juénasi ayukamta jü kaa tühuay béjtua; juka türik jíbem jo báreka éiya, síme yoremem bíchápo.

¹⁸ Ama yumátekem síme yorememmak júnem yánti jápsihumta jípureka aane.

¹⁹ Katem emesu juénak enchimieu yáarita nóttiria báare. Eme hermaanom ín nákehüim, jü Diostahuem ä tójja. Huäri júnakoy juka nokta béttesi ámet chúpanake, bueituk ínel jiojteri: “Ínapone ä áttia, juka yoreu yáahumta nóttiriahuhui; simetane ínapo béjtuanake, ti jiaahua jü Señor.”

²⁰ Júnëli ket jiaahua: “Juka enchi béj-reka huéekamta tébäureyo, Akë ä jibuätua; ä bäi mukeyo, Akë ä bää mikka. Empo íkai joáteko, óbam kóbat át huáttiamta Bénasë ä táanake.”

²¹ Jü juénasi anhuame kaa enchi yúyüinake; ál-la empo juka kaa türikë jü tühuay kobanake.

13

¹ Síme yäura ímí buíapo nésahuemta bétukem emo nüye; bueituk kaita éntok yäura, juka Diosta ímí kóm jünakteri yäura jíba ímí ániapo aayuk.

² Júnëli béja jábe junne juka yäura nesauta béj-reka huée báareme, Diosta ímí kóm jünakteri béj-reka annake. Huanäi béja jume íkai béj-reka ayukame, bempo emo ä joria, juka béttesi bem püaktianakëhui.

³ Jume jueezim ímí buíapo juka yäurata núk jokame juka tühuata joamtahuim kaa suuhua. Kaa am máujpo yúmala; jü juénasi aneme ál-la. ¿Jachë empo juka yäurata kaa májhueka ímí jápsi péiya? Türikë johua; huanäi yäura áaposu enchi úttilnake.

⁴ Diosta nésahuim joaka ímí aane, enchi ania báreka. Të juénasi anëteko, máujpë yúmala; kaa kíal am jípуре, jume ejparam, jü tékiakame, bueituk Diosta nésahui yáatebo báreka, juka juénak bem joähui ámechá nóttiria.

⁵ Huäri béchibote áabétuk ito nüpo yúmala, kaa juka kökosi itom ä yáanakëhui jíba májhueka, ál-la juka jápsi ehumta kaa chichä machik jipü béchibo.

⁶ Bueituk huäri béchibë két impuestom béjtua, juka Diosta tékilta am joaka annakë béchibo. Yüu tüttem tekipanua, júkai joakari.

⁷ Simetem juka enchim huikiriähui béjtua: Jum náu tómi jíkimahuäpo, náuhuem tómi jíkima; jume impuestom béjtuaahuäpo, impuestomem béjtua; juka yörisi maachik, akem ä yöre; juka nákhuaaka ériahumta, akem ä nákeka ä ériaka ä bitcha.

⁸ Katem jábeta huikiriaka tatahua; nánanchem sime emo nákeka ál-la náu aane; bueituk juka alë Bénasi yoremta nákeme, juka leyta jiäpo áman aane.

⁹ Jü Diosta nesaari ínel jiaahua: “Jubekë karë täbuik juube, jámut junne kunakame kaa täbui yoremta jípunake; katë yore suuhua; katë kía jábetat kaa lútüriata nooka; katë juka kaa em áttia ukule”; entok júchi jü huate Diosta nésahuim, ímïrim sime chúppe, ínel ä jiäpo: “Juka emo Bénasi yoremta emo Bénasë ä ériaka ä náknake.”

¹⁰ Jü yore nákhuaime kaabeta kökosi johua; junëli béja hua yore nákeme tua juka leyta jiä páman aane.

¹¹ Símëta íneli huëpo eme béja át suanake, jü ániachi. Béja yúmala, jü taahuari, kócheke búsaaka itom jotenakëhui. Bueitukte én chë júne kaa mékka áu ansaka, jü Señorta itom huériunakëhui, júnakoy itom ä súsualeka taahuarit béppa.

¹² Béja mékka tukaari huéiye; jü machiria béja äbo jëla ansime. Én éntokte jum kaa machiku itom attiakaïhui tóijnake. Taahuapo nássua huikörimtem én núnake.

¹³ Taahuapo rejtemta Bénasite ito núnake, suamsi; kaa jum jaiti machiku entok vino jihuäpo, jum kaa huéeläpo sánko béj-remta áttiahuäpo junne, kaa tiuraa pajkompo ják rejtihamta junne, nássuahuäpo junne, emo ée béj-reka jíapsihuäpo junne.

¹⁴ Señor Jesucristotate súpetenake, entokte kaa juka huakajta itom huériu bárëu bíchaa jíba kannake.

14

Diosta súalhuäpo kaa üüttiakame

¹ Juka Diosta súalhuäpo kaa üttiakamta enchimieu ä rúkti báareyo, akem ä mabeta; tē katem áamak nok nássua báare täbuiasi jita sualhuamta bétana.

² Bueituk maasu én senu símëta jita buabuähuamta buänake; tē hua kaa huitti Diostat éame, jüta síarik jita jíba buänake.

³ Jü huakajta buäyeme, kara ä ée béj-reka ä bitcha, juka kaa ä buäyemta. Jü kä buäyeme junne, kara jáchin éaka ä bitcha, juka ä buäyemta, bueituk jü Dios áapo két ä mabel-la.

⁴ ¿Jábesu empo, juka täbuik tekoka tekipanuanamta suntuay emo ä yuptituanakëhui? Diosta nésahui johua, kíkteka ö huécheke junne. Jü Señor Áapo nésahue; ä üttiäray ä kéchanake.

⁵ Senu kaa sime taahuarim nanälay tíiya. Huate éntok sime taahuarim nanälay tíiya. Íneli jiayhuäpo, jáchin ä súal bárëpo, senu ä súalnake, chíktä jíapsimaki.

⁶ Jita taahuarita empo yöreka Diosta át súaleka, Diosta béchibë tüisi aane. Jü jibuäme Diosta baisahueka ä johua. Áneli kétchi, jü kaa jibuäme Diosta baisahueka kaa jibuä. Tüisi aane, entok jíba Diosta baisahue.

⁷ Bueituk ito násuk kaabe áu úttileka ä jíapsi bárëpo áman jíapsinake, entok kaabe júne két ä muk bárëpo áman muknake.

⁸ Bueituk itapo jiapsäteko, Señorta béchibote ímï jíapsa; entok itapo kókkoteko, Señorta béchibote ímï kókkö. Júnëli béjja, jiapsäteke junne, ö kókkotek junne, Diosta áttiamtakate ímï aane.

⁹ Huäri béchibo jü Cristo muukuk entok júchi jíabitek, entok huanäi júchi jíapsak, simemieu yöpo kíkte báreka, kókkolammehui entok jíapsammehui.

¹⁰ Tē empo, ¿jatchiakasë juka em hermaano suntuay ä yuktia? Ö empo kétchi, ¿jatchiakasë juka em hermaano kaitapo bitcha? Bueituk símëte áman yeu jáptenake, jum Cristota yäura bíchápo.

¹¹ Bueituk ínel jiojteri:

Ínapo tua ájária, ti jiaahua jü Señor.

Sime inou tónommia jáptenake,

entok junéli béja simetaka bem teniay Diosta yöreka áu noknake.

¹² Júnéli béja simetaka huepülaka Diostau yeu jápteka simeta itom yáakähui áu yeu buíjnake, júnaköri.

Katë juka em hermano jioptua báare

¹³ Júnelite béja ëni katte itom súttuay jábeta yuktiaka át noknake; ál-late am anianake, kaabe hermaano itot jáhuiteka jum kaa türikun bíchaa nóttinake.

¹⁴ Ínapo Señor Jesústat jiápseka ikäi jüneria: Ímï ániapo ayukame kaita chicha maachi; të jábe ímï ayukamta kaa türi tíaka jiápsame, áapörík béchïbo chicha maachi.

¹⁵ Të jü em buäyë béchïbo jü em hermaano sásäbuanäteko, jümü béja jaibusë kaa Diosta yore náké páman aane. Katë jaibu kökosi ä johua, em buäyebeyi, juka hermaanota. Huäri béchïbo két mukila, jü Cristo.

¹⁶ Juka tühuapo enchim jípürëhui, katem jájana kaa huéchiasi áa bétana noktebo.

¹⁷ Bueituk jü reytaka Diosta nésahuëhui kaa buähuame, kaa jita jihuame, të ál-la lütüriata täyahuame, yánti jiápsihuame entok Espiritu Santopo al-leehuame.

¹⁸ Huä ínëli juka Cristota nésahui joame, Dios áamak al-leiya, entok sime yoremem ä yosireka ä binnake.

¹⁹ Huäri béchïbote béja yánti jiápsaka anhuamta bétana kaa chükteka tekipanuanake, sime ito aniaka espíritupo yötu béchïbo.

²⁰ Katë jü buähuamta béchïbo juka Diosta tékil chíbejtia. Sime buähuame kaita chicha maachi; të ál-la kaa türi jü yoreme juka jita ä buäyë béchïbo jábeta sásäbuaniäteko.

²¹ Huakajta buähuäpo entok vino jihuäpo em hermaano teítituanaketek, ö jita júne ä öomtituanakepo, ö kömä éetuanakepo, katë ä johua.

²² ¿Empo Diosta súalhuamta jípüre? Türi emo béchïbë ä jípüre, Diosta bíchäpo. Yúmalasi al-leehuamta jípüre jü kaa áu bėj-reka jita jehuiteriame.

²³ Të jü kaa Diostat éaka jita buäyeme bétte noki át chúchupe, bueituk kaa Diostat éaka ä johua; bueituk jü sime kaa Diosta éehua bétana huéeme Diosta bėj-reka huéiye.

15

Cristota ejemplotate hueriana

¹ Ítapo Diostat ehuäpo chë üutiakame jume chë kaa üúttiakame aniaka am huériunake; katte juka itom türëhui entok juka itom áy al-leähui jíba jonake.

² Sime ítapo juka itou jëla anemta béchïbo türík jariunake, juka áu tüisi huéchemta, jum Dios huáatihuäpo ä yötunakë béchïbo.

³ Bueituk Cristo junne kaa juka ä türëhui entok tüisi áu huéchemta jíba yáuhuak; të ál-la juka jiojterita jiäpo bénasi áu yeu siika: “Jü juénasi emo bétana nokhuame, íno béppa huétchek.”

⁴ Bueituk jü bannaataka jauhuey jiojtehuakame, itom yún jita jüneetua báreka ínel jiojtehuak, juka ára boobít-huamta itom jípunakë béchïbo, entok óusi éehuamta, juka jiojtetat suakari. Júnelite al-leaka át boobinnake, juka äbo huémtat.

⁵ Të jü Dios juka kaa huanti jiápsihuamta áttiakame entok juka buanhuamta yore úuhuaame enchim násuk kéchá ayutuanake, juka huépülsi náu éehuamta Cristo Jesústa ä huáatiäpo bénasi.

⁶ Júnéli béja sime nánahuit éaka huepülak náu nokaka, Diosta itom Señor Jesucristota Áchay úttlnake.

Jü kaa judíommeu nokhuak jü evangelio

⁷ Huäri béchïbo, emoem mabeta, jáchisu Áapo Cristo két itom mabel-la, Diosta lóoria béchïbo.

⁸ Bueitukne én enchimmeu ínel jiaahua, Cristo Jesús jume judíom aniaseka äbo yepsak, jume áchayhuarimmeu nokta yáari chúpaseka, entok juka lútüriata Diosta bétana huémta machisi bíttebo báreka.

⁹ Entok jume kaa judíom juka Diosta úttíl äaaka úttesi yore ä jiokolë béchïbo, ä jïojteripo bénasi:

Huäri béchïbo ínapo jume kaa judíom násuk enchi yeu buíjnake, entokne enchi buik-rianake.

¹⁰ Entok júchi ínel jiaahua:

Al-leäem, eme kaa judíom, jü Diosta pueblomaki.

¹¹ Huanäi júchi ínel jiaahua:

Señortem úttile, sime jume kaa judíom, éntokem kaa chúkteka áa bétana buiika.

¹² Isaías éntok júchi ínel jiaahua:

Jü Isaíta nahua áma tahualame basiunake, huanäi reytaka áu tóboktiaka jume kaa judíom sáunake; jume kaa judíom éntok tüisi át jiápseka át boobinnake.

¹³ Áapo Dios juka át boobit-huamta yore mákame jü al-leehuamtay enchim tápunianake, entok yánti jiápseka ä súalhuamtayi. Júnëlem al-leaka át boobinnake, Espíritu Santota úttiärayi.

Pablota ministerio tekil

¹⁴ Tüisine jüneiya, hermaanom, enchim jü tühuay tápuniakähui, entok béja yún jita enchim täyähui. Júnëlem béja ára emepola emo anía, jume huatem majtiakari.

¹⁵ Én éntokne én ímí enchimmeu jïojte, hermaanom, jamakne kaa huéeläpo júne aayuk, íkai kaa enchim koptia sáhueka enchim áu huáatituaka, Diosta tü eä bétanane íkai mabet-la:

¹⁶ Jesucristota tékil kaa judíommeu bíchaa Diosta evangeliopo tekipanuka. Ínëli jume kaa judíom Diosta bíchäpo tüisi bíttunake. Huanäi jü Espíritu Santo Diosta bíchäpo chichä machik itom úuhua.

¹⁷ Emo jábelhuamtane jípure, Cristota béchïbo, Diosta bétana täyahuamta.

¹⁸ Juka Cristota íno huam yáari, jukai jíbane ára nooka, kaita entoko, jáchin jume kaa judíom ä nok chúpaka, jíä páman aane, bem nokä pámani entok tékilpo.

¹⁹ Diosta úttiärayne machisi am bíttuak, entok jauhuey kaa bít-huamta, Diosta Espíritu úttiäray. Júnëline béja jü buere joära Jerusalémpo naateka, entok áa huíkola Ilírico buiaräu tájti, simeta jukaïne jü tü noki Cristota bétana huémtay tápuniala.

²⁰ Ínëline tepa úttiata yáuhuak, juka Diosta evangelio am majtiaka, jum jauhuey júne kaabeta Cristota bétana nokhuakapo, kaa täbuik tékilta yáariari béppa ä tahua äaaka.

²¹ Äl-la juka jïojterita jiäpo bénasi:

Huame jauhuey júne kaabeta Diosta bétana ámeu nok-rim; ënim bínnake, huame jauhuey júne kaa áa bétana nokta jikkaij-lame; áachim jünéaka tahuanake.

Pablo buere joära Romau huée báreka nooka

²² Ääri béchïbone kara enchimmeu huéeka tatahuay, juebénasi áman huée báreka junne.

²³ Tëne én béja, juka ín tékil chúpasuk ímí buiärapo, enchim anëu huée bárekane éiya, béja bínhua naateka.

²⁴ Españau sikätekne enchimneu két nóytinake; bueituk áma huam huéetekne enchim bíchaka áma huam huéenake. Ámane béja enchimmak al-leesuka, jamak jünem nee böo tóijnake.

²⁵ Én éntokne Jerusaléniu bíchaa hueiye, jume Cristota súaleme tékilta huéchiasi yáa báreka.

²⁶ Bueituk jume hermaano griegom Macedonia entok Acaya buiaräpom joome, bem jápsi türimakim tómita náu tojja jume hermaano chë polobemneu ä bíttuak, Jerusalénihui jume Cristota sualemmehui.

²⁷ Bempo junëli ä yáa bábarek, katim juénasi ayuk, katäkum bempo két ínëli espíritu tékilpo am aniak, juka tü noki bemela Cristota bétana nokhuamta ámeu bíttuaka, jume kaa judíommehui; bempo két bem tómiyi am aníapo yúmala.

²⁸ Júnëli béja ínapo íkái yáasuko, íkái ín huériäu ámeu buísekäteko, enchim huámne huéenake, Españau lúl-la.

²⁹ Tüisine jüneiya, ínapo áman enchimneu sikäteko, juebenak yún tü huéchiapo Cristota evangelio jípureka, enchimmeune yebijnake.

³⁰ Entokne senu huémnta két enchimneu noknake, ín hermaanom, Señor Jesu-cristota téhuampo entok jü yore nákhuame Espíritu Santo itom mák-ri, nechem ania, Diostau nokaka.

³¹ Áapo jü Dios nee anianake, entokne tüisi áma yeu huéenake, jume yoreme kaita súaleme Judea buiärapo joomem násuku, entok jü tómmi ín huériähui, jume hermaanom buere joära Jerusalémpo joome al-leaka ä mabetnake.

³² Entokne ínapo két al-leaka enchimneu yebijnake; áman sikäteko Dios Áapo itom anianake, entokne al-leenake, enchim bíchaka; junëline béja jimyoreka tahuanake.

³³ Entok jü Dios yánti jápsihumta áttiakame sime enchimmaktunake. Júnentunake.

16

Pablota ámeu teboterim

¹ Hermaana Febeta bétanane két enchimneu nooka, enchim áamak türi sáhueka, jume Cristota súaleme pueblo Cencreapo joome; diaconisapo tékiak.

² Akem ä mabeta jum Señorpo, huate santom bénasi. Simepem ä bitcha, jita enchimneu ä huáatiähui; bueituk áapo ket huatem bürum aniala, entok nee junne.

³ Priscilata entok Aquilatem tebotua; Cristo Jesúspom ínomak tekipanuala.

⁴ Jínhua machikun yeu sájjak, nee jínëu bárekam batte bem jápsihua tärük. Huäri béchibone úttesi am baysauhue, entok kaa ínapo jíbba sime jume iglesiam kaa judíom két ánëli.

⁵ Jume Cristota sualhuäpo nau anim ä jóapo náu yayajame, akem ä tebotua. Epenetotem tebotua, ín nákéhui, jum Acayapo jüri bat Cristota mabetakame.

⁶ Mariátem tebotua; áapo tüisi tekipanuala, enchim násuku.

⁷ Andrónicotem tebotua, entok Juniasta, ín huahuajim entok ínomak pereesotulame. Ímëine tüisi ériahua jume apóstolim násuku, entokim két íno béppa bínhuatu Cristopo anekari.

⁸ Ampliastem tebotua, Señorpo ín nákéhui.

⁹ Urbanotem tebotua, Cristo Jesúspo itom aniaka tekipanuame, entok Estaquista, ín nákéhui.

¹⁰ Apelestem tebotua. Simate béja ä jüneria, jáchin machisi Cristota ä súalëhui; Aristóbulota jóapo joomemem tebotua.

¹¹ Herodióntem tebotua, ín huahuay. Narcisota jóapo jomemem tebotua; jümëi béja Señorpo aane.

¹² Trifena entok Trifosatem tebotua; jümëi béja Señorta tékilpo aane. Juka tüisi nákhuahta Pérsidatem tebotua; jüri két tepa yún áma tekipanuala, jum Señorta tékilpo.

¹³ Rufotem tebotua, Señorta áma yeu púari, entok ä áyehua, ín áiye kétchi.

¹⁴ Asíncritotem tebotua, juka Flegonteta, Hermasta, Patrobasta, juka Hermesta, entok jume hermaanom ámemak aneme.

¹⁵ Filólogotem tebotua, juka Juliata, juka Nereota, entok ä huayihua, entok juka Olimpasta entok sime jume santom ámemak aneme.

¹⁶ Sîmetakem emo tebotua, Cristota sualhuäpo emo nakeka. Sime jume Cristota súaleme ímî joomem enchimmehuim tebote.

¹⁷ Senu huémtane két enchimneu aahua, hermaanom, tüisem ámet suuhua, huame hermaanom násuk yore näikimteme, entok ámet tēitihuamta böot óreme, juka enchim Diosta bétana majtiari bėj-reka huéiye. Sime ïri, katem ámemak emo jípu báare.

¹⁸ Julëbena géntem katim Cristota nésahui johua; juka tüisi ámeu huéchemta jíbam jariu báreka eíya, entokim ujoyolisi tülisi nokaka kannake, entokim tuata bénasim nokaka am baítaubáreka, jume kaita jünereame.

¹⁹ Bueítuk juka Diosta enchim súaleka boojoriähui, béja sîmekut jüneriahua. Júneline béja ínapo júne al-leiya, ä jikkajaka enchim bétana. Juka tühuata sîmetane tülisi enchim täya íaa; éläposem juka kaa türík jak ayukamta kaita jüneria.

²⁰ Jü Dios yánti jíapsihuamta jípureme läuti jëla juka Satanásta kóm tátabnake, enchim guókim bétuku. Jü Señor Jesucristo Áapo jíba enchimmaktunake, tühuata enchim maksimeka.

²¹ Timoteo enchim tebotua, ínomak aneka tekipanuame, entok Lucio, Jasón entok Sosípater, ín huahuajim.

²² Ínapo Tercio, Pablota bétana íkai jïojterita johuame, ínapone két Señorpo, enchim tebotua.

²³ Gayo enchimneu tebote, nee ä jóapo mamabetame, entok sîmem jume Cristota sualhuäpo nau anim. Erasto enchim tebotua, municipiopo tesorero, entok jü hermaano Cuarto.

²⁴ Jü Señor Jesucristo, Áapo jíba enchimmaktunake, tühuata enchim maksimeka. Júnentunake.

Diosta úttileka ä yosirë

²⁵ ¡Áapörík juka Diostate yosireka ä úttile! ¡Bueítuk ára yore huitti éetua, ín evangelio jáa pámani, entok Jesucristota bétana itom nokähui! Jü Dios jita benak yoremem bétana naïkialäu yeu machiriakame, jü jauhuey naateka éotaka ayukay, ániata kee im yáahuay naateka.

²⁶ Të én béja yeu bötela, entok jume profeetam jïojterimak, Diosta jíbapo béchïbo nésahuepo, sime yorememneu áu täyatebok, entok ä súaleka áma bem annakë béchïbo.

²⁷ ¡Jü huépülaytaka Áapola Dios, entok sîmeta jüneriaame, Áapörík béchïbo jü ujyória Jesucristota huám ámani jíbapo béchïbo! Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bat Huëpo Jïojtekähui Jume Corintiommehui

Tebotehuame

¹ Pablo, Jesucristotau apóstoltu ïaahuaka núnuri, Diosta júnel ä huáatiäpo ámani, entok jü hermano Sójtenejtáamak náuhui,

² ikay cartatane jïojte buere joära Corintopo jomemmehui jume Cristota sual-huäpo nau anim béchïbo, jume Cristo Jesústa nésaui jo báreka bempoa emo jípurremmehui, jume ják júne anemmak nau yeu púataka täyahuame itom Señor Jesucristota tehuampo au nokame, jü itom Señor entok bempörimmehui. ³ Diosta tü eäu entok yánti jíapsihuame enchimmaktunake, jü Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota Áchay bétana.

Diosta baysaihuame

⁴ Ínapo jíba Diosta baysauhue enchim béchïbo, juka Diosta tü eäu enchim mikhuakä béchïbo jum Cristo Jesúsapo.

⁵ Bueitukem áapörikut yún jita tühuatem jípurek, nokpo entok yún jita jüneriahuäpo.

⁶ Jü noki Cristota bétana nokhuakame béja enchimmet au chúpалataka tahuala.

⁷ Jü jita ára johuame Diosta enchimmet jünakteri sime enchimmet ayunake. Huanärem béja kaa jáchin éaka ä boobinnake, juka Señor Jesucristota äbo yebijnakëhui.

⁸ Áapo Dios ket kutti ehuamta enchim máknake, simeta chúpëu núkisi. Júnëli béja kaabe kaita juénak enchimmet téunake, júnaköri itom Señor Jesucristota yepsayo.

⁹ Dios ä bárëpo kaa amáu notte, áapörík huamem nunuri ä üusi Jesucristo itom Señortamak enchim jíapsinakë béchïbo.

¿Jachu jü Cristo au näikimtela?

¹⁰ Senu huemtane, ket enchimneu aahua, hermaanom, itom Señor Jesucristota tehuampo, huepülak jibem nau nooka simetaka, natepua anhuame kaytatunake enchim násuku, al-lem tülisi nanabeu aneka huépülaik nau eiya entok huepulsi eaka.

¹¹ Bueitukne enchim bétana ettejoriahuak, ín hermanom, jume Cloétamak huerim bétana, jänitukem nau omteka nátepua emo jípure.

¹² Juka enchim násuk huemta bétanane enchim tejhuabáare ínel enchim jiapo: “Ínapone Pablotamak huéiye”; ö “Ínapo entok Apoolostamaki”; “Ínapo entok Perotamaki”; ö “Ínapo entok Cristotamaki.”

¹³ ¿Jachu Cristo au näikimtela? ¿Jachu jü Pablo enchim béchïbo kúrusit poponhuak? Ö ¿jachem Pablota tehuampo batöhuak?

¹⁴ Diostane baysauhue enchimne kaabeta batöla, juka Crispota entok Gayota jíbba,

¹⁵ bueituk Pablota tehuampone batöri ti kaa enchim jáunakë béchïbo.

¹⁶ Kenne Estéfanasta familiapo jomeme batöla; jume huatemmeune kaa huate jaamakne huatem ket batöla.

¹⁷ Bueituk Cristo kaa nee batö iaka nee yeu puaala, ál-la evangeliota nee nok sahueka nee núnula; kaa ímí ániapo jita buere täyahuamta nokta hueriaka, Cristota kúrusit múkukau kaa kom tahuaria béchïbo.

Cristota, úttiära entok Diosta bétana yún jita täyahuame

¹⁸ Bueituk ïri noki Cristota kúrusit poponhuakähui emo tärulame béchïbo rokorapom ä jïpure, të jume jineurim béchïbo, Diosta uttiära.

¹⁹ Bueituk júnel jïjterï:

Jume jita täyame, juka bem täyaune kaytasi yáanake,
juka jünee huamta bem tayaune yeu tahuarianake.

²⁰ ¿Jakusu aane jü jita áu täyáa tíame? Entok jaksu aane jü escriba, entok jaksu aane jü buéresi jita nokame, ¿jachu kaa Dios jume ániat jiápsaka jita emo täaya tíame rokuapo tahuariala?

²¹ Bueituk Diosta bétana jita täyahuamta, jume ániat jiápsame bem jita täyapom katim Diosta tatäyak, Dios ä tutürek ä súaleme jinëu béchïbo juka Diosta noki nokhuäpo rokuapo jipuhumta huam am jínëu báreka.

²² Bueituk jume judíom señalim aahua, jume griegom entok tuïsi jita täyahuamta jïba jaria;

²³ të itapo Cristota kúrusit poponhuakamta jïba nooka, jume judíom béchïbo at teitihuame, jume kaa judíom béchïbo entok rókoora;

²⁴ të jume núnurim béchïbo, judíom ö griegom, Cristo, Diosta uttiära, entok jita täyahuame Diosta bétana huéeme.

²⁵ Bueituk jü Diosta bétana rokuapo tayahuame, yoremraata béppa chë jita täyahua, entok jü Diosta bétana kaa úttiä, yoremraata béppa chë úttiak.

²⁶ Tüisem at suuhua, hermanom, Diosta betanem yeu púataka núnurim, eläposem kaa jaikika junëli jita täya yoremem eäpo ámani, entok jume yaüra uttiäta jïpureme júne kaa jaiki, entok yörihuamta jipureme júne kaa jaiki.

²⁷ Ál-la, Dios jume kayta bejreme yeu púuhuak, jume jita täyame tiusi tahuaria báreka, entok jume kaa úttiakame yeu púuhuak jume úttiakame tiusi tahuaria báreka.

²⁸ Juka sïmekut jiokot maachika kaitäpo bit-huamta Dios yeu púuhuak entok juka kaitäpo jipuhumta, juka sïmeku naïkiahumta kaitäpo tahuaria báreka,

²⁹ bueituk junëli kaabe áu úttilnake Diosta bíchápo.

³⁰ Të áapörïk béchïbo emëe Cristo Jesúspo aane, áapörïk béchïbo jita täyahuamta Dios itom makka, Diostau bíchaate lútula jiápsihuäpo naïkiataka tahuala, entok santosi jiápsihuäpo, entok jinëuriata áa béchïbo jïpureka.

³¹ Juka jïjterita jiá bénasi: “Jü áu úttileme, jum Señorpo jïba au úttilnake.”

2

Cristota kúrusit poponhuakäu nokhuame

¹ Én éntoko, hermanom, júnakoy enchimmeu noïteka juka Diosta ára jita joaune enchimmeu nok báreka, kanne nokta ujjorik nokak entok jita taayahuamta.

² Bueituk huitti nokhuäpo enchim násukne, kayta entok jünériabáarek ál-la Jesucristota jïbba, kúrusit poponhuakamta.

³ Entokne enchim násuk aanek úttiä lútilataka, entok tuïsi maujrimëy ino yöaka;

⁴ jü ín noki entok jü Diosta nooki enchimmeu ín nokakähui, kaa jita täyahua pámanne enchim át jünetuak, ál-la Diosta Espíritu úttiärayi,

⁵ bueituk jü enchim Dios eaü kaa yoremem jita täyäpo nahuanake, ál-la Diosta úttiärapo.

Diosta Espírituta huam yeu machílame

⁶ Tëte nau ä ettejhua jiobe, jume yúmalasi emo jïpureka jita täyammaki, të kaa imi ániat jita taayahua pámani, entok kaa jume ániat rey nesaupo nesaunakeme bénasi, bueituk imëri kókkonakemme.

⁷ Tëte juka Diosta bétana jita täyahuamta nau ettejjo, juka huatem bétana kaa jüneriahuamta, juka jita täyahuäpo esota, ikäri, ániata kee yahuay náateka Dios ito béchibo, ä naikiak, jum simek béppa ujjoriku itom looria béchibo.

⁸ Ikäri jume im ániat rey nesauta jipunakeme katim ä täyak, bueitukim ä täyakatek, kaibum kúrusit ä popon eiye, juka looriapo Señorta.

⁹ Të ál-la ínel jiojterita jiä pámani:

Juka pusimmei kaa bit-huakähui, entok nakammey kaa jikkaijhuakahui, entok yoremta jiápsipo kaita tahualata,

Dios ä erialatukay huame áapörík ä nakeme béchibo.

¹⁰ Të Dios, Espírituy itou yeu ä mächiriala; bueituk jü Espiritu simekut suaka át jüneiya, bueituk mekka kom Diostat ayukamta junne.

¹¹ ¿Tëe jábe yoremesu, juka yoremstat ayukamta jüneria? ¿Jachu kaa jü yoremta espíritu at aneme? Ínëli kétchi juka Diostat ayukau kaabe ä jüneriak, jü Diosta Espiritu jíbba.

¹² Ítapo entokte kaa juka ániat espíritu mabet-la, ál-la juka Espiritu Diosta bétana huemta, bueituk juka Diosta itom makakau jüneria béchibo.

¹³ Íaribéchibote ä nooka të kaa juka nokta yoremem jita täyaka yore majtia pámani, ál-la juka Dios Espirituta yore majtia pámani, juka Espiritupo huemta Espiritupo ä tahuariaka.

¹⁴ Të jü yoreme kia ä jiápsapo kara at jünéaka tatahua jü Diosta espirituchi, bueituk áa béchibo rokopo bittu. Entok kara ámet jüneiya, bueituk at suaka Espirituta eäpam át jünetunake.

¹⁵ Të jü Espiritu Santota eäpáman jiápsame simekut jüneiya, të juka jünehuamta áapo huatem bétana kaa ä mabeta.

¹⁶ Bueituk: “¿Jábesu juka Señorta eäu jüneriak? ¿Jábesu ä majtianake?” Të ítapo juka Cristota eäute jipure.

3

Diostamak tekipanuame

¹ Íaribéchibo ínapo hermanom, karane Espiritu Santota eäpáman jiápsame Bénasi enchimneu nooka, ál-la kaa Dios huateka enchim eä Bénasi, entok Cristotat ehuäpo ili usim Bénasi.

² Lechimne enchim jituak, të kaa buähuamta, bueitukem ketune kaa áma yúmay, éntokem én júne kaa áma yúma,

³ bueitukem ketune enchim eäu johua; emoem naíbuke, éntokem nau omteka nau nassua, ¿jachem kaa ínëli juena ehuamta jíba johua? Éntokem yorem ehuamta joaka jíba rejte.

⁴ Bueituk enchim násuk senu ínel jiaahua: “Ínapone lutüriapo Pablotamak huéiye”, jü senu entok: “Ínapone Apolostamak huéiye”, ¿jachem kaa ínëli yorem ehuamta jíba johua?

⁵ Huanäisu, ¿jabesa jü Pablo entok jü Apolos junne? Jachu kaa jume Señorta nesahui joame, imey nokakäpamanem ä súsualek, imi huam natepola jü Señor huehuëpulam enchim ä makak.

⁶ Ínapone eechak, Apolos entok ä báatuak; të Dios ä siútuaka ä yötutuak.

⁷ Ínëli jü echákame entok ä báatuakame kaytam tua bejre, ál-la Dios ä yötutuakame.

⁸ Ínëli jü echákame entok ä báatuakame huepulsim nau hueeri, eläposum chúkula huepülaka bem kobakäu makna, jachin juka tékilta bem yáaká pámani.

⁹ Bueituk itapote Diosta tekipanualerom, eme entok jü Diosta tékkil, jume karim yáataka Dios attiärimme.

¹⁰ Jum arayhuäpo Diosta nee ä mak-lä pámani, ínapone ingeniero ára kaatemta benna.

Juka teta nahuatane áma yetchak, iäri béppa entok täbuika ä béppa kaatenake, të natepola huepülaka tüisi at suanake, jachin nat béppa bem kaatehui.

¹¹ Bueituk kaabe täbui teta nahuata ára áma öre, juka áma oreta béppa, ïri jü Señor Jesucristo.

¹² Bueituk ïri tetta nahuata béppa, jabbe sahualik entok tosalik teta buaaniata kaateme, entok ujjoli tetammeyi, pino kutayi, juya sáayi, entok kia chukii junne,

¹³ jü tekkil huehuëpulam yáakäü jüneriataka tahuanake; huäri taahuari: ä jüneriatebonake, bueituk jü taji beeteme yeu ä machirianake; jü tekkil huehuëpulam yáakäü entok taijpáman yeu siika türika o kaa türika tahuanake.

¹⁴ Jü tékil jabeta nat béppa kaateka yakáu turika tahuakatek, ä kobakau mabetnake.

¹⁵ Jü tekil jábeta yáakäü tajakátek, áapo simeta tarunake, të áapo jineutaka tahuanake, taij bëtepo yeu buittekam ténasi.

¹⁶ ¿Jachem kaa jüneiya juka enchim takahua Diosta ä tiöpokähui, jü Diosta Espíritu entok enchimmet aane?

¹⁷ Jábe junne juka Diosta tiöpo kaitäpo tahuariakatek, Dios ket áapörík kaitäpo tahuarianake, bueituk jü Diosta tiöpo, enchim takahua, Diostau bíchaa santosi naïkiari.

¹⁸ Kaabe áu baytaünake; jábe junne enchim násuku ímí ániapo ayukamta au täya tíame, kayta täyamta bénasi áu jípunake, chë yúmalasi simeta täya béchibo.

¹⁹ Bueituk jü síme ímí buíapo jita täyahuame Diosta béchibo kia kaa suära; bueituk jiojtetaka órek: “Bem jita täyaka emo buérialëpo Dios am jioptuaka am tojja.”

²⁰ Júchi entok: “Jü Señor jüneiya kia ä bejatukähui jume jita täyaka eähui.”

²¹ Ínëli, kaabe yoremem bétana au úttilnake, bueituk simetem eme attiak:

²² eläposu Pablo, eläposu Apolos, eläposu Peero, eläposu jü ánia, eläposu jíapsihuame, eläposu kókkohuame, eläposu jü én hueri, eläposu jü chúkula hueenakeme, simetem attiak.

²³ Enchim entok Cristo attiak, Cristota entok Dios.

4

Jume apóstolim tekkil

¹ Ínëli, jume yoremem Cristotau tekipanualerompom itom jipunake, entok juka Diosta ehuil jípurëpo ministerio tékilta joame bénasi.

² Én entok ínëli türi, jum ministerio tékilta johuäpo úttia, huepülakam huitti eaka áma bittunake.

³ Ínapone enchim bétana kaa yun yäura bithuamta jípure, entok tribunal yäura bétana junne, bueituk ínapo júnene kara ino yuktia kaa tüisi ino aane tiaka.

⁴ Kaa türíkne ín jíápsipo kaita jípure jiobe, tëne kaa iari béchibo tü yórempo ino naïkia, të jü Señor, áapo yäura bithuamta nee makka.

⁵ Inentakem, kaabetat kia nooka tiempota kee yúmayo, Señor áapo yepsakátek, juka esota entok kaa machiku ayukamta bittebonake, entok juka jíapsi ehuäpo ayukamta jüneriatebonake; huanäi huehuëpülakam ä mabetnake Diosta am úttilnakëhui.

⁶ Të ikäri, hermanom, ejemplopone enchim ä tejhua, ino bétana entok Apolosta bétana, enchim ín nakë béchibo, bueituk itom bíchakem jünenake, kaa juka jiojteta béppa enchim enakëhui, jachinai jünem huepülak buérialinake täbuik entok kaitäpo bínnake.

⁷ Bueituk, ¿jábesu huatem násuk, béppa enchi ketchak? Entok jü em jipurëhui, ¿jítasë kaa mabet-lataka ä jípure? Entok ä mabet-latukäteko, ¿jatchiake ái emo buérialé, kaa ä mabel-latukamta Bénasi?

⁸ Enchimmeu béja kayta bëye, bejem riikom, éntokem itot kaa huijjuteka reeyim, ¿türi eiye eme reeyimtuko, itapo ket ínëli enchimmak reyimtaka nesau eiye!

⁹ Bueituk ínen nee eiya, jume apóstolim simeta chupëpo, Dios ániau itom yeu jabuala, kókkohuamta itot chupabahuamta Bénasi, ínëlite buérialihuaka ániat bithua, ángelesim entok yoremem bétana.

¹⁰ Cristota itom nakë béchibo, itapo katte susuaka bithua, eme entok Cristota sualhuäpo susuak; ítapote úttiä lütila, eme entok úttiak, ëme yörihuakem bithua, itapo entok kaa bibitpeehua.

¹¹ Én tajtite tebaüre, entokte baí kókkó, katte sankok, jópemette chonhua, entokte kaa jouhuak.

¹² Lottekate tekipanua itom mamammeyi; entok béttesi ítot nokhuaí junne, ítapote Diosta tü eäu am netanria, jájanate jiokot johua, tēete yanti eaka ä mabeta.

¹³ Jájana itot nokhuay junne, Diostaute am nok-ria, jume ániat jiápsame entok én tajtim chukta Bénasi itom bitcha, juka sîmem kaa huatiahui.

¹⁴ Kanne enchim tiutua báreka íkai jiojte: ál-la enchim üusekam ténasi entok enchim nákekane kutti nooka.

¹⁵ Eläposum diez miltaka enchim majtiä Cristota bétana, kaibem yún áchayrim jipunake; bueituk Cristo Jesúspo ínapone enchim usiak evangeliopo.

¹⁶ Én entokne enchimmeu ujbuanna, ín ino nüyë Bénasem emo nüye.

¹⁷ İari béchibone Timoteota enchimmeu bittua, İri Jesucristota sualhuäpo ín üusi tüisi ín nakëhui, kaa amáu bíchaka Cristotamak hueme, áapo enchim au huatituanake jachin ín ä joähui juka Cristota tekkil, entok jachin sîme kätana ín am majtiähui jum Cristota sualhuäpo nau anim anëpo.

¹⁸ Të huate entok tüisi emo buérialé, bueituk jauhuey júne kaa enchimmeu nee huee máchilem tenasi.

¹⁹ Tēne laüti enchimmeu hueenake, Señorta ínel eäyo, entokne ä jünerianake, të kaa juka nokta jíbba, ál-la jume emo buérialéka úttiata mabet-lame.

²⁰ Bueituk jü Diosta rey nesauri, kaa nokpo jíba huéiye, ál-la uttiäramaki.

²¹ ¿Jitasem huatia? ¿Enchimmeune hueenake jibebiaka, ö yore nákhüäpo, entok espíritu yanti jiápsihuäpo?

5

Kaa türik bétana yaura bithuame

¹ Lütüriapo enchim násuk jikkaijtu jü kaa türi, İri kaa türi jume kaa judíom násuk júne kaa jikkaijtu; ínëli hueepulakätuk enchim násuk ä huaïmáíye jípureka áamak jiápsa.

² ¿Emem emo jikau cha buérialé, jachem kaa jiokot tiusi eepo yúmala? Bueituk juka íkai yakamtem enchim násuk pakun yeu huikke.

³ Lütüriapone, ín takahuäpo kaa enchimmak aane, të ín espíritupo ál-la, ínëli enchimmak aneka juka íkai yakamta yäura böota náa mak-la.

⁴ Itom Señor Jesucristota tehuampo, ín espiritumakem emo nau tojja, entok itom Señor Jesucristota úttiäramaki.

⁵ Huanäi İri Satanásta mampo toijna, juka kaa türik at ayukamta lutinakë béchibo, bueituk huäri tahuarit, juka Señorta yepsay ä espírituhua jinëutuna.

⁶ Jü enchim emo buérialéu kaa türi. ¿Jachem kaa jüneiya: “Jü levaduura ilikkika junne, sîme tuja huechia tabbe”?

⁷ Levaduura binhuatumta bétanem emo tüte, bemela tusitaka ä tahuanakë béchibo, kaa levaduura, bueituk jü itom pascua Cristo, béja ito béchibo kúrusit poponsuhuk.

⁸ Inélite pajkonake, kaa levaduura binhuatuupo, entok kaa levaduura jüena ehuäpo, ál-la panim kaa levaduura kápo entok lutüriapo tü japseka.

⁹ Enchimmeune jöjtesula, katem ámemak emo türe, jume kaa emo jubeka nau jiápsammaki.

¹⁰ Karem tokti emo omoute, jume imi ániat nau jiápsaka kaa emo jubekammaki, ö jume uttesi tomita ukulemmaki, ö ekbualerommaki, entok jume jita júne dios tiaka ä yöremmaki; bueituk ä ínëlitunakey úttiätü eiyeý ániat enchim yeu sakanakëhui.

¹¹ Al-lane enchimieu jöjte, kaa enchim ammemak emo türi sáhueka, jume emo hermanom tiaka, të kaa emo jubeka nau jiápsammaki, entok tomita úttesi ukulemmaki, entok jita júne dios tiaka ä yöremmaki, entok jü bette nokta nokamtamaki, entok jü vino jilerotamaki entok jita ëekbualerotamaki; jü ínëli jiápsammaki, katchan júnem ámemak jibuäpo yúmala.

¹² Bueituk jume pákun aneme, ¿jita lutüriatasune jípure, kutti lútula am jíapsi sáu béchibo?, ¿jachem kaa jume huaijhua aneme, emëe kutti lútula jíapsi sauhue?

¹³ Bueituk jume pákun aneme, Diosta nok yäura ámet chupnake, juka jüena eaka jiápsamta yeuhuem ä beeba enchim násuku.

6

Juez kaa Dios huatemta bíchápo nassuahuame

¹ ¿Bueituk emëe enchim násuk jabetamak kaa tüisi tahualataka jita nau tüte baahuay juezta bichápem emo yeu totoja, jume Cristota sualhuäpo nau anim bíchápo emo yeu toijmachika junne?

² ¿Jachem kaa júneiya jume Cristota sualhuäpo nau anim ániat jiápsame yäura bittebonakëhui? Buietuk ínëli jume ániat jiápsame enchim am yäura bittebonakei, ¿jachisuntukem íkai kaa tua buere machik kaa obiachik kara rutuktia?

³ ¿Jachem kaa júneiya jume ángelesim bette nokta itom amet chupanakëhui? ¿Të, chë junne, juka imi ániat ayukamta?

⁴ Bueituk emëe juka imi ániat ayukamta yäura bittebotech, ¿jatchiakem jume Cristota sualhuäpo nau anim kayta áma júneriamta yäura yetcha?

⁵ Enchim tiunakë béchibone ínel jiaahua, ¿jachu enchim násuk huepülaka júne kaabe, kooba suakari, ä hermanom násuk juka kaa tüisi huemta rutuktia béchibo?

⁶ ¿Të senu hermano tábui hermanotamak yaurapom emo yeu toijlataka nau nok nassua, të íkärím johua Diosta kaa súaleme bíchápo?

⁷ Ínëli béja lutüriapo, kaa türi jü enchim násuk nau nok nassuahuame, ¿jatchiakem kaa yanti eaka ä mabeta juka enchim bej-reka johuamta? ¿Entok enchim jita úuhuamta?

⁸ Të emëe huatemem bej-reka jita am üuhua, jume hermanom junne.

⁹ ¿Jachem kaa júneiya jume lütüla huemta kaa joame, kaybum áman kimunake jum Diosta reytaka nesahuëhui? Katem ä öbia; jume kaa emo jubeka nau jiápsame, jume tattábui diosim yöreme, jume kia jábe jámutta kaa jubeka áamak jiápsame, jume yoremmentaka jáamuchim bénasi emo nüyeme, entok ä bénasi yoremmentak au jípure junne.

¹⁰ Jume ekbualerom, jume uttesi tomita ukuleme, jume vino jilerom, jume béttesi jabetat nokame, jume baitäupo jabeta jita üuhuame junne, imëri kaybum áman kimunake jum Diosta reytaka nesahuëpo.

¹¹ Emëe huate ínëli jiápsay; të enem béja baksiari, entok Diostau bíchaa naïkiataka santosi yáari, Señor Jesucristota tehuampo lútula hueme enchimet yáari, entok itom Diosta Espirituyi.

Jü takahua santosi yáari

¹² Síme ino béchibo türi jiobe, të kaa síme ára yáatu; síme ino béchibo türi jiobe, tëne kayta bétana ino yuyüitebonake.

¹³ Jü buáhuame topata béchibo, jü topa entok buáhuamta béchibo, të imey nahuichim Dios kaytasi am tahuarianake; të ïri takahua kaa emo jubeka nau jiápsihuamta kaa ay ä yáa béchibo, ál-la ïri taka Señorta béchibo, jü Señor entok íkái takaata béchibo.

¹⁴ Dios entok, juka Señorta toboktiakame, itom ket toboktianake ä úttiärayi.

¹⁵ ¿Jachem kaa jüneíya bueituk itom takahuam, Cristota takaamak huépülsi nauhuam órekähui? ¿Jachune jume Cristota takahuammet hueri nüka, jámutta takahua yorememmak ehui au türemtat am chaanake? Èe kia jita béchibo junne, kaybu.

¹⁶ ¿Ö jachem kaa jüneiya jü ilebenak jámuttau rukteme, huepul takahuapo áamak ä tatahuähui? Bueituk jü jiojteri ínel jiaahua: “Nahuichikam huépülak nau takahuanake.”

¹⁷ Të jü Señorta eápáman jíapsi báreka au rukteme, huepul espíritupo áamak takuanake.

¹⁸ Juka kaa emo jubeka nau jiápsihuamtem tojaka sakka, jü täbui kaa türi yoremta jojoau kaa ä takahuapo yeu huéiye, të jü jámutta kaa jubeka áamak böyeme, ä takahuabet kaa türük johua.

¹⁹ ¿Jachë kaa jüneiya juka enchim takahua Espíritu Santota ä tiöpokähui, ïri enchimmet aane, éntokem Diosta bétana ä jípure, éntokem emëe kaa emo attiak?

²⁰ Bueitukem bejhuapo jinnuri; enchin takahuápem Diosta úttile, entok enchim espíritupo, ímëri Dios attiärimme.

7

Jubiahuäpo emo consejohuame

¹ Juka huatek bétana enchim ínou jiojtekähui. Jü yoremta béchibo chë türi eiye kaa jámutta nüko.

² Të kaa emo jubeka nau jiápsihuamta ito násuk ayukä béchibo, elapo yoremem huëpulam jubnake, jume jáamuchim junne huëpulam kunanake.

³ Jü jubekame jámutta kaitäpo siroktuaka yúmalasi ámak jíapsinake, alë bénasi kétchi jü jammut ä kunáamaki.

⁴ Jü jammut ä takahua kaa yeeka, ál-la ä kunahua jíbba, entok kétchi jü yoreme ä takahua kaa yeeka ál-la ä jubiahua jíbba.

⁵ Katem emo koptia báreka éenake, al-lem nanabeu eaka chubala emo tojja, bueituk oraciompo Diostáamak am báreka, huanärem chúkula huepulsi júchi emo nau toijnake, Satanásta kaa enchim jioptuanakë béchibo. Jum emo ukulhuapo kaa enchim úttiakabéchibo.

⁶ Tëne íkái consejota enchimmeu nooka, të kaa nesauta bénasi.

⁷ Síme yorememne inobénasi emo nütua peiya, të kaa simetaka Diosta bétana ä mabet-la juka kaa jubeka bem jiápsinakähui, lutüriapo hueepulaka ínëli, jü senu entok täbuíasi.

⁸ Tëne ínel ámeu jiaahua, jume kee jubemmehui entok jume jokoptulammehui, bueituk amebéchibo chë türi eiye inobénasi tahuakateko.

⁹ Të jume kaa jubeka ára jiápsihuamta, Diosta bétana ä mabet-latuko, jubëem, éntokem kuuna. Bueituk chë türinake. Jume kaa emo yüeka kaa tüisi ayunaketeko.

¹⁰ Jume emo jubeka nau jiápsame, nesautane am makka, të kaa ínapo, ál-la jü Señor: Jü jámmut ä kunahua kaa toijnake;

¹¹ ä tójakátek, kara kunaa, të ä kunabeu notteka ára au jiokore; entok jü jubekame ä jubi kaa toijnake.

¹² Ínapone jume huatemmeu ínel jiaahua, të kaa jü Señor: jábe hermano kaa Dios huatemta jubekame, të jü jámut íněli áamak jíapsibarëteko. Kara ä tojja.

¹³ Senu jammut, kaa Dios huatemta kunakátek, të jü yoreme íněli áamak jíapsibareteko. Kara ä tojja.

¹⁴ Bueítuk jü kunari kaa Dios huateme, juka jámmutta Dios huate béchibo, áapo Diosta tü eäu jípunake; jü jámut kaa Dios huateme entok ä kuna Dios huate béchibo áapo Diosta tü eäu jípunake, bueítuk tábuiasi enchim aaney entok, jume enchim üusim katim Dios huateka tahuanake, të ènim Diosta tü eäu jípure.

¹⁵ Të jü kaa Dios huateme aü naikimtekateko, Akë ä tojja. Bueítuk nahuichikam karam úttiapo nau aane. Ä inelituko jü hermano o jü hermana beja búttiatunake, bueítuk yanti eäu Dios itom núnula.

¹⁶ Bueítuk, ¿jáchise jüneiya, empo jámmut, jáamak jü em kuuna jinëutaka ä tahuanakëhui? ¿Ö jáchise jüneiya, empo kunahuari, jáamak jü em jubi jinëutaka ä tahuanakëhui?

¹⁷ Të jáchin hueepulaka Diosta ámet ä naikimtekapo ámani, entok jáchin Diosta am núnukäpo ámani ínělem ä yauhua, íkáine sime jume Cristota sualhuäpo nau animmet nesahuek.

¹⁸ ¿Bueítuk jábe circunsicionta jípureka núnuhuak? Circuncionte jípureka taahua, ¿të jábe kaa circunsicionta jípureka núnuhuak? Kaa au circunsidaruanake.

¹⁹ Jü circunsicion kayta bejre, entok jü kaa circunsidaruahame junne, ál-la jü Diosta nésahui ëriahuame.

²⁰ Huehuëpulaka jáchin Diosta bétana bem nunuhuakapo, junëlim tahuanake.

²¹ ¿Jachë nenkitake tekoka núnuhuak? Katë jáchin eiya; të empo jum em nenkihuakapo ára emo yeu huíkëtek, Akë ä jaria.

²² Bueítuk jü nenkitaka tekoka, Señorta ä núnuko, búttiataka tahuanake, íněli kétchi jü búttiataka núnuhuakame, Cristotamak sumataka tahuanake.

²³ Bejhuapëm jinnuri, katem júchi yorememmeu emo nenkaka am teko bare.

²⁴ Íněli, huehuëpulaka, hermanom, jachin jiápsaka núnuhuakatek, junëli au nüyeka jíapsinake Diosta béchibo.

²⁵ Jume kee kuname béchibo, kanne nesauta jípure Señorta bétana, tëne ín eäu enchim tejhua, juka Señorta yore nak jiokolëpo ä jajamlatakane, Cristotat jíba eiya.

²⁶ Imi huamne tü ehuahta jípure, juka itou ayukamta obiachi béchibo, bueítuk jü yoreme tüisi ayunake ä aane bénasi tahuakatëko.

²⁷ ¿Jatchë jámuttamak emo sümala? Katë emo búttia báare. ¿Katë jámuttamak emo sümala? Katë jub báreka eiya.

²⁸ Të empo jubekátek, katë kaa tüisi ayunake; entok jü jamut beme kunakátek kaybu kaa tüisi ayunake, të imechiri jü jiokot emo bit-huame takahuapo ámet ayunake, të ínapo íkáine kaa enchim jipu ia.

²⁹ Tëne ikaï nooka, ín hermanom: Jü tiempo kopela aane. Én entok bat bitcha, jume jubekame, kaa jubekamta bénasim emo nüpo yúmala;

³⁰ jume buaname éntok, kaa buanamta bénasi; jume al-leame éntok, kaa al-leamta bénasi; jume jita jinnume entok, kayta attiakamta bénasi.

³¹ Entok jume imi ániat ayukamta musauleka ä joame, katim ä joamta bénasi emo núnake, bueítuk jü ániat ayuka ujjori bename lülüte.

³² Kaa yúmaisine kaa enchim emo bit ia. Jü kaa jubekame jáchin jum Señorta nesaupo ä annakeu jíba huatia, entok jachin juka Señorta ä al-letuanakëhui;

³³ të jü jubekame, ániat ayukamtat jíba kaa yúma, ä jubi al-letua báreka.

³⁴ Ínëli ámet júnakiachi jü kunakamtachi entok kaa kunakamtachi, jü kaa kunakame jum Señorta nésaupo ä annakeu jíba kaa yúma, entok jachin Señorta bíchápo huepulsí au ä jipunakêhui, taakapo entok espíritupo; të jü kunakame juka ániat ayukamtat jíba kaa yúma, ä kunahua al-letua báreka.

³⁵ Ikaíne nooka tüisi enchimeu huenakê béchibo, të kaa obisi enchim emo bínnakê béchibo, ál-la huéchiapo entok simeku türík joaka, entok inëlem kaytat obisi eaka Señortau ruktinake.

³⁶ Të jábe ínel eáteko: Jü ín mala béja yöhue ä kunanakeu huasukturiam at siime. Béja au kunatuapo yúmala, ä yáa bareu yanake, kaa Diosta bejre, eläpo kunanake.

³⁷ Të senu ä jíápsipo huitti ehuamta jípурека, kayta áu bëyeka, ínëli ä éáu áapo attiaka, ä malahua kaa kunakamta toij béchibo, tüisi aane.

³⁸ Të ínëli jü ä kunatuame, tüisi aane. Të jü kaa ä kunatuame entok, chë tüisi aane.

³⁹ Jü jamut kunakame súmataka jíápsa, ä kunahua ketune jíápsayo; të ä kunahua mukuko búttiataka taahua, ára ä kunabareu kuna, të ál-la Señorta sualemta kunanake.

⁴⁰ Të ínel ín eäpo, chë júne Diosta tühua mabet eiyeey kaa júchi kunakáteko, bueítuk ínapone ket Diosta Espíritu jípурека.

8

Jü buáhuame ídolommeu toijri

¹ Juka buáhuamta ídolommeu toijta bétana, entok bejate jüneiya simetaka jita ito täyáhui, jum jita täyahuäpo emo jabelhuame áma ayuk, të jum yore nakhuäpo jita täyahuäpo yore yótutua.

² Bueítuk jábe jita áu täyalame, ketune kayta jee täya, tua jita ä täya éäpo.

³ Të jábe Diosta naketek, ä bétana täyahua.

⁴ Juka buáhuamta ídolommeu toijta bétana, jüniate juka ídolota ániapo kayta bejrehui, bueítuk kabe entok Dios, huépülaka jíbba.

⁵ Elaposu huate emo diosim teaka täyahua, imí buíapo entok téhuekapo junne (inëlim juebenna jume diosim ti tettehuahuame, entok jume yörihuame),

⁶ simeta íkái násuk itobéchibo huépül Dios jíbba, achayhuariataka, áapörík bétana simetaka huéiye, itapo entokte ä béchibo, entok huepúl Señor Jesucristo, áapörík béchibotaka sime ayuk, itapo entok áapörík huämi.

⁷ Të ä täyahuame kaa simemmet ayka; bueítuk huate imí tajti, ídolommeu joyhualataka, iméi ídolommeu toijtam buabuäyey, inëlim juka bem jíápsi ehuamta kaa úttiaka béchibo, katim at jünéaka tatahua.

⁸ Huitti nokhuäpo juka itom buäyepo Dios ä bíchápo kaa chë itom mabetnake; bueítuk itom jibuä béchibo katte chë tuttüri, entok kaa jibuätek jünete kaa chë tuttüri Diosta bíchápo.

⁹ Të áachem suhua juka huitti hueka enchim täyapo, jume kaa jíápsi úttiakame kaa jiopnakê béchibo.

¹⁰ Bueítuk jábe enchi bichátek, jünéaka enchi ä täyáhui, ídolom yörihuäpo enchi katek, jü ä eäpo kaa jíápsi úttiakame, ¿jachu kaa áma jibuä báanake jáni, jum ídolom yörihuäpo?

¹¹ Entok em jita täyapo; jü hermano kaa jíápsi úttiakame au tárunake, të iari béchibo Cristo ket múukuk.

¹² Bueítuk imí huäm em Dios bejrim, jume hermanom bej-reka kaa tüisi aane, juka bem jíápsi ehuäpo kaa úttiakapem am sasabuania, inëlem Cristota bej-reka aane.

¹³ Iari béchibo, jü buáhuame ín hermanota ái ä huennakey, jauhuey jünene kaa huakasta buänake. Bueítuk juka ín hermano kaa jiopnake béchibo.

9

Jume apóstolta lutüriam

¹ ¿Jachune kaa apóstol? ¿Jachune ín eäu kara johua? ¿Jachune kaa juka itom Señor Jesústa kaa bit-la? ¿Jachem kaa emée ajäria jume Diosta eäpo ín tekkil?

² Bueituk huatem béchibone kaa apojtoltukátek, lütüriapone enchim béchibo ál-la apojtol; bueituk emem ä lutüriatebo juka Señorta tekilpo ín apóstoltukähui.

³ Jume nee natuamene inenne ino nokriaka am yommia:

⁴ ¿Jachute kaa lutüriata jípure jita itom buänake béchibo entok jita itom jinake béchibo?

⁵ ¿Jachute kaa lutüriata jípure jubiaripo senu hermata itomak nunüp béchibo, jume huate apojtolim bénasi, jume Señorta saylam, entok Peero?

⁶ ¿Ö Bernabé entok ínapo, katte lutüriata jípure kaa entok itom tekipanuanakë béchibo?

⁷ ¿Jábesu ä boosapo tomi bejteka sontaro huerama? ¿Jábesu jume parasim el-lataka jume takam kaa buäpo yúmala? ¿Jábesu jume animalim suayaka kara am lechí jëye?

⁸ ¿Íkäine nooka ín yoremtuka pámani? ¿Jachu jü ley ket kaa íkäi nooka?

⁹ Bueituk jum Moiséjta leypo ínel jïojteri: “Juka bues tirijkom jotamta katë ä bobosaltua.” ¿Bueituk Dios ket am suaya jume buéesim?

¹⁰ Ö, ¿tua kayta yeu beaka íto béchibo júnel jiaahua? Bueituk íto béchibo jïojteri; jü moïteme tuhuata boobíchaka moïte, entok jü tirijkom jotame juka báchiata ä mabetnakëu boobíchaka. ¹¹ Të itapo juka espíritupo huemta enchimmet echákatek, ¿buere ujyori eiyey juka chupemta toboktihuäpo enchim bétana?

¹² Të ínëli huate enchimmak lutüriata jípure, ¿të itapo chë junne?

Të íkäi lutüriata të kaa nûla, ál-late kaa huanti aneka simeta huéria, bueituk Cristota evangelio kayta ä bia chatunakë béchibo.

¹³ ¿Jachem kaa jüneiya jume Diostau bíchaa naikiapo tekipanuame, juka tiöpopo ayukamtam buäye, entok jume altarpö jita joame juka altarpö ayukamtayim emo ania?

¹⁴ Ínëli ket nesahuek jü Señor, jume evangeliota bétana nokame, evangeliopo ayukamtayim jiapsínake.

¹⁵ Të ínapo kanne iachi jiahuiteka, entokne kaa íkäi jïojte ínëli ínomak ayuna béchibo, bueituk ín muknakeu chë türi, kabeta kee jee nee ä üuhuayo, juka huitti eaka Diosta noki enchimneu ín nokakähui.

¹⁶ Bueituk ínapo juka evangeliota nokaka, karane ino buérialë; bueituk úttia ín ä yáanakëhui, entok béttesi inou huenake kaa evangeliota nee nokayo.

¹⁷ Juntuksan tü eaka ä joátek, juka ín kobanakeüne makna, të kaa tü ehuäpo ä joátek, bueituk ín ä yáanakë béchibo Diosta bétanane nesauta mak-ri.

¹⁸ ¿Jítasuntukne kobanake jäni? Juka Cristota evangelio huatemmeu nokakane kayta bejtuahuaka ä johua, juka evangeliopo ín anianäu lutüriata jípureka junne, kannä nûye.

¹⁹ Bueituk kaabemmeu nee sumari, tëne én ín eäpo simemeu ino summa, bueituk juebenam Cristota béchibo koba báreka.

²⁰ Jume judíom béchibo nee judíota bénasi ino nûye, Cristota béchibo am koba báreka, jume leyta bétuk aneme ket nee áme bénasi ino nûye (elaposune kaa leyta jiápáman huéiye), jume leyta bétuk emo nûyeme Cristota béchibo am koba báreka.

²¹ Jume kaa leyta jipureme béchibone, kaa leyta jipuremta bénasi ino nûye (Diosta leyta kaa jipurem tenasi, të Cristota ley ál-la), jume kaa leyta jipureme Cristota béchibo am koba báreka.

²² Jume kaa üttiakammakne kaa üttiakamta bénasi ino nüye, jume kaa üttiakame Cristota béchibo am yö báreka, simemmakne, simeku áme bénasi ino nüye, Cristota am jineunakë béchibo.

²³ Íkaine johua evangeliota béchibo, ín tekipanuäpo áamak ä jipu báreka.

²⁴ ¿Jachem kaa jüneiya simetaka jume estadiopo jínkölame, simetakam eaka tenne, të huépülaka jiba yönake? Inëlem tua eaka tenne ä yóbéchibo.

²⁵ Sime jume jínkölabareme, simeta kaa tüisi ámeu huechemtam toijnake, bempo lutüriapo juka corona momoyemta koba báreka, të itapo, juka kaa momoyemta.

²⁶ İari béchibo inapo, inëline buyte, kaa jáamak junne tı eaka, ál-lane inëli nássua, të kaa kia jekata chónamta bénasi.

²⁷ In takahuane kaa jiokoleka üttiapo ä tekipanuata, jáchinaik júnene inapo huatem majtiasulataka, inaposu päku tahuanake.

10

Ídolom bétana kuttílasi nokhuame

¹ Bueituk kanne enchim ä koptia ia hermanom, bueituk simetaka jume itom áchayhuarim namuta bétukim aanek, entokim simetaka bahue síkiripo áman yeu sajjak.

² Entok simeta Moiséjta huam batöhuak, jum namupo entok bahuapo,

³ entok simetaka juka espíritu buähuamta buäka,

⁴ entok simetaka jume espíritu bäam jëka; bueitukim simetaka jum tetapo bäa jëka, İri teta Espíritu entok ámemak huéesimey, İri tetta entok Cristotukay.

⁵ Bueituk sime jeelaam kaa Diosta eä paman ayuk, Dios entok kam tütürek, İari béchibo mekka ánia pariapom kókkok.

⁶ Siime İri yeu sika itom ä jünerianakë béchibo, bueituk ä jüneriaka kaa türik kaa itom ukulnakë béchibo, bempörim ä ukulekä bénasi.

⁷ Entokte ídolom kaa yörinake, jume huate áme násuk aneİhui bénasi, áme bétana ínel ä jiojteripo: “Jü gente joteka jibuak entok víno jeeka, huanärim japteka nau yeu taiytek.”

⁸ Kaa emo jubeka nau jíapsihuamta junne katte ä joopo yúmala, bempörim násuk huatem ayuka bénasi, İari béchibo senu táapo veintitrés miltakam huattekä kókkok.

⁹ Entokte kaa Señorta bejnake, bueituk bempörim násuk huatem ä bej-rekä bénasi, İari béchibom bakot kİrimmey kókkok.

¹⁰ Entok katem Diosta bej-reka nokbare, bempörim násuk huatem Diosta bej-reka nokakä bénasi, huanäi jü sússuahuamta tekiakame am sühuak.

¹¹ İrı sime ámeu yeu siika itom ä jünerianakë béchibo, entokim jiojteri, kutti nokta itom täyanakë béchibo, jume én ániata abe lütey jíápsame béchibo.

¹² İaribéchibo, jü huitti eäka huekame, tüisi au suayanake kaa huet béchibo.

¹³ Yore jİöbila báahuäpo áma pappehuä páman enchimmeu huéiye, jume huatem ama jİöbilahuakä bénasi maachi. Të Dios huitti ä éäpo kaibu itom jİobilanake jum kara itom áma yumä pámani, ál-la itom jİobilatek ket juka ára áma yeu kathuamta itom maknake, bueituk itom áma yúmanakë béchibo.

¹⁴ İari béchibo, emëe ín nakëhuim, ámem yeu kaate jum ídolom yörihuäpo.

¹⁵ Jume suamsi emo nüyeme benammeune nooka, áachem suhua jü ín nokakaubechi.

¹⁶ Jü kopa Diosta tühua hueriamta, Diosta tühua itom at chupahui, ¿jachu kaa jü Cristota ojöpö huepulsı nau ehuame? Jume panım itom rebektiahui, ¿jachu kaa jü Cristota takaapo huepulsı nau ehuame?

¹⁷ Jume paanim huépülay, ítapo entok juebenna, tetë huépülak nau takahuak; bueitukte simetaka huamey huepul paanin nau buäye.

¹⁸ Takahuapem Israelitam bitchä; kabara huakasta altariu toijta bem nau buäkä béchibo, Diosta bíchäpom huepulsi nau taahua.

¹⁹ ¿Jítasune júntuk nooka? ¿Jachu jü ídolo yörisi maachi, ö jü buähuame áu órehuame? Sime ïri Diosta bíchäpo kaa bejre.

²⁰ Ëe, bueituk jume kaa judíom lemonio altarihuim ä totoja, inëlim lemoniom béchibo ä johua, të kaa Diosta béchibo, ïari béchibo ínapo kanne lemoniommak íkái enchim jo-ia.

²¹ Karem juka Señorta kopa jëye, entok juka lemoniom koopa, karem Señorta mesau jotë, entok lemoniom mesahui.

²² ¿Ö te Señorta júneli naíbuktuanake? ¿Jachute áa béppa chë ütiak jáni?

Diosta ujoyória bechibem simeta johua

²³ Árane simeta johua, tëne kaa simeta jopo yúmala; sime türi jiobe, të kaa sime ára Diostau bíchaa yore yotütua.

²⁴ Kaabe juka tüisi au huechemta jíba jariubanake, ál-la, täbuik béchibo tühuata.

²⁵ Huakajta nenkihuäpo, simeta áma nenkihuamtem ára buäye, kayta natemajeka, jíapsi ehuamta béchibo;

²⁶ bueituk Señor juka buíata attiak entok simeta at ayukamta.

²⁷ Jábe kaa Diosta sualemta enchim jibua néjunëk, eme entok áman sajakätek, simeta enchimneu orehuakamtem buäye, kayta natemajeka, enchim jíapsi eri béchibo.

²⁸ Të jabeta ínel jiayo: “Ïri ídolommeu toijri”, katem ä buäye, huakay junël jiaka béchibo, entok jíapsi ehuamta béchibo; bueituk Señor juka buíata attiak entok simeta at ayukamta.

²⁹ Jü jíapsi eri, të kaa emo bétana.

Ál-la huä senuk bétana: “¿Jatchiaka ínapo yuktiana, täbui jíapsi erita béchibo?

³⁰ Bueituk ínapo Diosta báysahueka ámemak ä joäteko, ¿jatchiakam kaa nee türinake ïari béchibo, Diostane báysahueyo?”

³¹ Ínel entok eme jibuätek ö jita jëyetek ö huatek jita joätek, íkái simetem yáuhua Diosta looria béchibo.

³² Katem jume judíom kaa türiku jioptua báare, entok kaa judíom junne, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim junne.

³³ Bueituk ínapo kétchi simeku, simemmakne ino türe, kaa juka inou bíchaa türik jíba jariaka, ál-la juka simem béchibo türik, am jinëutunä béchibo.

11

¹ Inobenasem jíapsibare, Crístota bénasi ín jíápsäpo.

Jamuchim sanko

² Enchimne úttile, hermanom, bueituk simeku inohuem huaate, éntokem juka enchim ín majtiakäu ketune jípure, enchim ín ám makakä bénasi.

³ Tëne enchin jünee-ia, sime yorememmeu Cristota kobatukähui, jü yoreme entok jámuttahui, Dios entok Cristotahui.

⁴ Sime yoreme orancionta joame entok Diosta noki nokame, kobat au pattialataka, juka au koba yöta kaa yöre.

⁵ Të sime jamut oraciónta joame entok Diosta noki nokame, kaa kobat áu pattialataka, juka au koba yohueta kaa yöre; nahuau pitti au chon chuktialata bénasi tatahua.

⁶ Bueituk jü jamut kaa áu koba jintuame, au chon chuktianake; të nahuau pitti áu chon chuktia béchibo tihuëtek, áu koba jintuanake.

⁷ Të jü yoreme kaa áu koba pattiapo yúmala, bueituk Diosta benna loriapo entok Diosta looria jünakteri; të jü jamut yoremta ujoyíapo huéiye.

⁸ Bueituk jü yoreme kaa jámutta bétana huéiye, ál-la jü jamut yoremta bétana,

⁹ entok jü yoreme kaa jámutta béchibo yáahuak, ál-la jü jamut yoremta béchibo.

¹⁰ Íaribéchibo jü jammut ä kobapo seña yaurata ä jípunakëu úttia, jume ángelesim béchibo.

¹¹ Cristota nau sualhuäpo, jü yoreme entok jü jammut karam natepola jiápsa.

¹² Bueituk jachin juka jámutta yoremata yáa simlâ bénasi, ínëli këtchi jü yoreme jámuttat yeu yoremata; të sime Diosta bétana huéiye.

¹³ Tüisem at suuhua: ¿Jachu türi jáni, jü jámutta béchibo kaa au koba pattialataka oraciónta joáteko?

¹⁴ Jum itom ito ujuhuä pámanate at jüneiya, jü yoremata béchibo tiosi ä machiakähui tettébesi au ä chon yöturianakëpo.

¹⁵ Të jü jamut au ä chon yöturiapo, at utti, bueituk jume choním mak-ri, ámey ahuä koba pattianakë béchibo.

¹⁶ Të simeta ikäi bétana, jábe at nok nassua bárëtek, itapo kaa íkai boojoria, entok jume huata Diosta iglesiam junne.

Jü Santa Ceenapo jájana johuame

¹⁷ Të ikäi enchimneu jiojtekane, kaa enchim úttile, bueitukem kaa juka chë türik béchibo emo nau totoja, ál-la juka chë kaa türik béchibo.

¹⁸ Bueituk tua batchu, emëe emo nau tojáteko Cristota sualhuäpo, juka emo naikimtehuamtane jikkaja enchim násuku, entokne senu huépáman ä suale.

¹⁹ Bueituk úttia enchim násuk emo naikimtehuamta ayunakëhui, bueituk huame enchim násuk tüisi kateme táyanä béchibo.

²⁰ Bueituk emëe emo nau tojakáteko, íri kaa jü Señorta Santa Ceena buáhuame.

²¹ Bueituk huepúlaka bat jibuátek, bachim juka bem buábareú buabuäye, të jü senu tebaürinake, jü senu entok naamuknake.

²² Jachisuntuko, ¿jachem emëe kaa jóhuak áma jibua béchibo ö jita áma jibéchibo? ¿Ö sem juka Diosta iglesia kaitäpo bit báare, éntokem jume kayta jipureme tiosi tahuaria báare? ¿Jachisune enchimneu jiaunake? ¿Jachune enchim úttilnake jáni? Imine kara enchim úttile.

Señorta Santa Ceena nésaui

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Bueituk ínapone ket Señorta bétana ä mabet-la, juka enchim ín majtialähui: Jü Señor Jesús huári tukarit huatem mampo yechahuaka, panim nuka,

²⁴ Diosta baisásuka, am rebektiaka ínel jiaahuak: “Akemam nuka, ám buäye, íri ín takahua enchim béchibo kókosi yahuakame, inohuem huateka ikäi johua.”

²⁵ Ínëli këtchi juka copata nuka, chúkula jibuásuka, ínel jiaahuak: “Íri kopa, jü bemela nokta nau tütehuame jü ín ojboyi, ikárem johua chikti enchim ä jëye belëki, inou huateka.” ²⁶ Ínëli këtchi, imey panim enchim buäye belëki, entok ikäi copata enchim jëye belëki. Juka Señorta mukukáhuem jüneriaatebo, ä yepsäu tajti.

Santa Ceenata kaa buäeaka ä buäyeme

²⁷ Bueituk ínëli jábe imei paanim buäyeme entok íkai copata jëyeme, Señortau bíchaa kaa tüisi jiápsaka, Señorta takaa entok ä ojbo béchibo kulpaka tahuanake.

²⁸ Huäri béchibo, hueepulakam emo binnake Señortau bíchaa tüisi jíapsihuäpo, huanäi jume panim ára buäye entok copata ára jëye.

²⁹ Bueituk jábe junne kaa tüsi áu jípureka, ímei paanim buäyeme entok íkai copata jëyeme, kaa bat tüisi Señorta takauat au temajekatek, Diosta yäura bitthumta buäye entok ä jëye.

³⁰ İari béchibo enchim násuk juebénakam kökore, entokim kaa üüttiak, entokim juebénaka kókko la.

³¹ Të itapo hueepulaka itot ito bitjariakatek, katte Diosta yäura bittua eehuay.

³² Të ikai yäura bit humta jípureka, Señorta bétanate jibebiata mabet-la, bueituk kaa jume ániat jíapsammak bétte nokta mabet béchibo.

³³ İari béchibo ín hermanom, bueituk emo nau tojaka jibuätek, emoem boobibicha.

³⁴ Entok jábe tebaürëteko, ä joapo jibuänake, bueituk Diosta bíchápo yäura bithumta kaa jipü béchibo, juka huatekne huitti órenake enchimmeu yepsakäteko.

12

Don ti tehuak jü Diosta ára jita joähui

¹ Hermanom, enchimne ä taaya ia, juka Espiritu Santopo Diosta eapo ára jita johumta huehuëpulam makähui.

² Jüneaem júnaköi ketune kaa Diosta enchim sauleyo, sekäna bíchem huéhueriahuay, jume ídolo muurommehui.

³ Huäri béchibo enchimne jünetua, bueituk kaabe Diosta Espiritupo nokaka: “Jesústa kaa Dios tianake.” Entok kaabe: “¡Jesústa ára Señor!”, tüya kaa Espiritu Santota ä noktuayo.

⁴ Të én entok juebénaka ayuk, Diosta eapo juebénaka ára jita johuaka yore máamakhuame, të jü Espiritu huépülay jíbba.

⁵ Entok juebena ministerio tekkil ayuk, të jü Señor áapo jíbba.

⁶ Juebénaka tekil kaa nanälaika ayuk, të Dios juka simeta joame, entok simemmechi, áapo jíbba.

⁷ Të hueepülakam ä mak-ri, juka Espirituta simem béchibo türik. At jíapseka ä jünerianä béchibo.

⁸ Bueituk İri Espirituta bétana ä mak-ri huéchiapo suamsi yúmalasi nokhumta, jü senu entok nokpo yún jita taayahumta, juka áapörík Espirituta ä türe pámani.

⁹ Senu entok, Diostat ehuame jiba huäri Espirituyi, senu entok jume kökoreme tüte béchibo jiba huäri Espirituyi.

¹⁰ Senu entok, milagrotta ára joame, senu entok Diosta noki ára nokame, senu entok huate espíritum ára täya, senu entok huatek täbuiasi nokhumta ára täyame, senu entok täbui nokta ára kuaktiame.

¹¹ Të ikai simeta huepul Espiritu jiba ä johua, huehuëpulammet ä näikimteka juka kaa nanalaysi ára jita johumta, ä huatia pámani.

Simetakate huepul takaapo joome

¹² Jáchin juka tákaata huepülaitukä bénasi, të juebenam tónua mesëkiriak, të simetaka jume takahuat tónua mesëkiriak, juebénakam huepul takahua, Crísto ket anëli.

¹³ Bueituk huepul espíritupo jíbate simetaka batöhuak, huepul takahuapo, judíom entok griegom, tekoka emo sumalame entok kaa tekokame junne. Simetakate huepul Espiritu Santota nau jituahuak.

¹⁴ Të jü takahua kaa huépülak jiba tónoa mesëkiriak, ál-la juebennam.

¹⁵ Bueituk jume guokkim ínel jíäteko: “Kanne mamamtaka, kaa takaapo joome”, ¿jüarí béchibo kaa tákaapo joome?

¹⁶ Bueituk jume nakkam ínel jiäteko: “Kanne puusim, kanne tákapo joome”, ¿jáchu juári béchibo kaa tákapo joome?

¹⁷ Bueituk síme tákaa pusimtukátek, ¿jaksum óre eíyey jume nakkam? Bueituk síme nakamtukatek, ¿jítaysute jita jujup eíyey?

¹⁸ Të én entok Dios, áma am joala jume tóno mesëkiriam, hueepulam takahuapo, ä eä pámani.

¹⁹ Bueituk simeta huépül tóno mesëkiriaturuk, ¿jaksu óre eíyey jü takahua?

²⁰ Të éni juebenamme jume tóno mesëkiriam, të jü takahua huépülay jíbba.

²¹ Jume pusim kara mamammeu júnel jiaahua: “Kaitäpone emót ée matchi”, entok jü koba junne jume guokimmeu: “Kaitäpone enchimmet ée matchi.”

²² Jume tákapo tóno mesëkiriam, chë kaa ütteakame, chë júne üttia bem áma órenakë béchibo.

²³ Entok huámei takahuapo kaa tua huatia matchim, imeite chë júne tülisi sasankotua, entok huame ítot kaa tua tüisi bitthuame, imeite chë tülisi bitcha.

²⁴ Të huame ítot chë tülisi bithuame, kayta ámeu bëye, të Dios tákaata yúmalasi huéchiapo yáahuak, bueituk huaka ámeu bëyemta chë yún yúmalasi am makkak.

²⁵ Bueituk juka tákaata kaa au naikimtenakë béchibo, ínëli jume tóno mesëkiriam, nanancham emo ania báareka eenake.

²⁶ Të senu tóno mesëkiriata kökosi ayuk, simetakam ámak ä innënake, të huepul tóno mesëkiria tühuata mabetakátek, simetakam ámak al-lenake.

²⁷ Emem amëria, jü Cristota takahua, të natepolem tóno mesëkiriam.

²⁸ Entok Dios huatem Cristota sualhuäpo nau anim buere tekiapo joiyak, tua batchu jume apóstolim, chúkula jume profetam, bájikum huëpo jume maestrom, chúkula entok jume milagrom ára joame, chúkula entok jume kökoreme ára tutüteme, entok jume huatem ára aniname, jume tékilta johuäpo bat kateme, entok jume täbuiasi nokhuäpo Diosta bétana ára ä nokame.

²⁹ ¿Jachum simetaka apóstolim? ¿Jachum simetaka profetam? ¿Jachum simetakam maestrom? ¿Jachum simetaka milagrom ára johua?

³⁰ ¿Jachum simetaka jume kökoreme ára tüte? ¿Jachum simetaka juka täbuiasi nokhuamta ára nooka? ¿Jachum simetaka juka täbui nokta ára kuaktia?

³¹ Juka Diosta bétana donta enchim mak-ri, jukarem jária, të ínapone böota chë türük enchim yukturia.

13

Jü yore nakhuame, bat huéiye

¹ Bueituk ínapo ániat nokhuamta entok ángelesim nokaü nokátek, entokne yore nakhuamta kaa jípürëtek, sisigúokta entok musico puratotane ponhuä benanake.

² Entok Diosta betána nokta mabel-lataka ä nokátek, entok chúkula yeu huenakemtat jüneatek, entok símeku jita täyatek, entok síme Diostat ehuamta jípürëtek, entok juya ániata ára sekána yechátek, entokne yore nakhuamta kaa jípürëtek, kaytane bejre.

³ Bueituk simeta ín jípürëu naikimteka póobem jibuatuakatëk; entok ín takahua tojakátek ä taaná béchibo, entok yore nakhuamta kaa jípürëtek, íri kayta béchibo inou türi.

⁴ Jü yore nákeme jiokot aneka ára jiápsa, entok yore nak jiokolë; jum yore nakhuäpo kayta ehuil ukulhuame, jum yore nakhuäpo kabe au chëhuale, entok kaa au buériale.

⁵ Entok huéchiapo huemta jíba johua, entok áapörük béchibo kayta jaria, omtetëk kabetat chachaye, entok kabeta yü tütti omtia.

⁶ Jum lutüriata kaa johuäpo kaa al-leiya, lutüriata johuäpo, ál-la al-lenake.

⁷ Entok simeku jiokot aane, entok simeta suaale, entok simeta ára boobítcha, entok yanti aaneka simeta innëa.

⁸ Të jü yore nákhuaame kaybu lütinake; jume profeciam ál-lam lütinake, entok jume täbuiasi nokhuame ket lütinake, entok ket lütinake jü yún jita täyahuame.

⁹ Bueituk huatekte täya, huatek entokte profeciapo nooka.

¹⁰ Të huaka yúmalasi huentä yepsako, huanäi hua ámak naïkiari lütinake.

¹¹ Bueituk ínapo usitaka, ili usi ténasine nonokay, entokne ili usi tenasi eíyay, entokne usi ehuäpo simeta nüyey; të chükula ou yótaka, juka ín usitukaüne tojjak.

¹² Én entokte ejpejopo torokosi ä bitcha, júnakoy entokte au bíchaa pujbaka ä pujbahua bínnake, én entokne huatek jíba täya, të júnakoy entokne yúmalasi ä täyanake áapöríkne täya bénasi.

¹³ Én entok jü Dios ehuame, entok Diosta tühua boobit-huame entok jü yore nakhuame, bájimme, të imei násuk jü yore nakhuame chë türi.

14

Täbui nokpo nokhuame

¹ Juka emo nakhuamtem boojoria; entok juka Espíritupo Diosta eäpo áma yúmahuamtem mabet báareka eíya, të chë junne simek béppa profecia noktem noóka.

² Bueituk jü täbui nokpo nokame kaa yorememmeu nooka; ál-la Diostahui, bueituk kaabe at jüneiya, bueituk Espiritu Santopo ä nokaü esotaka kara at jünetu.

³ Të jü profeciata nokame yorememmeu nooka, Diosta eäpaman am yötunakë béchibo, entok kutti nokta am makaka, am jíapsi joiya.

⁴ Jü nokta kaa täyahuamta nokame, áapo jíba au aniaka yötu, të jü profecia nokta nokame, iglesiata yötutua.

⁵ Bueituk simemne juka täbui nokta enchim noktua peä jiöbe, të chë junne juka profecia nokta, bueituk chë bat huéiye jü profeciata nokame, jü täbui nokta nokamta béppa, ál-la chë türi eíyey juka täbui nokta at jünehuä paman ä kuaktiateko, jume iglesiapo nau anim Diosta eäpaman am yötunakë béchibo.

⁶ Én entok hermanom, ínapo enchimmeu yepsaka täbui nokta nokätek, ¿jita tühuatase áma teunake, të ínapo juka Diosta yeu machiriakäu nokätek, entok juka huitti täyahuamta, profeciata, entok doctrinata?

⁷ Lútulay jü jita sonim ái popönhuame jiahuita joame, jü baka kusia entok arpa, bueituk bem jiahuipo kaa jünakiachisis jíätek, ¿jachisu ára at jüneetunake arpata entok baka kusia jiahuichi?

⁸ Entok jü trompeta kia jeka jiahui tenasi jiäteko, ¿jábesu au ánanake jáni, nassuahuäu huee béchibo?

⁹ Junëli ketchi emëe, bueituk jü niniy kaa at jünehuamta nokäteko, ¿jachisu at jüneetunake jü enchim nokäbechi? Bueitukem kia jekapo noknake.

¹⁰ Lutüriapo juebena jü täbuiasi nokhuame sime ániachi, entokim simetaka ä jípure jachin bem jiau barëhui.

¹¹ Të ínapo jü nokit kaa jüniatek, sekäna joome bénasi nee bínnake jü nokame, entok jü nokame ino béchibo ket sekäna joome ténanake.

¹² Junëli ketchi emëe; juka Espíritupo Diosta eapo ára jita johuamta mabet peatek, ími huämëm chë tekipanua, juka iglesiata yötunakë béchibo.

¹³ Huäri béchibo jü täbuiasi nokta nokame, áma yúmahuamta oraciompo aunake ä kuaktia béchibo.

¹⁴ Të ínapo täbui nokta kaa täyahuäpo oraciónta joatek, ín espíritu oraciónta johua, të jü ín koba suahua kayta jüneriaka tatahua.

¹⁵ ¿Jachisuntuko? Espíritupone oraciónta jonake, tëne koba suahuay ket orarua-nake, entokne espíritupo buiknake, tëne koba suahuapo ket buiknake.

¹⁶ Bueituk empo espíritupo jíba Diosta yöreteko, jü emo náapo aaneka ä jikkajame: ¿juka baisaurita em joau jachisu ä jehuiterianake? Bueituk kaa jüneiya jita em nokähui.

¹⁷ Të empo, lutüriapo Diosta baysauhue; të jü seenu kayta tühuata jajjame.

¹⁸ Diostane baysauhue bueitukne enchim béppa chë júne yún täbui nokta nooka;

¹⁹ tëne jume Cristota sualhuäpo nau anim, huitti ín at jünëapo mamni nokta noknake, huatem ket majtia béchibo, të diez mil nokta kaa täyahuamta ëe.

²⁰ Hermanom, katem ili usi éehuamta jípureka jíapsi báare, al-lem ili usi ehuamta jípure juëna ehuäpo, entok tü ehuäpo yúmalasi.

²¹ Leypo ínëli jïojteri: “Täbui nokpo entok täbui tempone noknake ïri pueblotahui; jünentaka jünem kaa nee jikkaijnake, ti jiaahua jü Señor.”

²² Juäri béchibo jü täbuiasi nokhuame, jume Cristota súaleme béchibo kaa señal, ál-la jume kaa ä súaleme béchibo; të jü profecia, jume Cristota súaleme béchibo huéiye, të jume Cristota kaa súaleme béchibo ëe.

²³ Bueituk, sime jü iglesia nau rukteka simetakam täbuiasi nokätek, entok jábe kayta täyaka entok Cristota kaa sualeka áman kibakekäte, ¿jachum kaa enchim rorokom tianake?

²⁴ Të simetaka profeciata nokätek, entok jábe kayta täyaka entok Cristota kaa sualeka aman kibakekäte, simem bétana at jünehuamta mabeta, entok kaa türik ä joäpo jünéaka tatahua.

²⁵ Ä jíápsipo ehui ayukame yeu buijtunake; huanäi ínëli tonommey kikteka Diosta yörinake, entok tua lutüriapo ä jüneriatebonake Diosta enchim násuk anëhui.

Simetem huéchiapo entok suamsi yauhua

²⁶ ¿Jachisu jüntuko hermanom? Emëe emo nau tojakätek, salmomem buika éntokem doctrinata emo majtia, huate entok täbui nokta nooka, huate entok Diosta yeu machiriau jípure, huate entok juka täbuiasi nokhuamta kuaktia, simetem yauhua Diostau bíchaa jita täyahuäpo yotunä béchibo.

²⁷ Bueituk jábe täbui nokta kaa täyahuamta nokätek, guoyíka batchu ö bájika emo boobíchaka, senu entok nokhuamta kuaktianake.

²⁸ Të nokta kuaktiamta kabétuk, iglesiapo kaa jáleka tahuanake, áapörík béchibo entok Diosta béchibo jíba noknake.

²⁹ Juneli ketchi jume profetam guoyíkam noknake ö bájika junne, jume huate entok am jikkaijnake: “¿Jachu junëli jáni?”, ti jiaka.

³⁰ Të jábe áma káteka juka Diosta yeu machiriau mabetakätek, jü bat hueme kaa jáleka tahuanake.

³¹ Bueituk simetakam ára profeciata nooka, hueuhuëpulaka, bueituk simem arauakë béchibo entok simem kutti nokta mabetnake.

³² Jume profeta espíritum, profetam eäpanim emo nünake.

³³ Juka kaa nanabeu huemta Dios kaa ä attiak.

Yanti ehuamta ál-la bueituk sime iglesiapo huepulsu emo nüyeme aanëpo,

³⁴ enchim nau yayájäpo jume jáamuchim katim jialnake; bueituk jume jáamuchim katim nok-iahua, ál-la ä kuna bétuk au nünake, leyta jáa pámani.

³⁵ Bueituk bempo jita täyabaretek, bem joapom bem kuna natemaijnake; bueituk kaa tuüsi bittu jü jamut, jume emo nau toijlame násuk nokäteko.

³⁶ ¿Jachu enchim násuk yeu simbla jü Diosta noki, ö enchimmeu jíba yebijla?

³⁷ Bueituk jábe au profetalëtek, ö chë júne Espiritu Santopo áu jíápsilëtek, juka enchimmeu ín jïojtekau úttia ä türinakëhui Señorta ä nesahueka bétana.

³⁸ Të jü kaa ä jüneriabareme, kaa ä jüneríanake.

³⁹ Junëli hermanom, profecia noktem nok báreka eiya, éntokem juka tábui nokpo nokamtem kaa ä taktiria;

⁴⁰ të simetem huitti suamsi yauhua.

15

Cristota kókkolam násuk jiabitekähui

¹ Én entok kétchi hermanom enchim nä jünériatua, juka evangeliota enchimneu ín nokakähui, ikärem ket mabet-la, éntokem ketune at boojouhua.

² Iari béchibo kétchi emëe juka nokta enchimneu ín nokakau jíba jípurëtek, jineüriatem jípure, ä sualeka naateka huitti eaka ä mabetakäteko.

³ Enchimne ket ä majtiala, juka bat im mabetakähui: Bueituk Crísto itom Dios bejrim béchibo múkuk, juka jiojterita jiapámani.

⁴ Entok máahuaka, baij taahuata huey jíabitek, jiojterita jiapámani.

⁵ Entok Perotau yeu machiak, chúkula entok jume doocemmehui.

⁶ Chúkula entok mamni cientom béppa hermanom nau anemneu yeu machiak, imeri juebénakam ketune jiápsa, huate entok béja kókkola.

⁷ Chúkula Jacobotau yeu machiak; chúkula entok sime apóstolimmehui.

⁸ Të chúkula simemneu yeu machiasuka, inou ket au yeu machiriak, batte kaa tomtekämtau Bénasi.

⁹ Bueituk ínapone apojtolim násuk chë ilitchi, katchan júnene apojtolpo ino naïkiapo yúmala, bueituk jume Cristota sualhuäpo nau animne guók jajasuk.

¹⁰ Të Diosta tü eäpone apóstolpo naïkiari, të íri tua áa bétana hueme kaa kia kaitäpo tahuala ino béchibo, ál-lane simem bempörim béppa chë júne yún tekipanuala, të kaa ínapola, ál-la Diosta tühua inot ayukä béchibo.

¹¹ Bueituk ínapotaka ö bempörimtaka junne, ínélite Diosta noki nooka, éntokem ínëli ä susualek.

Jume kókkolam jiabitekähui

¹² Të Cristota kókkolam násuk jiabiteka bétana nokhuame, ¿jachisu júntuk huate enchim násuk aane, jume kókkolam kaa jiabitenake tíame?

¹³ Bueituk kókkolam kaa jiabitenakey, Crísto júne ket kaa jiabitek.

¹⁴ Bueituk Crístota kaa jiabitek, jü itom áa bétana nokaü kayta bej-reka tatahua entok jü itom Diostat eäu junne.

¹⁵ Entokte Diosta täyaka júne katte ä täyamta Bénasi tatahua, bueitukte Diosta bétana ä jünériatebola Cristota kókkolam násuk ä jiabitetuakähui, të áapo, ikäi kókkolam násuk kaa ä jiabitetuak, jume kókkolam lutüriapo kaa am jiabitenakeyo.

¹⁶ Të jume kókkolam kaa jiabitenakey, Crísto ket kaa kókkolam násuk jiabitek.

¹⁷ Entok Crístota kaa kókkolam násuk jiabitek, jü enchim Diostat eäu kia bejja; ketunem enchim Dios bejrimpo aane,

¹⁸ entok kétchi jume Crístota sualeka kókkokame, kaitäpom taahua.

¹⁹ Bueituk imí itom jiápsäpo, Crístotat jíba jita boobichätek, sime yoremem bétanate jiokot bit-huaka taatahua.

²⁰ Të ëni Crísto kókkolam násuk jiabitela; jume kësam kókkokame násuk, áapo bat hueri.

²¹ Të jachin jü kókkohuame huepul yoremta huam äbo kibakek, anëli kétchi jü kókkolam násuk jiabitehuame, huepul yoremta huami.

²² Bueituk jachin Adánta huam simem kókkö Bénasi, anëli kétchi simetakam Crístota huam jiápsinake.

²³ Të hueepulamneu yúmasimnake jü bem jiabitenakëhui: Crísto bat huenake, chúkula entok jume Crístota súaleme, ä yepsäpo.

²⁴ Júnakoy sîmeta lûtepo; juka reytaka ä nésahueu Dios áchayta mampo ä toijnake, entok jume nesahueme bétuk ayukamta kaitäpo tahuarianake, sîme yâura úttiata, entok buéresi úttiaka jipuhuamta.

²⁵ Bueituk úttia áapörík reytaka ä nésaunakêhui, sîmem ä bej-reka kateme ä guókim bétuk ä oreü tajti.

²⁶ Të jü chúkula yore bejreme, muerte tî tehuakame ket kaitäpo tahuariana.

²⁷ Bueituk sîmeta Dios ä guókim bétuk órek, entok ínel ä jiäpo: sîmeta ä bétuk tahuariak, jünakiachisi áapo yeu taahua, bueituk áapo ä bétuk sîmeta tojjak.

²⁸ Të ínëli sîmeta aabétuk tahuak, jü usiari áapo ket áabétuk au tahuarianake, hua sîmeta aabétuk tahuariakamtahui, bueituk ínëli Dios áapo jíbatunake, sîmemmechi.

²⁹ Të täbuiasi ä bithuäpo, ¿jachisum annake jume kókkolam béchïbo emo batöame, jume kókkolam kaa jiabiteyo? ¿Jachiaka juntukim kókkolam béchïbo emo batoä?

³⁰ ¿Jatchiakasute chikti táapo jinhua machiku aane?

³¹ Tüane enchim ä júnëtua hermanom, Señor Jesucristota bétana sîmek béppa ujjorík enchim jipurë béchïbo, chikti taapone abe kókkko huäpo huerama.

³² Bueituk ín yoremukä pamamne Efesopo jujjuena yorememmak nassuak, ¿jítasune áma teunake, jume kókkolam kaa jiabitenakeyo? Ä inëlitunakey: “Jíbuänakete entokte jita jínake, bueitukte yoko kókkonake.”

³³ Katem ä öbia; jü juenasi nau nokhuame: “Juka tüisi jíapsibahuamta nanasonte.”

³⁴ Emóem suaya katem koptel-la, éntokem kaa türík kaa johua; bueituk huate enchim násuk Díosta kaa täyáa, enchim tiunakë béchïbone ínel jiaahua.

Jachisum jiabitenake jume kókkolam

³⁵ Të jáamak jábe ínel jiaunake: “¿Jachísom jiabitenake jáni jume kókkolame? ¿Jachínaksum takahuaka jiabitenake?”

³⁶ Jachë kaa suhuak, jü em echakau kaybu jíapsinake, kaa bat mukukateko.

³⁷ Entok juka báchiata em ennakapo katë juka juyata áma siunakemta túttianake, ál-la juka báchia besumata, tirijko báchiata ö täbuik.

³⁸ Të Dios takahuata ä makka ä ëa pámani, entok jume huate báchiam huëpulam bem takahua.

³⁹ Kaa sîme huakas nanälay, jü senu huakas yorem huakas, huate entok animal huakas, entok huate kuchu huakas, entok huíkit huakas.

⁴⁰ Jume téhuekapo jíápsame entok jume buíapo jíápsame, katim nanalaïm takahuak; bueituk jü téhuekapo jíápsame sîmek béppa musäla maachi, anëli kétchi jü buíapo jíápsame.

⁴¹ Huepülay jü täata ujjória, senu entok jü mechata ujjória, jü chokim ujjória entok ket täbui, bueituk huehuëpulaka jume chokkim ujjória kaa nanalaï.

⁴² Jume kókkolam jiabitehui ket ilëbenna, nasontubarem tenaka etnaa, huanäi musäla machik bemelak takahuaka jiabitenake.

⁴³ Ä et-huäpo kaabe ä bibitpenake, të jiabitetek musäla machisi ujjorinake, kaa úttiata jípureka ethuatek, ä jiabitepo entok uttiärata jipunake.

⁴⁴ Jü takahua buia ániat jünaktetaka etnaa, chúkula entok espírituta takahuaka jiabitenake, takahua buíapo jünaktetaka ayuk, entok takahua espiritual kétchi.

⁴⁵ Ínëli ket jiojteri: “Jü yoreme bat yáahuakame, Adán jíapsita makhuaka jíapsi taytek”; jü Adán chúkula hueme, espíritupo jíapsita yore makame.

⁴⁶ Jü espíritupo hueeri kaa bat huéiye, ál-la jü takahua, chúkula entok jü espíritu.

⁴⁷ Jü yoreme bat hueeri buíapo joome, jü goza huëpo yoreme, jüri jü Señor, téhuekapo joome.

⁴⁸ Jume buíapo joome, buíapom joomeme benamme; jume téhuekapo joome, tehuekapom joomeme benamme.

⁴⁹ Juka buíapo yáataka itom hueriapote buíapo yáarim benanake, entok anéli ketchi juka tehueka bétana itom jipurëu, tehuekapote joomem ténanake.

⁵⁰ Tëne ikaï enchimneu nooka hermanom: Jü huaakas entok jü ojbo karam ä mabetnake juka Diosta rey nesauri, jü nanasomtume kara áamak naïkiatu jü kaa nanasomtem tamaki.

⁵¹ Juka éhuil jüneriahumta bétanane imi enchimneu nooka: katte simetaka kókkonake; të simetakete täbuik takahuaka tahuanake,

⁵² Senu chubalapo, entok senu repiktiapo, trompetata kukujsuak, bueituk jü trompeta kukujna, huanäi jume kókkolam jiabitenake, takahuapo kaa nasontulataka, itapo entokte täbuiasi yáana itom takahuapo.

⁵³ Bueituk úttia ïri takahua ára nasontume, kara nosonteka tahuanake, entok ïri ára mukeme kara mukeka tahuanake.

⁵⁴ ïri ára nasontume kara nasontemta supeka tahuanake, entok ïri ára mukeme kara mukemta supeka tahuanake, huanäi au chupanake jü nooki jiöjteri: “Jum yöhuapo jü kókkohumta tekkil lüte.

⁵⁵ ¿Jaksë ä jípure empo muerte, juka kókosi em yore ái joähui? ¿Entok jaksu órek jü ánimam mamahuäpo em yöohui?”

⁵⁶ Bejasu jü kaa türik johuame ïri jü muerteta ay kókosi yore joähui, entok jü úttiärapo kaa türik johuame, ïri jü ley.

⁵⁷ Tëte Diosta baysauhue, yöhuamta itom ä maka béchïbo, itom Señor Jesucristota huam ámani.

⁵⁸ Ìnëli bejja, emo nakhuapo ín hermanom, kuttem jäbueka kaa kom eiya, éntokem kaa japteka Señorta tekilpo yötusaka, tüisi jüniaka jü Señorta tekkil johuame kaa kia bejja.

16

Jü ofrenda Cristota súaleme béchïbo

¹ Jü ofrenda Cristota súaleme béchïbo, emem ínëli ket ä yauhua, jachin Galasiapo jume Cristota sualhuäpo nau animmet ín ä nésahuekä pámani.

² Huä bat taahuari semanata naatëpo, emëe huepülaka nahuem ä tojja juka enchim nau ruktiakähui áma yúmahuä pámani, ä eriasimeka enchimneu ín yepsäu tajti, bueituk huanäi kaa kolectam nau toijtaii béchïbo.

³ Huanäi nee áman yépsako, jume enchim yeu puakähui cartata am makaka, imëyne buere joära Jerusaléniu bittuanake, juka amebéchïbo enchim nau to-jakámaki.

⁴ Bueituk nee aman huenakëu türihuay, inomakim áman kannake.

Pablota jita yáa barëhui

⁵ Enchimneune huenake, Macedonia buiära páman hueeteko, bueituk Macedonia páman ín huenakëu úttia.

⁶ Jáamakne ára enchimak tahuanake, seberia tiempopo junne, huanäi eme chúkula nee boo toijnake ín huenakëu bícha.

⁷ Enchim huam huëpatne kaa kia chubala enchim bit báare, bueitukne binhua enchimmak tahua báreka eiya, Señorta júnel eayo.

⁸ Tëne pueblo Efesopo ambáare Pentecostés tahuarita yúmäu tajti,

⁹ bueituk buéresi puerta ino bea étapori, Diosta noki tüisi mabethua, entokim ket juebenna jume Diosta bej-reka kateme.

¹⁰ Bueituk Timoteota äbo yépsako, tülisem ä bitcha al-leaka enchimmak ä annakë béchïbo, bueituk áapo ket Señorta tekil johua ino bénasi.

¹¹ Juäri béchibo, kaabe kia kaitäpo ä binnake, al-lem yanti eaka ä boo tojja, inou ä yebijnakë béchibo, bueituk ínapone hermanommak ä boobíchaïhui.

¹² Hermano Apolostaune juebénasi nookak, enchimneu ä noyti sahueka jume huate hermanommaki, të enriapo kaa báreka taahuak; të chúkula áma yumáteko enchimneu huenake.

Jiojterita chupëpo teboterim

¹³ Katem koptelaka huitti Dios eiya, emo oüleka, éntokem kaa kom eaka úttiata johua.

¹⁴ Símeta enchim juähui emo nakhuapem ä johua.

¹⁵ Hermanom, bejem jüneiya juka Estéfanasta familia, Acaya buiärapo bat Diosta noki mabetakähui, entokim bempo Cristota sualhuäpo nau anim ania báreka tekipanua.

¹⁶ Én entokne senu huenta enchimneu aahua, jume huate gentem ilëbenamehuem rukteka bem eäu johua, entok síme huame huatem aniaka tekipanuammehui.

¹⁷ Estefanasta äbo yepsaka béchibone al-lëeak, Fortunatota, entok Acaicota, bueituk ïmeri enchim kara ínomak anëpo bempom ínomak aanek.

¹⁸ Bueituk bempom nee jíapsi yetchak, entok enchim kétchi, jume gentem ilëbenam akem am yöre.

¹⁹ Síme jume Ásiapo Cristota sualhuäpo nau anim enchimim tebotua. Aquila entok Priscila, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim bem joapo emo nau totojame, Señorpom tüisi enchim tebotua.

²⁰ Jume hermanom simetakam enchim tebotua. Emëe entok Cristota sualhuäpo emo besitohuapem teboteriata emo makka.

²¹ Ínapo, Pablo, ikaïne enchimneu jiojte teboteriata ín mamammeyi.

²² Jü Señor Jesucristota kaa nákeme, bette noki at chupatunake. Jü Señor äbo huéiye.

²³ Jü Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake.

²⁴ Jü Cristo Jesústa sualhuäpo enchim ín nakëhui, enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojtekähui Corintiommehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, Diosta eä pámani, Jesucristotau apóstol, áapo nee äbo bíttuak, jü hermano Timoteotamak, jume Cristota sualhuäpo nau anim buere joära Corintioempo jometaune jiojte, entok síme jume Cristota sualhuäpo nau anim buiära Acayapo jomemmaki.

² Yanti ehuame entok Diosta tü eähui enchimmaktunake, jü Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota bétana.

Pablota jiokot au inneähui

³ Jü Diospo tü eri Dios áchayta béchibo entok ä üusihua itom Señor Jesucristota béchibo, bueituk nak jiokoliuäpo Achayri entok jíapsi yejtehuäpo Dios.

⁴ Íri áapo jiokot anhuäpo itom jíapsi yechame, bueituk ínëli kétchi itapo huatemte ára jíapsi yechanake jachin jiokot bem anëpo junne jum itom jíapsi yechahuaka pámani, Diosta itom jíapsi yechakä Bénasi.

⁵ Bueituk jachin jü Cristota béchibo jiokot anhuame yún itot ä ayuka Bénasi, anëli kétchi jü Cristota itom jíapsi yechähui juebenna.

⁶ Të, itapo jiokot ito bichätek, jíapsi joahuakate jinëuna; entok itapo Áapörík bétana jíapsi joahuätek, jinëuriata entok jíapsi jotehuamta enchim jipunakë béchibo, íri jiokot anhuame imi yeu huéiye íri jíba ajäria jü jiokot anhuaka itou ket hueme.

⁷ Entok jü itom boobichäu enchim bétana huitti huéiye, bueituk jüniate itomak jiokot enchim anëhui, entok kétchi jum jíapsi jotehuäpo itomakem kaate.

⁸ Hermanom, enchimte ä jüneria-ia juka buiära Ásiapo jiokot itou sïkamta; tüisi namuksi itou sïka itom úttia béppa, íkai itou hue násukte kaa jíápsaka áma ito yeu katmachiley.

⁹ Bueitukte béja itom suabahuaite boobíchaïhuiy, íri ínëli itou sika itom úttiärat kaa itom enakë béchibo, ál-la Diostachi, jü kókkolam ára jiabitetuame.

¹⁰ Áapo itom áma yeu sakatuak, entok jíba áma itom yeu kattua, jum buere jinhua machiku kókkko huäpo. Entokte at boobíchaïhui itom ä úhuanakë béchibo juka kókkko huamta,

¹¹ inëlem ket emeë itom aniäteko oraciónim joakari ito béchibo. Bueituk imëri juebénakam ket ito béchibo Diostau buanäteko, juebénakam ket Diosta baisaunake juka Diosta tü eäu itom mabetakä béchibo.

Jachiakasu Pablo kaa pueblo Corintiou siika

¹² Bueituk íri ajäria jü ujoyória itom bíchakähui, jü itom naa kujaktepo huatem täyähui itom jíápsipo tüisi huéiye, íri kaa emo buérialihuäpo ál-la huitti Dióstamak jíapsihuäpo. Kaa jume yoremem jita täyapo ál-la Diosta tü ehuäpo, inëlite ániat ito bojória, entok chë junne enchimmaki.

¹³ Bueitukte kaa huatek enchimneu jiojte, juka huatek enchim nooka násuk at jünéaka juka huatek nokaka enchim at jünéapo. Tene ä boobíchaïhui ä chupëpo enchim at jüneenakëhui,

¹⁴ bueituk huatek huämëm at jüneela, itom enchim ujoyoriatukähui anëli kétchi ítapote ujoyoriapo enchim jipure, huäri taahuarit Señor Jesústa yepsäpo.

¹⁵ Íkai huitti ehuamta jípurekane, bat enchimneu huebabarek, bueituk guosa huëpo Diosta tühua enchim jipunakë béchbo;

¹⁶ Macedonia buiärau bíchaa huepatne enchimneu bat noitibare, chúkula entok, Macedonia hétana nottilatata, huetek júchine enchimneu yebijnake. Huanai chúkula emëe nee böo toijnake Judea buiärau bícha.

¹⁷ ¿Jáamakne íkai yáa báreka kaa tüisi ä yauhuak kaa tüisi at suaka namuksi ino ä yáaka béchibo? ¿Entok ínëli jü ín yáa bareka eähui jáamak yorem ehuäpo huéiye, bueituk ínëli jü guosa ehuame inot ayunake jü ínel jiaihuame “jehui” entok “ëe”?

¹⁸ Të Dios huitti ehuamta attiak jü enchimneu itom nokaü entok, kaa “jehui” entok kaa “ëe”.

¹⁹ Bueituk jü Diosta Üusi, Jesucristo, enchim násuk ito hétana nokhuakame, ino hétana, Silvanota hétana, entok Timoteota hétana, kaa “ëe” entok “jehui” ti jiaubahuäpo nok-ri; ál-la jehui ti jiaupo taahua, áapöríkuchi;

²⁰ bueituk jü síme Diosta itom mak-rokau, áapörícut chuppe. Huari béchibo, jü símek béppa ujoyória Diostat bína, entokte ínel jiaunake “Júnentunake” Cristo Jesússta huämi.

²¹ Áapo juka huitti ehuamta itom makka Cristotamaki, entok juka Diosta hétana tékilta yáa iahuaka yeu puahuamta.

²² Áapo itom seeyotuaka entok juka Espíritu Santota chúkula itom mabetnakëu ä lüturiatukähui jiápsipo itom ä makkak.

²³ Tene ketune kee jee Corintiou huéiye ínel bat ín eäka bénasi, Diosta bíchäpone ín jiápsipo huitti enchim tejhua; bueituk enchim ín jiokolë béchibone; të kaa ä junëlituk, ín jiápsine ára nenka.

²⁴ Katte úttiapo ito hétuk enchim an-ia Cristota sualhuäpo, ál-late enchim aniabareka aane, bueituk Diostat ehuäpo kutti jábueka; enchim al-lenakë béchibo.

2

¹ Íaribéchibo enchimneu ín huëpo kanne júchi enchim siroktua báare.

² Bueituk ínapo enchim siroktuakátek, huanäisu, ¿jábese nee al-leetuanake jáni? Al-la emëe jibba, jume ín siroktuakähui.

³ Juäri béchibone enchimneu jiojtek, bueituk enchimeu yepsakátek kaa siroktuamta bit béchibo, huäme nee al-letua máchimmaki. Bueituk huittine enchimmet eiya juka ín al-leäu, emem simetaka ínomak ä attiak.

⁴ Bueituk enchimneu jiojtekä, tüisi jiokot eiyay entok jiápsipo kaa pappeakane yún opoakay; të kaa enchim sirok iaka, ál-la enchim jünenakë béchibo jachin tüisi enchim ín nakëhui.

Pablo kaa tüisi ayukamta jiokörek

⁵ Të jábe nee siroktuakame, kaa nee jiba siroktuala, ál-la símem enchim kétchi, kaa yún nokbáahuäpo, júnelne jiaahua, “kaa yún nokbáahuäpo”, kaa kuttílasi nok báreka.

⁶ Íri jabetat kutti nokhuakame enchim hétana hueeka, türi beja yúmalasi taahua.

⁷ Én entok emëe ä bej-reka kat eaka, chë júnaksanem ä jiápsi yechaka ä jiokörípo yúmala, bueituk kaa uttesi ä sirok múknakë béchibo.

⁸ Juäri béchibone eláka ínel enchimneu jiaahua áapöríkem jünetua enchim ä nake hétana.

⁹ Bueitukne ket iari béchibo enchimneu jiojtek, lutüriapo jípubareka símeku enchim sayhuakapo áman enchim anëhui.

¹⁰ Én entok, juka jábeta enchim jioköreu, ínapo kétchi. Bueituk ínëli ket jita jiokörímachiku, ínapone ket juka jiokorihuamta jioköre, enchim béchibone íkai johua, Cristota bíchäpo,

¹¹ juka Satanásta kaa itom kobanakë béchïbo; bueïtukte tüisi jüneiya ára yore ä jioptuähui.

Pueblo Troaspo Pablota kaa yanti eähui

¹² Buere joära Troaspo nee yepsako Cristota evangelio nok báreka, puertam étaporim jípureka junne Señorta bétana.

¹³ In espíritupone kaa yanti eiyay ín hermano Titota kaa ín teaka béchïbo. Chúkula, sika huëpatne sïmem tebotuasuka Macedonia buiärau bíchaane siika.

Cristopo yöhuame

¹⁴ Chëte Diosta baisáuhue, juka jíba yölataka itom hueriamta Cristo Jesúsopo entok itom huam ámani sïme kátanate ä jüneriatebo, juka musäla jubäpo ä täyahuamta.

¹⁵ Bueïtuk Diosta béchïbo entok Cristota ára jita joäpo, emo jinëulammechi áa béchïbo musäla juuba, të jume emo tärume béchïbo.

¹⁶ Lüturiapom kókko jubba, kokköna béchïbo; të huamey béchïbo entok jü jiápsihuame jiápsi béchïbo. Iäri béchïbo entok, ¿jábese yúmalasi au jípуре?

¹⁷ Bueïtukte kaa jume juebenam benna jume tomi yöhuäpo Diosta noki tekipanuame, katte huatem bénasi ä kujaktia, ál-late Diosta bétana jiápsipo kayta esolataka; Diosta bíchäpote Cristota bétana nooka.

3

Bemela nokta nau tütehuäpo ministrom

¹ ¿Jachute júchi itom naatëpo ito bétana jíba buéresi tüsi noknake? ¿Ö të ä jipüpo yúmala huatem bénasi, cartata tülisi ito bétana nokamta enchim béchïbo, ö enchim tüisi ito bétana noknakëhui?

² Emem itom cartam, itom jiápsipo jïojteri, inélite täyahua carta letrapo, entokte sïme yoremem ä nooka.

³ Cristota cartatakem täyahua, ito bétana jïojtetaka, kaa tintayi, ál-la Dios jiápsamta espírituyi; të kaa teta tablapo, ál-la takahua tabla jiápsipo.

⁴ Entokte huitti at ehuamta jípуре Cristota huämi Diostau bíchaa.

⁵ Katte itom jita täya béchïbo áma yúmahuamta jípуре, bueïtuk huam jita täyahuäpo itom ä attiakä bénasi ehuäpo, ál-la jü itom áma yúmähui Diosta bétana huéiye.

⁶ Äapo ínëli itom yauhuak, ministerio tekil áma yúmahuäpo, bemela nokta nau tütehuäpo, kaa letrampo, ál-la espíritupo; bueïtuk jü leyta letra yore súuhua, të jü espíritu jiápsihuamta yore makka.

⁷ Entok jü ministerio kókkohuame letrammey tetapo jïojtehuak, ujoyóriata jípуреy, ä inëlipopo jume Israelita usiarim karam Moisésta pújbat bitchay, tösali machiriata ä jípуреy béchïbo, ïri entok lütiseka hueiyey,

⁸ ¿jatchu kaa chë sïmek béppa ujoyóriata jípуре jáni, jü Espiritu Santopo ministerio?

⁹ Bueïtuk jü ministerio bette nokpo chupeme, sïmek béppa ujoyóriata jípуреyi, të jachu kaa chë júne sïmek béppa ujoyóriata jipunake jü ministerio lútula jiápsihuamta itom makame.

¹⁰ Bueïtuk huäri sïmek béppa ujoyóriata hueriaïhui, imï huam ä bithuäpo kaa alëbenna, bueïtuk chë júne sïmek béppa ujoyori jü chúkula hueme.

¹¹ Bueïtuk jü lütinakeme ujoyóriata hueriay, jü jíbapo béchïbotunakeme chë junne.

¹² Én entok juka böbithuamta jípureka, kaytatte jachin eäka huithuitti nooka.

¹³ Entok kaa Moisésta pújbat ahuä patpatiaay bénasi, jume Israelita usiarim kaa ä bínnakë béchïbo, juka huemta, kaitäpo tahuasemta.

¹⁴ Të jü bem koba suahua námakaka taahuak, bueituk én tahuariu tajti, juka Moisejta ley nokta nokhuayo, jü puj pattiria bem jipureu ámet óreka taahua, íkái entok Cristo kaitäpo ä tahuariak.

¹⁵ Entok ketune ëni ïri tahuariu tajti, jüka Moiséjta Ley nokhuayo, jü velo bem jiäpsi béppa órek.

¹⁶ Të Señortau bíchaa emo jiäpsi kuaktiakätek, jü bem puj pattiriatam ukhuatuna.

¹⁷ Bueituk áapo jü Señor Espíritu; entok jü Señorta Espíritu anëpo, sime guoytiari aayuk.

¹⁸ Itapo simetaka ïari béchibo, ito pujba étapolataka ä bícha, espejopo bénasi jüka Señorta simek béppa uyjóriata, simek béppa uyjóriapote bemelasi johua, ä alëbenatuhuäpo, juka Señorta Espíritupo.

4

¹ Ìaribéchibo itapo íkái ministeriata jípureka, nak jiokolihumta mabet-lataka katte kom eiya.

² Entok juka esotatë tiusi machik kaa jobare, kabetate baítattähuaka ito buérialé, entokte juka Diosta nooki kaa täbuiasi huatem majtia, ál-la juka lutüriapo täyahuamta jíbba, simem bétana ito jüneriateboka Diosta bíchápo.

³ Jü itom evangelio éсотaka órek, entok jíba anëli órek jume emo tärulame béchibo.

⁴ Imechiri, jü diablo ániat au dios joame, jume Diosta kaa súaleme koba suahuäpo am puj pattiak, bueituk jü Cristota evangelio simek béppa ujyorika kaa am machirianakë béchibo; áapo entok Diosta jiäpsäpo tua alëbenna.

⁵ Bueitukte kaa itapo ito nokriabareka nooka, ál-la Jesucristota Señorpo, ítapote entok enchimneu tekipuanuareom bénasi, Jesústa itom nakë béchibo.

⁶ Bueituk Dios nesahuek, jum kaa machiku machiriata ayunakë béchibo, áapo itom jiäpsim machiriakame, bueituk ïri machiria lutüriapo at jünehuamta täya béchibo, juka Diosta bétana simek béppa ujyorik, Jesucristota pujbäpo.

Diostat ehuäpo jiäpsihuame

⁷ Íkái buere bejremtate jípуре babu báasompo imey báasom entokte itapo, bueituk jü huéchiapo yúmalasi uttiära Diosta bétana huéiye të kaa ito bétana.

⁸ Simekutte jiokot aane, tëte kaa kom eiya, námuksite ito bitcha, tëte kaa amay ito huiike.

⁹ Jájjahuaka junne tëte kaa itapola aane, huattilataka junne tëte ketune jiäpsa.

¹⁰ Jíbate sime kätana takahuat ä huéria juka Jesústa mukukähui, bueituk kétchi juka Jesústa jiäpsau itom takahuamet ä binná béchibo.

¹¹ Bueituk itapo jiäpsame, jíbate kókko bareka ito toijla Jesústa béchibo, bueituk kétchi jü Jesústa jiäpsäu itot bittunake itom takahua ára mukemtachi.

¹² Ìaribéchibo jü kókko huame itot aane, enchimmet entok jü jiäpsihuame.

¹³ Të Diostat ehuäpo Espíritu Santopo áabenak jípureka, ä: “Jiojteri bénasi anä sualek, huäri béchibone nooka”; ítapote ket ä sualek, ïaribéchibote ket nookak.

¹⁴ Jüneaka juka Señor Jesústa jiabitetuakame, itom ket Jesustamak jiabitetuanake, entok itom áamak yeu jäbuanake enchimmaki.

¹⁵ Bueitukte íkái simeta joaka jiokot aane, enchim ito nakë béchibo, bueituk jü Diosta tühua juebénasi au бүрurianake, entok ínëli jü Diosta tühua johuame juebenanake Diosta ay úttil béchibo.

¹⁶ Júnentaka jünete kaa kom eiya, elaposu ïri itom béppa takahua lütiseka huéiye, të jü huaijhua itom takahua chikti táapo bemelasi tahuasime.

¹⁷ Bueituk ïri chubala jiokot itom anëhui, itot ä johua juka jíbapo béchibo yúmalasi hueka béttesi simek béppa ujyorik.

¹⁸ Juka bíthuäpo ayukamtate kaa bít báanake, të juka kaa bít-huamta ál-la; bueituk jü bíthuäka ayukame chubala jibatunake, të jü kaa bithuäka ayukame jibapo béchibotunake.

5

¹ Bueituk jüneate íkai itom takahua imi buíapo kaa bínnhuatunakemta juka karita én itom áma anëpo ä mójakteko, Diosta bétanate jóata jípуре, kaa mamamme yáata, téhuekapo jibapo béchibo.

² Imi joakate ujbuana jio kot eäka, tehuekau joata itom jípуреü yaij péaka;

³ inélite supetuataka bittunake kaa jujünélaka.

⁴ Bueituk inéli kétchi, jume imi takahuäpo chubala imi jiápsame, jio kot eä kate ujbuanna; kaa jujünélaka taahua péaka, ál-la nat béppa supetuataka, bueituk iri takahua én itom jipuréhui jü bemelasi jiápsihuame kaitäpo ä nünake.

⁵ Entok Dios íari béchibo itom yáakame, juka Espíritu Santota itom makkak ä lütüriatunaké béchibo juka itom ä mak-rokähui.

⁶ Bueituk inélite jiba huitti eäka jiápsa, entok jünéaka imi takahuäpo itom aneu tajti, mekkate señortau aane,

⁷ bueituk at eä kate imi naa kaate kaa pusimnea ä bíchaka.

⁸ Tëte át eiya, itom takahua tösaka péaka, Señortamak an béchibo

⁹ tëte inen ket ä jobáare, áamak aneka entok kaa áamak aneka junne, ä éä pamante aneka jiápsibare.

¹⁰ Bueituk úttia itapo simetaka Cristota yäura bíchápo itom yeu jáptenakëhui, huehuëpulaka ä mabetnake juka bem yáakähui, takahuäpo aneka juka türik ö juka kaa türik.

Tékil ministerio Diostamak au tütehuame

¹¹ Jüneaka juka Señorta yörihuähui, yorememe Diosta bem mabetnakëu majtia, të jü jáchin itom jiápsau Diostau maachi, entok inéline ket eiya. Enchimte ket itom täya machile.

¹² Juka türik ito bétana huemtate kaa júchi enchimmak ettejoa, ál-late enchim ito bétana ä jipü-ia juka tü ehuamta, bueituk jume emo jabeleka kaa huitti eäka jiápsame emem ára am yommianake.

¹³ Bueituk itapo rokomtukáteko Diosta béchibote rokom, të enchim béchibo suamsi ito nýe kate rorokom.

¹⁴ Bueituk Cristota yore nákehui itom jiápsi yüe, íkai eäka itom jünériähui: huepuläka simem béchibo múkuk, të juäri béchibo simetakam kókkok.

¹⁵ Cristo entok simem béchibo múkuk, bueituk jume jiápsame, bejam kaa bempo béchibo jiápsinake, ál-la hua mukuka jibitekamta béchibo.

¹⁶ Inentaka én bat bíchaa itom takaapo kabetate täya, Tëte itom huakajpo Cristota täyakátek junne, ente inéli huamte kaa ä täya.

¹⁷ Inéli jabetaka junne Cristopo aneme, beméla úsiari, jü örataka jak ayukaihui amáu tahuak én entok sime bemelasi yári.

¹⁸ Én entok sime iri Diosta bétana hueíye, áamak ito tütehuamta itom makkak Cristota huämi, entok Diostamak au tütehua tekilta itom makkak.

¹⁹ Dios, Cristotat aaney jume ániat jiápsame áamak tütey, jume yorememe kaa türik bem yáalaü kaa ámet naikiak, entok juka nokta áamak tütehuamta itom tekil makkak.

²⁰ Inélite Cristota téhuampo nesauta joaka naa rejte, bueituk Dios jume hu- atemmeu ujbuaname bénasi ito huämi, enchimmeute ujbuanna Cristota téhuampo: Dióstamakem emo tüte.

²¹ Áapo kaa ä yauhuak juka kaa türik, të ito béchibo kaa türiku naïkiahuak, bueituk itapo jum lútula jíapsihuäpo naïkiahuak, áporikuchi.

6

¹ Ínëli itapo, juka tékilta ámak joaka, kuttílasite enchimneu nooka juka Diosta tühua kaa kia kaitäpo enchim mabetnakë béchibo.

² Bueituk ínel jiaahua:

Aniata yanti tahualatukne enchi jikkajak;
entok jü jinëuria taahuaritne enchi aniak.

Ëni ajäria jü ára amä jehuiteterianakëhui; ëni ajäria jü jinëuria taahuari.

³ Juka kaa türikte kaabeta itot bit ia ä jiopnakë béchibo, bueituk jü itom ministerio tekíltat kaa juénak at nok iaka.

⁴ Al-late türik juaka ito bittebo jum símeku Diosta ministerio tékilta joaka, juebénasi yanti ito nüyeka, jiokot emo bit-huäpo, kayta jipuhuäpo, entok jiokot eehuäpo.

⁵ Yore bebiahuäpo, carcelimpo, juebena genteta chayë násuku, tekipanuahüäpo, yetem jipuhuäpo, entok ayunahuäpo.

⁶ Chicha machik kaa jipuhuäpo, yun jítat tüisi júnehuäpo, yore jiokolihuäpo, kaa bettek jíapsihuäpo, Espíritu Santopo, entok huitti emo nakhuäpo.

⁷ Lütüria nokpo, Diosta úttiärapo, lutülay ára ái nassuahüäpo, batatana entok mikkotana.

⁸ Úttíluhäka entok kaa tüisi ito bétana nokhuäpo emo úttíluhäpo, emo buerialihuäpo entok kaa emo buerialihuäpo; yore baítattähuame bénasi të lutüriapo joaka.

⁹ Kaa täyahuame bénaka, të tüisi täyahuaka; abe kókko me bénaka tëte ketune jíäpsa, kókosi johuaka tëte kee kókko.

¹⁰ Sirokamta bénaka, të jíba al-leaka, pobem bénaka tëte juebenam rikotela, kayta jipuremta bénaka tëte simeta jípure.

¹¹ Cristota súaleme Corintiopo joome enchimneu bíchaa itom teni au étapola; entok itom jíapsi bueürusi ayula.

¹² Itapote chikti itom jíapsimakte kayta yeu bëaka enchim nakkë, të emëe enchim jíäpsipo itou bíchaa emoem ámpöle

¹³ Bueituk nanancha ä innë béchibo, itom ito nakëhui, usiaritau nonokhuä bénasine enchimneu nooka, emem ket emo jíapsi étapo.

Itapote Dios jíäpsamta teöpo

¹⁴ Katem ámemak puaktia báare jume Diosta kaa yöremmaki, ¿bueituk jü kaa türik joame jachisu au jaläinake jü lütüriata joamtamaki? ¿Entok jachisu jü kaa machiriatamak áu türinake jü machiria?

¹⁵ ¿Jachisu, Cristo diablotamak au türinake? ¿Entok jü Cristota súaleme jü kaa ä sualemamaki?

¹⁶ ¿Jachisum nau türinake Jü Diosta teöpo, jume ídolommaki? Bueituk emëe Dios jíäpsamta teöpöem, Diosta jiaka bénasi:

Ámemakne aneka ámemak naa huenake,
entokne amebéchibo Diostunake,
bempo entok ín pueblotunake.

¹⁷ Íaribéchibo ket júneli jiaahua jü Señor:

Ámenásukem yeu kaate, éntokem emo naïkimte;
éntokem jü jaiti machikut kaa mamma.

Huanaïne ínapo enchim mabetnake

¹⁸ huanaïne enchim béchibo achaytunake,

huanai emee in uusimtunake, entok in malamtunake,
ti jiaahua ju Señor simeku uttiakame.

7

¹ En entok emee nakhuame, jukai bobithuamta jipureka, takahuat entok espiritut chicha machik itot ayukamta betanate ito tuterianake, juka Diosta bechibo jiba santosi jipsihuamtate yumalasi jipunake, Diosta majhueka a yorihuapo.

Pablota tüisi al-leahui corintiom jipsi kuakteka bechibo

² Tü ehuapem itom mabeta: bueitukte kaa türik kaabetau yaala, kaabetate juenaku au nasontetuak, entokte kaabeta baitaula.

³ Kanne bettek enchimneu nok bareka nooka; bueitukne bannataka beja enchim a tejhuasula, in jipsipo enchim in jipurehui itom jipsapo entok itom nau kókkopo.

⁴ Kanne tihueka enchimneu huitti nooka. Entokne enchim betana tüisi buere al-leiya, jipsi yejtehuamtane yumalasi jipure, entokne yumalasi a jipure juka al-lehuamta, jiot anhuapo junne.

⁵ Bueituk Macedonia buiarau yajaka naateka, itom takahua kaa jimyoreriata jipurek, al-late simeku jiot eetuasahuak, pakutana betana nau nassahuapo entok huajhua betana entok majhueka jiot aney.

⁶ Të Dios jume jiot eaka a betuk emo nyeme jipsi yechame, itom jipsi yetchak Titota itou yepsako.

⁷ Entok kaa itou a yepsaka bechibo jibba, al-la ketchi jum jipsi yejtehuapo enchim betana a jipsi yechahuakapo, entok ket itom a tejhuak juka tüisi nee nakeka ino bechibo enchim buanhui. Huanaine iari bechibo chë june al-leiak.

⁸ Elaposune huari cartai enchim siroktuak, të en kanne jachin eiya, bueituk junakoi jiot jiaa junne, huari carta chubala jiba enchim siroktuak,

⁹ tëne en al-leiya, kaa enchim sirok tuahuaka bechibo jibba, al-la, sirok huapo enchim jipsi kuakteka bechibo; bueitukem Diosta betana siroktuahuak, ineli, imi huam kayta enchim tarunake bechibo.

¹⁰ Bueituk ju Diosta betana sirokhuame, jipsi kuaktihuamta yore makka, jinëuriata bechibo, iari betanate kara tabuiasi eiya, të ju aniapo kia sirokhuame, kókkó huamta hueria.

¹¹ Bueituk ineli Diosta enchim siroktuakapo, jita tü eerita enchimneu yahuak, jachisem emo aniak jum kachin anmachiku, enchim majhuë násukem yore nakhuamtem nee makkak, entok juka enchim naibukëhuem tüteka tüisi tahuariak, bueituk inelem jum simeku chicha machik kaa jipureka taahuak.

¹² Bueituk iari enchimneu in jiojtekahui, kaa juka kaa türik yakamta betana hueiye, entok juka kókosi yahuakamta betana junne, al-la, Diosta bichapo, a jüneriana bechibo, juka tü eerita ito bechibo enchim jipurehui.

¹³ Iari bechibote jipsi joahuak ju enchim jipsi yetteriayi.

Tëte chë june al-leiya juka Titota al-lea bechibo, bueituk a espíritupo oúsi ehuamta enchim a makaka bechibo.

¹⁴ Enchim betanane ino úttilsulataka kanne tiusi tahuala, bueituk sime iaribetanate lütüriata nok-la, entok ketchi ju Titota betana itom ito úttillekau lütüriataka taahuak.

¹⁵ Aapo chë june enchim nakkë, enchimneu huateka jachin simetaka enchim a nok jikkajakä bechibo, entok jachin Diosta yorihuapo emo yoaka enchim a mabetakä bechibo.

¹⁶ Al-leane simeku enchimmet huitti eaka.

8

Cristota súaleme béchibo tomi nau toijhuame

¹ Ínëli ketchi hermanom, enchimtä tejhua juka Diosta tu eäu Cristota sualhuäpo nau anim makhuakahui jum Macedonia buiärapo.

² Bueituk jiokot ámeu huë násuk junne, jü simek béppa bem al-leahui entok polobemtaka junne, rikosi jita jipuhuä bénasim kaa emo jiokorek.

³ Bueituknä jüneriatebo, juka tomita Diostau bíchaa naikiata al-leaka úttiärata bem jipurépo ámani, entok chë junne bem úttiära áma yumä béppa.

⁴ Bempom juebénasi itou ä aahuak juka al-lehuamta Diosta bíchápo jipurokaka, jume Cristota sualhuäpo aniabaahuäpo.

⁵ Entok kaa itomä boobichä pámani, ál-lam Señorta mampo bat emo tojaka ofrendapo, chükula entok itom aniahuäpo Diosta äa pámani.

⁶ İari béchibote Titotau kuttílasi nookak, bueituk jachin bannataka ä naatekä pámani, ínëli ketchi enchim násuk ä chupa sahueka, juka Diosta tühua tékilta.

⁷ Ínëli ketchi, emëe simekuchem Diostat ehuamta yún jípure, nokta nokhuäpo, jita täyahuäpo, entok simekuchem kaa bettek jiapseka ára jita johua, entok enchim itom nakepo, íkai tomita Diostau bíchaa naikiata entok Diosta tü eäu yünem ä jípure.

⁸ Kanne nesahuemta bénasi nooka, ál-la ä jiobila béchibo, jume huatem ára jita joápamani, entok ketchi jü yore nakhuamta kayta esoka enchim jipuréhui.

⁹ Emem béja ä täya, juka Diosta tühua itom Señor Jesucristota jipuréhui, bueituk itom ä nakë béchibo poobetaka taahuak, rikotaka junne, bueituk emëe ä pooberayi rikotukäem.

¹⁰ Entok iayirine consejota enchim makka, bueituk İri enchimneu türi, jume bannataka naateka, kaa ä joaka jibba, ál-la ket ä huatiaka, İebu huasuktiay naateka.

¹¹ Ėn entok ketchi akem ä yáa báreka eíya, bueituk jachin lauti enchim ä huatiakä pámani, ínëlem ket ára ä chuppa ä yábahuä pámani enchim áma yumäpo.

¹² Të tua batchu jü ínel ehuäpo ayuka yabahuame, ára yáatu áma yúmahuä pámani, të kaa áma yúmahuäpo äe.

¹³ Tëne kaa íkai nooka, huatem yún jita jipunakë béchibo, enchim entok kaa kayta jipunakë béchibo.

¹⁴ Ál-la imechİ taahuarimmet jü naarekik jipubahuäpo, jü yún enchim jita jipurépem bempörim ára ania, bueituk chükula enchimneu jita bëyei bempom yún jita jipurétek ára enchim ania, ínëli jü nanäla ehuame enchimmet ayunake.

¹⁵ Jiojterita jia bénasi: “Jü yún jita toboktiakame, kaa yún ä jipurek, të jü chë ilikkik toboktiakame, kaa chë ilikik jipurek.”

Tito entok jume ä jaläim

¹⁶ Të Diostate baısahue Titota ä jiápsipo enchimneu tü ehuamta ä jipurekä béchibo ket jİba ino bénasi.

¹⁷ Të lütüriapo nokta mabetak ä tutürek, bueituk tuısi enchimneu bíchaa tü eäka, ínëli siika enchimneu bíchaa ínel ä eäpo.

¹⁸ Entokte senu hermanota áamak áman bíttuak, İari bétana jü tuısi nokhuame sime Cristota sualhuäpo nau animmet jikkaijtu.

¹⁹ Të kaa İri jİbba, ál-la ket jume iglesiam bétana ä tekia makhuak itomak ä huenakë béchibo enchimneu bíchaa itom katëpo, juka itom nau tojakäu enchimneu hueriu béchibo; të İri ministerio tekil itom joäu Señorta jİba úttıl béchibota johua, entok enchim tü eäu jüneriatebö béchibo.

²⁰ Kaabetate kaa türık itot nok-İa, juka juebenak nau toijhuakamtat itom tekipanüä bétana.

²¹ Juka lútula huetate jobareka eíya, kaa Señorta bíchápo jíbba, ál-la ket jume yoremem bíchápo.

²² Kette ámemak áman ä bittuak juka itom hermano, juka tü ehuamta juebenak bétana ä jípüreüte juebénasi ä bil-la, të én entok chë junne, jü tü ehuame at aika, enchimmet tuísi huitti ä eä béchibo.

²³ Të Titota bétana, ínapone ä jalaäk entok nee aniaka tekipanua enchim béchibo, entok itom hermanom bétana, cartata bem hueriäpom Cristota sualhuäpo nau anim bétanam aman bittuari Cristota looria béchibo.

²⁴ Bempörimem jünetua, Cristota sualhuäpo nau anim bíchápo, juka enchim am nakëhui entok juka huitti enchimmet itom ito úttilëhui.

9

Jü tomi nau toijhuame hermanom béchibo

¹ Jume Cristota súaleme béchibo nau toijhuamta tékil bétana, kanne éntok enchimmetu jiojtenake türi bejja.

² Buéituk juka enchim tü eäune täya, ínëline enchim bétana tü eäka entok al-leaka Macedonia buiärapo anemmetu nooka, buéituk jume Acaya buiärapo joomem iebo naateka huechiampom emo jípüre; ínëli jume huate enchim jüneriakam ä innëak juka huatem aniabahuamta.

³ Tëne jume hermanom enchimmetu bittuala, buéituk jü enchim bétana tüisi huëpo itom jünereaü, kaa kia bejatunake; të ál-la ín jiä bénasi, huechiapem emo jípunake.

⁴ Jachinaik huate macedoniom inomak äbo sajakätek, enchim kaa huéchiapo anemem teunake, huanäite tuisi tahananake, huitti ehuamta enchimmet ito jípüre béchibo, të jü tuisi máchira kaa ito béchibo ál-la enchim béchibotunake.

⁵ Ínëli, úttiatak kuttílasi hermanommetu ín noknakëhui, enchimmetu bat am kannakë béchibo, entok bannatka juka huatem aniahuamta bétana enchim nokakaü, huéchiapo bat enchim emo jípunakëhui, buéituk kaa úttiapo námakak jiapseka enchim nahuä toijnakë béchibo juka huatem ái enchim anianakëhui.

⁶ Tëne ínen ket jiaahua: Jü kaa jaikik echákame, ket kaa jaikik toboktianake; të jü yún echákame, ket yún jichupata toboktianake.

⁷ Hueëpulkam jiápsipo bem nenki báreka eäu nenkinake; të kaa ä beutireka, entok kaa úttiapo bénasi, buéituk Dios ä nakke juka al-leaka, Diostau tomita buisemta.

⁸ Entok Dios úttiata jípüre, enchimmet ä bürurianakë béchibo juka Áapörík tühua, jum ínëli bithuäpo, jibem símeku yúmalasi jita jípunake entok kayta enchimmetu bínake jum tühuata johuäpo.

⁹ Ä jiojteri bénasi:

Ä naikimtek, póobem miikak,
jü lútula jita ä joáu, jíbapo béchibo órek.

¹⁰ Entok hua Dios báchiata et-baremta makame, entok juka jibuamta paanim, ínëli yore miknake entok ä bürurianake juka ethuakamta, entok juka chupuka takamta bürurianake, lútula enchim jita joapo.

¹¹ Buéituk ínëlem símeku rikomtunake huanärem kaa emo ámpöleka yún huatem ára anianake, iri itot ä johua juka Diosta baisaihuähui.

¹² Buéituk iri ministerio tékkil johuame, kaa juka Cristota sualemmeu bëyemta jíba johua, ál-la ket áma juebenna jü Diosta baisáhueka itom anëhui.

¹³ Buéituk íkai ministerio tékilta bíchakam Diostam úttilnake, juka Cristota evangelio nesahui enchim joä tiaka, entok kaa emo ámpöleka enchim am aníaka béchibo, bempörim entok símem.

¹⁴ Ínëli ketchi juka oraciónta bempörim joäpo enchim béchïbo, enchimim nakke, juka Diosta tühua juebenak béppa enchimet ayukä béchïbo.

¹⁵ ¡Diostate baisauhue, simek béppa yörisi machik itom ä makaka béchïbo!

10

Pablo nok naksua ä ministerio tekil béchïbo

¹ Ínapo Pablo enchimmeune ujbuanna Cristota úttesi yore nake pámani, bueituk enchimmak anëtekne kaa jikat eäka tülisi nonoka, të kaa enchimmak anëtek entokne kuttílasi enchimmeu nonoka.

² Huittine enchim tejhua, enchimmak anëtekne kaa kuttílasi enchimmeu nok báare, íkai kuttila noktane huitti nok báreka eíya, jume kaa türik itom joä tiammehui.

³ Lütüriapote takahuäpo aneka jápsa, tëte kaa juka takahuata huaatiaü johua.

⁴ Bueituk jum nassuahuäpo ai itom ito aniähui katim imi aniapo joome, ál-la Diosta uttiärapo hueiye, bueituk juka buéresi úttiaka órekamta kaitäpo tahuaria béchïbo.

⁵ Juka nokta huëpo Diosta bej-reka jikau au cháalata kom tatap béchïbo, huanäi juka sime éerita Cristota nesahui jobahuäpo ä hueriu béchïbo.

⁶ Éntokte ínël jü kaa tüisi anhuamtat kutti nokbare, juka Diosta nesahui yúmalsi enchim joayo.

⁷ Juka bithuamtem at suaka ä bitcha. Bueituk jábe ä jiasipo Cristota au jípurë tíame, íkai ehuamta ket jípunake, jachin jábe Cristotat áu anë tíame, bueituk ítapote ket anëli Cristotat aane.

⁸ Elaposune chë júne ino úttile, jum yäura úttiata ín jípurëpo, ikäri jü Señor itom ä mak-la enchim ai itom yötutuanakë béchïbo, të kaa kaitäpo ai enchim itom binnakë béchïbo, iari béchïbo kaibune ai tiunake.

⁹ Bueituk kaa täbuiasi bittunake, ín jiojterimmea enchim majtuam tenasi.

¹⁰ Bueituk lütüriapo huate ínël jiaahua, jume cartam úttia entok kuttílasim nooka, të áapo áma anëtek kaa kuttílasi nooka, ä nokaü entok kaa sualmatchi.

¹¹ Íkäine ä jüneria-ia juka nokakamta, jachin juka cartapo itom nokä bénasi, kaa áma aneka entok áma aneka junne, juka yáa baahuamtate yáanake.

¹² Bueituk katte huatem bénasi ito nübareka eíya, entokte kaa áme bénasi ito jikau chatcha báare; bueituk bempom bempolaka nau emo jujünakte, entokim nanancha emo bíchaka kaa sua eíya.

¹³ Të itapo katte kia jájana ito úttil báanake, ál-la juka jünakterita Diosta yechaläpo ámani, bueituk ínël enchimmeu yaij béchïbo.

¹⁴ Katte chë béppa ito eria, kaa enchimmeu yaijlamta bénasi, bueituk ítapote bat echimmeu yájjak juka Cristota evangelio hueriaka.

¹⁵ Katte täbuik tékilta johuäpo chë júne ito úttil báare, ál-la juka Diostat eäka enchim yöotu pámani, enchim násukte úttilhuaka binná, juka jünakterita itom jípurë pámani.

¹⁶ Éntokte sime kätana juka evangeliota huatemmeu nooka, enchim anëpo chë huannabo, kaa täbuik tekpanuälapo kikkimuka, kaa täbuik tekilpo ito úttil báreka.

¹⁷ Të jü au úttileme, Señorpo au úttilnake.

¹⁸ Bueituk jü apola au jikau chatchame Dios kaybu ä úttilnake, të jü Diosta úttileü ál-la.

11

Pablo entok jume apóstolim ára nokichim

¹ Ili rokosi nee anëpem nee jiokorekätek türeíyey, ä ínëlituk jehuitëem.

² Bueitukne näibukeka, Diosta béchibo enchim näibukke, bueitukne huépülak jíba enchim kunatua báare, bueitukne jamut bemeta bénasi Cristotau bíchaa enchim yeu jábua báare.

³ Të jachin jü bakot ä arahuë páman Evata báitahuak, ínëli jü enchim innëau ára au nayote, jum enchim jiápsipo huitti eäka Cristota sáu enchim katëpo.

⁴ Bueituk jábe itou yepsaka tábui Jesústa bétana itou nokáteko, jü enchim itom majtiakä béppa, entok kétchi eme juka espírituta enchim mabetakä béppa tábui espírituta mabetátek, entok tábui evangeliota enchim mabet-lä béppa, ä turiakä bénasem eäka ä jehuitaría.

⁵ Bueituk kaitäpone ino chë ilitchile, huamei buere apóstolim náapo.

⁶ Eläposune ín nokäpo, kaa tua tüisi huéchiapo nooka, jum jita täyahuäpo kaa junëli; bueituk simeku jum jita itom joäpote enchim ä jünériatuala.

⁷ ¿Jachune kaa tüisi ayuk jáni simek bétuk ino tahuariaka, enchim éntok jikat tahuariaka, bueitukne Diosta evangelio enchimmeu nookak kayta enchimmeu aahuaka?

⁸ Huate iglesiam kaa tómeke tahuala nee ania báreka, ímëri nechim bejtuala enchim nee majtianakë béchibo.

⁹ Jiokot eäka enchim násuk nee aneyo, kaabetaune jita áahuak, bueituk juka inou bëyemta, jume hermanom Macedoniapo joomem nechim aniak, simekutne ino suayak, entokne simeku ino suayanake, kaabetau kayta jita au béchibo.

¹⁰ Cristota lutüria inot anë béchibo, kaabe nee ä úkhuanake juka yúmalasi ín al-leähui jum Acaya buiärapo.

¹¹ ¿Jatchiaka? ¿Jachune kaa enchim nake, jáni? Dios jüneiya enchim ín nakëhui.

¹² Juka ín joaüne jíba naburuji jobare, bueituk jume jítat júne jiahuiteka Diostat emo tekupanuä tíame, katim emo ito benä tianake.

¹³ Cristotahuim emo apóstolim tiaka, Diosta tekilpom tomi yö báreka, të ímëri katim Cristota apóstolim.

¹⁴ Entok kara at guomtisi maachi, bueituk Satanás apöisu tua ángel machiriata bénasi áu sasankotua.

¹⁵ Bueituk ínel ä huëpo kara át jünnera eetu bueituk jume au tekipanuame kechim tábuiasi emo yáaka, lütüla emo tekipanuä tiabare; íkai tékilta bem joä pámani bette nooki ámet chupana.

Apóstol Pablota jiokot anëhui

¹⁶ Júchine ínel jiaahua: káabe rokota bénasi nee jipunake; të emëe jíba ínëli ino bétana eátek, rokota bénasem nee mabeta, ili ino úttíl béchibo.

¹⁷ Juka ín nokähui, kanne Señorta eäpáman ä nooka, bueituk roko ehuäpáman hueíye. Jü ín ino úttílëhui.

¹⁸ Bueituk juebénakam huakajpo emo jábele, ínapone ket ino úttíl báare.

¹⁹ Bueituk eme susuakame jume rokosí emo nüyemmakem ára emo hueria, emëe suamsi emo nüyeme.

²⁰ Bueituk jábeta úttiapo enchim tekipanuatuyo katem jijiale, entok jábeta enchimmey tüisi tahuayo, entok jábeta jita enchim: üuhuayo, entok jábeta au jikau chatchayo, entok jábeta jopemmet enchim chonayo, yantem eäka ä bitcha.

²¹ Inobéchibo tiusi maachi jiöbe jü ín nokähui, tëte iäri bétana katte úttiata jípure.

Të jume huatem nokaka áma emo yumä teátek, ínapone ket áma yúma eläposu roko jeuhuey jü ín nokähui.

²² ¿Bempom hebreom? Ínapo kétchi, ¿israelitamme? Ínapo kétchi. ¿Abramta usiarimme? Ínapo kétchi.

²³ ¿Cristotahuim ministrom? Ínapo chë junne (rokota bénasi nee nooka); bueituk tékilta johuäpo, ínapo chë júne tekipanuala; yore behiahuäpo juebénasine

bemmuchari chë áme béppa; carcelpo yore joahuäpo chë burusi; jinhua machiku abe yore suahuäpo juebénasine áma naa simla.

²⁴ Judíom bétanane mamnisi ä mabet-la juka yore bebiahuamta, huépülak béchïbo kaa cuarentasi.

²⁵ Baysine jibebiammey betmuchari, sejtulne tetammea mamaasuri. Baysine barcota roptey áma hueiyey, senu tukaapo entok senu taapone bahue násuk ansula barcota roptëpo.

²⁶ Böommet boojohuäpo juebénasi; bathuempo jinhua machiku, lak-ronim násuku jinhua machiku, jum jinhua machiku jume judío naciompo inomak joomem násuk, entok kaa judíom násuk jinhua machiku, buere joära násuk jinhua machiku, ánia see paria násuk jinhua machiku, bahue násuk jinhua machiku, jume emo hermanom tiaka kaa huiitti jiápsame násuk jinhua machiku.

²⁷ Lotteka tekipanuhuäpo, juebénasi kaa kothuäpo, juebénasi tebaureka, entok baïmukhuäpo, juebénasi ayunahuäpo, joäsuahuäpo entok kaa sankohuäpo.

²⁸ Ikäi simeta hue násuk, jü chikti táapo ínou yeu matchume, sime iglesiam bétanane obiseíya.

²⁹ ¿Bueítuk jábeta koköri huechek, ínapone ket koköri huehueche? Bueítuk jábeta jiïoptuahuakne, kujti eäka kaa al-leaka tatahua.

³⁰ In ino úttinakeu ä úttiatuk, inone úttinake, kaa ín úttiakäpo.

³¹ Jü itom Señor Jesucristota Dios Atchay, jü yü-tütti al-lerita attiakame, jüneiya kaa ín kia nokähui.

³² Bueítuk pueblo Damascopo nee aneyo, jü rey Aretastau gobernador jume damasenom buere joära suayay, nee buijtebo báreka.

³³ Të barda bentanapone buere kanajtapo huannäbo kom yéchahuak, huanäine ínel ä mampo ino yeu huikek.

12

Huantiria takat innëhuame

¹ Lutüriapo ino béchïbo kaa türi ín ino jikau chatchähui, tëne juka ín bíchakähui entok juka Señorta inou yeu machiriakaü nokbare.

² Senu yoremthane Cristota sualhuäpo täya, bueítuk catorce huasuktiriam hueíye tehuekapo Diosta jiápsäpo jikau nóitiriahuaak. Kanne jüneiya ä takahuäpo ö espíritupo; Dios jiba jüneiya.

³ Entokne ä täya huakai yoremta, ä takahuäpo ö kaa ä takahuäpo, kanne jüneiya, Dios ál-la ä jüneria.

⁴ Tehueka paraisou ä nóitiriahuaakahui, ímïri nokta jikkajak të ïri nooki entok kabemmeu ára noktu.

⁵ Ìri yoremta bétanane ino úttile, të ino bétana entok kaitäpone ino úttil báare, ál-la jum kaa ín úttiakäpo.

⁶ Të ínapo ino úttil báarëtek kaa kia béja eíyey jü ín nokähui, bueítukne lutüriapo nook eíyey, tëne ä tojja bueítuk kaabeta täbuiasi ino bétana eenakë béchïbo juka inot ä bichähui entok inot ä jikkajakähui.

⁷ Bueítuk juka buéresi inou yeu machiriahuaakamtay, kaa ino jabelnakë béchïbo, ín takahuat huantiria huicha sósoria tenaka inou bittuari, Satanásta nesahui joame jopemmet nee chonamta bénasi.

⁸ Ìari bétanane Señortau baysi ä aüsula nee ä úhua sahueka.

⁹ Të áapo ínel inou jiaahuak: “In tühua emobéchïbo yúmala; bueítuk jü ín uttiära yúmalataka tatahua jum kaa úttiata ayukäpo.” Ìaribéchïbone tü eehuäpo ino úttinake, jum ín kaa úttiakäpo Cristota uttiära inot tahuanakë béchïbo.

¹⁰ Entok Cristota ín nakë béchïbo ál-leane jum ín kaa úttiakäpo, kaitäpo bit-huaka junne, simeta inou bëye násuku, kaa tüisi bit-huaka, entok Cristota béchïbo jiokot anhuäpo. Bueituk jum ín kaa úttiakäpone, chë úttiaka tatahua.

Pablo obisi eiyay Cristota sualhuäpo nau anim Corintiopo joomem béchïbo

¹¹ Ino úttilekane kaa suakamta bénasi tatahua, të emëe úttiapem nee junëli ayutuak. Bueituk ínapone enchim hétana úttil eehuay; bueituk huámei buere apóstolim náapo kaitäpone yeu tatahua, eläposune kayta bejre.

¹² Sime juka apóstol señaltane enchim násuk yauhuak yanti ino nüyeka, juka Diosta ára jita joähui entok jume milagrom, tua jüneriahuak ín apóstoltukähui.

¹³ Bueituk emëe jitäposem yeu tahuala jume huatem Cristota sualhuäpo nau anim násuku, bueituk ínapone kayta enchimneu áula enchim nee anianakë béchïbo, jíkai ín kaa ammäli ayuri, nechem at jiokore!

Pablo am tejhua bajikun huëpo ámeu yebjrokaka

¹⁴ Bajikun huëpone enchimneu huebáreka huechiapo aane, bueitukne kaitäpo enchim muksi eetuanake enchimneu jita aahuaka. Juka enchim jipuréne kaa jaria, të enchim ál-la, jume usiarim katim áchayhuarim béchïbo tomita nau toijnake, ál-la jume áchayhuarim bem üusim béchïbo.

¹⁵ Ínapone tüisi al-leaka juka ín jipuréu toijnake jita ái jinnü béchïbo, entok eläposune ínapo áma ino lütia yore nakhuamta enchim jíapsim béchïbo huatiaka, eläposune ínëli enchim nákeka, ínapo chë júne kaa nakna.

¹⁶ Të jü enchim kaa ín obisi eetuähui, jü kayta enchimneu ín ahuaü huitti jüneriahuaka jipuhüä, të huate nee buere machi tíya jänitukne ín arahuëpo am báitahuaka jita am úkhuak.

¹⁷ ¿Jachune enchim báitaula jum jabeta enchimneu ín bíttuakäpo?

¹⁸ Juebénasine Titotau ínel jiaahuak, áman enchimneu ä hue sahueka entokne áamak senu hermanota áman bíttuak. ¿Jachu Tito enchim báitahuak jäni? ¿Jachute kaa huepul espíritupo nau eiya, entok huepul huaraktiriapo?

¹⁹ Jámakem enchimneu itom ito jiokorë teiyey. Të kaa junëli; Diosta bíchápo entok Cristota tehuampote nooka. Íri sime emo nakhuäpo hueíye, enchim áma yötunakë béchïbo.

²⁰ Jámakne kaa enchim ín teubarë bénasi eäka sum eíya, entok jámak eme ket nee teunake të kaa enchim eä pámani. Bueituk jámak enchim násuk ayuk jü enchim nau nok nassuähui, huatek attia jípupeehuame, juëna omtira, emo näikimtehuame, huatemet bettek nokhuame, juënakü au jabelhuame entok jájana emo nühuame.

²¹ Entok enchimneu nee notteko, tiusi machikne Diosta bíchápo innënake, entokne jáamak ket buannake, jume juebenak kaa türik joaka kaa emo jíapsi kuaktiamë béchïbo entok jume chicha machiku jíapsaka, jámutta kaa jubeka ámak jíapsame, entok kaa turik johuäpo jíapsaka junne.

13

Huitti am tejhuakahui entok teboteri ä luutëpo

¹ Ëni bajikun hueíye jü enchimneu ín noitinakëhui. Juka enchim násuk kaa tüisi huëpo, guoyim o bajim bíchápo simeta huitti tahuariatunake.

² Bannatakane ä noksula, én entokne júchi ínel jiaahua enchimmak anemta bénasi, én entokne kaa enchimmak aneka ámeu jiojte jume bannataka Diosta bejrim yáakammehui, entok sime jume huatemmehui, bueituk júchi enchimneu yepsakátek kaabetane säbuilanake.

³ Bueitukem ä jüneria báareka ä jaria, nee nokay Cristota inot anëhui, áapo entok enchim násuk kaabeta säbuila, ál-la enchimmet uttiata jípure.

⁴ Eläposu kaa úttiakamta Bénasi kúrusit poponhuak, Diosta utteara béchibo jiápsa. Alébénasi itapote ket kaa úutiak, tēte ámak jiápsa Diosta utteara itot anē béchibo.

⁵ Enchimechem nat suhua, jachem Diostat ehuäpo aane jäni; emoem jüneria enchim áma yumähui. ¿Ö katem emo täya, Jesucristota enchimmet anēhui, ö jamakem kaa áma yúmaka tatahua?

⁶ Tēte jüneiya enchim jünenakēhui, elapo júneriatunake itom ál-la ama yumähui.

⁷ Entokte jíba Diostau enchim nok-ria, kaa türik kaa enchim yanake béchibo; tē íkái enchim joay katte itapo ito úttíl-ía. Ál-la enchim juka türik jonákē béchibo, eläposute itapo kaa áma yumamta benna.

⁸ Karate jita johua lütüriata bej-reka huemta, tē lütüriata béchibo ál-la.

⁹ Al-lehuamtate jípure kaa itom uttiaka béchibo, tēte enchim úttiata jipu-ía, entokte ketune Diostau enchim nok-ria yúmalasi Diostamak enchim jiápsi-íaka.

¹⁰ İari béchibone enchimneu jiojte kaa enchimmak aneka, bueituk enchimmak anētek kaa kuttilak nok béchibo, juka yaura uttiata Señorta nee mak-la pámani, íkáine mak-ri ái yötu béchibo, tē kaabeta kaitäpo ái tahuaria béchibo.

¹¹ Jum simeku hermanon, ál-leaëm, kayta áma bëyepem yúmalasi emo jipure, emoem jiápsi joiya, nanabeuchem eíya, éntokem yanti eäka jiápsa; huanäi jü Dios yanti ehuamta entok yore nakhuamta jípureme, enchimmak annake.

¹² Emóem tebotua Cristota sualhuäpo emo nakeka.

¹³ Sime jume santosi jiápsame enchimim tebotua.

¹⁴ Señor Jesucristota tü eäu, jü Diosta yore nakēhui, entok Espíritu Santota jiápsipo jipuhuame, enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Galatammehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, jü apóstol, yeu púari të kaa yorem bétana éntok kaa yoremem júnel eäpo, ál-la Jesucristota ínel eä béchibo, éntok juka Dios Achayta, ä jíabitetuakamta kókkolam násuku.

² Ínapo éntok sime huame hermaanom inomak aneme, Cristota súaleme Galaacia buiärapo jomemmeute tebote.

³ Jü Diosta tü eäu éntok yánti anhuame enchimmaktunake, Dios Átchay, éntok itom Señor Jesucristota bétana huéeme.

⁴ Áapo ito béchibo kia áu tójjak itom Dios bejrim béchibo, huaka kaa türik én ániat ayukamta bétana itom búttia báreka, itom Dios Áchayta ehuä pámani.

⁵ ¡Áapörík béchibotunake jü lóoria éntok nat tómti cien huásuktiriampo éntok jiba junéli! Júnentunake.

Huépü evangelio jiba aayuk

⁶ Karane ä sualeka tahuala läuti enchim ä omoutekähui juka enchim núnukamta, tü eaka Cristota huämi, täbui evangeliota guojaa báreka.

⁷ Kaa täbui evangelio ayuk jiöbe. Ál-la huate enchim jijioptuame aane, éntokim Cristota evangelio nasonte báareme aane.

⁸ Të ítapo junne, o huépü ángel téhueka bétana huéeme, enchimneu ä nokayo senu evangeliota täbuiasi huémta kaa itom enchimneu nokakähui, bette noki át chupátunake.

⁹ Bát itom jákä bénasi, éne júchi ínel jiaahua: Senuk täbui evangeliota enchimneu nokayo kaa enchim mabetakäu bénasi huémta, júnnaasi noki bette át chupátunake.

¹⁰ Bueituk, ¿jachu ínapo én jume yoremem nee al-leetuanakeu jaria ö Diosta nee al-leetuanakähui? ¿Jachune jume yoremem al-leetua báreka éiya? Bueituk ínapo jume yoremem al-leetua báreka éátek, kanne Cristota nésauleerotu éiyey.

Pablota tékia

¹¹ Tëne ikäi enchim júneetua, hermaanom, jü evangeliota ín enchim téjhuähui, kaa yoremem nésaupo bétana huéiye;

¹² bueituk ínapo kanne jábe yoremta bétana ä mabetak, éntokne kaa jábe yoremta bétana ä täyak ál-la Jesucristota inou yeä machiriakä béchibo.

¹³ Bueitukem béja ino bétana ä jikkaij-la, jáchin ín ino nükähui huamei taahuarim-mechi judíom ä sualë páman aneka. Kaa huéeläsi éaka jume Cristota sualhuäpo nau animne guojajaseka, ám lútia báreka eiyay.

¹⁴ Moiséjta leypo anekane juebenam inobeu kateme ámeapatne chë huéiyey, jü ín naciompo juka ín yoiyoturim religiántane kaa huéeläpo nákeka.

¹⁵ Të Dios ínel nee yeu púhuak ín áiye tómpo naateka, éntok hua ä tü éeri béchibo nee núnukame. Huanäi, áapörík ínel ä huatia béchibo,

¹⁶ ä Üusi inot yeu bíttebo báreka, nee áa bétana nok íaaka huame kaa judíom násuku. Íári bétanane, kanne yoremtau nátemajek,

¹⁷ éntokne kaa pueblo Jerusaléniu jikau siika, jume bannaataka ínopat apóstolimtukaihui. Ál-lane Araabia buiärau bíchaa siika, éntokne júchi nóttek pueblo Damascohui.

¹⁸ Chúkula, báij huásuktiriam simsukne pueblo Jerusaléniu jikau siika, Perota bít báreka. Huanäine quince taahuarimpo áamak áma aanek.

¹⁹ Tëne kaabeta huame huate apóstolim bitchak, Jacobota jíbba, juka Señorta saila.

²⁰ Ímĩ ín enchimneu jiojtëpo, Diosta bíchäpone aane: Kanne ára nókichi.

²¹ Chúkula, Siiria buiärau nee bíchaa siika éntok Ciliiciahui.

²² Huame Cristota sualhuäpo nau anim Judea buiärapo joomem, katim nee bít täyay.

²³ Kíalim ínel jíayhuamta jikkajlatukay: “Huä bannaataka itom guojajaseihui, én huaka Cristota súalhuamta bétana nooka, bannaataka ä tejal báreka eaìhui.”

²⁴ Huanärim tepam Diosta úttileka taahuak ino béchibo.

2

Jume apóstolim juka Pablota mabeta

¹ Chúkula béja catorce huásuktiriam simsuk, júchine Jerusaléniu jikau siika Bernabétamaki, juka Titota két ínomak huériaka. ² Tëne áman jikau siika Diosta nee ä jüneetuakä béchibo. Huame chë yörihuamene jiba téjhuak éhuili bempölaim, juka evangeliota, kaa judíom násuk ín nokähui, kaa kía kaitäpo juka ín tékilta tahuanakë béchibo.

³ Të Titota, ínomak huémata, ä griegotukä násuk junne, katim útteapo circuncisiónta ä yáaria bábarek.

⁴ Bueituk, jume emo hermaanom tíame éhuil ito násuk kimulame, itom búttiarita Cristota bétana itom jipuréu itom úuhua báarey, júchi bénasi sumataka itom tahuaria báarei.

⁵ Huámëhuíte kía chúbala júne kaa ito tójjak, huaka evangeliota lütüriata itom téjhuamta jiba enchimmet ayunakë béchibo.

⁶ Të ímëi kaitam bemelasi itou ettejhuak huame chë áma yörihuame bannaataka kía jita am tékiak júne; ínapo kaita áma jüneria, bueituk Dios nánancha itom bitcha.

⁷ Ál-lam al-leaka taahuak, juka evangeliota kaa judíom kaa circuncidaruarimme béchibo ín mákhuakau bétana, Perota két jume judíom circuncidaruarime béchibo ä mákhuaka bénasi.

⁸ Bueituk Dios Perota apóstolpo yeu púakame circuncidarualamme béchibo, két nee yeu púuhuak kaa judíom béchibo kaa circuncionta jipuremmehui.

⁹ Huanäi, Jacobo, Peero, éntok Juan, jume áme násuk tua kóba yoiyöturimpo ériahuame, juka Diosta tü eäu ín mákhuakamtam ä bej yauhuak junëli bem ä türeka tahuaka bétana báta mámammeyim itom mám buíssek neechi éntok Bernabéta. Itom náu rejtinake ti jiaka, itapo jume kaa judíommehui, bempo éntok jume judíommehui.

¹⁰ Kía jíbam huame poloobemneu itom huáati sáhueka nookak. Jukarine entok ínapo kaa ä koptiaka ä johua.

Antioquíapo Pablo Perotau kuttílasi nookak

¹¹ Të juka Perota pueblo Antioquíau yepsak, anä béj-reka nookak ä pújbapo, bueituk ä joähui tepa kuttílasi áu nokpo machisi aaney.

¹² Bueituk kee jume Jacobotamak kateme áu yájjay, kaa judíommak jjiibuäy, të huamei áu yájak éntok kaa judíommeu áu yeu huíkeka Jacobotamak katemneu bíchaa ä huériu táytek, jume judíom ä májhuë béchibo.

¹³ Huanäi jume huate judíom két alë bénasi aneyo. Júnëli két Bernabéta jünem aman huíkkek, jum kaa lütüriata bem joaipo.

¹⁴ Tëne kaa tüisi bem katëu jünë eriaka, huam lütüria evangeliota itom ä téjhua pámani, Perotaune ínel jiaahua simem jikkajäpo: “Empo judíotaka junne, kaa

judíom Bénasi jiápsa, kaa judío ténasi. ¿Jatchiaka júntukë útteata am joria, jume kaa judíom, judíom Bénasi emo am nü ïaaka?”

Jume judíom, sïmem Bénasim, Diostat ehuäpom jinëuri

¹⁵ Ítapo judíomtaka tómtila, kaa juénasi anhuäpo aneka yóremtaka kaa judíom násuku.

¹⁶ Júnëli jünéaka, juka yoremta kaa juka Moiséjta ley ä joä béchïbo Diosta bíchäpo kaita kúlpaka tüisi ä tahuähui, ál-la hua Jesucristota súalëubeyi. Juäri béchïbo ítapo két Jesucristota súaleka kaita kúlpakate taahua, áapörík súalhuamta itom jípürë béchïbo, kaa hua leyta nésahueu itom joä béchïbo, bueítuk hua leyta nésahueu johuamtay kaabe kaita kúlpaka tatahua.

¹⁷ Të én, ítapo juka kaita kúlpahuamta Cristotat jariaka, juëna yórememtaka téurituk junne, ¿jachu huäri béchïbo Cristo kaa türiu tékiak? ¡Huitti nokhuäpo, ëe!

¹⁸ Bueítuk jita júne ín mójaktiakäu júchi Bénasine ä joätek, huanäi ál-lane kulpaka tatahua.

¹⁹ Jü ley nee mëak, én éntokne mukila áa béchïbo, Diosta béchïbo ín jíapsinakë béchïbo.

²⁰ Cristotamakne kúrusit poponri. Énne kaa ínapo jiápsa, të ál-la Cristo ínot jiápsa. Huanäi én jum huakajpo ín jíapsähui. Diosta üusibetne eaka imï jiápsa, hua nee nákeme, éntok ä mukëpo tájti áu tójakame, ino béchïbo.

²¹ Bueítuk, kanne, Diosta tü eäu omoute; bueítuk Moiséjta ley kaita kúlpaka yore ä tahuariayo, bueítuk ä junëlituko, kaita béchïbo muukuk, jü Cristo.

3

Jü Espíritu Santo Dios ehuäpo mamabethua

¹ Eme Galasiapo yoremem kaa susuäram, ¿jábesu enchim náyotek, juka lútüriata huë paman kaa enchim át kannakë béchïbo? ¡Sïme ïri machisi enchimneu nokhuak, juka Jesucristota kúrusit poponhuaka bétana!

² Íkai, jïbane enchim bétana, jüneria báare: ¿Jáchisem juka Dios Espírituta mabetak jachu juka leyta nésau joaka jäni, ö ä sualeka ä jikkajakari?

³ ¿Tepem tokti kaa susuak? ¿Espíritu Santopo naatelataka én éntokem enchim úttiäray ä chúpa báare?

⁴ ¿Jachu juebenak jiokot machika enchimneu simlame? ¡Tua lútüriapo kaitäpo enchimneu sika!

⁵ Dios Espírituta enchim mákakame, éntok kaa jaibu johuamta joame enchim násuku, ¿jatchiakasu ä johua? Kaa juka leyta nésahue paman enchim katë béchïbo, të ál-la enchimneu nokhuakamta súalekä enchim ä jikkajakä béchïbo.

Jü Diosta nooki Abrahamtamak náu lútüria yáari

⁶ Júnëli Abraham Diosta ä súalekä béchïbo, Diosta bétana lütüla jíapsihuamta mabet-la.

⁷ Juäri béchïbo, emë ä jüneria jume Diostat eäme, ímëi ínel jume tua Abrahamta üusim.

⁸ Juka chúkula bát bíchaa hueenake bétana jü jïojteri ínel nooka, huame kaa judíom ä tü tátabnakëhui bem ä súalekä béchïbo, juka Abrahamta téjhuak, juka chúkula huenakemta bétana ínel jíaka: “Emo béchïbom tühuata jájamnake huame sïme ániat jiápsame.”

⁹ Júnëli huame ä súaleme béja tühuata jájamla, Abrahamta ä súaleka ä jájamekä Bénasi.

¹⁰ Bueítuk sïme huame Moiséjta ley nésahueu joaka tühuata emo jájam máchileme, nokta béttesi machik bétukim jiápsa, bueítuk ínel jïojteri: “Juénasi

noki át chúpaturake, síme huame kaa jíba hua libro leyta nésahue paman ä joaka jíapsame.”

¹¹ Éntok tua jünakiachi, huam, kía jábe júne Diosta bíchápo kaa lútüla jíapsihuamta jájamnake leyta nésau ä joä béchibo; bueituk ínel jiaahua jü jiojteri: “Huä lútüla jíapsihuamta jájamlame ä súalë béchibo jíapsinake.”

¹² Huä ley éntok kaa át ehua bétana huéiye, ál-la ínel jiaahua: “Huä ikäi yáakame, juka ä yáakä béchibo jíapsinake.”

¹³ Cristo itom jínëuk jü noki béttesi leyta itot chúpaturuk junne. Jü juëna nokta itot chúp éäuta, áapo itom ä úhuak; bueituk ínel jiojteri: “Júnnaasi noki ámet chúpila, síme huame kútat jikat cháahuaka mëhuakame.”

¹⁴ Íri ínel yeu siika, jü tühua Abrahamta mabetakähui jume kaa judíom ket ä mabetnakë béchibo, Jesucristota huämi; éntok juka Espírituta Diosta itom téjhuaari itom ä súaleka itom ä mabetnakë béchibo.

Jü ley éntok jü itom ä makrokakä nokakähui

¹⁵ In hermaanom, enchimmeune nok báare yorem éeripo: Noki náu lütüria yáari, yorem yáataka junne, të firmata át yéchahuako, kaabe ára kaitäpo ä tahuaria, éntok kaabe kara huate nokta áu rúktia.

¹⁶ Én, türi, Dios Abrahamtau nookak éntok huaka át yeu simnakemtau kétchi jáchin juka chúkula áu ä yáanakëhui. Të jü jiojteri kaa ínel jiaahua: “huame emót yeu sakanakemmehui”, juebenam bétana nokamta bénasi; ál-la ínel jiaahua: “emót yeu simnakemta”; iri éntok ínel jiaubáare huépül yoreme jíbba, iri jü Cristo.

¹⁷ Ínëline enchimieu jiau báare: Dios nokta yétchak, Abrahamtamaki, éntok ä lütüriatek. Kíaliku Moiséjta ley, naiki cien áma treinta huásuktiriam huéy yepsak, iri ley yáahuakame kara kaitäpo ä tahuaria juka nokta kësam huëpo Diosta lütüria yáakähui.

¹⁸ Bueituk juka Diosta itom máknakeu Moiséjta ley bétana ä huéy, kaa Diosta itom ä mik rókakäu bétana huéiye. Të Dios Abrahamta ä mák báreka taahuak, ä nokakäu chupa báreka.

¹⁹ Huanäisu, ¿jita béchibosu türi jü Moiséjta ley? Chúkula äu rúktiahuak, kaa tühuata ayukä béchibo, huaka át yeu simlata äbo yepsäu tájti, huaka mikbahua téjhuarita; éntok Diosta ángelesim ä yáatuahuak. Jü Moisés éntok mediadorpo násuk kíktek.

²⁰ Të juka senuk huépulatuk jíbba, kaabe ára áme násuk kíkte; bueituk Dios huépulai jíbba.

Leyta, ä jita béchibotukähui

²¹ ¿Jachu jü Moiséjta ley Diosta itom makrokau ä bej-reka nooka? Huitti nokhuäpo, ëe. Bueituk juka leyta ára jíapsihuamta yore míkäi, kaitate kúlpaka tahuá éiyey, juka ley nésauta joaka.

²² Të simem Diosta bejrimpo páttiaritaka taahuak, hua Diosta jiojteripo huämi. Júnëlite ä mabetnake, huaka Diosta itom ä mik bárëhui, Jesucristotat ehüäpo huämi.

²³ Të kee huaka Diostat eaka yeu machiayo, leyta bétukte pereesotaka aaney, huaka tua Diostat ehua yeu machinakeu núkisi.

²⁴ Júnëli jü ley hua itom suayaïhui, Cristotau itom huéria báreka, Diosta bíchápo kaita kúlpaka itom tahuaria báreka, Jesucristota súalhuäpo huämi.

²⁵ Të juka tua súalhuamta yeu machiak, bėjate kaa hua itom suayamta bétuk jíapsa.

²⁶ Bueituk síme eme Diosta üusiëm, Cristo Jesústat enchim eä béchibo;

²⁷ bueituk síme eme Cristopo batörim; éntok Cristo nat béppa lómti enchim sankotuala.

²⁸ Íäri béchïbo, béja kaabe judío éntok griego junne; kaabe búttiari, kaabe súmari; kaabe öou éntok jámmut junne; bueïtuk simetakem huépülay Cristo Jesúspo.

²⁹ Eme Cristota átteamtuk, lútüriapo Abrahamtachim yeu sákala; éntokem áamak ä átteak, juka Diosta áamak nokta yéchakähui, Áapörik ínel jákä béchïbo.

4

¹ Tëne két ínel jiaahua: Huä herenciatamak tahuasemta ketune ilitchiako, hua tekipanualeero chäka jípuhuamta bënna, elaposu sime herenciata attiak.

² Ál-la hua ä majtiamta éntok ä suayamta hétuk áu jípure, huaka ä áchayhuata taahuarita ä yéchakäpo tájti.

³ Alë bënasi, ítapo kétchi, usi kaa yöhueta bënasi, hua késampo ím ániapo itom majtiahuamta hétuk ito jípurey.

⁴ Të huaka taahuata yúmak, Dios ä üusihua äbo kóm bíttuak, jámuttat yeu tómtilataka, éntok leyta nésahueu hétuk jiápsaka,

⁵ huame simem leyta hétuk tua kateme am búttia báreka, ä üusimpo itom mabet báreka.

⁶ Dios juka ä Üusihua Espiritu itom jiápsiu kom bíttuak, itom jüneenakë béchïbo itom Diosta üusimtukähui; jüri béja ínel jiaahua: “¡Abba, im Pa!”

⁷ Júnëli enë kaa hua jóapo sáyhuame, ál-lë usiari; enë ä üusitaka, Diosta bétanë huaka nokta náu chúpari attiapo mabetnake, Cristota huämi.

Pablo jume Cristota súalemmet kaa yuumay

⁸ Lútüriapem, bannaataka juka tua Diosta kaa täyaka, jume kaa tua diosim nésautem johuay.

⁹ Të ëni juka tua Diosta täyaka, ö chë tüisi nokhuäpo, Diosta áapörik enchim ä täya béchïbo, ¿jatchiakasem júntuk júchi bemelasi áu nótti báare, hua ím ániat kaa útteakamtahui éntok kaita béj-remtahui, áa hétuk jiápsi báreka?

¹⁰ ¡Bueïtukem taahuarim éntok meecham pajkoria, tiempom, éntok huásuktiriam!

¹¹ Í éeritne kaa yuma: Jamakne kía kaitäpo enchímmet tekipanuak.

¹² Enchimmeune nooka, ín hermaanom, ino bënasi enchim emo nünakë béchïbo, judíotaka júnene kaa judío ténasi ino nüka enchim násuku. Kaitem juënak inou yáala.

¹³ Eme jüneiya, ín kökoata takahuapo ín jípurekä béchïbo, juka evangeliotane enchimmeu nookak, késam huëpo.

¹⁴ Katem kaitäpo nee bitchak, éntokem kaachin nee ériaka taahuak. Jü ín kökoa kaa täbuiasi enchim éetuak; ál-lem tüisi nee mabetak, nee Diosta ángeltukäu bënasi; o nee Jesucristotukäu bënasi.

¹⁵ ¿Jáksu júntuk ayka, hua al-leeri jiápsipo enchim innëakähui? Bueïtukne ínel enchimmeu jiaahua, eme áma yúmakátek enchim pusim jünem yeu guötiä éiyey, nee am mik béchïbo.

¹⁶ Én chëhua, ¿jachune huaka enchim inou omtëu áma yöök, kía lútüriata enchimmeu ín nokä béchïbo?

¹⁷ Ímëi yoremem tüisim enchim básule, tem kaa tü éerita enchimmeu bíchaa jípure. Ál-lam itom näikimte báare, bempörim jíba enchim am éria íaaka.

¹⁸ Ket jiauläpo, türi emo básulhuäpo, të tü éeripo jábetau tühuata yáa béchïbo; të kaa chúkteka, kaa nee ímí aney jíbba.

¹⁹ In usiälam, júchi bénasine huantiriata innëa, jámutta abe asoamta bënasi; íkäi huantiriata jíbane ä innënake, Cristota enchim jiápsipo yötüu tájti.

²⁰ ¡Tepane enchimmak an péiya, én seepi, täbuiasi ée béchïbo, bueïtukne enchim bétana búruk éiya, éntokne guómtilata bënasi ino innëa!

Sarata éntok Agarta ejemplo

²¹ Nechem téjhua, eme jume leyta bétuk an báareme: ¿Jachem juka leyta kaa jikkaij-la?

²² Bueituk ínel jiojteri, Abrahamta guoy üusim bétana: huépülak jü jámut jóapo sáyhuamta bétana, senuk entok ä jóapo jometukay.

²³ Huä, jámut sáyhuamta bétana huéeme, yoremraata éerit bétana huéiyey; të hua, jámut jóapo jometa bétana huéeme, Diosta ínel jáakä béchibo yeu tómtek.

²⁴ İri ejemplo tüisi béttesi machik itom téjhua; ímëi guoy jáamuchim guoy náu nok-rita yore majtia. Jü seenu jum Sinaí káupo náu nok-rita bétana nooka; huäri jume usim jóapo sáu béchibo jípure; İri jü Agar.

²⁵ Bueituk jü Agar juka Sinaí káu Araabia buiärapo kátekamta ejemplo, éntok jü Jerusalén én huémta bétana nooka, bueituk İri ä üusimmak náu sáyhua.

²⁶ Të jü Jerusalén jikattana huéeme, hua simem itom áyekähui, kaa sáyhua.

²⁷ Bueituk ínel jiojteri áa bétana:

Al-leäe, empo kaa asoame, kaa usim jípipureme;

al-lerimmeyë kuisë cháchaye, empo jámmut asoamta huántiriam kaa innëlame;

bueitukim chë büru jume jámut jímmarita asoam, kunakamta asoam béppa.

²⁸ Júnëli, ín hermaanom, itapo Isaacta bénasi, Diosta ínel jiaulä béchibote ä üusim.

²⁹ Të két júnakoy bénasi hua yorem éehuamta bétana yeu tómtilame ä guo jájjasey, juka Espíritu Santota éäpo yeu tómtilata; én két ánëli.

³⁰ Të, ¿jáchisu jiaahua jü jiojteri? Ínel jiaahua: “Jukë jámut jóapo sáyhuamtë yeu béeba, éntok ä asoahua, bueituk juka jámutta jóapo jometa asoammak nokta yéchata bétana kaita jípure.”

³¹ In hermaanom, júnentukte kaa hua jámut jóapo sáyhuamta asoam, ál-la hua kaa sáyhuamta asoamte.

5

Búttiataka jíbem jiápsa

¹ Cristota enchim búttiakäpem óusi jäbue. Katem éntok áman nonnote, jum tekoka sáyhuaka jiápsihuähui; ál-lem jíba búttiataka jiápsa.

² Én éntok ínapo, Pablo, enchimne téjhua, enchim emo circuncidaroay Cristo kaitäpo tahuanake enchim béchibo.

³ Júchi éntokne ä nooka, sime yoremem emo circuncidaroammehui, úttea sime leyta nokä páman bem kannakëhui.

⁴ Cristotem omoutela, eme jume leyta nokä páman kateka emo tüisi tahuä tíame; Diosta yore náképem kóm huáttila.

⁵ Bueituk itapo Cristota súaleka kaita kúlpaka tahuanake, Diosta bíchäpo, Espíritu Santota huämi.

⁶ Bueituk jü Cristo Jesúspo kía hua circuncisión kaíta béj-re, éntok kía hua kaa circuncisión junne, ál-la hua yore nákuhame súalhuamtat bétana huéeme.

⁷ Eme tüisi kaatey. ¿Jábesu enchim jioptuak, kaa jum lütüriata huë páman enchim kannä béchibo?

⁸ İri enchim kuaktiahuakahui kaa hua enchim núnukamta bétana huéiye.

⁹ “İlikki levaduura sime juka tujta bika mamana.”

¹⁰ Të kíałiku ínapo enchimmet jiápsek, Señorta huämi, kaa täbuiasi enchim éenakë béchibo. Të hua enchim jioptuamtat jü nooki béttesi áa béppatunake, kía ä jábétuk junne.

¹¹ Entok ínapo, ín hermaanom, ketune huaka circuncisiónta bétana nokátek, ¿jatchiakasu jume judíom ketune nee guo jajjasë? Júnëlitukátek hua kúrus át tëitihuame kaitatü éiye.

¹² Türi éiyey, ¡huame enchim jíjioptuame emo kápontebokátek!

¹³ Bueituk eme, ín hermaanom, kaabeta bétukem emo jípü iaahuaka núnuri. Kía jíbem huaka búttiarita enchimmeu yáari kaa hua juënaraata enchim jonákë béchibo ä jípure; ál-lem nánancha emo nésauta joria emo nákeka.

¹⁴ Bueituk síme jü ley íri huépul nokpo chúpanake: “Emou jëla anemtë nákke, em emo nákkë Bénasi.”

¹⁵ Të eme nánancha emo kekkëtek éntokem emo buäyëtek, jitachem suuhua; kolopti jünem nánancha emo lütianake.

Takahua éerim éntok Espírituta éerim

¹⁶ Inelne jiaahua: Diosta Espíritu Santopem naa kuakte, katem juka enchim kaa tü éeri ukulëuta johua.

¹⁷ Bueituk jü huakajta ukulëu jü Espíritu Santota bėj-reka huéiye; jü Espíritu Santota ukulëu éntok, jü huakajta bėj-reka huéiye. Ímëi éntok náu emo bėj-re, Bueituk enchim huáatiäu kaa enchim yáa iaka.

¹⁸ Të jü Espíritu Santota enchim huériay, katem Moisétja ley bétuk emo jípure.

¹⁹ Júnakiachi, huame huakajta yore jotuähui; ímëi ájária: hua jubiarita nat ukulhuame, kaa jubeka ä jípureme, jaiti máchirat jiápsame, kaa tíura,

²⁰ diosim tíame yörihuame, mória, náu omtihuame, náu nássua-huame, näi búkhuame, kujteehuame, náu nok nássuahuame, kaa nánancha éehuame, Diosta nok-läu tábuiasi ä majtiahuame,

²¹ senukut átteata innëhuame, yore súahuame, vino jihuame, kaa tíurata huéetua béchibo pajkohuame, éntok huate jítasu ayka ílë Bénaka; íári bétanane enchim téjhua, bannaataka ín enchim téjhuaka Bénasi, jume íkái joame kaibum áma náikiatuna, jum Diosta reytaka nésahuapo.

²² Të hua Espíritu Santota hueriähui, íri ájária: jü yore nákhuame, jü al-lee-huame, yánti jiápsihuame, kaa naa múksi éehuame, náu türi jiápsihuame, náu tü éehuame, chíkti ä jiápsimak jita súalhuame,

²³ kaa béttek jiápsihuame, emo yüihuame; kaita ley ímëi bėj-reka nooka.

²⁴ Të jume Cristota átteam bem kaa tü éerimim kúrusit poponla, jita bem ukulëumak náuhui.

²⁵ Espíritu Santota úttiäray jiápsáteko, Espíritu Santota itom huéria pámanate ket rejtinake.

²⁶ Katte ito buere érianake, náu ito múksireka, senuk tábuik átteata nat innëaka.

6

Simetakem emo aania

¹ In hermaanom, jábe jak kaa tühuata joaka téihuak, eme chë Diostau jëla emo anleme jiápsita tutti yéchalataka, áhuem nooka kaa béttesi, júchi ä jiápsi kuaktinakë béchibo. Të áachë suaka, emo temaje; katë áma huénnake, jum em rúktukia bárëhui.

² Náhuem emo aniaka ä huéria juka huatem hueriähui, huaka béttesi maachik; jünëlem Cristota nésauri yáanake.

³ Bueituk jü kaita bėj-reka júne áu jábeleme, kía áu bätattähua.

⁴ Eme enchim tékil yáaribechem suuhua, huanäi ä türiako are ái emo úttile, kaa tábui tékil yáaribechi.

⁵ Bueitukte hueuhuépulaka ä huérianake juka ä tékilhua.

⁶ Huä tü nokta majtiahuakame, sime türi máchikui ä anianake, huaka ä majti-akamta.

⁷ Katem emo bäitattähua; Dios kara junneriatu. Sime hua yoremta echakäu, huákäi toboktianake.

⁸ Júnëli béchibo, jábe junne ä huakas takahua béchibo jíba echäteko, ä huakajtabét aneka kókkohuamta áma chupanake; të jábe júne Espíritu Santota béchibo echäteko, Espírituta bétana jíba béchibo jíapsihuamta áma chupanake.

⁹ Kíalíkute kaa lottinake, tühuata joaka; bueitukte taahuarita yúmak jíchupanake, kaa kóm ëeako.

¹⁰ Júnëli arä yátek, áma yumäteko simemmeute tühuata yáanake, të chë júne huame Cristota súalhuäpo itomak huéerim.

San Pablo Cristota kúrujbei áu úttile

¹¹ Áachem suuhua, jáchisune bueere leetrammea enchimieu jïojte, ín mámammea. ¹² Jume úttiapo enchim emo circuncidaroä íaame, kíalim yoremтамak huakajpo tüisi tahua báreka, enchim ä yáa ía, kía hua Cristota kúrus béchibo kaa bem guo jájjanä béchibo.

¹³ Bueituk kía huame emo circuncidaroame katim leyta jía páman kaate; tem enchim emo circuncidaroä íaa, enchim huakasiy emo úttíl báreka.

¹⁴ Të mékka inou ayunake, jü ín ino úttílnakëhui; të jü Señor Jesucristota kúrus mukukäubéy jíbba. Bueituk Cristota kúrus huämi, hua kaa tühua ím ániat ayukame ino béchibo kúrusit poponri; ínapo éntok huákäi béchibo két kúrusit poponri.

¹⁵ Kíalíku jü circuncisión kaita béj-re, hua kaa áu circuncisiónta yáarialame junne, ál-la chë béj-re hua bemelasi yeu tómtihuähui.

¹⁶ Yánti jíapsihuame éntok yore jiokorihuame áme béchibotunake, sime huame ínëli emo nüyemmehui, éntok Diosta gente Israelihui.

¹⁷ Én bát bíchaa kaabe nee múksi éetuanake, bueituk ínapo ín takahuapo ä huéria, juka señata Señor Jesússta béchibo kókosi ín yáahuakapo.

Tü nooki ámet chúpahuame

¹⁸ In hermaanom, jü itom Señor Jesucristota tü éeri enchim espíritutamaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Efesiommehui

Teboteri

¹ Ínapone Pablo, Jesucristota apóstol Diosta ínel éä pámani, jume tuísi Dios huáateka entok Cristopo santosi emo jípurremmehui, pueblo Efesopo jóakammehui.

² Diosta tühua entok yánti jíapsihuame enchimmaktunake, itom Dios Áchay bétana, entok Señor Jesucristota bétana.

Espíritupo tühua Cristota yore mákähui

³ ¡Tepa úttílsi maachi jü Dios, itom Señor Jesucristota Átchay! Síme jü tühuary itom tápuniake téhuekau ayukamtayi. Áman áamak itom ané bénasi itom ä mákkak, juka tühua, Cristota huämi.

⁴ Entok tü éehuäpo Dios itom yeu púhuak, kee íkäi ániata yáahuayo, ínëli itom santomtunake tíaka entok báksiataka ímí itom annakë béchibo, Áapörík béchibo.

⁵ Yore nákhuaipo itom yeu púhuak, ä úusimpo itom nuka, Jesucristota huämi, Áapörík tü éapo entok ínel ä huáatiäpo,

⁶ ä úttíluäpo juka símek béppa uyyori Áa béchibo tü éehuäpo. Huámakiri Áapo itom mabetak, ä Üusi úttesi nákhuaamtamak náuhui.

⁷ Ä ójbo béchibote béja jínëutaka aane, jume itom Dios bejrim béja tuchari, yúmalasi ä tü éäbeyi.

⁸ Ito béchibo ä büruriak, juka át jüneeahuaka jita täyahuamta.

⁹ Itom ä täyatuak, ä éapo énotaka bénasi maachik, ä huáatiä pámani. Áapo béja júkäi yáa báreka éiyay, ä türë pámani.

¹⁰ Íri jita yáanäu béja ínel huéiye, tiempota yúmayo, Cristota símeta náu tóijhuäpo nésaunakë béchibo, juka ínëli téhuekapo ayukamta entok ímí buíapo.

¹¹ Dios Áapo ínel ä jünaktelatukay, Cristota huam ámani, juka Diosta áttiari itom ä áttianakë béchibo. Dios Áapo jíba júmü huam ä yáa báreka éiyay, bínhua naateka.

¹² Inëlite Áa béchibo, itapo jume bát Cristotat boobíchaïhuime, hua símek béppa uyyoría Áa béchibotunake, ä úttíluäpo.

¹³ Huanäi eme éntok Áapörík bétana juka lutüria nokta jikkajaka, juka evangeliota Dios bejrimmet enchim jínëumta bétana huémta, éntokem ínëli Áapörík súsualeka, Espiritu Santopem Diosta áttiapo tatahua juka Áapörík itom mák rókaka nokakábeyi.

¹⁴ Espiritu Santotate bát mák-ri, teboterita bénasi, júnaköri áman símeta itom mákhuaü núkisi. Huanäi béja jü Diosta úttíluhame Áapörík béchibotunake jíbba.

Jü Espíritupo jita täyahuame entok machisi yore ä bíttuahuame

¹⁵ Huäri béchibo ínapo, juka Señor Jesucristota enchim súalë bétana nokta jikkajaka, entok síme jume Señorta súaleme enchim náké bétana,

¹⁶ jíbane Diosta baysauhue enchim béchibo, enchimneu huáateka Diostau buanaka.

¹⁷ Jü itom Señor Jesucristota Dios, jü símek béppa uyyóriapo Áchayhuari, espírituta át jüneeahuamta entok yeu machiriata enchim máknake, Áapörík bétana jita täyahuäpo.

¹⁸ Áapo enchim jiápsipo machiriata ayutuanake, enchim ä jünerianakë béchïbo, juka Diosta bétana boobit-huamta jítatukähui, entok jatchiaka itom ä boobichähui, juka téhuekau ayukamta jume santom áttianakëhui,

¹⁹ entok jáchin juka Diosta úttiära kaa lü-lüteka juebenaakähui. Ìri úttiäray itom ania itom ä súale pámani; huäri béchïbo úttiärata jípure ä buere úttiärayi.

²⁰ Entok huäri úttiäray két Cristota kókkolam násuk jíabitetuak; huanäi ä bátam bétana ä yétchak, áman lóoria téhuekat jikachi.

²¹ Síme úttiära entok yäura jábe nésahueka aneme ják ayukamta béppa ä yétchak, entok síme téhuam téttehuaahuame béppa, entok kaa ímï ániat béppa jíbba, të hua ánia äbo huémtat béppa junne.

²² Entok síme ayukamta ä guókim bétuk ä tójjak, entok iglesiatuau kóba yöpo ä kétchak.

²³ Jume Cristota sualhuäpo nau anim béjam Cristota takahua; huäri béchïbo jume Cristota sualhuäpo nau anim Cristotay tápuni. Síme imï ayukame éntok Áapörík béchïbotaka ímï aayuk; Áapo éntok símekuu huéiye.

2

Ä súalhuaka béchïbo yore jínëihuame

¹ Huanäi Áapo jiápsita enchim mákkak, jum kaa türiku enchim kókkolatuko.

² Inëlem rejtey, simeta juka kaa türík ímï ániapo johuamta joaka, huaka ímï jeka ániapo nésahuemta éäpo jíba jiápsaka. Huäri espíritu én ámet naa huéiye, jume Diosta nésahui kaa jo báaremmechi.

³ Júnëlite két áme násuk jiápsay, kaa tüisi aneka, itom huakajta huáatiäu jíba jo báreka. Ä huáatiäu jíbate johuay, entok itom éähui. Kaa tühuapote usiarimtaka jiápsay, jume huatem bénasi.

⁴ Të Dios yore jikolihuamta yúmalasi jípureme, tüisi buéresi yore nákhuaamtayi Áapo itom nákkek.

⁵ Júnëli jum kaa tühuapo itom kókkolamtuk junne, jiápsita itom mákkak, Cristotamak náuhui. Áapörík tühua béchïbote jínëuri.

⁶ Dios Cristotamak itom jíabitetuak, entok két lóoriapo Áamak itom jóiyak, Cristo Jesústamaki,

⁷ tiempo äbo huémtat machisi ä bíttebo báreka, juka Diosta tü eäu yúmalasi ä jípurëhui, juka itomak Diosta ára joähui Cristo Jesúspo.

⁸ Bueítuk Diosta tü eäu beyem jínëuri, enchim ä súalekä béchïbo. Ìri jínëuria éntok kaa enchimmet yeu simla, ál-la yúmalasi Diosta tü éäpo,

⁹ kaa tékilta ára itom joä béchïbo. Ínëli kaabe joäyi áu jábelnake.

¹⁰ Áapo Dios ínëli itom yáuhuak, tühuata ára itom jonákë béchïbo, Cristo Jesúspo. Dios íkai yáalatukay, jauhuey naateka, itom áma rejtinakë béchïbo.

Cristo kúrusit mukuka Diostau itom rúktiak

¹¹ Huäri béchïbo, áahuem huáate eme kétchi, jume kaa judíom, juka circuncisiónta mámammea yáata kaa jípureme, júnëlem téttehuaahuay. * Të jüri circuncisión takahuat jíbapo jojuhay.

¹² Huámëi taahuarimmet katem Cristota jípurey; Israelta gentemmehuem mékka aaney. Entok jita Israelta mák báahuaka nokhuakapo, kaitem áma áttiakay. Jíta boobit-huäpem kaita jípurey. Ímï ániat éntok, Dios kaa enchimmak aaney.

* **2:11 2:11** Ìri circuncisión entok jü ili usi ou bícho bea púnta chúktiriahuame.

¹³ Të ëni Cristo Jesúspo, eme bannaataka mékka aneïhuim béja Diostahuem rúktiari, Cristota ójbo béchïbo.

¹⁴ Bueïtuk Áapo ito béchïbo yánti jíapsihuame. Jume guoy pueblom nátepua aneïhui huépülsi jíba am yáuhuak. Juka sami kóräita násuk órekäuta ä tátabek; bueïtuk ïri kara náu am antuay.

¹⁵ Cristo kúrusit mukuka kaitasi ä yáuhuak, huame pueblom kara náu aneïhui. Juka Moiséjta ley yáari kutti nésahuepo jíba tahualatukay. Bueïtuk jume guoyim násuk juka yoremta bemelasi yáuhuak, yánti jíapsihuamta áme násuk yáaka.

¹⁶ Bueïtuk kúrusit mukuka Diostamak al-leehuamta am mákkak, náhuichim, huépul takaahuasi am yáakari, juka náu ómtiraata kara emo bít-huamta mëaka.

¹⁷ Cristo äbo yepsaka enchimmeu ä nookak, juka tühua bemela noki yánti éehuamta, jume kaa judíom mékka anemmehui, entok huame judíom kaa mékka anemmehui.

¹⁸ Cristota béchïbotaka náhuichikam aram Dios Áchaytau kiimu, huépul Espíritu Santota böot jíba kateka.

¹⁹ Júnëli béja emëe katem nápat sékána buiärau joome, entok emëe katem entok kía naa rejtinake, kaa jóakari. Ënem béja Diosta pueblopo joome, éntokem Áapörík famiiliapo jometaka áma näikiari.

²⁰ Emëe kári johuamta bénaem. Ìri kári tétam naahuak, apóstolim entok profeetam Dios huáatë bénasi. Jesucristo ínëli tua ájária, jü tétta ejkinapo órekame.

²¹ Ínëli jü kári tüisi náu cháataka yötusime, tiöpotu báreka, Diosta huépülsi éäpo, Cristota béchïbo.

²² Júnëli kétchi, eme áamakem yötusaka, Diosta Espíritu enchimmet ä annakë béchïbo.

3

Jü Pablota tékil jume kaa judíommehui

¹ Huári béchïbo ínapo Pablo ímïne pereeso Cristota béchïbo, eme kaa judíom juka tühuata enchimmeu ín huériu bárë béchïbo.

² Jíbatua eme béja ä jikkaijsula, jáchin juka Diosta áma nee yeu púalatukähui, enchim béchïbo ín mák-ri.

³ Jü yore yeu machiriahuamta nee téjhuak, juka éhuil täyahuamta, bannaataka ilikkisi nee enchimmeu ä jïojtekä bénasi.

⁴ Eme juka jïojteta bíchaka ä nokátekem chë át jüneenake, jáchin machisi nee ä täyähui, juka Cristota bétana éhuil ín mák-ri.

⁵ Ìri éhuil huéeme bannaataka kat-riam yorem usiarim kaa täyatuahukame. Të én ámeu yeu machiriahuak, jume santo apóstolimmehui entok profetammehui, ä Espíritu Santota huämi.

⁶ Jü éhuil täyahuame ínel huéiye: bueïtuk jume kaa judíom judíommak ä áttiak, entokim ä takaapo huépülsi náu joome, entokim náu ä áttia, juka yore máknähui, Cristo Jesússta bétana, evangeliota huämi.

⁷ Ínapone huatemmeu Diosta bétana nok íaahuaka yuktiari. Áapörík jita ára joäpo kanne ä mabetpo yúmala jiöbe; të ä úttiärä páman nee ä mákkak.

⁸ Ínapo síme jume Diosta súaleme násuk chë kaa jaichi. Kaa nee áma mabetpo yúmalatuk junne, nee ä mákkak, jume kaa judíommeu juka evangeliota ín noknakëhui, entok juebenaara rícora kara näikiahuamta Cristotat ayukamta.

⁹ Entok machisi nee am téjhuaanakëhui, ják áman ä huëhui. Dios símeta yáalame íkái bannaataka naateka éhuil ä jípurey, ésota bénasi; én éntok yä machiriak.

¹⁰ Ínel yeu simla, símetaka jume úttiakame jum téhuekat jikat aneme ä jünerianakë béchïbo, juka yún jita täyahuamta juebenak ayukähui. Júkái béja jume

Cristota sualhuäpo nau anim huam ámeu yúmatuanake, sime yäurammehui Diosta anëpo.

¹¹ Dios jíba jauhuey naateka ä yáa báreka éiyay, Cristo Jesús itom Señorpo huämi.

¹² Én éntokte kaa jáchin éaka áu rúktinake, jü Diostahui, Cristo Jesústa súalhuäpo.

¹³ Huäri béchibone én ikäi enchimneu aahua: katem kóm éiya, enchim béchibo ín guojajahuä bétana. Ínëli eme tühuata jajamnake.

Jü yore nákhuae chë bat huéiye jita tayahuamta béppa

¹⁴ Huäri béchibo ínapo áu tónommia kíkte, jü itom Señor Jesucristota Áchaybehui.

¹⁵ Ímirim áapöríkúu am nüye, jume bem téhuam sime jume náu aanim, áman téhuekapo entok ímí buíapo aneme.

¹⁶ Áaporikúu ná nétane, jiápsipo huáijhua enchim ä máknä béchibo, simek béppa ujjorik ä jípurëhui, juka úttiäraata ä Espíritu Santoy.

¹⁷ Áapo Cristo enchim jiápsimpo annake, enchim ä súalë pámani. Júnëlem Áapörikut kutti jotenake, mékka kóm nahuatulataka jum yore nákhuae jíba aneka.

¹⁸ Éntokem juka Cristota yore nákeü täyanake, huatem ä súalemmaki, juka buékaata, tébiaata, mékka kómik, entok jákun tájti jikat órekähui.

¹⁹ Éntokem juka Cristota yore nákeü täyanake, bueituk jüri béja sime jita täyahuamta béppa chë bat huéiye. Huanäirem béja yúmalasi áy tápunitunake, Diostayi.

²⁰ Áapo, úttiata jípureme simeta chë ára johua itom ä huáatiau béppa, entok itom eäu jüneriäu béppa. Áapo itot ä johua, ä úttiärayi.

²¹ ¡Áapörík béchibotunake jü chë ujjória jum igleesiapo entok Cristo Jesúsapo jíba yúu huasuhasuktiapo! Júnentunake.

4

Espíritu Santopo náu anhuame

¹ Ínapone pereeso, Señorta tékil ín joä béchibo. Én éntokne enchimneu nooka: Diosta núnurim benasem rejte, juka yörisi machik jípureka núnuhuakamta benasi.

² Katem emo chëhuale; al-leakem emo bitcha; emoem nák jiokolë, yánti éaka.

³ Juka enchim tülisi náu anëhuem jíba boojoria, juka yánti náu jiápsihumta jípureka. Jü Espíritu Santo Áapo enchim anianake.

⁴ Huépul takaahua jíbba, entok huépul Espíritu. Dios simem náu itom ä boobittua, juka itom ä mákrókaïhui.

⁵ Huépul Señor jíbba, Diosta súalhuäpo júne huépülay, entok séjtul jíba yore batöhua.

⁶ Huépul Dios jíba aane ikäite sime áchayek. Ìri béja simem béppa káttek, simem béchibo, simekuchi entok simekuu.

⁷ Të ítapo huépulayka ä mabet-la, juka jáchin itom ára jonakëhui; Cristota itom ä mák bäre pámantä mabetak.

⁸ Huäri béchibo jü jïojteri ínel jiaahua:

Téhuekau jikau am núk siika, jume pereesom;

juka kaa jiöbeka ára jita johuamta yoremem am mákkak.

⁹ ¿Jü áman “jikau sika” ti jíame, jáchisu jüntuk jiau báare? Bueituk jum mékka kóm buíau bat kóm siika ti jiau báare.

¹⁰ Huä kóm sikame éntok, ìri két jikau siika, sime téhuekam béppa, simeta tápunia báreka.

¹¹ Entok Áapo két apóstolim jóiyak; huate éntok, profeetam; huate éntok, evangelistam; huate éntok, pastoorim, entok jume yore majtíame,

¹² jume Cristota súaleme yúmalasi bem yötunakë béchïbo. Kaita ámeu bëyekam Diosta tékil jonake, juka Cristota takaahua jikau yöturia béchïbo,

¹³ sïmem itom áman yumäu tájti, jum huépülsi Diostat éehuäpo, entok jü Diosta Üusi täyahuäpo, jáchin juka yoremta yúmalasi áu jïpurehui, Cristota yúmalasi yötulataka áa beu áu jïpureka.

¹⁴ Katte nápat ili usim bénasi itom huériu báahuäu bíchaa náa kannake, jeka doctriinayi, jume yoremem yore bätäuta jïpureka, lütüriata sïme bem úttiabeyim ä huéria, jum yore náyotehuaka yore bätäuta jïpureka.

¹⁵ Tëte juka lütüriata jïba boojorianake, yore nákhuaamtamak ä huériaka. Sïmekuute yötunake, huäri kóbatau chäkari; ïri Áapo Cristo.

¹⁶ Jü sïme takaa náu cháaka, ótam tottëpo, nánancham emo ania, jáchin ótam náu chäka tekipanua bárë pámani, yötuhuaamta mabetaka, emo nákhuaäpo yötuka.

Jü Cristotat bemela jïapsi

¹⁷ Íkäine két enchimieu nooka, entokne Cristota téhuampo enchimieu ä aahua: Katem éntok jume kaa judíom bénasi rejti báare. Ímëri béja bem éäpo jïba kat báare.

¹⁸ Bem kóba súahuäpom kaa machiriak. Diosta täyahuamtahuim mékka aane, kaita bem täya béchïbo, entok námakak bem jïapsekä béchïbo.

¹⁹ Ímëi béjja, juka bem jïapsi námakasi joaka naateka, jum kaa türikuuhuim emo tójjak, sïme juka chïcha machik jo báreka, kaa emo yüeka.

²⁰ Të Cristotat katem junëli ä täyak,

²¹ eme lütüriapo ä jïkkaïj-latuko, juka Áapörik bétana yore majtiahuaamta, juka lütüriata Jesústat ayukähui.

²² Juka bannaataka enchim jiapsäu éntok, emoem ä úhua, bueituk huäri ínëli jïapsihuame yorem öraata kaa tü éä bënna. Ìri éntok kaa türikuu joyhualataka áu bätäulataka jïapsa.

²³ Juka enchim éäu espíritupem bemelasi yáuhua.

²⁴ Dios éehuäpem bemelak emo sánkotua, Diosta lütula éä pámani, Dios éehuäpo huépülsi emo nüyeka, lütüriata huë pámani.

²⁵ Huäri béchïbo, juka aranókichiatem tójaka, lütüriata jïbem nooka, enchim bénasi yorememmaki, bueituk sïmetakate huépul takaahuapo náu joome.

²⁶ Öomtekätek junne, katem kaa türik yáa báare. Katem täata áman huéchëu tájti omti báare.

²⁷ Katem diablota enchim jïapsipo kïkkibaktua.

²⁸ Huä ékbuaïhui kaa éntok ékbuanake, ál-la tekipanuanake, tühuata mámammea joaka, jita jïpureka juka jiokot éamta aniä béchïbo.

²⁹ Kaita noki chïcha machika enchim tempo yeu huéenake, hua türika jïbba, entok huaka tüisi huéchemtem jïba téhuaanake. Bueituk jábetau bëyemta tühuay yötunake, entok ä jïkkajame Diosta tühua mabetnake.

³⁰ Katem juka Diosta Espiritu Santota siroktua, íayïrem sellota bénasi ä mák-ri, enchim jïnëuri taahuari béchïbo.

³¹ Juka enchim jïapsipem chibu éehuamta emo úhua, ómtiraata, kujti éehuamta, chayhuamta entok jábetat béttesi nokhuamta, entok sïme kaa tü éehuamta.

³² Ál-lem emo nákeka náu aane, emo nák jiokoleka. Jíta nat innëatek junne, emoem jiokore, Diosta enchim jiokorekä bénasi, Cristotat éehuäpo.

5

Machiriapo usiarim bénasem rejte

¹ Eme nákhuaame Diosta usiarim, enchim Dios Áchayta bénasem emo nüye.

² Emo nákhuaäpo jíbem rejte, Cristota itom nákekä bénasi. Áapo itom nákeka áu tójjak, ito béchibo. Juka Diostau bíchaa näikiari áu óorek, entok jikot aneka mëhuaka musäla jubasi Diostau jikau yuumak.

³ Të jume kaa emo jubeka náu anhuame entok sime jita chicha machira ö üttesi tomit kopteme, kaa enchim násuk téhuaapo yúmala, ál-la Diosta súaleme emo nüyë bénasi jíbba.

⁴ Juka nokta kaa náu bátasi huémata katem ä nooka, juka kaa suamsi emo nühuamta junne. Juénasi nokhuamta, katem ä nokpo yúmala; ál-lem Diosta baysahueka aane.

⁵ Bueitukem béja íkai jüneria, jü kaa emo jubeka náu jiápsame, ö chicha machik jiápsekame, ö üttesi tomit kopteme tattábui diosim súalhuäpo bënna. Kaita áman áttianake, jum Cristota entok Diosta reytaka am nésahuepo.

⁶ Kaabe enchim baitäunake, kia jájana nokaka, bueituk iári béchibo jü Diosta omtëhui áme béppa kóm sisime, huame usiarim Diosta nésahui kaa jo báareme béppa.

⁷ Katem bem joäü ámemak jo báare.

⁸ Bueitukem bannaataka kaa machiku rejtey; én éntokem Señorpo machiriam; machiria usiarim bénasem rejte.

⁹ Bueituk jü Espiritu machiriapo ímëi taakak: juka tü jiápsihuamta, juka lútula huémata, entok lutüriata.

¹⁰ Juka Señorta türëhuem yúmalasi át jünéaka ä johua.

¹¹ Entok juka kaa machiku bem joähui, katem ámemak ä johua; ál-lem kuttílasi ámeu nokaka yeu am buísse.

¹² Bueituk jü éhuil tiusi machika bem joäü katchan át nokpo yúmala.

¹³ Të sime yeu buíjhuakatek, jü machiriata béchibotaka yeu boböte, sime jita yeu buíjtaka ják ayukame. Bueituk jü machiria simeta yeu buíbuise.

¹⁴ Huári béchibo ínel jiaahua:

Búsäe empo kócheme,
éntoke kókkolam násuk yejte.

Huanäi Cristo enchi machirianake.

¹⁵ Át suakem ä bitcha, jáchin enchim rejtehui, kaa huame kaa susuakame bénasi, ál-la suaka jüneame bénasi.

¹⁶ Juka tiempota ímë ayukamta katem kíaal ä simtua, bueituk jume taahuarim itom ámet jiápsahuim katim türi.

¹⁷ Katem kia rokosi emo nüye; ál-lem át suuhua, juka jita Señorta huáatiähui.

¹⁸ Katem vinota jëye, áy naako báreka, bueituk jájana anhuäü bíchaa enchim huériunake; ál-lem Diosta Espirituy tápun báreka éiya.

¹⁹ Buikim jiápsipo yeu huéeme, himnom entok salmomem náu ejtejhua. Inëlem buiika, Señorta úttileka enchim jiápsimpo.

²⁰ Jíbem símeku ä baysahue juka Dios Áchayta, itom Señor Jesucristota téhuampo.

Nánabeu éehuäpem nánancha hétuk emo jípure

²¹ Nánabeu éehuäpem nánancha hétuk emo jípure, Diosta yörihuäpo.

²² Jume kunakame bem kunam hétukim jiápsinake, Señorta hétuk bem jiápsä bénasi.

²³ Bueituk jü kunahuari ä jubiabeu kóba yöhue, Cristota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu kóba yöhuetukä bénasi. Jume Cristota sualhuäpo nau anim éntok Cristota takaahua; áapo éntok ä jínëula.

²⁴ Jáchin jume Cristota sualhuäpo nau anim Cristota hétuk emo nüyë bénasi, ánëli këtchi jume kunakame bem kuna hétukim emo nüname, simeku.

²⁵ Kunahuarim enchim jubimem nákke, Cristota ä Cristota sualhuäpo nau anim igleesia náké bénasi. Entok ä jíapsihua áa béchibo tójjak,

²⁶ huépulta bénasi ä tahuaria báreka, yúmalasi ä basuaka, ä noki y báampo ä báksiaka.

²⁷ Áapo áa béchibo ä bíttebo báare, juka igleesiata, simek béppa ujjorik, kaa chicha maachik entok kaa choorik, huépülsi áu jípuremta, kaa chicha maachik.

²⁸ Júnëli këtchi jume kunahuarim bem jubiamim nákpó yúmala, bem takaahuam bem ériä bénasi. Ä jubiahua nákeme áapo két áu nákke.

²⁹ Jauhuey júne kaabe ä takaahua muksi eriaka jíapsa, ál-la ä jibuätuanake entok ä suayanake, Cristota ä igleesiahua ä suayaka simeta ä máká bénasi.

³⁰ Bueituk ä takaahuapote áamak aane, ä óta huakajmaki.

³¹ “Íari béchibo jü yoreme ä áchayhua entok ä áyehua tö simnake. Huanäi béja ä jubiabeu ruktinake. Inëlim huépülak náu takaanake, jume guoyika.”

³² Buéresi maachi, iri ésoataka bénasi täyahuame, të ínapo én enchimmeu ínel jiaahua, Cristo entok igleesiata hétana nokaka.

³³ Huäri béchibo, hueepulayka ä jubi náknake, enchim emo ériä bénasi; jü jámut éntok ä kuna yörinake.

6

¹ Eme usiarim, Señorta nésaupo enchim áchayem nok jikkaja, bueituk iri tua lütüria.

² Em áchay entok em áiye, Akë am yöre: “Íri kësam nésahui tühuata itou nüpame,

³ tüisi emou ä huéénakë béchibo, éntoke büru huásuktiriam jípunake, ímí buíapo.”

⁴ Eme áchayhuarim, katem enchim üusim omtitua, ál-lem tülisi am yöturia, kuttílasí ámeu nokaka, Señorta nésaupo.

⁵ Eme sáyhuaka tekípanuame ímí buíapo enchim tekómem yöreka am nok jikkaja, chíkti enchim jíapsimmaki, Cristota nésau johuäpo bénasi.

⁶ Katem bem bíchápo jíba emo bamijtuaka tekípanua, yóremem bíchápo tüisi tahua báareme bénasi; të ál-la Cristota nésau joame bénasi, chíkti enchim jíapsimak Diosta huáatiäu joaka.

⁷ Al-leakem tekípanua, Señortau tekípanuamta bénasi, kaa yórememmehui.

⁸ Júnëaem, jü tühuata yáakame Señorta hétana béjtuatunake, jábetaka junne cháka ö búttiataka tekípanuame.

⁹ Eme éntok, tekohuarim, ánëli bénasi ámemak emo huériunake, katem am guomguomtiaka am máujtuánake. Júnëaem jü Señor téhuekau káttek, bem Señor entok enchim Señor. Áapo kaabem yeu púuhua; simek nánancha nákke.

Espíritupo nássuahuame

¹⁰ Eme éntok, ín hermaanón, Señortamakem kutti emo buísse, ä úttiärat éaka.

¹¹ Akem ä sánkote, sime juka áy nássua béchibo juka Diosta yore mákähui. Huanärem kutti jáptenake, juka diablota jita bénak enchimmeu huéetuay junne.

¹² Bueituk katte huakajta entok ójbota béj-reka nássua; ál-la jume diablota ángelesim ímí ániapo kaa türik jita sáhueme, úttiära jekapo rejteme, kaa machiriapo nésahueme, kaa türik joame, ángelesim juebénakari entok jikat aneme.

¹³ Huäri béchibem ä nüye, juka áy nássua béchibo, Diosta yore mákähui. Huanärem béja yölataka áma yeu kannake, simeta tüisi yáasulataka kutti jábueka.

¹⁴ Óusem jábue, joot lútüriata súmalataka, sisiguokta jípureme yómpaka, lútula jíapsihuamta sánkoka,

¹⁵ éntokem juka bemela tü nokta bochaka kannake; jüri béja yánti jíapsihuamta huériame.

¹⁶ Juka escuudota éntokem nüye, jüri jü Diosta súalhuame; huáyirem ä tuchanake, juka táijta diablota enchimneu jímmanakëhui.

¹⁷ Éntokem juka sisiguok möbeta kóbat enchimmet yétcha; jüri béja Diosta itom jínëuläu nätua. Entok jume Espiritu Santota ejparam; jümëi béja jü Diosta nooki.

¹⁸ Kaa chúktekem Diostau nooka. Simekem áu buaana, éntokem Espiritupo áu ä nétane. Katem kópteka emo suaya. Sime jume santom béchibem Diostau nooka.

¹⁹ Ino béchibo kétchi; eläposune juka tenta ín étapo bélëkisi nokta jípunake. Juka tü nokta bemelasi huémata éhuil kaa täyahumata am jüneetuanake, óusi éaka.

²⁰ Júkai jo béchibone ímí aane; téhueka bétana nokta máktaka ä jípureka ä huiutia, kareenampo pereesotaka. Diostahuem nee buania. Eläposune óusi éaka Cristota bétana noknake, huéchiapo áman jíbba.

Ä chúpëpo teboteri

²¹ Bueituk ino bétana simeta enchim jünerianakë béchibo, ín joähui, júkai enchim jüneetuanake jü Tíquico, hermano tüisi nákuame entok chíkti ä jíapsimak Señorta tékilpo aneme.

²² Huäri béchibone enchimneu ä bíttuak, jáchin itom anëu enchim jünerianakë béchibo, entok al-leaka enchim jíapsi jóotenakë béchibo.

²³ Yánti jíapsihuame jume hermanom béchibotunake, entok jü yore nákuame, entok jü Diosta súalhuame, Dios Áchayta bétana entok Señor Jesucristota bétana.

²⁴ Jü Diosta tü eäu sime jume Señor Jesucristota nákem maktunake, jü yore nákuame kaa lülüteme. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekehui jume Filipensemehui

Teboteri

¹ Pablo entok Timoteo Jesucristota nésahui joame, jume sime Jesucristota súalhuäpo nánabeu eaka jiápsame pueblo Filipopo anemmeute íkái jiojteta bíttua, jume tékil ministeriota joammehui entok diáconom. ² Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaktunake, Dios itom Átchay éntok itom Señor Jesucristota bétana.

Pablo jume tü nokta súaleme Diostau buania

³ Diostane baysauhue, jíba enchimneu huáateka,
⁴ Diostau ín oraciompo nooka belëki joaka enchim béchibo al-leaka,
⁵ nánancha éhuamta evangeliopo enchim jipunakëhui, bát taahuaripo naateka én tájti.

⁶ Íari bétana huitti jünéaka, hua itot juka tü tékilta naatekame kaita yeu bëaka yúmalasi ä yáanake, Jesucristota yepsäu tájti.

⁷ Lútülane enchim bétana éiya, buëitukne tüisi ín jiápsipo enchim nákke, cárcelpo káteka junne, entok yáurata bíchäpo evangeliota nok-riaka ä lütüria böotukähui. Eme simetakem ínobeu éiya, Diosta tü ehuäpo.

⁸ Bueituk Dios jüneiya, jáchin tüisi enchim simem ín nákehui, Jesucristota tülisi enchim náké bénasi.

⁹ Diostaune oraciompo ä nétane, chë yore nákhuaamta enchimmet ayunakë béchibo, entok tüisi suamsi anhuamta, entok tüisi jita simekut jüneehuamta,

¹⁰ tüisi ára jita enchim yeu púanakë béchibo, jiápsipo huitti éehuamta jipureka. Ínëli kaa tühuata bétana kaabe enchim yuktianake, Jesucristota yepsayo.

¹¹ Lútüla tühuata johuäpo kaita enchimneu bínake, Jesucristota huämi, Diosta áy yöri béchibo entok jum simek béppa ujoyorikuu Diosta áy úttil béchibo.

Cristo jü ino béchibo jíapsihuame

¹² Enchimne jünee íaa, hermaanom: jü huate inou sikame yún lütüriapo nee aniak, juka evangeliota juebénasi bát bíchaa huéenakë béchibo.

¹³ Júnëli jü cárcelpo ín kátekäu, Cristota béchibo simem bíchäpo jüneriahua, jum palaciopo, entok sime huatem bíchäpo.

¹⁴ Íari béchibo juebena hermaanom Señorta bétana óusi éiya, cárcelpo ín káteka béchibo. Inëlim chë úttiata joaka Diosta noki nooka, kaa májhueka.

¹⁵ Tua lütüriapo huate Cristota bétana nooka, jítat kopteka entok nok nássua báreka, të huate tü éaka.

¹⁶ Huate Cristota bétana nooka, át nok nássua báreka entok bem jiápsipo kaa huitti ä innéaka, entok bem éehuäpo kaa al-leehuamta nee jipunakë béchibo ímí cárcelpo,

¹⁷ të jume huate yore nákhuaäpo ä innéaka, buëitukim jüneiya, ín pereesotukäpo juka evangeliota béchibo nok íaahuaka ín näikiaritukähui.

¹⁸ Të, ¿jítasu áma táruhua? Kía jáchinpo junne, tü éaka entok kaa tü éaka junne, jíba Cristota bétana nokhua.

Entokne chë jüne al-leenake,

Íari béchibone al-leiya.

¹⁹ Bueitukne jüneiya, íari huämi súmatata júnene búttiataka tahuanake, enchim Diostau nee buaniä béchibo entok Jesucristota espíritu nee aniä béchibo.

²⁰ Jü ín huáatiäu entok ín boobichäu kaitapone át tiunake, ál-lane huitti éenake, jíba bénasi. Entok ketchi, Cristo úttihuaka binná ín takaahuachi, jíapsihuäpo entok kókkohuäpo junne.

²¹ Bueituk ino béchibo jíapsihuame jü Cristo; ín mukëpo éntokne yölataka tahuanake.

²² Të ï takaahuapo jíapsaka entok Señorta tékil béchibo ára tekipanoätek, íkai náhuichik násukne kaita yeu púa mátkhi.

²³ Bueituk obiachisi chäka, ímï guoy huéeripo jita ín yeu púanakëhui: Senu huëpone muk péiya, áman Cristotamak an báreka, bueituk ïri ino béchibo chë türi éiyey.

²⁴ Të enchim béchibo chë türi ín jíapsinakëhui ímï takaahuapo.

²⁵ Íari béchibone huitti éaka jüneiya, ketune enchimmak ín tahuanakëhui, enchim ania béchibo. Bat béchibo kat béchibo entok chë al-lerita jípü béchibo at eäka.

²⁶ Júchi enchimneu nee notteko enchim bit-béchibo, bejem Cristo Jesústachem arem al-lehuamta jipunake, ino béchibo.

²⁷ Juka Cristota evangelio jáa páman jíbem jíapsi báreka éiya. Júneline kía enchim áman bíchak junne, entok kía mékka enchimneu aneka junne, nokta mabetak júnene enchim jüneria báare, enchim óusi éähui, entok nanabeu enchim éähui, síme nánancha éaka hua Dios éehuäpo, noki yore jínëhuamta bétana enchim tekupanühui.

²⁸ Huame enchim béj-remem kaa májhue. Ìri seña machisi nooka bempörim emo tárulatukähui; të ket nooka enchim jínëutunake bétana. Ìri Diosta bétana huéiye.

²⁹ Bueituk eme Cristota béchibo áy yuktiari, kaa kía enchim ä súalnakë béchibo jíbba, ál-la két jiokot máchiraata áa béchibo enchim bínnakë béchibo.

³⁰ Bueitukte nánancha úttiata johua, emëe entok ínapo. Íkarem inot bil-la, éntokem ä jikkaja ëni.

2

Jikattana entok bétuku Cristota jípuhuame

¹ Júnentaka Cristota enchim jíapsi yéchayo, entok yore nákhüäpo jíapsi jotehuamta ayuako, entok Espíritu Santopo nanabeu éehuamta, entok müsäla jíapsipo náu éehuamta, entok emo nák jiokolihuamta,

² nechem al-leetua, síme al-leaka náu jíapsaka entok emo nákeka. Nanabeu ä innëaka huépulsem éiya.

³ Katem emo jítaleka entok nok nássua báreka jita jo báare; ál-lem bétuk emo jípureka huame huatem chëhuarile, enchim béppa.

⁴ Kaabe huaka áapörík ä türëu jíba jariunake, ál-la huame huatem két türëhui.

⁵ Cristota eä benasem eebáare.

⁶ Áapo ä takahuapo Diostaka junne, kaa Diosta bénasi áu näikiak, entok kaa úttiata yáuhuak, Diostabeu áu jipunä béchibo.

⁷ Ál-la simeta áu úuhuaaka, kía jume nésauta joame bénasi áu tahuariak, yoremem bénasi yeu tómteka.

⁸ Júneli yoremte bénasi áu jípureka, chë bétukun áu tahuariak, nésauta joaka ä mukëu tájti, éläposu jiokot tiusi machisi kúrusit muknakeka junne.

⁹ Júnén béchibo Dios símem béppa ä yörinäu ä mákkak, entok téhuam ä mákkak, símem béppa yörisi maachim.

¹⁰ Íari béchibo Jesústa téhuampo simetakam tónommia jáptinake, jume téhuekapo aneme entok buíapo aneme entok buíata bétuk aneme ketchi.

¹¹ Entok sime nokpo nokame ä jüneeriotebonake, Jesucristota yö yáataka ä Señortukähui, juka simek béppa ujyorik Dios Áchayta béchibotukähui.

Ániapo machiriami

¹² Eme ín nákehüim, áhuem huáate: júnakoy enchimmak nee aney, juka enchimmet ín nésahuekähuem tüisi johuay. Én éntok kaa nee enchimmak aney, jíbem juka nésauta jo báare. Juka jínëuriata enchim jípurépem jíba aane, Diosta máuj-rimmey emo yoaka.

¹³ Bueituk Dios juka tühuata enchim áttia péetua huam ínel éehuäpo entok ä yáa báahuäpo, ä tü éä pámani.

¹⁴ Simetem johua, kaa jáleka entok kaa náu nássuaka.

¹⁵ Kaa tühuay kaabe enchim yukyuktianake; ál-lem kía Diosta üusimtaka täyana, kaa chicha machik jípureka, genteta juëna násuk junne. Ímëi násukem machiria, jume chókim ánia chukuriku machiriä Bénasi.

¹⁶ Juka tü nokta áy jápsihuattem tüisi jípуре. Júnëli Crístota yepsak tüisine al-leenake, enchim béchibo, jünéaka kaa kía böot ín búitekähui, entok kaa kía kaita béchibo ín tekipanukähui.

¹⁷ In jápsi nee tárunakey junne, juka ofrendata yúmaria béchibo Diosta al-leetuahuäpo, enchim Diostat éä pámani, al-leane, entokne buéresi al-leiya, enchimmaki.

¹⁸ Ánëli kétchi, eme al-leakem chë júne buéresi ínomak al-leiya.

Timoteo entok Epafrodito

¹⁹ Señor Jesústa junëli ä huáatiay, Timoteotane läuti enchimneu ino bíttua máchile enchim ä bínnakë béchibo, al-lee báreka enchim hétana jüneehuamta mabetako.

²⁰ Bueitukne kaabeta éntok jípуре ino Bénasi éamta éntok tua lútüriapo enchim béchibo ä jápsipo tü éamta;

²¹ bueituk sime bempörim béchibo jíba tekipanua, të Cristo Jesústa béchibo ée.

²² Të eme béja jüneiya tekipanuahüäpo Timoteota árahuëhui, bueituk jáchin juka áchayhuariapo usiarita ä áchaymak tékipanuä Bénasi, evangeliopo, tekipanuahamta ínomak josula.

²³ Júnëline íkai áman enchimneu ino bíttua máchile, jáchin inou huéenakemta jüneriasuko.

²⁴ Entokne két Señortat éiya, läuti áman enchimneu ino huée máchileka.

²⁵ Ä türihuäpo úttia, Epafroditota enchimneu ín bíttuanakëhui, juka tékilpo ín jál-läi, entok ín hermaano, entok ínomak Cristotau sontaro hueramamta; bueituk áapo inou ä núnüpa, juka enchim nooki, entok juka jita inou bëyemta.

²⁶ Bueituk áapo sime tüisi enchim bíttu péiyay, entok tüisi sirokaka kaa enchimmet yuumay, bueituk enchim ä jüneriak tíaka ä kökorë hétana.

²⁷ Lútüriapo kökoreka batte muukuk; të Dios ä nák jiokolek, entok kaa áapörík jíbba, të nee kétchi, kaa chë júne nee siroknakë béchibo ín sirokäu béppa.

²⁸ Huäri béchibone läuti áman enchimneu ä bíttuak, bueituk júchi ä bíchaka enchim al-leenakë béchibo; entokne ínëli inapo kaa tua siroknaake.

²⁹ Buére al-lerimmakem ä mabeta, sailapo Bénasi Señorta hétana, éntokem jíba am éria, huame áapörík Bénasi emo nüyeme.

³⁰ Bueituk batte muukuk, Crístota tékil ä joai béchibo, ä jápsihua jinhua machisi bat öoreka, nésauta nee joria báreka enchim kara nee yáariaihui.

3

Tékilta chúpa báreka éehuame

¹ Jü huatek béchibo, ín hermaanom, Señortachem emo al-leetua. Ino béchibo kaa obisi maachi, huaka enchimneu ín jiojtesukäu júchi ín jiojtenakëhui, bueituk ïri enchim béchibo türi.

² Jume chüum bénasi emo nüyeme betanem emo suaya. Ímëi ájaria, jume juënak joaka tekupanuame, entok jume úttiapo bicho bea punta chuktiatëbome.

³ Bueituk jü jiápsipo circuncisión Cristota yáakäu, ítapote ájaria, jume espíritupo Diosta nésahui joame; entokte Cristo Jesústa itom átteak tíaka ito úttile, entokte kaa takahua betana huémtat éiya.

⁴ Ínapo júnene két takaahuata betana huémtat éehuamta jípure. Kaabe éntok chë ino béppa át éehuamta jípunake, juka takaahuata betana huémta.

⁵ Yeu tómtekane guojnaiki taahuata huey circuncidarohuak. Bueitukne israeliita yoremempo joome, jü Benjamíntat yeu simlame. Hebreone, áma ín yeu tómtekä béchibo, entok hebreom ín áchayeka béchibo. Leyta betana éntok, ínapo pariserotukay.

⁶ Inëline ín religiön jíba ájariä tíaka, Cristota súaleme guok jajjasey. Juka leyta lútula huériahua páman éntok, kaabe nee ára béj-reka nookay.

⁷ Síme ïri ímë jiápsaka ín kobalatukäu, éne ikäi simeta kaita béj-remta tárulataka jípure, Cristota ín náké béchibo.

⁸ Én éntok tua lütüriapone simeta tárupo jípure, juka Cristo Jesústa betana buéresi tülisi täyahuamta béchibo. Jü ín Señor áapörík ín náké béchibone simeta tárula, entokne kía chükta benasä jípure, Cristotamak ín yö bäre béchibo,

⁹ entok áamak jiápsaka an báreka, kaa huam leyta huë páman ín jiapsä béchibo, ál-la hua lútula jiápsihuame Cristota súaleka áamak nee aane béchibo. ïri éntok jü lútula Diosta éä páman jiápsihuame, Dios éehuäpo.

¹⁰ Juka Cristota intéyanakeune huátia, entok ä úttiära ä jíabitetuakamta ín jípunakëhui, entok ínapo ket ä innë peiya juka Cristota kokosi au sikäpo kaa jáleka at yeu sika bénasi, entok ä mukukäpone áa benatu péiya.

¹¹ Júnëline jamak júne két áman yebijnake, jum kókkolam násuk jíabitehuähui.

Úttiatane johua yölataka yayajamneu yébijbáreka

¹² Kanne ikäi simeta béja ino jájamlä tía báare, entokne kee jee yúmalasi ino jípure. Ál-lane bát bíchaa huéiye; jamak júnenä jájamnake jáni, huaka íari béchibo Cristota nee jájamekähui.

¹³ In hermaanom, ínapone kee jee ino ä jájamë tíiya; tene huaka amáu tahualata kóptialataka huéiye, entokne úttiata johua, huaka bát bíchaa huémta jájam báreka.

¹⁴ Yöome yayajäune yebij báare, entok jume yölataka núnurimmakne Diostau yebij báare, Cristo Jesústamaki.

¹⁵ Én éntok, ítapo simetaka yúmalasi ito jípureme ikäite jíba innëake. Të jita täbuik innëátek junne, ikäi két Dios enchimneu yeu buijnake.

¹⁶ Të ikäite éepo yúmala, entokte huam itom ä jájamlä páman jiápsipo yúmala.

¹⁷ Hermaanom, ino benasem jiapsi báare, éntokem am bitcha, huame ínëli emo nüyeme, huaka tüisi jiápsihuamta itot enchim bíchähui.

¹⁸ Bueituk juebénakam jümü ják rejte; ímëi betanane juebénasi enchimneu noksula. Én éntokne júchi ä nooka, ópuammaki: ímëri Cristota kúrus béj-reka jiápsa.

¹⁹ Símeta chúpëpo ímëi kaitäpo tahuariana. Juka bem buänakeu jíbam Diojrak, entokim emo buériale, hua áy bem tiu éäibehui. Entokim hua ím buíapo ayukamtat jíba éiya.

²⁰ Të ítapo téhuekapote naciónpo näikiari, entokte téhueka bétana ä yebijnakeu boobíchaihui, juka itom jínëulata, Señor Jesucristota.

²¹ Áapo itom takaahua jiokot machik täbuiasi tahuarianake, entok áapörík takaa bėnanake, simek bėppa ujyorik yúmalasi jípureka. Entok áapo áu bíchaa simeka jípureka íkai yáanake, jü úttiárayi simek bėppa ä jípurebeyi.

4

Jíbem emo al-leetua Señortachi

¹ Íari béchibo, hermaanom ín nákéhui, tüisi ín bít péähui, jeme ájaria jume nee al-leetuame, entok yöhuäpo nee enchim jípurehui! Én éntokem huitti át kaate, jü Señortachi, kaa kóm éaka, eme ín nákéhui.

² Evodiataune jiokot jiaahua, entok Síntiquetahui, nánancha emo ée sáhueka, Señorta bétana.

³ Ínëli kětchi, emoune kět jiokot jiaahua, ín jál-lay kaa kóm éame. Ímëi jámuchimem kět ania, inomak evangeliopo tüisi tekipanauakame, Clementetamaki, entok jume huate inomak tékilta yáakammaki. Ímëi téhuam éntok jum libro jíápsame téhuam jokäpom jiojteri.

⁴ Jíbem emo al-leetua Señortachi. Júchi éntokne ínel enchimneu jiaahua: jEmóem al-leetua!

⁵ Eläpo sime yoremem enchimmet jüneenake jábeta enchim nákéhui. Jü Señor abe itou yepsa.

⁶ Kaitachem jáchin éiya; ál-lem jíba simeka Diostau nooka, oraciompo. Áhuem nétane, éntokem ä baisauhue kětchi.

⁷ Huanäi Dios juka yánti éehuamta enchim miknake. Íri chë yörisi maachi, jume yoremem täyäu bėppa. Huanäi íri enchim jíápsi suayanake, entok juka enchim éeri, Cristo Jesúsopo.

Íachirem jíba éiya

⁸ Hermaanom, íkai huëpo násuk éntok, íachirem éiya: sime jü tua lútüriatachi, sime jü tü batötachi, sime jü lútula kathuamtachi, sime jü chicha machik kaa jípurementachi, sime jü tülisi huatem yöremtachi, entok sime jü türikut ára téhuaatuntachi. Të ketune huatek Diostau bíchaa yörisi machik ayuak, entok huatek ára úttihuatma ayuak, íachirem éiya.

⁹ Huaka enchim tátäyakäu, entok enchim mabetakäu, entok enchim jikkajakäu, entok enchim bíchakäu, íkai simeka enchim ín majtiakäu, akem ä johua. Huanäi hua Dios yánti jíápsihuatma áttiakame enchimmak annake.

Filipensem Pablota aniakähui

¹⁰ Tüisine al-leiya Señortachi, enchim júchi inou huáatë béchibo, nee ania báreka. Íari bétanem kaa nee koptia, të íri enchim nee anianakeu kara yáataka tahualatukay.

¹¹ Jiokot éehuamtane kaa jípуре, entokne kaa íari béchibo ínel jiaahua, bueitukne joyhuala, hua ín jípuremak ín al-leenakėhui.

¹² Póobepo jíápsihuatmane täya, entok juebenak jípuhuamtane täya. Jítau bíchaa ín kíktenakeu júnene täya. Yúmalasi jibuähuatma entok tébäurihuamtane täya, entok yún jita jípuhuamtane entok kaita jípuhuamtane junne.

¹³ Simekune áma yuuma, Cristota úttiárayi.

¹⁴ Të jíbem tüisi ayka, inomak ä innėaka huaka jiokot anhuamtane entok nechem aniak.

¹⁵ Eme pueblo Filipopo joomen kéchem jüneiya, juka evangeliota enchimneu nokhuakapo naateka, buiarä Macedoniapo nee yeu siiko, jume Cristota súalhuäpo

náu aanim kaabe nee aniak, jita yore mákhuäpo entok jita mabet-huäpo, ál-la eme jibba.

¹⁶ Bueitukem pueblo Tesalónicaú júne inou ä bíttuak, senu huëpo entok guosa huëpo, juka inou bëyemta.

¹⁷ Tëne kaa jita ín miknäu jaria; ál-lane tühuata johuäpo tüisi enchim tahuanakë béchibo Diosta bíchápo.

¹⁸ Bueituk simetane mabet-la, entok chë ín mabet éäü béppa yúmalasi. Epafrodito-tamak enchim inou bíttuakäune jípуре, huaka inou bëyëu béppa, juka enchim inou bíttuakäü musäla juubak bénasi, entok juka altarpö Diostau bíchaa näikiata; íkari Dios musäla machisi ä türe.

¹⁹ Én éntok ín Dios simeta enchimneu bëyemta enchim máknake, huaka yúmalasi yún jita ä jípуре pámani, simék béppa ujyoriku, Cristo Jesústa huämi.

²⁰ ¡Dios itom Átchay, jü simék béppa ujyoori áa béchibotunake, jíbapo béchibo! Júnentunake.

Ä chúpëpo teboteri

²¹ Nechem am tebotuä tíiya, sime jume Cristo Jesústa súalhuäpo náu aanim. Jume hermaanóm inomak aneme éntok enchim tebotua.

²² Sime jume Jesústa bem súalë béchibo santom enchim tebotua, entok chë junne, jume rey César emperadorta jóapo joomem.

²³ Itom Señor Jesucristota tü eäü enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Colosensemehui

Teboterim

¹ Ínapo, Pablo, Diosta éäpo, Jesucristota apóstol. Entok jü hermaano Timoteo, ² jume santosi jiápsame, Jesucristota súalhuäpo náu aanim Dios éehuamta huitti huériame ímëi pueblo Colosaspó jomemmehui. Diosta tü eähui entok yánti éehuame enchimmaktunake Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota bétana.

Pablo oraciompo Diosta baysauhue

³ Jíbate oraciompo Diostau nooka enchim béchibo, entokte Diosta baysauhue, juka itom Señor Jesucristota Átchay.

⁴ Enchim bétanate ä jikkaij-la juka Jesucristotat enchim éähui, entok simem Cristota súaleme enchim nákehui,

⁵ iäri béchibo, jü boobit-huame enchim béchibo téhuekapo éeriari. Íkärem béja jikkaij-la, juka tua lütüria nokta, evangeliopo huémta.

⁶ Bueituk ínëli enchimneu yepsak, jume simem ániat jiápsammeu bénasi, entok enchimmet yótuka taaka huäri taahuarit enchim ä jikkajaka ä täyak naateka entok iäri Diosta tühua tua ä lütüriatukähui.

⁷ Íkäi enchim majtiak, jü Epafras tüisi nákuame. Áapo ito bénasi Jesucristota bétuk aú nüye, tua Jesucristota béchibo tekipanua, entok enchim béchibo ím aane, itom aniaka.

⁸ Áapo enchim bétana itom ä téjhuak, huaka yore nákuamta Espíritu Santopo enchim jípürëhui.

⁹ Kíaliku ítapo ketchi, huäri taahuarit ä jikkajaka naateka, katte yáateka enchim béchibo oraciompo Diostau nooka, entokte áapörík éäu jüneriahuaamta aahua, símek täyahuäpo entok kóba suahuäpo espíritupo.

¹⁰ Huanärem Señorta éäpo emo núnake, símekuu ä al-leetuaka, tékilta türík joaka; entok Diosta täyahuäpëm yótusakanake.

¹¹ Diosta úttiäräpëm jimyorenake, jum Diosta buére úttiäräpo símek béppa ujjorikuu, símekuu yánti éaka bínhua jiápsihuäpo.

¹² Al-leakem Dios Áchayta baysauhue, huéchiapo itom ä yáakä béchibo, juka herenciata ámemak itom jípürëpo, jume Cristota súaleme machiriapo anemmaki.

¹³ Áapo juka kaa machiku nésahuemta anëpo itom yeu huíkkek, entok ä Üsiahua yore nákuäpo reytaka nésahueu itom tójjak.

¹⁴ Áapo ä jíapsi nénkaka ä ójboy itom jínëuk, entok ínëli Dios bejriapo itom jiokorek.

Diostamakte al-leehuamta jípüre, Cristota mukukä béchibo

¹⁵ Dios kara bít-huame áu bít iäaka, ä Üsibet itou áu yeu machiriak. Áapo ä Üsiahua síme jü én ayukamta béppa bat huéiye.

¹⁶ Jesucristota huam Dios simeta yáuhuak, téhuekapo ayukamta entok ímí buíapo ayukamta, bít-huamta entok kaa bít-huamta, rey nésauta jípuhuäpo, entok ániata sayhuäpo, entok yäura úttiata jípüreme espíritupo. Síme iäri yáahuak, áapörík béchibo entok áa béchibo.

¹⁷ Kaita kee ayuak, áapo béja aaney, entok áapörík béchibo síme tüisi huéiye.

¹⁸ Áapo jü takaahuata kóbba; iäri éntok jume Cristota sualhuäpo nau animme. Áapo jü naatëpo huéeme, jü kókkolam násuk bat jíabitekame, bueituk símekuu juka bat huéerita ä jípunakë béchibo.

¹⁹ Bueituk jü Áchayhuari ínëli ä türek, sime úttiäraata áapörikut ayunakë béchibo.

²⁰ Áapörik huämi, simeta jak ayukamta áamak áahuä tüte iaak, huaka téhuekapo ayukamta entok huaka im ániapo ayukamta junne. Júnëli yánti jíapsihuamta yáuhuak, ä ójbohua kúrusit ä guötiakä béchibo.

²¹ Eme kétchi bannaataka Diostahuem mekka aaney éntokem ä béj-reka kaatey enchim éerimpo, kaa tühuata joaka. Én éntok Cristo enchim áamak tütela,

²² ä takaahuapo ä mukukä béchibo, santosi Diostau bíchaa enchim jípu báreka, entok chicha machikuu kaa náikiahuaaka áapörik anëpo,

²³ lútüriapo eme Dios éehuäpo át nahuaka jíba anëteko, juka evangeeliopo itom boobichäu jikkajaka kaa emo rabiktiaka, huaka tühuata enchim béchibo náikiata enchim boobichäu kaa tójaka. Íri éntok sime ániat téhuekata bétuk nokhuak. Ínapo Pablo íkai ministerio tékilta béchibone yári.

Pablo kaa judíommeu bíttuari

²⁴ Énne al-leiya, jiokot máchiraata bíchaka enchim béchibo, bueitukne ínëline Cristotamak ä innëa juka jiokot anhuamta, ä takaahua béchibo. Íri takaahua éntok jume Cristota sualhuäpo nau anim.

²⁵ Íari béchibone ministerio tékilta mák-ri, Diosta ä huátiä pámani. Íkáine mákhuak enchim béchibo, kaita yeu bëaka, juka Diosta noki ín noknakë béchibo,

²⁶ jü éсотaka yún huásu-huásuktiapo kaabetau yeu machiriatukaihui. Të ëni jume Cristota súalhuäpo náu animmeu yeu machiriahua.

²⁷ Bempörim Dios am júneria iak, huaka ríkoapo símek béppa ujyoorik, sime jü kaa judíom béchibo éсотukahui. Íri éntok jü Cristo jíapsipo enchimmak aneme, jü símek béppa ujyorika boobit-huame.

²⁸ Ítapo Cristota bétana nooka. Símemte téjhua, kuttílasi ámeu nokaka, entokte am majtia, símek tüisi jita täyahuäpo, jume sime yoremem yúmalasi emo jípureme täya iaaka, Cristo Jesústa huämi.

²⁹ Juäri béchibone két tekipanua, ä úttiärapo úttiata joaka. Íri úttiära éntok inot aneka tekipanua.

2

¹ Bueitukne enchim júnee íaa, juka obiachisi ín tekipanoäpo enchim béchibo, entok jume pueblo Laodiceapo joomem entok sime huame kaa nee pújba täyame béchibo.

² Júnëline aane, enchim jíapsim jíapsi jóotenakë béchibo, náu lópola emo nákhuäpo, juka ríkoapo yúmalasi át júneehuamta jájamhuäu tájti, juka éсотa Dios Áchayta entok Cristota bétana huémata täyahuäpo.

³ Áapörikut éсотaka ayka, sime jü ríkorasi jita täyahuame entok jítat júneehuame.

⁴ Íkáine enchimmeu nooka, kaa jábeta enchim bätäunake béchibo, jü noki súal máchisi nokhuamtayi.

⁵ Kanne takaahuapo enchimmak ane jiöbe, të ín espíritu enchimmak aane, entokne al-leaka ä bitcha, huaka tülisi náu enchim tekipanoähui, entok Cristotat huitti enchim éähui.

⁶ Jáchin juka Señor Jesucristota enchim mabetakä bénasi, alë bénasem jíba áamak rejtipo yúmala,

⁷ enchim jíapsi áapörikut kom mékka át nahuatualataka, entok nát béppa át yötuhuäpo, entok át éehuamta huitti jípureka, junëli enchim majtiahuaapo bénasi, juebénasi ä baysayhuäpo.

Cristotat yúmalasi jíapsihuame

⁸ Áachem suaka ä bitcha; kaabe enchim bätäunake, huaka ímĩ ániat täyahuamta kaita bėj-rëpo huämi, jume yoremem ä boojoria pámani, entok jume ániat jíápsame ä joä pámani, të kaa Cristota huämi.

⁹ Bueituk Áapörikut ä takaahuapo aane, jü yúmalasi ä Diostukähui.

¹⁰ Eme éntok Áapörikut yúmalasi emo jípure. Áapo éntok jume buere yäura nésauta jípureme béppa kobanaro.

¹¹ Eme éntok Áapörük enchimmet anë béchibo circuncisióntem mabetak. İri circuncisión kaa mámammey yáaritaka juka kaa türük takahuapo enchim úhuak. İ circuncisión éntok Cristota bétana huéiye.

¹² Enchim batöhuakapem Cristotamak mähuaak, éntokem ínëli ket áamak jíabitek, Dios éehuamta útteärä béchibo, kókkolam násuk ä jíabitetuak.

¹³ Jum kaa türükuu entok circuncisiónta kaa jípureka enchim kókkolatuk junne, áamak enchim jíapsituak, juka sime kaa türük enchim yáari jiokoreka.

¹⁴ Entok juka ley nésau jiojteta itom bėj-reka huémta kaitäpo tahuariak. İri jiojteri éntok itom bėj-reka jiojtetaka bökay. Të ínëli jum násuk ä órekaipo ä úhuateboka kúrusit ä popontebok.

¹⁵ Bueituk Áapo simem buere yäurata jípureme ám úuhuaka, simem bíchápo yeu am tójaka am bíttebok. Huanäi kúrusit áme béppa yöök.

Téhuekapo ayukamta jaria

¹⁶ Enchim jibuähuäpo, kaabe bettesi enchimmet noknake, jita jihuäpo, pajko taahuarim bétana, mecha bemela pajkom bétana, entok jimyore taahuarim pajkoriahua bétana.

¹⁷ Sime İri yebijnakeme jékkaata bënna; të jü tua lutüria Cristotat aayuk.

¹⁸ Kaabe enchim ä úhuaanake, juka enchim kobari, bueituk huate aane, Diosta bétuk emo jiapsä tíame, entok ángelesim yöreme. Tenkupom jita emo bíchak tíaka emo buérialihuäpo emo jikau cháalataka bem éäpom kaa türük jíba jo báare.

¹⁹ Katim nésahuemta kóba éäpáman kaate, İri entok Cristo. İri juka sime takahuata úttiatsuame, tónoampo entok táttempo náhuä cháasime. Huanäi ínëli yötu, Diosta éäpámani.

²⁰ Eme béja Cristotamak kókkolatukätek, jume ániat jíápsammak kaa kateka, jatchiaka jüntukem jume ániat jíápsame bënasi juka huatem nésahueu joaka aane,

²¹ jum ínëli huëpo: “Katë jita johua, jükärë kaa buäye, éntoke kaitat mámma”?

²² Jü ínëli huéeme kia yore majtihuame, entok yorem nésauri páman huéiye; İri sime éntok, ä johuäpo lülüte.

²³ Jü ínëli huéeme lütüriapo tüisi huém ténna, jita täyahuäpo emo náu tóijhuaka ä yörihuäpo, Diosta bétuk emo jípureka entok bem takaata úttiapo jita jotuaka. Të İri sime kaita béchibo türi, juka takaata kaa türük jo bárëu béppa.

3

¹ Eme Cristotamak jíabitelatukätek, juka jikat ayukamtem jaria, Cristota kátekäpo, Diosta báta bétana.

² Juka téhuekapo ayukamtem bít báreka éiya, të kaa juka buíapo ayukamta.

³ Bueitukem kókkolatata, jü enchim jíapsi Cristotamak ésori, Diostachi.

⁴ Cristo áapo jü enchim jíapsi. Júnakoy äbo ä yepsäpo, eme két áamak katekem bínna, jum simek béppa ujjoriku.

Bannaataka entok jü én bemela jíapsihuame

⁵ Juka kaa türük ímĩ buíapo enchimmet ayukamtem muktua: kaa emo jubeka náu jíapsihuamta, chücha maachik, kaa náksi kaa türük ukulhuamta, kaa türük

huáatihuumta, entok juka kaa huéeläpo jita áttia péehuumta; ïri kaa diostaka junne Diosta bënasi yörihua.

⁶ Ìäri béchïbo jü Diosta omtëu béttesi ámet chúpiseka huéiye, jume kaa ä nésahui jo báareme usiarimmechi.

⁷ Emem ket íkái joaka rejtey, bannaataka ínëli jiápsaka.

⁸ Të ëni eme kétchi, íkái sîmetem tójja: juka jüenaraata entok náu omtihuumta, entok kaa türik jiba éehuumta, juka béttek nokhuumta, juka juëna nokta enchim tempo yeu huémta.

⁹ Katem emo baitattähua; bueitukem juka bannaataka jáchin enchim jiapsäuhuem béja tóij-la.

¹⁰ Ën éntokem bemelasi enchim jiápsi yáuhua. Ìri ä yáakamta béna báreka, bemelasi áu josime, yúmalasi ä täyahuumta ä jajamëu tájti.

¹¹ Ímïri kaabe griego entok judío junne, circuncisiónta yáariarim entok kaa yáariarime, jü sékana joome entok ímï joome, nénkitaka tekípanuame entok kaa nénkiri; të Cristo áapo jü sîme, entok sîmekuchi.

¹² Diosta enchim yeu púalä pámanem emo nüye, Cristotamak huépülsi jiápsaka emo nákhuaäpo, túlisi enchim jiápsipo emo nákeka, kaa emo ámpoleka emo ériaka, kaa emo chëhualihuäpo, suamsi emo nühuäpo entok yánti jiápsihuäpo.

¹³ Yántem náu éaka jiápsa, emo jiokoreka; të senu jábetat jita innëateko, ä jiokorinake. Jáchin juka Cristota enchim jiokorekä bënasi, emem két ínëli ä yáuhua.

¹⁴ Entok íkái sîmek béppa, juka emo nákhuumtem náu jípure; bueituk ïri yúmalasi yore náu antua.

¹⁵ Jü Diosta bétana yánti éehuame enchim jiápsipo nésaunake, bueitukem ïäri béchïbo ínëli huépul takahuapo jiba náu núnuri. Éntokem ä baisahue.

¹⁶ Jü Cristota nooki juebénaka enchimmet annake, enchim majtiaka, entok jita täyahuäpo kutti náu nokaka. Túhuäpëm enchim jiápsipo buiika, Señorta béchïbo: salmom, entok himnom, entok espíritupo buiikim.

¹⁷ Bueituk sîmeta enchim joähui, nokaka entok ä joaka junne, sîmetem Señor Jesústa téhuampo ä johua, Dios Áchayta baisahueka, Áapörík huämi.

Jáchin bemelasi jiápsihuame

¹⁸ Eme kunakame, enchim kunam bétukem emo nüye, Cristota súalhuä pámani.

¹⁹ Eme jubekame, enchim jubimem nákke, kaa béttesi juënak ámeu joaka.

²⁰ Eme usiarim, enchim áchayimem sîmeku nésauta joria, bueituk íkári jü Señor ä türe.

²¹ Eme áchayhuarim, katem enchim üusim omtitua, kaa kom am éenakë béchïbo.

²² Eme sáyhuame, ímï buíapo enchim tekemem sîmeku nésauta joria, të kaa yoremta al-leetua béchïbo enchim am bitchay jibba, ál-la chíkti enchim jiápsimaki, Diosta yöreka.

²³ Bueituk sîmeta enchim joähuem, át jiápseka ä johua, Señorta béchïbo ä joam ténasi, të kaa yoremem béchïbo,

²⁴ jünéaka Señorta bétana herenciata enchim mabetnakëhui; bueituk eme Cristota tékiltëm johua.

²⁵ Bueituk jábe juka lútula huémta kaa yáakätek, huäri bétana bétte noki át chúpna; bueituk Diosta béchïbo kaabe täbuik béppa chë ériahua.

4

¹ Emëe tekörim, juka lútula entok yúmalasi huémtem yáuhua, jume enchim nésauta joriammehui, jünéaka ket téhuekapo enchim ä jípürëhui, juka enchim sáhuemta.

² Jíbem oraciónta johua, kaa jápteka, éntokem kaa koptel-lataka, áma Diosta baisahueka.

³ Éntokem jíba ito béchibo oraciónta johua, bueituk jü Señor puertam itom étaporianake, ä noki itom noknakë béchibo. Huanäine ä jüneriatebonake, juka Cristota bétana ésota. Íäri béchibone pereesotaka

⁴ ä jüneriatebonake, jum jáchin huitti ín nokäpo.

⁵ Katem tiempota kia simtuaka, jume Cristota kaa súaleme bíchäpo tüisem suamsi emo nüye.

⁶ Jü enchim nokäu huéchiapo huéenake, kiasi onakamta Bénasi, bueitukem ínëli jüneenake, jume huatem jáchin enchim yómmianakëhui.

Jü chúpëpo teboteri

⁷ Juka símek ino bétana huémta Tíquico enchim ä téjhuaanake. Íri hermaano itom nákéhui Señorta tékilpo nä jálaek, entok huitti ministerio tékilta johua.

⁸ Íäri béchibone áapörík enchimmeu bíttuak, bueituk juka jáchin itou huémta enchim jüneriatuaka, yánti jíapsihuamta enchim máknake.

⁹ Jü Onésimo két áamak huéiye, jü huitti Cristota súaleka tüisi itom nákéhui, jü enchimmak huéri. Juka ímí símeta jáchin huémta bempom enchim ä ettejhuarianake.

¹⁰ Jü Aristarco, jü ínomak pereeso, enchimmeu tebote, entok Marcos Bernabéta asohuara. Marcosta bétanem nokta mabet-la, bueituk enchimmeu ä yepsakem tüisi ä mabeta.

¹¹ Entok Jesús Jústo ti téhuakame ket enchimmeu tebote. Ímëi jíbamme jume judíom Cristota súaleme. Ímëri Dios rey nésau tékilta huëpom nee ania, entokim jíapsi jóotehuamta nee mákka.

¹² Epafras enchimmeu tebote, jü enchimmak huéri. Áapo Cristota teekok, entok jíba kaa chúkteka oraciónta enchim béchibo johua, bueituk kutti enchim jápnakë béchibo yúmalasi entok kaita enchimmeu bëyeka Diosta huáatiäu enchim jípunakë béchibo.

¹³ Bueituk ínapone ä jüneria jáchin enchim béchibo jíba tüisi tü éerita ä jípurëhui, entok jume pueblo Laodiceapo jóakame béchibo, entok pueblo Hierápolispo joomem béchibo.

¹⁴ Jü Lucas mériko nákhuame enchimmeu tebote, entok Demas.

¹⁵ Jume Laodiceapo jóakammeute tebote, Nínfasta, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim ä jóapo náu yayajame.

¹⁶ Bueituk íkái cartata enchimmeu noksuak, jume Cristota súaleme Laodiceapo jomemmehuem ket ä noktebo. Juka cartata bempörimmeu bíttuata, emem ket ä nooka.

¹⁷ Jü Arquipotahuem ínel jiaahua: “Juka ministerio tékilta Señorta bétana em mabetakäu, Akë ä yáaka ä chúpä.”

¹⁸ Ínapo Pablo; íri teboteri ín mámammey jïojtetaka huéiye. In pereesotukähuem huáate. Jü Diosta tühua enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bát Huëpo Jiojtekähui Tesalonicensemehui

Tebóteri

¹ Ínapo, Pablo, Silvano, éntok Timoteo, huame hermanom Tesalónica pueblopo jomemmeute tebote Cristota sualhuäpo nau animmehui huame yüu tütti Díos Áchaytat anhuäpo éntok Señor Jesucristotamak. Tühuata éntok yanti jíapsihuame Díos Áchayta bétana éntok itom Señor Jesucristota bétana enchim béchibotunake.

Tesalónicapo joome ejemplom

² Jíbate Diostau enchim buania, ä baisahueka, chíkti itom Diostau buaná bélëki enchimneu huáateka,

³ jíba áu huáateka Díos itom Áchay bíchápo hua enchim ä súaleka enchim joäubehui, entok hua yore nákuhaka enchim joäubehui, entok két jíba bénasi juka itom Señor Jesucristota enchim boobíchá bétana.

⁴ Bueitukte jüneiya, hermaanom, Diosta nákéhuim, entok enchim yeu púatukähui,

⁵ bueituk jü tü nooki Diosta bétana huéeme itom nok-ri kaa kía nokpo jíba enchimneu yuumak, két útteata jípureka, entok Espíritu Santota éäpo, entok tua lütüriapo, bueituk eme tüisi jüneiya jáchisute ito ujüuk enchim násuku, itom enchim náké béchibo.

⁶ Eme éntok két itom ito nükä bénasi emo ujüuk, entok Áapo Señorta bénasi, huaka tü nokta buéresi jiokot máchiraata násuk mabetaka, jü Espíritu Santota bétana al-leehuamta jípureka.

⁷ Júnëli eme két ejemplomtaka taahuak, sime huame Macedoniapo entok Acaya buiärapo joomem béchibo, két ä súalekame.

⁸ Bueituk enchimmet yeu simlataka chíbejtíla jü Señorta nooki, kaa Macedoniapo entok Acayapo jíbba, entok két kía ják júne chíbejtíla, hua Diosta enchim súalëhui. Júnëli kaa tua úttea huäri bétana itom noknakë béchibo,

⁹ bueituk bempo júne ä nooka, jáchin enchim itom mabetakähui, éntok jáchin huaka yorem mámammey yáata ä yöreka enchim ä tójaka Diostau bíchaa enchim jíapsi kúaktekähui, huaka tua lütüriapo Díos jíapsamta yöri báreka,

¹⁰ entok kétchi, téhueka bétana ä Üusihua boobit báreka, huaka kókkolam násuk ä jíabitetuakähui, hua Jesús, itom jínëume, hua bétte nokta itot chúpata äbo huémta bétana.

2

Tesalónicapo Pablota tékkil

¹ Bueituk eme jüneiya, hermaanom, hua itom enchimneu äbo nóitekähui kaa kía kaitapo siika.

² Bannaatakate jiokot ansuk, entok pueblo Filiipopom két itom naa huíksuk. Eme júne jüneiya, të Díos óusi éehuamta itom mákkak, juka tü nokta Diosta bétana huémta enchimneu itom noknakë béchibo, juebenam kaa ä türeme násuk junne.

³ Bueituk hua itom enchimneu kutti nokakäu kaa jíop-ripo yeu simla; kaa juëna éehuamta huéria, entokte kaabeta áy báitattähua.

⁴ Bueituk Díos jünéaka itom yeu púuhuak, íkai tü nokta Diosta bétana huémta itom mámpo ä tóijnakë béchibo; entok junëlite ä nooka, kaa kía yoremem jíba al-leetua báreka, ál-la huitti Diosta itom jíapsi jüneriamta.

⁵ Bueitukte jauhuey júne kaa yoremem al-leetua béchibo nooka; eme júne júneiya. Entok katte yún tómita jípu péaka jíapsa; Dios Áapo júneiya.

⁶ Entokte kaa huaka yoremem itom úttilnakeu jaria, enchim hétana junne, éntok kía huatem hétana junne; enchim hétana ál-late jita mabetpo yúmala jiöbe, Crístota itom äbo bíttualä béchibo.

⁷ Ál-late kaa héttek jíapsita enchimneu bíchaa jípurek; jáchin hua áyehuari ä asoammeu bíchaa kaa héttek jíapsita jípunake, alë bénasi két ítapo.

⁸ Tüsite enchim éria; katte juka tü nokta Diosta hétana huémta jíba enchim mámpo yécha péiya. Kíate itom jíapsi júne nénki éiyey, enchim béchibo, bueitukte úttesi enchim nákke.

⁹ Eme béja ä júneria, hermaanom, itom tékkil entok itom lottëhui, jáchin machisite tekipanua, taahuarit entok tukaarit naa búrujti, kaa kía enchim béchibo tékiltu báreka. Jíbate juka tü nokta Diosta hétana huémta enchimneu nookak.

¹⁰ Eme júneiya, entok Dios junne, jáchin machisi tülisi entok lütüriata huë pámani entok kaa juénasi machisite ito nüka enchimmaki, Jesucristota súalemmaki.

¹¹ Éntokem kéchá júneria, jáchisu hua áchaihuari ä usimneu noknake tüsi am jíapsinakë béchibo, alë bénasi ítapo ket enchimneu nooka, hueuhuëpulammehui,

¹² entokte enchim nok téjhuay, Diosta usiälam bénasi enchim emo ujúnake tíaka. Huä enchim núnukame ä anëpo enchim an íaa, huaka lóoriata enchim jípu íaaka.

¹³ Íäri béchibote jíba Diosta baisauhue, huaka Diosta noki itot jikkajaka enchim ä mabetakä béchibo, kaa kía yoremem noki bénasi ä ériaka, ál-la lütüriapo Diosta noki bénasi. Huä noki éntok enchimmet jíapsa, síme ä súalemmachi.

¹⁴ Eme hermaanom, Cristo Jesústa súaleme, Cristopo Diosta yoremraa huame Judea buiärapo aneme bénasem tahuala; bueituk eme két huame enchimmak joomem hétana jiokot máchiraata bitchak, bempörim két huame judíom hétana ámeu sikä bénasi.

¹⁵ Huame itom Señor Jesústa mëakame éntok huame bem profeetam junne, itom éntokim áma yeu béebak. Entokim Diosta kaa al-leetua, entokim síme yäuraata bėj-reka kaate,

¹⁶ jume gentílimneu itom noknakeu itom táktiriaka kaa am jínëutunakë béchibo. Júnëli bempo jíba hua bem juëna yáari jikau yúmala. Júnëli béchibo Diosta ómtira tüisi ámeu kóm yuumak.

Jü Pablo hermanomneu mékka aane

¹⁷ Të itapo, hermaanom, chúbala kaa jaiki taahuarimpote enchimneu mékka aneka itom pusimnea kaa enchim bitcha, të ál-la itom jíapsi enchimmak ane jiöbe, jíbate chë júne enchim pújba bítt péiya.

¹⁸ Kíalíkute áman enchimneu kat báarey jiöbe, ínapo Pablo, kía ínapola junne, kaa séjtuli entok kaa guoosa, ál-la juebénasi; të jü Satanás itom ä táktiriak.

¹⁹ Bueituk, ¿jábata béchibosute ä boobíchaihui, huaka tühuata, huaka al-leehuamta, entok huaka itom béjtuanähui, Jesucristota yepsayo, ä bíchápo itom aneyo? ¿Jachu kaa emëe?

²⁰ Eme ámëria jume tüisi itom al-leetuanakeme.

3

¹ Júnem béchibote kaa al-leaka náu ettejoak. Huanäite ítapola pueblo Atenaspo taahuak.

² Timoteo itom hermaanote enchimneu bíttuak. Áapo két Diosta tékil johua, entok tü nokta Crístota hétana huémta itomak tekipanua. Áapo enchimneu nokaka útteata enchim máknake, jíba huitti enchim ä súalnakë béchibo,

³ kaabeta kóm éenakë béchïbo juka jiokot máchiraata ámeu huéy junne. Bueituk eme júne júneiya íäri béchïbo itom ím anëhui.

⁴ Bueituk ket enchimmak anekate enchim téjhuak, jiokot máchiraata itom bínnakëhui, entok enchim ä júneriapo Bénasi.

⁵ Huäri béchïbone kaa át al-leaka senuk enchimneu jaasek, júnee báreka jíba enchim ä súalë bétana, kolopti júne jú diablo enchim báitäunake. Huanäi éntok jú itom tékkil kaitäpo tahuanake.

⁶ Të jú Timoteo enchimneu nóiteka júchi itou nóttek. Huanäi tü nokta itou nüpak enchim ä súalë bétana, entok emo nákhuaäpo bétana, entok jíba enchim itou huáatëhui itom bíit péaka, itom enchim bíit péä Bénasi.

⁷ Júnén béchïbo, hermaanom, itom jiokot éäpo, entok jiokot máchiraata itou huëpo junne, itomem jíapsi yétchak, hua enchim ketune ä súalë béchïbo.

⁸ Bueituk én ál-la jíapsi itot aayuk, jíba Señortat enchim éä béchïbo.

⁹ Íäri béchïbo, ¿jáchisute kaa Diosta baisaupo yúmala enchim béchïbo, símeta huaka al-leehuamta itom mabetakä béchïbo Diosta bíchäpo?

¹⁰ Juebénasite Diostau buaana, tukaarit entok taahuarit naa búrujti enchim pújba bit báreka, entok enchim ä súalë násuku, juka enchimneu bëyemta yúmaria báreka.

¹¹ Të Áapo jú itom Dios Átchay, entok itom Señor Jesucristo, enchimneu itom huérianake.

¹² Entok jú Señor chë júne enchim emo náktuanake, símem náuhui itom enchim náké Bénasi.

¹³ Jume enchim jíapsim huitti tútti yéchatunake; kaita juënak jita áme bétana nok máchik jípunake, Diosta béchïbo yeu púarimtaka, Dios Áchayta bíchäpo, itom Señor Jesucristota yepsayo síme jume Diosta yeu púarimmaki.

4

Diosta bíchäpo jáchin jíapsihuame

¹ Júnén béchïbo, hermaanom, enchimmeute jiokot jiaahua, entokte enchimneu nooka, itom Señor Jesústa téhuampo, jáchin itou enchim ä tátäyakä Bénasi, jáchin enchim emo nünakëhui, Diosta al-léetuä béchïbo, nat taahuariat chëhuasu.

² Bueitukem béja ä täyala, jáchisute enchim majtiak, itom Señor Jesústa téhuampo;

³ bueituk jú Diosta éähui íri ájária enchim tü yóremtü íaa, tattäbui jáamuchim kaa enchim jípu íaa,

⁴ huëpulaím enchim jub íaa, tü jíapsita nau jípureka éntok emo yöreka,

⁵ kaa kía kaa huéeläpo nát joyhuakari, huame kaa judíom kaa Diosta täyame Bénasi.

⁶ Kaabe jú ä hermaanobeu juënak yáanake, ä báitähuaka, ínël huëpo, bueituk jú Señor símeta íkäi jujut-rianake, bannaataka enchimneu itom ä nokakä Bénasi.

⁷ Bueituk Dios kaa hua kaa türík béchïbo itom núnula, ál-la hua tü jíapsita náu jípu béchïbo.

⁸ Júnentuk jábe junne íkäi jikkajaka ä omoutekame kaa yoremta nésahui omoute, ál-la Diosta nésahui. Dios éntok itom ä mák-la, juka Espíritu Santota.

⁹ Të hua náu animtaka emo nákhuaamta bétana kaa tua úttea enchimneu ín jiojtenakëhui, bueituk eme béja Diosta bétana ä täyasula, enchim emo náknakëhui.

¹⁰ Éntokem béja am nákeka am bitcha, síme jume Macedoonia buiärapo aneme. Tëte jíba enchimneu nooka, hermaanom, nát taahuarimmet chëhuasu enchim emo náknakë béchïbo.

¹¹ Yánti jiápssekem aane, jíba enchim tékilpo aneka, enchim mámammea tekipan-uaka, itom enchim sáhuekápo Bénasi,

¹² tüisi enchim kannakë béchibo, huame kee jee enchim beu éame násuku, entok enchim huáatiäu enchim jipunakë béchibo.

Señorta júchi yebijnakëhui

¹³ Hermaanom, jume kókkolam bétanate két enchim ä jüneria íaa, kaa enchim siroknakë béchibo, huame kaita Diosta bétana boobíchaihuime Bénasi.

¹⁴ Bueitukte juka Jesucristota mukuka entok júchá jíabitekäu súalëteko, kette jüneiya jume Jesucristota mabel-lataka kókkokame juka Diosta am jíabitetuaka Jesústamak am nüpanakëhui.

¹⁵ Júnén béchibote enchimmeu ä nooka, íkari Señorta nooki: Ítapo ketune jiápsame Señorta yebijnakeu tájti jíapsinakeme, katte ámeplat kannake, huame bát kókkokammepachi.

¹⁶ Bueituk Áapo jü Señor ä jáhuiayi nésahueka, entok hua Diosta arcángel nésahuemta jáhuimaki, entok hua Diosta trompeeta jáhuimak kóm huéenake, téhueka bétana. Huanäi huame Crístota mabel-lataka kókkokame bát jíabitenake.

¹⁷ Huanäi ítapo jume jiápsame, kee kókkoka áu yúmakame, tóboktiatunake, bempörimmak náuhui jume namupo, juka Señorta mabet béchibo, jikat jekapo. Júnélite béja jíba áamak annake Señortamaki.

¹⁸ Íari nokiyem emo óusi éetua, síme náuhui.

5

¹ Të jume taahuarim bétana íkai ámet ayunakëhui, kaa tua úttea enchimmeu ín ä jiojtenakëhui, hermaanom.

² Bueituk eme tüisi jüneiya, juka taahuarita Señorta át yebijnakëhui, lak-ronta tukaapo éhuil ják yepsä Bénasi.

³ “Yánti éehuaka, kaita máijhuame”, ti jáyhua násuk, sejchúkti buíata áu yoyoä Bénasi chíbela huátteme ámeu yúmanake, jume huantiriam hua jámut asoa báaremtau yumä Bénasi; júlëbénasim kaibu ára emo jínëuka tahuanake.

⁴ Të eme, hermaanom, katem kaa machikuu aane, huákai taahuata éhuil enchim jaatianakë béchibo, lak-ronta Bénasi.

⁵ Bueituk síme eme machiria entok taahuari usiarim. Tukaapo entok kaa machikuu, katte áma joome.

⁶ Huári béchibo, katte kía kónnake, jume huatem Bénasi, ál-late kaa koptelnake entokte suamsi ito núnake.

⁷ Jume kókocheme tukaapom kókoche; jume nanaakome éntok tukaapom nanaako.

⁸ Të ítapo taahuapo joomem suamsi ito núnake, Dios éehuamta entok yore nákuhamta itot ayutuanake, áy ito jínëu béchibo, hua jínëuria boobíchaihuimta Bénasi, hua át éehuamta jípureka, huaka yelmö téamta jípuremta Bénasi.

⁹ Bueituk Dios kaa ómtiraata béchibo ím itom jünaktela, të ál-la itom Señor Jesucristota huám itom jínëutunä béchibo.

¹⁰ Áapo ito béchibo muukuk, áamak itom jíapsinakë béchibo, jiápsaka entok kía kókkolamtaka junne.

¹¹ Jüntukem nánancha emo óusi éetua entok nánancha emo majtia, ä täyahuäpo yötu béchibo, jíba enchim ä joä Bénasi.

Pablo jume hermanommeu kutti nooka

¹² Enchimmeute ä aahua, hermaanom, jume enchim násuk tekipanuanamem yöre, tüisi kathuäpo enchim aniname, Señorta tékilpo tékiakame.

¹³ Éntokem tüisi am nákke, Señorta tékilpo am anë béchïbo. Yánti jiápsekem náu aane.

¹⁴ Kétte enchimieu nooka, hermaanom: jume kaa tekipanua báaremmehuem kuttílasi nooka; huame kóm éame éntok, ousem am éetua; huame kaa útteakame éntok, útteatem am mákka; éntokem yánti jíapsi sáyhua, sïmemmaki.

¹⁵ Kaabe huaka juënak au yáahuaka béchïbo juënakuy ä bëjtua báanake; ál-lem jïba huaka tühuata náu johua, entok sïmemmehui.

¹⁶ Jïba bénasem al-leaka jíapsa.

¹⁷ Jïbem Diostau buaana, kaa chúkteka. ¹⁸ Diostem baisauhue sïmekuu; ïri ájaria jü Diosta huáatiähui enchim bétana, Cristo Jesústa enchim súalë béchïbo.

¹⁹ Katem huaka Espíritu Santota úttiäraa tuucha.

²⁰ Katem huame Diosta bétana nokame nooki kaitäpo bitcha.

²¹ Sïmekuchem suuhua; áma türik jïbem nüye.

²² Sïme huaka juëna machikem omoute.

²³ Áapo Dios yánti jíapsihumta yore mikame, huépülsi ä bíchäpo jíapsihumta yúmalasi enchimmet ayutuanake; entok báij huéria enchimmet ayukame: enchim espíritu, entok enchim jíapsi, entok enchim takaahua Diosta bíchäpo suayahuaka tüisi ëeriatunake, itom Señor Jesucristota yepsäu tájti.

²⁴ Huitti éehumta áttiakame enchim núnume; Áapo juka ä noki chúpanake.

Ä chúpëpo teboteri entok Diosta tü éähui

²⁵ Hermaanom, Diostahuem itom nok-ria.

²⁶ Sïme hermaanomem jópe besiitoka tebotua.

²⁷ Katem ä kóptia: Diosta bíchäpone enchim téjhua, íkai jïojteta nooka, sïme jume hermaano Diosta yeu púarimmehui.

²⁸ Itom Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojtekähui Jume Tesalonisensemehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, Silvano, entok Timoteo, Jesucristota súalhuäpo náu aanim pueblo Tesalónicapó jomemmeute tebote, huame yü tütti itom Dios Átchai anhuäpo entok itom Señor Jesucristotamaki:

² Tühua entok yánti jíapsihuame Dios itom Áchay entok itom Señor Jesucristota bétana enchimneu ayunake.

Dios jume kaa tühuata yáalammet bétte nokta ámet chúpanake, Cristota yepsako

³ Jíbate Diosta baisaupo yúmala, enchim béchibo, hermaanom, Diosta éä pámani, juka Diosta enchim súalë béchibo enchimmet ä yötu tíaka, entok jü yore nákuame huatem béchibo enchimmet juebénasime.

⁴ Júnelite itapo enchim bétana két ito jábele, jume huate Jesucristota súalhuäpo náu anim násuku, Diostat ára boobit-huamta enchim jípurëhui, entok Dios éehuamta enchimmet ayukä béchibo. Bueitukem jiokot aneka, entok guok jájjahuaka junne, kaa huanti jíapsekem yánti aane.

⁵ Ímĩ jünakiachi jü Diosta bétte noki lútula huëpo. Bueituk ínëlem Áamak ä áttiaka tahuanake, juka téhuekapo Diosta reytaka nésahuepo, hua enchim Áa béchibo jiokot máchiraata bíchakähui.

⁶ Bueituk türi Diosta bíchäpo huame jiokot máchiraata enchim bíttuakame, bempom két jiokot máchiraata bítpo yúmala.

⁷ Eme éntok jiokot máchiraata bíchakame, ito bénasi jimyorehuamta enchim miknake, huám itom Señor Jesústa téhuekapo áu yeu machiriako, huame Diosta ángelesim útteata jípuremmak náuhui,

⁸ jum táijta béetëpo Diosta kaa súalekame kaa tühuaata mabet béchibo, entok huame kaa ä súalekame, huaka tü nokta itom Señor Jesucristota bétana huémta.

⁹ Huámëi éntok jíba béchibo emo tárunake, Señorta anëpo yeu béeptaka, ä úttiära entok ä ujoyória ayukäpo,

¹⁰ huäri taahuarit Áapörík äbo kóm yepsayo ä yörinä béchibo huame yeu púarim násuku, entok ä úttinlä béchibo huame síme ä súalekame násuku; bueituk emëe huaka itom Áa bétana nokakähuem súalek.

¹¹ Huäri béchibote két Diostau nooka enchim béchibo, Diosta tü éäu enchim ä núnukäpo yúmalasi bínnakë béchibo. Ä súalhuame éntok enchimmet ayunake, ä úttiärayi.

¹² Ínëli itom Señor Jesucristota téhuam enchimmet yörina, eme éntok Áapöríkuchi, itom Dios entok Señor Jesucristota tü éeri enchimneu bíchaa jípurë béchibo.

2

Juëna yóremta yeu machinakëhui

¹ Én éntok, hermaanom, enchimmeute nooka, itom Señor Jesucristota yebijnakëhui entok itom áu náu yáijnake bétana:

² Jum enchim éeripem kaa läulauti täbuiasi éiya kaa náa múksi sékana bícha, éntokem täbui espírituta bétana kaa emo náyotebo junne, nokhuäpo entok

jiojteripo junne, ito bétana ä huë tíá bénasi, juka itom Señor át yebijnakeu taahuata kaa mékka bëyeu bétana nokamta.

³ Kaabe kíá enchim bätäunake; bueituk kaibu bát yebijnake, ál-la bátchu, jü Diosta bėj-reka anhuame; entok áu yeu machirianake, hua juëna yóreme, jü emo täruhuäpo usiari.

⁴ Huäri síme jü Diosta bétana huémta bėj-reka áu tóboktia, entok áy ä yörihuäu bėj-re. Diosta tiöpopo júne két yejteka, áu Dios tíanake.

⁵ ¿Jachem kaa áu huáate, enchimmak aneka íä bétana ín enchimmeu nokaibehui?

⁶ Én éntokem béja júneiya, jita béchibo kaa áu yeu ä machiriähui, bueituk áu ä täyatebonakeu taahuari yúmanake.

⁷ Bueituk béja éhuil tekipanua, hua juénakuu Diosta bėj-reka huéeme; entok jíba junéli tekipanuanake, huaka áabia kíktelamta yeu huíkhuaü tájti.

⁸ Huanäi ál-la áu yeu machirianake, hua juëna yóreme, të jü Señor ä tempo úttiära yeu huémtay ä mënake, entok äbo ä yepsäpo ä machiriay úttiata ä úhuaaka kaitapä tahuarianake.

⁹ İri juëna yóreme Satanásta éäpo yebijnake, buéresi útteaka, señaalim yore bätattähuame, entok kaa jaibu johuame jonake,

¹⁰ huame emo tärunakeme bätäu béchibo; huanäi ínëli huame lütüriata kaa huáatíame katim jínëutunake.

¹¹ Huäri béchibo Dios juka úttea am bätäunakemta ámeu bíttua, huaka kaa lütüriata bem súalnakë béchibo,

¹² juka nokta jiokot machisi ámet chúpatunakë béchibo, síme huame lütüriata kaa súalekame, entok juénakuu aneka jíba áma al-leame.

Jínëu béchibo yeu púarim

¹³ Të ítapo jíba Diosta baisaupo yúmala enchim béchibo, hermaano Señorta nákehüim. Diosta ániata naatekápo naateka enchim yeu púuhuak, enchim jínëutunakë béchibo, hua Espíritu Santoy tü yáataka, jum lütüriapo Diosta enchim súalekä béchibo.

¹⁴ İäri béchibo enchim núnnuk, İri tü nooki itom evangeliohui, itom Señor Jesucristota lóoria enchim jájamnakë béchibo.

¹⁵ Júnëlituko, hermaanom, enchim jíapsi tutti yéchalatakem aane, éntokem juka doctriinata enchim majtiahaukau jíapsipo ëria, kíá nokpo enchim jíkkajakäu entok itom jiojteripo enchim täyakähui.

¹⁶ Huanäi Áapo itom Señor Jesucristo, entok itom Dios Átchay, hua itom nákekame, entok ä tühuay jíba béchibo jíapsi al-leehuamta entok Diosta boobit-huamta itom mikakame,

¹⁷ enchim jíapsi kutti éetuanake, entok huitti éehuamta enchim máknake, enchim nokäpo entok tü tékilta enchim joäpo.

3

Jü Diosta noki úttılna

¹ Én éntok, hermaanom, Diostahuem oraciompo itom nok-ria, juka Señorta noki huitti huéenakë béchibo, entok ä yörinä béchibo, enchim násuk ä sikä bénasi,

² entok juëna yóremem násuk itom áma yeu huíknakë béchibo; bueituk Dios éehuamta kaa síme ä jípure.

³ Të jü Señor ä noki chúpanake. Útteata enchim jíputuanake entok enchim suayanake, kaa tühuaata bétana.

⁴ Entok Señortatte huitti éiya, huaka enchim joäu jíba enchim yáanake bétana, itom enchim át sáhuekä pámani.

⁵ Jü Señor áman enchim rúktianake, jum Diosta yore nákéhui, entok Cristota bétana yánti éehuamta enchim máknake.

Jü tékilta yáanäu úttea

⁶ Én éntok, itom Señor Jesucristota téhuampote nésauta enchim mákka, hermaanom, huame jájana emo nüyemmak kaa enchim cháchätu sáhueka, itom enchim majtiakä bénasi kaa emo nüyemmaki.

⁷ Bueituk eme jüneiya jáchin enchim násuk itom ito nukähui; ínëlem jíba emo nüye. Bueituk itapo kaa kía jájana ito nüka enchim násuku.

⁸ Katte jábeta kía jibuäriak, ál-late tüisi tekipanuak, lótteka taahuapo entok tukaarit náa búrujti, kaa béttesi enchim béchibo obiachitu báreka.

⁹ Lütüriatate jípure jiobe, të ejemplotate enchim mák báare, enchim ito bénasi emo nünakë béchibo.

¹⁰ Bueituk két enchimmak aneka íkai nésautate enchim mákkak: Jábe kaa tekipanua báareme, éläpo két kaa jibuänake.

¹¹ Bueitukte enchim násuk ä jikkaja, huatem jájana emo nüyëhui, ál-lam kaita bem jüneriäpo emo kikkima.

¹² Ímechite huitti nésahueka kutti nokta mákka, itom Señor Jesucristota téhuampo: kaitat jáchin éakam tekipanuaka bem buänakeu kobanake.

¹³ Eme éntok, hermaanom, katem lótte tühuata joaka.

¹⁴ Huä jábe ä sáyhuaka páman kaa huée bárëtek, ímï enchimmeu jiöjtekä pámani, áachem suuhua, éntokem kaa áamak emo chátcha; éläpo tiunake.

¹⁵ Katem omtihuäpo áu omtemta bénasä bitcha, ál-lem súamsi áu nooka, kuttílasi Cristota súalhuäpo tüisi ä huéenakë béchibo.

Diosta tü éeri yoret chúpahuame

¹⁶ Áapo Señor yánti jíapsihuamta yore mikame jíba enchim ä jíputuanake, juka yánti jíapsihuamta jita enchimmeu huéy junne. Jü Señor sïmemmak enchimmaktunake.

¹⁷ Ínapo Pablo íkai tebotetane ín mámammea yáala. İri jü seña sïme ín jiöjteripo, ínëline jïjïojte.

¹⁸ Huä tühua itom Señor Jesucristota bétana huéeme sïmemmak enchimmaktunake. Tua jünentunake.

Jü Carta San Pablota Bát Huëpo Jïojteri Timoteotahui

Pablo Timoteotau jïojte

¹ Ínapo, Pablo, Jesucristota apóstol, Dios itom jínëumta nésahuekä pámani, entok jü Señor Jesucristotat ayukamta itom boobichähui:

² Timoteo emoune tebote, Diostat ehuäpo tua ín üusi: tülisi huéeme, yore jiokolihuame, entok jü yánti éehuame, Dios itom Áchay bétana entok Jesucristo itom Yöturi bétana huéiye, emo béchïbo.

Jume kaa lütüriata yore majtiame bétana téjhuari

³ Macedonia buiärau bíchane sim báreka emoune jïokot jiaahuak, Efeso pueblopo enchi tahua iaaka, huatem nésauta enchi máknakë béchïbo, bueituk juka Diosta nooki kaa tábuiasi am majtianakë béchïbo.

⁴ Íkäi nésautë kécham mákka: Katim ä jïkkaij báanake, juka nokta kía nokhuamta fábula ti tettehuaahuamta, entok noki kía böka kaa lülütemta. İri náu nássuahuamta johua, të kaa Diostat éaka, tülisi áamak kathuamta.

⁵ İkäine enchimneu nooka, sïme enchim jíapsimak yore nákhuaamta enchim jípunakë béchïbo. İ yore nákhuaame éntok ímëi bétana yeu huéiye: jü jíapsi huépülsi áu jípuremta bétana, entok jü tü éehuamta bétana, entok jü chíkti jíapsimak Diosta súalhuamta bétana.

⁶ Jume huate rábiktecame sékana bícham sájjak, kía jájaana nokaka.

⁷ Bueitukim huitti leyta emo täya tíiya, kaa át jünéaka, entok bem nokäbet júne kaa jünéaka.

⁸ Tëte béja leyta jüneria, ä türiakähui, të Diosta ä huáatiä páman ä huériäteko.

⁹ Bueitukte jüneiya, jükä leyta tü yóremta béchïbo kaa yáaritutähui, të ál-la ímëi béchïbo: jume bem íä páman jíba am báareme, jume kaa nésauta jo báareme, jume jujúuena kaa tühuata jo báareme, jume Diosta kaa yóreme entok Diosta bétana ayukamta kaa yóreme, jume bem áchayhuarim entok áyehuarim sússuame, jume yore sússuame,

¹⁰ kaa emo jubeka entok kaa emo kunaka náu totöyeme, oohuimtaka emo jujubeme, jábeta úttiapo buíseka tómita áa béchïbo aahuame, jume ára nókíchim, entok Diosta bėj-reka nonokame; bueituk sïme ímëri Diosta noki bėj-reka kateme.

¹¹ Íkäi júne yore majtia, jü sïmek béppa müsäla machi evangelio, Dios al-leehuamta yore mákamta bétana. Bueituk ínapo ä mák-ri, ä majtiä iaahuaka.

Tékkil Pablota mák-ri

¹² Anä baisauhue, juka úttiata nee mákakamta, itom Yöturi Cristo Jesústa, bueituk huitti nee áamak huée béchïbo; İri tékiliyi nee yuktiak.

¹³ Ínapo bannaataka Diosta bėj-reka jíápsay. Anam guók jájjasey, jume ä súaleme, entokne tüisi juénasi jijiay. Tëne jiokolihuaka mabethuak, bueitukne kaa jünéaka ä johuay, kaa ä súaleka.

¹⁴ Nee ínëlituk junne, jü itom Yöturi tühuay nee tápuniaak, entok jü át éehuamtayi, entok jü yore nákhuaayi; Cristo Jesústa itom ä máká béchïbote ä jípure.

¹⁵ Türi İ nooki huitti huéeme, entok sïmetaka ä mabetpo yúmala: Cristo Jesús ániat jíápsamta jínëu báreka äbo yepsak, jume kaa tühuata joame béchïbo; huámëri násuku ínapone chë bát huéiye.

¹⁶ Íäri béchibo Dios nee jiokorek: bueituk Jesucristo inot yeä machiriak, juka ára itot ä boobichähui. Ínëli jum kaa tühuapo nee bát huéy junne, jume huatem nee bíchaka, akim ä súalnake, yúu jíapsita am jípunakë béchibo.

¹⁷ Huäri béchibote yörihuamta entok lóoriata ä máknake, juka Rey jíbapo béchibo jíapsamta entok kaa bíttumta. ¡Kaabe éntok Áa bénasi Dios, jü jita täyahumta jípureme, entok jíbapo béchibotunakeme! ¡Júnentunake!

¹⁸ Timoteo, Diostat ehuäpo tua ín üusi, íkai nésautane enchi mákka, bueituk íkai nok profeetata emo bétana nokhuamta jáká pámani. Júmürë én tekipanuanake, tühuata jájam báahuaka nássuahuäpo,

¹⁹ em jíapsimak Diostat éaka entok jíapsitat kutti jípureka. Jume huate éntok, tabui böota nükame, kaa türikum kóm kiímuk.

²⁰ Ímëri jü Himeneo entok Alejandro, Satanásta mámpone am tójjak, am jüneenakë béchibo, kaa júchi Diosta bėj-reka bem noknakë béchibo.

2

Jáchin Diostau oraciompo nokhuame

¹ Símek béppa huéchiapone íkai enchim yáa ia: jita huáatiahuamtem aahua, Diostahuem buaana, huatem béchibem Diostau nooka, entok akem Diosta baisauhue. Símetem íkai yáanake, jü yóremraata béchibo,

² jume reyim béchibo entok síme huame yaura tékiaka jokame béchibo; ínëlite yánti jíapsinake, kaa huanti aneka, Dios huáateka entok lútula kateka.

³ Bueituk iri türi entok Dios yore jínëume két ä türe,

⁴ entok Áapo síme yoremem jínëu íaa, entok lütüriata am täya íaa.

⁵ Bueituk huépul Dios jíba aane, entok huépülay jíbba, jü násuk huéeka yoremta Diostau huériame, Jesucristo yoreme.

⁶ Áapo símem béchibo áu tójjak, am jínëu báreka. Ínëli íkai bíttebok, tiempota yúmako.

⁷ Íäri béchibone huatemmeu nok íaahuaka yuktiari, entok apóstoltu íaahuaka, kaa judíomne majtia, Diostat éehuäpo entok lütüriapo. Kanne kía nooka, Cristota bétanane lütüriata nooka.

⁸ Én éntokne yoremem Diostau oraciompo nok íaa, síme kätana, mámam santosi yáarim jikau tóboktialataka, kaa omteka entok kaa náu nok nássuaka.

⁹ Ínëli kétchi, jume jáamuchim huéchiasim emo sánkotuanake, emo yörihuä pámani; entok emo chíkëtek, katim kaa náksi emo chon tottianake, orota entok téta uyyorik entok súpe kaa huéeläpo bėj-rem junne.

¹⁰ Ál-lam tühuata jonake, jáchin jume jáamuchim Dios huáateme bénasi.

¹¹ Jü jámmut jita áu majtianake, kaa jáleka ä kuna bétuk áu jípureka.

¹² Bueituk jámuttane kaa huatem majtia íaa, entok kaa yoremstat béppatu báanake; ál-la kaa jáleka áma annake.

¹³ Bueituk Dios Adánta bát yáuhuak, chúkula éntok Evata.

¹⁴ Entok Adán kaa báitaihuak, ál-la jü jámmut báitaütaka Diosta nésahui béppa siika.

¹⁵ Jíba két jínëutunake, asoaka am suayasimeka, Diostat éaka jíapsäteko, emo nákhumta jípurëteko, entok santosi lútula jíapsäteko.

3

Jume pastorim tüisi katnakëhui

¹ Í noki lútulay: Bueituk jábe pastortu péäteko, türik tékilta huátia.

² Të úttia, kaita juënak át nok máchik jípunake, jü pastortachi. Huépülak jíba jupnake, yúmalasi áu núnake, kaa jájaana. Ä jóapo huatem ára mabetnake, entok ára yore majtianake.

³ Kaa vino jïjriotunake; náu nássuahuamta kaa türinake; ékbua tómita kaa ukulnake; kaa béttek jiápseka sëmëmماك türinake; kaa áapolaytu báanake, jita ä huáatiäpo.

⁴ Ä jóapo huitti nésaunake; ä üusihuam éntok kuttílasi jípunake, lútula kathuäpo.

⁵ Bueituk ä jóapo kara huitti nésahuetek, çjáchisu ára am suayanake, jume Jesucristota súalhuäpo náu aanim?

⁶ Kaa én jübua naatemtunake, bueituk jamak áu jábele táytek, bétte nokta diablotat chúpukä bénasi át chúpunake.

⁷ Entok két úttia, jume Diosta kaa súaleme ä bíchakam ä yörinake. Júnëlim béja kaitäpo ä bít báreka junne, katim áma yúmanake, entok diablo júne kara juënakuy ä yuktianake.

Jume diáconom jáchin kannakëhui

⁸ Jume diáconom kétchi, lútulam emo núnake, lütüriata nokaka; katim vino jïriomtunake, katim ékbua tómita ukulnake.

⁹ Akim ä jonake, juka Diosta lütüria yeu buíjtaka itom boojoriähui, jü tü éehuamta éntok kaita chicha machik jípureka.

¹⁰ Jiöbilahuakam bát bínna; huanärim tékil diáconota mákna, yuktiahuaka kaa jita ámet téyhuako.

¹¹ Jume jáamuchim kétchi, lútulam emo núnake, kaa jabetat jajaana nokaka, yúmalasi suamsi simekuu.

¹² Jume diáconom huépülak jíbam jupnake, entokim bem üusimmet huitti nésaunake, entok bem jóuhuam.

¹³ Bueituk jume diáconom tékilta tüisi joame, huatem betanam yörihuaka bít-hua, entok ámet utteehua Jesucristotat éehuä betana, ámeu nokna béchibíbo.

Dios huáatihuame yeu buíj-ri

¹⁴ Ílkäine emou jïojte, tene läuti áman emou sika enchi bít báreka éä jïöbe.

¹⁵ Të kaa läuti nee emou yepsako, jüneäe jáchin emo ä huériunakëhui, juka tékilta Diosta jóapo. Ìri jóuhua éntok Dios jiápsamta Cristota sualhuäpo nau animmehui. Íachi éntok jü lütüria át huíjjüte.

¹⁶ Kaita éntok ájária kaa ínel éehuay junne, simek béppa huéiye, jü lütüria Dios huáatihuame:

Dios yóremtaka áu bíttebok,
Espíritu Santopo tua lütüriapo tahuala,
ángelesim ä bitchak.

Kaa judíommeu áa betana nokhuak,
ániat jiápsame ä súsualek,
entok jikat téhueka lóoriapo mabethuak.

4

Diostat éehuamta tójaka tábuik joame

¹ Të jü Espíritu Santo machisi ínel jiaahua: juka tiempota lütisimeyo, juebénaka tua Dios huáatihuamta tójaka tábuiasim jita súalnake, jume espíritum am bätättähuame jikkajaka, entok lemooniom yore majtiähui.

² Huámëi jume ára nókíchim nok jikkajinake; ímëi éntok Dios éehuamta kaa ínnëa.

³ Katim emo jub ïaanake, entokim huate buähuamta kaa buä ïaanake, Diosta ä yáalatuk junne. Bueituk jume Diosta súaleme entok lútüriata täyame, Diostam baisahueka ä buänake.

⁴ Bueituk sime Diosta yáari türi; kaita ára guötíatu, Diosta baysahueka mabethuáteko,

⁵ bueituk Diosta noki entok Diostau oraciompo nokhuame ä tü johua.

Senu Diosta tékil joame árahume

⁶ Empo íkai am majtiáteko jume hermaanom, Cristota tékil türík johuäpë näikiatunakëe. Diostat éehuamtë yúmalasi jipunake, entok türi doctriinata em huéria béchibo.

⁷ Katë ä jikkaij báanake, juka nokta kía nokhuamta fábula ti tettehuaahuamta, entok jájaana jáyhuamta; ál-lë Dios huáatihuäpo úttiata nü báreka éiya.

⁸ Ä takahuapo úttiata nü báareme, ä takahuapo úttiata jonake; të ïri ilikkipo jíba yore ania. Të jü Dios huáatihuäpo úttiata nühuame simeku yore ania, ímï ániapo Diosta nésahui jo béchibo, entok hua ánia äbo huémtat kétchi.

⁹ Türi ï nooki huitti huéeme, entok simetaka ä mabetpo yúmala.

¹⁰ Íari béchibote tekipanua, kökosi juëna noki y omtiahuaka junne, bueitukte Dios jiápsamtat éiya. Jüri ínel sime yoremem jínëu, entok chë junne, jume ä súaleme.

¹¹ Íkäre nésahue éntoke ä majtia.

¹² Kaabe kaitäpo enchi binnake, kía enchi jübua yötu tíaka. Émpë ámeu ejemplotunake, jume Cristota suálemmehui, nokpo, em jiapsä pámani, yore nákuhäpo, espíritupo, Diosta súalhuäpo, entok tü éeripo.

¹³ In áman yepsäu tájti, jiojtetë nooka, entok kuttilasë ámeu nokaka am majtia.

¹⁴ Katë kaitäpo ä tótoja, juka Diosta bétana em mabet-ri. Jume yoiyöturim Diosta bétana nokaka, emochim mámteka enchi ä mákkak.

¹⁵ Íkai jibe jo báreka éiya, kaa ä tójaka. Bueituk ínëli ä täyaka em yötusimëhui, simetakam ä jünerianake.

¹⁶ Emoë suaya, jáchin em emo nüyëpo, entok jü em yore majtiäpo. Íkai tülisi joáteko, émpë emo jínëunake, entok jume enchi jikkajame.

5

Jáchin huatemmak itom ito nünakëhui

¹ Katë ölatau omti nok báare, ál-lë áu nooka, ä áchayekamta bénasi. Jume jübua yoyötummeu, am saylakamta bénasi.

² Jume jám yoyölam am áyekamta bénasi, jume bebemem éntok, huayihuarim bénasi, am yöreka.

³ Jume tua jókoptulataka kaa aniahuame ania.

⁴ Të huate jókoptulame usim entok ápalam jipurëtek, ímëi éntok tua bátchu bem famiilia am anianake, jita ámeu bëyëpo; bem áchayhuarim junëli yörinake. Íri türi, entok müsäla maachi, Diosta bíchápo.

⁵ Të jü tua jókoptula, áapola tahualame, huäri béja Diostat jíba boobíchaihui, entok Diostau jita aahua, oraciompo áu nokaka, taahuari entok tukaarit naa búrujti.

⁶ Te jü kaa tühuata joame jiápsaka mukila.

⁷ Íkäre kët nésahue, bueituk kaabeta kaitäpo am jipunakë béchibo.

⁸ Bueituk jábe júne jume áamak anim kaa aniname, entok jume ä jóapo joomem junne, chë júne Diosta béj-re, jume tókti kaita súaleme béppa.

⁹ Bueituk lístapo näikiatuna, jü jókoptulataka sesenta huásuktiriam béppa huériame, entok huépülak jíba kunalame.

¹⁰ Tühuata ä joäpo täyana, entok usim ä ujüläpo, entok ä jóapo huatem mabet-latunake, Cristota súaleme guók báksialatuko, entok jume jiápsipo kökosi éame anialatuko, entok síme tühuata joaka át tekipanualatuko.

¹¹ Të jume kaa yötaka jókoptulame, katë áma am näikia; bueitukim júchi kuna péaka Cristota tékilta johuamtam tójaka júchi kuna báanake.

¹² Júnëlim juka bat bem yáabareü tojakam juka Cristotau bíchaa bem jehuiteri-akähui kaitäpo tatahuaria.

¹³ Entokim jójjoyhua, kaita joaka; jóammet rejtekam jájaana, huatemmet nokaka. Kaita bem tärükäpom emo kikkibacha, kaa türikuu.

¹⁴ Jume jáamuchim chë kaa yoiyötaka jókoptulame éntok, aram kuuna. Usim jípurekam bem jóam tüisi suayanake. Bueituk ínëli jü diablo kaitat jáhuiteka am nātua máchinake.

¹⁵ Bueituk huate béja emo näikimteka Satanásta sáú sájjak.

¹⁶ Jábe Diosta súaleme ä jóapo jókoptulame jípurëtek, am anianake. Huanäi ínëli kaa béttesi ámeu huéenake, Cristota sualhuäpo nau animmehui, ínëli entok chë juebenanake, jume tua jókoptulataka kaita jípureme ái ania béchibo.

¹⁷ Jume yö yáataka nésauta tüisi tekipanuame, jümëri senu huëpo entok júchi huepom chë júne yörina entok úttilhuakam bínna; të chë junne, jume Diosta noki nokame, entok am majtiame.

¹⁸ Bueituk jü jiojteri ínel jiaahua: “Katë juka buej tirijkom jótamta bosaltuanake.” Entok: “Jü tekipanuame tómita kobapo yúmala.”

¹⁹ Jábeta yöturita nātuayo, katë empola ä jikkaij báare, ál-la, guoyim o bájim testigom anëpo.

²⁰ Jume jíba Diosta bejri jo báareme, ámehuë nooka, símem bíchápo, jume huatem két máujnakë béchibo.

²¹ Huittine ínel emou jiaahua, Diosta bíchápo, itom Señor Jesucristota bíchápo, entok ángeles yeu púarim bíchápo: Ímëi nésaurimë yáuhua, kaabeta chë áma yeu púaka; símemë nánancha éria.

²² Katë kía jábeta läutipo yeu púaka áa béppa mámte. Jum Dios bejrimpo johuäpë kaa emo kikkibacha; ál-la kaita juënaka emót ayunake.

²³ Katë báam jíba jëye; ál-lë ilikkik vinota jëye, tómpo élaka em kökorë béchibo.

²⁴ Jü Dios bejri huate yoremem joäu béja ámet jünakiachi, Dios yäura bít-huamta kee jee yepsayo; të huatemmet éntok chúkula.

²⁵ Júnëli két jünakiachi, jü tühua johuame. Jume yáataka kaa täyahuame éntok, karam éсотaka taahua; jíbam yeu buíjtunake.

6

¹ Jume ä teko bétuk úttiapo tékipanuahuame, bem tekem yöreka tüisi am bítpo yúmala, bueituk jume Diosta téhuam entok ä nokihua kaa juënasi ámet noknä béchibo.

² Entok jume úttiapo tekipanuame Cristota súaleme tekokame, katem kaitäpam bít báare; ál-lem chë júne түlisi am tekipanuarua, Diosta am súalë béchibo, entok Diosta am náké béchibo; tühuatam enchim bétana mabeta. İri kutti nokhuaka yore majtiahuame.

Huатemмеu bíchaa kaa béttek jiápseka al-leehuame

³ Inentaka jábe täbuiasi jita majtiátek, entok itom Señor Jesucristota noki түlisi huémта kaa ä jíä páman ä huériáteko, Diosta yore majtiähui entok Dios huáatihuá páman júne kaa aneme,

⁴ áu jábeleka kaita täya. Entok kaa huitti jüneiya. Náu nok nássuahuamta jíba musäule; ímí yeu tómte jü jita kaa nat türihuame, náu nássuahuame, juëna nooki entok jita yoret innëhuame,

⁵ jume yoremem bem kóba súahuapo kaa tühuata kaa huéeläpo jípureka, náu nok nássuame. Jü lütüria kaa ámet aayuk, Dios huáatihuábey tómí yö báreka. Katë ámemak hueram báare.

⁶ Të chë yún béjhuaa áma ayka, jum Dios huáatihuäpo, entok buéresi al-leehuame áamak huéiye, jü itom jípurëmak al-leäteko.

⁷ Bueituk kaitate ániau äbo kóm nüpala, entok huitti nokhuäpo kaitate ím yeu huériunake.

⁸ Júnentaka itom buänakeu entok itom sánkonakeu jípureka, íkäite jípureka al-leenake.

⁹ Bueituk jü tüisi jita jípu péehuame kömam tábbe; huanärim áma emo kurialataka tatahua, entok jü yún buéresi jita áttea péehuame juénasi chäka. Íri jume yoremem emo tárutuaka am tetejale.

¹⁰ Bueituk jü tómíta tüisi musäulihuäpo, síme kaa tühua áma yeu huéiye. Inëlim huate ä áttia péakam Diostat bem eähuim tárük, entok kökosi éehuame ámet tápunak.

Jü tü Dios éehuamtat nássuahuame

¹¹ Të empo yoreme, Diosta yöreme, íkäi símete tö búite. Lútula éehuamta jíbe huéria, Dios huáateka, at eäka, yore nákeka, yánti jiápseka jita boobíchaka, entok kaa béttek jiápseka.

¹² Jü tü Diostat éehuamtachë nássua; em mámpe ä buísse juka yü jíapsihuamta; bueituk iári béchibo Dios enchi núnnuk, éntoke juebenam bíchäpo Cristotat éehuamta emo ä mabetak tíaka ä täyatebok.

¹³ Én entok, Diosta bíchäpone nésauta enchi mákka. Áapo síme ayukamta jíapsitua, entok Jesucristota bíchäpone két enchä mákka, Áapo Diosta bétana tüisi nookak, Poncio Pilaatota bíchäpo.

¹⁴ Ikäi nésautë tüisi ëeria, kaitamak ä kükütiaka, entok kaa emót nokteboka, itom Señor Jesucristota yeu máchiaü tájti.

¹⁵ Íkäri tiempota yúmak ä bíttebonake, jü huitti al-leerita jípuremente. Áaposu ä éä páman nésahueme; reyesimieu Rey entok yoiyöturimieu Yöhue.

¹⁶ Áapola jü huépülaka jíba kaa mumukeme, entok machiriapo aane; kaabe ára áman kiimu. Áapörík kaabe yoreme ä bil-la, entok kaabe ára ä bitcha. ¡Áapörík béchibo jíbatunake ä yörihuähui entok símekut ä nésahuëhui, jíbapo béchibo! Júnentunake.

¹⁷ Jume ímí ániapo riikom, ámechë nésahue, katim emo buérialinake, jü bem ríkorache kaa am ée sáuhue, bueituk kara síme tühua át boobittu; ál-la Dios jíapsamtachem am ée sáuhue. Áapo kaita ámpoleka símeta itom mámaka, itom áy al-leenakë béchibo.

¹⁸ Të tühuata johuäpom rikomtu sáyhua, entokim kaita ámpoleka jábeta mik sáyhua.

¹⁹ Inëlim kutti éehuamta símek béppa béj-rek jípunake, taahuata äbo yebijnakemta béchibo, entokim yü jíapsihuamta jaatianake.

Ä chúpëpo Pablota nésaui

²⁰ Jee, Timoteo, huaka em emou nokhuamte ëria. Én éntok, kate ä nok jikkaja, juka nokta kía jájaana nokamta entok türik nanasontemta junne, entok jü kía jájaana nooki, “buére jita yún täyahua” ti téttehuaahuamta.

²¹ Bueituk huate íkäi súaleka, Diostat éehuamtam tójjak.

Jü Diosta tü éehuame emomaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojteri Timoteotahui

Teboteri

¹ Inapo, Pablo, Jesucristota apóstol Diosta éäpo, jü jíapsita itom mák rókakä pámani, Cristo Jesústa huämi.

² In usiahuari nakhuame Timoteotahui. Diosta tü ehuamta, entok yore nák jiokolëhui, entok yánti jíapsihuame emo béchibotunake, itom Áchay Diosta bétana, entok itom Señor Jesucristota bétana.

Cristota bétana nokhuame

³ Diostane baysauhue, Áapöríkúu ín tekipanoä béchibo, kaachin éaka, jume ín yoyöhuaripo naateka. Emoune huáate, Diostau enchi buanriaka taahuarit entok tukaarit naa búrujtí.

⁴ Jíbane emou huáate, entok em ópuammehui, entokne enchi bít péiya, al-leerimmeyi ino tápunia báreka.

⁵ Bueitukne áu huáate, juka huitti Diostat éehuäu em jípurëhui. Bát ä jípurey, jü em ma yohue Loida, entok em áiye Eunice. Én éntokne tüisi jüneiya, enchi két ä jípurëhui.

⁶ Kíalíkune ínel emou jiaahua: Áuhuë ä jáyaktitua, juka Diosta bétana em mabet-ri, júnaköri nee emo béppa mamteko.

⁷ Bueituk Dios kaa espíriutu nahui éehuamta itom mik-la, ál-la juka espíritu úttiakamta, entok yore nákhuaamta entok huitti éaka áu yüihuamta.

⁸ Íäri béchibë kaa tihueka nooka, itom Señorta bétana; entok katë ínoy tiihue, bueitukne Áa béchibo pereesotaka aane. Ál-lë jiokot machisi ansimeka júne át huéiye jü evangeliochi, Diosta úttiärammeyi.

⁹ Dios huépul éehuamta itom jípu ñaaka itom jínëuk entok santosi itom núnnuk, kaa itom ára jita joä béchibo, ál-la ínel ä yuktialä béchibo, bueituk yore jiokoli-huamta itom mákkak, Cristo Jesústa huämi, bannaataka kee jee ániata ayukäpo naateka.

¹⁰ Ä tü éehuäpo Jesucristo itom jínëumta yeu machiriala. Áapo juka kókkohuamta kaitapo tahuariaka itom úuhuaaka, machikun juka jíapsihuamta yeu tójjak, entok evangeliota huám jíbapo béchibo kaa kókkohuamta.

¹¹ Dios nee áma yuktiala, apóstolpo entok maestropo nee nok ñaaka, jume kaa judíommehui.

¹² Íäri béchibo yún jiokot machika inou simla. Tëne kaa áy tiihue, bueituk inapo jüneiya jábeta ín súalekähui; entokne tüisi jüneiya: Áapo simek béppa úttiaka ín jíapsi ërianake, huári taahuarit äbo huémachi.

¹³ Katë ä tójjä, huaka nokta tülisi huémta, ino bétana em jikkajakähui, juka Diostat éehuamta entok yore nákhuaamta Jesucristota bétana ayukamta.

¹⁴ Juka simek béppa türík itom mák-rite ëria, Espíritu Santota ítot anë béchibo.

¹⁵ Béjë jüneiya, sime jume Asia buiärapo joome nechim tö sájjak; ámemak näikiari, jü Figeelo entok Hermoogenes.

¹⁶ Diosta yore jiokolëu ámeu ayunake, jü Onesíforota familiabehui, bueituk áapo juebénasi jíapsi yéjtehuamta inou nüpak, entok kaa ínoy tiihuek, nee pereesotuk junne.

¹⁷ Ál-la buere joära Romau yepsaka kaa jimyoreka nee jariu táyte, nee ä téäu núkisi.

¹⁸ Diosta yore jikolëu áa béchibotunake, Señorta éä pámani, huäri taahuarichi. Émpë tüisi jüneiya, jáchin itom ä aniakähui jum pueblo Efesopo.

2

Jesucristota tü sontaaro

¹ Én éntok empo, Diosta sualhuäpo ín üusi, úttiätë áma nüye, jum Diosta nésaupo ára jita johuäpo, Jesucristota bétana.

² Juka juebenam bíchäpo nokaka ino bétana em jikkajakäu, íkäre ámeu noknake, jume oohuimmehui, kaa emo náyoteka huitti katemmehui; ímëchiri jume huatem ára majtiahüä yúmalasi ámet ayunake.

³ Empo jikot kókosi éake jiápsa, Jesucristotau türi sontarotaka bénasi.

⁴ Jábe sontaro júne ä tékil tójaka kara täbui tékilpo áu sütia, bueituk huaka sontaro tékilpo ä núnukamta al-leetua báreka.

⁵ Entok kétchi jum yeyhuäpo yö báreka úttiata joame, kaibu yölataka tahuanake, juka reglata jiäpo áman kaa yeehuekäteko.

⁶ Jü buíata éechame bát tekipanuanake, juka etta chúpey ä nü béchibo.

⁷ Áachë suuhua, jü ín nokäbechi; bueituk Áapo jü Señor símekut enchi át jüneetuanake.

⁸ Jesucristotahuë huáate, rey Davidta animmak huéri, entok kókkolam násuk jábitekame, ín evangelio jáuläpo.

⁹ Íkai nokta béchibone kókosi jikot johua. Juëna yóremta bénasine pereesoteri; të jü Diosta nooki kaa pereeso.

¹⁰ Inëline kaa huanti simeta mabeta, jume Diosta bétana yeu púarim nákeka, bempörim két jínëuriata am jájamnakë béchibo, Jesucristotau huämi, símek béppa uyyori kaa lülütemtamaki.

¹¹ Íri nooki tua lütüria:
Bueituk áamak kókkokätek,
kétte Áamak jíapsinake;

¹² jikot aneka jiápsakätek, áamakte nésaunake.

Ítapo kaa ito ä täya tíäteko,
áapo két kaa itom áu täya tíanake.

¹³ Ítapo kaa lútula katëtek, Áapo jíbapo béchibo lútulay.

Bueituk Áapo, “kanne ájária”, ti kara jiaahua.

Jü ä tekipanoäpo tüisi huéeme

¹⁴ Íkäre ámeu huáati sáuhue, Señorta bíchäpo, huitti ámeu nokaka: “Katem náu nok nássua.” Íri kaitäpo tatahua; ál-la juka emo táruhuamta ámeu johua, jume ä jikkajammehui.

¹⁵ Símete tülisi yáaka, Diostau emo yeu ketcha, tekipannualero ténasi, kaita tihueka, Diosta noki lútula ä huëpo áman ä nooka.

¹⁶ Katë kía kaa türík kía kuttílasi yun nooka, bueituk jü junëli bem kía nokähui chë júne juënakun bíchaa am huéria,

¹⁷ entok bem nokäu sähua kaa yoyoremta bénasi yoret kikkimu. Júnelim ayula, jü Himeneo entok Fileto.

¹⁸ Lütüriatam sékana bíchaa tö sájaka, täbuiasi jiaahua: “Jänituk jume kókkolam béja jábitesula.” Inëlim jáka, huatem Diosta súaleme huitti Diostat éehuamta kóm táb-ria.

¹⁹ Të Diosta noki kutti káttek, jïojterita jípureka: “Am täya jü Señor, jume ä ättiirim”; entok: “Sïmetaka huame kusisi Cristota téhuampo áu nokame, juëna böotam tóijnake.”

²⁰ Të buére jóapo yún jita yáataka áma ayka, oropo entok platapo yáataka, entok huate kútapo yáari, huate éntok babupo; ímëri huate jita musäla machik áy jo béchïbo, huate éntok kía jita chïcha machik áy jo béchïbo.

²¹ Të ínëli jü jábe chïcha machik áu úhuaakame huéchiapo tahuanake, Diosta úttilhuäpo. Ä nésaupo huépulta bénasi áu nüyeka, Señorta béchïbo, sïmeta ára jonake; entok kaa áu ámpolnake, türi tékilta béchïbo.

²² Huaka jübua yötuahuäpo kaa huéeläpo jita musäulihuamtë tójaka lútula jiäpsa, Diostat éaka, yore nákhuaamta jípureka, entok yánti jiäpsihuamta, jume kaa chïcha machik jiäpseka kusisi Señortau nokammaki.

²³ Akë ä tójja, juka kia nok nássuahuamta, bueituk jünéaka, náu nássuahuamta ä huériähui.

²⁴ Jü Señorta tekoka tekipanuame náu nássuahuäpo kaa áu türinake; ál-la sïmemmak tülisi áu hueriunake; yúmalasi ára yore majtianake, entok jiokot anhuamta ára jipunake.

²⁵ Kaa béttek jiäpseka ámeu noknake, jume ä béj-reka nok nássuame; jamak júne Dios emo am jiäpsi kuaktituanake, lütüriata bem täyanakë béchïbo.

²⁶ Éntokem áma emo yeu huíknake, jum diablota am sumaläpo, pereesotaka am jipurëpo, ä nésau am jotua báreka.

3

Ániata lütiseyo jume yoremem jachin emo nünakëhui

¹ Íkäre két jünériapo yúmala: Jume taahuarim lütiseka huéeyo, jü tiempo süm éehuame yebijnake.

² Bueituk yoremem annake, bempo jíbatu báreka, sïmeta bempola huáatíame, junneria jéhuia emo úttileme, bem ómtirat éame, Diosta béj-reme, bem áchayim kaa nésauta joriame, kaita baysahueme, entok kaa türik jiäpsekame;

³ huatemmeu tülisi éehuamta kaa jípureme, kabeta säbuilame, jábetat kía nokame, kaa áu jiäpsi yüeme, juka kaa pappeamta kaa jiokoleme, jume tühuata omtíame,

⁴ jume ama bétana jábeta bébame, jume kaa huantiachisi emo nüyeme, jume tüisi emo jítaleme, entokim juka bem áy al-leenakeu jíba huáatíame, Diosta béppa.

⁵ Ímëri Diostat éehuamtam jípuremta benanake, tem juka tua Dios éehuamta kaa jipunake.

Katë ámemak emo türe.

⁶ Bueituk ímëi ínel jóahuammet kimuka, am núk sásaka, jume ili jáamuchim, pereesom bénasi, kaa türik ámet áusülik. Jü kaa tühua kaa huéeläpo ámet ayuka am huíksime.

⁷ Ímëi jíba jita emo majtia, tem kara ä jájame, juka lütüriata, ä täya béchïbo.

⁸ Jáchin jü Janes entok Jambres Moiséjtam béj-reka jáptek, ínëli kétchi, ímëri lütüriatam béj-reka kaate; bueituk jita täyahuäpo emo náyotehuame ámet tápuni, entokim Dios huáatihuäpo kaa jehuiteriari.

⁹ Tem béja kaa bát bíchaa kannake; bueituk jü kaa tüisi bem anëu sïmem bétana täyana, huámëi bénasi.

Pablo nokta ä chupëpo Timoteota tejhuak jachin jita ä yáanakëhui

¹⁰ Të empo ä huéria, juka enchi ín majtiähui, jáchin ín jiäpsähui huatem bíchäpo, huaka huitti éaka ín huáatiähui, entok jáchin ín Dios huáatëhui, entok jáchin yánti

ín jiapsähui, entok yore nákhuahta jípureka, entok kaa huánti jiápseka sîmeta ára ín joähui,

¹¹ Diosta kaa súaleme bétanane guók jájjasuri, entok juka kökosi machik ín innēsuri. İri inou yeu sika imey pueblompo Antioquíapo, Iconiopo, entok Listrapo; tüisi ín guók jájjahuakapo béttesi inou siika. Të İkäi sîmeta bétana jü Señor nee áma yeu huikkék.

¹² Entok sîmetaka Dios huáatihuäpo Cristotamak santosi jiápsi báareme bem guók jájjanäu ámeu ayunake.

¹³ Të jume kaa tü yóremem entok jume yore bäi táttähuame, jum kaa tühuata bem joä pátakum, chë júnem kaa tühuata jonake, huatem bäi táttähuaka, entok bāitaütaka.

¹⁴ Të empo, kate ä tójaka jība ä johua, juka em täyakähui, entok tüisi jünéaka jābeta bétana em ä täyalähui.

¹⁵ Bueitukë ili usitaka naateka ä tatäyak, juka Diosta noki jiojteri. İmëri aram enchi kóba súatua, jínëuriata béchibo, Jesucristota súalhuä pámani. ¹⁶ Jü sîme noki jiojteri Diostat yeu simla, entok huéchiapo huéiye, yore majtia béchibo; entok juka kaa tü ayurita yuktiaka ä innëtebo; entok juka kaa tülisi yáata ára rütuktia; entok juka lútula jo báahuamta ára yore majtia.

¹⁷ Bueituk jü yoreme Diosta nésahui joamta lútula jiápsinakë béchibo, simëku jita ä araunakë béchibo, jum tühuata ára ä jonakëpo.

4

¹ Nésautane em mámpo yétcha, Diosta bíchäpo entok Señor Jesucristota bíchäpo. Áapo jume kókkolammet entok jiápsammet yäura nokta chúpanake, júnakoy táapo reytaka ä yepsäpo.

² Diosta nokië nooka, juebénasi júchi Bénasi İnel éehuayo, entok kaa İnel éehuayo. Juka kaa tü áyurita yuktiaka, lütüriate ä innëtua, Diosta noki kuttílasi huéhui. İkäre am téjhua, yánti éaka, Diosta noki jība äjāriatukähui.

³ Bueituk tiempo äbo yebijnake; huanärım juka Diosta noki tua yúmalasi entok kuttílasi huemta kara mabetnake. Ál-lam senuk jıkkaij báreka, elësikisim ä innëaka, huanärım juebena yore mamajtıame náu tóijnake. Huanärım am majtianake, bem ä türepo entok ä huáatiä pámani jıbba.

⁴ Entokim lütüriata kaa jıkkaij báreka ä omoutenake, cuentom kia ettejoariata ayukäu bícham kannake.

⁵ Të empo sîmekuchë yúmalasi emo jípуре; juka jiokot anhuamtë yánti éaka mabeta; evangelista tékiltë johua; sîmete yáuhua, juka Dios nésauta em mabetakähui.

⁶ Bueituk İnapo béja muk báare, Diosta béchibo; jü taahuari ín simnakeu béja yúmase.

⁷ Tühuapo nássuahuamtane yáasula; entokne át simsula jü böochi; Dios huáatihuamtane ín jiápsipo ëriala.

⁸ Ėn éntok, jü coroona lütüriata huë páman täyahuame nee boobíchaïhui. İkäi nee máknake, jü Señor lútula Juez, huäri taahuarichi. Entok kaa nee jıbba, të sîmem huame ä nákeka ä boobíchaïhuime.

Jita jachin am yáanakëhui áapo am tejhuak

⁹ Bamsekë läuti nee äbo bitcha.

¹⁰ Bueituk jü Demas nee tō simla; kaa tühuaata ániat ayukamta tutüreka, jum pueblo Tesalónicau bíchaa siika. Crescente Galacia buiärau siika; Tito éntok Dalmacia buiärähui.

¹¹ Lucas jíba inomak aane. Marcoste núnuka inou ä huéria, bueituk ára tüisi nee ania, imi tékilpo.

¹² Tíquicotane buere joära Efesou bíttuak.

¹³ Äbo sikätekë jume kapotemë inou nüpa; pueblo Troaspone am tö siika, Carpota jóapo. Jume librom entok jume pergaminom, ímërë chë júne kaa koptia.

¹⁴ Alejandro jü sisiguokta tekipanuame, Diosta tühua nee tóij iaaka, juebénasi kaa tüisi anhuamta inou yáala. Áapo Señor ä béjtuanake, juka jita ä joä béchibo.

¹⁵ Émpë áa bétana két emo suaya, bueituk ítobia kíktek, tüisi itom nokäu bėj-reka.

¹⁶ Tua bát nee ino nok-riäpo kaabe inomak taahuak; simetakam nee tö sájjak. Íäri bétana Áapo Dios jukai kaa ama am naikirianake, am jiokorinake.

¹⁷ Të jü Señor inomak aanek, úttiata nee mákaka, bueituk ínëli inou huémta násuk jü Diosta bétana nokhuame ára yáatuk, sime Diosta kaa súaleme ä jikkaijnakë béchibo. Ínëli jü leónta teni kaa nee buäka.

¹⁸ Jü Señor nee áma yeu huíknake, sime kaa türík ayukäpo, entok téhuekapo reytaka ä nésahuapo nee jípu báreka nee suayanake. Simek béppa ujyoori áa béchibotunake jíbapo béchibo. Júnentunake.

Teboteri entok Diosta tü eäu ä chuppepo

¹⁹ Priscata entok Aquilatë tebotua, entok Onesíforota jóapo jomeme.

²⁰ Erasto pueblo Corintopo taahuak. Trófimotane éntok pueblo Miletopo tö siika, kökoremta.

²¹ Séberia tiempota kee yúmaye äbo huéiye. Eubulo, Pudente, Lino entok Claudia enchim tebotua, entok sime jume hermaanom.

²² Áapo Señor Jesucristo em espíritumak annake. Jü Diosta tü éehuame enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Títotau Ä Jïojtekähui

Teboteri

¹ Pablo Diosta saulero éntok Jesucristota apóstol, jume áapörík yeu púari Diostat ehuápámani, éntok jü lúturiata täyahuäpo jum emo jiokölihuä pámani.

² Jum jita jíba boobít-huäpo yü jíapsihuäpo. Jum Diosta kaa yore baytahuäpo, yore ä mak-rokkak, kee jee ániata yeu machiay náateka.

³ Éntok taahuata yúmak ä täyatebok juka ä nooki, jume huatemmeu ä nokhuä pámani, íri ín mampo toijri Diosta itom jinëukamta nésaupo.

⁴ Titotahui, Cristota súalhuäpo tua ín üusi, Diosta tü eäu, yore nak jiokölihuame, éntok yánti jíapsihuame, Dios Áchayta éntok Señor Jesucristota itom jinëukamta bétana.

Jume pastorim éntok obispom jachin ministerio tékilta bem yánakëhui

⁵ Iäri béchibone isla Cretapo enchi tö siika, hua kaa tüisi huemta enchi rúktianakë béchibo, éntok síme buere joarammet pastorim enchi joa íaaka, nesauta enchi ín makakä pámani.

⁶ Íri, jü kaa turik bétana kaita át nok máchina, huépulak jíba jubnake, éntok Diosta súaleme úusinake, kaa turik bem joa bétanam kaa natuatunake éntok bem éäpo jíba jíapsihuäpo.

⁷ Bueituk úttea, jü obispo kaa türik bétana kaita at nok machiná Diosta tékil ä joapo kaa au buérialinake, kaa juënaratunake, kaa vino jilérotonake, kaa nássuäratunake, tómita kaa türik bétana huemta kaa úkulnake.

⁸ Al-la ä joapo ára huatem mabetnake, tühuata naknake, éntok suámsi au núnake, lútula jíapsinake, santosi jíapsinake, ä jíápsäpo áapo au yüeka au yekanake,

⁹ ára áamak ä tahuarianake juka nok lutüriata, ä majtíahuaka pámani, éntok ket ára ámeu noknákë, yore majtihuäpo kayta täbuiasi jípureka, éntok jume ä nok bójureka nokame ahuä temaijtuaka ä tü etuana, jünehuamta am maknake.

¹⁰ Bueituk ketunem juebénaka aane, jume lútüriata nok bėj-reme, jume kia jájana jítat nokame, éntok yore baytahuame, éntok chë junne jume circuncisiónta hueriame.

¹¹ Úttea huamei tem páttiabéchibo; bueituk síme joamim jíapsi násonte kaa tühuata am majtíaka, íkai joakam tómita yún koba báare.

¹² Senu áme násuk profeeta ínel jiaahua: “Jume cretapo joomem jíbam ára nókichi, animal kaa susuäram Bénasim maachi, jibuäram, obëram.”

¹³ Íri ä nokäu lútüria. Juari béchibo, kuttilasë ámeu nooka, juka Diostat ehuamta türik am jípunakë béchibo,

¹⁴ kaa jume judíom cuentommet suánake, éntok huame yorémem nesauriachi, bueitukim lútüriata omoute.

¹⁵ Síme chicha machirata kaa jipure, jume chicha machirata kaa jipureme béchibo, të huame jíapsi nasontulataka kaita súaleme béchibo, síme chicha maachi; bueituk jü bem éeri éntok jíapsi suära nasóntula.

¹⁶ Diostam emo täya tíiya, të hua bem jita jóäubeyim ä omoute. Kujti machirata jípureka, Diosta bej-rekam jíápsa, jita türik júne kara joaka.

2

Jü lútüriata yore majtíahuame

¹ Të empo Akë ä nooka juka kaa täbuiasi huemta yore majtíahuamta.

² Jume yoiyöturim yúmalasim suamsi emo nüname, kaa yún nokaka, suamsi, emo yörihuäpo tülisi, Diostat ehuäpo kaa täbuiasi, emo nakhuäpo, entok ára jita böbithuäpo. Jiapsina, áma yeu huée béchibo, jum kaa tühuapo.

³ Ínëli jume jamyóyölam, bem jiápsäpom yörisi machisi emo nüname, kaabetat kia nokaka, vino jihuame kaa am yuínake, tühuatam ára majtianake;

⁴ jume jáamuchim chë kaa yoiyöhuemim majtianake, bem kunam am náknakë béchibo, éntok bem asoam,

⁵ entokim suamsi emo nüyeka, kayta kaa türük joaka, bem joam am suayanakë béchibo, tü jiápsitam jipunake, bem kunam bëtukim emo am nüname béchibo, bueituk Diosta nokibet bette nokta kaa ä bétana noknä béchibo.

⁶ Alë bénasi kétchi, jume jübua yoiyötume kuttílasi ámeu nooka: suamsi emo am nü sáhueka;

⁷ símepë bat emo ketcha ejemplopo, tekilpo türük joaka, yore majtiahuäpo, yúmalasë emo bittebo, entok suamsi,

⁸ nokta türüpo entok kara omouteta, bueituk jü ä bėj-reka huéme ä tiunakë béchibo, entok kaita juénak enchim bétana nok machik jipureka.

⁹ Éntok jume saulerommehuë kuttílasi nooka, bem tékom bëtukim emo nüname, símeku am türeu jonake, katim elaka am nok bejnake;

¹⁰ kabeta baytahuaka jita ä ühuanake, ál-la símeku ä bitteboka lútula au nüname, bueituk símeku jü Diosta bétana yore majtiahuame itom jinëume üjyorisi bittunake.

¹¹ Bueituk jü Diosta tü eäu áu bittebo, síme yoremem jinëuriata makbareka,

¹² itom majtiaka, juka Diosta kaa yörihuau tojaka, éntok juka ániapo kaa türük úkulhuamta, juéna éerita tójaka, ímite jiápsinake suamsi, lútula entok Dios huáateka,

¹³ juka tüisi al-lehuäpo mabet-báahuamta boobíchaka, entok ujyorisi au yeu machirianakeme jü buere Dios, éntok Jesucristo itom jinëukamta,

¹⁴ jü ito béchibo au tojakame, síme kaa türüku itom jinëu báreka, éntok tossaala itom báksiaka ä pueblo attiapo itom jipu báreka, éntok tü tékilta johuäpo naybuk-riata jipureka.

¹⁵ Íkäre ámeu nooka, kuttílasi éntoke yäura úttiata jipureka kaa türi bem yáari am toij sauhue. Kaabe kaa kia kaitäpo enchi jipunake.

3

Lútula jíapsi jipuhuame Diosta tü eäpo

¹ Amëhue am huatisauhue, jume gobierno tékilta jipureme entok yäuram ne-sahueme áme bëtuk emo am jipunakë béchibo, nesautam jonake entokim at jiapseka tékilta jonake.

² Kaabetachim juénak noknake, katim nássuäleromtunake, ál-lam huatemmakim tülisi emo jipunake, simë yanti ehuamta bittteboka síme yoremem bíchäpo.

³ Bueituk itapo ket bannaataka kaa susuakay, katte Diosta nésaupo rejtey, chikturataka, síme juéna éerita bëtuk ito jipureka. Kaa tühuapote jiápsay, éntok jita ito nat úkuleka, kaa bibit péehuaka, éntok huatem kaa bibit péaka.

⁴ Të juka Dios itom jinëukamta tü ehuamta itou yeu machiako, éntok síme yoremem ä nákehui,

⁵ itom jinëuk, kaa lútula huëpo tuhuata itom yáakä béchibo, ál-la itom ä nak jiokolëpo, bajsiahuaka bemélasí tomtihuäpo, entok Espíritu Santopo bemélasí ä yahuakapo.

⁶ Jü, buéresi yüni itot ä chíbejtiakähui, Jesucristo itom jinëukamta bétana,

⁷ bueituk lútula jíapsihuamta ä tü eäpo jipureka, amakte herenciata jipureka tahua, yü jíapsihuamta itom boobichä pámani.

⁸ Īri nooki huitti lútüria, Íachiri katë kom eaka, kutti am téjhua, bueituk jume Diosta súaleme tü tekilpom jíba emo jipunake. Ímëri türimme, éntok yoremem ania.

⁹ Të juka nokta kaa nau bataka huemta katë ä jikkaijbáare, entok juka nat tomti kat-huamta bétana kia nokhuamta, entok juka leyta bétana nau nok nássuahuamta, bueituk kia bejja entok kaitapo yore ania.

¹⁰ Jü yoreme emo näikimtehuamta joamta, séjtuli entok guosa kuttílasí áu noksuka, pakunë yä tahuaria.

¹¹ Juneate hua ínëli áu nasontekame, Diosta bejre, entok bette noki at chuppe, juka bette nokta at chupe béchibo.

Jíta ä yánakeu bétana au nokak

¹² Artemasta ö Tíquicota émou nee bíttuako. Emo bamijtuaka pueblo Nicópolispo inou yepsa, bueituk júmüne, síme séberia tiempopo tahua báreka eiya.

¹³ Jü Zénas leyta yúmalasi täyame éntok Apoolojta, al-leake am boo tojja, kayta ámeu bñnakë béchibo.

¹⁴ Jume itomak aanim am áraunakë béchibo, jum tü tékilta johuäpo. Bueituk jume jita ámeu bëyemmehui am anianakë béchibo; bueitukim ínëli huatem tuhuata joorianake.

Teboteri éntok ä chupëpo Diosta tü eähui

¹⁵ Síme jume ínomak aneme enchim tebotua. Jume Diostat ehuäpo itom nakemë tebotua, Diosta tü eäu enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojteri Filemóntahui

Teboteri

¹ Pablo Jesucristota béchïbo pereeso, entok jü hermaano Timoteo, jü nákhuame Filemóntate tebotua, itomak tekipanuumta,

² entok kétchi hermaana Apia nákhuumta, entok Arquipota, Diosta tékilpo itom jáläekamta, entok huame Jesucristota súalhuäpo náu aanim, em jóapo nau yayajame.

³ Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaktunake, Dios itom Áchayta bétana entok itom Señor Jesucristota bétana.

Filemón Diostat éiya entok huatem nákke

⁴ In Diostane baisahueka emou huáate, oraciónim ín joä beleki,

⁵ bueitukne ä jíkkaja, Señor Jesucristota súaleka em ä nákéhui, entok sïmem huame Diosta bíchápo huélpülsi emo nüyeka jiápsame.

⁶ Huä Diostat éehuame huatemmeu em nokäü, huitti át jüneehuumta enchi máknake; ínëli sïme jü tühua enchimmet ayunake, Cristo Jesústa huämi.

⁷ Bueituk tüisite al-leiya, entokte jíapsi yéjtehuamta jípure, em huatem náké béchïbo; bueituk empo, ín saila, jume Diostau bíchaa huélpülsi jiápsame bem jíapsihuum óusi éiya.

Pablo Onésimota béchïbo jiokot jiaahuak

⁸ Huäri béchïbo, Cristota bétanane lütüriata jípure jiöbe, emót ín nésaunakë béchïbo, hua jita chë türik bétana,

⁹ tëne emou jiokot jiaahua, yore nákhuumta téhuampo: inapo Pablo béja öla, entokne pereeso Jesucristota béchïbo.

¹⁰ Én éntokne ín üusi Onésimota béchïbo emou nooka, nee pereesotuk Cristota bétana yeu yoremtukame.

¹¹ Huä bannaataka kaa emou türiakaihui, të ëni emohui entok inou júne türi.

¹² Én éntokne júchi emou ä bíttua. Akë ä mabeta, em nee mabetäpo Bénasi.

¹³ Bueituk inapo inomak ä tahuatua péa jíöbe, enchi kara inomak anëpo, nésaute nee ä joria íaaka, ímï cárcelpo evangeliota béchïbo pereesotaka ín anëpo.

¹⁴ Tëne kaita yáa báare kaa em ínel éäpo, bueituk ínëli jü em tü éeri kaa útteata ä yáriä béchïbo, ál-la em júnen éäpo.

¹⁵ Bueituk jamak íäri béchïbo au näikimtek emo bétana, jaiki huásuktiapo jani, én éntok bát bíchaa sïme huásuktiapo enchi ä mabetnakë béchïbo,

¹⁶ të ëni kaa súmataka enchi tekokam ténasi, të ál-la chë junne, súmataka béppa, ä sailaka tüisi ä huáatia ténasi. Ínapone tüisi ä nákke, të jíbatua empo chë junne. Ä yoremtukä pámani, em ä nákéu türi jiöbe, të chë júne müsäla maachi, jü em ä náknakëhui, Cristota súalhuäpo.

¹⁷ Én éntok ä junëlitunakey, Cristota súalhuäpo empo inomak huëtek, Akë ä mabeta, em nee mabetä Bénasi.

¹⁸ Entok jítäpo júne kaa tüisi émomak tahuaka enchi huikiriätek, juka enchä huikiriähui, ínohuë ä tójja.

¹⁹ Ínapo Pablo ín mámammeyne ä jiojte: ínapone ä béjtuanake. Kaa täbuiasi emou jiau béchïbo, émpë chë nee huikiriia.

²⁰ In saila Señorta súalhuäpo, arë nee ania jani; nechë jíapsi yétcha, jimyore béchïbo, Señorta súalhuäpo.

²¹ Emoune jïojte, juka nésau éehuamtat ára em joäbet éaka, jünéaka chë júne ín nokäu béppa em ä yáanakëhui.

²² In áma emou yebijnakehuë huéchiapo jípure; bueïtuk Diostau enchim buaná béchïbo júnentunake, jü áman enchim ín bínnakëhui.

Teboteri entok Diosta tühua

²³ Epafra enchi tebottua; áapo ínomak pereeso Cristo Jesústa béchïbo.

²⁴ Entok huate két enchi tebottua: Marcos, Aristarco, Demas, entok Lucas, ínomak tekípanuame Diosta tékilpo.

²⁵ Itom Señor Jesucristota tühua enchim jíapsimaktunake. Júnentunake.

Jü Carta Hebreommeu Jiojteri

Dios ä Üusihua bétana nok-la

¹ Dios juebénasi noksulatukay yún kaa nanäla machisi júnak táapo täbui taahuarimmechi, jume áchayhuarimmehui, profeetam huämi.

² Én ímëi taahuarim chúkula huëpo ä üusihua huämi, itou nok-la. Íkäi éntok ä yö yáaka sîmeta ä mámpo tójjak; ániata éntok áapörík béchîbo yáuhuak.

³ Áapo ájária jü bélojkosi sîmek béppa Diosta ujjória, éntok tua alëbenna sîmeku, sîme ániat ayukamta jíapsitua, sîmeta tútti jîpure ä nok úttiärayi. Éntok Áapo mukuka sîmek béppa tülisi itom báksiak, kaa tü yáarim itom úuhuaaka. Huanäi ámani jikat jü tua yörisi machik bátam bétana yejtek.

Jü Usiari ángelesim béppa chë yörisi maachi

⁴ Íäri béchîbo ángelesim béppa chë yörisi machisi tahuariahuak, éntok bempörim béppa chë yörisi machi téhuam mákhuak, tua Diosta ä üusi béchîbo.

⁵ Bueituk, ¿jauhueysu Dios jabe ángeltau ínel jiaahuak:

Émpë ín Üusi;

ínapone én em Áchaytaka taahua?

Éntok kétchi:

Ínapone én áa béchîbo áchayhuari;

áapo éntok ín üussitunake.

⁶ Éntok kétchi, juka kësam huéríta ániau kóm bíttuaka jume ángelesimmeu ínel jiaahua:

Tónommeyem áu jápteka ä yöre.

⁷ Jume ángelesim bétana éntok kët ínel jiaahua:

Ä ángelesim jekata bénasi johua;

jume nésauta ä joriame éntok táij bétemta bénomme.

⁸ Éntok ä Üusi bétana ínel jiaahua:

Dios yörisi machi bankopo káteka, jíbapo béchîbo nésahue,

éntok jü kuta em réytaka áy nésahueu huitti lútula huéeka bíttu.

⁹ Juka lútula jíapsihuantë nákke;

të juka kaa türík éntoke kujti eäke kaa huáatia.

Íäri béchîbo Dios enchi áma yeu púuhuak.

Jü em Dios éntok müsäla machisi al-leehuamta enchi mákka,

em jáläim béppa.

¹⁰ Éntok íkäi kët nooka:

Empo, Señor, sîmeta naatëpo buíatë yáuhuak;

jü téhueka junne em mámammey yáari.

¹¹ Íri lütinake, të empo jíbapo béchîbo tahuanake;

jü huatë éntok súpem bénasi moylake.

¹² Éntok huépul súpem bénasë nat am tóttianake,

éntoke chúkula täbui bemela súpem béchîbo am nakulianake.

Të empo katë täbuiasi tahuanake, éntok em huásuktiriam katim lütinake.

¹³ Bueituk jauhuey taaposu Dios, jábe ángeltau ínel jiaahuak:

¿Ímire ín bata bétana yejte,

jume enchi bej-reka kateme em guókim bétuk nee am órëu tájti?

¹⁴ ¿Jachum kaa espíritu áusüli, jume Diosta tékilpo aneme? Ímëri juka jínëurita mabetnakeme bem anianakë béchibom äbo bíttuari.

2

Jü buere jínëuria

¹ Huäri béchibo, úttia tüisi át suaka itom ä bínnakehui, juka Diosta noki itom jikkajakähui, juka itom súalëu kaa koptiä béchibo.

² Bueituk jü noki ángelesim nokakäu huitti taahuak; entok jume Diosta bėj-reka ä nésauri kaa bem yáakäu, lútula éehuäpo júne két bette noki ámet chüppuk.

³ ¿Jáchisute áma yeu sákanake jáni? ¿Juka jínëuriata tüisi yörisi machik kía kaítäpo bichäteko? Jü Señor iäri bétana bát ä nookak, kësam huëpo; jume ä jikkajakame éntok itom ä téjhuak.

⁴ Ínëli Dios ä lütüriatey ámemaki. Jume señaalim entok buéresi huëpo kaa täyahuamta entok obiachik kara johuamtam johuay. Espíritu Santo éntok ámet ä näikimtey, ä éä pámani.

Jü yore jínëihumta yáakame

⁵ Bueituk Dios kaa jume ángelesim mámpo ä tójjak, juka ánia äbo huémta; iäri bétanate náu ettejo.

⁶ Të séjtul huëpo senu nookak, Diosta noki jïojteripo ínel jíaka:

¿Jábessa jü yoreme em áu huáatinakë béchibo,
entok jü yoremata üusi em áu yéebijnakë béchibo?

⁷ Íkäre yáaka ángelesim beu chë ili bétuk ä tahuariak.

Ä yörinäu éntok simek béppa ujjorike ä coronatuak.

Éntoke juka em yáakäu simate ä mámpo tójjak.

⁸ Simate ä guókim bétuk tahuariak.

Bueituk ínëli simeta áa bétuk tójaka, kaita yeu bëaka, simeta áa bétuk tahuariak. Tëte ketune kee jee ä bitcha, juka simeta áa bétuk tahuanakemta.

⁹ Tëte huákäi bitcha, juka ángelesim násuk ili bétuk tahuariahuakamta. Jesús ä yörihuäpo entok simek béppa ujjorik coronatuahuak. Jiokot áu ä sikäpo muukuk, bueituk Diosta simem náké béchibo kókkohuamta nüka.

¹⁰ Ínëli türiakay simeta áttiakamta béchibo, bueituk áapörík béchibo sime aayuk. Ä üusim simek béppa ujjorikum am huéria báreka, jum jiokot anhuäpo yúmalasi ahuä nütuak, juka jínëuriata áme béchibo yáakamta.

¹¹ Bueituk Dios santosi jíapsihuamta yore makame, entok jü santosi jíapsihuamta mabetame. Simetakam hupulaik jiba áchayek. Huäri béchibo jü Diosta Üusi kaa ámey tihueka am saila rókka,

¹² ínel jíaka:

Em téhuamne ín sailammeu noknake,
entokne yún emo náu tójlame násuk himnomne emo béchibo buiknake.

¹³ Entok júchi ínel jiaahua:

Ínapone át éenake.

Júchi éntok bemelasi ínel jiaahua:

Éni ínapo, entok jume usim Diosta nee mákakähui.

¹⁴ Jachin jume usiarim náu áchayek takaapo entok ójbopo am nanälaytukä Bénasi, áapo két takaapo entok ójbopo ánëli áu jípurek. Bueituk ímï huämi ä mukukábey, juka kókkokhuamta núk kátekamta kaítäpo tahuariak. İri béja jü diablo.

¹⁵ Huanäi kaítäpo am yáaka, áma yeu am huíkkek, jume simem kókkohuamta májhueka áa bétuk emo jípureihuim, bem kókkou tájti.

¹⁶ Bueituk tua lútüriapo kaa jume ángelesim aniak, ál-la jume Abrahamtat yeu kat-riam.

¹⁷ Íäri béchibo úttiatakay, símeku ä sailam bénatunakēhui. Ínēli yore nák jiokolihuamta jípureka huitti tiöpopo chē nésahue, Diosta nésahui joaka, entok juka pueblopo kaa türik bem yáari am úuhua.

¹⁸ Bueituk áapo két jiokot ansuk, kaa tühuapo jiöbilahuaka. Íäri béchibo áapo úttiata jípureka, jume kaa tühuapo jiöbilahuame ania béchibo.

3

Jesús Moiséjta béppa chē yörisi maachi

¹ Juntuksan Cristopo itom hermaanom yeu púarim, téhueka bétana núnutaka jiápsame, áachem suuhua, jü apóstol entok tiöpopo buere yäutat itom át éäpo, Cristo Jesústachi.

² Áapo kaakun bíchaa áu náyoteka ä yuktiahuaka páman jíba áu nūka, entok Moisés ketchi ánēli, símekuu jum Diosta jóapo.

³ Bueituk íri, Moiséjta béppa buéresi yörihuaka bít-hua, jachin jü kárita yáakame chē yörihuaka bít-hua, jü kárita béppa.

⁴ Bueituk jábe ä yáala, juka kári yáataka kátekamta; tē juka síme ayukamta, Dios ä yáuhuak.

⁵ Lútüriapo Moisés símeku kaa áu náyoteka tekipanauak, jum Diosta jóapo, ä sáyhuaka pámani. Íri lútüriataka taahuak, áa bétana tüisi nokaka.

⁶ Tē Cristo usiaritaka ájária, entok kárita béppa lútüriata jípureka. Íri kári éntok ítapote ájáriam, bueituk ítapo itom mabetakāu kaa ito náyoteka ä ériakātek itom jiapsāu tájti át éaka, entok juka jita boobít-huäpo ito jábeleka.

Diosta pueblo jimyoreria

⁷ Huäri béchibo, jü Espíritu Santo ínel jiaahua:

Bueituk empo ä nokāu én jikkajāteko,

⁸ katem enchim jiápsim námakasi johua,

júnak-riapo jume Diosta bėj-reka ánia bueka päriapo jiöbilahuaka ayukame bénasi.

⁹ Ímirim nee jiöbilak, jume enchim áchayim.

Nechim jiöbilak nee áma yumāu jüneria báreka.

Huanärim juka ín yáakāu bitchak, cuarenta huásuktiriampo.

¹⁰ Íäri béchibone ámeu öomtek, huamei nát tómti katemmehui, ínel jíaka:

“Jíbem náa kannake, enchim jiápsipo kaa yánti éaka, éntokem ín böom kaa täya báare.”

¹¹ Huäri béchibo ín öomtēu bát kéchakane ínel jiaahuak:

Kaibum áman kimunake jum inot jimyorehuäpo.

¹² ¡Áachem suuhua! Hermaanom, enchim násuk kaabe kaa türik jiápseka kaa ä súaleka áu náyotenake, jum Dios jiápsamta súalhuäpo.

¹³ Ál-lem chikti táapo kuttílasi náu nooka, ketune tiempota jípureka, bueituk ínēli kaabe enchim násuk námakak jiápseka annake, kaa türikuu baítaütaka.

¹⁴ Bueitukte Cristotamak ä áttiak, juka áa bétana itom jípunakēhui kaa ito nayoteka itom jiapsāu tájti, juka át éehuamta itom naatekāpo bénasi.

¹⁵ Én éntok íkai nokhua násuk:

Eme ä nokaü én jikkajakāteko,

katem enchim jiápsim námakasi johua,

jume júnaköri nee öomtituakame bénasi.

¹⁶ ¿Jábesamme, jume ä jikkaijsuka, ä öomtituakame? ¿Jachum kaa sime jume Egiptopo Moiséjтамak yeu sájakame?

¹⁷ ¿Jábemmaksu cuarenta huásuktiapo omtey? ¿Jachu kaa jume Dios bejrim yáakammaki? Ímëi bem takahuam éntok ánia see päriapom huátteka kókkok.

¹⁸ Entok, ¿jábemmeusu ä noki bát kéchaka am téjhuak, kaa áman am kimunake tíaka, jum áamak jimyorehuäpo? ¿Jachu kaa jume ä nésahui kaa yáakammehui?

¹⁹ Entokte am bitchak, kara áman kimuka am tahuakahui, kaita bem súalëra béchïbo.

4

¹ ¡Átte suaka Diosta máujnake! Bueituk jachinai junne jü jimyorehuäpo kimu báahuaka boobit-huame, huate enchim násuk aneme kara ä jájameka tahuanake.

² Bueituk itou két jíba ánëli nok-ri, jü bemela noki bempörimmeu bénasi. Të jü noki bem jikkajakähui, kaitapo taahuak, juka Dios éehuamta kaa am jípurekä béchïbo, jume ä jikkajakame.

³ Të itapo ä súaleme áamakte áman kimula, jum jimyorehuähui, ä jákä pámani: In omtëune bát kéchaka am téjhuak, kaa áman am kimunake tíaka jum jimyorehuähui.

Éläposu juka tékilta béja chúpasulatukay jiöbe, juka ániata naatekäpo naateka.

⁴ Bueituk séjtul huëpo jimyore taahuata bétana ínel jiaahuak:

Dios jimyorek sime tékilta yáasuka, jum guoy búsan taahuata huëpo.

⁵ Entok ímï júchi bénasi:

Katim áman kimunake, jum ín jimyorehuähui.

⁶ Huäri béchïbo, ketune huate bëye áman bem kimunakëhui, entok këtchi huame bát bemela noki ámeu nokhuakammehui, katim áman kiímuk, nésauta kaa bem yáakä béchïbo.

⁷ Én éntok júchi taahuata yétchak ëni, ínel jíaka: Chúkula tiempota simsuko, Davidta huam, ínel jiayhuäpo:

Eme ä nokäu én jikkajakätek, katem enchim jíapsim námakasi johua.

⁸ Bueituk Josué juka jimyore taahuata am mákakäteko, kaibu júchi täbui taahuarita bétana nok éiyey.

⁹ Huäri béchïbo ketune jimyore taahuari áma tahuala, jü Diosta pueblo béchïbo.

¹⁰ Bueituk jü Diostamak jimyorehuäpo kibak-lame, két tékilta yáasulataka jimyore. Dios két alë bénasi jimyore, ä tékil yáasulataka.

¹¹ Ámante kimu báreka éenake, jum jimyorehuäpo; bueituk kaabe áma áu náyotenake, huámëi bénasi, jum nésauta kaa johuäpo, kaa türiku.

¹² Bueituk jü Diosta noki jiápsa, entok simeku áma yuuma, entok sime kúchirim náu bíchaa buahuiakame bénasi chë mékka tájti ára jita chúktia. Jiápsichi entok espíritut junne ára kibake, óta tónoapo entok tuétanompo junne; entok juka yorem éeri jiápsipo ayukamta jüneria.

¹³ Jü yáataka ayukame ä bíchäpo kara ésothu, entok sime súpe joaritaka étapori ä bíchäpo. Huáahui lúl-late jápteka yeu ä buijnake, itom yáalähui.

Jesús jü buere sumo sacerdote

¹⁴ Én éntokte ä jípure, juka sumo sacerdoteta, téhuekata béppa jikau sikamta, Jesús jü Diosta Üusi. Áapörík súalhuápote jíba annake.

¹⁵ Bueituk ïri sumo sacerdote ára itom jiökoleka ára itom ania. Jüneiia ítapola kara itom áma yumähui. Áaposu két ito bénasi kara áma yúmam ténaka jiöbilahuak, të áapörikut jü Dios bejri kaita át aykay.

¹⁶ Áute rúktinake, tüisi át jiápseka, Diosta yörisi kátekäpo, juka nák jiokolihumta jajam báreka, entok Diosta tühuapo kaita bëaka jiokot anhuäpo yore aniamtahui.

5

¹ Bueituk sime sumo sacerdote yoremem násuk yeu púari, áme béchibo obisi an iahuaka Diosta bétana núnuri, juka Diostau bíchaa näikiata entok animaalim ójbo, jume Dios bejrim béchibo ä yáa iahuaka.

² Bueituk yánti áu nüyeka ára am boobinnake, jume kaita täyaka kaa tühuapo emo náyotelame entok kaa suasi emo nüyeme, jünéaka áapo két áme bénasi kaa úttiaka jiápsihuäpo áu innéaka.

³ Júneli juka Dios bejri áapörikut éntok yoremraatat ä ayuka béchibo, úttia ili kabarata mëaka Diostau bíchaa ä näikianakëhui, yoremraata béchibo entok áapo béchibo.

⁴ Bueituk kaabe kia ínel ä éä béchibo tékilpo áu úttitebo báanake, ál-la hua núnuritaka Diosta bétana yuktiari, Arónta núnuhuaka bénasi. ⁵ Júneli kétchi Cristo jum simek béppa ujjoriku kaa áu úttilek, juka sumo sacerdote tékilta áu mákaka, ál-la hua ínel áu jiákame:

Émpë ín Üusi;

ínapone i taahuarit enchi usiak.

⁶ Bueituk kétchi sékana ínel jiaahua:

Émpë tékil sacerdoteta yúu tütti jonake,

Melquisedecta yoremempo jometaka yö yáatukä pámani.

⁷ Të Cristo ímí buíapo jiápsaka, jiokot éaka nookak, ópuam guötiaka hua úttiata jípuremtahui, ä muknakepo ára ä jínëumtahui. Ínëli éntok iári béchibo jikkaijtuk, yörisi májhueka.

⁸ Usiaritaka junne, jiokot ä anë násuk, nésauta ára joaka taahuak.

⁹ Entok yúmalasi chúpemta mákhuaka, juka jíbapo béchibo jínëuriata yáuhuak, sime ä nésahui jo báareme béchibo.

¹⁰ Huanäi Dios ä jünëriatebok, sumo sacerdote tékilta ä mákaka, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani.

Jínhua maachi, jü Diosta súaleka ä tóijhuame

¹¹ Iári bétanate yún ára jita nooka, të obiachi jünakiachisi ä nok báahuäpo, enchim kaa huitti jikkajä béchibo.

¹² Bueituk eme béjem huatem ára majtia éiyey, bueitukem béja yún tiempota huéria. Të ketune bëye jü enchim majtianähui, juka chë kaa obiachik Diosta nokpo bát huémata. Éntokem ínëli kaa áma yúmaka tahuala, ili usita lechim jëyë bénasi; bueituk karem buähuamta buäye.

¹³ Sime jume ketune lechi jëyeme ketim jee árahue, jum lútula huémtat jüneehuäpo; bueituk ketunem ili uusim.

¹⁴ Të jü bette buähuame jume yötulame béchibo. Ímëri jum élaka jita johuäpo emo majtialataka, akim ä jünëria, juka jüneehuamta, tühuata entok kaa tühuata bétana.

6

¹ Huäri béchibo, juka bát itom majtiahaukau huamte sákasuka, Cristota bétana huémata yúmalasite bát bíchaa át jiápsi báreka éenake. Katte júchi ito ä majtianake, juka téta nahuata júchi yecham ténasi entok juka tekil mukiapo hueme kókko huaú yore hueriame. Të jü Diostat éehuame iiri jü jiápsi kúaktihuame,

² jü batöhuamta bétana yore majtihuame, jü jábetat béppa mámteka Diostau ä nok-riahuame, jü kókkolam jíabitëhui, entok jü bette noki jíbapo béchïbo chúpánakeme. Béjate simeta íkai täyasula.

³ Entokte íkai yáanake, lütüriapo Diosta júnel éayo.

⁴ Bueituk karam jájamtuka tatahua, jume séjtul machiriata mabetakame, jü jikattana Diosta tü éeri bem jihuekäu entok Espiritu Santota huam bem mabetakähui,

⁵ Diosta tü noki entok juka úttiäraata ánia äbo huémtat jihuekame.

⁶ Ímëi amáu nóttekame karam júchi bemelasi jápsi kúakte, juka Diosta Üusi bempörim béchïbo júchi bemelasi kúrusit poponteboka, júchi simem ä junnerianakë béchïbo.

⁷ Jü buía juka yúkuta juebénasi kóm huáttemta jëyeme, entok júya sárarita yoyótutuame, türi takaka jume buíata tekipanuame béchïbo, ïri buíya Diosta tühuam mabeta.

⁸ Të jü buía huíchata entok táchïnota sisiuriamë kaa türina; chükula bette noki át chúpahuaka táana.

Jü bobithuame huitti ehuäpo itom jipurëhui

⁹ Én éntok, emë nákhuaame, huittite jüneiya juka jita chë türiaka bétana, jínëuriata jípureka, éläposute ínëli nooka.

¹⁰ Bueituk Dios tü éehuäpo lütüria páman jíba aane; áapo kaibu ä koptianake, juka tékilta áapörík nákeka enchim yáakähui, jume Diosta bíchápo santosí emo nüyeme béchïbo; éntokem ínëli ketune jita am joría.

¹¹ Tëte enchim hueuhuëpulammet ä bít péiya, juka jíba enchim joähui kaita yeu bëaka enchim jápsau tájti, juka huitti éaka boobit-huamta.

¹² Bueituk jü óbera kaa enchimmet ayunake, ál-lem huame Diostat éaka tekipanuame entok ínëli jume yánti éaka juka Diosta nokakäu mabet báareme. Ímëi bénasem emo nü báreka éiya.

¹³ Bueituk júnakoy Dios juka Abrahamta mabetnakëu ä mák rókaka nookak. Të kaabeta áa béppa chë yörisi machik téuhuak, nokta yéchä béchïbo. Huanäi áapo áu bát kéchaka nokta yétchak,

¹⁴ ínel jíaka: “Ínapone tua lütüriapo juebena tühuata enchi máknake, entokne jume emót yeu katnakeme buéresi am бүрurianake.”

¹⁵ Ínëli yánti éaka ä boobíchaihuik. Huanäi ä jájamek, juka nokta yéchapo áu nokhuakamta.

¹⁶ Bueituk jume yoremem tua lútula huëpo jábeta chë yörisi machik bát kéchakam nokta yéecha. Huanäi jü noki bát kéchahuakame lütüriataka chúchupe.

¹⁷ Íäri béchïbo, juebénasi Dios kálakosi ä bittebo báreka, jume ä mabetnakeme béchïbo juka yörisi machik bát kéchaka nokta máktaka bem boobíchaihui, ínëli yúu tütti ä lütüriatebok, juka yörisi machik bát kéchaka ä nokakaihui.

¹⁸ Bueituk ímëi guoy huëpo kara täbuiasi yáatüpo, Dios kara ára nókichi. Ímte úttesi jápsi jóotehuamta jípуре, áu rúkteka áapörikut boobíchaihuime.

¹⁹ Íkäite nülatoka itomak ä jípуре itom jápsi béchïbo, barco ancla tenasi. Ìri éntok áman téhueka tiöpopo velota bia tájti yúmala.

²⁰ Ímïri Jesús bát áman kibakek ito béchïbo, jíba béchïbo sumo sacerdote yáataka, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani.

¹ Īri Melquisedec Salempo rey, yōrisi jikat Diostau sacerdotetukay. Abrahamta nankirika yeu siika, nássuahuāpo reyesim kobalataka ä yebisiseyo. Huanäi juka Diosta tü eäu ä mákkak.

² Huanäi Abraham nássuaka jum simeta ä kobakäu áapōrik diezmota mákkak. Jume Melquisedecta téhuam éntok ínēlim jiau báare “tua bát lútula huēpo rey”; entok Salempo rey, ĩri éntok yánti jiāpsihuāpo “rey ti jiau báare”.

³ Kaa áchayek, kaa áiyek, entok áapat kat-riam júne kaa jípure; jita táapo ä naatekāpo júne kaa taahuarim jípure, entok jákun tájti ä jiāpsakäu junne. Tē ä jiāpsāpo Diosta Ūusi bēnna, entok yúu tütti sacerdocio tékilta jípure.

⁴ Tūisem át suaka ä bitcha, juka buéresi yōrisi maachi. Íkāri jū Abraham áchayripo huéri, jum nássuahuāpo ä kobakäu diezmota ä mákkak.

⁵ Tua lútūriapo jume Levíita usiarim tékil sacerdociota mabetak, entokim nésauta jípure, pueblopo diezmom bem nūnakē béchībo, leyta jiā bēnasi. Ímēi bem saylahuam, élāposum bempo két Abrahamtat yeu sákala.

⁶ Tē Melquisedec jume áapat kat-riammak kaa huéritaka junne, entok kaa Levitammak náikiatukay. Tē jūnentaka junne, Abrahamta bétana jume diezmom mabetak. Huanäi huaka Diosta bétana mabet báahuamta jípuremta, Melquisedec Diosta tü eäu ä mákkak.

⁷ Kaa yún nokhuāpo sime jūneiya: jū chē ilitchi jū chē yōta bétana Diosta tü eäu mabeta.

⁸ Tē tua lútūriapo ímī buíapo jume yoremem kokókko me diezmom mamabeta; tē huāmi éntok senuk bétana nooka, ketune ä jiāpsāhui.

⁹ Entok ínēli jiayhuāpo, Levíi Abrahamtamak diezmom béjtuak, entok áapo két diezmom mabeta.

¹⁰ Bueituk Levíi ketune kee jee yorei Abrahamta, juka Melquisedecta ä nankiseka yeu ä siiko.

¹¹ Bueituk juka levíita sacerdocio tékil yúmalasi áhuä jípureyo, ¿jatchiakasu jita áma bëye bēnasi tābui sacerdote áu tóboktia, bueituk íkāi bétuk jū yoremraa leyta mabetak, Melquisedecta gentepo jometaka yō yáatukā pámani? Entok, ¿jatchiaka kaa nūnuhuak, Arónta gentepo jometaka yō yáatukā pámani?

¹² Bueituk jū tékil sacerdocio kúaktiahuakatek, két úttia juka leyta kúaktianāhui ä yāa béchībo.

¹³ Jū ĩari bétana nokhuakame tābui tribupo joome; tē ímēi náu huérim juka tiōpopo altar tékilta, kaabe ä yáuhuak.

¹⁴ Bueituk jūnakiachisi täyahua, jū itom Señor Judáta familiapo huéritaka. ĩari bétana éntok Moisés kaita nookak, tékil sacerdociota ä jojoāi bétana.

¹⁵ ĩri éntok chē júne jūnakiachisi täyahua, tē jábe Melquisedecta bēnaaka áu tóboktiakātek, juka tékil sacerdociota tābuiasi joaka.

¹⁶ Kaa yorem ley chúpata huē páman yáataka bem familiapo huéritaka áma yeu sákalame, ál-la kaa ä muknakepō úttiata jípurēhui.

¹⁷ Bueituk áa bétana nokhuaka täyahua:

Émpē jībapo béchībo sacerdote,
Melquisedecta yoremraapo jometaka yō yáatukā pámani.

¹⁸ ĩari béchībo jū nésauri bannaataka huéri kaitāpo taahuak, kaa úttiata entok kara jita ä joāi béchībo.

¹⁹ Ínēli jū ley kaita yúmalasi yáuhuak. Ínēli naate jū chē türi boobit-huame; ĩari béchībote Diostau rukte.

²⁰ ĩri kaa kía yáahuak, ál-la jū noki yōrisi machika bát kéchahuaka yáahuak.

²¹ Bueituk jume huete sacerdotem kaita noki yōrisi machik bát kéchahuakam áma yeu púahuak. Tē ĩri, juka yōrisi machik bát kéchakame ínel áu jiaahuak:

Jü Señor yörisi machik bát kéchaka,
kaibu amáu bíchaa kúaktinake:

“Émpë sacerdote jíbapo béchibo,

Melquisedecta yoremraapo jometaka yö yáatukä pámani.”

²² Íäri béchibo Jesús juka nokta náu tütehuäpo chë türik, ä lütüriatunakë béchibo, áu bát kétchak.

²³ Jume huate sacerdotem éntok emom büruriak, bueituk bem kókkö béchibom kara naa búrujti át kaatey.

²⁴ Të ïri, jíbapo béchibo jiápsaka, sacerdocio tékilta jípure, kaa lülütemta.

²⁵ Huäri béchibo két jíbapo béchibo ára am jínëu, jume áapörík eä páman Diostau rúkteme, huanäi jiápsaka kaa chúkteka áme béchibo Diostau am nok-ria.

²⁶ Bueituk ïri sumo sacerdote ito béchibo türiakay: huépülsi áu nüyeka, kaa juénak éaka, jita chicha machi kaa át cháchätu. Juka kaa türik johuä násuk sékana áu jípure, entok téhuekata béppa chë mejikat tóboktiari.

²⁷ Juka jiokot éehuamta kaa chíkti táapo jipurey, jume huate sumo sacerdotem bénasi. Ímëri bát juka Diostau bíchaa näikiatam jojoa, bem kaa tü yáarim béchibo, chúkula éntok jume pueblota yáarim béchibo. Íkäri Jesús séjtu jíba ä yáuhuak jíbapo béchibo, Diostau bíchaa näikiapo áu tójaka.

²⁸ Bueituk jü ley nokta chúchupa, sumo sacerdotem áma joaka, yoremem kaa úttiakame; të jü noki yörisi machika bát kéchari, leytaapat chúkula huéeka, jü usiari kaita áu bëyeka yúmalasi yáari jíbapo béchibo.

8

Jesús násuk huéeka bemela nokta tüteme

¹ Én éntok türi jiöbe, jü tua bát huéeme itom náu ettejhuasakäpo, jü sumo sacerdote itom jipurëu, téhuekapo buéresi reytaka jojohuäpo bátatana yejtek.

² Diosta káripo tékilta johua. Huäri kári tua lütüriapo tabernáculo. Íkäri jü Señor ä tóboktiak, kaa jü yoreme.

³ Bueituk síme sumo sacerdote juka leyta jiä páman áma yéchari, juka Diostau bíchaa näikiata entok jume kaa tü yáarim béchibo kabaram súahuamta ä yáanakë béchibo. Íäri béchibo úttia áapörík két jita huériaka Diostau bíchaa ä kíktenakëhui.

⁴ Ä inëlituk ímï buíapo anëtek, katchan júne sacerdotetu éiyey, jume sacerdotem ketune ímï anë béchibo. Ímëi juka Diostau bíchaa näikiatam jojoa, leyta jiä pámani.

⁵ Të ímëi ä johua, juka téhuekapo johuamta bennak. Ìri éntok mamatuahuaka jékkaataka bíttu, juka Moiséjta ä téjhuaahuaka pámani. Tabernáculota ä yáa sáuhuek, ínel áu jíaka: “Tüise át suaka ä bitcha; huanäre ánëli ä yáanake, tua alë bennak, júya káupo em ä bíttuahuaka bénasi.”

⁶ Të ëni chë türi tékiata máktaka ä johua, bueituk Áapo yoremta entok Diosta násuk huéiyek, juka chë yörisi machik nokta náu tütehuamta yáa báreka. Ìri éntok yáataka óorek, juka chë türik nokhuaka boobít-hua pámani.

⁷ Të huäri bát huéeme türika yeu sikátek, tua lütüriapo kaibu jariu éehuay, jum guosa huëpo ä yáanähui.

⁸ Bueituk kutti ámeu nonokak, ínel jíaka:

Én éntok béja taahuarim äbo huéiye, jü Señorta jiä bénasi.

Nokakane nokta bemelak náu tütehuamta yéchanake,

Israel entok Judáta gentemmaki.

⁹ Kaa juka nokta náu tütehuamta bem áchayimmak ín yáakä bénasi,

ál-la jü júnak taahuarimmet mámpo am buíseka Egipto buiärapo nee yeu am
huíkekäpo bénasi,

bueituk bempom juka ín noki náu tütehuakapo, ámanim kaa aayuk,

jü Señor ínel jiaahua:

Ínapone bempörim kía tójjak.

¹⁰ Huäri béchibone juka nokta náu tütehuakamta yáanake,

jume Israelta gentemmaki.

Entok két ínel jiaahua jü Señor:

Chúkula huámechi taahuarimmet,

jume ín leyimne bem kóba súahuapo órenake,

entokne bem jíapsimpo am jïojtenake.

Entokne áme béchibo Diostunake;

bempo éntok ín pueblotunake.

¹¹ Entok kaabe täbuik majtianake,

áamak aani junne, ínel áu jíaka:

Señortë täya.

Bueituk simetakam nee täyanake,

bempörim násuk jü chë ilitchi éntok jü chë yötau tájti.

¹² Jum bem kaa tü yáarimpone am jiokorinake;

entok jume bem kaa tü ayulammehui,

kanne éntok ámeu huáatinake.

¹³ Bemela noki náu tüterita jiäpo, juka bát huémata öra tíá báare. Huanäi ínëli jü
örataka tahuame momoye, entok sep jëla kaitatunake.

9

Jü buíapo entok tehuekapo santuario

¹ Én éntok, jü bát huéeka noki náu tütehuame, Diosta yöri béchibo nésauta
jípurey, entok jü kári ímï buíapo Diosta áma yörihuäu yáatukay.

² Jü tabernáculo éntok ínëli órekay: násuk áman näikimtetaka, jum bát huëpo,
véelota bíá huam bíchaa santosi täyahuay. Ímïrim órekay, jü candelabro, jü mesa
entok jume páanim Diostau bíchaa näikiari.

³ Të guosa huëpo velota bíá huam bíchaa jü tabernáculota senu huéri áma órekay.
Íri simék béppa santosi täyahuay.

⁴ Ímï órekay jü incensario oro áusülitaka, entok két áma órekay jü nokta náu
tütehuäpo arca, simékut oro át téktaka. Ímï huáijhua éntok jü urna ti täyahuame
oro áusülitaka. Ímï huáijhua éntok maná áma órekay, éntok jü Arónta kuta
basihuekame, entok jume guoj mamni nésahuim tétaipo jïojteri.

⁵ Íäri béppa éntok jume querubnim simék béppa ujjorika jäbuekay, bem
másammey juka jü nokta náu tütehuäpo arcata páttialataka. Ímïri ojbo öorehuay
jume Dios bejrim tucha béchibo. Íäri betanate én kara yún jita nooka.

⁶ Ínëli béja huéchiasi áma óresuka, jum tabernáculo huépul kätana ä
näikimteripo, jume sacerdotem élaka áma kikkimu, juka altarpo tékilta yáa báreka.

⁷ Të jum senu kätana ä näikimteripo, jü sumo sacerdote áapo jibba huásuktiapo
séjtul ójbota huériaka áman kikkibake, bueituk ójbota kaa huériaka kara áman
kibake. Íkái yörisi machik Diostau bíchaa näikiata huéria, áa béchibo, entok jume
kaa jünéaka pueblopo Dios bejrim yáalame béchibo.

⁸ Jü Espíritu Santo am jüneetua, juka simek béppa santosi täyahuamta, juka bööta áman bíchaa bókamta kee étapohuáihui, jum tabernáculo huépul kätana ä näikimteripo, juka oficio tékilta ketune áma johuayo.

⁹ İri ímēchi taahuarim béchibo ejemplo, juka ímī nokta huē pámani jü Diostau bíchaa näikiari entok jü kabaram súahuame. Júnentaka junne İri kara jíapsi éerita yúmalasi johua, jü Diosta ínēli yōrihuame.

¹⁰ İri béja jibuáhuame entok jita jihuame jibba, jü jaikisi emo báksiaka Diosta yōrihuame, nésauri yáataka takaahuata béchibo órekame. İri ínēlitunake, juka tiempota yúmako simeta bemelasi yáahuau tájti.

¹¹ Tē Cristo yepsaka béja ímī aane. İri áu sumo sacerdote jü tühua äbo huémtahui. Jü tabernáculo ä tékiakäpo chē türika yúmala, entok kaa mámammey yáari, ál-la ínel jíayhuäpo kaa ímī buíapo joome.

¹² Entok kaa jume chiböram entok beserom ójbo huériaka, ál-la tua ä ójbohua huériaka, séjtul jíbapo béchibo áman kibakek, jum simek béppa santosi täyahuáihui. Huanäi ínēli ä yáasuka ä mabetak, juka jíbapo béchibo jínēuriata.

¹³ Bueituk jume torom entok jume chiböram ójbo, entok jü beseerota náposa jume chicha machimmet áa béppa huáttiahuakatek, báksiahuaka juka chicha machik takaahuat úuhuataka tatahua.

¹⁴ ¡Tē chē júne úttiak, jü Cristota ójbo! Áapo kaa chicha machik jípureka Diosta bíchäpo áu tójjak, jü jíbapo béchibo Dios Espírituta huämi. Huanäi áapo ä ójboy kókkohuäpo jita johuäpo itom ä úuhuaanake. Huanäi ínēlite Dios jíápsamta nésahui jonake.

¹⁵ İari béchibo, Áapo násuk huéeka taahuak, juka bemela nokta náu tütehuäpo. Ínēli ä muknakeu úttiatakay, jume nokta bát náu tütehuaka hétuk jume Dios bejrim jiokorinä béchibo, ley nésauta kaa johuäpo. Huanäi jume núnurim juka boobit-huamta mabetnake, juka herenciata jíbapo béchibo näikiata áme béchibo.

¹⁶ Bueituk jábetau senu jita tö sim bárēteko, jiösiata yáatebonake. Huanäi úttia, juka jiösiata yáatebokamta muknakēhui.

¹⁷ Bueituk juka jiösiata yáakamta mukuk, lütüriataka tatahua; tē kee jee ä mukeyo kaita bėj-re, jü jiösia yáahuakame.

¹⁸ İari hétana kětchi, jü noki bát náu tütehuakame junne ójbo guötipo chúppuk.

¹⁹ Bueituk Moisés sime ley nésauta gentetau noksuka, beseero entok chiböra ójbota nūka báammaki. Entok kabara bóa síkirik, júya hisoopota huanäi am kómoniak. Huanäi libro nésautat ä sítia, entok sime gentetachi,

²⁰ ínel jíakari: “İri jü nokta náu tütehuakapo ójbo, Diosta enchimmet nésahueka pámani.”

²¹ Entok kětchi, ójbota át sítia, jü tabernáculotachi, entok jume Diosta yōrihuäpo jita ámey jojohuammechi.

²² Entok ójboyi batte sime báksiataka tahuanake, leyta jíä pámani; tē ójbota kaa guótek, Dios bejrim kara jiokorina.

Cristota kúrusit mukukäu Dios bejrim yore úuhua

²³ Úttiataka tatahuay, juka téhuekapo ayukamta bėnnak ínēli ä báksiātunāhui; tē jü téhueka hétana huéeme huatek béppa chē türik Diostau bíchaa näikiata huáatia.

²⁴ Bueituk jü tua simek béppa santosi täyahuame Cristota kibakekäpo jü bát yáahuakamta bėnna, tē kaa mámammey yáari, ál-la téhuekapo Diosta anēpo óorek. Huanäi Áapo áman kibakek, ito béchibo.

²⁵ Entok kaa juebénasi áu tójaka áman kibakek, jáchin juka sumo sacerdoteta áman kíkkibake bénasi, jum símek béppa santosi täyahuähui, chíkti huásuktiapo, të täbuik ójbo huériaka.

²⁶ Të täbuiasi ä huéenakeyo, úttiatsu éiyey juebénasi jiokot ahuä bínnakehui, juka ániata kësampo naateka. Të ëni jume cien huásuktiriam nat sáú kateme lütëpo, jíbapo béchibo séjtuul jíba ä yáuhuak, juka jiokot áu sikamta, juka kaa türík áme násuk ayukamta kaitapo tahuaria báreka.

²⁷ Bueituk ínëli chúpari jume yoremem, séjtuul jíba am kókkonakhui; chúkula entok jü bette noki ámet chúpanake.

²⁸ Ínëli ketchi jü Cristo séjtuul jíba jiokot ansuk, jume juebena Dios bejri yáarim jípuru huéria báreka, entok guosa huëpo, yepsaka Dios bejrim johuäpo kaita áma jipunake, jume ä boobíchaïhuime jínëu báreka.

10

¹ Bueituk jü ley juka tühua äbo huémta jékka jípurey, të kaa tua ájáriatukay jü yebijnakeïhui. Jume chíkti huásuktiapo animaalim sússuahuaka Diostau bíchaa am náikiahuame, ïri kaibu yúmalasi emo am jíputuanake, jume áman rúkteme.

² Ä junëlituk kaa éntok yáa éehuay, bueituk jume íkái Diosta yörihuäu joame senu huëpom kaa chíchá machika tahuá éiyey, entokim bem jíápsipo kaa ä jípureka tahuá éiyey, juka Dios bejrita.

³ Të ïri chíkti huásuktiapo animaalim sússuahuame, ámeu huauhuaatihua, jume Dios bejrihuammehui.

⁴ Bueituk jume torom entok jume chivam ójbo karam jábeta ä úuhua, jume Dios bejrim.

⁵ Huári béchibo ániau kibakeka, ínel jiaahuak:
Juka animaalim súahuaka emou bíchaa náikiahuamtë kaa huáatiak,
ál-lë takaahuata nee mákkak.

⁶ Jü ójbo altarpó sítiahuame entok jü huakas táijpo táahuame Dios bejrim béchibo,
katim enchi al-leetuak.

⁷ Huanäine ínel jiaahuak:

“Dios, ímíne emou huéiye,
em nésahui yáa báreka,
jáchin jum libro royopo ino bétana ä jïojteri pámani.”

⁸ Ínel bát jíaka: “Jü animaalim súahuame, jü Diostau bíchaa náikiahuame, jü altarpó ójbo sítiahuame entok jü huakas táijpo táahuame Dios bejrim béchibo, katë am huáatiak entok katim enchi al-leetuak; ïri síme leyta jíä páman jojhua jïöbe.”

⁹ Entok sep ínel jiaahua: “Ímíne emou huéiye, Dios, em nésahui yáa báreka. Juka bát huémta mékke ä óóre, juka chúkula huémta áma tahananaké béchibo.”

¹⁰ Jum ínëli éehuápote Diostamak huitti jíápsihuäpo yári, juka Jesucristota takaahua Diostau bíchaa ä náikiahuaka pámani, séjtuli entok jíbapo béchibo yáahuakamta.

¹¹ Entok tua lütüriapo síme sacerdote chíkti táapo ä jojóa, juka oficio tékilta, jume animaalim juebénasi sússuahuamta; të ímëri jume Dios bejrim kaabeta úuhua.

¹² Të Cristo, áu tójaka séjtuul jíba ä yáuhuak, jíbapo béchibo, juka jiokot áu sikamta, jume Dios bejrim yáarim béchibo. Huanäi Diosta bátam bétana yejtek.

¹³ Huämi bát bíchaa ä boobíchaïhui, jume ä béj-reka kateme ä guókim bétuk am tóijnäu tájti.

¹⁴ Bueituk juka Diostau bíchaa náikiata séjtuul jíba yáaka, jíbapo béchibo yúmalasi am tahuariak, jume Diostau bíchaa huitti náikiarim.

¹⁵ Jü Espíritu Santo két itou ä lütüriate, chúkula ínel jiausuka:

¹⁶ Jü Señor ínel jiaahuak:

Īri ájaria jü noki ámemak ín tütenakëhui,
chúkula huamei taahuarimmechi.
Jume ín leyimne bem jiápsipo órenake,
entokne bem kóba súahuapo am jïojtenake.

¹⁷ Noksuka júchi huatek nooka, ínel jíaka:

Kaibu éntokne ámeu huáatinake,
jume bem Dios bejrimmehui entok jü Diosta nésahui kaa bem yáakähui.

¹⁸ Bueituk jume Dios bejri yáarim jiokorisuhuakapo, kaitatunake, jü Diostau bíchaa náikiari jume Dios bejri yáarim béchïbo.

Diostaute ruktipo yúmala

¹⁹ Én éntok hermaanom, kaitatte obisi éaka arate áman kiimu, jum sïmek béppa santosi täyahuähui, Jesucristota ójbo béchïbo.

²⁰ Bemela böo jiápsamta Áapo itom étaporiak, cortinata órekaï pámani. Īri éntok ä takaahua.

²¹ Diosta káripo tékiakamtate jípure, juka buére tékil sacerdoociota joamta.

²² Íahuite rúktinake, kaita jiápsipo ésolataka, huitti itom ä súalëpo tuïsi jünéaka. Kaa türík bétanate itom jiápsi báksianake; jume takahuam éntok báam kaa chïcha machimmeyi.

²³ Lútülate kutti ito jípunake, Dios éehuamta johuäpo, kaa kom éaka itom ä boobíchäpo, bueituk jü itom ä mák-rókame, ä nokäu chúpanake.

²⁴ Jábeta kaa yumäpote ä ania báreka éenake, entok tühuata joaka yore nákhüäpo, náu al-lee béchïbo.

²⁵ Jíbate ito náu totoijnake; katte jume kaa náu yayajaka joyhualame bénasi am báanake; entokte kuttílasí náu noknake, huaka taahuata äbo huémta jünériaka.

Téjhuaataka junne Dios bejrim yáuhuak

²⁶ Ítapo itom éäpo Dios bejrik yáakätek, jü lütüriatat jüneehuamta mabetchu-lataka, Cristota áu tójakäü béja kaitatunake, jume Dios bejrim itom yáakä béchïbo.

²⁷ Ál-la jü bette noki Diosta chúpäu máusi machika, táji pójteka am buänake, jume Diosta bėj-reme.

²⁸ Jü Moiséjta ley béppa sikame guoyim ö bájim bíchäpo, kaita éntok át nátémaijhuaka mëna.

²⁹ Enchim éäpo, ¿jaikisisu nat béppa ára ä mabeta jäni, juka bette nok chúpemta, jü Diosta Üusitat chepteme, entok juka nokta náu tütehuakapo ójbo guótekame, chïcha machiku ä náikiamtachi? Ímëri santosi yáahuaka junne. ¡Ä bėj-rekam, Diosta tühua Espíritu kaitäpo bitcha!

³⁰ Bueitukte ä täya, juka ínel jíakamta: “Ínapone ä áttiak, juka nássuahuaka yoret nóttiriahumta, entok ínapone ä béjtuanake”, ti jiaahua jü Señor. Entok júchi: “Jü Señor ä pueblobeu bette nokta chúpanake.”

³¹ ¡Tepa jaanti maachi, jü Dios jiápsamta mámpo huáttihuame!

³² Të huámëi taahuarimmehuem huáate, júnakoy juka Dios machiriata mabetchuka. Entok jiokot aneka jünem áma yuumak, Diosta úttiärayi jum naamuksi anhuäpo.

³³ Të huate enchimmehui, tua lütüriapo guojajjahuakem jiokot enchimneu siika, sïmem bíchäpo, éntokem júchi täbuiasi am jáläeka taahuak, huame enchim bénasi ámeu huémta jípureme.

³⁴ Bueituk jume pereesom jünem két jiokoleka tüisi am bitchak, éntokem juka jita enchim úuhuahuäpo jünem al-leaka át yeu sájjak, jünéaka chë türi herenciata enchim jípürëhui, téhuekapo kaa lülütemta.

³⁵ Bueituk katem ä täru báare, juka enchim át éähui; bueituk ímï yóokäteko jita buéresi mabethuamtem jipunake.

³⁶ Türi, jü yánti jiápseka Diostat boobit-huame, bueituk ínëli juka Diosta nésahui yáalataka, juka Áapörík yore mák bárëhuem mabetnake.

³⁷ Bueituk jü jiojteri ínel jiaahua:

Júchi chúbala jíbba,
jü yebijnakeme yebijnake,
entok kaa bínhuatunake.

³⁸ Të jü lútula Diostamak huéeme Diostat éaka jíapsinake;

të jü amáu nóttekame kaibu ín jíapsi al-leetuanake.

³⁹ Të ítapote kaa amáu notte, jum emo täruhuäpo, ál-late át éehuamta jípure, itom jíapsi jíapsinakë béchïbo.

11

Diostat éehuame

¹ Jü huitti jita boobit-huame, Dios éehuä páman huéiye, entok kaa ä bíchaka kutti jíapsihuame.

² Bueituk jume itom bát kat-riam íäri béchïbom juka tühuata áme bétana nokhuamta jájamek.

³ Diostat éehuápámante át jüneiya ániata yáahuakahui, Diosta nokibeyi, bueituk ínëli jü itom bícháu, kaa bít-huamtay yáahuak.

⁴ Diostat éehuäpo Abel animaalm súaka Diostau bíchaa näikiahuamta chë türík Diostau tójjak, Caínta béppa. Íäri béchïbo Diosta tüisi áa bétana nokäü jájamek, lútula jiápseka jume Diostau bíchaa näikiarim ä yáakä béchïbo. Éntok ínëli ä muksulatuk junne, Abelta yáakäü jíba áa bétana nooka.

⁵ Enoc Diostat ä éä béchïbo núk sákahuak, kókkohuamta kaa bíchaka. Entok kaabe ä téuhuak, bueituk Dios ä nuk siika. Të kee jee núk sákahuaka, Diosta bíchápo tüisi jíapsaka täyahuak.

⁶ Dios éehuamta kaa jípureme Diosta kaibu al-leetuanake, bueituk Diostau rúktihuäpo úttia, jü jüneehuame Áapörík anëhui, entok huame ä jariame bem kobakäü am mámaka.

⁷ Noéta Diostat éä béchïbo, Áapo ä téjhuak, juka huéenakemta ketune kee jee bíttuyo. Diosta mauj yöreka ä jotáytek, juka arcata, ä familihua áma emo jínëunakë béchïbo. Íkäi Dios éehuamta jípureka ániat jíápsame bette nokta ámet chúpatebok, entok lútula jíapsihuamta herenciapo mabetak. Íri éntok Dios éehuamta bétana huéiye.

⁸ Diostat éehuäpo Abraham núnuhuak. Huanäi yeu siika, jum ä yebijnakeu herenciapo mabet báreka. Të yeu sika kaa jüneiyay jákun áu yebijnakëhui.

⁹ Diostat éehuä béchïbo áma jóakay, kaa áma jomemta bënasi jum buíata ä máknaïpo, kaa ä áttiakamta bënasi, Isaactamak entok Jacobtamak lona kárimpo. Ímëi éntok juka ä máknäü herenciapo áamak áttiakay.

¹⁰ Bueituk buére jóäraata boobíchaihui, óusi nahuakamta. Íkäi éntok Dios ä jünaktek, entok ä yáuhuak.

¹¹ Diostat éehuä béchïbo jü Sara kaa äasoaka, úttiäraata mabetak ára ä asoanakë béchïbo. Huanäi asoak jamyölataka junne, bueituk ä súsualek, juka nokta asoanakee, ti áu jíayhuakamta.

¹² Íäri béchïbo këtchi, huépülak abe mukemtabechi juebénakam át yeu sájjak, téekapo chókim bënasi, entok juka sëeta bahue mayoat óreka kara näikiahuamta bënasi.

¹³ Dios huáatihuä pámani, ímëi simetakam kókkok, juka bem mabetnakëu kee jee mabetaka. Të kíalim mékkariat am bíchaka am súsualeka am tebotuak. Entokim nokaka ínel jiaahua: “Katte ímë joome, entokte kia buía ániat kaate.”

¹⁴ Bueituk jume íneli jáame, huittim yore jüneetua, tábui naciónta emo jariähui.

¹⁵ Bueituk bempo hua buíarat bem yeu sájakäbet éätek, lútüriapom tiempota jípurey áman bem nótti béchibo.

¹⁶ Të bempo chë türik jípu péiyay, téhuekapo. Íäri béchibo Dios kaa ámey tihueka ámeu áu Dios tíiya, bueituk buere jóäraata am yáariak.

¹⁷ Dios éehuä béchibo, Abraham jiöbilahuak Isaacta më íaahuaka Diostau bíchaa ä näikihuäpo. Íneli jü ä máknäu mabetnakeme huépülak jíba üuseka Diostau bíchaa ä näikiaka áahuä tójjak.

¹⁸ Íneli téjhuaritukay: “Isaacta betanë nat tómti kat-riam jípunake.”

¹⁹ Jüneiyay Diosta úttiata jípurehui, jume kókkolam násuk jábeta ä tóbnoktianakë béchibo. Ä ínelipo, ä üusihua áapo júchi mabetak.

²⁰ Dios éehuä béchibo, Isaac Diosta tühua aahuak, chúkula símeku ámeu ayunakemta, Jacobta entok Esáuta béchibo.

²¹ Dios éehuä béchibo Jacob, muk báreka, Joséta üusim hueuhuëpulam béchibo Diosta tühua aahuak. Huanäi Diostau rúkteka ä yörek, ä boroonia puntat huíjjüteka.

²² José muk báreka am téjhuak, jume israelita usiarim yeu sákanakëhui, entok nésahuek ä takaa ótam hétana.

²³ Ä áchayim Dios éehuä béchibo báij metpo Moiséjtam éssok, bueituk müsäla machisim ä bitchay, entokim reyta kutti noki kaa májhuek.

²⁴ Dios éehuä béchibo Moisés, béja yótaka kaa entok reyta mala asoapo áu näikia iak.

²⁵ Áapo íkai yeu púuhuak, jü Diosta gentemak jiokot ä bínnähui, bueituk jum kaa türiku chúbala al-leaka náasä huéenakeu, siimeta tójjak.

²⁶ Jü Cristotamak jiokot anhuame símek béppa ríkoapo ä jípurek, jum Egiptopo tómi tesorota béppa, bueituk juka ä yönakeu bitchay.

²⁷ Diostat éehuä béchibo Egiptota tö siika, juka reyta ómtira kaa májhueka. Íneli áu jípurek, juka kara bít-huamta bíchamta bénasi.

²⁸ Dios éehuä béchibo pájkuata yáuhuak, entok juka ójbo sítiahuamta, jü késam usiarim súame bempörim kaa am táktianakë béchibo.

²⁹ Dios éehuä béchibo Bahue Síkiri pámanim yeu sájjak, buía huakiapo bénasi. Jume egipcíom két ánëli ayu báreka, báapom kókkok.

³⁰ Dios éehuä béchibo jume Jericó pueblopo sami kóräim huáttek, guoy búsan táapo kontiriähuaka.

³¹ Dios éehuä béchibo Rahab júyapo yorememmak boböyeme kaa ámemak muukuk, jume Diosta nésauri kaa yáakammaki, jume áman bíttuarim yánti ä mabetakä béchibo.

³² Entok, ¿jítasune két noknake jáni? Bueituk jü tiempo inou binake, Gedeónta hétana ettejjoa béchibo, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, entok profeetam hétana.

³³ Ímëri Dios éehuä béchibo reyesim buiäramim úttiapo nüuka, entokim lútula huémnta yáuhuak, Diosta am mák rókakähuim jájamek, entokim yóokom tem páttiak.

³⁴ Táij béete rúpaktemtam tuuchak; ejpara buahuim ayukäpom yeu sájjak; úttiäraata kaa ayukäpom úttiäraata yeu huíkke; nássuahuäpom úttiata nüuka; entokim kaa áma joome batallón sontarom tennituak.

³⁵ Jume jáamuchim bem kókkolam jíabitekame mabetak.

Huate éntok kökosi jiokot johuaka junne, búttia báahuakam kaa báarek, juka chë türi kókkoka jíabitehuamta mabet báreka.

³⁶ Huate kaa huátiahuaka tiosi jiokot yáahuak, entokim benmuchahuak, entokim pereesotehuaka cárcelpo jóahuak.

³⁷ Tétammeyim mamaasuhuak; bem takaa éntok nasukaman chúktiahuak serru-chommeyi; bem jiopnakë béchibom jiöbilahuak; ejpara buahuimmeyim súahuak. Yünim naa sájjak, kabara entok chiva béhuam sánkoka, poloobemtaka, kökosi sirok éaka, jájana kaa tüisi bít-huaka.

³⁸ Katim ímï ániapo jíapsi íaahuaka bít-huay. Mékka ánia see päriapom naa kaatey, júya ániachi. Káu guójöku entok buía guójökum jójjoasuk.

³⁹ Ímëi simetaka, akim ä jájamek jiöbe, juka tüisi bem jiapsähui. Të Dios éehuäpo katim ä mabetak, juka bem mák báahuaka nok-ri.

⁴⁰ Bueituk Dios huaka chë türik ito béchibo yáuhuak, kaa bempolaim jíba yúmalasi emo jípu íaaka, ál-la ítapote két ámemak näikiahuak.

12

Jesústate jíba bínnake

¹ Áněli kětchi, itapo ito chíkola juebénaka Diostat jíápsekame itom bíchame jípureka, juka kaa türik entok béttesi machik itom kom tábemtate tóijnake; entokte yánti éaka tenninake, juka böot tennihuamta ítopat jípureka,

² Jesústa jíba bíchaka. Bueituk Áapo Dios éehuamta yáala, entok yúmalasi ä tahuariala. Entok Áapo al-leehuamta áapat jípureka, kúrusit jiokot aayuk, tiosi jájana bít-huaka junne. Huanäi én rey bankot kattek Diosta báta bétana.

³ Bueituk áachem emo temaje, jü Áaporikúu sikamtahui, jáchin jume kaa türik joame ä bėj-reka jáptek, bueitukem jum enchim át éäpo kaa huátti báanake, lótteka.

⁴ Bueituk emëe katem jee kókkko, juka kaa türik bėj-reka enchim nássuäpo.

⁵ ¿Jachem ä kóptiasula bėja, juka kutti nokta? Bueituk enchim üusekam ténasi enchimmeu nooka, ínel jáaka:

In üusi, katë kia kaitäpo ä bít báare,
juka Señorta kuttílasi enchi majtiayo,
éntoke kaa kóm ée báare, kutti nokta emou ä nokayo.

⁶ Bueituk jü Señor ä nákeu kuttílasi majtia,
entok ä bebéba, juka usiapo ä mabetakähui.

⁷ Emëe juka kutti yore majtiahuamta ára mabetätek, Dios enchim üusekam ténasi enchim bitcha. Bueituk, ¿jábesa jü usiari ä áchay bétana kutti yore majtiahuamta kaa mákhuame?

⁸ Të emëe kaa kutti majtiahuakatek, katem ára usiaripo näikiahua, bueituk simetakam kutti yore majtiahuamta mámak-hua.

⁹ Täbuiasi ä bít-huäpo, ímï buíapote itom áchayim jípurey, kuttílasi itom mama-jtíame, entokte am yörey. ¿Jachute kaa chë júne ä jopo yúmala, juka téhuekapo itom áchay nésaui, itom jíapsinakë béchibo?

¹⁰ Lütüriapo huámëri kaa jaiki táapo kuttílasim itom mamajtiay, bempörim ä türeí pámani; të iri simeta itou türinakë béchibo, bueituk áamak huépülsi itom jíapsi íaaka.

¹¹ Lütüriapo jü kutti yore majtiahuame yorehuä johuay, juka kaa al-leehuamta entok sirokhuamta; të ál-la chúkula yánti lútula éehuamta huéria, huame kuttílasi áma huam sákalame béchibo.

Jinhua maachi Jü Diosta nok jiahui kaa jobahuame

¹² Huäri béchibo, jume mámam kón huéchilamem tóboktia, entok jume tónom karaktilame.

¹³ Éntokem ili böom rúktia, enchim guókim béchibo, bueituk jü guók rábiktilame kaa böot yeu huéenake, ál-la türilataka tahuanake.

¹⁴ Yánti éhuamtem jípure, entok huépülsi jíapsihuamta. Júnëlem sëmëmماك kaate, bueituk íkái kaa jípureme kaibu Diosta bínna.

¹⁵ Tüisem át suuhua, kolohti jábe kaa ä jájamnake, juka Diosta tühua. Diosta nésahui kaa ä yáaká béchibo, ä jíapsipo chibu éhuame át ayu táytinake. Huanäi íri böota ä páttiria báanake. Íari béchibo éntok, juebénakam juénakuu emo nasontenake.

¹⁶ Kaabe jak enchim násuk annake, jámutta kaa jubeka áamak jíapsaka, ö juka Diosta bétana yörisi machik kaa yöreka, Esáuta ayuka bénasi. Bueituk huépul puraato buáhuamta béchibo, juka ä kësam usiari áttiarita nénkak.

¹⁷ Béjem ä jüneria, chúkula Diosta tühua mabet péaka, kaa jehuiteriahuak. Huanäi ínëli kaa ä jájamek, juka jíapsi kuaktihuamta, buanaka ä jariaka junne.

¹⁸ Bueituk katem jü káhui ára át mámtehuamtau rúktia. Íri éntok táijpo béetey, tüisi kaa machika kut huathuattëpo entok buére jekäpo.

¹⁹ Huanäi trompeeta jáhui jikkaijtuk, entok jáhui nokame. Jume ä jikkajakame éntok jiokot jiaahuay, kaa éntok ámeu nok íaaka.

²⁰ Juka nésauta bem jikkajáhuim kara yánti éaka mabetay: “Bueituk jita animal júyat jálojtekátek tétammey ö kúta buahuimmeyi mamaasunay.”

²¹ Buéresi jínhua machiakay jü bít-huame; íari béchibo jü Moisés ínel jiaahuak: “Guómtilatakane ino yoohua.”

²² Eme éntokem áu rúktia, jü káhui Sióntahui, jü Dios jíapsamta buére jóaráhui, téhuekapo jóára Jerusaléntahui, entok jume ángelesim juebena míilimtaka emo jáläekammehui,

²³ huame kësam usiarim emo náu totóijhuäpo náu animmehui, bem téhuam éntok téhuekapo jiojteri, entok Dios sëmëmmeu jueztahui, entok lútula huëpo espíritummehui, jume yúmalasi yáarimmehui,

²⁴ entok Jesústahui, juka bemela nokta náu tütehuakapo násuk huéekamtahui, entok jü ójbo sítiaatahui; íri éntok chë tüisi nooka, jü Abelta ójbo béppa.

²⁵ Tüisem át suuhua, kaa ä omoute béchibo, juka nokamta. Huámëi júnakoy buíapo bétte nokta ámeu nokhuakamta, katim ä mabetak; karam ä guójaniaka taahuak. Ítapo kétchi, kaa ä mabetakáteko, juka kutti nokta téhueka bétana huémta.

²⁶ Júnakoy huäri nok jáhui kétchi buíata áu yoyootuak, tē éni nokta chúpa rókaka nok-la, ínel jáaka: “Ketunene séjtul huëpo, áu ä yoyootuanake, tē kaa buíata jíbba, ál-la juka téhuekata kétchi.”

²⁷ Íri nooki, “ketune séjtul huëpo huéeme”, ínel jiau báare: jü yáataka ára sékána órehuame mékka órena, bueituk juka kara sékána órehuamta áma tahuanaké béchibo.

²⁸ Inélite juka rey nésauta johuäpo kara sékána órehuamta mabet-lataka, atä baysaunake, entokte íkái itom jípure násuk, ä nésahui joaka Diostate al-leetuanake, ä yörihuäpo suamsi ito nüyeka.

²⁹ Bueituk itom Dios tájji jü jita lülütíame.

13

Cristota éä páman jíapsihuame

¹ Emóem nákeka jíba náu aane, náu huéerim bénasi.

² Katem áabia kópte, jü enchim jóapo jábeta mabet-huäpo, bueituk huate kaa jünéaka bem jóapom ángelesim mabetak.

³ Jume pereesommehuem huáate, ámemak pereesomtuka bénasi, entok jume jiokot bít-huame, eme két enchim takaapo ámemak ä innëam ténasi.

⁴ Simemmet huéchiapo bíttunake, jü emo jubiahuame; íkái éntokem türi páman jíba ä huéria báare; të kaa emo jubeka entok kaa emo kunaka náu jíapsihuame, Diosta bíchäpo yäura bít-huamtam jípunake.

⁵ Jum jita jípu péehuäpo katem kaa náksi jita jípu péiya; juka én enchim jípurëmakem al-leiya, bueituk Áapo ínel jiaahuak: “Kaibune enchi tö simnake, entokne kaa enchi tóijnake.”

⁶ Inélite huitti éaka ára ínel jiaahua:

Jü Señor ára nee ania; kaibune máujnake, juka yoremta jita inou yáanakey junne.

⁷ Enchim pajtorimmehuem huáate, juka Diosta noki enchimneu nokakammehui. Ámechem suuhua, jáchin bem tahuanakëhui, jum naa kújakteka jáchin bem jíapsäpo. Huanärem jum bem Dios éä páman jíapsa.

⁸ Jesucristo jíba ájária, tuuka, éni, entok jíbapo béchïbo.

⁹ Katem tábuiasi jájaana emo majtiahuaü bíchaa emo huériutebo báare, kaita huitti täyahuä pámani. Bueituk türi, juka jíapsita Diosta tühuapo kutti yéchahuäpo, të kaa juka buähuamta bétana yore majtiahuaüpo; bueituk ímïri kaabetau tüisi siika, jume íkái yáakammehui.

¹⁰ Huépul altartate jípure; ímïri karam itomak ára áma jïbuä, jume tabernáculopo oficio tékilta joame.

¹¹ Bueituk jü sumo sacerdote animaalim ójbo huériaka jume Dios bejrim yáarim béchïbo, áman kikkibake jum símek béppa santosi täyahuähui. Huanäi ímëi animaalim takaahuam, päkunim yeu tóijhuaka táttaahua.

¹² Ínëli këtchi Jesús, ä ójboy juka pueblota santosi tahuaria báreka, puertapo päkun kökosi jiokot ansuk.

¹³ Campamentopote päkun áu yeu kannake, jiokot ä bít-huäu huériaka.

¹⁴ Bueituk ímïte yü tutti buére jóarata kaa jípure; ál-late huaka chúkula boobit-huamta jaria.

¹⁵ Inélite Diosta béchïbo jíba ä jo báanake, Áapörík huämi. Áa béchïbo näikiatate buiknake, itom tempo yeu huémta, entokte ä téhuam huatem jüneriatuanake.

¹⁶ Tühua johuame entok jü kaa chúkteka emo aniahuame, katem ä kóptia; bueituk juka kaa emo ámpoleka jíapsihuamta, Dios ä türe.

¹⁷ Jume enchim pajtorim nésaaritem johua, éntokem áme bétuk emo nüye; bueituk bempom jáchin enchim jíapsäu suaya, entokim Diosta bíchäpo yeu jábuana, enchim béchïbo. Inëlim al-leaka ä jonake, kaitat jáchin éaka. Bueituk kaa ä ínëlituk éntok, enchim béchïbo júne kaa türinake.

¹⁸ Ito bechïbem Diostau nooka; bueitukte huitti éiya, Diosta bíchäpo tüisi ito jíapsähui. Itom naa kújaktëpote símeta tüisi jo báare.

¹⁹ Entokne júchi enchimneu ä aahua, ínëli enchim ä yáa sähueka, bueituk juka enchimneu ín nóttinakeu läuti ä yáatunakë béchïbo.

Ä chúpëpo Diosta tühua, entok teboterim

²⁰ Jü yanti éehuäpo Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak, juka itom Señor Jesucristota. Íri jü kabaramneu buére pastor, entok ä ójboyi jü noki náu tütehuak, jíbapo béchïbo. ²¹ Én éntok Dios áma enchim yúmatuanake, síme tühuata entok ä néсахui johuäpo. Jesucristota néсахuekäpáman türihuamta enchimmet yáanake.

Jü simek béppa ujjori éntok áa béchibotunake, sime huasu-huasuktiriammechi. Júnentunake.

²² Enchimmeune ujbuanna, ín hermaanom, juka kutti nokta kaa enchim kom éetuanakë béchibo; bueituk íkäine kaa jaikik enchimmeu jiojte.

²³ Enchimne jünee íaa, jü itom hermaano Timoteo béja kaa cárcelpo káttek. Áapörík läuti yepsak, áamakne áman enchim binnake.

²⁴ Jume enchim pajtorimem sime tebotua, entok sime jume santosi jiápsame. Jume Italiapo joome enchim tebotua.

²⁵ Jü Diosta tü eäu enchim béchibotunake. Júnentunake.

Jü Santiagota Carta Jume Dóoce Tribum Sime Ániat Chibejtilammehui

Teboteri

¹ Ínapo Santiago, Diosta nésauta joriame éntok itom Señor Jesucristota, huame dooce tribum Israelitam ániat chibejtilammeune tebote.

Huä jita täyahuame Diosta bétana huéeme

² In hermaanom, tüisem emo al-leetua jita obiachisi jiokot máchiraata enchimneu hué násuk junne.

³ Béjem jüneiya: Eme Diosta súalëtek obiachisi huémnta násuk jünem yánti jíapsinake.

⁴ Júnëlem yánti jíapsinake, enchim tü jíapsi yúmalatunakë béchïbo, kaita éntok jita enchimneu bínakë béchïbo.

⁵ Senuk enchim násuk jita jüneehuamta áu bëyey, Diostau ä áunake. Huanäi Áapo Dios ä miknake. Bueituk Áapo yún yore ä miika; kaa ä ámpoleka itom ä mákka, kabeta yeu puaka.

⁶ Të Diostat eaka ä áunake. Katë täbuiasi éenake, ínel jíaka: “Jamak kaita nee miknake.” Bueituk hua kaita súaleme jume bahue máarem jekata naasam huiikë bénasi maachi.

⁷ Júnëli hua kaita súaleme kaibu jita mabetnake, Señorta bétana.

⁸ Huä yoreme guoyik éame kaa áma bíbinhuatu, jum jita ä joäpo.

⁹ Huä hermaano kaa béttek jíapsekame áu al-leetuanake, Diosta ä tóboktiakä béchïbo.

¹⁰ Të hua rikoapo jíápsame áu al-leetuanake kaita áu bėj-riakähui; bueituk huäri jü ili júya sehua ténasi huakiataka tahuanake.

¹¹ Bueituk juka täata kaa huéeläpo táttasi yeu ä yejtek, hua ili júya huaknake; sehua éntok huénnake. Huanäi hua ä musála machiakäu luutinake. Júnëli kët tahuanake, jü riiko sime ä tékilimpo.

Jíta béttesi yoreu huéeme kaachin ériahuame

¹² Tüisi al-leaka tahuanake, hua yoreme juénakuú bíchaa yühuaka kutti huéeka tahuakame; bueituk ínëli kutti huéeka tahuakatek, juka jíapsi coroonata mabetnake. Íkäi Dios jume ä nákemmeu am mik rókaka nok-la.

¹³ Senu juénakuú bíchaa yühuakatek kaa ínel jiaunake: “Dios nee juénakun yüak”; bueituk Dios kara juénakuu bíchaa yütu, éntok Áapo kaabeta juénakuu bíchaa yuyüa.

¹⁴ Ál-la senu ára jioptuatu, juka juëna éerita at ayukä béchïbo. İri juëna éeri éntok ä huíike, ä náyote báreka.

¹⁵ Íkäi juëna éerita ayukäpo yeu tomtomte, jü Dios bejri. İri Dios bejri yahuakatek éntok, áu náu tójaka búrusi áu yáako, huanäi áma yeu tomtinake, jü kókkohuame.

¹⁶ In hermaanom ín nákehui, katem jiöbe.

¹⁷ Sime hua tühua mikpo huéeme éntok yúmalasi mikpo huéeme jikat bétana huéiye, hua itom Áchay machiriata átteakamta bétana. Áapörikut kaita täbuiasi anhuame ayka, kía ilikkisi junne.

¹⁸ Áapo ä éäpo itom bemelasi yáuhuak, ä noki lütüriayi, sımem béppa bát itom yoremtunakë béchïbo.

Nokta huë páman ä joame

¹⁹ Íäri béchibo, hermaanom ín nákehui, sime yoremem tüisi jikkaij báreka éenake, kaa läuti nok yómmia báreka éenake, éntok kaa läutipo oomtinake.

²⁰ Bueituk hua yoremta ómtira kaa Diosta lütüria johua.

²¹ Huäri béchibo, juka jaiti máchiraatem omoutenake, éntok huaka kaa huéeläpo juénaraata kétchi. Huaka nokta enchimmet ethuakamta, yánti jiápsekem ä mabetnake. İri ára jiápsita enchim jínëuria.

²² Të huaka nokta huë pámanem ä jonake. Katem kía ä jikkaij-leromtu báanake, emesu emo bätattähuaka.

²³ Bueituk senu juka nokta kía ä jijikkajätek, të kaa huam nokta huë páman huëtek, İri jü yoreme espeejopo ä pújba bíchamta bënasi maachi.

²⁴ Bueituk áapo áma áu bíchaka sikätek, läuti áa bea kóptinake áu jáchínakähui.

²⁵ Të hua tua leyt suaka ä bíchame, huam súmataka itom búttiahuakapo, éntok jíba áma aneme, kaa kía ä kóptia báreka ä jijikkajame, ál-la ä jo sáyhuäu joame, İri juebena tühuata bínake, nokta huë páman ä huë béchibo.

²⁶ Kía jábe júne enchim násuk áu Dios huátätë tíame, të kaa áu nín yüeme, kía áu bätattähua, éntok hua ä Dios huátätëu kía kaita bėj-re.

²⁷ Huä tua kálakosi Dios huátateme, Dios Áchayta bíchäpo, İri ájária: usi lepem anianake, éntok jámut jókoptulam bem jìokot éäpo anianake, éntok ím ániapo juénaraa ayukamta bétana áu suayanake.

2

Katë enchi ára anianakemtat jíba pupujte

¹ In hermaanom, hua itom Señor Jesucristo lóoriata átteakamta enchim súalë béchibo, katem nat béppa chë emo éria.

² Bueituk senu yoremta oro aniokamta entok bėj-rek sánkokamta enchim násuk kibakek, senu éntok póobetaka kaa türik sánkokamta kétchi,

³ huanärem huaka bėj-remta sánkokamta al-leaka bichätek éntok ínel áu jáakätek: “Émpë ímì tülíku yeesa”; hua póobetau éntok: “Empo éntok jümü kékka”, ö “Ímire ín guókpo yeesa”;

⁴ ¿Jachem kaa emo nat béppa éria, ínëli aneka, éntokem juëna éehuamta emo jípürë bétana emo yeu buísse?

⁵ In hermaanom ín nákehui, akem ä jikkaja: ¿Jachu Dios kaa huame poloobem ímì ániapo aneme yeu púala, bem rikomtunakë béchibo Diosta súalhuäpo?, entok, ¿téhuekapo Diosta reytaka nésahueu ä nákeme am mák rókaka herenciapo bem mabetnakë béchibo?

⁶ Të eme huaka póobeta kaitäpo bitcha. ¿Jachu kaa jume rikom juka tékilta kaa yúmalasi enchim béjtuame? ¿Jachu kaa bempo ámëria huame yäurau enchim yeu totojame?

⁷ ¿Jachu kaa bempo am junneria bėj-reka nooka, jume tü téhuam Diosta enchimmet yuktíarim?

⁸ Eme lütüriapo huaka tua leyta huë páman anëtek, huaka Diosta jíä bënasi: “Emobeu jëla anemtë em emo ériä bënasi ä náknake”; huanärem tüisi ä johua.

⁹ Të eme kaa nánancha emo ériätek, katem tühuata johua, bueituk jü ley enchim nätua kaa tühuata enchim joä bétana.

¹⁰ Bueituk jábe júne sime leyta yáakätek, të jáksu huëpo ilikkít júne jíöbekätek, sime leyt jìob-la.

¹¹ Bueituk Dios ínel jiaahua: “Jubekätekë kara täbuik juube.” Éntok két ínel jiaahua: “Katë jábeta mënake.” Éläposë em jubi pátäku kaa täbuik juube, tërë jábeta mëako, sime leyta béppë simla.

¹² Inëlem nooka, éntok inëlem aane, íkai jüneriaka: hua ley itom búttiakamta jiäpo ámani itot chúpánake.

¹³ Bueituk jume kaabeta nakjiokolekame ánëli két ámeu huéenake, kaabeta bem nakjiokolekä béchibo; të hua yore nakjiokolihuame jíba yölataka huéenake, hua noki béttesi yóret chúpahuamta béppa.

Diostat ehuame entok jü tékkil

¹⁴ In hermaanom, ¿jita béchibosu türi, jü Dios ehuame éntok kaa ä joäteko? ¿Jachu hua Dios ehuame ä jipureü ä jínëunake jäni?

¹⁵ Maasen senu hermaanota o hermaanata kaa sánkok, éntok hua chíkti táapo bem buäyeu ámeu bëyeyo,

¹⁶ enchim násuk senu ínel ámeu jiätek: “Katem jáchin éaka kaate, emo em súkkaria, éntokem jibuaka jóboa”, të kaa huaka takaahuapo ámeu bëyemta am mikätek, ¿jita béchibosu türi?

¹⁷ Júnëli kétchi, jü Dios ehuame kaa ä joätek, jü ä Dios ehuame kaita béj-reka mukilata Bénasi tatahua.

¹⁸ Të senu jamak ínel jiaunake: “Empo Dios eehuamta jipure, ínapo éntok tékilta johua.” Nechë ä bíttua, juka em Dios eehuamta kaita tékilta yáalataka; ínapo éntok enchi ä bittuanake juka ín Dios eehuamta ín tékiliy.

¹⁹ Empo ínel ä súale: Dios huépulai jibba. Türi junëli; két jume lemooniom ä súale, éntokim máuj-rimnea emo yoyoa.

²⁰ ¿Jachë ä jüneria báare, empo yoreme kaa suakame, juka Dios ehuamta kaa tékilmak huémata kaita béj-rëhui, éntok ä mukilatukähui?

²¹ ¿Jachu kaa jü tékiliy tüisi taahuak, itom áchay Abraham, júnak huaka ä üusi Isaac Diosta mámpo ä tójaka, kabaram súsuahuaí Bénasi ä mëbáreka?

²² ¿Jachë kaa jüneiya? Jü Dios eehuame tékilmak náu huéiye, entok hua Dios eehuame tékilmak yúmalasi chúppe.

²³ Éntok ímí chúppuk, jü jöjteri ínel jíame: “Jü Abraham Dios ehuamta jipurek, éntok ä Dios ehuamta béchibo tühuapo näikiahua”, éntok Diosta amigo ti téhuaahuak.

²⁴ Béjem jüneiya, juka yoremata jü tékiliy Diosta tü yórempo ä näikiähui, kaa hua Diosta súalhuamtay jibba.

²⁵ Júnëli kétchi, huámechi taahuarimmechi jü jámut Rahab büru yorememmak boböyeihui, ¿jachu kaa hua ä tékiliy tühuata jájamek? Bueituk huame sáyhuakame mabetaka, chë türi böota am nütuak.

²⁶ Jáchin hua takaahua kaa espírituta jipureka mukilatunake, ánëli két hua Dios eehuame kaa tékilmak náu huëtek, ket mukila.

3

Jü nínni

¹ In hermaanom, katem enchim násuk katim juebénaka yore majtia tiaka annake, jünéaka íkai tékiakätek chë bétte nokta itot chúpnakehui.

² Bueitukte sime juebénasi jábem jiápsipo kókosi jojua. Senu ä nokiy kaabeta omtituätek, iri tua jü tü yórem chúpila, éntok ä takaahua ä yüinakë béchibo áma yuuma.

³ Ítapo jume kábäim pepereenatua itom éä páman am kannakë béchibo. Júnëlite sime bem takaahua ára naa kúaktia.

⁴ Ámechem suuhua kětchi, jume barcommechi: jáchin bueereka júne éntok jeka útteakamta am huériay junne, senu ili rueerata timón téamtay aram kúaktiatu, ä sáhuemta ä huë ia páman ä huéenakë béchibo.

⁵ Júnëli kětchi jü nínni ilitchika junne, të buériata johua. Jü tájji ilitchika junne, jáchin machisi juka júya ániata tátta!

⁶ Jü nínni éntok hua táijta bénasi maachi, juénaray ím ániapo ayukamtay tápuni. Huä nínni itom takaahuapo jünakteri, éntok síme itom takaahua chicha machisi tahuariala. Áapo huaka ániat nate chíkola juëna éerita tóbotoboktia, éntok áapo júne infernoy béetiari.

⁷ Bueituk síme animal ím buíapo joome, huikichim, bakochim, éntok bahuapo joome junne, aram yekatu, éntok jü yoreme ä útteara bétuk am jípure;

⁸ të kía jábe yoreme junne ä nínni kaa yüe; íkai juénaraata senu kara ä kětcha; hua jóuguo áy kókókkko huamtay tápuni.

⁹ Jü níniyte Dios Áchayta bétana tühuata nooka, éntokte áy juénak nooka, huame yoremem batte Diosta bénasi yáarimmechi.

¹⁰ Huépul tempo yeu sisime jü tü nooki, éntok hua juëna nooki. In hermaanom, iri kaa ínëli huéepo yúmala.

¹¹ ¿Jachu huépü báam yeu pótäpo huame báa chökom éntok báa kákkam áma yeu huéenake jáni?

¹² In hermaanom, ¿jachu hua chuna óguo két jume oliivo takam jípunake jáni? O, ¿jume páras óguom chuna takam jípunake? ¡Ëe; kaibu! Júnëli kětchi, baubäa chökom yeu huëpo báa kákkam kaa áma yeu huéenake.

Huä tua jita täyahuame jikat bétana huéiye

¹³ ¿Jábesu enchim násuk tüisi jita ára áu joale, éntok jita áu täya tíiya? Yeu ä buijnake, tüisi áu nüyeka kaa buéresi áu ériaka.

¹⁴ Të eme emo chibureka kaa emo bíbit péätek, éntok emo ée bėj-rihuamta enchim jiápsipo ayuak, katem jita emo täyale, bueitukem lútüriata bėj-reka nooka.

¹⁵ Bueituk iri ílë bēnaaka täyahuame kaa jikat bétana huéiye; ál-la ím buíapo joome; yoremta kóba súahuäpo yeu simlataka, diablo ä áttiak.

¹⁶ Bueituk kaa emo bíbit péehuäpo náu omtihuäpo, éntok emo ée bėj-huäpo, huämi ayka jü naa múksi huéeme éntok síme hua kaa tühua.

¹⁷ Të hua tüisi jita ára joame jikat bétana huéeme bát huëpo tühua áusüli; chúkula yánti jiápsihuamta huéria; náksi maachi; türi; yore jiokolihuamtay tápuni; éntok tü anhuamta chúppa. Tua lútüriata itom téjhua, éntok kaa yore bāitattāhua.

¹⁸ Jume yánti jiápsita jariame yánti jiápsitam eecha, juka lútüriata jíchupaa béchibo.

4

Ímí ániapo ayukamta türihuame

¹ ¿Jáksu yeu huéiye hua náu nássuahuame éntok náu nok nássuahuame enchim násuk ayukame? ¿Jachu kaa huame juëna éerim enchim jiápsipo ayukamta bétana huéiye, hua enchim jiápsi náyoteme?

² Jítem jipu péiya, të kaitēm jípure; yorem súuhua, éntokem kaa huéeläpo jábetat jita innēa, éntokem kara ä yuuma. Nássuäem éntokem át tekipanua, tem kaa ä jípure jita enchim áttea péähui, bueitukem kaa Diostau ä aahua.

³ Jítem aahua, tem kaa ä mabeta, bueituk kaa tühuata béchibem ä aahua, enchim áy emo al-leetuahuäpo ä kima báreka.

⁴ ¡Eme Diostamak kaa lútula jiápsame, yoremem kaa huépülak jíba jubekame! ¿Jachem kaa jüneiya, juka kaa tü éerita ím ániapo ayukamta guojaahuame Diosta

béj-reka kathuähui? Kíalíku jábe junne huaka kaa tü éerita ím ániapo ayukamtat huée báareme, Diosta béj-reka tatahua.

⁵ Eme jamak juka jiojteta kía ínel ä jía bénasi éiya: “Jü Espíritu, Diosta itot órekähui; íri éntok jíba itom áttea péiya.”

⁶ Të Áapo chë yún tühuata yore miika. Íari béchibo ínel jiaahua: “Dios huame emo buere ériame béj-reka huéiye, éntok huame kaa emo buere ériammeu tühuata johua.”

⁷ Diosta éä pámanem ä mámpo emo tójaka, diablota béj-reka óusi jápte; huanäi enchim tö búitinake.

⁸ Diostahuem rúkte; Áapo éntok enchimmeu rúktinake. Emée juëna yóremem emoem mám báksia; eme éntok guoyik éame, enchim jíapsipem huépülsi jíba emo jípure.

⁹ Sirokääm; katem emo al-leetua; buanáem. Enchim achimem buanimpo kúaktia, éntok enchim al-leäu sirokhuäpo kétchi.

¹⁰ Señorta hétukem emo jípure; Áapo éntok enchim tóboktianake, tühuata enchimmeu yáaka.

Hermaanotat nokhuame

¹¹ Hermaanom, katem jájana nat nooka. Huä hermanotat jájana nokame entok ä hermaano nánātuame, leyta béj-reka nooka, entok leyta nánätua. Të empo leyta nánātuätek, katë leyta huë páman huéiye, ál-lë yäurapo emo yéyecha.

¹² Huépülay jíba hua leyta yore mákame, ára yore jínëume, entok ára yore tärutuame. Të, ¿empo? ¿Jábesäe, täbuik em nätuanakë béchibo?

Katem yoko taahuarit emo jíapsi máchile

¹³ Nechem jíkkaja, eme huame ínel jíame: “Ëni entok yokote áman pueblou kannake; huanäite huásuktiapo áman aneka jita nénkinake entok jita kobanake”,

¹⁴ kaa jünéaka yokoríapo jita bénak ayunakëhui. Bueítuk, ¿jítasä hua itom jíapsähui? Lútüriapo kía báij huéchiriata bënna, jáchin huári chúbala jíba yeu mamachia. Huanäi läutiposú kaitatunake.

¹⁵ Júnëlem jíätek chë türi: “Juka Señorta ínel éay, jíapsinakete, éntokte ikäi yáanake, o jita täbuik junne.”

¹⁶ Të ëni emoem úttile, emo buere ériaka. Síme hua ílë bënaka emo úttilhuame kaa türi.

¹⁷ Huä tühuata täyaka, entok kaa ä joame, kaa tühuapo aane.

5

Jume riikom yore jiokot joame béj-rihuame

¹ ¡Nechem jíkkaja, eme riikom! Buanäem, éntokem buan chaaye, jü jiokot éehuame enchimmeu yúmanekemta béchibo.

² Huä enchim rikoa moyira, entok hua enchim sánko buiichia téepärim ä buäla.

³ Huä enchim ooro entok enchim tómi tósali poposíhuila; hua ä poposiúraa éntok enchim yeu buisse. Ínëli huaka simeta enchim jípürëu táijpo béeteka enchim tejalnake. Juebena tómitem náu tóij-la; huame taahuarim éntok béja yúmase.

⁴ Én éntok chaaye, hua tékil béjhua, huame tekipanualeerom enchim buíampo chúpukamta tóboktiakame kobari, am bätattähuaka kaa enchim am béjtuakähui; éntok hua jiokot ujbuahuame etta tóboktiakame bétana huéeme hua Señor chë simem béppa nésahuemta nákapo huéchila.

⁵ Kíalem jájana jíapsaka, emo al-leetua ímí buíapo, entok enchim éä páman jíapsak. Jíapsipem emo áuhiiriak, huakasim áuhiiriahua bënasi. Én éntok béja yuuma, huakasim súanähui.

⁶ Huä tü yóremtachim nokta béttesi chúppak, éntokem ä mäak; áapo éntok kaa áu nok-riak.

Yántem jiápsa, Diostau oraciompo nokaka

⁷ Huäri béchibo, hermaanom, yántem jiápsa, Señorta yepsäu tájti. Áachem suuhua, jáchin hua et-leero huaka buíapo chúpemta boobinnake, boobíchaka yánti jiápseka huaka yúkuta bathuemta éntok chúkula huéchëu tájti.

⁸ Enchimmet két ayunake, hua yánti jiápsihuame, éntokem huaka enchim jiápsi chë tutti yétcha; bueituk hua Señorta yebijnakeu kaita nápat bëye.

⁹ Hermaanom, katem nat nooka, kaa béttesi nokta enchimmet chúpatunakë béchibo; ínëli jü Juez puertapo huéiyek.

¹⁰ In hermaanom, profeetammechem suuhua, bueitukim jiokot éehuamta éntok yánti jiápsihuamta jipurey, huame Señorta téhuampo nokakame.

¹¹ Én éntok, të am úttile, tühuata am mabetak tíaka, huame óusi éaka jiokot máchiraata bíchakame. Béjem ä jikkaij-la, jáchin juka Jobta yánti jiápsekähui, éntok jáchin juka Señorta áa bétana éähui; bueituk Áapo tüisi yore jiokolë, éntok yore beu jita innëa.

¹² Të simeta béppa, ín hermaanom, katem téhuekata téhuampo nooka, o buíata téhuampo, o jita täbuik téhuampo junne. Ál-la huépulsem lütüriata nooka: jü em “jehuiteria”, jehuituake; jü em “ëe”, ëetunake, kaa béttesi nokta enchimmet chúpatunakë béchibo.

¹³ Senu enchim násuk jiokot éätek, Diostau oraciompo noknake. Senu al-leätek, buiknake, Diosta úttileka.

¹⁴ Senu enchim násuk kökorëtek, jume igleesiapo yoiyöturim náu núnunake; éntokim Diostau ä buanianake, aceiteta át tekaka, Señorta téhuampo.

¹⁵ Huä huitti Diostat éehuaka emo buaniahuame ä jínëunake, huaka kökoremata. Jü Señor éntok ä yéchanake, éntok huaka juënaraata ä yáalatuk júne át jiokoritunake.

¹⁶ Huame kaa tühuam enchim yáarim, náhuem yeu am buíjnake, éntokem Diostau emo buanianake, enchim türinakë béchibo. Huä tü yóreme tü jiápsekame Diostau buanátek, ïri Diostau buanhuame útteata jipure.

¹⁷ Jü profeta Elías ito bënasi yóremtaka, éeripo ito bénaakay. Të Diostau buanak, chíkti ä jiápsimaki, kaa yúknakë béchibo. Huanäi ím buíapo kaa yúkkuk, báij huásuktia áma búsan metpo.

¹⁸ Júchi éntok Diostau buanak; huanäi téhueka yúkuta äbo kóm bíttuak. Huanäi buíapo jita chúppuk.

¹⁹ Hermaanom, senu enchim násuk huaka lütüriata öbialataka huëtek, senu éntok ä kúaktiakätek,

²⁰ jüneenake: hua kaa tüisi huémata kúaktiaka böo türikun yeu ä tójame, huépul jiápsita kókkohuamta bétana jínëunake, éntok juebena kaa tühua yáarimmet jiokorituna.

Jü Carta San Perota Bat Huëpo Jiojtekähui

Teboteri

¹ Ínapo jü Peero Jesucristota apóstol huame bem buiärapo bittuarimmeune tebote, jume Pontopo, Galaciapo, Capadociapo, Ásiapo, éntok Bitiniapo chíbejtilammehui.

² Eme jume bannaataka Dios Áchayta täyäu yeu púari, Espíritu Santoy tü tátabri, juka Dios nésauta enchim yáanakë béchibo, alë bénasi Jesucristota ojboy enchim jíapsi tütetunakë béchibo. Tühua éntok yánti jíapsihuame buéresi enchimneu ayunake.

Tua lútüria boobit-huame

³ Tua yörisi maachi itom Señor Jesucristota Dios Átchay, áapo itom bemela yoremsi yáuhuak, buéresi itom ä jiokolekä béchibo, yü jíapsihuamta tua itom boobitnakë béchibo, Jesucristota kókkolam násuk jíabitekä béchibo,

⁴ átteata itom mabetnakë béchibo, kaa momoyemta, kaa nanasontemta, éntok kaa mumukemta áman téhuekapo ëriata enchim béchibo,

⁵ Diostat enchim át eä béchibo, Áapo ä úttiäray enchim suaya, enchim ä jájamnakë béchibo juka yore jínëuhuamta hua taahuari äbo huémtat yeu machinakemta.

⁶ Íari béchibo eme al-leiya, éläposu én kaa jaiki táapo Diosta ínel éai kaa al-leehuamtem jípunake, enchim at eäu jüneria béchibo,

⁷ hua orota béppa chë béj-reme. Jáchin huäri ooro luuluuteka júne tájiai jünériatunake, alë bénasi jü enchim ä súalëu jünériasuka tua úttilna, ujjóriata jípunake éntok yörina hua taahuarit Jesucristota yeu machiayo.

⁸ Huä enchim nákehui kaa ä bil-lataka junne; hua enchim ä súaleka kía én kaa ä bíchaka junne, enchim át al-lee kókköhui,

⁹ juka enchim at eä béchibo enchim jípunakëu mabet-lataka, juka jíapsita enchim jínëuriahuamta.

¹⁰ Jume profetam hua Diosta tü eäu enchim bétana näikiarita bétana nokakame, ä jünériaka tüisim át suaka nátemajek i yore jínëuhuamta bétana,

¹¹ tüisi át nátemajeka jábeta bétana ä nokähui, éntok jita táaposu Cristota Espíritu ámet aneme ä ayunake tíiya, hua kaita jee hueisu huaka Cristota jiokot yáaná bétana nokakame, éntok chúkula huäri sáu juka ujjóriata yebijnake tíame.

¹² Ímëhui yeu machiak kaa bempörim béchibo, ál-la ito béchibom íkai bem nokakähui én enchimneu nokhuame huame Espíritu Santota téhueka bétana jípureme bétana; juka Diosta ángelesim bí péähui.

Tülisi itom ito nünake bétana nokhuame

¹³ Kíalikem huéchiapo emo nüye, kaa büruk éaka suamsi eaka, éntokem át boobíchaihui hua Diosta tü eäu enchimneu nüpanakemta Jesucristota yeu machianakeyo.

¹⁴ Jume usiari ára sáyhuame bénasi katem huaka juénaraata bannaataka kaita täyaka enchim jo péäu jo báare,

¹⁵ ál-la jáchin hua enchim núnukame santosi áu nüye, eme két alë bénasi símepo santosi emo nünake;

¹⁶ bueituk ínel jiojteri: “Katem chichä machisi jíapsa, bueituk ínapo Santo.”

¹⁷ Bueituk Áchaypo eme ä jípurëteko, huaka kaabeta yeu púaka nokta ámet chúpamta hueepulammet bem yáari béchibo, jíbem Diosta májhue ä yöreka emo boojoria síme jume taahuarim ím ániat enchim anëpo tájti.

¹⁸ Jüneaka huam kaitapo kía jájana enchim jiápsakäpo enchim jínëutukähui, juka enchim áchayim bétana enchim mabetakähui, kaa hua jita momoyemtayi, ooro, ö tómi tósali,

¹⁹ ál-la Cristota ójbo musäla machikuyi, hua ili kabarata yúmalataka éntok kaita jita kaa türik jípuremta ójbo bënakuyi,

²⁰ béja yeu púataka kee jee ániata jünaktehuay naateka, të ímëi taahuari chúkula huéemmet yeu machiak enchim nákuhä béchibo;

²¹ éntok áapörík huämëm Diosta súale, huaka kókkolam násuk ä jábitetuakamta éntok ujoyóriata ä mik-lata, Diosta enchim súalnakë béchibo éntok áapörík bétana jita enchim boobinnakë béchibo.

²² Jukem Diosta lútüria joaka enchim jíapsi tü tátab-la, jü Espíritu Santota éäpo kaa kía bálit enchim emo náknakë béchibo, júnentukem emo nákke chíkti enchim jíapsimaki, enchim jíapsi tútti yécharika.

²³ Eme júchi bemelasi yeu tómtila, kaa huame áchayriam kókokkame éäpo, ál-la hua kaa nanasontumta éäpo, jü Diosta noki jíápsamtayi, jü jíba béchibo ayunakeme.

²⁴ Bueituk:
Síme huaakas kía júya síarita bënasi maachi,
éntok síme hua yoremte ujoyória júya sehua ténasi maachi.
Huä júya huahuake, jü sehua éntok huehueche,

²⁵ të hua Señorta nooki jíba béchibo ayunake.

Íri éntok ájária, jü nooki evangeliopo huam enchimmeu nokhuakame.

2

¹ Júnentukem síme juëna éerita tójaka, éntok yore bätattäihuamta, ára nókichiat, jábetat jita innëhuamta, éntok jájana jáihuamta,

² ili usita jübua tómtilata chípeä bënasi eme két huame kauhua espiritualim kaa tábui jítamak kuutilam huáatianake, íri jü Diosta noki, ámei enchim yótunakë béchibo Diosta súalhuäpo jínëuhuamta tua enchim jájamnakë béchibo;

³ të béja eme juka Señorta tühuabet jünëelatuko.

Jü tétta jíápsame

⁴ Señor Jesucristotahuem rúkte, jü tétta jíápsamtahui, hua lútula huëpo huame yoremëm omoutekähui, të Diosta yeu púari éntok áapörík béchibo bėj-reme.

⁵ Eme két jume tétta jíápsame bënasi emo ériaka emo réutebonake, enchimmea huaka ä kárhua ä yáanakë béchibo, bueitukem Diosta tékil boojoria béchibo náikiari, juka jíapsita bétana huémte áapörík Diosta türëu áu enchim huérianakë béchibo Jesucristota huämi.

⁶ Bueituk júnen két jïojteri:
Juyú, buere joära Sión,
juka tétata tua nésahuemta ejkinampo huémte yétcha,
huaka yeu púata éntok chë musäla machik,
éntok hua ä súaleme kaa tiusi tahuarianake.

⁷ Enchim béchibo, eme ä súaleme, áapo musäla maachi, të huame kaa ä súaleme béchibo éntok:

Huä tétta jume káarim jojoame kaa huáatiakäu,
íri tua jü tétta nésahueme ejkinapo tahuakame.

⁸ Éntok:
Huä tétta át tëtëitihuame,
éntok hua tétta yore tábeme.

Bueitukim át tëtëite jü nokichi, bem kaa áma huam jíapsi bárë béchibo; huäri béchibom két yeu púahuak.

Jü Diosta yorembra

⁹ Të eme tua hua génte yeu púari, Diosta yäura tékkil boojoriame, nación tühuata joame, tua lütüriapo Diosta yorembra, huaka kaa machiku enchim aney huam machiria át guómtisi machikun bíchaa enchim núnukamta tühua bétana enchim noknakë béchïbo.

¹⁰ Eme huame bannaataka kaa pueblotukaïhuim, të ënem Diosta yorembra; bannaataka kaa yore nak jiokolihuaamta jájamlatukaïhui, të én ál-lem ä jájamla, juka yore nak jiokolihuaamta.

Diosta nésauta joame bénasem emo nüye

¹¹ Eme nákuhame, enchimmeune nooka sékāna enchim jomemtukä bénasi, éntok enchim boojoä bénasi, huaka juëna éerita enchim tóijnakë béchïbo, huaka tü jiapsita béj-reka huémta,

¹² jíba bénasi tülisi emo nüyeka jume kaa Jesucristota súaleme násuku; huam enchim bétana nokhuäpo enchim juëna yórememtukä bénasi Diosta am úttílnakë béchïbo hua Diosta am jiokorë taahuarichi, hua tühua enchim yáaribet suaka.

¹³ Señorta béchïbo hua jábe nésahuemta bétukem emo jípure, ä reytuk junne, chë ä nésahuë béchïbo,

¹⁴ kía ä gobernadortuk junne, áapo äbo am bíttuala, yorememet nokta am chúpanakë béchïbo, éntok huame tü yóremem bétana tühuata am noknakë béchïbo.

¹⁵ Bueituk ïri jü Diosta huáatiähui: juka tühuata joaka jume yoremem kaa susuakame enchim bétana jájana jáame enchim nok páttianakëhui.

¹⁶ Kaabeta mámpo emo jípuremta bénasem emo nüye, të kaa huame íat jáahuiteka juka juënaraata joame bénasi, ál-la huame Diosta nésahui joame bénasi.

¹⁷ Símemem yöre. Hermanomem nákke. Diojtem májhue. Reytem yöre.

Jü Cristota ejemplo ä jiokot aneepo

¹⁸ Eme jóapo sáyhuame, enchim tekem bétukem emo jípure, tua am yöreka; kaa huame tü yorememmeu jíbba, ál-la két huame béttek jiápsekammeu junne.

¹⁹ Bueituk ínëli anhuame türi Diosta bíchäpo senu én Diosta ä yöre béchïbo kaa al-leetuahuäteko, kaa ä innë éäu júne innëateko.

²⁰ Bueituk jita tühuasa jüri kaa tühuata joaka enchim chónhuähui éntokem, ¿jíba áamak al-leiya? Të eme tühuata joaka jiokot máchiraata bichätek éntokem jíba áamak al-leätek, lútula huëpo ïri türi Diosta bíchäpo.

²¹ Bueituk iári béchïbem núnuhuak; bueituk Cristo két ito béchïbo jiokot máchiraata bitchak, ejemplota itom mákaka, enchim alë bénasi emo boojorianakë béchïbo.

²² Áapo kaita juënaraata yáuhuak; kaita hua ára nókichia jikkaijhuak ä tempo.

²³ Áapo juénasi áa bétana nokhuay júne kaa juénasi am yómmiak; jiokot johuaka júne kaa am bé-reka nookak, ál-la huaka áu johuamta hua tua lütüriata joamta mámpo ä tójjak.

²⁴ Áapo hua itom juëna yáarim ä takahuapo núk siika jum kúrusichi, itom hua juënaraata bétana kókkoka tühuapo itom jiapsinakë béchïbo; bueitukem jiokochä yáahuaka béchïbo áma yorela.

²⁵ Bueituk emëe huame kabaram emo näikimtelatukä bénasi aaney, të ënem hua enchim jíapsi suayamtau rúktíla.

3

Jume kukunakame éntok jujubekame jáchin emo nünakëhui

¹ Júnëli ketchi eme jáamuchim kukunakame, enchim kunam bétukem emo jípure, huame tü nokta kaa súaleme kobatunakë béchïbo kaa nokiayi, të tülisi bem jubim emo nüyëubeyi,

² tülisi éntok yörisi machisi enchim emo nüyëubet suaka.

³ Huä ujoyória enchimmet ayunakeme kaa hua yeutana takahuapo enchim átteanakëhui, hua buéresi ujoyória emo chíkuame, óoro átteahuame, sánko buéresi ujoyorisi yáataka átteahuame,

⁴ ál-la hua huáijhua jíapsita bétana huéeme, hua kaa momoyeme, iri jü kaa béttek jíapsihuame éntok yánti jíapsihuame; iari tua chë bėj-re Diosta bíchäpo.

⁵ Bueitukim junëli két tülisi emo nüyey bannaataka huame jáamuchim tü jíapsekame, Diostat éame, bem kukunam bétuk emo jípureka;

⁶ juka Sarata Abrahamta “yöreka Señor ti áu ä jijiä bénasi”. Huäri bétana asoarimtakem taahuak, tühuata jóáteko, kaitat ée májhueka.

⁷ Eme jujubekame, két áma huamsu, ámemakem aane suamsi emo nüyeka, jünéaka juka jámutta chë kaa útteakamta jíapsekähui, éntok enchim beu juka tühuata ay jíapsihuamta am átteakähi, Diostau bíchaa enchim buanäu jikkajitunakë béchïbo.

Tü éeri tüisi itom ay tahuanakëhui

⁸ Én éntokem simetaka huépülsi jíba éiya, huatem béu jita innéaka, emo nákeka emo sailakamta bénasi, emo jiokoleka, éntok kaa emo buériaaleka.

⁹ Juénasi áu ayuhuak kaa juénasi ámeu ayunake, juénasi aihuátek jünne kaa juénasi ä yómmianake, ál-la tühuata jo báanake, jünéaka tühuata átteä iaahuaka enchim núnutukähui.

¹⁰ Bueituk:

Huä al-leaka jíapsi báareme,
éntok taahuarim türi bít báareme,
ä ninni yüinake kaa juénak ä noknakë béchïbo,
éntok ä teni júne kaa ára nókichiata ä noknakë béchïbo;

¹¹ juénarata tójaka tühuata jonake;
yánti náu jíapsihuamta jariunake éntok ä boojorianake.

¹² Bueituk huame Señorta pusim juka lütüriata joame türeka bitcha,
éntok juka bempörim áu buanäu jikkaja;
tee jü Señor huame kaa tühuata joame kaa türeka am bėj-reka bitcha.

¹³ ¿Jábesu két kaa tühuata enchimmeu yáanake jáni tühuata enchim joayo?

¹⁴ Të eme jita jiokot máchiraata bichátek tühuata joaka, úttesem al-leiya. Huä béchibem kaa emo máujtua bempörim bétana, éntokem kaa naa múksi emo éetua,

¹⁵ ál-lem juka Dios Señorta úttile enchim jíapsipo, éntokem jíba huechiapem emo jípureka aane enchim emo nok-ríanakë béchïbo, sime huame tühua enchim boobichäu bétana enchim temájeme yómmia béchïbo kaa buere jíaka éntok yörisi machisi nokaka.

¹⁶ Tülisem emo nüye huame jájana enchimmet nokame, enchim juéna yoremem-tukä bénasi, tiusi tahuanakë béchïbo, Cristota bétana tülisi enchim emo nüyëu jájana jáame.

¹⁷ Bueituk chë türi emé jiokot máchiraata bicháteko tühuata joaka, Diosta ínel ä huáatiayo, kaa tühuata enchim joäpo béppa.

¹⁸ Bueituk jü Cristo két jiokot máchiraata bitchak séjtul jíbba, itom Dios bejrim béchïbo, hua tü yóreme jume juéna yóremem béchïbo, Diostau itom huéria báreka, lütüriapo jü ä takahua mëhuak, të espíritupo jíba jíapsaka taahuak.

¹⁹ Huämi espíritupo két áapo huame bannaataka kókkokame anëu siika. Huanäi ámeu nookak,

²⁰ huame bannaataka ámeu nokta kaa jikkaij báaremmehui, Diosta bínhua ámet boobíchaihui junne, huame taahuarim Noéta jiápsayo, juka arcata johuayo, huam kaa jaiki géntem, guoj náikim jíba áma jineihuak, buere baniapo. ²¹ Jü yore batöhuame hua júnako báata am jínëukä bénasi, én két yore jínëu Jesucristota jiabitekä béchibo, kaa huaka takahuapo béppa chicha máchiraata itot ayukamta itom úhuaaka; ál-la Diostau bíchaa tülisi itom ito nü báreka éenakë béchibo.

²² Huä téhuekau jikau sikame Diosta báta bétana kátekame; éntokim áapörík bétuk emo jípure jume Diosta ángelesim, jume yäuram, éntok jume útteata jípureme.

4

Diosta éä paman emo nüyeme

¹ Juka Cristota ito béchibo jìokot máchiraata ä takahuapo mabetakä béchibo, enchimmet két huäri éeri ayunake; bueituk hua takahuapo jìokot máchiraata innësukame kaa éntok júchi juénaku annake,

² huame taahuarim itou bëyeme kaa huaka ím ániapo yoremem kaa huéeläpo ukulëu huáatiaka jíapsi béchibo, ál-la Diosta éäpo áman itom jíapsinakë béchibo.

³ Büru táapem béja jume tua Diosta kaa súaleme al-leetua béchibo jita yáasuk, kaa tíurata joaka, kaa huéeläpo juka huakajta bétana huémta ukuleka, nanaakoka, kaa tíura pájkota huëpo rejteka, yü tútti naakoramta, huame diosim kaa yöri mátkim yöreka.

⁴ Ímëi béchibo át guómtisi maachi hua áme bénasi kaa huéeläpo juénarata kaa enchim joähui, kíalikum jájana enchimneu jiaahua.

⁵ Të bempo lütüriata nénkinake hua jiápsammet éntok kókkolammet nokta chúpanakemta bíchäpo.

⁶ Bueituk iäri béchibo két jü tü nooki Diosta bétana huéeme nokhuak jume kókkolammehui, nokta ámet chúpatunakë béchibo takahuapo aneka bem yáari béchibo, të jíba espíritupo am jíapsinakë béchibo Diosta jiapsä bénasi.

⁷ Të sime ayukamta lütinakeu abe yuuma; iä béchibem suamsi emo nüye, éntokem Diostau buanaka jiápsa.

⁸ Símëta béppa nánanchem tüisi emo nákke, bueituk jü emo nákuame juebena Dios bejri yáarim tuchanake.

⁹ Nánanchem emo mamabeta kaa jájana jíaka.

¹⁰ Huëpulaka bem huéeläpo bem miiki senukuu ä buíjnake, Diosta buéresi tühua al-leaka náikim buísemta bénasi éaka.

¹¹ Seenu nokátek tua juka Diosta noki huëpo áman noknake; senu tékiata máktukátek Diosta úttiärata ä mikäpo áman ä boojorianake, juka Diosta tua yörinä béchibo Jesucristota béchibo, hua lóoriata átteakame éntok juka nésayhuamta jíbapo béchibo éntok jíbapo béchibo. Júneltunake.

Cristota béchibo jìokot máchira innëhuame

¹² Eme nákuame, katem át guómte hua jìokot máchira enchim ay jìöbilahuamtachi enchimneu ayukame, huaka kaa jaibu enchim emo innë máchilëu enchimneu huëtiaka;

¹³ ál-lem al-leepo yúmala Cristota béu jìokot máchiraata enchim bíchä béchibo, bueituk ä uýóriahuata yörisi machik yeu machiak két enchim buéresi al-leenakë béchibo.

¹⁴ Cristota téhuam béchibo jájana enchimmet nokhuátek, tüisi tühua enchimmet ayka, bueituk hua Diosta Espiritu uýória áusüli enchimmet ayka. Lútula huëpo bempo ä bėj-reka nooka, të enchim béchibo áapo jíba yörihua.

¹⁵ Eme jábe junne jiokot máchiraata bichätek, éläpo kaa jábeta ä mälatukä béchibo, o ä eekbuä béchibo, o ä juëna yóremtukä béchibo, o kaita ä jüneriäpo áu ä kikkibachä béchibo.

¹⁶ Të seenu Cristota ä súalë béchibo jiokot máchiraata bichätek kaa áu tíutuanake, ál-la Diosta úttinake huäri béchibo.

¹⁷ Bueituk jü taahuari béja yúmala huaka nokta chúpanakeu Jesucristota súalemmet naateka. Itot báchá naatek, ¿jáchisu ámeu chúpanake jáni huame Diosta tü noki kaa súalekammehui?

¹⁸ Bueituk jü tü yoreme jiokotampo jínëihua, ¿jáchisu áu huéenake jáni jü juëna yóremtahui, Diostamak kaita huáatiamtahui?

¹⁹ Ä junëlituk huame Diosta éäpo jiokot máchiraata bíchame, jita jo árahuekamta, ä noki chúchupamta mámpo bem jápsi yéchanake, éntokim tühuata jonake.

5

Diosta súaleme suayahuähui

¹ Huame yoiyöturi enchim násuk yeu púarimmeune jiokot jiaahua, ínapo két yöturitaka áme béuchi, éntok Cristotau jiokot máchiraata sikamta bíchakame, éntok jü két ujoyória yeu ä machinakepo annakeme, enchimmeune ínel jiaahua:

² Jume Diosta súaleka enchim násuk anemem suaya, am suaya kaa útteapo, enchim tü jiápsekä béchibo ál-la; kaa huaka béjtuahuamta huáatiaka, ál-lem kaitat boobíchaka chíkti enchim jápsimak ä yáanake.

³ Katem huame enchim suayäu úttiapo sau báare, ál-lem ejemplotam mákka jume Jesucristota súaleme.

⁴ Huanäi huaka am suayame béppa nésahuemta yeu machiakem huaka coronata ujoyorik kaa momoyemta mabetnake.

⁵ Alë bénasi, eme jübua yoyötume, jume yoiyöturim mámpo emo jípure. Éntok síme nánancha emo nok jikkajaka kaa béttek jápsitem náu jípunake; bueituk:

Dios am béj-reka huéiye,

jume emo buérialeme,

éntok kaa emo buérialemmeu tühuata johua.

⁶ Júnentukem Dios útteakamta mámam bétuk emo jípure, áapörík enchim tóbnoktianakë béchibo taahuata yúmako.

⁷ Simeta huaka enchim kóm éähuem ä mámpo tójja, bueituk áapo enchim suaya.

⁸ Suamsem emo nüye, éntokem kaa kótche; bueituk hua enchim béj-ri, jü diablo, leonta omtë bénasi, chíkola huerama, jábeta ä buänakeu jariaka. ⁹ Huákärem béj-reka óusi jápte, jíba bénasi Diosta súaleka, jünéaka jukai junëli huémta huame huate enchim hermanom síme ániat anemmeu ayukähui.

¹⁰ Të jü Dios síme tü eäü tápuni, hua ä yü ujoyória itom mik báreka itom núnukame Jesucristota béchibo, chúkula kaa jaiki táapo enchim imi ániapo jiokot ansukäpo, áapo enchim tü tátabnake, enchim óusi éetuanake, enchim útteata máknake, éntok kaitat jáchin éaka enchim jápsituanake.

¹¹ Áapörík béchibotunake jü yörihuame, éntok jü nésayhuame jíbapo béchibo. Júneltunake.

Teboteri chúpëpo huéeme

¹² Silvánotamak, hua tua yúmalasi hermanopo ín jípureumakne kaa jaiki nokta enchimmeu jiojtek, enchimmeu nokaka jáchin enchim emo nünake bétana éntok hua én enchim boojoriau tua jü Diosta lütüriatukä bétana nokaka.

¹³ Jume Jesucristota súaleme Babiloniapo aneme enchimmak náu yeu púari, éntok Marcos ín üusi, enchim tebottua.

¹⁴ Emóem tebotua enchim emo náké béchïbo.

Yánti jíapsihuame sîmem enchimmaktunake, sîme eme jume Jesucristota mabet-lame. Júneltunake.

Jü Carta San Perota Guosa Huëpo Jïojtekähui

Teboteri

¹ Ínapo Simon Peero, Jesucristota sáuhuëhui éntok ápostol áapörík bétana yeu púari, enchimmeune jïojte, eme jume ito beu itom Dios itom jínëukame Jesucristota lútüria béchïbo huaka Diostat ehuamta tua musäla machik jájamlame.

² Huä Diosta tü eäu éntok yánti jápsihuame chëhuasu enchimmet ayunake Diosta éntok itom Señor Jesústa enchim täyakä béchïbo.

Jume Diosta jápsi jípureme

³ Sime hua jápsihuamta bétana huéeme, éntok Diostau huáatihuä bétana huéeme itom miiki áapörík Diosta úttearammea hua ä uýýoriay éntok yörisi machiku ay itom núnukamta itom täyakä béchïbo,

⁴ huámëi huämi buéresi musäla machik itou nätua, huäri huam Diosta bënasi enchim jápsinakë béchïbo, huaka ím ániapo yore jápsi nasontemta takahuata jita ukulëu béchïbo ayukamta tóij-lataka.

⁵ Íäri béchïbo eme két át jápseka tekipanuanake, enchim ä súaľëhuem tü éerita rúktia, jü tü éeritau éntok jítat jünee huamta,

⁶ jítat jünee huamtau éntok emo yüihuamta, emo yüihuamtau éntok yánti jápsihuamta, yánti jápsihuamtau éntok Dios huáatihuamta,

⁷ Dios huáatihuamtau éntok sailapo emo huatiahuame, emo huáatiahuamtau entok yore nákuamta.

⁸ Bueituk íkai enchimmet ayuak éntok jíba enchimmet ä yötui, kaibem kía jápsina, kaita joaka, jíbem tekipanuanake itom Señor Jesucristota chëhuasu enchim täyanakë béchïbo.

⁹ Të hua sime íkai kaa jípureme hua kaa mékka bíchamta bënasi maachi; líptita bënasi maachi, bueituk huaka bannaataka kaa ä tühua yáarim bétana ä tü huéhilatukäu kóptiala.

¹⁰ Huäri béchïbo, hermanom, tuem át jápseka tekipanua Diosta enchim núnutukä bétana éntok enchim yeu púatuakä bétana enchim ä lútüria yáanakë béchïbo; bueituk ínel anëtekem jauhuey jünem kaa huáttinake.

¹¹ Bueituk junëli jíbem buéresi al-leriahuaka mabetna, áman huaka itom jínëukamta itom Señor Jesucristota yü nésahuepo.

¹² Íäri béchïbo, ínapo jíba enchim áu huáatitua, enchim ä jünériay junne, éntok huaka lútüriata én enchim jípüreubet útteata enchim nülatuk junne.

¹³ Ino béchïbo türi, én takahuapo aneka enchim ín búsanakëhui enchimneu nokaka;

¹⁴ jünéaka lauti íká takahuata ín tö simnakëhui, itom Señor Jesucristota nee jüneetuäpo ámani.

¹⁵ Ínapo két át jápseka tekipanuanake, chúkula nee muksuko íahuï enchim huáatinakë béchïbo.

Jume Cristota uýýoria bíchakame

¹⁶ Bueitukte itom Señor Jesucristota útteara bétana enchimneu nookak éntok júchi ä yebijnakeu bétana, të kaa kía nokta árai huäpo áman yáata nokaka, ál-la huaka ä yörisi máchiraata itom pusímmea itom bíl-latukäpo ámani.

¹⁷ Bueituk áapörík jü Dios Áchayta bétana yöríhuamta éntok ujjóriata mabetak áman buere ujjóriata bétana jáhui áu kóm bíttuahuak ínel jáaka: “Íri ájária jü ín Üusi ín nákehüi; áapo jü tua nee al-leetuakame.”

¹⁸ Itapo éntok íkái jáhuita jikkajak téhueka bétana kóm bíttuahuakamta, áman káuhüi santo ti téhuaahuakapo áamak aneka.

¹⁹ Atä jípüre kétchi jume profeetam nooki, të én chë lütüriapo tahualata. Türi enchim béchibo enchim át suähüi hua nokichi hua machiria kaa machiku béetemtát enchim suä bénasi, machiriata yeu kíktëu tájti éntok Jesucristota enchim jiapsita machiriäu tájti, hua buere chóki matchuu bíchaa yeu hueramame ti téttehuaahuame.

²⁰ Tem bát íkái jüneria, kía jita noki júne profetam bétana huémta jiojteripo ayukamta kaa yoremta éäpo áachä jüneenakhüi,

²¹ bueituk kía jauhuey júne profetam noki kaa yoremem éäpo nokhuak, ál-la jume yoremem Diosta yeu púarim Espíritu Santota éäpo áman nookak.

2

Profetam ára nókichim éntok maestrom ára nókichim (Jud. 4-13)

¹ Të két bannaataka jume profeetam ára nókichiram aaney Israelta yoremraata násuku, maestrom ára nókichiram enchim násuk annákë bénasi, huame kaa jünakiachisi tábuik enchim majtianakeme, hua tua lütüriata bétana huémta tatabbáreka. Señorta am jínëukamta jünem kaabë tíanake, junëlim läutipo huaka kaitäpo bem tahuanake emo jariuria.

² Éntok juebénaka huaka kaa tühuata bem majtiahaukau jonake. Jümëi béchibo jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jájana át noknake.

³ Éntok tómita buéresi bem huáatiä béchibom ára nókichinata enchim majtiaka enchim ä úhuaanake. Huámechiri béja jauhuey naateka béttesi nokta ámet chúpatunakeu kaa bínhuatunake, juka jiokot máchiraata bem bínnakhüi, bem kaitäpo tahuanakeu jíba yúmanake.

⁴ Bueituk Dios huame ángelesim Dios bejrita yáakame kaa am jiokorek, ál-la béetekum kömam guötiak huam kaa machiku pereesopo am tójjak, hua taahuari ámet nokta chúpanakeu tájti.

⁵ Éntok juka yoremraata bannaataka huémta júne kaa jiokorek, Noéta jíbba, huaka lütüriata bétana nokäuta éntok guoy búsaním áamaki; huame juëna yórememmeu buere bániata, diluvio téamta, bíttuak áma am kókko íaaka.

⁶ Alë bénasi huame pueblom Sodoma éntok Gomorra nokta ámet chúppak am luutinakë béchibo, náposasi am tahuariaka, éntok ejemplopo am yétchak, huame kaa tühuata jo báareme béchibo.

⁷ Të juka tü yórem Lotta áma yeu huíkkek, huaka juëna yóremem kaa huéeläpo juénasi bem anëubei kaa al-leamta.

⁸ Bueituk i tü yóreme áme násuk jóakay chíkti táapo ä jíapsi kaa al-leetuay huaka kaa tühuata jume yoremem joäu bíchaka éntok huaka nokta kaa türík jikkajaka.

⁹ Jü Señor jita juënarata bétana júne huame tü yóremem ára jínëu, jume juëna yóremem éntok am érianake jiokot máchiraata am bínnakë béchibo áman taahuata nokta ámet chúpanakeu yúmayo.

¹⁰ Chë júne siroksi machisi ámeu huéenake huame takahuata bétana huémta guojaasemmehüi, huame takahuata jita ukulëpo áman kateme, jaiti máchiraata boojoriame, éntok huame Señorta yäura kaitäpo bíchame. Ímëi kaabeta jáchin ériaka yäurata bėj-reka aane, kaabetam májhueka huame yörisi machisi nésahuemmet jájana jiaahua.

¹¹ Huame Diosta ángelesim chë útteaka éntok chë nésahueka junne kaa béttesi nokta ámet jíjimme, Señorta bíchäpo.

¹² Të ímëi yoremem hua kaa bem át jüneäubet júne juénasi nokame, huame animal kaa jüneame súa béchibo yeu tómtilamtaka mámpo jípuhuame bénasim jum bem kaa tühua yáarimmak kókkonake,

¹³ hua kaa tühua bem yáari béchibo béjhuata mabetak, béjasum chíkti táapo huaka kaa tühua bem jonakeu musäule. Ímëi ínel jume jaiti mamachim, éntok máncham, enchimmak jibuäka júnen jíba kaa tühua boojoria, éntokim jíba emo al-leetua.

¹⁴ Bempo kía jíba jume jáamuchimmet pupujte, katim íchakte juénarata joaka, huame géntem kaa bem jápsi tútti jípureme náyote. Bem jápsi jita chíkti huátiaubet jóyhuala, éntokim kaa tühua násuk usiarim.

¹⁵ Huakam böota lútula huémata tójaka tábuikut kaate, jü profeta Balaam jü Beorta üusi böochi, huári huaka juénaraata béjhua chë nákkek.

¹⁶ Të béttesi nokta jíkkajak kaa tühua ä yáakä béchibo; bueituk jü animal kara nokame ä püaateme yorem ténasi áu nokaka hua profetata kaa súara ä yáa bárëu táktiak.

¹⁷ Ímëi kía jume pozom kaa báakame bénasi mamachi, namuta buere jékata huéria bénasi mamachi; áme béchibo hua tua kaa máchira náikiari jíba béchibo.

¹⁸ Bueitukim buéresi kaita béj-remta nokaka takahuata ukulëubei ámeu bíchaa am huiike, huame jioh-lataka kateme tua tóij-lame én jübua jápsi kúaktilame.

¹⁹ Búttiataka bem jápsinake tiakam ámeu nooka, të bempöisu jü kaa tühua bétuk emo jípure. Bueituk kía jábe júne úttearäpo kobahuak hua ä kobakamta bétuk áu jípunake.

²⁰ Tua lütüriapo bempo hua juénaraata ím ániapo ayukamta bétana áma yeu sákalataka, juka Señor Jesucristota, juka yore jínëumta, bem täyaka béchibo, éntokim júchi áma emo kuuriakätek emo nénkilamtaka tahuanake. Huanäi hua ámeu huéenakeme chë júne jiohot machinake bannaataka kee bem ä tátäyäpo béppa.

²¹ Bueituk chë türi éiyey áme béchibo juka Jesucristota tü noki kaa täyako, ä täyasulataka éntok júchi bem amáu nóttëpo béppa, juka Diosta nésahui bem téjhuahuakau tójaka.

²² Të hua noki tua lütüriata jiäpo ámanim aane, hua ínel jíame: “Huä chüu júchi ä bísachi buäye, kohui éntok úbataka júchi techapo áu bíaktia.”

3

Jü taahuari Señorta át yebijnakeu yúmanake

¹ In nákehui, íri jü jíösia guosa huëpo ín enchimneu jiojtëhui, éntokne náhuichimpo enchimneu nokaka enchim bússa enchim jítäu huáatinakë béchibo,

² huame santo profeetam jauhuey nok-läu enchimneu huáatinakë béchibo, éntok hua Señor itom jínëukamta nésahui apóstolim itom téjhuakaubehui.

³ Íkai bát jünériaka, bueituk jume taahuarim äbo huéenakemmet yore junneri-anakeme yáijnakëhui, bem takahua jita ukulëpo áman jíba kateka,

⁴ ínel jíaka: “¿Jáchisu yeu siika jü júchi ä yebijnake bétana ä nokakähui? Bueituk huame itom áchayim kókkoka taahuarit naateka síme jíba bénasi huéiye, ániata jünaktehuakapo naateka én tájti.”

⁵ Ímëi ínel jünaktekam kaa ä jünéria báare, juka téhuekata Diosta ínel jíakä béchibo yáatukähui, éntok juka buíata báatukaí bétana éntok bäy ä jiapsähui.

⁶ Huä béchibo, jü ánia bannaataka huéeme buéria baniay lütek.

⁷ Të jü téhueka éntok jü buíya én ayukame Diosta éäpo bëri hua taahuari nokta ámet chúpanakepo tájti, tájiaý ä luutinakë béchïbo, chíkti juëna yórememmak náuhui.

⁸ Të eme nákhuaame, íkärej jüneria: jü Señorta béchïbo jü senu taahuari senu mil huásuktiriata bënasi maachi, éntok senu mil huásuktiria júne senu taahuata bënasi maachi áa béchïbo.

⁹ Jü Señor kaibu ä surujtianake, huaka taahuata ä noki chúpa béchïbo huatem éä bënasi, ál-la simem boobíchaihui, taahuarim itom réhuasimeka, kaabeta áu tárü íaaka ál-la simem emo jíapsi kúakti íaaka.

¹⁰ Të hua taahuari Señorta át yebijnakeu yúmanake huaka lak-ronta ják tukaapo yepsakäpo bënasi; huaachi taahuarit jü téhueka luutinake mausi buére kusisi jíaka, síme hua jikat ayukame béetisuka kaitäpo tahuana, jü buía éntok síme hua át ayukame két táatunake.

¹¹ Íkái síme ayukamta kaitäpo tahuanakey, jáchisu ënem kaa Diostau huáateka tülisi emo nüyeka jíapsinake,

¹² boobíchaka éntok emo bamijtuaka huaka taahuata Diosta yéchari yúmanakeu béchïbo, hua taahuarit juka téhuekata béeteka kaitäpo tahuanakeyo, éntok hua áman jikkat ayukamta tájaka ä kájoktinakeyo.

¹³ Të ítapo ä boobíchaihui áapörík júnen jáká béchïbo bemela téhuekata, bemela buíata, huam tühuata jonäpo.

¹⁴ Huäri béchïbo, eme nákhuaame, íkái boobíchaka tuem chíkti enchim jíapsimak át tekipanua kaita juënarata enchimmet téunä béchïbo, éntok áapörík bétana kaita nokta béttesi machik enchimmet ä jikkaijnakë béchïbo, yánti jíapsaka.

¹⁵ Éntokem kaa ä koptia, Señorta símem jínëu báreka lauti itom ä huériähui; jü hermano Pablo itom nákéhui itou jïojtekä bënasi, súahuata ä mikhuakapo ámani,

¹⁶ síme ä jïojteri jëlaimpo íäri bétana nokaka; huame násuk obiachi ámet jünee béchïbo, huámëisan huame kaita tua täyame éntok náuhui éame am nánayote, két huame huate jïojterim junne, bempöisu kaa tüisi bem emo tahuanaké béchïbo.

¹⁷ Júnëlituk eme, ín nákéhui, bát íkái jüneriaka, emoem suaya, jáchinai júne jume juëna yóremem enchim báitähuak hua enchim óusi eäu kóm huéenake.

¹⁸ Al-lem yötu jum tühuapo éntok itom Señor Jesucristota, itom jínëukamta, täyahuäpo. Áapörík béchïbo síme ujoyória näikiatunake, ëni éntok jíba béchïbo. Júnentunake.

Jü Carta Bat Huëpo San Juanta Jiojtekähui

Jü noki ái jíapsihuame

¹ Jü kesam huëpo ayukäihui, jü itom jikkajakähui, jü pusimmey itom bichakähui, jü sime nau itom bíchakähui, entok jü mamammey itom at mámtekähui, Noki jíapsihuamta yore mikamta bétanate enchimmeu jiojte. İri jü nooki jíápsame.

² Áapo, jü jíapsihuame machisi au bittebok. Ítapo éntokte ä bitchak, éntokte jíba áa bétana jume géntemmeu nookak; én éntokte enchim ä téjhua İri ájária, jü jíba béchibo jíapsihuamta yore mikame, jü bannaataka Dios Áchaytamak aneme, jü én itou áu yeu machiriakame.

³ Jü itom bíchakáu bétanate enchimmeu nooka, éntok jü itom nok jikkajakäuta bétana, enchim kéchá jüneriaka itomak huépülsi enchim emo jípunaké béchibo. Jü huépülsi náu itom ito jípurëu lútula huépote jü Dios Áchaytamak ä jípure, éntok ä Üsuhua Jesucristotamaki.

⁴ Huäri bétanate enchimmeu jiojte tua yúmalasi enchim al-leenaké béchibo.

Dios jü machiria

⁵ İri ájária, jü nooki Jesucristota itom majtiakähui, jü itom én nokähui: Dios jü machiria. Jáchin jum machiriapo kaita kaa máchira ayka, alë Bénasi két áapörikut kaita juénara at ayuk.

⁶ Ítapo huépülsi Diostamak náu ito jípurë tíateko, éntok kaa machiku rejtetek, ára nókichimte, entokte kaa luturiata johua.

⁷ Të ítapo machiku rejtetek, Áapörík, machiku aane Bénasi, jíbate huépülsi náu ito jípunake, huanäi ä Üsuhua Jesucristota ójbo itom báksianake, sime itom Dios bejrimmechi.

⁸ Të ítapo kaa Dios bejrita kaa itot ayuk tíatek, itote bäi táttähua. Entok jü lütüria kaa itot ayka.

⁹ Të ítapo jume itom Dios bejrim kaa Diostau yeu buísekätek, Áapo huittti entok lútula huëpo itom Dios bejrimmet itom jiokorinake, entok sime kaa tühuapo itom báksianake.

¹⁰ Të ítapo Dios bejrita kaa ito yáalä tíatek, Diostate ára nókichi johua. Ä nokihua entok kaa itot ayúk.

2

Cristo itom nok-riame

¹ Emëe ín usiälam, íkäine enchimmeu jiojte Dios bejrita kaa enchim jonáké béchibo. Të jábe júne jü ito násuk aneme Dios bejrita yáakätek, Dios Áchaytau bíchaa itom nok-rianakemtate jípure, Jesucristota, jü tua lütüriata joamta.

² Áapo ínel jü itom Dios bejrim béchibo Diosta omtëu tü yáakame ä jíapsi nénkaka, éntok kaa itom Dios bejrim béchibo jíbba, ál-la két sime ániat aneme Dios bejrim béchibo.

³ Ínelite jünëiya itom ä täyähui, ä ley nésauhui joäteko.

⁴ Huä ínel jiamé: Ínapone ä täya, të ä ley nésauhui kaa joäte, jü junëli jiamé kia ára nókichi, entok jü lütüria kaa at ayuk.

⁵ Jü ä noki ëriame íachiri Diosta yore nákehui tua lütüriapo yúmalasi at ayka. İari béchibote jünëiya Áamak itom anëhui.

⁶ Jü jíba Diostamak áu anetíame, Jesucristota áu ä nükäpo Bénasi áu nüpo yúmala.

Jü bemela nésauri

⁷ In hermaanom, kanne bemela nésauta enchimieu jiojte, ál-la juka bannaataka nesauta, jü kesampo naateka enchim jipureu. Iri antiguo nésauri jü nooki bat huëpo naateka enchim jikkajakähui.

⁸ Kaa bemelatu jioje iri nésahui të ä bemelatukä Bénasine enchimieu jiojte. Cristo, áapo ä chuppak ikäi nesauta. Eme entok, én kécha johua. Buetuk jü kaa machiria beja simsu, entok jü tua machiria beja machi.

⁹ Jü machiriapo au anetíame entok ä hermaano kaa bibitpeame, ketune kaa machiku aane.

¹⁰ Jü ä hermaano nákeme machiriapo jíba anë, áapo entok kaa teitinake jum Dios bejripo.

¹¹ Të jü ä hermaano kaa bibitpeame, kaa machiku aane entok kaa machiku huerama entok kaa jüneiya jákun bíchaa ä huëhui, bueituk jü kaa máchiriai liptitaka kaa bitcha.

¹² Eme ín usiälam, enchimieune jiojte, bueituk béjem jiokorisuak enchim kaa tü yáarimmechi, Jesucristota béchibo.

¹³ Eme áchayhuarim, enchimieune jiojte, bueitukem juka kësampo huemta täya. Eme jübua yoyötume, enchimieune jiojte, bueitukem béja jü diablota kobalataka kaate.

Enchimieune jiojte, eme ín usiälam, bueitukem juka Áchayhuarita täya.

¹⁴ Enchimieune jiojte, eme áchayhuarim, bueitukem kësampo huemta täya. Enchimieune jiojte, eme jübua yoyötume, bueitukem ütuteak jum Diosat ehuäpo, entok jü Diosta noki jíba enchimmet aane enchim jíapsipo, éntokem diablota kobalataka kaate.

¹⁵ Katem juka ániat kaa türik johuamta nakbare entok juka ániat ayukamta, bueituk jábe juka ániat ayukamta naketek jü Dios Achayta yore nakeu kaa at ayuk.

¹⁶ Bueituk síme jü ániat ayukame, juka takahuata ukulehui, jume pusim ukulehui, entok jü au jítaleka jíapsihuame, kaa Dios Áchayta bétana huéiye, ál-la, ímí ániata bétana.

¹⁷ Jü ánia luutinake éntok at ayukame ukulhuame. Të juka Diosta nésahui joame jíba béchibo jíapsinake.

Jü anticristo

¹⁸ In usiälam, jume taahuarim béja lútisëka huéiye. Eme béja ä jikkaijsula, juka áu Cristo tíamta yebijnake bétana. Én béja juebénaka emo Cristo tíame yeu machila. Kíalíkute jüneiya béja jume taahuarim yúmasëhui.

¹⁹ Ito násukim yeu sákala, të ímëi kaa ito beu éiyay, bueituk ito beu éátekim jíba itomak an éiyey. Të simem kaa ito beu am eäu jünakiachinakë béchibo, yeuhuim sájjak.

²⁰ Të eme juka Jesucristota Espíritu Santota jípure, éntokem simeta jüneria.

²¹ Lütüriata kaa enchim täya Bénasine enchimieu jiojte. Të ál-la enchim ä täya béchibo: bueituk jü ára nókíchiria juka lütüriata kaa attiak.

²² ¿Jábesu jü ára nókichi? ¿Jachu kaa hua Jesústa kaa Cristo tíame? Iri jü anticristo, bueituk áapo juka Dios Áchayta entok ä üusihua kaa ä aane tíiya.

²³ Síme hua Diosta üusi kaa aane tíame, Dios Áchayta kaa jípure, jü Diosta üusi au täya tiaka ä jüneriatebome Dios Áchayta ket jípure.

²⁴ Kësam huëpo enchim jikkajakäu, jíbem enchim jíapsipo ä ëria. Bueituk juka kësam huëpo enchim jikkajakäu enchim jíapsipo jipurétek, Diosta Üusi entok ä Áchaytamak jíbem annake,

²⁵ Jesucristo éntok íkái nooka, jíba béchibo jíapsihumta itom mak rókka.

²⁶ Júkaine enchimieu jiojte jume enchim báí táttahuame bétana nokaka.

²⁷ Të juka Espíritu Santota Jesucristota bétana enchim mabetakau jíba enchimmet anëtek, jü jabeta enchim majtianakeu kaa enchimieu bëye; jachin juka Espíritu Santota jíba simeta enchim majtia, entok tua lútüria entok kaa ára nokichi. Jachin Áapörik enchim ä majtiakä bénasi, áachem aane.

²⁸ Én éntok, ín usiälam, jíbem Cristotachem chäye, Áapörik júchi yepsayo áapörikutte jíba eenake, äbo ä yepsakte kaa sekäna bíchaa kannake ä tíhueka.

²⁹ Béjem jüneiya Áapörik lútula ä jiapsähui, kéchem jüneepo yúmala simem jume lútula jiápsame Diostachim yeu yoremtula.

3

Jume Diosta üusim

¹ Áachem suuhua, jáchin juka Áchayhuarita itom nákehui, Diosta üusim ti itom téhuaanakë béchibo, entokte ajäria. Juari béchibo jume ániat jiápsame katim itom täya, áapörik kaa bem täya béchibo.

² Eme ín nákehuim, énte Diosta usiälam. Të ketune ke jee jüneriatu jü jáchin itom taahuanakëhui, jüniat Äapörik yepsak ä bénasi itom bittunakëhui, bueitukte áapörik bínnake tua ä jáchinakähui.

³ Sime hua boobit-humta Áapörikut jípureme, áapo simek béppa tülisi au báksia, Ínëli Jesucristota simek béppa kalakosi kaa chicha machiakä bénasi.

⁴ Sime jü Dios bejrita joame, Diosta nésaui bėj-reka hueíye, bueituk hua Dios bejri yáari Diosta nésaui bėj-rita johua.

⁵ Jüneäm Jesucristota itom Dios bejri yáarim tucha báreka yepsakähui, éntok áapörikut kaita Dios bejrim at ayuk.

⁶ Sime hua jíba áamak áaneme, juka Dios bejrita kaa johua. Sime juka Dios bejrita joame, kaa ä bil-la, éntok kaa ä täya.

⁷ In usiälam, kaabe enchim bätäunake. Huä lútula jiápsame, lútula jíapsihuäpo aane, Áapörik lútula jiápsa bénasi.

⁸ Të hua Dios bejrita joame diablo ä áttiak, bueituk jü diablo késam huëpo naateka jíba Dios bejrita johua. Të jü Diosta Üusi iari béchibo äbo yepsak, juka diablota, tékil kaitäpo tahuaria báreka.

⁹ Sime jü Diosta éäpo bemelasi yoremtulame juka Dios bejritam kaa johua, bueituk Diosta jíapsi at ayuk. Entok karam Dios bejrita johua, bueituk Diosta éäpo bemelasi yoremtula.

¹⁰ Ímirim jünakiachi jume Diosta üusim éntok huame diablota üusim: Jü kaa lútula jiápsame éntok ä hermaano kaa nákeme, kaa Dios áttiari.

Itote nánancha náknake

¹¹ Íri ajäria jü nooki késam huëpo enchim jikkajakähui: Itom ito nak sáihuähui.

¹² Katte hua Caínta bénasi ito bínnake, jü diablota áttiä, ä saila mëakame. ¿Jatchiaka ä mëak? Bueituk Caínta, joäu kaa türiakay, ä sailahua joäu éntok, türiakay.

¹³ Eme ín hermaanom, katem jáchin ä éria, jume ániat jiápsame enchim omtiayo.

¹⁴ Ítapote jüneiya kókkohuäpo yeu sakalataka jíapsihuäpo itom aanëhui. Bueitukte itom hermaanom nákke, ä hermaano kaa nákeme, kókkohuäpo aane.

¹⁵ Sime jü ä hermaano kaa ä bibit peame, yore suáhuamta johua. Éntokem jüneiya, jü jabeta mëelame käibu jíba béchibo yü jíapsihumta jipunake.

¹⁶ Inëlite át jüneiya jü tua yore nákhuaamtachi, Áapörík ä jíapsi ito béchibo nénkakäpo. Kíaliku ítapo két jume itom hermaanom béchibo itom jíapsi nénkipo yúmala.

¹⁷ Jü imi ániat jita jípureme huaka ä hermaano jikot éamta jüneriaka júne ä jíapsihua áu bíchaa námakasi joätek, ¿jáchisu júntuk Diosta áu náké tíanake?

¹⁸ Eme ín usiälam, katte kía teniy itom ito náké tíanake, ál-la chikti itom jíapsimaki éntok itom joäubeyi.

Diostatte eenake

¹⁹ Júnëlite jüenenake lütüriapo ito anëhui, éntok itom jíapsimte ä bíchápo huitti jípunake.

²⁰ Juka itom jíapsi kaa itou kutti nokayo, Dios itom jíapsi béppa chë jüneiya. Entok Áapo simeta jüneria.

²¹ Eme ín nákehüim, juka itom jíapsi kaa kutti itot nokayo, Diostatte eiya.

²² Kía jita júne itom áu aahuayo itom ä maknake, éntokte ä bétana ä mabetnake, bueituk ä nésahuite johua, entok juka ä türëuhui.

²³ Ìri ájária jü ä nésauri: ä Üusi Jesucristota itom súalnakëhui, éntok nánancha itom ito náknakëhui, itom ä téjhuakapo Bénasi.

²⁴ Ä nésahue páman huéeme, Diostamak huéiye, Dios éntok, áamaki. Inëlite jüneiya áapörík jíba itomak anëhui, juka ä Espíritu Santo itom ä mak-lapo.

4

Diosta Espíritu éntok anticristota espíritu

¹ Eme nákhuaame, katem sime huame espíritum súale. Báchem am bitchaka at jüenenake, Diosta bétana am katëhui, bueituk juebena profeetam ára nókichiram ániat yeu sákala.

² Ímirem át jüenenake Diosta Espíritu jípurementachi: Jábe júne Jesucristota, Diosta, yorem takahuapo äbo ä yebij-la tíame, huäri Diosta bétana huéiye.

³ Të sime espíritu Jesucristota, kaa yorem takahuapo äbo ä yebij-la tíame kaa Diosta Espíritu bétana huéiye, ìri jü anti Cristo. Eme béja ä jikkaijlatukay, äbo ä huë bétana. Èn éntok, béja ím ániapo aane.

⁴ Eme ín usiälam, eme Diosta átteam. Béjem yölataka káate, bueituk jü enchimmet aneme chë úttiak jü ániat ánemta béppa.

⁵ Bempo ím ániapo joome; kíalikum ím ániapo ayukamta bétana jíba nooka; huäri béchibo jume ániat aneme entok am jikkaja.

⁶ Ítapote Diosta átteam. Huä Diosta täyame itom jikkaja. Të hua Diosta kaa täyame éntok, kaa itom jikkaja. Inëlite ä täya juka espíritu lütüriata, éntok juka espíritu kaa lütüriata.

Dios jü tua yore nákeme

⁷ Eme nákhuaame, nánanchate ito náknake, bueituk huaka emo nákhuaamta Dios ä átteak. Sime hua jábeta nákeme Diosta eäpo yeu tomtila, éntok Diosta täya.

⁸ Jü kaa yore nákeme, kaa Diosta täya, bueituk Dios, tua jü yore nákeme.

⁹ Jü Diosta itom nákéu imi jünakiachi, huépülak jíba Üuseka äbo ä bíttuakäpo, bueituk ä béchibotaka itom jíapsi iäka.

¹⁰ Ími huam örek jü yore nákhuaame: kaa itom Diosta nakekä bëchibo, ál-la Ápörík itom nákekä bëchibo, huanäi ä Üusihua äbo bíttuak, itom Dios bejrita ä bëjtua iäaka.

¹¹ Eme nákhuaame, Diosta junëli itom nákey, ítapote ket nanancha ito nakpo yúmala.

¹² Jauhuey júne kaabe Diosta bíl-la. Të nánancha itom ito nákeyo, Dios jíba itot aane, éntok yore ä nákéu yumälasi itot chúpila.

¹³ Íäri béchibote júneiya jíba áamak ito anëhui, éntok áapörík jíba itochi itomak anëhui, ä Espíritu Santo itom ä mak-lä béchibo.

¹⁴ Ítapo éntok, ä bíl-la, éntokte ä jüneriatebo, Diosta ä Üusihua äbo bíttuakähui, jü ániat jiápsame jínëume.

¹⁵ Jábe junne Jesústa Diosta ä Üusekä bétana ä súaleme, Dios jíba áamak aane, áapo éntok, Dióstamaki.

¹⁶ Ítapo ä jüneria, éntokte ä súale, jáchin machisi Diosta itom nákehui. Dios, tua jü yore nákhume. Jü yore nákeme jíba Diostamak aane, Dios éntok, áamaki.

¹⁷ Júnëli itot au yúmariala jü yore nákhume, bueituk huäri taahuari bette nokta chupey kaitatte jachin eaka huitti eenake, Áapörík ahuä nüye bénasi, ítapote ket ímí ániapo álë bénasi ito nünake.

¹⁸ Jum emo nákhuäpo kaita máijhuame aika, ál-la jü yúmalasi yore nákhume juka máuj-rata yeu bebba. Bueituk jü maijhuame kókosi yore johua. Kíaliku jü májhuemtat jü yore nákhume kaa yúmalasi at aika.

¹⁹ Ítapote Áapörík nákke, áapörík bat itom nákekä béchibo.

²⁰ Jábe júne Diosta au náké tíateko, éntok ä hermaano kaa bibitpéaka, kía ára nókichi. Bueituk jü ä hermaano ä bíchau kaa ä nákeme, ¿jáchisu júntuk Diosta náknake, kaa ä bíchaka?

²¹ Ítapote Áapörík bétana íkäi nésauta jípure. Jü Diosta nákeme, ä hermaano két náknake.

5

Jü Dios ehuäpo ániat yöome

¹ Síme jü Jesústa Cristo tíame, Diosta bétana yeu yoremtula. Éntok síme hua üusekamta nákeme, huaka ä bétana úsiarihuata két nákke.

² Ímíte at júneiya jume Diosta üusim itom nákehui, Diosta naketeko éntok ä nésauri joäteko.

³ Íri ínel jü Diosta nákhume, ä nésahui johuäpo. Ä nésauri éntok, kaa béttesi maachi,

⁴ bueituk jábe júne Diosta bétana bemelasi yeu yoremtulame juka ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka huéiye. Ítapo két juka ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka kaate, juka Jesucristota itom súalekä béchibo.

⁵ ¿Jábesa júntuk jü ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka huéeme? ¿Jachu kaa jü Jesústa Diosta Üusitukäu súaleme jáku?

Jü Espírituta testimonio

⁶ Íri ájária jü Jesucristo, báapo éntok ójbopo äbo yepsakame, éntok kaa báapo jíbba, ál-la báapo éntok ójbopo. Jü Espíritu ä jüneriatebo; bueituk jü Espíritu áapo jü lútüria.

⁷ Bájimme jume téhuekapo ä jüneriatebome: Jü Áchayhuari, jü Vervo, éntok jü Espíritu Santo. Éntok íméi bájika náhuim huépulai.

⁸ Ímí buíapo bájimme jume áa jüneriatebome: Jü Espíritu Santo, jü bää, éntok jü ójbo. Íméi bájika nanabeu tekipanua.

⁹ Juka yoremem joaka jüneriahuamtate mabeta, të Diosta joaka jüneriahuame chë yörisi maachi. Bueituk íri ájária jü Diosta jüneriateböhui ä üusi bétana.

¹⁰ Jü Diosta Üusi súaleme, Diosta jüneriahuäu áa jíápsipo jípure; jü Diosta kaa suáleme, ä ára nókichi johua, bueituk kaa ä sual-la juka Diosta, ä Üusi bétana nokähui.

¹¹ İri ájária jü Diosta jüneriahuähui: yü jíápsihuamta Diosta, itom makähui. İri jíápsihuame, ä Üusibet áyuk.

¹² Jü Diosta Üusi jípureme, jíápsihuamta jípure; jü Diosta Üusi kaa jípureme, kaa jíapsita jípure.

Jü jíbapo béchibo jíápsihuamta jünee huame

¹³ İkáine enchimmeu jiojte, eme jume Diosta Üusi súalemmehui, yúmalasi enchim jüneenakë béchibo juka jíba béchibo jíápsihuamta enchim jípurëhui, éntok jíba juka Diosta Üusi enchim súalnakë béchibo.

¹⁴ İtapo jüneiya áapörík, Diosta, éä páman jita itom au nokay, itom ä nok jíkkajnakëhui.

¹⁵ Jüneaka áapörík itom jíkkajä bétana, kette jüneiya itom áu aahuakau jíba itom ä miknakëhui.

¹⁶ Senu juka ä hermaano Dios bejrita kaa ay ä muk mátkhik joamta jüneriätek, Diostau ä buanianake ä jiokori nésauhueka. Huanäi jü Dios ä jiokorinake. Bueituk Dios bejri aika ay kókkohuame, huäri béchibone kaa enchim am buania sáuhue.

¹⁷ Sime juénara kaa türi jiöbe, tē kaa tühua két aika kaa ay kókkohuame.

¹⁸ Jüneate jábeta júne Diosta bétana bemela yoremtulata kaa juénaraata boojoriähui, bueituk jü Diosta Üusi ä suaya. Kíaliku jü diablo kaachin ä johua.

¹⁹ Jüneate Diosta itom átteakähui, éntok huame huate géntem ím ániapo aneme diablota bétuk emo jípurëhui.

²⁰ Jüneate ketchi juka Diosta Üusi äbo yepsakähui, éntok súahuata itom ä mikakähui juka tua lütüriapo Diosta itom jünerianakë béchibo. İtapo éntok, jü tua lütüriapo Dióstamak aane, bueitukte jü Diosta Üusi Jesucristotamak aane. Áapo éntok, jü tua lütüriapo Dios, éntok jü jíba béchibo jíápsihuamta yore mikame.

²¹ In usiälam, emoem suaya; katem ámeu mujmujte, jume yorem yáarimmehui. Júnentunake.

Jü Carta Guosa Huëpo San Juanta Jïojtekähui

Jü lütüria éntok jü yore nákuame

¹ Ínapo Juan, jü yöturi, émoune tebote, empo jámmut yeu púari, éntok jume em asoammehui. Tua lütüriapone enchim nákke, éntok kaa ínapo jíbba, síme huame lütüriata täyame kétchi.

² Ínapone enchim nákke, Diosta lütüria itom täyakä béchibo. Īri Diosta lütüria jíba béchibo itot aika.

³ Tua tühua éntok yore ä jiokolihuame éntok yanti jíapsihuame enchimmaktunake, jü Dios Áchayta bétana, éntok itom Señor Jesucristota huämi, jü Dios Áchayta Üusi, ä lütüria pámani, éntok enchim ä náké pámani.

⁴ Tüisine al-leaka taahuak, huate em asoam bíchaka éntok am jüneriaka jum Diosta lütüria páman am katèhui, huam Dios Áchayta itom sáhuë pámani.

⁵ Ēn éntokne chikti ín jíapsimak emou nooka, empo jámmut, nánancha itom ito náknake tíaka. Ī nésahui ín emou jïojtëu kaa bemela, hua kësam huëpo naateka itom át sáihuäu jíbba.

⁶ Īri ájaria jü enchim át sáihuähui: Enchim emo náknakèhui, kësam huëpo naateka enchim ä jikkajäpo bénasi. Kíaliku jü yore nákeme Diosta nésau johua, juka ito nák sáihuähui.

Jume yore bäitättähuame

⁷ Juebénaka yore bäi táttähuame ániat yeu sákala, juka Jesucristota, Diosta Üusi, kaa yorem takahuaka ím buíapo ä yebij-la tíame. Júkai nokame, jüri ájaria jü yore bäitättähuame, jü anticristo.

⁸ Emóem suaya, kaabe enchim bäitäunake. Huaka enchim tékil bėjhuä; katem ä tärü báare. Yumälasem juka enchim kobari mabetnáke.

⁹ Kía jábe júne sékana bíchaa au näyotekame, éntok kaa Cristota doctrinapo jíba anëtek, kaa Diosta jípure, të jü Cristota doctrinapo jíba aneme, ĩri Dios Áchayta jípure éntok ä Üusihua.

¹⁰ Jábe íkai doctrinata kaa huériaka enchimyeu yepsako, katem enchim jóapo ä mamabeta, éntok katem ínel au jiaahua: “Al-leake yepsa.”

¹¹ Bueituk hua junëli áu jíakame, juka ä juëna tékil áamak átteaka tatahua.

Enchimmeune hue báreka éiya

¹² Juebenakne enchimyeu jïojtebáare jiöbe, të kaa tintayi éntok jiösiapo ä jïojte báare, bueitukne enchimyeu nóiti báare. Pújbapo enchim bíchaka nok béchibo, bueituk jü Diosta bétana itom al-leäu au chupanake.

¹³ Jü iglesia, enchim iglesiammak hueri joomem, enchim bénasi yeu púarim, enchimmehuim tebote. Júnentunake.

Jü Carta Báij Huëpo San Juanta Jïojtekähui

Teboteri

¹ Empo Gáayo, tua lútüriapo ín nákehui, émoune tebote, ínapo Juan, jü yöturi.

² Empo nákhuame, ínapone simeku tüisi emou huée ña éntoke takahuapo al-lehuamta enchi jípunakähui, jachin juka em jíapsi al-lehuäpo yötu Bénasi.

³ Tüisine al-leaka taahuak, jume huate hermaanom äbo yájaka emo bétana türik am nokak tíaka, jáchin huam lútüria páman em huèhui.

⁴ Kaita éntok chë nee al-leetua, jume ín majtiakähui lútüria páman am katë bétana ín jikkajähui.

⁵ Empo nákhuame, huitti emo nühuäpo türi jum em joähui, jume hermaanommeu tühuata joäka, të chë junne jume ito násuk kaa täyahuame.

⁶ Bempom iglesiata bíchápo ä jüneriatebo juka yore nakhuamta em jípurèhui, éntok türi eiyeu empo am böö tójakäteko, éntok Diosta nesahui johuäpo itot náikiata jípu béchibo bempörim bat bíchaa böota bem hueriunakepo.

⁷ Bueituk bempo yeu sákala Jesucristota téhuam bem nakë béchibo, jume Diosta kaa súaleme bétana kaita mabetaka.

⁸ Kíaliku ítapo jume junëli rejteme aníapo yúmala, jum lútüriata yore majtihuäpo náu tekipanoä béchibo.

Diótrefesta am bej-reka anèhui

⁹ Ínapone jume Jesucristota súalhuäpo nau animmeu jïojtek, të jü Diótrefes, ñri huaka simepat bát au kechahuamta türeme, kayta itomak jipübareka tahuala.

¹⁰ ñari béchibo, ínapo áman sikátek, huaka kaa tühuata ä joäune yeu buíjnake, juka kaa huéeläpo juénasi itot ä nokähui. Kía huárimak kaa al-leaka, jume hermaanom kaa mamabeta, éntok huame am mabet báareme júne kaa am mabet ñaa. Éntok iglesiapo yeu am bebbä.

¹¹ Empo nákhuame, katë huaka juénasi anemta mamato, ál-la juka tühuata joamta. Tühuata joamta Dios ä áttiak. Të jü kaa tühuata joame, Diosta kaa bíl-la.

Demetriota bétana tühua nokhuame

¹² Sime Demetriota bétana türik nooka, éntok hua lútüria ä joäu júne yeu ä buisse, ä tü yóremtukähui. Ítapo júne két türik áa bétana nooka, éntok eme ket jüneiya juka itom nokäu lútüriatukähui.

Teboteri ä chúpëpo

¹³ Ínapo juebenak emou jïojte báare jïöbe, tene kaa tintay éntok plumay ä jïojte báare,

¹⁴ bueitukne läuti enchi ino bít máchile. Huanáite ito pujba bíchaka náu ettejonake.

¹⁵ Jü yanti jíapsihuame émomaktunake. Jume em amigom ím aneme enchi tebotua. Émpë sime itom ín amigom hueepulam tebotuä.

Jü Carta San Judas Jïojtekähui

Teboteri

¹ Judas, Jesucristota saulero, entok Jacobota saila, huame Dios Atchaipo santopo núnurimmehui entok Jesucristopo ëriarim,

² Nak jiokolihuame, yánti éehuame, entok yore nákhuame, ïri juebénasi enchim-meu burunake.

Jume ára nókichiriata majtíame

(2 P. 2:1-17)

³ Eme nákhuame, tüisine enchim-meu jïojte péiyay, juka jínëuriata nau itom jípürë bétana; én éntok úttea enchim-meu ín jïojtenakëhui, kuttílasí enchim-meu nokaka, óusi eeaka enchim nok nássuanakë béchïbo, Diostat ehuäpo. Bueituk jü séjtu huëpo santom mak-ri.

⁴ Bueituk huate yoremem éhuil áma kimula, huame bannaataka naateka noki béttesi ámet chúpatakai béchïbo náikiari. Juëna yóremem; huaka Diosta tü eäü náyotekam yéuriapo bénasi bem jo bárëu johua; entokim Diosta kaa anë tíiya, huaka kaabeta chë áa béppa nésahuemta, entok juka itom Señor Jesucristota.

⁵ Enchimne áu huáati ïa, bueituk sejtulem béja ä jüneriai, bueituk jü Señor juka pueblota jínëuk, Egiptopo yeu am núk sikari, chúkula éntok huame kaa ä súalekame am súuhuak.

⁶ Entok jume bem ángelesimtukä páman kaa emo ëriakame, ál-la bem áma anëu tö sájakame, kaa machiku am ëriala, yü tutti bem pereesomtunakepo, buere taahuarit nokta ámet chúpëpo tájti.

⁷ Ket jü Sodooma entok Gomoora pueblom bënna, entok jume buere joaram áme chíkola jokame, jume áme bénasi kaa emo jubeka náu jíapsihuäpo entok tábuiasi emo jujubeka at joyhualataka kara ä tojaka; ímëri ejemplomtuari, táijta kaa jaibu tutukëpo jiokot aneka.

⁸ Júnëlituk junne, alëbénasi jume tettenkume bem takaahuamim násonte, Diosta yäuratam kaa yöre, entokim jume Diosta ángelisim buere úttiata jípuremente bette nokpo bejre.

⁹ Të jü arcángel Miguel diabolotamak nássuäka Moiséjta takaahua béchïbo, bétte juenasi nokhuamta huëpo kaa bat nookak, ál-la ínel jiaahuak: “Jü Señor kutti nokta emót chupanake.”

¹⁰ Të ímëri juenasi bette noktam nooka, sîmeta kaa bem täyähui bétana; entok juka bem täyaka jíápsabet entokim emo násonte, jume animalim kaa susuakame bénasi.

¹¹ ¡Jiokochi áme béchïbotunake! Jume Caínta böo nukame; entokim tómipo emo nénkak, Balaamta böt jïobekäpo; entokim kókkok, Coréta huatem bej-reka áu tóboktiakäpo.

¹² Ímëi áma chîcha machisim bittu, enchim náu jïhuäpo emo nakhuäpo nau anëpo. Kabetam tihueka bempom jïba enchim násuk emo ania báreka eiya. Namuta kaa báaka bénomme; jekata am hueriabareü bícham kaate, júyam kaa tatakame bénomme. Guosa huëpom kókkola, entokim nahuamak békti póponri.

¹³ Bahue máarem úttiaka bem kaa tihuëpom sómöchia, huame chókim naa tenneme bénasim mamachi; huámei béchïbo jü kaa máchiraa áme bétana náikiari jïba béchïbo.

¹⁴ Ímëi bétana ket nookak, jü Enoc, hua Adántat yeu sákariam guoybusanim huëpo huéeme, ínel jíaka: “Én ímï yepsak, jü Señor, jume santo juebena míilimmaki,

¹⁵ sîmemmet bétte nokta chúpa báreka, éntok huame kaa tühuata joame jüneetua báreka, sîme kaa tüisi bem ayuka bétana, entok sîme jume Diosta bej-reka béttesi áacham nokakä béchîbo.”

¹⁶ Ímëi éhuil jábemmet nonokame, huatemmechi juenak nooka, bem türë eä páman kateka, bem teniay buéresi jita èettejhua, entok jábemmakim tü áñne, jita ámet yeu huik báreka.

Jü kutti nooki

¹⁷ Të eme, ín nákéhui, áahuem huáate, hua noki bannaataka jume Señor Jesucristota apóstolim nokakäbehui,

¹⁸ huame ínel enchimneu jíakammehui: “Júnakoy taahuata yumäpo yore junnerianakeme yeu machinake, huam bem juëna éeri páman rejtinakeme.”

¹⁹ Imëri emo näikimtehuamta johua, huaka bem takaahua ukulëu boojoriaka; entokim Espíritu Santota kaa jípure.

²⁰ Të emëe, ín nákéhui, enchim Dios éehuame tuysi santosi täyahuamtachi, huachîrem emo yöturia, Espíritu Santopo oraciónta joaka.

²¹ Diosta yore nakepem jíba aane, ä boobíchaka juka Señor Jesucristota yore nak jiokolëhui, yü jíapsihuamta béchîbo.

²² Huame huatem kara huitti ä súalemmehuem nooka, am jíapsi yúyüi béchîbo.

²³ Huatemem jínëu, huam táijpo yeu am huíikeka; huatem éntokem nak jiokolë, sum éaka, katem ä jipu peiya, juka takahuat bem sánko chîcha machiku nasontulata,

Diosta úttihuame

²⁴ Huä tua útteakame kaa enchim huáttinakë béchîbo enchim suayanake, entok kaita chîcha machik enchimmet ayuk, áman enchim nüpanake, sîmek béppa ujyorik ayukäpo, buére al-lerimaki.

²⁵ Jü huépul Dios jíbba, sîmeta täyame, itom jínëulero, jü sîmek béppa ujyooria entok sîme Rey nésaure áa béchîbo, jü rey nesauri entok utteara, ä yörihuame, ëni éntok jíba yü huasuhuasuktiapo. Júnentunake.

Jesucristota San Juantau Yeu Machiriakähui

Jesucristo áu yeu machiriak

¹ Jü Jesucristota áu yeu machiriakähui, ä nésahui joame am jüneetuanakë béchïbo, Diosta ä mákakä pámani, juka läuti yeu huéenakemta. Huanäi ä jüneriatebok, ángeltamak Juantau ä bíttuak.

² Juan Diosta noki nooka, entok Jesucristota bétana huemta nooki, entok sïme juka ä bíchakähui.

³ Diosta tü éeri jípure, jü Diosta noki nokame, entok jume ikäi Diosta profecía jikkajame, jiojterita ëriame entok ä jiäpo áman jiápsame. Bueítuk jü taahuari béja yúmaseka huéiye.

Juan jume Ásiapo guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim tebotua

⁴ Ínapo, Juan jume guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim joomemmehui. Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaki, jü ëni, entok chë bannaataka jiápsaihui, entok äbo yebijnakeme, entok jume guóy búsan espíritum banko rey nésaupo kátekamta bíchäpo aneme,

⁵ entok Jesucristo, sïme huitti ä bíchakäu lütüriateme. Áapo jü kësam-riapo kókkolam násuk jíabitekame, entok jume reyim béppa yäura úttiata jípureme ä iä pámani, jü itom nákekame entok jume itom Dios bejrim ä ójboy báksiakame.

⁶ Huanäi reyim entok sacerdotempo itom yáuhuak, ä Dios Áchay béchïbo. Ä úttihuae áa béchïbotunake, entok jü buere úttiära ániapo ayukame, jíba huásu-huásuktiampo. Júnentunake.

⁷ ¡Én beja, namupo äbo huéiye! Entok sïme pusim ä binnake, entok jume ä takahua kúrusit kókosi ä yáakame junne. Entok sïme jume pueblom ániat aneme jiokot jákam ä buanrianake. Jeehui, júnentunake.

⁸ “Ínapone jü Alfa entok jü Omega, jü bat huéeme, entok jü ä chupëpo huéeme”, ínel jiaahua jü Señor, jü én aneme entok bannaataka aneihui, entok jü yebijnakeme, jü sïme úttiärata jípureme.

Jü Yoremta Üusi bít-huakahui

⁹ Ínapo Juan enchim hermaano entok jiokot anhuäpo enchim jálækame, Diosta reytaka nésahuepo entok Jesucristotat yanti boobít-huäpo. Isla Patmos ti téhuaakapone aaney, Diosta noki béchïbo, entok Jesucristota huatemmeu ín nokä béchïbo. ¹⁰ Ínapone Espiritu Santota úttiära bétuk aaney Señorta taahuaripo. Huanäine nok jáhuita ín ama bétana jikkajak, trompeetata jáhui bénaka, tüisi kusisi,

¹¹ ínel jáka:

—Ínapone jü Alfa éntok jü Omeega, jü kësampo entok jü ä chupëpo huéeme. Libropë ä jiojte, juka em bíchähui. Huanärë guóy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu ä bíttua, Ásiapo jommemmehui: Efeso pueblahui, Esmirna pueblahui, Pérgamo pueblahui, Tiatira pueblahui, Sardis pueblahui, Filadelfia pueblahui, entok Laodicea pueblahui.

¹² Kúaktekane, ä bít bábareka, juka inou nokamta. Huanäine guóy búsan kanteelam áma jájábuahuame oropo yáarim bitchak.

¹³ Jume guóy búsan candeleros násuk éntok, huépülak Yoremta Üusi bénakne bitchak, guókimmeu núkisi sánkokamta. Jenotahuit áman éntok cinto orota jípurey.

¹⁴ Ä kóbbba entok ä choonim, tósalitukaimme, kabara bóata bénasi, entok sá pam bénasi. Ä pusim éntok, táijta béetë benaakay.

¹⁵ Ä guókim éntok, bronceta bélojkosi horno táijpo buásata benaakay; ä jíahui éntok, yún báam tüisi kusisi kón huéchépo benak nok jíahuiakay.

¹⁶ Ä bátatana mámpo guóy búsan chókim jípurey. Ä tempo éntok, senu ejparam yeu huéiyey, náu bíchaa buahuiakay. Ä pujba éntok, täata benaakay, tüisi síme ä úttiäray ä machiriapo.

¹⁷ Ä bíchakane éntok mukukamta benasine huétchek, ä guókpo. Áapo éntok ä báta mámam ino béppa óreka, ínel inou jiaahua:

—Katë májhue. Ínapone jü kësampo huéeme entok jü ä chúpëpo huéeme,

¹⁸ jü jíápsame entok jü mukilatukaíhui. Bueítuk én éntok, jíba huásu-huásuktiapone jíápsa. Júnentunake. Entokne am jípure, jume kókkohua llaavem, entok jume infierno llaavem.

¹⁹ Akë ä jïojte, juka jita em bíchakähui, entok juka én ayukamta, entok juka chúkula ikäi cháka ayunakemta.

²⁰ Jü kaa át jünee huäpo ín bátatana mámpo guoy búsan chókkim em bíchakähui, entok jume guóy búsan candelerom oropo yáarim: Jume guóy búsan chókkim, guoy búsan iglesiammehuim ángelesim; jume guoy búsan candelerom oropo yáarim éntok, jume em bíchakähui, guoy búsan iglesiamme.

2

Jü Diosta nooki Áasiau bíttuari guoy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu: Diosta nooki pueblo Efesou bíttuari

¹ 'Efeesopo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jïojte: “Ä bátatana mámpo jü guoy búsan chókim jípureme, jü guoy búsan oro candelerom násuk naa hueramame, ikäi nooka:

² Ínapone ä täya, juka em juähui, entok juka bétte tékilta joaka yánti em emo nüyëhui. Jume kaa türik joame katë am bibit péiya. Éntoke am täya, jume apóstolpo emo naíkiamme kaa apóstolimtaka, bueítuk ára nókichipë ä téula.

³ Jìokot ansulatake yánti jíápsa, éntoke át boobitchula, éntoke bétte tékilta joaka tekìpanuala, ín téhuam em emo náké béchìbo, éntoke kaa kóm éiya.

⁴ Tëne senu huémta em jípurëu kaa emót türe, bueítuk juka tua bat em nákeihuë tòij-la.

⁵ Áhuë huáate, jáksë jiöbeka kón huétchek. Éntoke emo jíapsi kuaktiaka, juka bat em jojuaihuë yáuhua. Bueítuk kaa ä junëlituko, läutine emou yepsaka juka em candelerotane enchi ühuaka sékana órenake, bueítuk kaa enchi emo jíapsi kuaktiako.

⁶ Bueítuk íkäre jípure: juka kaa türik nicolaítam joähuë kaa bibit péiya, ín kaa türëu kétchi.

⁷ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui. Juka yóokamtane, júya taka jíapsihumta hueriamta ä buätuanake. Íri júya éntok Diosta paraíso násuk huéiyek.”

Diosta nooki pueblo Esmirnau bíttuari

⁸ 'Esmirna iglesiapo ángeltahuë jïojte: “Jü bát huéeme éntok ä chúpëpo huéeme, jü mukukame entok jíabeitekame, ikäi nooka:

⁹ Ínapone em yári täya, entok jìokot em bíthuähui, entok em poobëra. Të empo rikoë. Entokne am täya, jume bettek emo bétana nokaka emo judíom tíame. Të kaa junëli, ál-lam Satanásta sinagoogam.

¹⁰ Katë májhue, juka jita emou huéenakepo. Ímíri jü diablo cárcelpo huatem jóatebonake, enchim jiöbila béchibo. Huanärem guoj mamni táapo jiokot annake. Em mukëpo tájtë huitti éaka jíapsa. Huanäine ínapo enchi ä máknake, juka coronata jiba béchibo jíapsihumta.

¹¹ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui. Jü yöokamtahui, guosa huëpo kókkohuame kaa áu huéenake.”

Jü nooki pueblo Pérgamou bíttuari

¹² 'Pérgamo iglesiapo ángeltahuë jiojte: “Jü ejparam náu bíchaa buahuim entok buahui síbulay jípureme, íkai nooka:

¹³ Ínapone simeta em joäu täya, entok ják em anëhui diablota bankot kátekäpo, të jíbe ín téhuam émomak jípure. Éntoke inot éehuamta kaa omoutela, huámëchi taahuarimmet jü Antipas kaa au náyoteka ín testigo enchim násuk ä mëhuak junne, jum Satanásta jóakäpo.

¹⁴ Huatekne enchi béj-reka huémta jípure: bueitukim émomak áma aane, jume Balaamta majtiari kee tójame. Huäri Balacta majtiay, jáchin jume israelita usiarim am jioptuanakë béchibo, juka ídolommeu bíchaa näikiata am buänakëhui, entok kaa emo jubeka náu totöhuamta.

¹⁵ Éntoke két áma am jípure, jume nicolaítam majtiarita kee tójame, juka kaa ín türëhui.

¹⁶ Huäri béchibo, emoë jíapsi kuaktia; bueituk kaa ä junëlituko, läutëlane emou yebijnake. Huanäine ámemak náassuanake, ejparam ín tempo yeu huémmeyi.

¹⁷ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espírituta jume igleesiammeu ä nokähui. Juka yölataka áma yeu sikamtane, juka maná éSORITA am buätuanake, éntokne ket ili téta tósalik ä máknake. Jü ili tétat éntok, huépul téhuam bemela át jiojteri; jümëi kaabe täyanake, hua tétata mabetakame jíbba.”

Diosta nooki pueblo Tiatirau bíttuari

¹⁸ 'Tiatira iglesiapo ángeltahuë jiojte: “Jü Diosta Üusi, jü táji béetemta Bénasi pusekame, éntok bronce bélojkosi táijpo buásata Bénam guókekame, íkai nooka:

¹⁹ Ínapone ä täya, juka em tékkil, entok jáchin em yore nákéhui, entok Diostat em éähui, entok kaa emo ámpoleka huatem jita joriähui, entok yánti éaka em jíapsahui, entok jü chükula em yáakäu chë juebenakähui jü bat em yáakäu béppa.

²⁰ Tëne enchi béj-remta huatek jípure: Jüri jámut Jezabel áu profetä tíame ä éäpo áman am majtia, të ä majtiabeyi am bäi táttähua, jume ín nésauta joame, am náyote kaa emo jubeka nau am tö íaaka, entok juka ídolommeu bíchaa näikiata am buätuaka.

²¹ Tëne béja taahuarim ä máksula, Diostau bíchaa ä jíapsi kuaktianakë béchibo. Të kaa áu jíapsi kuaktia báare; kaa emo jubeka náu totöhuamta jiba boojoria báare.

²² Huäri béchibo ínapone kökoay ä böyëpo ä tahuatua, entok jume kaa ä jubeka áamak töyeme. Jiokot anhuäpone emo am bíttuanake, kaa türik áamak johuamta bétana kaa emo am jíapsi kuaktiako.

²³ Ä asoamne kókosi yáanake, bem kókkonakë béchibo. Huanäi sime jume igleesiam ä jüneriaka tahuanake, nee ájáriatukähui, kóbapo éerim éntok jíapsipo innëhuamta nee jüneriähui. Éntokne huéu-huëpulam ä máknake, juka enchim tekpanuaka kobakäu béekik.

²⁴ Të eme éntok, jume huatem Tiatirapo aneme, jume íkai doctrinata kaa jípureme, entok jume kaa ä täyame, juka Satanásta bétana obiachisi huémta, bempörim ä téttehuä Bénasi, ínapone ínel enchimmeu jiaahua: Kaitane béttek éntok enchimmet yéchanake.

²⁵ Të juka enchim jìpurèhui, kuttem ä buísse, ín yepsäu tájti.

²⁶ Huaka yóokamta éntok ín tékil ériakamta sìmëta lüteu tájti, ínapone yäura úttiata ä máknake, naciònim, béppa.

²⁷ Huanäi tepa kutkutti ámet nésaunake, sisìguok jìbebiayi, éntokim ili sótöri babupo yáari bénasim jámtiana, ín Áchay bétana ín ä mabetakä bénasi.

²⁸ Éntokne buere chókita kethuey yeu sisimemta ä máknake.

²⁹ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

3

Jü nooki pueblo Sardisiu bíttuari

¹ ‘Sardispo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jöjte: “Jü guoy búsan Diosta espíritum jìpureme, entok jume guoy búsan chókkin, íkai nooka: Ínapone em tékil täya. Téhuame jìpureka jiápsa, tërë mukila.

² ¡Katë koptelaka simekuchë suuhua! Juka huatek emou tahualatë kutti nýe, kee jee ä lüteyo. Bueitukne ä bil-la, juka em joähui kaa ä yúmalähui, Diosta bíchápo.

³ Áuhuë huáate, juka em mabet-läbehui, entok em jikkaij-läbehui; éntoke ä ëeriaka emo jiápsi kuaktia. Bueituk kocheka enchi aneyo, lak-ronta bénasine emou yebijnake. Éntoke kaa jüneenake ják horapo emou ín yebijnakèhui.

⁴ Të yorememe kaa tua jaikim Sardispo jìpure, bem súpem kee chicha yáame. Ímëri inomakim rejtinake, totösalik sánkoka. Bueituk inomakim rejtipo yúmala.

⁵ Jü yóokame tósalik sánkotuana entokne ä téhuam kaa tuchanake, jum libro jiápsihuäpo; entokne ín Áchayta bíchápo ä téhuam yeu buijnake, entok ä ángelesim bíchápo.

⁶ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Filadelfiau bíttuari

⁷ ‘Filadelfiapo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jöjte: “Íkai nooka jü santo, jü tua lütüriapo ájaria, jü Davidta llavem jìpureme. Jü ä ëetapokäpo, kaabe ára ä pát-páttia; entok ä páttiakäu, kaabe ára ä étapo:

⁸ Ínapone juka em tékil täya. Íari béchibone em bíchápo puerta étaporita tóij-la. Íkari kaabe ára ä páttia. Bueitukë kaa tua úttiak jiöbe, tërë ín noki ëeriala, éntoke ín téhuam kaa omoutela.

⁹ Ímine Satanásta sinagogapo anemene emou rúktia, jume kaa lütüriapo emo judíom tíame, tem kaa judíom, ál-lam ára nókichi. Ínapone emou am rúktituanake, entokne em guókpo emou tónnommea am jáptetuanake, am jüneenakë béchibo, enchi ín nákehui.

¹⁰ Bueituk juka noki kaa huanti jiapseka ä bobitchaka em ériakä béchibo, ínapo ket enchi érianake, hua taahuarit sime ániat jiokot anhuäpo, jume ániat buíapo jiápsame jiöbila béchibo.

¹¹ Ëni ímí, ínapo läuti yebijnake. Em jìpurèhuë kutti buísse, bueituk juka em coorona, kaabeta enchi ä úhuaanakë béchibo.

¹² Juka yóokamta, ín Diosta tiöpopone ä pilar kechanake, entok huämi kaibu éntok yeu simnake. Entokne ín Diosta téhuam át jöjtenake, entok ín Diosta buére jóära téhuam, jü Jerusalén bemela. Íri ín Diosta áttia, téhueka bétana kóm huéiye. Entokne ket ín bemela téhuam át jöjtenake.

¹³ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espírituta jume iglesiammeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Laodiceau bíttuari

¹⁴ 'Laodicea Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jïojte: "Jü júnentume, jü huitti ä bíchakäu lütüriateme, jü kësam huëpo sïme Diosta yáakähui, ínel jiaahua:

¹⁵ Ínapone em tékil täya. Katë sébbe, éntoke kaa táтта. ¡Bueïtuk chë türi éiyey, empo sébiako, o táttaytuko!

¹⁶ Të ili enchi súkkatukä béchïbo entok kaa sébeka kaa em táттаakä béchïbo, ín tempone enchi yeu bísatnake.

¹⁷ Bueïtuk empo ínel jiaahua: Ínapone riiko, entokne chë rikotula, entok kaita inou bëye. Të katë jüneiya, kaita al-leehuamta emót ayuakähui, éntoke jiokot maachi. Poobëe, líptie, éntoke kaa sánkok.

¹⁸ Huäri béchïbo ínapone consejota enchi mákka: orota táijpo buásatane inou enchi jínnü íaa, em rikotunakë béchïbo. Éntoke súde tósalim jínnuka am sánkote, kaa tiusi bichitaka em hueramnakë béchïbo. Éntoke koliirioti em pújpo huáttia, em bínnakë béchïbo.

¹⁹ Ínapone kutti nokaka kókosi am bébba, jume sïmem ín nákéhui. Íäri béchïbo emuë ériaka, emo suaya éntoke emo jíapsi kuaktia.

²⁰ Ínapone én ímï puertata poona. Bueïtuk jábe ín nokäu jikkajaka, juka puertata étapokätek, áune kibaknake, entokne kúptey áamak jïbuänake áapo entok ínomaki.

²¹ Juka yóokamta, íno náaponä yejtetuanake, ín banko rey nésaupo, jachin ín yóoka entok banko rey nésaupo ín Áchaymak nee yejteká bénasi.

²² Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui."

4

Jü téhuekapo Diosta yörihuähui

¹ Chúkula ikäi simsuko anä bitcha, téhuekapo puerta étaporita; Jü jáhui bát huéeme ín jikkajakähui, trompeeta jáhuita bénasi inou nookak, ínel jáaka:

—¡Ábe jámu! Huanäine enchi am bíttuanake, juka chúkula yeu huéenakemta, íkai simsuko.

² Huanäine sej chukti Espíritu Santopo taahuak. Ínëline banko rey nésaupo téhuekapo yéchata bitchak, jum banko rey nésaupo éntok, seenuk áma kátekamta.

³ Jü áma kátekame éntok, téta jaspe entok cornalina ténaakay. Jum banko rey nésaupo chíkola éntok senu kurues ama órekay, esmeralda bénaaka.

⁴ Jum banko rey nésaupo chíkola, veinticuatro banko rey nésaaurim jokay. Veinticuatro yoiyöturim áma jokamene bitchak, totósalik sánkokame, coroonam oropo yáarim kóbat jípureka.

⁵ Jum banko rey nésauta hétuk éntok, yúku bérokoti entok yúku omtira jáhuimak áma yeu huéiyey. Jü banko rey nésauta pújapo éntok, guoy búsan lámparam tájiy béetey. Ímëri beja jume guoy búsan Diosta espíritum.

⁶ Jü banko rey nésauta pújapo éntok, bahue bík-riota bénaka áma bókay, cristalta bénaka.

Jü banko rey nésauta chíkola éntok, jume naiki jiápsame áma jábuekay, pújapo entok amatana yún puseka.

⁷ Jü bát huéeka jiápsame leonta bénaakay. Jü guósa huëpo huéeme éntok, beceerota bénaakay. Jü bájikun huëpo huéeme éntok, yorem pújбата бэнак пújbakay. Jü naikiku huéeme éntok, águila nílata bénaakay.

⁸ Jume naikika jiápsame éntok, huéuhuëpulakam búsan másam jípurey. Áme chíkola entok hétuku pusimmeyim tápuniakay. Taahuapo entok tukaarit naa búrujti katim yáateka ínel jiaahuay:

Santo, santo, santo,

jü Señor Dios,
ä úttiäray simeta ára joame,
hua jiápsaihui, entok jiápsame,
entok hua äbo yebijnakeme.

⁹ Entok jíbba huame jiápsaka ä baysahueme lóoriata entok yörisi maachik banko rey nésaupo kátekamta am máká bélëki, juka sime huásu-huásuktiapo jiápsamta,

¹⁰ jume veinticuatro yoiyöturim áahuim tónommia jájapte, jü banko rey nésaupo kátekamta pújapo, entokim ä yöre, juka huásu-huásuktiapo jiápsamta; entokim bem coroonam banko rey nésaupo kátekamta pújapo öore, ínel jáaka:

¹¹ Señor, empo ä mabetpo yúmala,
juka lóoriata, entok em yörihuamta,
entok juka úttiärata;
bueituk empo simeta yáala,
entok em ínel éäpom ayka,
entokim yáataka ímĩ aayuk.

5

Jü Kabara entok jiösia bitiari

¹ Huanäine jü banko rey nésaupo kátekamta bátatana mámpo, senu librom örekame bitchak. Huáijhuatana entok yeutana át jiojterim, guoy búsan sellokari.

² Huanäine senu ángelta úttia yaurata jípuremta bitchak, tüisi kusisi chayeka nátemajemta:

—¿Jábesu chë yörisi machi jáni, librom ä étaponakë béchibo?, entok, ¿jume sellom ä búttianakë béchibo?

³ Kaabe aaney, téhuekapo, buíapo, entok buíata hétuk junne, jü jábe ára liibrom étaponakeme, entok kía am bít béchibo junne.

⁴ Huanäine tüisi buan táytek, yúmalasi au jípuremta kaa téyhuaka béchibo, bueituk kaabe ára librom étapoy, entok kaabe ára am bitchay.

⁵ Huanäi senu yöturi ínel inou jiaahua:

—Katë buaana, bueituk jü León Judáta yoremempo yeu simlame, Davidta hétana yoiyöturimmet yeu tómtilame, yölataka áma yeu simla. Jüri ára am étapo, jume liibrom, entok jume guoy búsan seellom ára búttia.

⁶ Huanäine jü banko rey nésaupa násuk entok naiki jiápsaka áma aneme násuk, entok yoiyöturim násuku, Kabaratane áma huéekamta bitchak. Mukiapo tóij-ritaka kökosi yáarita bénaakay. Guoy búsanim ahuakay, entok guoy búsanim pusekay. Huámëi ínel jume guoy búsan Diosta espíritum sime ániat bittuarim.

⁷ Huanäi banko rey nésaupo kátekamtau rúkteka, librom ä bátatana mámpo ä jípureu nuka.

⁸ Huanäi jume librom ä nüko, jume naiki jiápsaka áma aneme entok jume veinticuatro yoiyöturim jü Kabaratahuim tónommia jáptek. Simetakam arpam jípurey, entokim copam oropo yáarim jípurey, inciensoy tatapunim. Ímëi jume santom oraciónim.

⁹ Entokim bemela buikim buiikay, ínel jíame:

Émpë am nüpo yúmala, jume liibrom,
entok sellom em étaponakë béchibo;
bueituk empo jiokot yáahuaka mëhuak,
éntoke em ójboy Diosta béchibo itom jinnuk,
sime yöremraata, entok yún täbuiasi nokame,
entok pueblom, entok naciónim.

¹⁰ Éntoke Diosta béchibo réyesim entok sacerdootemsi itom yáala.

Huanäite ímī buíapo nésaunake.

¹¹ Huanäine banko rey nésaunta entok jume jiápsaka áma aneme entok jume veinte áma naiki yoiyöturim chíkola, ángelesim jáhuiatane jikkajak, entokne am bitchak. Ímēi juebena millonimtukay.

¹² Tüisim kusisi ínel jiaahuay:

Jü Kabara jìokot yáataka mëhuakame,
jüri am mabetpo yúmala, juka úttiärata,
juka rikorata, jita täyahuamta, juka tüisi úttiata,
juka ä yörihuaka entok símek béppa ujoyóriata,
entok juka ä úttiľhuähui.

¹³ Entok síme jü téhuekapo yáari, entok buíata béppa, entok buíata bétuku, bahuapo ayukame, simetaka náu lópola ínēlim jiaahuay:

Jü banko rey nésaupo kátekamtahui,
entok Kabaratahui, bempörim béchibotunake,
jü úttiľhuame, jü yörihuähui, jü símek béppa ujoyória,
entok jü yáura úttiära, jiba huásu-huásuktiapo.

¹⁴ Jume naikika jiápsaka áma aneme ínēlim jiaahuay:

—¡Júnentunake!

Huanäi jume veinticuatro yoiyöturim bem pújbammeyim múmüla chätuka ä yörek, juka jiba yü huásu-huásuktiapo jiápsamta.

6

Jume seellom

¹ Huanäine Kabarata bitchak, sellota huépüľak ä étapoko. Jume naikika jiápsaka áma aneme násukne huépüľak jikkajak, yúku omtemta bēnasi jáamta:

—¡Binē huéeka ä bitcha!

² Huanäine ä bitchak, kábay tósálita. Huä át jikat kátekame éntok, kúta huíkōta jípurey; entok huépü coroonata mákhuak. Huanäi yöoka áma yeu siika, entok jiba yösimēy.

³ Juka guosa huēpo sellota Kabarata ä étapoko, juka guosa huēpo jiápsaka áma anemtane jikkajak, ínel jáamta:

—¡Binē huéeka ä bitcha!

⁴ Huanäi júchi senu kábay áma yeu siika, kutkosi síkirika. Huä át kátekame éntok, úttiärata mákhuak, juka yánti jiápsihuamta buíapo ayukamta ä tejalnakē béchibo, entok emo am súanakē béchibo. Huanäi bueürum ejparam mákhuak.

⁵ Juka sellota bájikum huémta ä étapoko, juka bájikum huēpo jiápsaka áma anemtane jikkajak, ínel jáamta:

—¡Binē huéeka ä bitcha!

Huanäine senu kábay chukurik bitchak. Jü át kátekame éntok, ä mámpo bajkulata jípurey.

⁶ Huanäine senu jáhuita jikkajak, jume naikika jiápsaka áma aneme násuku, ínel jáamta:

—¡Senu kilo tirijkom, senu taahuari tékiltam bēj-re! Éntok, ¡báij kilo cebaadam, senu taahuari tékiltam bēj-re! Tē juka aceiteta entok vinota, ¡katē áu suuhua!

⁷ Juka sellota naikikum huémta ä étapoko, juka naikikum huēpo jiápsaka áma anemtane jikkajak, ínel jáamta:

—¡Binē huéeka ä bitcha!

⁸ Ámanne remteka kábay sahuarik bitchak. Jü át kátekame éntok, muerte ti téhuaakay. Jü infierno éntok, áa sáu huéiyey. Huanärim úttiata mákhuak, buíata

naikisi näikimterita huéeläpo, ejparammea am súanakë béchibo, tébaayi, kökoayi, entok animal yoyolika buíapo anemmeyi.

⁹ Juka sellota mamniku huémta ä étapok, altarta hétukne am bitchak, jume Diosta hétana bem nokakä béchibo kókkolame, entok huitti Diostat éaka bem jiápsakä béchibo.

¹⁰ Entokim úttesi kusisi chaayey, ínel jáakari:

—¿Jauhuey tájti, Señor, santo entok tua ájáriame, Akë am bíttuanake, juka em úttia yäura, éntoke itom ójbo am béjtutuanake, jume ímí buíapo jiápsame?

¹¹ Huanärim súpe totösalim mákhuak, entokim téjhuaahuak, júchi chúbala jimyore sáyhuaka, jume Cristota súalhuäpo ámemak anim yumäu tájti, entok bempörim bénasi két am kókkonakë béchibo.

¹² Juka sellota búsaniku huémta ä étapokne ä bitchak. Huanäi jü buía tüisi áu yoyöak. Jü tää éntok, chukurisi taahuak, lutu sánkom bénasi. Mecha éntok tókti síme ójbota bénasi taahuak.

¹³ Jume chókim éntok, téhueka hétana buíau kón huáttek, juka chuna óguota takam kón huáttia bénasi, jekata tüisi úttiaka am yoyoako.

¹⁴ Huanäi jü téhueka kaitatuk, jiösiata buetak náu bítiahuaka bénasi. Entok síme káhuim, entok bahueto káhuim yeu jokame, sékanam jotek.

¹⁵ Jume buíapo reyim, entok jume buéresi ériahuame, jume riikom, jume capitanim, jume yäurata jípureme, entok síme sáyhuaka, entok kaa sáyhuaka aneme, káu guójökum éusuk, entok júyapo téta buérem násuku.

¹⁶ Huanärim juya káhuimmeu entok téta buéremmeu ínel jiaahua:

—¿Ítochem kón huátte, éntokem itom éssu, hua yörisi machi banko yäurapo kátekamta hétana, entok Kabarata ómtira ito béppa anë hétana!

¹⁷ Bueítuk jü buére taahuari bem ómtira béja yuumak. ¿Jábesu ára óusi huéeka taahuanake jáni?

7

Jume ciento cuarenta y cuatro mil sellotuarim

¹ Íkai simsuk éntokne naiki ángelesim jábuekame bitchak, ánia buíapo naiki kátana békata. Júmëi béja jekata ketchalatukay, jákun bíchaa junne, kaa jek íaaka, buíata béppa, bahueta béppa, entok kía jita júyata béppa junne.

² Täbui ángeltane ket bitchak, täata yeu huë hétana, jikau huémta, entok Dios jiápsamta sellota jípuremta. Huanäi tüisi kusisi ámet cháchayek, jume naiki ángelesimmechi, jume úttiärata mákhuakammechi, buíatau entok bahuetau kaa tühuata bem ámeu yáanakë béchibo, ínel ámeu jáaka:

³ —Kátem bát áu suuhua, jü buíatahui entok bahuetahui entok júyammeu junne, Diosta nésauta joame kóba méjëku sellota itom am óresuk jübua.

⁴ Huanäine am jikkajak, am jaikitukähui, jume sellotuarim: ciento cuarenta y cuatro miltukaimme, síme jume Israelta üusimmet yeu sákalame.

⁵ Judátat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Rubéntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Gadtat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim;

⁶ Asertat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Neftalítat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Manaséstat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim;

⁷ Simeóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Levíitat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Isacartat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim;

⁸ Zabulóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Josétat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Benjamíntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim.

Juebénaka totösalik sánkokame

⁹ Íkai simsuk éntok, juebena yóremraata síme naciónimpo jomemne bitchak, entok yóremraata kaa náu anim entok pueblom kaa nánälaik nokame, banko reypo kátekamta bíchäpo jäbuekame, entok Kabarata bíchäpo, totösalik sánkokame, bem mámpo éntok tako sáhuata jípureme. Ímëi éntok kara näikiatuy.

¹⁰ Entokim tüisi úttia chaayey, ínel jíakari:

¡Jü jínëuria Dios banko reypo kátekamta bétana huéiye,
entok Kabarata bétana!

¹¹ Entok síme ángelesim banko reyta, entok jume yoiyöturim, entok jume naiki jiápsaka áma aneme, chíkolam jäbuekay. Huanärim banko reyta bíchäpo tónommia jáptek, kóm chätuka. Diostam yöreka ä úttilek,

¹² íneli jíaka:

¡Júneltunake! ¡Jü Diosta tühua, entok jü looria,
entok jita täyahuame,
entok jü Diosta baysahueka jíapsihuame,
símem béppa yörihuame, jü úttiära,
entok jü úttia kaa lüteme,
itom Diosta béchibotunake,
jíba yü huásu-huásuktiapo! ¡Júnentunake!

¹³ Huanäi senu yöturi inou nookak, ínel jíaka:

—Ímëi totösalik sánkokame, ¿jábesamme? Entok, ¿jákun bétanasum äbo yáij-la?

¹⁴ Ínapo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, émpë jüneiya.

Huanäi áapo ínel inou jiaahua:

—Ímëi ínel jume úttesi jiokot anhuäpo entok kökosi machikuu yeu sákalame, entokim bem sánkota báksiala, entokim Kabarata ójbopo totösalisi am básuala.

¹⁵ Íari béchibom Diosta banko rey kátekamta bíchäpom aane. Entokim taahuarit entok tukaarit naa búrujti ä tiöpopo ä nésahui johua. Jü banko reypo kátekame éntok ä jöota áme béppa cháanake.

¹⁶ Katim napat tébäurinake, entokim kaa júchi bäi kókkonake. Jü tää kaa áme béppatunake, entok jita táttaria júne kaa ámeu ayunake.

¹⁷ Bueituk jü Kabara banko rey násuk aneme am suayanake, entok bää jiápsame yeu huëu bíchaa ámepat huéesimnake. Dios éntok jume bem pusim ópua tútenake.

8

Jü guoy búsan seello

¹ Juka guoy búsan sellota ä etapoko, jum téhuekapo yánti taahuak media horata huéeläpo.

² Huanäine guoy búsan ángelesim Diosta bíchäpo jäbuekame bitchak. Huanärim guoy búsan trompeetam mákhuak.

³ Chúkula täbui ángel áma yepsak. Huanäi altariu kíktek, inciensota áma táttaahuäpo oro áusülik jípureka. Huanäi yún inciensota mákhuak, jume Diosta súaleka oraciónta joammak nahuä kütianakë béchibo, oro altarta béppa banko reyta pújbapo.

⁴ Huanäi juäri ángelta mámpo yeu siika, Diostau bíchaa, jü inciensota buiichia, jume Diosta súaleme oraciónmak náuhui.

⁵ Jü ángel éntok, incensariota nüka. Huanäi óbammea ä tápuniaak, altarpó ayukammeyi. Huanäi buíau kóm ä guötiak. Huanäi yúku omtiriam ayu táytek, éntok jáhuim, éntok yúku béroktiriam; buía éntok két áu yoyoak.

Jume trompeetam

⁶ Huanäi jume guoy búsan ángelesim guoy búsan trompeetam jípureme, akim am kujtaytek.

⁷ Jü ángel bát huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téjam entok táji ójbomak náu kütiahuak. Ímëri buíata béppa kóm guötiahuak. Huanäi jü júya bueere báisi näikimteri huéeläpo béekika tájjak, entok síme jü báso síali tájjak.

⁸ Jü ángel guoyiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi júya káhui buëuruta bénaaka, táijpo béeteka, bahuéu kóm jímmaahuak. Huanäi jü bahue báisi näikimteri huéeläpo béekika ójbosi áu yáuhuak.

⁹ Huanäi bahuëpo jiápsame kókkok, jü báisi näikimteri huéeläpo béekika, entok jume barcom két tejalhuak, báisi näikimteri huéeläpo béekika.

¹⁰ Jü ángel bájiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téhueka bétana huépul chóki buëuruka kachimbata bënasi béeteka kón huétchek. Huanäi jume bathuem entok báam yeu huëpo báisi näikimteri huéeläpo béekimmet kón huétchek.

¹¹ Jü chóki éntok, “Chíburá” ti téhuaakay. Huanäi jume báam báisi näikimteri huéeläpo béekika chibusim aayuk. Huanäi yún yóremraa kókkok, jume báam chibusi ayukä béchibo.

¹² Jü ángel naikipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi jü tää báisi näikimteri huéeläpo béekika kaa türika taahuak; anëli ket jü meecha, entok jume chókkim. Júnëlim kaa machisi taahuak, juka báisi näikimteta ámet ayukamta, kaita machiriata ayunakë béchibo, taahuata báisi näikimteri huéeläpo béekika, entok tukaapo junne.

¹³ Sepne ä bitchak, entokne ä jikkajak, senu ángel téhueka násuk nëkamta, ínëli kusisi jáamta:

—¡Ay, ay, ay, jume buíapo jiápsammehui! ¡Bueitukim abe trompeetam kuuse, jume huete báij ángelesim!

9

¹ Jü ángel mamniku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine téhueka bétana senu chókita buíau kón huéchemta bitchak. Entok tüisi mékka kóm guójöriata llavem mákhuak.

² Huanäi juka guójöriata tüisi mékkak kömik étapok. Huanäi jü buiichia áma jikau siika, orno bueürupo buichiata yeu huë bënasi. Huanäi jü tää entok jü jeeka kaa machisim taahuak, jü buichiria guójöriapo yeu huémata béchibo.

³ Jum buichiapo éntok, guöchim yeu sájjak, entokim buíau kón huáttek. Huanärim útteata mákhuak, machilim buíapo aneme bënasi.

⁴ Huanärim júya síarita buíapo ayukamta kaa nasonte sáyhuaka téjhuaahuak, entok jita síarik junne, entok jita buére júyata junne, ál-la yoremem kaa Diosta seello kóba méjëriat jípureme.

⁵ Të katim am súa íaahuaka téjhuaahuak; kíalim kökosi kaa pappehuamta ámeu joö íaahuay, mamni metpo. Jü bem jóuguo éntok, machil jujariata bënasi kökosi kaa papperisi innëtuy.

⁶ Huámechí taahuarimmet éntok, jume yoremem kókkohuamta jariunake, të kaibum ä téunake. Entokim kókkó péenake, të jü kókkohuame am tö búitinake.

⁷ Jume guöchim éntok, kábäim náu nássuahuäu bíchaa kateme bënasi jita jípurey. Kóbat éntokim coroonam oro áusülisi náu yáari bënam jípurey. Jü bem pújba éntok, yoremata pújba bénaakay.

⁸ Jume chonim éntok, jámutta chomin bénaakay. Támim éntok, leonim támim bénaakay.

⁹ Bem takahuam éntok sisiguok súpem bënakim jípurey, sontarom bënasi. Bem másam jáhui éntok yún kábäim carrom náu nássuahuäu bíchaa tennë bënasi jikkaijtuy.

¹⁰ Machilim bénasim buásiakay, entokim bem buásiapo jiikiam bénasi ä jípurey. Bem buásiampo éntokim jóguota jípurey, mamni metpo jume yoremem bem kökosi jonákë béchïbo.

¹¹ Entok jü ángel guójöriapo mékka kóm yeu simlame áma reytaka nésahuey, bempörim béppa. İri éntok hebreo nokpo Abadón ti téhuak; griego nokpo éntok, Apolión.

¹² Jü jiokot jiayhuame bát huéeme simsuk, të ketune guoyika bëye.

¹³ Jü ángel búsanipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine senu jáhuuta jikkajak, naiki ahuám násuku oro altar Diosta bíchäpo órekaïpo.

¹⁴ Jü ángel búsanipo huémtahui, juka trompeetata jípurementahui, ínel jiaahuak:

—Jume naiki ángelesimë búttia, buére bathue Eufratesta náapo súmarim.

¹⁵ Huanärim búttiahuak, jume naiki ángelesim, juka yóremraata báisi näikimteripo huéeläpo bekik bem súanakë béchïbo, bueitukim huäri horata, taahuata, metta, entok huásuktiriata béchïbo yeu púaritukay.

¹⁶ Jume sontarom kákabäeka näikiahuakamene jikkajak. Guoy cien milloonim-tukayme.

¹⁷ Júnelne am bitchak, jume kábäim, tenkupo bénasi, entok jume ámet josakame: Bem táhuichim sisiguokiy emo páttialatukay, síkilika táijta bénaaka, kútkosi tehuelika jacinto ténasi, entokim sahuaritukay, azufre ténasi. Jume kábäim éntok, leónta bénak kókobakay. Bem tempo éntok, tájji, buichiria, entok azufre yeu huéiyey.

¹⁸ İri báij huëpo chibuk jekakä béchïbo, jü yóremraa báisi näikimteri huéeläpo kókkok, jü táijta, buichiriata entok azufreta béchïbo; bem tempo yeu huémtayim ínel aayuk.

¹⁹ Jume kábäim úttiära bem tempo entok bem buásiat ayukay, bueituk jume bem buásiam bakochim bébenaakay. Bem kóbay éntokim jábeta kökosi johuay.

²⁰ Jü huate yóremraa, İri chibu jeka yeu sikamtay kaa kókkokame, íkärim bíchaka júne kaa emo jíapsi kuaktiak, kaa türik bem joäu bétana. Jume lemooniom bem yörëu júnem kaa tójjak, oropo yáarim, tómi tósaliipo, broncepo, tétapo entok kútapo yáarim junne. Ímëi ídolom; katim bitcha, katim jikkaja, entokim kara naa kaate.

²¹ Entokim kaa emo jíapsi kuaktiak, jábeta bem mëlatukä bétana, móriata bem boojoria bétana junne, kaa emo jubeka náu jíapsihumta bétana junne, entok bem jita ékbuä bétana junne.

10

Jü ángel ili librommaki

¹ Senu ángelta úttiakamtane bitchak, téhueka bétana kómhuémta namupo bëtiataka ä kóba béppa éntok, kuruejta jípurey. Ä pújbahua éntok täata bénaakay. Ä guókim éntok táij béeteka jikau rúpaktemta bénaakay.

² Ä mámpo ili libro étaaporim jípurey. Huanäi bátatana guókimmea bahueta béppa cheptek. Jume míkötana guókimmea éntok, buíata béppa.

³ Huanäi tüisi kusisi cháchayek, leónta omteka ä jáä bénasi. Ä cháchaysuk éntok, guoy búsan yúku omtiriam jáhuim jikkaijuatebok.

⁴ Jume guoy búsan yúku omtiriam jiausuk, ínapone am jïojte báarey. Të téhueka bétana senu jáhuitane jikkajak, ínel ínou jáamta:

—¡Akë am sellotua! ¡Katë yeu am buíbuisse, jume guoy búsan yúku omtiriam nokakähui, éntoke kaa am jïjïojte!

⁵ Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéeka im bíchakähui téhuekau jikau mámtek.

⁶ Juka jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsamtau, ä noki perentak juka téhuekata yáalamta entok juka áma ayukamta, buíata entok juka áma ayukamta, bahueta entok juka áma ayukamta, bát kéchaka, ínel jiaahuak:

—Síme ánia búiteme béja chúppuk.

⁷ Ál-la jü guoy búsan ángelta jíahui taahuarim yúmako, juka trompeetata béja ä kuj táyteko, juka Diosta éhuil éсотaka jípurèhui ál-la síme chúpilataka tahuanake, áapörík jume ä nésauta joame éntok profeetam ä téjhuaakäpo ámani.

⁸ Jü jíahui téhueka bétana ín jikkajakähui júchi ínou nookak. Huanäi ínel jiaahua:

—Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéekamtahuë huéiye. Huanärë jume ili libro étaפורim ä mámpo ä jípurèhuë nüye.

⁹ Huanäine jü ángeltau siika, jume ili librom nee ä mák sáhueka. Áapo éntok ínel ínou jiaahua:

—Jínya, Akë am buäye. Huanäi em tópapë chibusi ámey éenake. Em tempo éntokim kákkanaake, mumu sitörim bénasi.

¹⁰ Huanäine jume ili librom ángelta mámpo nüka, entokne am buäka. Huanärím ín tempo mumu sitörim bénasi kákkaka taahuak. Të nee am buäsuk éntok ín tópapone chibusi ámey éiyak.

¹¹ Huanäi áapo ínel ínou jiaahuak:

—Úttia júchi bénasi én em noknakèhui, juka nokta Diosta bétana emou kóm yúmamta, búru pueblom bétana, naciónim bétana, tattábui nókta nokam bétana, entok reyim bétana.

11

Jume guoyi Diosta testigom

¹ Huanäine ili bakata mákhuak, áy jujünaktehuä bennak. Huanäi ínel ínou jiaahuak:

—¡Kiktëe! Huanäi éntoke juka Diosta tiöpo jünakte, entok juka altarta, éntoke am näikia, jume áma ä úttileka ä yöreme.

² Të juka tebatta tiöpo päku yeutana órekamta, yehuë ä bëa. Katë ä jújünakte, bueituk kaa judíom mámpo tóij-ri. Bempo éntok át chécheptisunake, cuarenta áma guoy metpo, jü Diosta buére pueblo santopo täyahuamtachi.

³ Huanäine jume guoy testiigom íno bétana noknakeme, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo, ámanne am bíttuanake, chukurik lutuka sánkokame.

⁴ Ímëi íno bétana nokame, jume guoy oliivom entok jume guoy kanteelam áma jájābohuähui, béja buíapo anemta Diosta bíchäpo jábuekame.

⁵ Jábeta kökosi am yáa báareyo, táji bem tempo yeu sisime, jume am béj-reka kateme táa báreka. Jábe junne kökosi am yáa báreka éäteko, alë bénasi mukpo yúmala.

⁶ Ímëi úttiärata jípure, téhuekata bem páttianakèhui, kaa yúknakë béchibo, Diosta noki bem nokäu tájti. Entokim úttiärata jípure, báam ójbosi bem am yáanakë béchibo, entok buíata béppa chibu jekata ayunakë béchibo, jaikisi bem ínel éäpo.

⁷ Jume testiigom Diosta bétana noksuko, jü animal máusi maachi guójöria mékka kóm bétana jikau huéeme, ámemak náassuanake, entok yölataka áma yeu huéenake, entok am súanake.

⁸ Jume bem takahuam éntok, buére jóära itom Señorta kúrusit poponhuakapo yeu tóritaka tahuanake, bueituk täbuiasi téhuaahuäpo Sodooma entok Egipto ti téttehuaahua.

⁹ Entok jume sime pueblompo joomem, familiam, entok kaa nanälaisi nokame, entok sime naciónim,, bem takahuam kókkolame áma binnake, báij taahuari áma meeliapo, entokim jíba kaa am mäatebonake.

¹⁰ Jume ímĩ buíapo béppa jiápsame úttesim al-leenake, am kókkokä béchĩbo. Huanärim tepa al-leaka nátepua náu jita emo miknake. Bueituk ímēi guoyika Diosta bétana nokame, kókosi machik jita ámeu yáalatukay, jume ím buíapo jiápsammehui.

¹¹ Tē báij taahuari áma meeliam huéeyo, jü espíritu jiápsame Diosta bétana ámeu bíttuari ámet kibakek. Huanärim jíabetaka jáptek. Sime jume am bíchakame éntok guómték; huanäi tüisi maujra amet huethek.

¹² Huanäri jume guoy testiigom jáhuita tüisi úttiakamta téhueka bétana nokta jikkajak, ínel ámeu jáamta:

—¡Ábem jikau kaate!

Huanärim namupo téhuekau bíchaa jikau jámuk. Huame am bėj-reka am sáyokame éntok am bitchak.

¹³ Huámi horapo buía tüisi áu yoyoak. Íari béchĩbo, guoj mamnita náikimteri huéeläpo huéthek jü buére jóära, buíata áu yoyoakä béchĩbo, entok guoy búsan mil yoremem kókkok. Jume huate éntok, tüisim májhueka taahuak. Huanärim Diosta téhuekapo kátekamta úttilek.

¹⁴ Jü jiokot jiayhuame guoy huëpo béja simsuk. Én éntok, jiokot jiayhuame bájipo huéeme läuti äbo huéiye.

Jü trompeeta guoy búsanipo huéeme

¹⁵ Jü ángel guoy búsanipo huéeme trompetata kúkusek. Huanäi buére jáhuim téhuekapo jikkaijtuk, ínel jáakari:

Jume reyimtaka nésahueme ániat ayukame,
itom Dios entok ä Cristo am áttiaka tahuanake.

Áapo éntok nésaunake jíba yü huásu-huásuktiapo.

¹⁶ Jume veinte áma naiki yoyöturim, Diosta bíchäpo bem banko yäurapo jokame, tónommeyim jáptek kóm chätuka, huanärim Diosta yosireka ä úttilek,

¹⁷ ínel jáaka:

Enchite baisahue, Señor Dios,
símata ára joame,
empo jíba aneme,

entok jíba aneihui, entok äbo yebijnakeme.

Bueituk juka tüisi yäura úttiärata, bėjä ä nüla.

Entok em nésaunakēhui, bėjä ä naatela.

¹⁸ Jume naciónim, éntok öomtek;

jü em kaa al-lea ómtira éntok yuumak.

Jume kókkolammet bette noki em chúpanakēhui éntok két yuumak.

Entok kětchi, jume em nésauta joame, jume profeetam,

jume enchi súaleme, jume em téhuam yöreme,

kaa buéresi emo ériame entok buéresi emo ériame yörihuame junne,

Akē am bėjtuanake, juka sime tühuata bem kobaka jájamlāhui.

Éntoke am tejalnake, jume buíat ayukamta tejaleme.

¹⁹ Huanäi jü Diosta tiöpo etapohuak téhuekapo. Jü altar kajón huáijhua órekame éntok ára bíttuka taahuak. Huanäi yúku béroktiriam ruruti omteka jáaahuak, éntok buía áu yoyoak, éntok buéresi téjam huáttek.

12

Jü jámmut entok jü dragón

¹ Senu señal buéresi téhuekapo yeu machiak: senu jámmut, täata súpekari. Ä guókpo éntok mecha órekay. Ä kóba béppa éntok, coroonata guoj mamni áma guoyim chókekamta.

² Asoa báreka éntok, huantiriammea tēiney, bueituk jü asoa huantiriam béja áu yúmalatukay.

³ Huanäi jútchi, senu señal téhuekapo yeu machiak: senu dragón kútiko síkiri tüisi buëuruka, guoy búsaním kóbakay, entok guoj mamnim ahuakay. Jume kóbam éntok hueuhuëpulaka guoy búsan ili coroonam jípurey.

⁴ Ä buásia éntok, jume chókim téhuekapo ayukame báisi näikimteri huéeläpo béekim am huíksimey. Huanäi buíata béppa chíbela am guötiak. Jü dragón éntok kíktek, jámut asoa báaremtau yúmakari, ä asoa yeu tómtek sep ä buä báreka.

⁵ Huanäi jü jámut ili outa asoak. Íri béja áma yeu púatukay, kuttílasi ámet nésau íaahuaka, síme jume naciónimmechi. Huanäi jü jámut usi outa asoaka sep ä úuhuahuak, Diosta reytaka ä anëpo ä annakë béchibo.

⁶ Jü jámut éntok mékka ánia see päriau bíchaa búitek; Dios júkai áa béchibo näikialatukay, jum ä annakeipo. Áma aneka, símeta ä huáatiäu jípunake, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo.

⁷ Chúkula éntok, téhuekapo buere nássuahuak: Jü arcángel Míkkel éntok ä ángelesim dragóntamaksim nássuay. Jü dragón két jume ä ángelesim huériaka, jü Míkeltamak nássuak,

⁸ tērim kaa yöok. Huäri béchibo téhuekapo kaitam áma jípureka taahuak, jü dragón entok jume ä ángelesim.

⁹ Huanäi päkun yeu béebiahuak, jü buere dragón, jü baakot binhua jauhuey naateka aneme, jü diablo entok Satanás ti két téttehuaahuame. Íri síme ániata bai táttähua. Síme ä ángelesimmak békti buíau kóm béebiahuak.

¹⁰ Huanäine jáhuita kusisi jáamta jikkajak téhueka bétana, ínel jáamta:

—Äbo yebij-la béjja jü jínëuria, entok jü úttiära, entok itom Diosta reytaka nésahuëhui, entok juka Cristota nésahuëhui. Bueituk béja yeu béebiahuak, jü kaa tühuata am joä tíaka jíba am nátuame, jume itom sailam. Jüri béja tukaarit entok taahuapo naa búrujti itom Diosta bíchäpo am nátuay.

¹¹ Itom sailam éntok Kabarata ójbo guötiakamtayi entok Diosta nésaupo jiápsaka bem nokähui, huáyirim yölataka yeu sájjak; entokim bem jiápsim jünem kaa beutirek, bem kókkou núkisi.

¹² ¡Íari béchibem al-leiya, síme jü téhueka, entok eme áma jiápsame! ¡Jume huatemmeu ál-la tepa jiokot machisi ámeu huéenake, jume buíapo entok bahuapo jiápsammehui, bueituk jü diablo, tüisi kujtiaka entok omteka, enchimmeu kóm simla; jüneiya kaa jaiki taahuarim áu bëyëhui!

¹³ Jü dragón, buíau áu kóm béebiahuakau jüneriaka, juka jámutta ili outa asoakamta guók jájja táytek.

¹⁴ Tē jü jámmut guoy águila mása bueerem mákhuak, ámey ä nínakë béchibo, mékka ánia see päriau bícha, ä annakepo, bakottau mékka, jum báij huásuktiria áma méeliapo símeta ä buänakeu jípunakë béchibo.

¹⁵ Jü bakot éntok, ä tempo huämi, jámutta sáu báam bathueta bënasi guötiak, bathueta ä núk sim íaaka.

¹⁶ Tē jü buía jámutta aniak, bueituk jü buía áu étapok. Huanäi juka bathueta yún báata huéiriamta huiüktiak, juka báata dragónta tempo bétana yeu sikamta.

¹⁷ Huanäi jü dragón tüisi jámuttau kujteaka öomtek. Huanäi am bėj-reka siika, jume huate gentem jámuttat yeu sákalammechi, ámemak nássuaseka, jume Diosta nésau joame, entok jíba Cristota lútüriata jípureka ä nokame.

13

Jume guoy animaalim máusi mamachi

¹ See bahue mayoatne kíktek. Huanäine senu animal máusi machik guoy búsaním kóbakamta éntok guoj mamnim ahuakamta bitchak, bahuepo jikau huémta. Bem ahuammet éntok, guoj mamni diadeenam; bem kóbammet éntok, téhuam jiojterim Diosta bėj-reka juénasi jíame.

² Jü animal máusi maachi ín bíchakäu éntok, yóokota bénaakay. Ä guókim éntok, osota guókim bénaakay. Ä teni éntok, leónta teni bénaakay. Jü dragón éntok ä úttiärahua ä mákkak, entok jü banko yäurata kutkutti ä nésaunakëhui.

³ Huépul ä kóbahua muk máchisi kökosi yáata bénakne bitchak, tē jü muk máchisi kökosi ä yáaripo éntok, türiaka yorelata. Huanäi sime jü yóremra át guómték. Huanärim jü animal máusi machita sáú kat táytek.

⁴ Huanärim ä úttilek, juka dragónta, juka animal máusi machik yäurata ä mákakäu béchibo; entokim ä yosireka taahuak, juka animal máusi maachik, ínel jákari:

—¿Jábesu ïri animal máusi machita bénasi áu óuleme? Entok, ¿jábesu áamak nássua báreka éenake jáni?

⁵ Két tenta mákhuak, buéresi jita ä noknakë béchibo, Diosta bėj-reka jájana ä jiaunakë béchibo. Entok yäurata mákhuak, cuarenta áma guoy metpo, jita ä yáanakë béchibo.

⁶ Ä tenta etapoka éntok, jájana jiau táytek, Diosta bėj-reka. Entok ä téhuam bétana, ä tiöpo bétana, éntok huame téhuekapo aneme bétana két jájana jiaahuak.

⁷ Huanäi santom bej-reka nássuatuahuak, entok am kobatuahuak. Entok ket yäurata mákhuak, sime yóremra kaa náú anim béppa, entok pueblommechi, entok huame juebena täbui nokta nokammechi, entok naciónimmechi.

⁸ Huanäirim sime ä yöreka áu mújtek, jume imi buíapo jiápsame, jume bem téhuam jum Kabara, mukukamta libro yü jiápsinake me jiojtepo, kaa áma jiojteri jípureme, jauhuey ániata naatekapo naateka.

⁹ Jábe nákakame ä jikkaijnake:

¹⁰ Bueituk jábe pereesota hueriateko, pereesotaka núk sákana; jábe ejparammea më báahuame, ejparammea muknake. Tuttem jiápsaka Cristotat éiya, eme Diosta pueblo, imi ayuk jü kutti japseka at boobit-huame.

¹¹ Chúkula éntokne ket täbui animal máusi machik bitchak, buíapo yeu jikau huémta. Guoyim ahuakay, kabarata ahuam bénnam, tē dragónta bénasi nookay.

¹² Éntok sime yäurata huaka animal máusi machik bat huémta jípurey, áapörík bíchäpo. Huanäi sime ániat jóakammeu nookak, juka animal máusi machik bat huémta am úttíl sáhueka, juka kökosi yáahuakamta, türiaka yorekamta.

¹³ Éntok két buére señaalim johuay. Bueituk táijta junne téhueka bétana buíau kom huéetuay, yóremraata bíchäpo.

¹⁴ Entok am bäi táttähuay, jume buíapo jóakame, jume señaalim ä jotuaihuayi, animal máusi machita bíchäpo. Am sáuhuek, jume buíapo jóakame, animal máusi machita bénak am yáa iaka, hua ejparammey kökosi yáahuakame, entok júchi jiápsakame.

¹⁵ Huanäi jü animal máusi maachi chúkula huéeme úttiärata mákhuak, juka animal máusi machik bat huémta bénak yáari, ä jábitetuanakë béchibo, bueituk

juka alë bénak yáarita noknakë béchibo, éntok am súatebonakë béchibo, sïmem jume kaa ä úttilekame.

¹⁶ Huanäi sïmem jume il-lïchïmmet éntok yoïyöhuemmet, rikommet éntok poloobemmet, búttiataka tekïpanuammet éntok súmataka tekïpanuammet, markata ámet yéchtebok, mam bátatana ö chë kóba méjëku.

¹⁷ Huanäi kaabe ára jita jïnnuy, éntok kara jita nenkay, ál-la hua markata jïpureme jïbba, ö jü animal máusi machik téhuam, ö jume ä téhuaa número.

¹⁸ Ímï koba suahuari aika; jü át jünïame ä näikïanake, juka animal máusi machita número, bueïtuk yorem número. Jü ä número éntok, búsan ciento áma sesenta y seis.

14

Jume ciento cuarenta áma naiki mil buikame

¹ Kabaratane bitchak, káhui Siónta béppa huéekamta, áapörïmak éntok, ciento cuarenta áma naiki miilimta. Ä téhuam éntok ä Áchayhua téhuam, bem kóba méjërïammet jïojteritam jïpurey.

² Huanäine senu jáhuita téhueka bétana jïkkajak, yún báam kusisi jáá bénasi, éntok yúkuta buéresi omtë bénasi jáamta. Jü jáhui ín jïkkajáihui éntok, arparïom bem arpam ponä bénasi jïkkajituy.

³ Huanärim senu buiiki bemelam buiikay, buére yörïsi machi banko yäurata bíchápo, éntok jume naikika jáápsaka áma aneme éntok jume yoïyöturim bíchápo. Huanäi kaabe ára am tátäyay, jume buiikim, ál-la jume ciento cuarenta áma naiki miilim, ímï buíapo jáápsame násuk jínëurime jïbba.

⁴ Ímëi béja jume jáamuchïmmak kaa emo náyotekame, bueïtukim jahuey jünem kaa jubek. Ímëi ámëria, jume Kabarata guojaaseme ják júne ä hueramäpo. Ímëi yóremraata násuk jínëurime, kësam ofrendata Diostau buíjhuäpo bénasi, éntok Kabaratau bícha.

⁵ Bem tempo éntok, kaita ára nókïchiria téihuak, bueïtuk katim chïcha maachim, Dios buére yörïsi machi banko yäurata bíchápo.

Jü báij ángelesim nooki

⁶ Täbui ángeltane bitchak, téhueka násuk nëkamta, tü nokta jïbapo béchibo jáápsamta jïpuremta, ä nok báreka jume buíapo jóakammehui, sïme naciónïmmehui, famiïliammehui, tattäbui nókta nokammehui, éntok pueblommehui.

⁷ Tüisi úttia ínel jiaahuay:

—¡Diostem májhueka jïkau ä chátchaaka ä yöre! Bueïtuk yuumak jü hora, ä yäura ä bíttebonakëhui. Éntokem ä úttile, juka téhuekata, éntok buíata, juka bahueta, éntok jume báam yeu pórame yáalamta.

⁸ Täbui ángel áa sáu siika, ínel jíaka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jü buére jóära Babilonia, bueïtuk jü vino kaa emo jubeka náu totöhuame, sïme jume naciónim ä jïtualä béchibo!

⁹ Jü ángel bájiku huéeme éntok áme sáu siika, tüisi kusisi jíaka:

—Jábe júne juka animal máusi maachik, éntok juka alë bénak yáari, úttilekame éntok ä markata ä kóba méjëku, ö ä mámpo mabetakame,

¹⁰ áapo ket ä jïnake, juka Diosta ómtirä vino tüisi máusi machisi jiokot anhuamta. Íri Diosta copa ómtiriapo yeu töri, kaitamak kütiataka. Huanäi jiokot machisi yána, tájiyi éntok azufreyi, santo ángelesim éntok Kabarata bíchápo.

¹¹ Jü jiokot bem anëu buiichia éntok, jíba yü huásu-huásuktiapo jïkau huéiye. Éntokim kaa jimyoore, taahuapo éntok tukaapo junne, jume animal máusi machita

entok juka alë bénak yáarita úttileme, entok jábe junne juka ä téhuam marka mabetakame.

¹² ¡Ímï bíttunake, jü Diosta pueblo yánti bem jíapsinakëhui, huame Diosta nésaui joame, entok Jesústa kaa koptíame!

¹³ Senu jáhuitane jíkkajak, téhueka bétana inou ínel jáamta:

—Jiojtëe: “Úttesim al-leenake, ímï naateka, jume kókkolam, Señortat éaka kókkokame.” Jeehui, ti jiaahua jü Espíritu Santo, bem tékil bétanam jimyorenake, bueituk jü bem yáakäu áme bétana nokaka taahua.

Jü buíapo jíchupahuame

¹⁴ Ámanne bitchak, huanäine senu namu tósalita bitchak. Namuta béppa éntok, senuk kátekamta, Yoremta Ūusi bénak. Ä kóbat éntok senu coroono oropo yáarik jípurey ä mámpo éntok osa buaahuim.

¹⁵ Huanäi tiöpo bétana täbui ángel áma yeu siika, tüisi kusisi chayeka, hua namuta béppa kátekamtahui:

—¡Osamë áman etpo kibacha! ¡Huanärë jíchupata toboktia, bueituk jü hora béja yuumak, jíchupä béchibo! Bueituk jü eechi béja chúpila.

¹⁶ Huanäi jü namuta béppa kátekame ä osam echíu kibachak. Huanäi juka buíapo etta tóboktiak.

¹⁷ Senu ángel tiöpo téhuekapo kátekamta bétana yeu siika, ket senu osa buahuim jípureka.

¹⁸ Huanäi altarpo täbui ángel yeu siika, táijta béppa úttiärata jípureka. Huanäi tüisi kusisi át cháchayek, hua osa buahuim jípuremtachi, ínel jáaka:

—¡Em osa buahuimë áman kibacha! ¡Huanärë paraj takam náu lópola buíapo chákame chúkta, bueituk jume paraj takam béja buássi!

¹⁹ Jü ángel éntok ä osam buíata béppa búitiriak. Huanäi am chúktiak, jume páraj taakam, jume páraj eechim buíapo ayukame. Huanäi jume páraj takam canoa bueürupo am töaka am chirijtiak, jum Diosta omtirapo.

²⁰ Jume páraj takam éntok, buére jóära pákun chirijtiahuak. Huanäi am töhuakapo éntok, ójbo yeu siika. Baniata bénasi báij cien kiloometropo chíbejtek, bueituk kábäi pereenammeu tájti yuumak.

15

Guoy búsan kökoam sîmeta chúpëpo huéénakeme

¹ Téhuekapone täbui señalta bitchak, buëuruk entok at guomtisi maachik: Guoy búsan ángelesim guoy búsan kökoam sîmeta chúpëpo äbo huéénakeme jípurëhui. Bueituk ímëyi chúppey, jü Diosta omtëhui.

² Kétne ä bitchak, bahue vik-riota bénak, tájimak náu kütiarita, entok jume yölataka yeu sákalame, bahue vik-riota béppa jäbuekame, Diosta arpam jípureka. Ímëi áma yölataka yeu sájjak, juka animal máusi machita béppa, entok alë bénak yáarita béppa, entok ä tepojtim béppa, entok ä téhua número béppa.

³ Huanäi Moisés Diosta bétuk jíápsame buikimim buiikay, entok Kabarata bétana buiikim, ínel jáaka:

Buéresi entok ujyoori sîme jita em yáalähui, Señor Dios, sîme Útteata jípureme.

Lútulaimme, tepam huéchiasi maachi, entokim lútüria, jume em böom, empo sîme ániat Rey.

⁴ ¿Jábesu kaa enchi máujnake, Señor, entok em téhuam úttilnake?

Bueituk empo jíba santo;
huari béchibo, síme naciónim, emou yáijnake,
entokim enchi úttılınake,
bueituk jü lütürıa em yáaláu béja bít-huak.

⁵ Chúkula íkái simsukne ä bitchak, téhuekapo tiöpo tua Diosta tabernaculo etapohuakamta.

⁶ Tiöpo bétana éntok, guoy búsan ángelesim áma yeu sájjak, jume guoy búsan kökoam bem mámpo jípureka, lino totösálim bebelojkom súpeka, entok táupo huásala cıntom oropo yáarım jípureka.

⁷ Huanäi huépülaka jume naiki jiápsaka áma aneme jume guoy búsan ángelesim guoy búsan copam oropo yáarım am mákkak, Diosta ómtiriay tátapunım, hua jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsame.

⁸ Jü tiöpo éntok buiichiay tápunak, Diosta lóoria entok ä úttiára áma ayukä béchibo. Huanäi kaabe ára áman kibakey, jum tiöpopo, jume guoy búsan ángelesim jume guoy búsan kökoam bem mámpo jıpurëu am lütiau tájti.

16

Jume copam Diosta ómtëu jípuremente

¹ Senu jáhuiata tüisi kusikne jikkajak, tiöpo bétana jume guoy búsan ángelesimneu ínel jáamta:

—Ámanem sájaka buíata béppa am töa, jume guoy búsan coopam Diosta ómtiriay tátapunım.

² Jü ángel bat huéeme áman siika. Huanäi ä copapo ayukamta buíata béppa töak. Huanäi animal máusi machi markata jípurementet entok juka alë bénak yáarita úttilemmet sähua juénaka entok úttesi chıcha jubaka ámet yeu siika, jume yorememmechi.

³ Jü ángel guoyiku huéeme ä copapo ayukamta bahueta béppa töak. Jü bahué bää éntok yorem mukilata ójbo bénasi áu yáuhuak. Huanäi síme bahuépo jiápsaka aneme kókkok.

⁴ Jü ángel bájiku huéeme bathuemmet entok ják báam yeu pótäpo juka ä copapo ayukamta áme béppa töak. Huanärim ójbosi emo yáuhuak, jume báam.

⁵ Huanäine juka ángelta báamneu bíttuata jikkajak, ínel jáamta:

—Empo huépülsi lütüriata jíba ára joame, Señor, Empo jiápsame éntok jiápsaihui, jü Santo, bueitukë ínëli bétte nokta ámet chüppak.

⁶ Bueituk bempo em gentepom joome entok PROFEETAM ójbo guötiak; én éntok empo ójbota am jıtuak. Akim ä mabetpo yúmala.

⁷ Kétne senuk jikkajak altarta kátekä bétana, ínel jáamta:

—Lütüriapo Señor Dios, simeta ára joame, empo lütüriapo entok kuttılası em noki ámet chüppak.

⁸ Jü ángel naikiku huéeme ä copapo ayukamta täata béppa töak. Täa éntok úttiáraata mákhua, ä tájiy yóremraata am táanakë béchibo.

⁹ Huanäi simem úttesi jıokot machisi tájaka taahuak. Tërim kaa Diostau emo jíapsi kuaktiak, entokim kaa ä úttilek, ál-lam jájjana áa bétana nookak, áapo úttiärata jípuremente, íkái chibuk jekamta béchibo.

¹⁰ Jü ángel mamniku huéeme ä copapo ayukamta jü animal máusi machita ä yeyesä banko béppa ä töak. Huanäi nésahueka reytaka ä kátekäpo kaa machika taahuak. Huanärim kókosi ä innëaka emo nın kékkey.

¹¹ Huanärim Dios téhuekapo jiápsamta bétana jájana nookak, juka kókosi bem innëau béchibo entok bem sähuaam béchibo. Júnentaka júnem kaa emo jíapsi kuaktiak Diosta bėj-reka bem jiapsä násuk junne.

¹² Jü ángel búsaniku huéeme ä copapo ayukamta buére bathue Éufratesta béppa töak. Jü ä bää éntok huaakek, böota ayunakë béchibo, reyim täata yeu huë bétana kateme áma huám am kannakë béchibo.

¹³ Huanäine jü dragónta tem bétana entok jü animal máusi machita tem bétana entok jü profeeta ára nókichí tem bétana bajj espíritu chicha machim bátachim benamne yeu kateme bitchak.

¹⁴ Bueituk lemooniom espíritumme. Señalimim johua, entokim reyim síme ániat anemmehuim kaate, áma náu am tóij báreka jum nássuahuäpo hua Diosta símeta ára joä buére táapo.

¹⁵ “¡Áachem suuhua! Ínapone lak-ronta bénasi äbo huéiye. Túisi yúmalasi al-lehuamta jipunake jü kaa kócheka jiápsame entok ä sánkohua suayame. Bueituk ä sánkohua kaa suayame éntok, tiusi kaa sánkoka hueramnake.”

¹⁶ Huanäi áma náu am tójjak, jume reyim, hebreo nokpo Armagedón ti téhuaakapo.

¹⁷ Jü ángel guoy búsaniku huéeme ä copapo ayukamta jekapo ä guótiak. Huanäi senu buére jáhui áma yeu siika, áman tiöpo téhuekapo kátekä bétana, jum buére banko yäurata bétana, ínel jáka:

—¡Béja chúpila!

¹⁸ Huanäi béroktiriam ayu táytek, entok jáhuim entok yúku omtiriam; entok buía túisi áu yoyoak. Yoremta ímí buíata béppa jiápsay naateka, jauhuey junne kaa ínëli úttia áu yoyoolatukay, jü buíya.

¹⁹ Huanäi jü buére jóära báisi náikim huétchek, entok jume huete buére jóära ániat ayukame huáttek. Huanäi Dios buére jóära Babiloniatau huáhuaatek, ómtira vinota ä jítua báreka, bueituk áapo áu ä bíttuak ä omtëpo.

²⁰ Huanäi síme jume buía káhuim bahue násuk jokame, entok jume júya káuhuim, ámam kaitatuk.

²¹ Huanäi téhueka bétana yóremrata béppa téjam túisi buereka kóm huáttek, cuarenta kilota béppa bétteka. Huanäi jü yóremra Diosta bétana jájana nookak, ïri kaa tühua téjam bétana ámeu sikamta béchibo, bueitukim úttesi jiokot yáahuak.

17

Jü jámut yún yorememmak jiápsame jiokot noki át chúpahuame

¹ Huanäi yepsak huépülaka, jum guoy búsan ángelesimpo huéeme, jume guoy búsan copam jípureihui. Huanäi inomak nookak, ínel inou jáka:

—Äbe huéiye; huanäine enchi ä bíttuanake jáchin jiokot machisi áu ä huéenakëhui, jü jámut yún yorememmak jiápsilamtahui, yun báam béppa kátekame.

² Huärimakim totösula, jume reyim ímí ániat jiápsame; jume ímí buíapo jóakame éntok, jü ä kaa tíura vinoyim naakosula.

³ Huanäi Espíritupo ánia see päriau bíchaa nee núk siika. Huanäine huépul jámutta bitchak, animal kútko síkirikut béppa kátekamta, yún téhuam Diosta béj-reka juénasi jáme át jiojtetaka, guoy búsaním kóbakamta entok guoj mamnim ahuakamta.

⁴ Jü jámut éntok kútkosi síkirim entok síkili azuulik sánkokay, entok oroyi entok téta uyyorimmeyi entok perlammeyi tülisi áu yáalatukay. Ä mámpo éntok oro copata jípurey; jita kaa bibit máchik entok jábetamak júne ä boböyëu jaiti máchiray tápuniakay.

⁵ Ä kóba méjëriat éntok, senu téhuam kara ámet jüneetume jiojtetukay: “Jü buére Babilonia, jü jáamuchim kaa titihuëram áiye, entok síme juka ímí buíapo jaiti machik johuamta kétchi.”

⁶ Huanäine jünëiak juka jámutta naa múkilatukaihui santom ójbuayi entok jume Jesústa téhuam súaleka kókkokame ójbuayi. Ä bíchakane guómték, entokne úttesi át guómtilatata taahuak.

⁷ Jü ángel éntok ínel inou jiaahua:

—¿Jatchiakasë át guómtila? Ínapo enchi téjhuaanake, juka jámutta bétana esotaka kaa jüneriahuamta, entok jü animal máusi machik ä huéria bétana, jü guoy búsaním kóbakame entok guoj mamnim ahuakame.

⁸ Jü animal máusi machi em bíchakähui bannaataka jiápsay; én éntok kaa jiápsa. Të én éntok, mékka kóm guójöria bétana jikau jámu báare. Jikau jámusuk, jíbapo béchibo áu tárúnau bíchaa huéenake. Jume buíapo jiápsame ániata naatekápo bem téhuam kaa jum libro yü jiápsihuäpo jöjterime guómtinakemme, animal máusi machita bíchaka, hua bannaataka jiápsaihui; én éntok kaa jiápsa, entok júchi jiápsinake.

⁹ 'Íri jü kóba suahuata jípuremta béchibo: Jume guoy búsan kóbam guoy búsan káhuimme; huámechi béppa káttek, jü jámmut.

¹⁰ Entokim guoy búsan reyim. Mamnikam béja huáttila; huépülaka én nésahue; senu éntok ketune kee yepsa; të yepsak éntok kaa bínhua ímí annake.

¹¹ Jü animal máusi machi bannaataka jiápsaihui, én éntok béja kaa jiápsa. Íri jü rey guoj naikiku huéeme, entok kétchi jü guoy búsaním násuk náikiari; entok áu ä tárúnakeu bíchaa huéiye.

¹² 'Jume guoj mamni ahuam em bíchakähui, guoj mamni reyimme. Ketunem kee ä mabeta, reytaka bem nésaunakepo. Të senu horapom yäurata mabetnake, reyim bénasi, jü animal máusi machitamaki.

¹³ Ímëi nanancha éiya, entokim bem úttiärata entok bem yäura juka animal máusi machita ä máknake.

¹⁴ Kabaratakim náassuanake; jü Kabara éntok am kobanake, bueituk Áapo síme reyim béppa Rey, entok síme nésahueme béppa nésahue. Jume Áamak aneme éntok, Diosta bétana núnurim entok yeu púarim entok jume át jiápseka kaa ä koptíame.

¹⁵ Jü ángel két ínel inou jiaahua:

—Jume bää búrum jámut yún yorememmak jiápsilamta kátekäpo em bíchakähui, pueblomme; juebena gentemme, tábui nókta nokame, entok naciónimme.

¹⁶ Jü animal máusi maachi entok jume guoj mamni ahuam animal máusi machitat em bíchakäu, ímëi juka jámut kaa tihuëraata kaa bíbit péenake, entokim áapola sipasola kaa súpekamta tóijnake, entokim ä takahua huakaj buänake, entokim táijpo ä táanake.

¹⁷ Bueituk Dios bem jiápsipo ä yétchak, ä éäü am yáanakë béchibo: nánancha éaka bem yäura animal máusi machitam ä máknake, Diosta noki chúpëu tájti.

¹⁸ Jü jámut em bíchakäu éntok, jü buére jóära ímí ániat reyim béppa nésahueme.

18

Jü Babilonia huécheke

¹ Íkai simsuk éntokne senu ángelta téhueka bétana kóm huémata bitchak, yäura úttiäraata jípuremta. Jü buía éntok ä machiriahuak ä looriayi.

² Huanäi úttia kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jü buére Babilonia! Lemooniom éntok áma jóatela, entok síme espíritu jaiti mamachika áma éusula, entok síme huikit jaiti mamachim entok kaa bíbit máchikam áma tosatela.

³ Bueituk sime naciónim ái naakok, jü üttesi kaa ä tiura vinoyi. Jume reyim ániat jiápsame éntok áamak totösuk. Jume ímí ániat jita nenenkame éntok áma rikotuk, jü jita yún ujjorik áma ayukamtayi.

⁴ Huanäine senu jáhuíta jikkajak, téhueka bétana ínel jiamta:

—Ámem yeu kaate, eme ín pueblo, juka kaa tühuata bem joähui kaa enchim ámemak ä jonákë béchibo, entok juka chibu jékata ámeu ayunakemta kaa enchimmet huéénakë béchibo.

⁵ Bueituk jü kaa tühua bem joäu téhuekau tájti yúmala; Dios éntok sime bem kaa tühuabeu huahuaatek.

⁶ Akem ä mákka, áapörík enchim ä mákakä bénasi, entok guosa nat béppem ä béjtua, jum copapo. Juka jijihuaamta huatem béchibo ä yáakáhuem ä yáaria, guosa áa béppa chë úttiakamta.

⁷ Ahuä buérialékä béchibo, entok tüisi al-leesuka ä jiápsakä béchibo, chë júnem kökosi ä éetua éntokem ä buantua; bueituk ä jiápsipo ínel jiaahua: “Ínapone reinata bénasi káttek, entokne kaa jókoptula, entokne kaibu buanhuamta bínnaake.”

⁸ Huarí béchibo senu táapo sime chibuka át jeknake: kókkohuame, buanhuame, entok tébaa. Entok tájiy táana, bueituk buére úttiak jü Dios, jü Señor juka nokta béttek át chúpame.

⁹ Jume reyim ániat aneme áamak totösulame entok al-leaka áamak jiápsilame buannakemme; entokim jiápsipo kökosi ä sirok-rianake, juka buichiata bíchaka ä táahuayo.

¹⁰ Mékka jábueka jiokot ä johuay májhuekam ínel jiaunake:

—¡Ay, ay! ¡Empo buére jóära Babilonia, jü buére jóära tüisi úttiakame! ¡Bueituk senu horapo Diosta noki béttesi emót chúppuk!

¹¹ Jume ániat jita nénkilerom éntok buaana, entokim jiápsi kökosi ä sirok-ria, bueituk béja kaabe juka bem nénenkäu jínnu:

¹² oro áusülipó, platapo, téta ujjori, perlampo yáata, sánko lino finopo yáata, síkirika, sedapo yáata, kútkoka, sime jita kúta tülisi jubata, jita marfilpo yáata, jita kúta yeu púaripo yáata, jita cobre yáata, sisiguok yáata, entok mármolpo yáata,

¹³ entok canelata entok buáhuamta kiasi jubak jojoame, inciensota, mirrata, olibanota, vinota, aceiteta, harina chë türita, tirijkom, animaalim jita pupüateme, kabaram, kábäim, carrom, entok súmataka tekupanuame, bueituk ímëi yóremraata jiápsim.

¹⁴ Huanärim jü buére jóäratau ínel jiaunake:

—¡Béjë kaa am jípure jume taka kiuhuam, tepa em türëhui! ¡Jíba béchibë ä tärük, juka ujjorisi em jípusukähui, entok em rikoata!

¹⁵ Jume íkai tekupanuame, entokim rikotuk jü buére jóärata huämi, mékkam jábueka tahuanake, májhueka jiokot ä johuayo. Buanakam ä sirok-rianake,

¹⁶ ínel jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóärata béchibo! ¡Áapo lino finota entok kútkok entok síkirim súpekay, oroyi, téta ujjorimmey entok pérlassmey!

¹⁷ ¡Bueituk senu horapo tejalhuak, jü yún jita rikora ä jípureihui!

Jume barcopo huéhueriame nésahueme entok sime jume barcompo kakateme, entok sime jume marinerom bahuapo tekipanuaka emo aniname mékkam jábueka taahuak.

¹⁸ Ä béetëu buichiata bíchakam cháchayek, ínel jíaka:

—¿Jíta buére jóärasu i buére jóärata bénaakay?

¹⁹ Huanärim bem kóbam béppam emo buíatuak, chayeka, buanaka entok jiokot jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóärata béchibo! Yún jita ä jípureïbeyim rikotuk, sime jume bahuépo barcom jípureme. ¡Bueïtuk senu chúbalaposu tejalhuak!

²⁰ ¡Empo téhueka al-leäe, jü buére jóärata bétana! ¡Éntokem al-leiya, eme Diosta yoremraapo joome, entok apóstolim entok profeetam! ¡Bueïtuk Dios jiokot nokta át chúpaka ä yäura bíttuak, enchim béchibo!

²¹ Huanäi senu ángel úttiakame huépul tétata nüka, buére téta morinota bénnak. Huanäi bahuéu kóm ä jímmak, ínel jíaka:

—¡Téta úttiaka kóm jímmaahuaka bénasi kóm tatabna, jü Babilonia, jü buére jóära! Huanäi jauhuey junne kaa téuna.

²² Jauhuey junne em böommet béja kaa jikkaijtunake, arpa ponhuame, entok baka kúsia, entok trompeeta. Entok jita tékil mámpo johuame junne kaa emót téuna; morino jáhui junne kaa emót jikkaijtunake.

²³ Jauhuey junne béja kaa emót machirianake, jü lámparata machiria, entok emo jubhuame pajko jáhui kaa emót jikkaijtuna. Bueïtuk jume em jita nenkileerom ímí ániat úttiata jípurey, éntoke em móriay sime naciónim, bätattäusuk.

²⁴ Bueïtuk jümü buére jóärapo ójbo áma téihuak, profeetam entok Diosta yoremraapo joomem entok sime jume ími ániat súahuakame ójbo.

19

Jü téhuekapo Diosta úttihuame

¹ Íkäi simsuko senu jáhuitane jikkajak, tüisi kuusik téhueka bétana, juebenam yun náu anë bénasi, ínel jáamta:

¡Aleluya! Jínëuria, entok yörihuame,
entok lóoria, entok úttiära,
itom Señor Dios am áttiak.

² Bueïtuk áapo lútulaisi entok lütüriapo áman ä yäura bíttebok.

Áapo jü jámut buére kaa tihuemtat nokta béttek át chúppak,

bueïtuk ä kaa tiuray ániata nasontek.

Entok jume Diosta nésau joame áma súahuakame ä bejtutuak apöríkuchi.

³ Juchim ínel jiaahua:

—¡Aleluya! Ä buichia éntok jíba huásu-huásuktiapo jikau huéiye.

⁴ Jume veinte áma naiki yoiyöturim entok jume naiki jiápsaka áma aneme tónommia jápteka buíau kóm chätuk. Huanärim Diosta úttilek, juka yörisi machi buére banko yäurapo kátekamta. Huanärim ínel jiaahuay:

—¡Júnentunake! ¡Aleluya!

⁵ Huanäi jü buére yörisi machi banko yäurapo senu jáhui yeu siika, ínel jíaka:

Itom Diostem úttile, sime eme ä nésauri joame,

entok ä yöreme, junëli jume chë kaa ériahuame

entok jume ériahuame junne.

Jü Kabarata jubë pajkopo kuptey jibuähuame

⁶ Huanäine jáhuita jikkajak, juebenam náu anë bénasi, bää bürum jáhui bénasi éntok buére yúku omtiriam jáhui bénasi, ínel jáamta:

¡Aleluya! Bueïtuk jü Señor itom Dios simeta ára joame reytaka nésahue.

⁷ Ujyorisite éenake, entokte al-leenake,

entokte lóoriata ä máknake,

bueïtuk Kabarata jubëu pajko béja yuumak.

Ä kunaseme éntok tülisi áu yáaka sánkotela.

⁸ Áapo éntok lino finoyi tülisi machiyi entok belojkoy súpetuahuak.

Bueituk jü lino fino, Diosta pueblopo joomem Diosta bíchäpo tülisi huéchiasi anhuame.

⁹ Jü ángel éntok ínel inou jiaahua:

—Akë ä jïojte: “Al-leehuame áme béchibotunake, jume Kabarata jubë pajkopo jïbuä iaahuaka núnurim.”

Huanäi ínel inou jiaahua:

—Ímëi Diosta nokim lütüriamme.

¹⁰ Huanäine ángelta guókpo áu tónommia kíktek, ä yöri báreka. Áapo éntok ínel inou jiaahua:

—Ëe, ¡katë júkai johua! Bueituk ínapo Diosta nésaui johua, emo bénasi, entok Cristota huám émomak aanim, entok Jesústa bétana nok lütüria kaa koptíame bénasi. Diostë yöre.

Bueituk jü Jesústa nok lütüria profeciata espíritu.

Jü kábäi tósalit jikat yessimeme

¹¹ Huanäine téhuekata étaporikne bitchak; kábäi tósali éntok áma yeu machiak. Jü át yessimeme éntok, jü huitti Diostat jiápseka tua lütüriapo ájária ti téhuak, bueituk lütüriapo huám nésehue, entok nássua.

¹² Ä pusim éntok tájita béetë bénaakay. Ä kóbat éntok yún diadeemam huériay. Entok senu téhuam át jïojterim jípurey, kaabeta éntok täyähui, áapo jíbba.

¹³ Ä súpem éntok símekut ójbokay; ä téhuam éntok, “Diosta Nookim”, tim téhuaakay.

¹⁴ Jume téhuekapo sontarom éntok, lino fino totósalik entok tülisi machik sánkoka áa saúkim kaatey, kábäi totósalimmechi.

¹⁵ Ä tem bétana éntok ejpara buahui síbulaika yeu huéiye, jume naciónim, ay kókosi yáa báreka. Áapo éntok kutkutti jíbebia sisiguokiyaí ámet nésaunake. Huanäi Dios símeta ára joame tüisi omteka ámet cheptinake, jum vinota jojohuäpo.

¹⁶ Ä sánkot entok ä máchammet ímëi téhuam át jïojteri: “Símem reyimmeu Rey síme néshueme áapo sauhue.”

¹⁷ Huanäine senu ángelta táat huékamta bitchak. Huanäi tüisi kusisi cháchayek, síme huikichim téhueka násuk nenëyemmehui, ínel jíaka:

—¡Äbem kaate, éntokem Diosta buére kuptey jïbuähuäpo náu rúkte,

¹⁸ bueituk reyim entok jume sontaro yö yáarim huaakas enchim buänakë béchibo, entok yoreme úttiakame huaakas, kábäim entok ámet josakame huaakas, entok símem súmataka entok kaa súmataka aneme huaakas, jume chë kaa ériahuame entok jume ériahuame huaakas!

¹⁹ Huanäine animal máusi machita bitchak, entok reyim ániat aneme entok bem sontarom, emo náu tóij-lame jü kábäit yessimemtamak nássua báreka, entok ä sontarommaki.

²⁰ Huanäi jü animal máusi machi pereesotehuak, áapörimak éntok jü profeeta ára nókichi ä bíchäpo señaalim yáakame. Jümëi am báitáulatukay, jume animal máusi machita marka mabetakame entok alë bénasi yáata úttilekame. Ímëi guoyika jiápsakam táji baubäata bénaku azuufrey béetëpom kóm guötiahuak.

²¹ Jume huate éntok súahuak, jume ejparam kábäit yessimemta tempo yeu huémtayí. Huanäi síme jume huikichim huakajta ára buäyeme am buäka jóbuak.

20

Jume mil huásuktiriam

¹ Senu ángeltane bitchak, téhueka bétana kóm huémta, mékka kóm guójöria llavem huériaka, cadeena bueürum éntok mámpo jípureka.

² Huanäi juka dragónta buíssek, jü bakot binhua jakhuey huéeme, jüri beja jü diablo entok Satanás. Huanäi mil huásuktiapo ä súmmak.

³ Huanäi mékka kóm guójöku kömä jímmak. Huanäi ä páttiak, entok ä sello áa béppa yétchak, jume naciónim béja kaa ä bāitātāunakē béchībo, mil huásuktiriam yumäu tájti. Íkai simsuk éntok júchi chúbala búttiana.

⁴ Huanäine banko yäuram bitchak. Huanärim éntok ámet jotek, jume yäurata mabet-lame Diosta noki jábetat chūpanakeme. Huanäine két am bitchak, jume kóba chúkthahuakame Jesústa lútüría bem nokakā béchībo entok Diosta noki béchībo. Ímēi animal máusi machita entok jume alē bēnak yáarik kaa úttilekame, entok juka markata bem kóba méjēriat entok bem mámpo júne kaa mabetak. Huanärim jíabiteka jíápsak, entokim Cristotamak mil huásuktiapo nésahuek.

⁵ Tē jume huate kókkolame katim júchi jíabitek, mil huásuktiriam yúmak jübua. Íri jü kēsampo jíabitehuame.

⁶ ;Tüisim al-leenake, jume kēsampo jíabitehuäpo jíabitekame! Jü mukia guoyikun huéeme kaita ámeu yāanake, ál-lam sacerdotemtunake, Diosta entok Cristota béchībo, entokim áamak nésaunake mil huásuktiapo.

⁷ Mil huásuktiriam yúmake, Satanás búttiana, ä páttiatukäpo.

⁸ Huanäi yeu sika naiki kātana naciónim, sime ániat ayukame bāitāunake, Gogta entok Magogta, náu am tóij báreka am nássuanakē béchībo. Ímēi éntok bahue sēeta bēnasi būrunake.

⁹ Huanärim sime ániat bētana ámam jikau náu yájjak. Diosta yoremem nau anēpo entok buére jóara Diosta nákēhuim kóntiak. Tē Dios téhueka bētana táijta kóm simtuak. Huanäi simem táiyak.

¹⁰ Huanäi jü diablo am bāitāhuakame baubāa azuufrey táji béetēpo kóm jímmaahuak, jum animal janti machita entok profeeta ára nókīchita anēpo. Huanäi jü tüisi kókosi buanhuame kaa chúkteka ámeu ayutuana, taahuarit entok tukaarit naa búrujti jíba yü huásu-huásuktiapo.

Buére rey banko tósali yäura bít-huame

¹¹ Huanäine buére rey banko tósalik bitchak, entok juka áma kátekamta. Ä bíchäpo jü buíya entok jü téhueka yehuim ténnek. Huanäi jü bem annakepo ják júne kaa téihuak.

¹² Huanäine jume kókkolam bitchak, jume chē yōrisi maachim entok kaa yōrisi maachim, Diosta bíchäpo jábuekame. Huanäi jume librom étapohuak, entok tábui librom kétchi; ímēi éntok jíapsihuame liibrom. Huanäi jume kókkolam yäura bíttuahuak, bueituk juka jita bem yáakāu jum librompo jiojterita jiäpo ámani.

¹³ Huanäi jü bahue kókkolam ä jípurēu yeu am sákatuak. Jü muerte entok jü Hades kókkolam aneipo jume kókkolamim yeu sákatuak. Huanäi huehuēpulaka yäura bíttuahuak, sime jita bem yáakäpo ámani.

¹⁴ Huanäi jü muerte entok jü Hades baubāa tájihuim kóm guōtiahuak; íri kókkohuame jü guoyikun huéeme.

¹⁵ Sime jume bem téhuam kaa áma jiojteri jípureme jum jíapsihuame libropo, baubāa tájihuim kóm guōtiahuak.

21

Téhueka bemela entok buía bemela

¹ Senu téhueka bemelatane bitchak, entok senu buía bemelata; bueituk jü téhueka bat huéeme entok buía bat huéeme lütekamme. Bahue júne béja kaitatuk.

² Entok ínapo Juan juka buére jóära Diosta yeu púari, Jerusalén bemelatane bitchak, Diosta téhueka bétana kóm huémta, kuna báaremta tülisi áu yáalata bénasi, ä jub báaremta béchïbo.

³ Huanäine téhueka bétana senu jáhuitta tüisi kusisi jáamta jikkajak:

—¡Dios én sime gentetamak jóuhuak! Ámemak jápsinake; bempo éntok ä pueblotunake. Dios éntok ámemaktunake, bem Diostaka.

⁴ Dios bem pusim sime ópua tútenake; entok kókkohuame kaitatunake, entok buanhuame junne. Kókosi éehuame junne, entok huántiriam junne, bueituk jü jita bát ayukaïhui béja lütek.

⁵ Jü rey bankopo kátekame éntok ínel jiaahua:

—Ínapone sîmeta én bemelasi johua.

Huanäi ínel inou jiaahua:

—Akë ä jïojte, bueituk i nokhuame tua lütüria entok lútula huëpo huéiye.

⁶ Huanäi ínel inou jiaahua:

—Béja yáasuhak. Ínapone jü Alfa entok Omega, jü bát huéeme entok chúpëpo huéeme. Huaka bäimukemta, ínapone ä bää miknake, kaita béjtuahuaka, jume bääm yeu chépteme jápsihuamta yore mákame.

⁷ Huä yóokame sîmeta íkai mabetnake. Ínapo éntok áu Diostunake; áapo éntok ín üussitunake.

⁸ Të jume nanahuiam, jume Diosta kaa súalëram, jume jaiti máchiraaku jápsame, jume jábeta súalame, jume kaa emo jubeka náu jápsame, jume móriata boojoriame, jume dios yorem yáarim yöreme, entok sime jume ára nókichim, jum baubaa táijta béetëpo entok azuufrekäpom annake. Ìri jü guoyikun huëpo kókkohuame.

Jü Jerusalén bemela

⁹ Huanäi senu ángel jume guoy búsanimmak náikiari, guoy búsan copam guoy búsan kaa tühua kókoammey chúkula hueenakemtay tápunim jípureme, inou siika. Huanäi ínomak nookak, ínel jíaka:

—Binë huéiye. Ínapone juka kunasemta enchi bíttuanake, jü Kabarata juubi.

¹⁰ Huanäi Espíritupo senu buére káhuu entok mejikachikun nee núk siika. Huanäi buére jóära Diosta yeu púari Jerusalénta nee bíttuak, téhueka Diosta tehueka bétana kóm huémta.

¹¹ Diosta lóoria jípurey; ä machiria éntok téta tüisi ujyorita bénaakay, téta jaspeta bénasi; cristalta bénasi naa machiakay.

¹² Buére jóära Jerusalén chíkola éntok téta kóräita buëuruk mejikachik jípurey, doocem puertakamta. Puertampo éntok huëpul ángelesim jábuekay, entok téhuam puertammet jïojteritukay; ímëi jume dooce familiam Israelta üusim téhuam.

¹³ Täata yeu huë bétana, báij puertam; norte bétana, báij puertam; sur bétana, báij puertam; täata áman huéchë bétana, báij puertam.

¹⁴ Jü buére jóära téta kóräi éntok dooce tétam nahuakay. Ámet éntok áma jïojteritukay, jume dooce Kabarata apóstolim téhuam.

¹⁵ Jü ínomak nokame éntok ili bakata áy jujünaktehuamta oropo yáata jípurey, buére jóarata entok ä puertam entok ä téta kóräi jünakte báreka.

¹⁶ Jü buére jóära naa reekisi náikim tébiakay; ä tébia entok ä buékaa ket nánälaitukay. Jü ángel éntok ä ili bakay ä jünaktek, juka buére jóarata: guoy mil áma guoy cien kilómetrotukay, ä tébia. Entok jikau bíchaa entok ä buekaa ket nánälaitukay.

¹⁷ Huanäi sep téta kóräita jünaktek. Sesenta y cinco méetrom jípurey; jü ángel yoremta áy jujünaktemtay ä jünaktek.

¹⁸ Jü kóräi éntok téta jaspepo yáaritukay; jü buére jóära éntok oro áusülitukay; vik-río kálakosi bénasi bélojkoakay.

¹⁹ Jume buére jóarata kóräi nahuam éntok, síme ujyori tétammeyim tülisi yáaritukay. Jü nahua bát huéeme jaspetukay; jü guoyiku huéeme zafirotukay; jü bájiku huéeme ágatatukay; jü naikiku huéeme esmerál-latukay;

²⁰ jü mamniku huéeme ónicetukay; jü búsaniku huéeme cornaliinatukay; jü guoy búsuniku huéeme crisólitotukay; jü guoj naikiku huéeme beriilotukay; jü bátaniku huéeme topaacirotukay; jü guoj mamniku huéeme crisopra satukay; jü oncepo huéeme jaciintotukay; jü doocepo huéeme amatistatukay.

²¹ Jume dooce puertam éntok dooce périlamtukay; huépü puerta huépül périlay yaatukay. Jü buére jóära böo éntok oro áusülitukay; bik-riota bénasi naa machiakay.

²² Kanne tiöpota áma bitchak, bueituk jü Señor Dios síme úttiäaraata jípureme, áapo áma tiöpo, entok jü Kabara kétchi.

²³ Täata entok mechata ä machirianakëhui kaa áu bëye, buére jóaratahui, bueituk Diosta lóoria béchibo bíttu. Jü Kabara éntok ä machiria.

²⁴ Jume naciónim jínëutunakeme ä machiriapom naa kannake. Jume reyim ániat aneme éntok bem yún jita jípurëu áu tóijnake, ä yöreka.

²⁵ Ä puertam taahuapo jauhuey júne kaa páttiatunake, bueituk jümü kaita tukaaritunake.

²⁶ Huanäi jume naciónim lóoria entok bem yörihuäu áu huérian.

²⁷ Kaita jita chicha machi áma kibaknake, o jaiti machik jojoame, entok ára nókichiaata boojoriame junne; ál-la jume bem téhuam libro jíapsihumta Kabarata áttiampo jiojterim.

22

¹ Chúkula bathueta kaa chicha machik nee bíttuak, bää ámey jíapsihuame, vik-riota bénasi bélojkom. Ímëi Diosta entok Kabarata banko rey hétuk bétanam yeu huéiyey,

² jü buére jóarata böo násuku. Ímëi náapo éntok, júya áma yötu, jíapsihumta yore mákame, bathueta íatana entok huáyтана. Huásuktiapo doocesi tatakay. Chíkti metpo tatakay. Jume buére júya sáhuam éntok, naciónim ámey jítto béchibotukay.

³ Huanäi hua juénasi éehuame áma kaitatunake. Diosta entok Kabarata banko rey áma annake; ä nésahui joame éntok ä yörinake.

⁴ Entokim ä pújba bínnake. Ä téhuam éntokim bem kóba méjëríammet jípunake.

⁵ Jümü kaita tukaaritunake. Huanäi éntok lámpara machiria entok tää machiria kaa ámeu bínnake, bueituk Dios Señor ä machiria am máknake. Entokim rey nésaupo yü huásu-huásuktiapo nésaunake.

Cristota yebijnakeu abe yuuma

⁶ Huanäi jü ángel ínel inou jiaahua:

—Í nokhuame tua lütüria entok lútula huëpo huéiye. Jü Señor Dios, profeeta espíritum áttiakame, ä ángel äbo bíttuak, ä nésauri joame juka läuti yeu huénakemta am júneria íaaka.

⁷ —Empo, ¡läutine yebijnake!

¡Diosta tü éäu áamaktunake, jü ä ëriame íkai profeciata nooki, ímí librompo!

⁸ Ínapo Juan íkäine jikkajak, entokne ä bitchak. Chúkula éntokne ä jikkaijsuka entok ä bíttchuka, guókpone áu tónommia kíktek ä yöri báreka, jü ángel íkai nee bíttuakamtahui.

⁹ Të áapo ínel inou jiaahua:

—Ëe, jükärë kaa johua! Bueituk ínapone Diosta nésaui johua, emo bénasi, entok Cristotahuam émomak aanim, jume profeetam, entok síme jume ímí libro jiojteta nok jikkajaka ä joame. ¡Diostë yöre!

¹⁰ Két ínel inou jiaahua:

—Katë ä éeso, íkái nokta libro profeciápo huémta, bueituk taahuari yúmaseka huéiye.

¹¹ Jü kaa lútula jiápsame éläpo kaa lútula jiápsinake; jü jaiti machik joame éläposu jíba jaiti machik jonake; jü lútula jiápsame éläpo jíba lútula jiápsinake; entok Diosta béchibo huépülsi jiápsame jíba junëli jiápsinake.

¹² —Jeehui, ínapone läuti yebijnake, juka enchim kobari ínomak huériaka! Íméine hueepulam nátepolá am máknake, juka bem kobakähui.

¹³ Ínapone Alfa entok Omega, jü ä naatëpo huéeme entok ä chúpëpo huéeme, jü bát huéeme entok ä lütëpo huéeme.

¹⁴ Yúmalasi al-lehuamta jipunake, jume bem sánkom báksíame. Lútüriatam jipunake, jü júya jiápsihuamtahui entok buére jóära puertampo huám ámam kimu béchibo.

¹⁵ Të jume chüum päkum tahuanake; alë bénasi jume móriäram, jume kaa emo jubeka nau jiápsame, jume yore súame, jume ídolom yöreme, entok síme juka ára nókichíata türeme entok ä joame.

¹⁶ —Ínapo Jesús ín ángeltane enchimmeu bíttuak, íkái iglesiampo enchimmeu ä nok íaaka. Ínapone jü naahua entok jü Davidtat yeu simlame, jü chóki mékka machisi machiriame kethuey yeu sisímeme.

¹⁷ Huanäi jü Espíritu Santo entok jü jubiari ínëlim jiaahua:

—¡Binë huéiye!

Jü íkái nok jikkajakame két ínel jiaunake:

—¡Binë huéiye!

Jü bäi mukeme äbo huéenake. Jábe júne ínel éame éntok, bäa jiápsihuamta yore mákame jínake, kaita béjtuaka.

¹⁸ Ínapo én íkái ámeu nooka, síme huame ímí libropo jiojteta jikkajammehui: Bueituk jábetaka junne ímí áa béppa áu ä rúktiakätek, Dios jume béttesi kökoam ímí libropo jiojteta áu bíttuanake.

¹⁹ Entok jábe junne nokta ímí libropo jiojtëpo huémta ä úhuaako, Dios ä áttia ä úhuanake, jum libro jiápsihuamta huëpo, entok buére jóära santo näikiarita, entok jita ímí libropo jiojterita.

²⁰ Jü íkái nokame ínel jiaahua:

—Tua lütüria chúbalaposune äbo yebijínake.

Júnentunake. ¡Jeehui! ¡Äbe huéiye, Señor Jesús!

²¹ Jü itom Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. Júnentunake.